GÜNEŞ ÜLKESİNDE DİRİLİŞ

Altıncı Kitap

GERİLLA
ÖZGÜRLÜK UMUDU

BİRİNCİ CİLT

Esat Faraşîn

ŞEHİT ŞİLAN BAKİ EDEBİYAT OKULU YAYINLARI

SUNUM

Çağdaş Kürdistan'ın direniş ve diriliş romanının yazılması için Edebiyat Okulumuz tarafından beş yıl önce planlı bir çalışma başlatılmıştı.

Beş yıl boyunca kolektif olarak yoğun bir çalışma yürütüldü. Şimdi bu çalışmanın sonuna geldik ve sonuçları ortaya çıkmaya başladı. Şimdiye kadar üç cilt halinde "Amara" ismiyle birinci kitabı, tek cilt halinde "Umut Işığı" ismiyle ikinci kitabı, üç cilt halinde "Özgürlüğe Doğuş" ismiyle üçüncü kitabı, üç cilt halinde "Özgürlük Direnişi" ismiyle dördüncü kitabı ve üç cilt halinde de "Özgürlük Arayışı" ismiyle beşinci kitabı sunduk. Şimdi de dört cilt halinde "Gerilla Özgürlük Umudu" ismiyle altıncı kitabı sunuyoruz. Başta yazarı olmak üzere, söz konusu çalışmaya emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz. Herkes için yararlı olacağı umut ve inancıyla okuyucuya sunuyoruz.

Şehit Şilan Baki Edebiyat Okulu

BİRİNCİ CİLT

Birinci Bölüm

Suriye-Türkiye sınırında, yeni doğmuş bir bebenin pamuk kadar yumuşak ve bembeyaz bedenine satır vurur gibi yüreğini ikiye yarıp geçen upuzun dikenli telin tam yanı başındaydı. Genç adam, gecenin kasvetli karanlığına karşı her iki dizleri üzerine toprağa çökmüş ve her iki eliyle sıkıca kavrayıp göğe doğru kaldırdığı kara taşa ayin yapan bir mümin edasıyla konuşuyordu:

"Ey karataş! Kalbim senin gibi olsun; ne tek bir hece ses çıkarsın ne de tek bir gece nefes alsın! Ve senin gibi kapkara bir utanç duvarına dönüşsün eğer Kürdistan'ın özgürleşen yüreğini öpmeden tekrar geri dönersem bu sınırdan…"

Genç adam, kendisini ayinine öylesine kaptırmıştı ki, başı yukarıya kalkık bir şekilde, ince uzun bedeniyle dizleri üzerinde dimdik duruyordu. Yukarıya doğru dik kalkmış dar bir üçgen şeklindeki upuzun kolları arasında, o anki öfkesinden ötürü uzun dikdörtgen bir bakır maske gibi sert yüz ifadesi giyinmiş çehresinde, hafiften derinde görünen küçük gözleri ay ışığında namludan fırlayan mermi gibi kıvılcımlar saçarken, kundağından yere dayalı kalaşnikofunun namlusu ise göğü delmek isteyen zarif bir çelik kılıç gibi parlıyordu.

Henüz 22 yaşlarındaki genç savaşçının yeminiyle birlikte, iki damla gözyaşı, inerken yamaçtaki toprağı, önüne çıkan ağaçlar ve taşları birlikte sürükleyerek iyice hırpalayıp geçen bir çığ kütlesini andırırcasına, her iki yanağını, yolu üstündeki tüylere baş eğdirerek, derin bir acıyla ezip aşağı yuvarlandı.

Yeni başlatacakları savaşa giderken daha ilk adımda kararlılık andı içen bu delikanlı, hayatı, bir günlük ömrü olan turuncu renkli ve parlak bir kaktüs çiçeği gibi kulağının arkasına takmıştı.

Erdal, yaklaşık iki yıldır, yoğun bir mücadele sürecinden sonra, aktif kadrolarından olduğu PKK Hareketi'nin Ortadoğu sahasına genel geri çekilişiyle birlikte Lübnan'a gelmişti. Burada Filistin kamplarında siyasi ve askeri eğitim almıştı. Şimdi yoldaşlarıyla birlikte 12 Eylül Cuntasıyla güncellenen Türk sömürgeciliğine karşı ülkesinin özgürlük mücadelesini tekrar yükseltmek için Kürdistan dağlarına giden ilk militan grubu içinde yer alıyordu. Bu ilk grupta yer alma hissi, ruhunda karmaşık duygular yaratıyordu: Hem bunun, tıpkı kapkaranlık odanın içinde parlayan bir

mum ışığı gibi onur ve sevincini yaşıyordu ve hem de görevleri yerine getirme hassasiyeti ve akıl almaz zorlukların oluşturduğu ağır bir baskı vardı ruhunda. Ama o, her şeye rağmen kendine güveniyordu; göğsünde bir imanlının yüreğini taşıyordu, ama kafasında gece-gündüz okuduğu sosyal ve siyasal içerikli kitaplar yüklüydü ve kendisini hep şu düşüncelerle motive ediyordu: "Ülkeye ilk gidenlerden olmak benim için büyük bir şans ve şeref; bütün gücümle partim ve halkım için en iyisini yapmaya çalışacağım ve hiç olmazsa sonunda kanımı o kutsal topraklar için gönül rızasıyla akıtacağım."

22 yaşlarındaki delikanlı bu düşüncelere dalmışken bir el omuzunu kavradı o anda. Karanlık sarı saçları ve bıyıklarıyla Delil, Erdal'ın aksine kısa boylu ve küt biriydi. Elleri de öylesine küt ve ağırdı. Tam bir emekçi eliydi elleri. Komando geçmişine uygun olarak atletik bir vücut yapısı vardı ve bu beden yapısını belli ki eskiden beri özenle koruyup geliştiriyordu. Bundandır ki, Filistin kampları sürecinde örgüt tarafından geleceğin komuta kişiliği olarak hazırlanmış, bu tür görevlerde yer almış ve özellikle kalabalık militan gruplarının askeri eğitmeni ve sabah sporu hocası olmuştu. O da şimdi ülkeye giden bu ilk grup içindeydi. Yüzü daha o genç yaşta yılların ağır ve acılı izini yansıtan kırışıklıklara sahip olsa da çoğunlukla güleçti. Köylü iyi niyetinin dışa vurumu olarak sık sık tebessüm ederdi. Bu tebessümde saflık ve ona sarınmış öz savunmacı bir ihtiyat hemen göze çarpardı. Erdal'ın başında durmuş "Kalk, yeter, gidelim artık, tehlikeli burası" derken de aynı tebessüm hali, gecenin ay karanlık maskesi üzerine düşen soluk bir spot ışığı gibiydi. Erdal, başka bir dünyadan uyanır gibi başını geriye doğru çevirip yoldaşına baktı ve hiç düşünmeden "Tamam" deyip onunla birlikte yola koyuldu.

Toplam otuz iki kişilik bir grup olarak sınırı hızla ve biraz da kaygı ile karışık bir tedirginlik içinde geçmeye başladılar. 12 kişi kendileriydi; yanlarında bir de sınır kaçakçılığından PKK milisi haline gelmiş Botanlı bir kurye vardı: Osman. Geldikleri Güneybatı Kürdistan tarafında geçişlerinin hazırlığını yapan örgüt militanlarınca yanlarına verilen kurye, çok da işinin ehli birine benzemiyordu; daha yolda iken Erdal onun erken paniğe kapılan birisi olduğunu sezmişti. Fakat başka da imkân yoktu, zorbela bunu örgütleyebilmişlerdi. Osman, sınırdan onları Güney Kürdistan'a kadar götürecek ve geri dönecekti.

Kafilelerinin diğer elemanları ise şunlardı: Suriye'den sınıra yakın geldiklerinde beraber geçecekleri, liderliğini Sami Abdurrahman'ın yaptığı Partiye Demokratê Gelê Kurdistan adlı Kürt örgütünün pêşmergeleriyle birleşmişlerdi; sınırı hep birlikte geçeceklerdi. On üç kişilik bu grubun iki kişisi, daha önce özellikle Mardin tarafında kanlı bir çatışmaya girdikleri KUK (Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları) adlı örgütün üyesiydi.

Yanlarında B-7, BKC ve kalaşnikov gibi silahlarla, bomba ve mermi taşıyan 7 katırla birlikte giden bu pêşmerge grubu da Güney-Batı Kürdistan'dan Kuzey Kürdistan'a geçecek, oradan da kendi sahalarına, Güney Kürdistan'a ulaşacaklardı. Suriye, diğer Güney Kürdistan örgütleri KDP (Kürdistan Demokrat Partisi) ve YNK (Kürdistan Yurtseverler Birliği) için olduğu gibi, onların da bir nevi geri cephe rolünü oynuyordu. Ve bir de yanlarında bu kalabalık grubun hepsini sınırdan geçirecek dört kişilik kaçakçı grubu vardı. Kaçakçıların da hepsi Kuzey Kürdistanlıydı, ama sınır üzerinde kaçakçılık yaptıkları ve parayla adam geçirdikleri için bir nevi Güney-Batı Kürdistanlı da olmuşlardı. Şimdi de bu Kürt savaşçı grubunu parayla geçireceklerdi.

Tamamı Kuzey Kürdistanlı olan PKK militanları, tamamen yabancısı oldukları Ortadoğu'nun Suriye sahasında ve Güneybatı Kürdistan'da dayanacakları çok fazla çevre olmadığından fedaice bir fedakârlık, el yordamı ve gerektiğinde para aracıyla kendilerini Kuzey Kürdistan'a ulaştırıp mücadelelerini geliştirmek istiyorlardı. Çünkü zaten gecikmişlerdi; mutlaka dağlara ulaşılmalıydı! Militanlar, Kürt ulusal kurtuluş ateşinin her geçen gün daha yakıcı bir şekilde yüreklerinde tutuştuğunu hissediyorlardı. Ondandır ki, tanımadıkları bu pêşmerge grubuna katılarak tarihi yolculuklarına çıkıyor ve tanrının bile parayla satın alındığı bu düzene karşı ayağa kalkmış oldukları halde, şimdi hem de kendi Kürt insanlarının onları parayla sınırı geçirmelerine saklı bir öfkeyi besleyerek ses çıkarmıyorlardı.

Suriye-Türkiye sınırında, Güneybatı Kürdistan'ın Derikê Hemko kentinin 15 kilometre kadar doğusundaki, takriben 40 haneli Carûdiyê Köyünün ovalık arazisinden hududa vuruyorlardı.

Kaçakçıların her biri önde, arkada ve her iki yanda olmak üzere, aralarına tek sıra halinde tüm grubu katırlarla birlikte almış olarak gecenin eşkıya ini bağrında çarçabuk ve sessizce sınır telini aşıyorlardı. PKK militanlarının hepsi, emniyetleri açık ve iki el ile sıkıca kavradıkları silahlarıyla her an ateşe hazır bir vaziyette ilerliyorlardı. Edinmiş oldukları parti disiplini gereği, ayaklarından ses çıkmaması için tüm gayreti gösterirlerken, en ufak bir dikkatsizlik her şeyi berbat edecek ve devrime yeniden umutlu yürüyüşün bu ilk adımını boşa çıkaracakmış gibi nefeslerini tutarak hızla ilerliyorlardı. Yılların yağmuru, karı, rüzgârı altında ve hem kaçakçıların, hem de hayvan ölülerinin kanlarıyla iyice paslanıp çürüyerek içine kadar bir utancın mosmor yüzü gibi kararmış ve artık çökmüş eski dikenli sınır teline, kaçakçı kuryenin, altı epeyi kalın ve su dalgaları gibi enlemesine girinti-çıkıntılardan oluşup, yine enlemesine derince çizgilerle şerit hainde kesilmiş ayakkabısının basıp yere yapıştırdığı yerden, onlar da peş peşe tele basıp bir devletten diğer devlete her

ikisinin iktidar ihtişamıyla alay edercesine bir adımda atlayıp geçiyorlardı.

Arkasından, sınır telinin dibindeki, kaçak geçişleri fark edebilmek için Türk sınır karakollarınca yapılmış toprak yolu da hızla aştılar. Tozumsu ufak ve yığıntı halindeki gevşek kırmızı topraktan özel olarak yapılmış bu yol, kaçak geçişler olduğunda ayak izlerini bir kâğıda basılan mühür gibi alıyor ve sonra kontrolörlere sunuyordu. Hemen bu 'iz yolu'ndan sonra gelen şose yola vurduklarında halen heyecanları zirvedeydi. Burası en tehlikeli yerdi: Türk askerlerinin, panzerlerin devriye gezintisi yaptığı yoldu bu şose. Kaçakçılar grubun dört bir yanında, silahları tek elle kavramış olarak her an çatışmaya hazır bir şekilde, çok kısık bir sesle "Çabuk çabuk!" diyerek onları mümkün olduğunca hızla ileriye taşımak isterken, sıra içindekiler bu ruh haliyle çevresine bakma fırsatı bile bulamadan önündekini takip ederek koşarcasına yürüyorlardı.

Toprak araba yolundan sonra önlerine çıkan geniş düzlük araziye vurup biraz ilerlemişlerdi ki, aniden oradaki Türk sınır karakolunun iki panzeri peş peşe şosede sökün etti. Ve panzerlerin üstündeki iki projektör bütün alanın üzerinden, ışıklardan mürekkep bir boğa yılanı kurumuyla geçerek bütün alanı gündüz gibi aydınlatmaya başladı. Arkasından da bu sefer panzerlerin taşıdıkları makinelilerden onlara doğru iki salvo atış yapıldı ve kızgın iri kurşun çekirdekleri sağlarından sollarından Azrail'in zamansız davetiyeleri gibi geçmeye başladı. Bu salvoyla birlikte tüm grup aniden, birlikte yere çakılan bir deste bıçak gibi kendilerini yere attılar.

Militanlar ve pêşmergelerin hepsi aldıkları askeri eğitimde ilk kurşun sesinde ya bir taşın ardına girerek ya da açıktaysa yere sinerek kendini hemen korumaya alıp çatışma için mevzi alması gerektiğini biliyordu. Bu bilinçle militanlar daha yerde "Nasıl yapalım?" diye birbirine bakarken -çünkü burada inisiyatif başkalarının elindeydi ve sınır geçişleri hakkında pek bilgi ve tecrübeleri yoktu- panzerler bu sefer üç çifte salvo atış daha yaptılar. Bu sırada yerdekiler, o çıplak arazide ışıldak ışığı altında kendilerini zor bela, bir-bir buçuk metre kadar yükselmiş süpürge otları içinde saklayarak görüntü vermemeye çalışırken, panzerler atışı daha da yoğunlaştırdılar. Kurşunlar üstlerinden yanlarından her yerden geçiyor ve bazıları önlerine, bazıları topuklarının dibine "Drak! Drak!" diye kısa ve sert sesle düşerek toprak içinde nefessiz kalırken, bazıları da havada alabildiğine giderek vızıltısı uzun süre duyuluyordu. İşte bu anda, Erdal ile Delil artık panzerler tarafından görülüp yerlerinin tam tespit edildiği düşüncesine vararak, yanındakilere "Siz yerinizde durun!" diyerek hızla ayağa kalkıp aynı anda her iki kalaşnikov silahı çalıştırdılar; araca kurşun geçmeyeceğini onlar da biliyordu, ama yoğun

atışla panzerler üzerinde etki yapmak istiyorlardı. Nitekim 7.62x39 milimetrelik mermiler, birlikte ve peş peşe araca değince çelikten "Şrakkk! Şrakkk!!" diye etkileyici sesler etrafta yankılanıp, her kurşun değişinde beyaz çelikten kıvılcım kütleleri bir şemsiye gibi etrafa açılırken, mermilerin panzerlere ürpertici şekilde değmesi içindekilerini ürkütmeye başlamıştı.

Tam bu sırada, orta boyu, beyaz tene sarınmış dolgunca bedeni ve açık sarı saçları, yine o renkteki ve her iki avurdunun alt sınırında bir ustura genişliğinde epeyi uzayıp giden bıyıklarıyla hemen göze çarpan, kaçakçı grubunun lideri Hasan'ın, daha çok pêşmergelere doğru sert ve telaşlı emirvari sesi duyuldu:

"Kalkın kalkın, yürüyün! Çabuk, çabuk! Siz yerdesiniz, ama katırlar ayakta, ne faydası var? Çabuk yola düşüp ipek yola yetişelim. Yoksa şimdi orada önümüze pusu atarlarsa asfaltı geçemeyiz ve sınırla asfalt arasında sıkıştırılıp imha edilebiliriz." Aynı anda hızla Erdallara yaklaşıp "Siz bırakın çatışmayı gidin, biz o işi hallederiz!" dedi.

İpek yolu Nisêbîn-Cizîrê Botan asfaltı yaya olarak bir saatlik kadar bir mesafede geçmekteydi. Hasan'ın komutu üzerine grup aceleyle kalkıp hızla yola devam ederken, onları koruma amaçlı olarak bu sefer her bir taraflarında bir kaçakçı sağ dizlerini yere dayayıp kalaşnikovlarıyla panzerlere doğru seri atışa geçtiler. Militanlar ve pêşmergeler, projektör ışığı altında gittikçe daha da hızlandılar. Her bir adımda nefesleri daha bir kesik kesik çıkıyor ve ağızları daha da kuruyordu. Pêşmergelerden ikisi hızla B-7'ye birer roket taktılar ve "Üstümüze gelirlerse ateşleriz" dediler. Ama panzerler yüz metre kadar uzak bir mesafede yerlerinde durmuş ileri gelmiyorlardı. Muhtemeldi ki, grup içinde omuzlardaki B-7 silahlarını görüp korkmuşlardı. Bunu fırsat bilen yolcular da hızla çatışma alanından uzaklaşıyorlardı. Aksilik ya, tam o hengâmede bir katır yorgunluktan yürüyemez hale geldi. Pêşmergeler hemen hayvanın yükünü ve palanını indirip Kürtçe 'şûrt' denen ve ovalık alanlarda yetişen oradaki süpürge otları arasında sakladılar ve hayvanı çıplak halde kendileriyle birlikte getirdiler.

Tam bu sırada militanlar da grup üyeleri Rizgar isimli arkadaşlarına takıldılar: "Gel senin de yükünü burada indirip saklayalım Rizgar!" Rizgar belli bir rahatsızlıkla "İşinize bakın ya!" diyerek homurdandı.

Rizgar Batmanlıydı. Grup Güneybatı Kürdistan tarafında yüklerini hazırlarken, herkes kendine en lazım şeyleri alıp sırt çantasını koymuş ve biraz da bayramlığını giyinmiş çocukça bir saflıkla odanın içinde tur atarak yükün ağırlığını denemişti. Rizgar ise, kariyer emellerine referans olsun diye ve arkadaşlarına hava atmak için, oradakilerin uyarılarına rağmen olur olmaz şeyi çantasına doldurmuş ve odanın içinde o da tur

atarak “Oo bu hafif bile” demişti. Arkadaşları “Ya burası dağ değil, yapma böyle, elbet sana burada hafif gelir, ama yolda başına bela olur bu çanta” dese de, o, çakma bir kahramanlıkla yine bildiğini okumuştu. Nitekim yolda daha ilk yarım saatte sırt çantası, ağırlığı altında onu ezip parmaklar arasında parçalara ayrılan kuru tütün teli gibi ufalamıştı; bunun üzerine Erdal, Delil ve Şahan dönüşümlü olarak çantasını taşıyıp ona yardımcı oluyorlardı. İşte, biraz da şimdi, Rizgar’ın, daha şimdiden grubu zor duruma sokan sorumsuz ve yapmacıklı kişiliğine duydukları haklı bir öfke nedeniyle arkadaşları ona takılıyordu. Yoksa çantasını taşımasına zaten yardımcı oluyorlardı ve bu devam edecekti.

Grup gittikçe çatışma alanından uzaklaştı ve o sıkışık durumda belki de kendilerine iki kat uzun gelen ovalık alanda iki yerde zorunlu olarak mola verip yollarına devam ettiler. Az sonra asfalta varıp hiç beklemeden yolu keserek ileri açıldılar. Arazi halen düz ve ağaçsızdı. Sıcak yaz gecesinde, o ağır sırt çantası yüklerinin altında zorla nefes alarak araziden dört-beş saat kadar yürüdüler; ve günün ağarmaya başlamasıyla birlikte de Dicle suyuna vardılar.

Suya yaklaştıklarında arazi hafiften engebeli olmaya başlamıştı. Hafif tepe ve çukurluklar alanın şeffaf geceliği içinde gittikçe kendisini gösteriyordu. Bu sırada kaçakçı Hasan, “Artık işimiz bitti, biz ayrılacağız, yolunuz açık olsun” diyerek onlardan ayrılırken, aynı zamanda hemen karşıdaki bir yeri göstererek ekledi: “Şu tepeye çıkarsanız Dicle görünür artık; hemen oranın önünde. Ama dikkat edin, bu tepeden bir şose geçiyor, suyun önünden gelip tepeye çıkarak sınıra doğru gidiyor. İşte o yolda bazen askeri cemseler kaçakçılar için devriyeye çıkıyor.” Kaçakçılar onlardan ayrılınca, grup yirmi sekiz kişi olarak yoluna devam etti. Hem pêşmergeler ve hem de kurye Osman güzergâhı tanıyordu artık. Hava ise daha da açılmıştı; tam gündüz olmamıştı, ama göz gözü görüyordu. Tam tepeye çıkacaklardı ki, yirmi metre kadar kala iki askeri araba aniden orada sökün etti. İki tarafta karşı karşıya gelip birbirlerini gördüler. Ama arabalar hiç duraksamadan yollarına devam ettiler. Militanların grubu ise bundan memnun kalıp onlar da hızla sırta çıkıp hiç durmadan kendilerini Dicle’ye doğru bıraktılar. Ne de olsa iki askeri araba onları görmüştü ve tehlike doğabilirdi. Erdal, tam o anda askeri mantıkla düşünerek “Allah Allah! Bunlar niye hiç ses çıkarmadı bize; kesin gördüler” diyordu kendi kendine ve bir izah örmeye çalışıyordu. Ama olasılıkları hızla kafasında sıralasa da tatmin edici bir kesinliğe ulaşamadı muhakemesinde ve o da kendini akışa bıraktı.

Dicle bütün görkemiyle karşılarında duruyordu. Sanki bin yılların bütün o ses ve renklerini kalbinde sonsuzca taşıyıp duran, bunu o nazlı

akışında herkese gösteren, ama o ketum haliyle hiçbir söz etmeyen, sadece bazen öfkeli homurdanarak akan, bazen genişe çıktığı yerlerde tatlı bir melodiyi etrafa yayarak süzülen bir prensesti. Koyu yeşil suyunun içinden de göremiyordu hiç kimse ki, o, hangi görkemli orduları alıp yutmuştu, hangi halkın zaferine kol-kanat germişti, hangi umutsuz aşkların kadın ve erkeğini derin bağrına çekerek vuslata çıkarmıştı, hangi ananın evlatları için yaktığı ağıtı sarp yamaçlarında yankılamıştı? Ve bundan sonra kaç Kürt gencini alıp kalbine gömecekti, kaç kadın savaşçının ak köpüklü duvağı olacaktı ve kendi toprağının çocukları için kaç düşman askerini Musa'nın Kızıl Denizi gibi kendini açıp yutacaktı? Bütün bunları hiçbir zaman söylemeyecekti o ketum prenses; bir sır abidesi olarak daha binlerce yıl orada bütün görkemiyle akıp duracaktı. Erdal, Dicle'yi görünce bu derin düşüncelere dalmaktan kendini edemedi.

Grubun hepsi suyun başına geldiğinde militanlar aceleyle sırt çantalarına bağlamış oldukları iç lastiklerini çözüp suyu onlarla geçmek istediler. Ama bu sırada pêşmergelerden biri hemen yanlarına gelip "Kardeşim ne yapacaksınız bununla?" dedi. Delil duraksamaksızın "Suyu geçeceğiz" diye cevap verdi. Pêşmerge bunun üzerine ince bir öfkeyi kapsayan hafif bir tebessümle, "Olmaz birader, bununla geçemezsiniz, bizde bot var, durun" dedi. "Zaten ne elbiseniz elbise, ne kütüklüğünüz kütüklük, bu düdük gibi pantolonla siz dağda nasıl yürüyecek, nasıl savaşacaksınız?" Bunları söylerken bir yandan da sırıtıyordu. Ona en yakın olan Bijî hızla adama doğru atıldı, Suruç Kürtçesiyle gözlerinden ateş fışkırarak konuştu: "Sen ne diyorsun be? Sen kimsin ki bizimle dalga geçiyorsun? Siz kırk yıldır ne yaptınız da bize laf söylüyorsun?" Militanların hepsi adamın üzerine yürüdü, ortalık karışacaktı, tam o sırada pêşmergelerin sorumlusu devreye girip onu geriye çekti ve "Ya ciddiye almayın şaka yaptı size şaka" diyerek ortamı yumuşattı. Bu sırada Bijî halen burnundan soluyordu, ama bir yandan da iç sesine kulak veriyordu: "Adam ukala olsa da doğru diyor aslında, bu dar pantolonlarla bu arazide nasıl yürüyeceğiz, o yüksek dağlara çıktık mı işimiz iş, baksana onlarınkine geniş geniş şalvarlar, ohh, o kadar rahat ki, onunla değil dağın zirvesine, uzaya bile çıksan seni yolda bırakmaz."

Peşmergeler bir katır yükü botlardan birini çıkararak el pompasıyla şişirip suya attılar. Sonra da tümü, her seferinde 4 veya 5 kişilik gruplar halinde, su, o noktada biraz durgun olduğundan akıntıya doğru fazla meyil almadan karşıya geçip arkasından da cephaneleri taşıdılar. Ve suyu geçtikleri noktada Botan'ın görkemli Gabar dağı eteklerindeydiler artık. Önlerinde tüm azametiyle Gabar dağı ısrarla onları çağırıyordu sanki.

Bu ruh haliyle kıyıda az bir dinlenmeden sonra, askeri cemseler kendilerini gördükleri için aynı zamanda güvenlik kaygısıyla da pêşmergelerin "Acele etmeyin, iyice dinlenip beraber gidelim" tekliflerine rağmen, "Kuryemiz var, artık biz kendimiz yola devam edebiliriz" düşüncesiyle, pêşmergeleri orada bırakıp yanlarına da biraz su ve yiyecek alıp dağa doğru çıkmaya hazırlandılar. Tam yola çıkacakları sırada pêşmerge sorumlusu Cabbar, iri-yarı cüssesi ve sıkıca bağlanmış kırmızı kefiyesiyle önlerinde durdu, diğerleri de etrafında halkalanmıştı. "Birader ayıp olmazsa sizden bir şey soracağım: Biliyoruz siz PKK'lisiniz. Merak ettiğimizden yolda kendi aramızda da konuştuk, sizin sorumlunuz hanginizdir acaba? Hiç anlayamadık bunu, hepinizin konumu birbiri gibi."

Pêşmergeler doğaldır ki merak etmişlerdi bu durumu, çünkü onlara göre bir grup sorumlusu, her şeyin kendisine sorulması, son sözü onun söylemesi, hep onun ağzına bakılmasıyla, giyim-kuşamı, farklı silahı, taşıdığı ayrıcalıkları, havası ve kurumuyla hemen göze çarpan biridir; oysa bu yoksul gençlerin hepsi birbiri gibiydi. Hepsinde birer eski silah, üstlerinde kendilerine ait bir elbise bile yok, Filistinlilerin askeri üniforması ve botları, hakeza günlük işlerde hepsinin her işe koşması… Hiçbir şey anlamamışlardı bu insanlardan. Cabbar'ın sorusu üzerine militanların hepsi birbirine baktı, hiçbirinden ses çıkmadı, sanki anlaşmışçasına hep birlikte hafifçe gülümsediler ve içlerinden Bedri, Mardin Kürtçesi ve meclis adabını bilen konuşma tarzıyla "Fark etmez bizde kardeşler" dedi ve adamların merakını gidermeden yola çıktılar.

Bedri diğerlerinden birkaç yaş daha büyüktü; Güneybatı Kürdistan'da büyümüştü, Kürtçesi iyiydi. O da diğerleri gibi PKK'nin 1980 öncesi kadrolarındandı. Aile kökeni Mardin-Hesari köyüne dayansa da, kendisi Güneybatı Kürdistanın Qamışlo'ya bağlı Elîfero köyünde dünyaya gelmiş, ilk gençliğini olaylı bir şekilde burada yaşamıştı. Sonra Mardin'e giderek orada PKK'ye katılıp hareketin genel geri çekilişinde, ilk çocuğuna hamile olan eşiyle birlikte her ikisi de aranır durumda, dağda bir grup diğer kadro yoldaşıyla birlikte sınırdan Suriye'ye PKK üyelerinin geçirilmesinde bir süre görev almıştı. Arkasından örgütle ilişkileri kesilince, kendilerinin grup olarak Güneybatı Kürdistan'a geçişlerinde lazım edecek paraya çevirmesi amacıyla, 3 adet bileziğini satması için amcası kızı olan eşine köylü elbisesi giydirerek, yurtsever bir köylünün merkebine bindirip Nusaybin'e göndermişti. Uzun bir bekleyiş sonucu eşi gelmeyince, "O kesin yakalanmıştır" düşüncesiyle, azimli bir çabadan sonra yanındaki grupla birlikte Suriye'ye geçerek örgüte ulaşmış ve Lübnan'da o da diğer arkadaşları gibi gördüğü siyasi ve askeri eğitimden sonra tekrar Qamışlo'ya gelerek orada ülkeye giden gruplar içinde yer almıştı.

Ama Bedri ülkeye gideceği bu günlerde Qamışlo'ya geldiğinde bir acı sürprizle karşılaştı: Gördü ki eşi de daha yeni Kuzey Kürdistan'dan buraya gelmişti. Ve kucağında minik bir yavru kundaktaydı. Bedri, ilk anda biraz şaşırmışçasına bebeği eliyle göstererek, "Bu ne Dîlan?" dedi eşine. Dîlan öfkeyle: "Ne ne, oğlun işte!" Çocuk kundakta kıpır kıpır ediyor, yerinde durmuyor ve minnacık ağzının içinde "Agpy! Agyp!" diye tuhaf sesler çıkarıyor, beyaz köpüklü salyası ağzının bir tarafından aşağı dökülüyordu. Bedri, o zaman durdu, yeşil gözleri kurnazca ve sevinçle parlamaya başladı, yüzüne belirsiz bir tebessüm yayıldı ve "Hımm…" dedi sadece.

Dîlan, bir şey konuşmasına fırsat vermeden ileri atıldı ve gözlerinden yaşlar inerek: "Sen beni mahvettin; görmüyor musun ne hallere soktun beni, ne acılar çektirdin?" Bedri de aynı öfkeli bir tavırla karşılık vererek, "Ben ne yaptım? Ne oldu anlat hele" dedi. Bunun üzerine Dîlan anlatmaya başladı: "Biz dostun denecek adamın yanına gittik, fakat adam beni rehin aldı, sana öfkeliymiş, arkadaşlar onu çok zorlamışlar Nusaybin'de. O da hıncını bizden çıkarmak istedi ve 'Şimdi seni götürüp devlete teslim etmeyi çok istedim, bu son dakikalara kadar yapacaktım da, ama amcanı ve babanı düşündüm yine, onlar değer verdiğim insanlardır, bu nedenle seni polise götürmeyeceğim, ama bırakmam da o altınları satasın, tahmin ediyorum çünkü niye satmak istediğini' dedi. İşte, sonra adam beni Kercüs'e aileye getirdi. Ben evde kalırken Ayno ana çaresizlik içinde ne yapacağını bilmiyordu. Durmadan 'Kızım şimdi seni bu halde yakalarlarsa hem sen mahvolursun, hem Allah bilir karnındaki çocuk ne olur ve hem de biz rezil oluruz, sen bizim namusumuzsun' diyor ve dizlerini dövüyordu. Sonunda beni sınırdan Suriye'ye geçirmesi için Nusaybin'deki Hacı Zinnar arkadaşın akrabası olan, hani o geçişlerde arkadaşlara kılavuzluk yapan Hacı'nın evine götürdü. Tam o sırada doğum sancılarım başladı ve bir ebe eve getirdiler, işte çocuk doğdu. Daha yeni doğum yapmışken Hacı dedi 'Kızım kalk seni sınırdan Qamışlo'ya geçireyim hemen bu gece, çocuk küçüktür ağlamaz; kalırsak senin için de iyi olmaz, benim için de'. Ve o gece geçip buraya aile evimize geldik ki, tam bu sırada da sen geldin işte."

Dîlan konuşmasını bitirdiğinde Bedri, ağzının içinde gevelercesine ve uzaktaki bir ufka bakarak "İyi işte sağ-salim gelmişsin, çocuğu da doğurmuşsun…" diyordu ki, eşi tekrar öfkeyle "Ya ben ne hallere düştüm, sen onu gel bana sor; hep senin yüzünden!" diyerek sözünü kesti. Ve sonra sert bir hareketle kundağı Bedri'nin kucağına koydu. Çocuğun babası ona baktı, bir daha baktı, sonra tekrar daha derin derin baktı ve gülümseyerek "Bana çekmiş…" dedi. Bunun üzerine Dîlan da gülümsedi. Aralarındaki buzlar biraz çözülmüştü.

“Adını ne koydunuz peki?”

“Serxwebûn.”

“Oo, çok güzel, kim koydu?”

“Ayno ana, kim olacak? Partinin Serxwebûn gazetesi yeni çıkmış, Ayno ana da dedi ‘Biz bu bağımsızlık için yıllardır böyle acı çektik, şimdi yine bunun için çocuklarımız, biz hepimiz ayağa kalkmışız, daha bundan güzel ve anlamlı bir isim var mı ki? Hem senin baban da bu uğurda hapse girip o yiğit insanlarla, Mazlum Doğanlarla yatmadı mı? Şimdi halen içeride çürümüyor mu?”

Dîlan bunları aktardıktan sonra biraz da kaygıyla ve ürkerek, “Çocuğa babanın adını takmadık diye kızmadın mı?” diye devam etti. Bedri’nin babası 1978 yılında vefat etmişti. Ve Kürt geleneklerine göre oğlu tarafından adının kaldırılması gerekiyordu. Bedri, bunları bir çırpıda düşündü, ama sonra esas fikrini söyledi:

“Elbette ki babamın adının kaldırılması iyi olur, o gerekli, ama artık Kürdistan’ın bağımsızlığı her şeyden daha değerli Dîlan. Yaptığınız şey doğrudur”.

“Peki, hemen gidiyor musun?”

“Evet. Sen ne diyorsun gitmem konusunda?”

“(…)”

“Hı, ne diyorsun gitmem üzerine?”

“(…)”

“Bir şey söyle istersen Dîlan? Doğru, çocuk yeni doğmuş, sen yalnızsın burada, ama o da önemli, bunu da biliyorsun, dağlar bizi bekliyor, sessizler şimdi, gidip orada halayı kurarak şenlendirmemiz için gözü yollarda dağların.”

Dîlan, yine sessiz kaldı; ne git diyebiliyordu, ne de gitme. Bedri doğru söylüyordu, dağlar onları bekliyordu, ama burada da onu belki de hayatı boyunca bekleyecek bir çocuk vardı. Ve kendisi, eşi, bir başına ne yapacaktı burada; yarın durumları ne olacaktı, kim onlara bakacaktı? O nedenle ikiye bölünmüş bir beden gibiydi şu an. Yüreği diyordu “Kal Bedri, ne olur kal!” Ama kafası itiraz ediyordu buna: “Hayır, yiğidim, git, sen o sefili dinleme, git. Oğlumun adını aldığı gazetenin başlığında da yazmıyor muydu: Bağımsızlıktan ve özgürlükten daha değerli bir şey yoktur!”

Bedri, belli etmiyordu ama çok zor durumdaydı tam da o anda. Sırtını duvara dayayarak ayaklarını göğsüne doğru toplayıp oturduğu halde, bebesi kucağında, kafasını önüne eğmiş düşünüyordu: “Keşke bu çocuk doğmasaydı şimdi! Ne diyeyim, bunu mu diyeyim, onu diyemem ki ama iyi ki doğmuş, o benim parçam, benim kanımdan o. Ne var ki, ben gidersem onun ve annesinin hali ne olur, bu da bir gerçek. Hayır, hayır Bedri,

ufak bir kararsızlığa bile girmemelisin! Sen Apo'ya ve partiye söz verdin, gideceksin elbet! Cezaevindeki yoldaşlarına, oradaki tarihi direnişe bağlı kalarak onların mücadelesini dağlarda devam ettirmelisiniz. Mazlumlar, Hayriler, Kemaller ne için kendilerini ölüme yatırdılar? Dışarıda kalanlar olarak size güvendikleri için. Yoksa eğer bu mücadele sonuç almayacaktıysa, buna güvenmeselerdi, o cesur ama akıllı insanlar gencecik hayatlarını verirler miydi hiç? Affet beni oğlum, affet sevgili eşim, sizi bu halde bıraktığım için belki bana çok öfkeleneceksiniz, 'Bütün bunları hep sen başımıza getirdin! Hayatımızı mahvettin!' diyeceksiniz belki; belki, oğlum, sen ömrünün sonuna kadar bu öfkeyle hiçbir zaman içten bana 'Baba!' demeyeceksin. Ama inanın ki bütün bunları sizin için yapıyorum; çocuklarımıza özgür ve mutlu bir gelecek hazırlamak için. Bu bilinçle her zaman başınızı dik tutun: Ben onurlu bir dava için terk ediyorum. Belki bazı kendini bilmezler işte klasik ve çarpıtılmış Kürt namus anlayışı gereği sağda solda 'Genç karısını ve kundaktaki bebesini bırakıp gitti namussuz!' diyeceklerdir, ama siz bunlardan etkilenmeyin ve her zaman gururla ve alnınız ak dolaşın. Çünkü yalnız sizin için değil, ben, her gün ölümlere terkedilen, sokaklara, cami avlularına atılan, yoksulluktan, açlıktan ve baskıdan sefil bir hayat yaşayan, namusları ve onurları pazarlanan, mezarlıkları dolduran ya da zindanlarda ve köylerde işkencelerden geçirilerek katledilen veya anasız-babasız bırakılan, bir ulusal kimliği bile olmayan binlerce çocuk için gidiyorum, onların hayatlarını korumak ve onlara insan gibi yaşayacakları yarınlar kurmak için. Söyleyin şimdi ben haksız mıyım ya da deyin onlara 'Kim gerçek namus sahibi, kim değil?' Gerçi mücadeleyle her geçen gün devir değişiyor, kimse onu söylemeye fazla cesaret edemez artık, ama yine de siz dediklerimi unutmayın."

Bedri bunları düşündükten sonra kalktı, Dîlanla, bütün bu düşündükleri üzerinde konuşmadan anlaşmışlardı adeta, o nedenle de hiçbir şey demeden bebesini iç çekerek yüzünden öpüp beşiğine koydu ve sonra da eşini alnından öptü. Tam o sırada Dîlan'ın gözünden bir damla yaş geldi, ama o bunu belli etmemek için aceleyle yüzünü arkaya dönerek el çabukluğuyla gizlice parmaklarıyla yaşı sildi ve "Bu çorabı senin için örmüştüm" deyip yatakların arasından çıkardığı sade yünden, sarımsı renkte ve her birinin üzerinde kırmızı renkli karşılıklı birer şahmeran deseninin yer aldığı kalın kışlık çorabı ona verdi. Ardından, Bedri, arkasına bakmadan hızla yola düştü.

***

PKK'nin ülkeye yönelen bu ilk grubu, 24 Haziran'da Lübnan'dan yola çıkmıştı. İsrail'in 2 Haziran 1982 tarihinde esasta Filistinlileri hedef alan Lübnan'a saldırısıyla başlayan savaş hızla gelişmişti. Filistinliler, direniş anlamında pek bir varlık gösteremeyip kısa sürede dağılınca, Beyrut bile kuşatmaya alınmıştı. Bu durumda, PKK Kürdistan'da devrimi geliştirecek gücünün belli bir kısmını Bekaa Vadisi'ndeki kendi eski kamp yerine toplamış ve Konferansta aldığı "Tekrar ülkeye dönüş" kararı gereği ilk gruplarını yavaş yavaş yola çıkarmayı düşünüyordu artık.

O sırada Bekaa'daki Hilvê kampında yüz kadar kadın-erkek militanın her biri bir işle meşguldü. Savaşın en kızgın günleriydi. İsrail her tarafa saldırıyor ve gittikçe işgali tamamlıyordu. Hilvê'deki kampın başında PKK'nin üst düzey yöneticilerinden Abbas duruyordu.

Abbas, Adana'nın Tufanbeyli ilçesindendi; aile kökeni olarak aslen Serhat-Kağızman tarafından olup Osmanlı-Rus savaşları döneminde buraya göç etmişlerdi. Çocukluğu ve ilk gençlik yılları, Torosların tepesinde ormanlık dağ kesiminin kapalı bir köyünde geçmişti. Kendi halinde bir ailenin, bir marangoz ustasının oğluydu. 1973 yılının sonu ve 1974 yılının ilk döneminde, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nde okurken 'Apocular' hareketine katılmış ve şimdiye kadar herhangi bir tökezleme göstermeden PKK içinde yer alıp gelmişti.

Yurt dışına çıkana kadar asıl ismi olan ve aynı zamanda Hareket içinde de kullanılan 'Duran Kalkan' ismi değişmiş, o zaman tüm PKK üyelerine verilen Filistin kimliklerindeki Arapça isimlerden biri olarak Abbas adını almıştı. Abbas, Ali Haydar Kaytan(Fuat) ve Cemil Bayık(Cuma) ile Diyarbakır zindanlarındaki Mazlum Doğan, Hayri Durmuş ve Kemal Pir, bazılarınca "Ankara grubu" da denilen, Apo'nun en yakın ve güvenilir arkadaşları halkasını oluşturuyordu. Apo'nun bu arkadaşlarında ona kesin ve katı bir inanç ve güven vardı: Apo hiç hata yapmazdı. İstisnai olarak veya çok seyrek bazda bazen küçük hatalar olsa da kimse bilmeden, en erkenden yine kendisi fark eder ve hemen giderirdi. PKK Hareketi'nin genel yapısında Apo'ya olan yüksek bağlılık ve inanç, büyük ölçüde üstteki bu halkadan da alta doğru yayılıp şekilleniyordu.

Abbas, hiper aktif ve soğukkanlı yapısıyla o zor günlerde partisi adına işe yarar bir şeyler yapmak, bazı şeyleri kurtarmak için yerinde durmuyor, fır dönüyordu. Kâh bazı arkadaşlarını çekerek bir kenarda konuşuyor veya yanına alıp adeta bir motorlu araç süratiyle pek uzun olmayan bir düzlükte volta atarak, alın kısmı şimdiden açılmış epeyi dalgalı, kapalı sarı saçları, gür, sarı devrimci bıyıklarıyla tam bir Marksist teorisyen imajıyla hiç ara vermeden hızlı hızlı tartışıyor, kâh saldırıya karşı

kampın savunması için tahkimat durumunu kontrol edip bu yönlü yeni talimatlar veriyor, kâh derince düşünerek gelişmelerin yönünü hesaplamak istiyordu.

Cuma da o sırada Abbas'ın yanına gelmişti.

Cuma, Elazığ'ın Keban ilçesine bağlı Aşağı Çakmak köyünden yoksul bir Kürt ailesinin çocuğuydu. O da Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde iken, 1973 yılının ikinci yarısında Apo'nun fikirlerini benimseyerek Apocu hareketin çekirdek kadrolarından biri olmuştu. Genel geri çekiliş döneminde Lübnan'da 1981 yılında, Bekaa'daki aynı Hilvê kampında yapılan PKK 1. Konferansı'nda yeniden Merkez Komite üyesi seçilmiş ve bu nedenle, yapılan iş bölümü gereği, Beyrut'ta militanların eğitimi ile diplomatik işler ve afiş, kitap basıp dağıtma gibi propaganda çalışmalarıyla uğraşıyordu. İşte sıcak savaş gelişmelerinden ötürü o da o sırada örgütün üst yönetimi olarak durumları değerlendirmek için Hilvê Kampı'na gelmişti ve işi bittiği için bir an önce geri Beyrut'a dönmek istiyordu. Fakat oradaki militanlar "Cuma arkadaş, bu doğru değil, savaşın tam ortasındayız, Lübnan'ın yarısı İsrail'in eline geçmiş durumda, durum iyi değil, en iyisi siz gitmeyin" diyerek onu vazgeçirmeye çalışıyorlardıysa, o, "Hayır, ben gideceğim!" cevabını veriyordu her seferinde. Sonunda, üzerine 40 namlulu katyuşa roketatar silahının monte edilmiş olduğu kirli kırmızı renkteki kamyonetle gitmeye hazırlanıyordu. Şoförlüğünü bir PKK'li militanın yaptığı kamyonet silahları Filistinliler için Beyrut'a götürecekti. Cuma, arabaya binerken, son anda yine militanlardan Şahan ile Maraşlı Cemal gelip kamyonetin kapısı önünde onun yolunu kestiler ve "Cuma arkadaş seni bırakmayız" dediler.

"Çekilin, gidip döneceğim."

"Beyrut kuşatmaya alınıyor zaten, nereye gideceksin ki?"

"Çekilin, bir şey olmaz, gitmem lazım."

"Olmaz valla, seni bırakmayız."

O sırada Cuma'nın, gür ve düz saçlarının, tığ gibi ince uzun boyunu tamamladığı, az uzunca yakışıklı yağız çehresi aniden değişti, her iki yoldaşına da ters ters baktı ve "Çekilin önümden dedim! Yüz arkadaş orada, ben onlardan iyi miyim ki?" diyerek, her eliyle bir yoldaşını kenara itip kendisine yol açarak arabanın kapısından içeri girdi. Zaten gittiğinden iki gün sonra Beyrut tam kuşatma altına alındı.

***

Hilvê kampının, merkezi binasının bulunduğu sırtta militanlar oturmuş sohbet ederken uzaktan birisi alana girdi. PKK 1. Konferansı'nın da

yapıldığı briket yapı bir salondu burası. Oturanlar hemen telaşla birbirlerine "Ali arkadaş geldi!...." diye seslenip uyardılar ve tümü ayağa kalkıp kendilerine çekidüzen verdiler. Bir grup militan da hızla onu karşılamaya gitti. Gelen kişinin etkin ve ciddi duruşu, bunları tamamlayan uzun boyu, irice dolgun vücudu ve dolgun yüzü, Önder olduğunu hemen yansıtıyordu. Giyimi savaşa göreydi. Üstte, kollarını manşet genişliğinde iki kez kıvırmış olduğu, önden iki yama göğüs cebine sahip ve boydan boya düğmeli kalın patının hemen göze çarptığı yazlık bir askeri gömlek varken, pantolon olarak zeytuni yeşil bir kumaş onu tamamlıyordu. Ayaklarında ise, koyu sarı-yeşil bir spor ayakkabı duruyordu.

Ali, onu karşılamaya gidenlerle tokalaştıktan sonra, beride ayakta bekleyen militanların olduğunu görünce, biraz daha hızlanarak yanlarına geldi ve yarım halka şeklinde duran herkesle tek tek tokalaşıp, "Nasılsınız?" diye belirgin bir güleç yüzle sordu. Herkes genelde birisiyle karşılaştığında doğalında yüzünü tebessüm ifadesi sarsa da, bu gün belli ki militanlara moral vermek için gözlerinin içi de o anda daha dikkat çeker halde gülmüş ve gür siyah, daha topluca duran devrimci bıyıklarının altında bembeyaz dişleri iki sıra halinde parlar derecede göze çarpmıştı.

Ali, Apo'nun Filistin'deki takma adıydı; oradakilerin daha konuşmasına fırsat vermeden, hemen "Durumlar nasıl? Ne yapıyorsunuz?" diye, her zaman yaptığı gibi, hep altın değerinde gördüğü zamandan tasarruf etmek için sordu. Yüz ifadesi de o anda değişmiş, belli bir ciddi havaya bürünmüş, gözleri kapanmış, arada sırada bir hafiften açılıp kapanır gibi oluyor, etrafını gözetliyordu. Erdal, "Biz gidip Cuma arkadaşı Beyrut'taki kuşatmadan kurtarmak için hazırlık yapıyoruz" dedi. Bu söz üzerine, çok kısa bir an gözleri kapalı bir şekilde düşünen Apo'nun yüzü aniden daha da ciddileşti, hatta sert bir ifadeye bürünüp, "Cuma'yı mı kurtaracaksınız?" diye, başını çok fazla kaldırmadan, bir gökdoğan gibi sert ifadeli gözlerle Erdal'a alttan bakarak sordu. Ve devamında tekrar gözünü indirip "Hımm!" dedi. Beriki daha ağzını açıp konuşacaktı ki, o hızla, bu sefer başını iyice yukarı kaldırıp "Kim hazırlık yapıyor?" dedi.

"Abbas arkadaş. Biz bir grup olarak gideceğiz."

"Haa!"

O ara biraz daha düşündü ve hemen sonra devam etti:

"Hani Abbas nerede? Çağırın gelsin." Bunu söylerken yüzünün tümünü belli bir öfkenin sardığı gözlerden kaçmadı.

Abbas ise, bu esnada aşağıda, vadide yapacakları operasyonun hazırlıklarıyla ilgileniyordu. Kesin inançlı birinin mantığıyla, ona göre, sonuçları şu ya da bu da olsa, şu veya bu sayıda kayıplar da verilse, yoldaş için yapılması gereken yapılmalıydı; ki ihtimal veriyordu başaracağına; Cuma ve yanındaki birçok militan kurtarılırdı böylece. Bu kararını

kamptaki PKK yapısına açıkladığında başta Erdal, Delil Bagok, Suruçlu Bijî diğer militanların çoğu kendisini bu eylem için önermiş, sonuçta 15 kişilik bir grup oluşmuştu. Cesaret ve fedakârlığın verdiği dürtüyle olsa gerek hepsi bu işi yapıp başaracaklarına dair içten bir inançla, -hatta bazılarının elindeki kalaşnikovlara ve yüreklerine güvenerek, kafalarında, adeta Amerikan filmlerindeki "İşte, gidip kurtarıp geleceğiz Cuma arkadaşı!" tarzı saf bir düşünceyle çoktan işe koyulmuştu. Silahlarını, cephanelerini hazırlıyor, siyah kısa boy botlarının yuvarlak ve uzunca, kalın iplerini sıkıca bağlıyorlardı. Özel bir birlik olarak gidecek, Beyrut kuşatmasını aşacak, Cuma ve yanındakilerini kurtarıp geleceklerdi! Grup içindeki Bekir de kendisini önermişti, ama o, bunu, "Zor bir iş!" diye içten istemese de, diğerlerinden geri kalmamak adına öne çıkmıştı. Bu nedenle de derinde bir kaygı yaşamıyor değildi.

Az sonra Abbas, aceleyle alana girdi ve biraz nefes nefese kalmış halde gidip Apo'ya "Hoş gelmişsiniz!" diyerek tokalaştı; Apo tokalaşma faslından sonra hiç beklemeden konuya girerek "Durumlar nedir? Ne yapıyorsunuz?" diye sordu. Abbas, saygılı bir biçimde karşısında durup konuşmaya başladı ki, konuşa konuşa birlikte militan grubundan öteye doğru ilerlediler. Tartışıyorlardı. Fazla uzaklaşmamışlardı, bu nedenle militanlar, Apo'nun belli bir kızgınlıkla "Sen de mi istiyorsun Beyrut'ta kuşatmaya düşesin? Ve en iyi sen biliyorsun ki, bu arkadaşlar gidip ülkede mücadeleyi geliştirecek, böyle bir tehlikeye atmak olur mu şimdi onları?" dediğini duydular. Arkasından Abbas'ın "Başarabiliriz ama, o ihtimal var, epeyi yoğunlaştık üstüne…" sözünü. Sonra ise tekrar Apo, onun konuşmasını yarıda keserek "Hayır, olmaz, anlatamıyor muyum? Başarılacak bir durum yok" sözlerini dillendirdi. Sonuçta Apo tarafından o girişim iptal edildi.

***

Birkaç gün sonra, takvim yaprakları 24 Haziran 1982'yi gösterirken, militanlar, ilk grup olarak ülkeye gitmek üzere yola çıktı. Abbas, kampta iken hepsiyle topluca konuşmuş, ülkede oynayacakları rol ve yerine getirecekleri görevler üzerine bir çerçeve çizmişti; ama esas olarak da Apo, Şam'da onlarla konuşacaktı.

Kamp sorumlusunun yaptığı bu toplantıdan sonra hepsi, orada kalan yoldaşlarıyla duygulu bir vedalaşmanın ardından üstlerindeki tüm silahları indirdiler ve kendilerini, kuzey tarafında kampın en yüksek tepesinden aşağı bırakarak, kısa sürede, tekerlek izleri ve iklim koşullarından ötürü aşınıp renk atmış Beyrut-Şam asfaltına indiler. Tam asfalta ulaşmışlardı ki, o anda bir askeri konvoy gelip yanlarında durdu. Savaştan

gelen Suriye askerlerinin konvoyuydu bu. Askeri cip ve pikaptan oluşan bu konvoyda, tır üzerinde götürülen darbe yemiş bir tank da vardı. Militanların hepsinin üzerinde Filistin fedailerinin askeri üniforması vardı ve ayrıca, onları Şam'a kadar götürecek, on üçüncü kişi olarak Arapça bilen bir kurye de yanlarındaydı. Askeri konvoydaki arabalardan inen askerler gelip etraflarında toplandılar ve orta yaşlı, şakakları kırlaşmış, boksör burunlu subayları öne çıkarak gayet sert bir üslupla Arapça konuşmaya başladı:

"Nereye gidiyorsunuz siz? Savaştan mı kaçıyorsunuz?" Giydikleri elbiseler içinde subay, onları Filistin savaşçıları zannedip-her savaştan kaçanları yakaladıkları için-böyle sormuştu.

O koşullarda, en doğru ve kurtarıcı ifade olarak Kürt ve PKK'li olduklarını söylemeyi uygun görmüşlerdi.

Bunun üzerine Arapça bilen kurye, Kürtçe, gruba sorup danışarak bir ifade hazırladı ve onu Arapça subaya aktardı:

"Hayır, biz savaştan kaçmıyoruz. Biz Kürdüz, PKK'liyiz. Arkadaşlarımız Kürdistan'da devrimi geliştirmek için savaşıyor, biz de oraya gideceğiz."

Bunun üzerine Arap subay onları şöyle bir baştan aşağı süzdü, adeta tek tek yüzlerini inceledi ve sonra "Şimdi siz PKK'li misiniz?" dedi. "Evet." Adamın bunun üzerine tavrı aniden değişti, oldukça yumuşadı: "Tamam, sorun yok, ama ortalık iyi değil, böyle gitmeniz doğru olmaz, biz size bir araba durduralım öyle gidin." Militanlar sevinçlerini gizleyerek hep bir ağızdan "Tamam!" dediler.

Suriyeli asker sonra onlara yoldan geçmekte olan Suriye şehirlerinde çok kullanılan bir taksiyi durdurdu. Ve şoföre tam bir askeri komutla, "Bunları sağlamca istedikleri yere ulaştıracaksın; arabanın plakasını alıyorum, eğer başlarına bir şey gelirse seni tanıyorum ben. Haydee…!" dedi. Gruptakiler, aceleyle 9 kişilik taksiye 13 kişi olarak kendilerini sığdırdılar, üst üste binmişlerdi. Ve karşılarına çıkan bu tesadüften bayağı hoşnut kalarak birbirlerine, "Muhakkak o subay Kürt'tü, ama kendisini belli ettirmedi, yok bu kadar iyiliği bize niye yapsın?" diye söylendiler.

Epey bir süre gittikten sonra bu sefer bir kontrol noktasıyla karşılaştılar. Suriye'nin özel kuvvet olarak değerlendirdiği kırmızı bereli komando gücü, askeri cemselerle yolu yarı yarıya kapatarak her geleni durduruyordu. Yeni gelenleri de durdurarak, "Siz kimsiniz? Bu askeri elbiseyle nereye gidiyorsunuz" diye sordu. Militanlar bu sefer tersi bir ifade verdi. İlk yer savaş sahası olduğu için, savaştan kaçıyorsunuz diye kendilerine sorun çıkarmaması için Filistin fedaisi kimliği yerine PKK adını öne çıkarmışlardı, ama şimdi burası uzak bir alandı ve artık izine giden

Filistin fedaileri olarak kendilerini tanıtabilirlerdi. Zaten kampta yoldaşlarının, her biri için düzenlediği, hem de fotoğraflı, mühürlü Filistin izin kâğıtları yanlarında vardı. Bu amaçla hepsi, yeni komando subayına vermek üzere izin kâğıtlarını çıkarmaya başladı. Bu sırada, o kadar aracı durdurmuş olduklarından cadde üzerinde arabalar birikmişti ve herkes adamın etrafında bir şeyler sorup konuşuyordu; püfür püfür esen kuru bir rüzgâr da oradakilerin suratlarını acı acı yalayıp geçiyordu. İzin kâğıtlarını topluca subayın eline verdiklerinde kuru rüzgâr aniden adamın elinden kapıp her birini bir yere uçurdu. Oradaki subay ve askerlerin her birisi telaşla kâğıtların peşinden koşuşturarak zorbela toplayıp militanların eline tutuşturarak onları kovarcasına "Haydi çabuk gidin!" dediler. Allah'ın verdiği iki göz misali onlar da kâğıtlarını alıp içlerinden "İşte, bu da rüzgârın kıyağı bize!" deyip, taksileri geride kalanları egzoz dumanına boğarak hızla oradan uzaklaştılar.

Bir sorun çıkmadan Şam'daki tek katlı boş bir örgüt evine gittiklerinde adeta şoka uğradılar. Ev, kirden, pislikten geçilmiyordu. Ev, FKBDC birlikteliğine kadar giden, dostluk içinde olduğu Türkiye Solu örgütlerinden birine kalmaları için dayanışma amacıyla verilmişti, ama onlar hiçbir temizlik yapmamışlardı. Ne evde kaldıkları sürede, ne de evden çıkarken. O nedenle ev küflenmişti ve kokuyordu artık. Yüzden fazla kirli, pis kap-kacak yerlerdeydi. Her yemek yenilen kap yıkanmadan atılıp yenisi kullanılmış, o nedenle de seramik, metal tabak, sahan, tencereler, diplerinde yemek artıkları kalıp küflenmiş ve yıkanmamış, hakeza bardaklar da kirli olarak üst üste öyle yığılı halde duruyordular. Grubun tümü hemen kollarını sıvayarak evi temizlemeye giriştiler. Ve saatlerce kap-kacağı, masa ve sandalyeleri, odaları deterjanla güzelce bir yıkadılar. Onları en çok rahatsız eden ise, temizlemeye girişmişken, PKK Hareketi'nin, o yıl Diyarbakır zindanlarında zulme karşı direnirken hayatını kaybeden öncü kadrolarından Mazlum Doğan üzerine Apo'nun kapsamlı değerlendirmesini içeren Serxwebûn özel sayısını evdeki tozpisliğin içine atılmış halde bulmaları oldu. Bu olay hepsinde şok etkisi yapıp, büyük bir öfkeye yol açtı. Her birisi bir şey söyledi. Bekir yüksek sesle "Alçaklar, şerefsizler, insan bu gazeteyi, Mazlum Doğan arkadaşın resmini böyle yere atar mı?" Onun bu konuşmasına Erdal hemen müdahale etti: "Küfretme Bekir, sonuçta onlar bizim dostlarımız, hepimiz çok rahatsız olduk, ama bak biz öyle laflar ettik mi?" Bunun üzerine Bekir, küfrü keserek, ama kendi kendine de söylenerek öbür tarafa doğru itti. Erdal ise konuşmasına devam etti: "Biz örgütten aldığımız eğitim ve terbiye gereği, 'dosta dost, düşmana düşmanız, her ikisini de layıkıyla yerine getirmeyi kendimize prensip edinmeliyiz. Düşmanlarımızı acıma-

sızca ezeriz, dostlarımıza karşı ise ağır eleştiri yaparız. Yoksa dostlarımızı düşürmeye kalkarsak, biz samimi, tutarlı insanlar değiliz demektir bu."

Militanlar, evin temizliğini henüz bitirmişlerdi ki, Apo, ülkeye geri dönüşün ilk grubu olarak onlarla konuşmaya, toplantı yapmaya geldi. Onlar da içlerindeki tepkiyle ilkten, evi bu hale getiren Türkiye Solu'ndan grubu eleştirel temelde durumu anlattılar. Apo, bunun üzerine rahatsızlığını yüz ifadesine de yansıtarak, "Yaşadığı yeri temiz tutmayan birinin, devrimciliği de sağlıklı olmaz" dedi. Temizlik konusunda Apo'nun tutumu, eskiden beri militanlarca kendi içlerinde anlatılan bir hususstu. Dediklerine göre, ta Apocular olarak ortaya çıkışlarının ilk gününden beri, gittiği her arkadaş evinde, grup üyelerinin kaldığı yerde, önce bir etrafa bakar, eğer yeterince temiz değilse, kollarını sıvayarak orada baştan sona bir temizliğe girişirdi. Bu, ona duyulan güvende rol oynayan hususlardan biri olagelmişti.

Daha sonra Apo, herkese salonunun sonundaki odada toplanmasını istedi. Herkes odaya geçti ve yere serili yün döşekler üzerine oturdular. Hepsi, Apo ile aynı ortamda olduğundan son derece heyecanlı ve ortam ağır geldiğinden, "Aman yanlış bir şey yapmayayım!" ruh haliyle, rahat değildi, sanki diken üzerindeydi.

Ülkeye gidişin heyecanı herkesi sarmıştı. Bu nedenle çoğu oturmaktan ziyade adeta döşeğe eğreti biçimde ilişmişti; bağdaş kurarak oturmuş iki kişi dışında, hepsi tek ayaklarını altına, diğer ayak, tabandan yere basacak şekilde dizildi yan yana. Apo da yukarı tarafta bağdaş kurarak oturdu; iki sefer hafif biçimde öksürüp boğazını temizledi ve ardından önündeki bardaktan bir yudum su içti. Sonra yoğunlaşma amacıyla bir süre önünde yere bakarak sessiz kaldı; gözlerini hafif kısmış ve yüzünde yoğunlaşmanın verdiği hafiften sert bir ifade vardı. Bu, bir ilkti; ülkeye grup olarak yönelişin ilk adımı olduğundan dile getireceklerini iyice zihninde oluşturarak mümkün olduğunca militanları aydınlatacak ve kafalarındaki sorulara cevap verecek bir konuşma olmasını istiyordu. Ortama tam bir sessizlik hâkimdi, nefes alış sesi bile gelmiyordu, herkes pürdikkat Apo'nun konuşmasına başlamasını bekliyordu. Sonra aniden başını kaldırdı ve tam göz hizasında karşıya bakarak, "Evet" deyip konuşmasına başladı.

"Artık, belli bir aradan sonra tekrar ülkeye yönelmenin zamanı gelmiştir. Açıktır ki, Hareketimiz açısından önemli bir olaydır, önemli bir karardır. Tekrar ülkeye yönelimin ilk grubunu sizler oluşturmaktasınız. Bu, sizin için de bir şans olarak değerlendirilmesi gereken önemli bir şeydir. Tabi ki, sizin arkanızdan arkadaşları gruplar halinde peyderpey

göndereceğiz. Bu anlamda da sizin başarınızın, onların gelişi üzerinde de etkisi olacaktır.

Uzun denecek bir süredir zaten burada gerekli siyasi ve askeri eğitimi aldınız; bu anlamda donanımınız az değildir. Artık gerisini sizin çabalarınız belirleyecektir. Biz, yapılması gerekenleri burada gerek teorik, gerekse de örgütsel-pratik olarak, örgütün bu imkânsızlıkları ortamında ve Ortadoğu'nun bitirici koşullarında, fazlasıyla yerine getirdiğimize inanıyoruz. Sizin, bu teori ve donanımı gidip ülkede pratiğe dönüştürmeniz gerekmektedir artık.

Zaten Abbas arkadaş sizinle konuşmuş ve yapılması gerekenler, pratik detaylar üzerinde durmuştur, bazı önemli hususları burada şöyle belirtebiliriz:

Üzerinde eğitim gördüğünüz 'Kürdistan'da Zorun Rolü' çalışmasında da yer almaktadır ki, faşist cunta şahsında Türk sömürgeciliğine karşı mücadelemizin temel stratejisi 'uzun süreli halk savaşı'dır; üç aşamalı bu stratejimizin birinci aşamasında gerilla savaşı temel taktik olmaktadır; ikinci aşamasında hareketli savaş ve üçüncü aşamasında düzenli ordu savaşı ve büyük saldırılar temel yöntem olmaktadır. İşte siz gidip gerilla savaşı dönemini başlatacak, şimdiden bunun hazırlıklarını yapacaksınız. Öncelikle silahlı propaganda evresini hayata geçirmek gerekmektedir: Bu evrede yapılacak eylemlerle silaha dayalı bir propaganda ortaya çıkacak ve bu temelde halk kitleleri tarafımıza çekilerek örgütlenecek, savaşın alt yapısı oluşturulacaktır. Arkasından buna dayanarak işte müthiş bir gerilla savaşı geliştirilecektir. Gerilla, yüzyılların intikam silahı olacaktır; amansız bir mücadeleyle düşman neye uğradığını şaşıracaktır. Ve o zaman, PKK'nin doğru siyasi-askeri çizgisi ve tarihten süzülüp gelen direniş ruhu, bizi adım adım zafere taşıyacaktır. Bunun için her şey vardır, sadece onları pratiğe geçirmek geriye kalmaktadır. Partimizin kendini kanıtlamış ideolojisi, arkamıza aldığımız zindan direnişleri, örgütlenmeyi ve savaşa seferber edilmeyi bekleyen milyonlarca Kürt halkı ve dağlarımız var! Kürt halkına, tarih boyunca, kendini koruma ve direnme zemini dağlarımız, şimdi de bizim mücadelemizin temel dayanağı olacaktır. Halkımız orada, yüzbinlerce, milyonlarcadır; gidin onları tanıyın, örgütleyin ve mücadeleye kaldırın; aşılmaz dağlarımız, deniz gibi ormanlarımız vardır, oralara şahin gibi yerleşin, sığınak yapın, depo yapın ve her bir yeri zapt edilmez bir mevziiye çevirin. Biz, burada her türlü hazırlığı yapmaya devam edeceğiz; ideolojik, siyasi, maddi, manevi her türlü hazırlık ve imkânı ülkedeki mücadelenin hizmetine koyacağız. Zaten elverişli coğrafya, jeo-politik özelliği ve yurtsever halk gerçeği nedeniyle Botan'ı temel mücadele alanı olarak seçtik.

Orada ilk etapta hareketli bir gerilla savaş tarzını esas alacaksınız. Bunun için gerekli siyasi ilişkileri kurarak dayanacağınız zemini de oluşturduk zaten: KDP ile görüşmelerimiz olumlu sonuç verdi, belli ittifaka varma durumu var, bu faaliyetlerimiz için orada olanak sağlar; diğer Güney Kürdistanlı örgütlerle de ilişkiler iyidir. Zaten Agît ve Mehmet Karasungur arkadaşlar da orada sizler için gerekli üslenme ve yer hazırlıkları yapmışlardır."

Apo, bazen gözlerini kısarak, bazen tümden kapatarak bir yoğunlaşma halinde konuşmasını yapar ve herkes adeta nefesini kesmiş bir biçimde onu dinlerken, aniden kaşlarını çatıp gözlerini ayırarak oldukça öfkeli bir şekilde sağ karşı köşeye baktı. O sırada Bekir, elindeki tükenmez kalemi takla attırıp tutturmaya başlamış ve bunun çıkardığı ses anında Apo'nun yoğunlaşmasını etkileyerek kızgınlıkla dikkatini oraya yöneltmişti. Bekir, aniden Apo'nun öfkeden iyice açılmış gözleriyle karşılaşınca hemen durumu fark etti ve yavaşça kalemi gömleğinin cebine koydu. Bunun üzerine Apo, öfkesini soğutarak konuşmasına devam etti. Akabinde, cezaevlerindeki PKK'li kadroların direnişlerinden, onların direnişinin kendileri için mücadeleyi geliştirme anlamında bir mesaj olduğundan, dolayısıyla onların savaşımını dışarda artık kendilerinin devralıp devam ettirmeleri gerektiğinden ve diğer ilgili değişik konulardan bahsetti. Uzun süren konuşması boyunca, bu ilk ülkeye gidiş üzerine geniş bir perspektif sunmuş ve yapılacaklar üzerinde genişçe durmuştu.

Toplantının sonunda Apo, gruba dönük olarak, her zaman yaptığı gibi, soru olan varsa söylemesini istedi. Militanlardan Delil, bir soru sormak istedi, ama kafasında getirip-götürdü, getirip-götürdü ve sonunda "Kemal Pir arkadaş bile Apo'ya soru sormaya güç getiremiyormuş, ben ne diye soracağım" deyip vazgeçti. Apo, artık başka bir konuya geçecekti ki son anda Erdal el kaldırıp bir sorusu olduğunu söyledi. Bunun üzerine Apo, "Evet" deyip, başını "Sor!" anlamında salladı.

"Stratejik denge aşamasında mademki büyük birliklere ulaşacağız artık, o aşamada yüklenerek üçüncü aşamayı yaşamadan sonuç alamaz mıyız? Bu konuda bilgi edinmek istiyordum."

"Hareketli savaş tarzı, gerilla ile düzenli ordu savaşı arasında olan bir savaş tarzıdır. Bu, hem birlik kapasitesi, hem de bu kapasiteye denk düşen savaş boyutu açısından böyledir. Dolayısıyla salt onunla mevcut Türk sömürgeci devleti alt edilemez; ama iyi çalışırsak, o aşamada iken hızla düzenli-büyük ordulara geçip, şehirleri kurtarmak için saldırılara girişir ve kentlerde de halkın ayaklanmalarını buna karşılık verecek tarzda örgütlersek, böyle, süreci fazla uzatmadan sonuca gidebiliriz. Ya da denge aşamasında iken, eğer Türk devletini zora sokacak bazı siyasi ve askeri dış-bölgesel etkenler ortaya çıkarsa, biz bunu değerlendirerek

hareketli savaş aşamasında da hızla sürece müdahale edip amaca ulaşabiliriz."

Başka soru olmayınca, yine de bu son anda ülkeye gitmek için hazır olmayan varsa bunu söylemesini istedi; bu konu üzerinde özellikle durdu, fakat kimseden aksi yönde ses çıkmayınca toplantıyı sonlandırdı.

Toplantı, iki saat kadar sürmüştü; sonunda gitmek için ayağa kalktı, herkes onunla birlikte kalktı. O zaman gruba, "Siz sınır boyunda Agît arkadaşın yanına gideceksiniz, kendisi oradadır. Bunun için önce Güney Kürdistan'da KDP'nin Xabur'daki gücünün yanına gidersiniz" dedi. Bu sırada cebinden bir mektup çıkarıp uzattı. "Ve bunu oranın sorumlusu Doktor Cercis'e verirsiniz, o size yardımcı olur. Arkadaşlar gidişiniz üzerinde duruyor, gerekli hazırlıkları yapmışlar, artık onlar sizi götürürler" diye de ekleyerek, tüm grupla tek tek kucaklaşıp vedalaştı, hepsine başarılar diledi ve mutlu olduğu dışa yansıyan bir ruh haliyle oradan ayrıldı.

İki gün sonra kuryeler grubu trenle Şam'dan Güneybatı Kürdistan'ın merkezi kenti Qamışlo'ya ulaştırdı, burada hiç durmadan arkadaşlarının önceden yapmış olduğu hazırlıklar temelinde dolmuş türü bir araca binerek Güney-Batı Kürdistan'ın diğer bir kenti Dêrik'e doğru yol aldılar.

Dêrik'te onları Sarı Cemal, yanında başka bir militanla karşıladı. Sarı Cemal, adından da anlaşılacağı üzere hafif sarışın, uzun boylu ve dikdörtgenimsi uzun beyaz-genişçe yüze sahipti; burnu, yüzünün ortasına belirgin biçimde oturmuştu. Bir gözüne düşmüş ve görme yetisini etkilemiş olan 'ak' ise hemen göze çarpıyordu. İri kemikli yapısı, heybetli bir izlenim veriyordu karşıdaki üzerinde. Köylü kökenli birisi olup, sivil yaşama ait bir çeşit eşkiyavari bir geçmişin de sahibiydi. O 1980 öncesi dönemde Mardin yöresinden PKK'ye katılmış ve genel geri çekilişte yurt dışına çıkmıştı. Yurt dışı sürecinde, askeri-siyasi açıdan yavaş yavaş sıyrılıp öne çıkan kadrolardan biriydi. Bir süredir Dêrik'te, yanındaki arkadaşıyla birlikte, hem burada halkı örgütlemeye dönük çalışmalar yapıyor, hem de sınır geçişleri için gerekli hazırlıklarla uğraşıyordu.

Grup, orada bulunan geniş avlulu örgüt evinde iki gün kaldı; Sarı Cemal, onların son hazırlıklarıyla uğraştı. Hepsinin üzerinde Filistin fedailerinin yaprak yeşili üniformaları vardı; altta pantolonun hafiften bol ve paçalarının dar olması normal yürüyüşlerde savaşçıya rahatlık sağlarken, her iki yana üst kesimden birer büyükçe mala gibi yapıştırılmış cepler ise, ıvır-zıvırı koymaya yarıyordu. Ayaklarında ise yine Filistin kamplarından getirdikleri altı plastik, boynu aşığı az geçen deri botları vardı; orada bunları görüp giymişlerdi, buradan da öyle Kürdistan'a gideceklerdi işte. Haziranın sıcakları da olsa, kendileri askerdi, botlar dağ-

taşta dayanıklıydı ya işte o önemliydi. Zaten acemi, tecrübesiz olduklarından, hem imkânlarının sınırlılığından farklı uygun ayakkabı da edinemezlerdi. Onlar için zaten bu önemli değildi ki, o derin inanç ve fedakârlığın yanına şu veya bu ayakkabı olmuş sözü mü edilirdi, onları yürütecek ayakkabı olsun yeterdi. Silahları orada gruba verildi: Daha çok 'toplama' denebilecek bir tarzda edinilmişlerdi; tahta kundaklı kalaşnikov, G-1, Sminov cinsi ferdi tüfeklerdi. Kendilerinin başka imkânları olmadığı için çoğunluğu Filistin kamplarında ellerinde olan ve savaşta kullandıkları silah ve cephanelerdi. Hem İsrail'e karşı savaştıkları silahlar ellerindeydi zaten ve hem de Filistinli askerler savaş sırasında Güney cephesinde silahlarını bırakıp kaçınca, PKK sorumlularından Adıyamanlı Hasan ve diğer militanlar, hayatlarını tehlikeye atarak bunlardan bolca toplayıp Bekaa'daki merkezi kamplarına getirmişlerdi. Orada Filistinli yetkililer bu hazır silahları görünce, hemen, "Bizim silahlardır verin onları!" diye karşılarına dikilmişlerdi. Zira bazı subaylar o savaş ortamında bunları toplayıp el altından satıyorlardı. Bu duruma bozulan Abbas, onlardan daha baskın bir biçimde önlerinde dikilmiş ve işi sert tartışmaya, hatta bir nevi kavgaya kadar vardırmıştı. Sonuçta çareyi Apo'ya haber vermekte buldular. Apo olayı duyduğu gibi kısa bir "Hıım!" sesiyle birlikte üst sıra dişleri alttakileri baskılayarak "Vermeyin; ne silahı? Savaş ortamında silah verilir mi hiç?" diye bir cevap vermişti. Ve arkasından bizzat Apo'nun kendisi, oluşturmuş olduğu ilişkileri devreye koyarak, uygun bir biçimde ta sınıra kadar getirdi. İşte şimdi bu silahlar ülkeye giden gruplara veriliyordu.

Silahların bir kısmı da tüccarlardan, kaçakçılardan parayla alınan silahlardı. Suriye-Lübnan gibi bir savaş sahasında en çok ticareti yapılan, belki de ekmekten daha çok bulunan silah ve cephaneydi zaten. Örgüt de daha o zamandan, para bir yerlerden temin ettikçe mücadelesi için lazım olan silahları tek tük satın almaya başlamıştı. Silahlarında genelde dörder şarjör vardı, ayrıca bazılarında Rus yapımı parçalı el bombaları mevcuttu. Bazılarının şarjörleri eksikti, ama mermi yeterince vardı, onlar da mermileri bez parçasına sarıp kütüklükteki boş şarjör yerlerine sıkıştırdılar. Kütüklükleri ise yine Filistinlilerin kullandığı, bir kısmı, 4 şarjör öne gelecek tarzda sırtta bağlanan ve çoğunlukla bezden yapılan cinstendi, bir kısmı da, Arapça 'Cöhbe' denilen ve içine yine dört şarjörün doldurulup yandan kemere bağlanarak sarkıtılan kalın kumaştan yapılma bir kütüklüktü. Bir kütüklük eksikti, yanında da iki şarjör; Bijî, fedakarlık yapıp "Ben şarjörleri öyle taşırım" dedi. Yöntem olarak da, iki şarjörü tabanlarından eklemlenecek şekilde geniş bantla güzelce birbirine sararak silaha taktı ve iki şarjörlük mermiyi de küçük bir torbaya koyup cep-

lerine sıkışırdı; ama bunları yaparken de "Olur mu böyle şey ya! Bir çatışma çıkarsa nasıl mermileri çıkarıp boş şarjörleri dolduracağım ki?" diye homurdanmaktan geri kalmadı.

Sırt çantalarını da arkadaşları daha önceden çarşıdan satın almıştı onlar için. Aynı tarzda toprak rengi sade çantalardı. Fakat iki çanta eksik çıktı, Sarı Cemallerin yeterince paraları çıkışmamıştı onu da alsınlar. Militanlar rahatsızlığını ona yansıttılar. "Çantasız nasıl gideceğiz şimdi, niye böyle yaptınız" dedi Delil kızgınlıkla. Bunun üzerine Sarı Cemal o her zamanki pratik zekâsı ve baskın tavrıyla "E, ne yapalım, elimizde yoktu işte, ancak bu kadar örgütleyebildik, bir devrimci her şeyi hazır istemez, bir çaresine bakacağız artık" diyerek karşısındakini susturdu. Arkasından gidip bir saat kadar dolaştıktan sonra elinde Kürt köylülerinin "tûrik" dediği, kenarları halat biçiminde kalınca ve kendisi, yün ipliklerden, sarı, kırmızı, kahverengi, yeşil, beyaz, rengârenk baklava dilimi, üçgen, dikdörtgen desenler halinde işlenmiş, köşelerine de kısa top püsküller iliştirilmiş bir torba ve kendir ipinden bir çuvalla geldi. Çok da umursamaz bir tavırla "Bir arkadaş bu torbayı omuzuna assın, bir arkadaş da malzemesini doldurduktan sonra ağzını bağlayıp ve boydan boya bezden bir iple uzunlamasına sırtına geçirsin olur, tamamdır" dedi.

Arkasından tüm militanlar çantalarına kendileri için en lazım olacak şeyleri koydular. En çok da, özellikle Lübnan'da yapılan PKK 1. Konferansı'na Başkan Apo'nun sunduğu politik rapor olmak üzere parti kitaplarıydı bunlar. Raporun yanı sıra, örgütün Avrupa merkezli olarak 1982 yılı ocak ayından beri çıkarmaya başladığı temel yayın organı "Serxwebûn" gazetesi, yine Kürdistan'da Zorun Rolü ve diğer kitaplar vardı. Kitaplar ve gazetenin dışında, kitaplardan öğrendikleri kadarıyla gerillada lazım olur diye birkaç metre ip, bardak gibi şeyler yer edinmişti her bir çantada. Bir de çantalarına, dört adet taksi iç lastiği bağladılar; arkadaşları kendilerine demişti "Bunları birbirine bağlayarak bir sal düzeni oluşturup Dicle nehrini geçeceksiniz". Gabar hattından gideceklerdi; sınırı geçtikten sonra ileride Dicle'yi aşıp Gabar dağına çıkacak ve sonra Güney Kürdistan'a doğru yol alacaklardı.

Akşamüstü, çadırla kapatılmış, köy yolları ve hafif arazi şatlarına dayanıklı duble bir pikaba karanlıkta birer gölge gibi süzülüp çantaları, silahlarıyla hızla doluşarak Dêrik'ten çıktılar. Araba bir süre gittikten sonra, şoseden çıkarak farları söndürülmüş bir şekilde araziye vurdu, kısa bir süre böyle ekilmiş bir tarladan gittikten sonra şoför, işinin ehli bir şekilde ileride bir yerde durdu. Beraberlerinde gelmiş olan Sarı Cemal'in sessizce "Arkadaşlar buraya kadar, herkes yavaşça insin" demesiyle, kendilerini bir anda yerde buldular. Gecenin ay aydınlığında kısa bir süre yürüdükten sonra durdular: Artık sınırdaydılar! Hepsinin coşku

dolu heyecanı yol yorgunluğunun teriyle yüzlerinde parlayarak aşağıya doğru akıyordu: Nihayet hayalleri gerçekleşiyor ve bilinmezliklerle dolu yeniden ülkeye dönüş serüvenine atılıyorlardı.

İşte Sarı Cemal orada onları, kerpiçten yapılma evleri sayesinde köy insanlarına kışın sıcak, yazın ise doğal bir serinlik sağlayan Carûdiyê köyünde kaçakçılara teslim etmişti. Bu kaçakçılar işlerinin ehli bir şekilde "meslek" olarak buradan parayla adam geçiriyorlardı. Militanlar da benzer prosedürle sınırı geçmiş ve yollarına devam etmişlerdi.

***

Grup, önündeki yokuşu bir süre çıkıp ormanlık bir alanda mola verdi. Artık ormanlarla kaplı dağlık alana girmişlerdi.

Mola yerinde yerleşmeye başlarken, kurye Osman "Ben bu yakındaki Kereşa köyüne gidip yiyecek falan getireyim, siz de bu arada biraz dinlenirsiniz, sonra planlamamızı yapıp yola devam ederiz" diyerek onlardan ayrıldı. Kereşa, Dicle nehrinin kıyısındaki, Gabar alanı köylerinden biriydi; devlet resmiyetinde Siirt'in Eruh kazasına bağlı bir köydü. Kurye Osman gittikten sonra, takriben sabah saat 10 civarında aniden aşağıda suyu geçtikleri yerde bir helikopter "Ta.. ta.. tar!" diye yüksek ve tek düze bir sesle havada dolaşmaya başladı. Aynı anda karadan da askerler suyun karşı kıyısına doğru geldiler. Gün ağarırken tepedeki yoldan geçen askeri arabalar demek onları görmüş ve o zaman bir çatışmayı göze alamadıklarından gidip üstlerini bilgilendirmiş ve şimdi daha kapsamlı bir hazırlıkla gelmişlerdi. Bu sırada bir kısmı suyun içinde henüz yüzmekte olan, bir kısmı kıyıda yemek ve diğer işlerle meşgul pêşmergeler panik içinde kaçışıp sudan çıkmaya başladılar. Hızla kendilerini toparlarken, bazıları suyun kenarında otlamaya bıraktıkları katırları çekip oradan götürdüler, bazıları da karşı kıyıya ulaşmış olan askerler ve helikopterle çatışmaya başladılar. Bir anda ortalığı bir kargaşadır sardı: Kalaşnikov, G-3, G-1 ve BKC sesleri birbirine karıştı. B-7 sesleri de ara ara geldi. Yukarıda militanlar uzaktan onları seyrediyordu. Çatışma bir süre devam ettikten sonra durdu: Arada su olduğundan pêşmergeler sonunda kendilerini kurtarabilmişlerdi.

Bu sırada Kereşa köyünde çatışma sesi duyulduğunda kurye Osman "Aha Apocu arkadaşlar çatışmaya girdiler!" diyerek, asker köye de gelir mantığıyla köyün mahkûmlarıyla birlikte dağa doğru kaçtılar. Ve bir daha da köye dönmediler.

Bu yüzden militanların bekleyişi boşa çıktı: Ne gündüz ne de akşam kuryeleri gelmedi. Ne yapacaklardı? Naçar halde düşünürken, bir mili-

tan dedi "Kurye giderken Kereşa Köyü'nün Dicle'nin kıyısında olduğunu söylemişti, biz oraya gidelim. Bu hepsinin kafasına yattı. Ama oldukları yerden kendilerini suya bırakmadılar, asker olabilir diye dağ dağ biraz ileriye gittiler ve oradan, önlerine ne çıkacağını bilmeden kendilerini Dicle'ye bıraktılar. Bêrîvanların küçükbaş hayvanlardan süt sağdığı Kürtçe "mexel" denen bir düzlük önlerine çıktı; alanda, sadece seyrek birkaç meşe ağacı vardı; hayvan zibili ise her tarafı doldurmuştu, militanlar her bastığında ayaklarının altında bir yumuşaklığın eridiğini hissediyorlardı. Orada tekrar durup tartıştılar: Ne yapacaklardı? İşte, bir düzlüğe gelmişlerdi, o kadar. Gecenin karanlığı, dağın, mağara diplerinde, orman kuytularında kalmış bütün izbe yalnızlığını getirip üstlerine yığıyordu sanki. Bundan sonraki bilinmeze hep birlikte gitmenin anlamsız ve tehlikeli olacağını düşünerek, sadece iki kişi gidip köyü arayacak ve ona göre geri dönecekti. Bunun için Delil öne atıldı ilkten; "Bu fedakârlığı ben yapmalıyım, tam da böylesi zor bir anda bu en çok da bana düşer, başımıza bir şey gelirse de bari sadece bize olsun, arkadaşlar artık sonra kendi başlarının çaresine bakarlar, en azından onlar için ikinci bir şansı vermiş oluruz" diye kendi içinde konuşmuştu. Sonra da Kürtçesi iyi olduğundan Şahan onun yanına geçti.

İki arkadaş, bazen yan yana yürüyerek, dar yerlerde ise peş peşe vererek, kıyı boyunca, karanlıkta kâh ayakları büyükçe taş parçalarına ve ağaç dallarına, yere oluşmuş doğal ot tuzaklarına takılarak, bazen yolu tutan ağaçların üzerinden atlayarak, bazen de önlerine çıkan bir kayalığı dönerek yol aldılar. Bir süre daha su kenarında gittikten sonra yolları kapandı; yukarıdan koca bir dağ sırtı inip Dicle'ye ulaşıyordu. Yol da vermiyordu. Tesadüf, orada yukarı doğru çıkan bir patika gördüler ve o yola binerek vadi vadi ilerleyince köpek seslerini duydular. İçleri sevinçten bir tuhaf oldu, yorgun olmalarına rağmen ayaklarına söz geçirerek hızlandılar. Köpek seslerine doğru vadi boyunca yukarı doğru ilerlediler. Az sonra karşılarına bir köy çıktığında, ilk sevinçleri çiçek açmış gibi oldu. Çaresizlikten, köyde onları ne bekliyordu, ne beklemiyordu, köy kimindi, nasıl bir köydü acaba diye düşünmeden köye daldılar. Bir taraftan da "Aradığımız köy bu olabilir mi?" diye kendilerine umut ışığı yaratmaktan geri durmuyorlardı. Saat 12 idi; köylüler, gürgen ve diğer ağaçlardan yapılmış ve etrafları beyaz, pembe, yeşil bezlerle çepeçevre sarılıp kapatılmış tahtlarda yatıyorlardı. Bazı yerden çocuk ağlamaları, bazı yerlerden de horlamalar ilk kulağa çarpan seslerdi. Delil ile Şahan, bir tahtın yanında durup içindekilere seslendiler, duyan olmayınca bu sefer elleriyle tahtın kenarına iyice vurdular. "Kimdir o?" diye bir seslenişten sonra, aşağıya bir kadın ile bir çocuğun indiğini gördüler. Kim ol-

duklarını sorduklarında onlar da "Biz yolcuyuz, Kereşa köyünü arıyoruz" diye karşılık verdiler. Gabar'ın Şikeftan köyüne geldiklerini öğrendiler. Kadın eliyle ilerideki uzak noktaları işaret ederek "Ha orada, üst tarafta suyun kenarında; kendinizi buradan biraz aşağı bırakın, orada sağ koldaki sırtta var olan patikadan aşağı inip kıyı kıyı giderseniz köye ulaşırsınız" dedi. Delil ile Şahan, gece yarısı çok karanlık olduğundan yolu şaşırdılar, kendilerini ağaçlara, taşlara, kayalara vurarak derbeder ettiler; ve sonunda tarif edilen yerin daha ilerisinde bir noktadan aşağı inip su kenarında karşılarına çıkan bir sürü yolundan ilerleyip bir köye ulaştılar.

Ramazan ayı olduğundan köyde herkes sahura kalkmıştı; damların üstü, avlular, sokaklar dolu insandı. Daha Dêrik'te yola çıkarken arkadaşları, "Ne olur, ne olmaz, herhangi bir şey başınıza gelirse size yardımcı olması için Kereşa köyünde Sofi Abdurrahman'ı gidip görün, dostumuzdur, o size yardımcı olur" demişlerdi; onlar da adamı sorup, evine gittiler. Sofi onların PKK'li olduğunu anladı ve kurye Osman'ın durumunu söyledi kendilerine. "Gelir mi gittiği dağlardan, ne zaman gelir" diye sorunca, "Valla belli olmaz, gelmeyebilirler de" cevabını aldılar. İyi niyetli bir dosttu bu, kendilerine grup için bir kova bulgur pilavı yaptırıp verdi, biraz da ekmek. "Arkadaşlarımız aç, biz gidiyoruz, kurye gelirse, biz suyun kenarındayız, oraya gelsin, yok erken gelmezse, biz dağlara vuracağız, bizi oralarda arasın" deyip gittiler. Dönüşte artık gün sabaha doğru evrildiğinden, o dağdan inen yolu aydınlıkta buldular ve daha rahatça grubun yanına döndüler.

Grupça yemeklerini yiyip bir gün orada beklediler, belki kurye gelir diye; sabaha kadar kimse gelmeyince umutsuzluk hepsini kemirmeye başladı. Hepsi sessizce birbirine bakıyordu: Neden bu başlarına gelmişti? Ne olacaktı şimdi? Tanımadıkları bir alanda bir grup genç bir başına kalmıştı; hem de her an ölümlü bir komployla burun buruna gelebilecek bir grup silahlı insan. Hiç birisi de buralı, Botanlı değildi: Kimisi Urfa'dan, kimisi Mardin'den, kimisi Maraş'tan, her biri bir yerden tüfeğini omuzuna, yüreğini de inancına asıp gelmiş bir avuç genç! Her tarafları, zirveleri bile görülmeyen yüksek dağlar, kayalık, sıra sıra ormanlıklar. Ve ne bir metre bildikleri bir arazi vardı ne de tanıdıkları bir kimse. Sanki koca bir okyanusun ortasında küçük bir sandalda mahsur kalmış birkaç yolcu gibiydiler. Her o dağlara baktıklarında, bütün heybetiyle, geniş ormanlarıyla Gabar üstlerine üstlerine geliyordu; Dicle, kapkara bir renge bürünerek onları içine alıyor ve nefessiz bırakarak ölümün karanlığına gömüyordu. Asıl dertleri bundan da öteydi: Partiye ne diyeceklerdi şimdi? Apo, onlara güvenerek, o kadar arkadaş içinden seçip bu kutsal mücadelenin yeniden başlatılması için ilk grup olarak göndermişti

ülkeye; o kadar masraf yapılmıştı. O kadar insan emek sarf etmiş ve onları ta oraya kadar ulaştırmışlardı. Şimdi ise, özgürlük davasının yeniden yeşeren bu ilk umudunu kendileriyle birlikte Dicle suyuna mı gömeceklerdi? Asıl düşünceleri, bir canı vermeleri değildi, onu vermeyi zaten ilk günden göze alıp yola çıkmışlardı, asıl kaygıları bu umudun yitirilişi, kendilerine olan güveni boşa çıkarmalarıydı. Niye böyle olmuştu? Biraz daha sorumlu davransalardı bunun önüne geçebilirlerdi: Mesela kuryeyle birlikte onlardan da birisi gitseydi ya da hemen öyle erken pêşmergelerden kopmasalardı; sahi niye kopmuşlardı? Bin bir türlü düşünce ve olasılık beyinlerinde gidip geliyordu. Ama hiçbirinden ses çıkmıyordu.

Dertleri yetmiyormuş gibi, bir süre sonra Bekir de söylenmeye başladı:

"Nedir bu başımıza geldi ya, hepimiz burada boşu boşuna öleceğiz şimdi. Ne diye iyi örgütlememişler bu yol gidişimizi? Böyle mi kalkıp devrim yapacağız, oo işimiz tamamdır."

"He ya doğru söylüyorsun, canımızı çöpe attılar arkadaşlar, ne yapacağız şimdi burada halimizle?" Rizgar, fırsatı bulmuşçasına Bekir'e eşlik olsun diye bunları söylerken "Nirç!...Nirç!" edip hayıflanırcasına kafasını sallıyordu durmadan.

Bekir ile kardeşi Nebil'in ikisi de parti içinde kadroydu ve yurt dışına çıkmışlardı. Nebil, ne kadar entelektüel geçinmeye çalışıyorsa da, Bekir, tersine o kadar ileri gitmeyip kendi sosyal konumunu kabul etmiş, şehrin sıradan geri delikanlılarından biri imajını çiziyordu. Nebil "Tilki" olan soyadını bile bunun için, şaşaalı bir unvan isim olan "Ozansoy" yapmıştı. Bekir ise "Tilki" soyadı ile dolaşıyor, bundan hiç rahatsız olmuyor görünüyordu. Kardeşi ne kadar kafasında tilkilerle dolaşıyorduysa da o da o kadar ardında tilkilerle dolaşıyordu. İki kardeşin de aslında derinlerde bir yerde bir eziklik ya da çaresizlikle yaşamadıkları söylenemezdi.

Bekir, o kaba-saba haliyle ara sıra kendince kasaba kurnazlığı da yapmaya çalışıyordu. Esat, o zaman Suriye-Lübnan sahasında, 80 öncesi başarılı pratiğinden dolayı örgütün gözde kadrolarından biri olduğu ve sorumluluk düzeyinde yetkiler aldığı için, ona karşı ilgili konularda "Esat arkadaş, ben senin dediklerine bağlıyım, sen nasıl istersen ben öyle yaparım; her zaman hazırım buna" diyerek kendince basit siyaset yapmıyor değildi. Ya da istek dünyasının derinlerinde, PKK pratiği gibi zorlu yaşamda kendine bir koruyucu arıyordu. Tekrar ülkeye geri dönüş yapanlar içinde yer almayıp yurtdışının rahat ortamında çalışmak istiyordu. Kardeşi Nebil, Apo tarafından kendisine bazı yetkiler verildiği için, yurt dışı gibi rahat bir yerde örgüte çok bağlı ve her işe koşar görünüyordu, ama derinlerde hayatı uzun ve keyifle yaşamak gibi bir hesap

taşıdığı, analiz gücü olan gözler tarafından sezilmiyor değildi. Bu bir niyet meselesi de değildi aslında. Rahat ortamlarda güven verici bir şekilde çalışıyordu, ama zor ortamlarda bu bağlılık ve güvenini ne kadar koruyabilecekti, bu bir soru işareti idi. Kardeşi Bekir ise, sessizce işini yapan Nebil'in tersine şu veya bu zamanda gürültü veya hır-gür çıkaran, öfkesini hemen dışarı verip karşıdakine bir çeşit kabaca rest çeken bir kişilikti. Kardeşi Nebil'den çok daha uzunca boyu, iri-yarı bedeni, iri ve dışarıdan görünen belirgin kemikleri, kocaman elleri ve dalgalı siyah saçları taşıyan büyükçe kafasının ön tarafını çerçeveleyen üçgene yakın, enli ve uzun kalın bir tahta kapı gibi yüzüyle ürkütücü değildi denemez. Sık sık şu veya bu düzeyde sorun çıkarıp arkadaşlarıyla çekişmesinin, pek bir şeyi beğenmeyip bunu doğrudan açığa vurmasının bir nedeni, tıynetinin yanı sıra, çok istekli olmadığı halde, her an ölümün kişiyi ensesinden yakalayacağı bilinmeyen bir saha ve pratiğe gitmesinin verdiği tedirginlikti. Özellikle Apo'nun yarattığı sıkı inanç ve kahramanlık atmosferi içinde, feodal gururundan ve rahatça atılacağı başka bir yaşam imkânı olmadığından, ülkeye geri dönüşü gönüllü kabul etmişti; ama içinden bireysel yaşamın tadını alma konusunda yakıcı ateşle dönen bir isteği taşıyordu. Diğer yandan, pratiğe gittiğinde eylem çıkarıp, iş yapabileceğine dair kendine güveni de vardı. Birçoğunda olduğu üzere, iyiyle kötünün işbirliği, yani Kürdistan'ın özgürleşmesine olan istek gibi genel çıkarla, tarihe geçen bir kahraman olmak dürtüsü gibi bireysel bir çıkarın birleşmesi bunu örüyordu.

Bekir ile Rizgar'ın moral bozucu konuşmaları grup içinde hemen yankılandı: Kimisi "Ne diyor bunlar ya?" derken, bazıları da "Acaba daha ne diyecekler?" diye çaresiz bir insanın ruh haliyle onları dinlemek istiyordu. Erdal hemen duruma müdahale etti: "Öyle konuşma Bekir, sen de Rizgar! Biz PKK'liyiz, zorluklarla ilk karşılaşmıyoruz ki, hayatımız hep zorluktur, gelirken bilmiyor muyduk sanki bunların başımıza gelebileceğini? Hem örgüt ne yapsın öyle boş boş konuşuluyor, arkadaşlar ellerinde var olan imkânlarla bizi yola çıkardılar zaten, gerisi bizim yaratıcılığımıza ve çabamıza kalmış bir şeydir. Ne o kadar umutsuzluğa kapılıyorsunuz, burası Kürdistan, bizim ülkemiz, bu halk bizim halkımız, bu dağlar büyük bir mücadele başlatacağımız yatağımız, ne olacak ki, daha ne istiyoruz? Devrimciler yaratıcıdırlar, vururuz şimdi, bir yolunu bulup çıkarız işin içinden!" Erdal'ın konuşması tüm grup üzerinde etkili oldu, herkes onaylarcasına başını salladı, kendine güven ve umutları canlandı. Bekir ile Rizgar söylenenlere karşı çıkıp tartışma yaratmak istedilerse de, bu sefer Delil araya girerek buna izin vermedi.

Sonra Bijî, o her zamanki şakacı ve hayatı ciddiye almaz tavrıyla "Haydin arkadaşlar! Kalkın, kalkın da gidelim bu dağın bağrına, hele bakalım kim yaman, o mu biz mi?" diyerek silahını kapıp öne düştü. Sonra hepsi kalkıp peş peşe önlerindeki vadiden karşılarında görkemlice duran ormanlık dağa doğru yürüyüş kolunda dizilip yola koyuldular. Yürüdüler ha yürüdüler; bir mola veriyor, bir yola koyuluyorlardı; her tarafları terden sırılsıklam olmuştu. Etraflarını hiç görmüyor, sadece önlerini ve yakın çevrelerini görüyorlardı. Araziyi bilmedikleri için yanlarına hiç su da almamışlardı, yol boyunca da hiç suya, pınara rastlamadılar, yiyecekleri zaten yoktu. Zorbela öğlenden sonra dağın zirvesine ulaştılar: aç, susuz ve yorgunluktan helak olmuş bir şekilde. Zirvede iken o aç halde Şahan aniden yaprakları ekşi tadında olan ve yenilebilen tanıdık bir ağaç gördü:

"Şansımız yaver gitti, bu ağacın yaprakları yenir."

"O ne biz keçi mi olduk."

"Yok ya, koyunuz galiba!" Rizgar bunu derken, kahkahayı da basmıştı.

"O kadar daha düşmedik Şahan" dedi Erdal. Şahan, çabalarına rağmen ikna edemeyeceğini anlayınca "Peki, ben yerim, siz yemeyin" diyerek gidip hemen "Xart-xurt…xart-xurt!" diye yaprakları yemeye başladı. Bunu gören başka bir militan açlığın verdiği duyguyla utana utana da olsa gidip o da yedi, sonra bir başkası. "Bunlar gerçekten yiyor yaprağı ya!" deyince Erdal, Şahan da "Erdal arkadaş, bu aynen asma yaprağı gibidir, yenir, siz de gelin" diye cevap verdi, bunun üzerine eh, artık biraz ikna olmuşçasına hepsi gidip yaprakları makine gibi öğüttüler ve ağaç bir anda çırılçıplak oldu! Çok acıkmışlardı çünkü; Dêrik'ten çıkarken, evde karınlarını iyice doyurmuş ve nasıl olsa kuryemiz var, gider köyde yemek yeriz diye hiç yiyecek almamışlardı yanlarına, o yüzden yollarda sadece bir kova bulgur ve üç-dört ekmek yemişlerdi.

Biraz daha gidelim ne olacak diye az ilerideki sırta çıkınca baktılar ki, aşağıda, ama uzakta sol koldaki vadide bir büyük köy var; ve hemen yüz metre kadar altlarında yamaçta da küçük bir köy. Tam o sırada önlerinde bir kuyu olduğunu fark ettiler. Sevinçle hemen iplerini çıkartılar, yanlarında kova da vardı artık: bulgur yedikleri kova! Ve ipi kovaya bağlayıp kuyuya sarkıtarak baktılar ki, berrak bir suydu, koklayıp baktılar kokmuyordu da. Temizliğine emin olduktan sonra sırayla fazlasıyla içtiler; az da olsa kendilerine gelmişlerdi. Sonra öğrendiler ki alttaki yerleşim yeri, baharlık bir gov'du. Oraya bakmaları için gönderdikleri iki arkadaşlarından biri, dönüşte zorla, nefes yukarı çıktığında daha gruba yetişmeden açlıktan düşüp bayılmıştı da; iki metre daha gelseydi kuyuya düşecekti.

Akşam olunca kendilerini sol koldaki vadiye bırakıp uzaktan görmüş oldukları köyün alt kısımdaki bahçelerine girdiler. Ve tam bir belayla karşılaştılar: Vadinin bu kadar derin olduğunu bilmiyorlardı, indikçe böğürtlen ağaçlarıyla dolu bir alana düştüler. Zaten karanlıktı ve dikenli çalıların arasında ediyor etmiyor bir türlü yol alamıyorlardı. Her kıpırdadıklarında dikenler kollarına, ayaklarına, gövdelerine batıyor, her hareket ettiklerinde yumak gibi çalılar onlara engel oluyor, bir adım bile ileriye bırakmıyordu. Ne yapacaklarını şaşırdılar; dikenlerin yırttığı bazı yerlerinden kan bile sızıyordu. Böyle çaresiz halde kalmışken sonunda uzun boyu, iri yapısıyla Bedirxan, "Hele bana yol verin" deyip öne geçti ve elindeki uzun G-1 silahıyla yol açmaya başladı. Silahın kundağıyla dikenli çalıları itip yere bastırıyor, sonra üzerine basıp geçiyordu; çalılar daha yerdeyken bu sefer arkasından gelen kişiler de onların tekrar doğrulmasına fırsat vermeden peş peşe üstlerine basıp geçiyorlardı. Çalılıkları geçince epeyi rahatladılar. Az sonra önlerine çıkan küçük bir dereden kovalarını ve yanlarındaki ilk yola çıkarken getirmiş oldukları askeri mataralarını su doldurup yukarıda ormanlık içinde bir düzlükte konakladılar; köy, sağ kolda altlarında kalmıştı. Ve bazısı kendisini hemen öyle yere atıp uyurken, bazısı ise birkaç parça yapraklı dal koparıp döşek niyetine üstüne uzanıp uyudu.

Sırayla birer saat nöbet tutarak geceyi devirdiler. Teorik olarak öğrendiklerinden yola çıkarak sabah erken dürbünle her tarafı, araziyi ve köyü iyice kontrol edip, karakol olmadığını gördüler. Yine de çevrede kendilerini kimse görmesin diye, kovalarındaki su gelirken yolda bitmiş olduğu halde suyun başına tekrar kimseyi göndermediler; mataralardaki suyu, her seferinde, herkese bir matara kapağı olacak tarzda içerek, akşama kadar onunla idare ettiler. Ve o belalı bahçeden gelirken karanlıkta tesadüfen bulup getirdikleri yeşil soğanı da on iki eşit parçaya bölerek yediler. Bijî, önce, "Bu aç karnına sade soğan mı yenir ya!" deyip direndiyse de, sonunda o da açlığa yenilip kendi payına düşen 3 dal soğanı yedi. Üçer dal soğanı da, matara kapağında suyu da Şahan herkese dağıtmıştı; o aile reisliğinden gelen babacan tavrı ve adeta gramına kadar eşit olması için dikkat ettiği o titiz yaklaşımıyla, grubun kendiliğinden lojistikçisi oluvermişti birden bire; ve bu artık böyle gidecekti.

Akşam olunca, yine tedbir olsun diye, Kürtçe rahat konuşanlar oldukları için Şahan, Sînanê Sor ve Celal'den oluşan bir ekibi köye gönderdiler. İlk olarak, hiç tanımadıkları, bilmedikleri bir köye gidiyorlardı; Kereşa'yı biliyorlardı hiç olmazsa ve bir dostları vardı orada, buraya ise tamamen işi şansa bırakarak gidiyorlardı. Ekip köye girdiğinde, damda iftarını açan ilk eve gittiler; aile, kadın-erkek, çoluk-çocuk olarak oturuyordu. Köy Gabar'ın Bertîr Siwaro köyüydü. Ev sahibinin adı Celil'di.

Onları misafirperverlikle karşılayıp yemeğe davet etiler. Onlar da, o açlıkla iftar yemeği olarak bolca sarma yiyip, ayranı kadehlerle devirdiler. Özellikle çocuklar, silahlı, dar pantolon ve gömlekli bu garip insanların yemek yiyişine bakıp anlam vermeye çalışıyordu. Suriye'den gelip Güney Kürdistan'a Barzanilerin yanına gideceklerini söylediler, ama bu tanımadıkları yerde PKK'li olduklarını söylemediler; kimdi, neciydi bu insanlar bilmiyorlardı çünkü. Zaten PKK oralarda, Botan'da pek tanınmıyordu da, şehirlere okumaya giden köylülerin çocukları onları 'Talebeler' olarak biliyordu, o da 'terörist' kimliğiyle. Şanslarına aile iyi çıkmıştı, onlara Irak'a gitmede yardımcı olabileceklerini söylediler; hem yöntemi de dile getirdiler: "Biz sizi götürüp ilerideki köye teslim ederiz, onlar da kendilerinin ilerisindeki köye, böylece aktarmalı ulaştırırız sizi." Özellikle bu yöntem çok hoşlarına gitmişti militanların: Mantıklı ve yararlı bir yöntem! Böylece o alandaki birçok köyü ve dolayısıyla yolları da tanımış olacaklardı; zaten onların istediği de buydu, çünkü esas olarak buralarda o büyük mücadelelerini geliştireceklerdi. Hem zevkli de olacaktı bu yolculuk.

İki gün o alanda kaldıktan sonra, asker tehlikesi olmadığı için daha gündüzken, mola verdikleri yerden yamaç yamaç giderek az ileride önlerine çıkan patikada kendilerine söz vermiş olan iki köylüyle buluşup yola çıktılar; dağın zirvesine ulaşarak önlerine çıkan bir boğazdan geniş bir vadiye girerek bu sefer düz bir yolda ilerleyip henüz köylülerin yatmamış olduğu bir saatte büyük bir köye vardılar. Yanlarındaki köylülerin dediğine göre, Gabar dağının ortasındaki 'Deşta Lala' köyüydü bu. Yüz dolayında ev vardı burada; geniş çukurluk gibi bir yerde, etrafı açık bir alandı. Kendilerine tuhaf gelen normal bir şeyle de karşılaştılar burada: Dükkân! Gelirken örgütün, "Eğer başınıza bir şey gelirse darda kalırsanız kullanırsınız," diye her militana verdiği bir miktar para vardı, onunla kendilerine lokum, bisküvi gibi şeyler aldılar yolda lazım olur diye. Artık yavaş yavaş tecrübe kazanıyorlardı: Bir gerilla her zaman yanında yiyecek, enerji verecek şeyler bulundurmalıydı. Onları, köye getiren köylüler bu sefer burada akrabası olduklarını tahmin ettikleri yeni iki köylüye teslim ettiler. Artık böyle aktarmalı kılavuzları olmuştu.

Yeni kılavuzlarıyla Deşta Lala'da beklemeden yola düşüp üç saat kadar sonra Gabar dağının zirvesine ulaştılar. Ve kendilerini bulutlardan yeryüzünü izliyormuş gibi hissettiler. Şimdiye kadar hiç tatmadıkları bir duyguydu bu. Her yer, şehirler, köyler ayaklarının altındaydı. Yanlarındaki köylüler onlara tek tek gösteriyorlardı: İşte Şırnak, yani Şehr-i Nuh! Tam karşılarındaydı. Tufandan sonra peygamberin ayak bastığı ülkede, Kurdistan'da, Nuh ve oğullarının inşa ettikleri kent. Erdal o anda hülya-

lara daldı: “Şırnak, gönlünü Nuh ve oğullarına verdiği gibi, acaba bağrını bize de açacak mı? Ey güzel kent, zalimin elinden seni çekip çıkarmaya geldik!”

Köylüler onlara “Orası Şırnak olurken, işte diğer taraf da Cizre’dir” dedi. Zaten Evliya Çelebi’ye göre, tufandan sona peygamber ikinci kez Cizre’yi inşa ederken, onun sıcaklarından korunmak için yazlık ve yaylak olarak değerlendirdiği yerdi. Yine karşıda Güneybatı Kürdistan, küçük kız kardeş, boynunu, ellerini, başını altın ve elmas takılarla donatmış bir gelin gibi öbek öbek ışıklar içinde parlıyordu. Militanların geldikleri Dêrikê Hemko’nun kendisi görünmüyordu, ama bulunduğu alan, sönük bir ışık lekesi gibi görünüyordu. “İşte, biz ta oradan yürüyerek geldik” dedi köylülere Hacı, duygulanarak ve biraz da böbürlenerek.

Geçmişte daha çok şehirdeki mücadelelerinden dolayı daha çok kentlerde kalmışlardı. Şimdi ise, ulaşılmaz dağların zirvelerindeydiler. İçleri bir güvenle doldu: Kim bu vahşi dağlarda onlarla baş edebilirdi ki? İstersen dünya üstlerine gelsindi. O zaman, Apo’nun mücadeleyi, savaşı dağlara dayandırmasını daha bir hissedip hak verdiler. Bu konuda onunla ilgili bir anekdot da anlatılıyordu kadrolar içinde.

Bizzat kendi anlatımına göre, 1979 yılında Suruç’tan sınırı aşarak Kobanê’ye ulaştıktan sonra, 1982 yılında, Halep’ten Şam’a yaptığı bir yolculuk, onun için duygu ve düşüncede özel bir önem taşıyor. Giderken, otobüsün içinden yolda Hama, Humus gibi kentleri görüp ürküyor; hepsi, çağın ölüm makineleriyle yakılıp yıkılmış, taş üstünde taş bırakılmamış. O zaman, 1982 Şubatı’nda, isyana kalkışan ‘Müslüman Kardeşler’ örgütüne karşı Hafız Esat rejiminin havadan ve karadan acımasızca yaptığı saldırı sonucu bu tablo ortaya çıkmıştı. Bunu görünce “Aman tanrım! Ne korkunç şey! Bir rejim bu kadar mı gaddar olur?” diyor. Otobüsle o harabeler arasında, barut kokuları içinde ilerlemesi onu çok etkiliyor. Ve bu tabloyu, örgüt kadrolarına anlatırken devamını şöyle getiriyor: “Sabaha doğru Cebel Ekrad kendisini gösterdi; ve o zaman, ışığı ve şafağı orada gördüm: ‘Umut dağlarda!’ dedim.”

Zirvede militanlarla gündüz belli bir saate kadar kalan köylüler, onlara alan hakkında bilgi verdiler, karakolların nerede olup olmadığını söylediler; ve yol güzergahını çizip “Bu alttaki köy Berkevrê köyüdür, oraya uğramadan üstünden geçin” deyip ayrıldılar. Onlar da, akşama doğru daha gündüzken yola çıkıp denilen yerden yamaç yamaç gittiler. Çünkü o dağdan karanlıkta inmek zor olurdu ve zaten duruma göre hem gece hem de kısmen de olsa gündüzleyin de yol alıyorlardı. Berkevrê’nin yukarısında Şırnak’ın karşısında düşen büyük ve beyaz bir düz kaya vardı, ortasından şarıl şarıl berrak bir su fışkırıyordu; “Ne olağa-

nüstü bir şey!" diye Erdal içinden geçirdi o sıra. Oradan ilerleyip geceleyin Mêydîn Köyü'ne ulaştılar. Sonra kendilerini Gabar ile Çırav dağları arasındaki vadiye bıraktılar. Çırav'ın yamacına geçmek istiyorlardı.

Vadide o zifiri karanlıkta hiçbir şey, hiçbir taraf görünmüyordu; ne yön biliyorlardı ne yol, araziden gidiyorlardı; sağa mı gitsek sola mı diye karar veremiyorlardı; her şey tesadüfe kalmıştı artık. Bu sıkıntılı anda Bekir yine homurdandı: "Ne bu işin içine düştük ya! Kaybolduk işte; bu sefer kesin başımıza bir şey gelir!" Delil, dayanamayıp hızla ona doğru atıldı: "Sen ne moral bozuyorsun be! Sus, bir kelime daha konuşursan kötü olur yoksa! Hala öğrenmedin mi, biz gerillayız, hayatımız böyle olacak artık bundan sonra; ve bu yolu bulup ulaşacağız hedefimize." Bekir, öfkeyle kaşlarını çattı, ama bir şey demeyip sırtını dönerek gitti. Az sonra el yordamıyla bir kurumuş dereyi bulup onu takip ederek Çırav'ın yamacına geçtiler, oradan ileride, bazı kadın ve erkek yaşlılar dışında herkesin zozanlara gitmiş olduğu bir köyde tesadüfen bir hayvan yolu bularak onu takip edip ormanlık yamaçtan giderek, saatlerce yürüyüp sabahla birlikte Çirav dağının bitişindeki Şaro deresine ulaştılar. Gece boyu ara vermeden yürümüşlerdi. Gündüz olduğu için orada ağaçlık bir yer bulup gündüzü orada geçirdiler ve akşam tekrar yola çıktılar. Köylülerden sormuşlardı. Önlerine Eruh-Şırnak karayolu çıkacaktı, etrafta karakol vardı, ama yollarının üstüne düşmüyordu. Yine de gündüz kaldıkları yerde hiç görüntü vermediler. Akşam olunca tekrar takip ettikleri hayvan yoluna düşerek, yokuşu çıkıp karayolunu tedbirlice aştıktan sonra artık Bestler alanına gelmişlerdi.

Önlerine çıkan Turkiz köyünde de halk zozanlara gitmiş olduğundan, ay aydınlığında yürürlerken tesadüfen tarlada çalışan iki kişiyi gördüler. Ne zamandan beri açtılar. Uğradıkları köylerde halk olmadığından yemek ihtiyaçlarını da karşılayamamış, yolda salatalık ve incir bulup onlarla biraz idare etmişlerdi. Burada rastladıkları kişiler de zozanlardan geçici geldikleri için yanlarında yiyecek namına bir şey yoktu. Adamlardan biri, "Gelin zozanlara evime gidelim" dediyse de, onlarda artık o dağı çıkacak takat kalmamıştı. Bunun üzerine adam "Elma yer misiniz siz?" dedi. "Evet, niye yemeyelim?" "Gelin o zaman gidelim." Adam köyün içindeki iki ağacın üzerine çıkıp silkeledi, onlar da hem yediler, açlıklarını bir nebze olsun giderdiler, hem de çantalarını doldurdular. Öyle ki, o açlıkta elmalar, adeta yağlı bir yemek tadı vermişti onlara. Erdal, bir torba da adam için doldurup indiğinde ona verdi ve aldıkları tarif üzerine yollarına devam ederek ilerideki 'Navyana Şêxan' köyüne ulaştılar.

Şans yüzlerine gülmüştü bu sefer: Sahura kalkmış tek bir aileye rastladılar, evin yaşlı kadını oldukça misafirperver davranıp bir sini dolusu sarma önlerine indirdi ve koca bir çaydanlık çay. Ne zamandan beri ilk olarak sıcak bir yemek yiyip, sıcak bir çay içtiler. Rizgar, tam on dört bardak çay içti; Bijî her ne kadar onu göz-kaş işaretiyle "Yeter, ayıp!" diye uyardıysa da, o bunu görmezden geldi; Bijî ise, mecburen onu artık anlamlı bir hafif tebessüm içinde izlemekle yetindi.

Köyden çıktıktan sonra, artık gündüz olduğundan, tedbir gereği yola devam etmeyip, orada akşama kadar mola vermeyi düşündüler. Tedbiri elden bırakmıyorlardı hiç. Hedeflerine henüz ulaşamayıp, yol uzadığından asker tehlikesi gittikçe artıyordu; çünkü ne zamandan beri birçok kişi onları görmüştü ve alanda oldukları düşman tarafından öğrenilebilirdi. Her ne kadar asıl kimlikleri fazla bilinmiyorduysa da, bu garip kılıklı ve pêşmergelere göre ilginç bir durumda olan gençler dikkat çekebilirdi. Ki birçok kişi onların pêşmerge olmadığını fark etmişti de. Bu nedenle, artık gündüz pek yürümeyip, etrafa görünmek de istemiyorlardı. Dayanacakları hiçbir şey, hiçbir yer yoktu çünkü. Yarı aç-yarı toktular, doğru-düzgün bir çatışmaya güç getirebilecek durumları da yoktu. Kimden ne zarar gelebileceği de tam bir bilinmezlikti.

Alana baktılar, kalınacak pek uygun yer yoktu. Kürtçe "dirî" denen dört küme dikenli çalılık vardı. Her üç kişi birinin altına gireceklerdi. Çalılıkların hafif bir yay gibi uzanıp yere değen dallarını uçlarından ustaca kaldırıp, altını temizlediler. Toprağın yüzeyindeki taş, diken, ağaç parçalarını elleriyle sürüp bir kenara topladılar ve kendilerine yer açıp uzandılar. Ağaççığın dalları tekrar yere bırakıldığında onları tam kamufle ediyor, görünmez kılıyordu; adeta dar bir odada kalıyor gibiydiler. Sadece dışarı şu veya bu ihtiyaç için çıkar ve tekrar girerken, dikenler canlarına batıp acıtıyordu, o kadarına da artık katlanacaklardı. Su sorunu da vardı; bunu da gizlilik kuralı içinde çözdüler: Her militan, su lazım ettiğinde karın üstü sürünerek alttaki dereye iniyor ve gidip orada akarsudan hem suyunu içiyor, hem de matarasını doldurup geliyordu. Bu suya "Çemê Bêlîze" diyordu köylüler. Akşama doğru, bir şey olmayınca, Hacı'nın deyimiyle "diken palas" yerlerinden çıkıp, el-yüz ve ayaklarını yıkamak için suyun başına indiler. Herkes ayağını yıkarken, Şahan'ın gözü Erdal'ın ayağına takıldı. Ayağının altı topuklarına kadar yara-bere içindeydi; derisi kalkmış, kızıl et kuş ciğeri gibi parça parça ortaya çıkmıştı. Giydiği Filistin botunun altı patlayıp yırtılmış ve o halde günlerdir yürüyordu.

"Bu ayağının hali nedir Erdal arkadaş? Niye şimdiye kadar bize söylemedin?"

“Söyleseydim ne yapabilirdiniz ki? Sadece gruba bir sorun gibi ortaya çıkardı.”

“(…)”

Erdal, doğru söylüyordu: Ne yapabilirlerdi ki? O, bunu bildiğinden, zaten başı dertte olan gruba bir de kendisi bir dert çıkarmasın diye, acısını içine gömmüş ve öyle sessiz-sedasız yürüyordu. Ondan sonra da öyle devam etti.

Xirbikê Bestê köyünün altından biraz ilerleyince birkaç gömütün olduğu bir mezarlığa geldiler. Çok eski bir mezarlık olduğu belliydi; sık ağaçlarla kaplıydı. Çevresindeki ağaçların hepsini kestiklerinden, mezarlık ortada bir koru gibi duruyordu. Artık sabah olmak üzereydi, o nedenle mezarlıkta ağaçların içinde konakladılar. Ağaçların arasında, kızılcık ağacı da birkaç tane vardı; bazı kızılcıkların boyu üç metreye kadar çıkmıştı. Dalları fazla kalın değildi; köylüler bu dallardan düz olanları kesip şekil vererek sarı kabuğuyla estetik duran bastonlar yapıyorlardı. Militanlar, tam da yerine düşmüşlerdi sanki. Her birisi, kızılcığın her iki yüzü tüylü koyu yeşil yaprakları arasında uzanarak meyvesinden bolca topladılar; ekşi ve şifa dolu bu meyveleri iştahla midelerine indirdiler.

O gün akşam olmadan erkenden yola çıktılar.

Artık yolları bulmak için daha ‘bilimsel’ hareket etmeye başlamışlardı. Ellerinde bir harita vardı, ama bu coğrafi değil, siyasi bir haritaydı, ancak o ellerinde vardı. Haritada, hedefleri olarak, İran’ın yerini bulmuşlardı. İran doğu tarafındaydı, onlar da hep doğuya doğru gideceklerdi. Yön bulmak için tüm yeteneklerini sergileyip, eskiden kalma okul bilgilerini bilinçaltından çıkarıyorlardı: Madem Ay da güneş gibi doğudan doğup batıdan batıyor, o halde onlar da Aya bakıp hep doğuya gideceklerdi. Mürekkep yalamış bazı arkadaşlarının hafızalarında kalmış bilgiler olarak, ay hilal şeklinde olduğunda her iki ucunu farazi bir çizgi ile birleştirip uzatırlar, ortaya çıkan harf –b- biçimindeyse uçların dönük olduğu yön doğu demekti; eğer ortaya çıkan şekil –d- biçimindeyse, ayın her iki ucunun baktığı yön batı demekti. Bir de ay gökyüzünde henüz tam görünmediğinde, etrafına saçtığı aydınlıktan yönlerini tespit etmeye çalışacaklardı. Artık böyle ‘donanmış’ olarak yol gidiyorlardı!

Şimdi gündüz olduğu için, güneşin doğuşuna göre yön tespiti yaparak peş peşe vermişlerdi. Serikê Mehemedê Oso’nun yüksek yokuşunu çıkmaktaydılar; Şahan ile Erdal en önde yürürken, grup epeyi onlardan geride kalmıştı. Yorgunluktan adım atacak halleri kalmamıştı artık, dökülüyorlardı; her birisi bir yerde zorla, kendisini sürükleyerek yokuşu çıkmaya çalışıyordu. Öyle ki, on iki kişi, bir kilometrelik bir mesafeye dağılmıştı. Şahanlar üstte, yokuşun solundaki bir yoldan yukarı çıkmaya

başladılar ve arkadaşlarına seslendiler: “Çabuk gelin bu yokuşu çıkalım, haydi!”

Yokuşu daha da çıktılar ve tam üste çıkacakları dik yokuşa geldiler. Aslında bilmediklerinden dağa yanlış yerden çıkıyorlardı; esas yol, Bestler’deki Avyan köyünün içinden dağa çıkıyordu ve daha rahattı. Ama onlar köyün üstünden geçip dağa çıkıyorlardı; çünkü onlar köyü bile görmemişlerdi. Sadece gidiyorlardı; doğuya gidiyorlardı işte, gerisini bilmiyorlardı, her taraf dağ-tepe, hiçbir yerleşim yeri falan yoktu. Şanslarına, aniden önlerinde ileride bir çoban gördüler, o zaman dağa çıkan esas yolun çobanın yanından geçtiğini fark ettiler, onların soluna düşüyordu. Az bir mesafe olmasına rağmen, açlık ve yorgunluktan üstünde olduğu yoldan çıkmak istemiyordular. Çünkü o bitkin halde, kötü de olsa nihayette bir yol üstünde gidiyorlardı, oradan çobana kadar gitmek ise arazi idi, hem de dağlık arazi, o halde o arazide bir adım gitmek bir kilometre gitmek gibiydi adeta. Öyle de olsa, mecburlardı, sonuçta iki militan fedakârlık yapıp çobanın yanına giderek 3 bazlama getirdi. Meslekten terzi olan lojistikçi Şahan ellerinin ustalığıyla kumaş keser gibi eşit on iki parçaya böldü, her kes bir lokma yedi ve bu sefer canlanmış bir umutla yola devam ettiler: Çünkü çobandan, dağın üstünde Avyanlıların yayla çadırlarının olduğunu öğrenmişlerdi; köylüler buraya yaylaya çıkmışlardı.

Bir süre gittikten sonra kan-ter içinde yayla çadırlarına ulaştılar. O gün öğlenden sonra Xirbikê Bestê suyundan yola çıkmışlardı, zorla sahur zamanı buraya ulaşabilmişlerdi. İlk çadıra girdiler, ev sahibi onları tam bir Kürt konukseverliğiyle karşıladı; bir türlü bu kadar yolu kılavuzsuz geldiklerine inanamadı. Onları, Serikê Memedê Oso’nun diğer yamacında, Kato Jîrka’ya bakan yamacındaki yayla çadırlarına götürmesi için oğlunu bir tanıdığının yanına gönderdi. Çocuk az sonra döndüğünde adamın bunun için 500 TL istediğini söyledi. Yaşlı ev sahibinin bunun üzerine gözleri kimseyi görmez oldu, “Köpoğluna bak sen!” diyerek, para isteyenin yedi ceddine küfretti. Ve hemen o öfkeyle “Hazırlanın, ben sizi götüreyim diyerek, yanına bir genç aldı ve kalkıp grubun önüne geçti. Kızgınlıktan halen dudakları elektrik tutmuş gibi titriyordu. O yorgunlukla ancak üç saat gibi bir zamanda diğer zoma ulaştıklarında, “Amca burada asker falan yok mu?” diye sordular, ki aynı anda içlerinden “Keşke sormaz olsaydık!” diye geçirdiler. Zaten kızgın olan amca bu sefer onlara bağırırcasına konuştu: “Yoktur, yoktur! Siz askerin de, devletin de anasını…” deyip tekrar okkalı bir küfür bastı. Oradan başka iki köylü onları ilerideki Zorava köyüne götürdü. Zorava bir Jîrkî köyüydü. Bestler’in bitiş yerinde, Katoya Jîrka’daki Deriyê Qaçê’nin tam altına düşüyordu. Orada orman bitiyordu artık ve Zorava’dan çıktığında

artık zozanlara giriyor, Deriyê Qaçê'den Kato dağına giriyordun. Artık Jîrkîler alanındaydılar. Grubun yolculuğu on günü geçmişti.

Militanlar, henüz zomun içine girmişlerdi ki, Erdal hemen bir köşeye oturup, parlak mavi bir naylonu kabına çekmiş olduğu, küçük ve kalınca cep defterini çıkarıp üstü siyah tükenmez kalemiyle acele bir şeyler yazmaya başladı: Belliydi ki, o an aklındakilerini unutmak istemiyordu. Grubun hemen hemen tüm üyesi, beraberlerinde getirmiş oldukları, çizgili ve kalın karton ciltli cep defterlerine baştan beri not alıyorlardı. Bazıları daha geniş günlük tutarken, çoğu ise, geldiği yolları, dağ isimlerini yazıyordu; her gittikleri köyden, bir ilerideki ve çevredeki köyleri, onların ileri gelenlerini ve alandaki karakolları soruyor, sonra da bunları yanlarına not ediyorlardı. Çünkü bunlar yarın kendilerine hep lazım olacaktı; bu dağlarda ve bu halkla mücadeleyi yükselteceklerdi.

Militanlar Zorava köyünde herkesi silahlı görünce çok şaşırdılar; kendileri o kadar saklanıp gizli hareket ederken, burada onlar, kalaşnikovlarını, brunolarını, sminoflarını rahatça odalarda duvarlara asıyordular. Köyün ileri geleni Îsayê Musa'nın evindeydiler, kendisini şık bir Kurdî elbisenin içine iyice sarıp sarmalamaya çalışmış olan bu şişman adamın da, bir bruno ve bir kalaşnikovu duvarda çapraz bir şekilde asılıydı.

"Böyle silahlarınız açıkta bir şey olmaz mı?"

"Yok ne olacak, bizim köyde herkes böyle silahlı."

"……"

"Nerden geliyorsunuz, kimsiniz, nereye gideceksiniz kardeş?"

"Valla biz Suriye'den geliyoruz, Güney'e Barzanilerin yanına gideceğiz, ama kaybolduk, nasıl gideceğimizi bilmiyoruz, sora sora, aktarmalı olarak köylülerin bize yardım etmesiyle buraya kadar geldik, bundan sonra nasıl olacak bilmiyoruz, mümkünse bize yardım etseniz!"

"Baş-göz üstüne kardeş, elbette yardım ederiz, o kolay. Biz sizi buradan ilerideki Şahîbekr köyüne götürürüz, oradan Şukela köyüne gidersiniz, işte o köyden artık rahatça sizi Güney'e geçirirler. Biz de buradan Irak'a gidiyoruz, ama onlar daha günlük gidip-geliyor, o nedenle oradan geçseniz daha iyi, fazla beklemezsiniz. Şimdi, güzelce bir uyuyun, yorgunluğunuzu üzerinizden atın, rahat olun, ne zaman uyanırsanız sizi götürürüz."

"Çok sağ olun."

Yanlarında iki köylüyle birlikte, saat 9'da, güneşin aşağı kısımlardaki kadar etkili olmadığı bir havada çantalarını alıp yola düştüler. Zozanlık arazide yamaçtan gidiyorlardı ki, yukarıdan onlara doğru, katırının başını tutmuş bir adamın geldiğini gördüler. Şahan, katırın yüklü olduğunu fark edince yüzü aniden gülümsedi ve arkadaşlarına "Ya bu

çerçi olmasın, belki de ayakkabı satıyordur." Kendilerine acilen ayakkabı lazımdı zira; yolda gelirken yalnız Erdal'ın değil, dört militanın daha giydikleri botların altı yırtılmış, ayakları yara bere içindeydi. Hem de ayakkabıların altı tümden gittiğinden, onlar da, yine Filistin kamplarından getirmiş oldukları sıfır yaka, kalınca ve yeşil askeri kazaklarının kollarını kesmişler, sonra bir ağzını dikerek ilkel bir çorap haline getirmişlerdi. Böylece, ayakkabısı yırtılmış olan arkadaşlarının ayaklarını mümkün olduğunca yerden kesmeye çalışmışlardı. Ama yine de bu geçici bir tedbirdi. Ve acilen onlara ayakkabı lazımdı. İşte Şahan, o dilekle konuştuğunda, herkes güldü ona:

"Bu dağ başında çerçi, ayakkabı ne arar Şahan."

"Niye olmasın? Kurdistan'da zaten böyle yolların pek gitmediği, ücra yerlerde, kırsal alanda çerçiler katır, eşek sırtında dolaşıp bir şeyler satar ki, geçimlerini sağlasınlar, asıl çerçinin ücra olmayan yerlerde ne işi olacak ki?"

"Boş ver sen, o kadar şansımız var da, ayakkabı ayağımıza gelecek şimdi, yürüyelim biz."

"Bence bir beş dakika duralım, ne olacak ki?"

Arkadaşları onu dinledi, yürüyüş kolu durdu. Sonra katırının yularından çeken adam tam onların üzerine geldi ve onlara selam vererek bu farklı giyimli ve topluca silahlı insanlara baktı.

"Sen ne arıyorsun burada?"

"Çerçiyim, geçim derdi."

"Yükün ne?"

"Kara lastik, ama iyi cinsinden."

Bunu deyince herkes sevinçten adeta şoke oldu; Şahan ise, zafer kazanmış edasıyla, hafif bir tebessüm eşliğinde, "Gördünüz mü, bu işler böyledir işte!" dercesine yan gözle arkadaşlarına bir bakış attı. Ayakkabı olsun da, kara lastik veya diğeri, fark etmezdi o anda onlar için. Hemen 5 çift satın aldılar ve yırtılan botlarını da adama verdiler.

"Ben ne yapayım bunları?"

"Ne yaparsan yap, atıyor musun ne yapıyorsan yap."

Herkes yeni ayakkabılarını giydi, bir ileri bir geri gittiler toprak zeminde, hoştu, yumuşaktı hem, bu havada sıcak olacaktı içi, hem altı da ince lastik olduğundan taşlarda, kayalarda ayağı da incitecekti, ama olsun, şu anda en kral şeydi onlar için. Ve onlar da diğer arkadaşlarıyla birlikte, bayramlığını giyinen bir çocuk sevinciyle yola düştüler yeniden.

Şahîbekr köyü de üst tarafta zozanlara çıkmıştı. Botan'da, zozanlara uzak olan köyler yazın zozanlara gittiğinde ancak aylar sonra dönüyordu, böyle bu alandaki köyler gibi, kendisi zaten zozanlık alanda olanlar ise, daha serin ve otlak yerler olduğu için üst kesimlere çıkıyorlardı,

ama kendi köylerine de yakın olduğundan sık sık gidip geliyorlardı. Köylüler zom'un içinde her biri bir işle meşgulken, aniden bir kadın "Aha, asker geldi!" diyerek herkese haber verdi, sonra erkekler de gelip baktılar, aşağıdan, yeşil üniformaları içinde bir grup asker takriben 600 metrelik bir mesafeye tek sıra yürüyüş kolu halinde dizilmiş geliyordu. Güneş ışınları altında silahları parlayıp duruyordu. Bunun üzerine köyün tüm erkekleri hemen dağlara doğru kaçtılar. Zom bir anda kadınlar köyü haline dönmüştü; onları da bir telaştır sarmıştı; ayrıca yaşlılar ve çocuklar onların etrafına toplanmıştı. Askerler tam kendi zomlarına doğru geliyordu. Bu sırada, Delil, kendi arkadaşlarına "Haydi arkadaşlar biraz hızlanın az kaldı yetiştik" diyerek onları bekledi. Hepsi geldiğinde toplu halde zomlara girmek istediler. Militanlar zomlara ulaştığında kadınlardan başka kimseyi görmediler. Kılavuz köylüler sordular:

"Erkekleriniz nerede?"

"Vallahi benim kocam şehre gitmiş."

"Benim babam da şehre gitti."

"Benim kardeşlerim Şukela köyüne misafirliğe gittiler."

"Peki, köyde erkek olarak kim var, onu çağırın."

"Hiç kimse yok vallahi."

Köylülerden biri durumu anladı. Onları yeşil üniforma içinde ve tek sıra yürüyüş kolu halinde Türk askeri zannedip erkekleri dağa kaçmıştı, buralarda bazen oluyordu bu. Bunun üzerine, Bedri bir o kadına, bir bu kadına dönerek, "Bacım biz asker değiliz, Suriye'den geliyoruz, Irak'a gideceğiz" dedi. Artık sınıra iyice yaklaşmış olduklarından, onların anlayacağı dil olarak 'talebe' olduklarını, Filistin kamplarında eğitim gördüklerini ve şimdi Irak'a gitmekte olduklarını söylemekte de sakınca görmedi. Ama ne yaptılarsa kadınları inandıramadılar. Sonra beraberlerindeki o iki köylü devreye girdi, zomun içinde sağa-sola gidip bir şeyler yaptılar ve bunun üzerine çevredeki kayalıklardan, sağdan-soldan yavaş yavaş köyün erkekleri, hepsi de silahlı halde, çekine çekine zoma geldiler.

İhtiyaçlarını gördükten sonra, bazı köylüleri kendilerine kılavuz alıp Jîrkîlerin Şukela köyünün zomlarına geldiler; köy, diğeri gibi daha aşağıdaydı. Artık seyir yerleri hep zozanlardı.

***

Gruptan iki kişi, Şukela'nın ileri geleni Şahinê Hisên'in evinde oturmuştu; adam ellili yaşlarda, kısa boylu biriydi; otoriter olduğu her hal ve

hareketinden hemen anlaşılıyordu. Üzerinde klasik Jîrkî aşiret giyimlerinden biri vardı. Camgöbeği mavisi ve üzeri uzunlamasına kirli beyaz, geniş bantlı, yeleğiyle birlikte takım halindeki bir şal û şapik vardı. Siyah ve deri kundurasının bağcıklarına kadar inen şalvar, boru gibi yukarıdan aşağı doğru geniş bir halde dökülüyorken, koyu kırmızı rengi şûtik'e kadar V halinde açık takımın gömleğinin altından, süt beyazı sivil gömlek öne çıkmıştı. Adam, sıkı bağlamış olduğu şûtik'ının tam ortasına, tabancasını asmak için aynı renkte enli ve toka ile toka çerçevesi sarı renkte metal olan deri bir kemer bağlamıştı. Siyah-beyaz pötikare kefiyesini ise, yine aşirete özgü bir şekilde, yüz kısmını açık bırakacak şekilde kulaklarına kadar başına iyice sarmış ve tepe kısmına, alnına kadar inen simit gibi enli ve şişkin bir kuşak halinde enlemesine bağlamıştı. Gelenlere kendinden razı bir şekilde afili bir havayla sordu:

"Buyrun kardeşler, kimsiniz, nereden geliyor, nereye gidiyorsunuz?"

Militanlar, ilk olarak her şeyi parti kimlikleriyle birlikte olduğu gibi söyleyeceklerdi; artık son köydü, Irak'a geçeceklerdi, bir de adama güvenmişlerdi, ilgisi sıcaktı, zaten onun hakkında beriki köyde iyi biri olduğuna dair bilgiler de almışlardı. Kürtçe sorunundan dolayı Haci konuştu bu sefer, onun da ana dili iyiydi:

"Belki duymuşsunuzdur, bize 'Apocular' derler, ya da bazıları 'Talebeler' der; liderimizin adı Abdullah(Apo) olduğundan, onun adına atfen 'Apocular' deniyor. Ama bizim partimizin adı PKK'dir. Biz yıllardır, Türkiye'de Kürtlerin haklarını elde etmek için mücadele eden bir hareketiz. Cunta gelince, Lübnan'a Filistin kamplarında eğitime gittik, şimdi tekrar dönüyoruz; Irak'a KDP'nin yanına gideceğiz, orada sorumluları Doktor Cercis'i göreceğiz."

"Hımm."

"İşte, sizden isteğimiz, bizi yapabilseniz Irak'a Barzanilerin yanına götürseniz. Kuryemiz vardı ama yolda sorunlar çıktı onu kaybettik. Bu yüzden günlerdir, rastgele oradan buradan sorarak geliyoruz."

"Hımm, evet kardeş..anladım. Sorun değil, baş-göz üstüne, biz yarın zaten gidiyoruz, siz de gelirsiniz, olur bu iş."

Adam, belli ki etkilenmişti bu gençlerden, Türk devletine karşı çıkan bir partiydi, ayrıca KDP'nin yanına gideceklerdi, demek onların da yanlarında kıymetleri vardı, bu nedenle çok saygılı ve içten bir biçimde şimdi onlara yaklaşıyordu.

Bu ara, birkaç saniye durdu ve bu sefer sordu: "Siz hep bu kadar mısınız?"

“Yo, biz toplam on iki kişiyiz, ama ağırlık olmasın diye herkes gelmedi; siz bize arazide uygun bir yer gösterseniz, bu gece orada yatar, sabah gideriz.”

“Sen ne diyorsun kardeş!? Utanmıyor musun?”

Hacı şaşırmıştı adamın bu tavırlarından, ne yapmıştı ki utanacaktı? Adam kızgınlıkla devam etti: “Sen arkadaşlarının yerini söyle, bizimkiler gidip getirsin. Biz de misafiri arazide yatırmak olur mu? Bu zül sayılır bizim için. Bak bu zomda iki yüz silahlı adam var, sizinle etsin iki yüz on iki, ne olacak ki? Eğer asker gelirse, bizim iki yüz adamımızın cesedine basmayana dek size ulaşmaz, biz ölürsek de artık şansınıza.”

Militanlar bu fevkalade iyi tavır karşısında şaşırmıştı, mat olmuş gibiydiler, ne diyeceklerini bilmiyorlardı. Adam bunun üzerine, “Çabuk çabuk, yerlerini söyleyin de getirsinler” diye üsteledi.

Oğlu gidip grubun diğer üyelerini de getirdi; gruptakiler tam heyecan içindeydi, adamın yanında otururken, o konuştukça, militanlardan Kürtçe bilmeyenler habire Hacı’ya “Adam ne diyor, götürecek mi? Hele bir de” diye sordular. Hacı “Evet, adam çok iyi, ‘Sizi sağlam biçimde ulaştırırım’ diyor” deyince hepsinin içine bir ferahlık girdi, artık hedeflerine ulaşacaklar diye sevinçleri herkesçe fark ediliyordu.

O gece orada rahat uyuduktan sonra, sabaha bir sürprizle karşılaştılar. Şahin’in çok sayıda oğlu vardı, hepsi gelmişti militanların yanına, bir de köylüler toplanmıştı oraya, sohbet ediyorlardı ki, adamın evli olan oğlu aniden sordu:

“Şimdi siz Kemal Pir’in arkadaşları değil misiniz?” Bunu duyan militanlar, neye uğradıklarını şaşırdılar, neydi bu, bir rüya mıydı? Bu dağ başında, bu ücra köşede Kemal Pir’i tanıyanlar çıkıyordu. İnanamadılar ve “Evet, evet, sen onu tanıyor musun?”

“Elbette, biz Urfa’da birlikte cezaevinde kaldık, adam dediğin öyle olur işte, adamın hasıydı!”

Bu laflar, aniden militanların göğsünü kabarttı, o çekingen halleri gitti; sevinçten dünyaları aydınlandı. Oğul devam etti:

“O nerede şimdi, duyduğuma göre öldürmüşler, öyleyse çok yazık, çok!..”

“Yo, yo sağ, şimdi Diyarbakır cezaevinde.”

“Ya, iyi iyi, çok iyi! Bu haberi bana verdiğine çok çok memnun oldum, öyle bir yiğit ölmemeli.” Adam, sevinçten kanatlanacaktı nerdeyse.

Bunun üzerine oğul, babasına ve oradakilere uzun uzun Kemal Piri anlattı, öve öve bitiremiyordu, “O, bir Türk, ama Kürtler için çalışıyor, hayatını ortaya koyuyor; işte bunlar da onun arkadaşları” diyordu. Bunun üzerine, Şahin ve köylüler militanların kıymetini daha fazla bilmeye başladılar. Militanlar, bu sefer tam rahatladı, “İşte burası bizim evimiz!”

dediler: Yeniden mücadele için ülkeye adım attıkları bu süreçte, ilk olarak bir aile, bir zom kazanmışlardı; o da, cezaevlerinin dibinden bile onların yardımına koşan, efsane arkadaşları Kemal Pir sayesindeydi daha çok. Bunu düşünen bazı militanların gözü doldu, "Ne büyük insan ya! Allah'ın bile terk ettiği bu ıssız yerde yine o elimizden tutuyor! Ve yeniden mücadelenin ilk ailesini o bize kazandırıyor" dediler içlerinden.

Akşama doğru yirmi beş kişi halinde yola düştüler; onlarla birlikte gelen 13 köylü silahlarıyla etraflarında dönüyor güvenliklerini sağlıyorlardı; Şahin mavzer tüfeğiyle en önde yol açıyordu. Alman Mauser fabrikasının ürettiği Gewehr 98 tipinin bir üst modeli K98k silahı elindeydi. 1.11 cm uzunluğundaki tüfek, kısa boyundan ötürü Şahin'in omuzunda daha da uzun görünüyordu. Tüfeğin, nerdeyse silahı boydan boya sarmalamış ve damarları belirgin biçimde görünen ağaç kısmı, cilalı olduğundan, Şahin her güneşe doğru döndüğüne iyice parlıyordu.

Jîrkiler alanında ve diğer sınır boylarında da, devletin sıkı bir denetimi yoktu. Botan, Cumhuriyet döneminde, bir Şêx Said ayaklanması, Ağrı isyanı, Dersim direnişi gibi olaylara pek sahne olmadığından, devlet buraya öncelik tanımamıştı; hem uzak sınır alanları olduğundan da sosyal, siyasal ve askeri olarak buralara Kürdistan'ın diğer yerleri gibi girmemişti. Bazı muhtelif yerlerde 10-15 kişilik küçük karakolları vardı. Bazı belirgin yerleşim merkezlerinde de okullar açmıştı; ama bu seyrekti. Bundan ötürü de bu alanlarda halkın çoğu silahlıydı ve kendi topraklarının hâkimi gibiydiler; ondandır ki "mahkûm" ları da bol olan bir yerdi Botan. Bu dağlarda o mahkûmları ele geçirmek, hem de o zayıf askeri denetimle zordu biraz. İşte bu durum alana yeni gelip bu dağlara dayanarak özgürlük mücadelelerini geliştirmek isteyen militanlar için de bir avantajdı.

Grup için, daha Zorava köyünde bir doğrultuya giren yol sorunu, şimdi artık çözülmüştü. Yirmi dakika kadar bir zamanda kendilerini hızla Şukela köyüne bıraktılar; orası aslında zozanlıktı, ama ondan sonra artık ağaçlar kendini göstermeye başlıyordu. Köyün altındaki şosede bir süre yürüdükten sonra kendilerini bir kenara verip bir patikadan yokuş yukarı çıkarak yol almaya başladılar. Köylüler onlara alanı tanıtıyor, yol güzergâhını belirtiyor ve çevredeki köylerin isimlerini söylüyorlardı. "Hiç merak etmeyin sağlam bir şekilde sizi yerinize ulaştıracağız" diyorlardı. İki saat kadar sonra bir derenin her iki yamacına kurulmuş 40-50 hanelik bir köye ulaşıp orada geceyi geçirmek için evlere dağıldılar. Bazı grup üyeleri gittikleri evlerde tuhaf bir şeyle karşılaştılar: Buz! Ev sahipleri misafirlerine buzlu ayran ikram etmişti; ayranın içinde bayağı buz vardı. Oysa köyde elektrik, buzdolabı falan yoktu; bu ne işti? Merak içlerini bir burgu gibi oydu ve sonunda dayanamayıp "Bu köylerde

elektrik falan yok, siz yazın bu buzu nerden getiriyorsunuz?" diye sordular. Adamlar yüzlerine bakıp hafif bir tebessüm ederken, kadınlar arkada kıkırdıyordu: "Bu gençler hiçbir şey de bilmiyordu!" O sırada Şahin'in adamlarından Abdullah, belirgin bir kurumla, göğsünü kaldırıp kendinden emin bir şekilde "Yarın… yarın görürsünüz siz, acele etmeyin" dedi.

Sabahleyin herkes yamaçtaki evlerden dereye inip beton gibi sert zeminde yol almaya başladılar. Henüz biraz yol almışlardı ki, Abdullah dün gece buzu soran militanlara bakıp bakıp gülüyordu; bir, iki derken bu, epeyi rahatsızlık yarattı, ama seslerini çıkarmadılar; anlamaya çalışıyorlardı. Sonra, onların rahatsızlığının farkına varmış gidi, Abdullah yanlarına geldi:

"Biz neyin üstünde yürüyoruz biliyor musunuz?"

"O da ne demek, yolda yürüyoruz elbette!"

"Nereye basıyoruz yani" dedi Abdullah, yine gülerek.

"Nereye olacak, toprağa."

"Nırç…"

Militanlar şaşırdı, kendilerinden şüphelenmeye başladılar, bir daha zemine iyice baktılar, hayır bir anormallik yoktu kendilerinde: Üstünde yürünmekten, toz ve kirden simsiyah olmuş bir yoldu işte. Bunun üzerine tekrar adama baktılar. "Sen ne diyorsun?" dedi içlerinden biri, sağ elini adama doğru uzanan bir bardak şeklinde tutup tüm parmaklarıyla birlikte kendi ekseni etrafında bir-iki sefer döndürerek. İşte bundan sonra Abdullah, "Bu o kardır işte, kar. Hani siz dün gece dediniz ya bu buz nerden geliyor, bu kardan işte" dedi. Berikilerin inanmadığını görünce elindeki bastonun sivri uçlu demirini zemine vurdu vurdu ve eşeleyerek gerçekten alttan kar tabakasını çıkardı. Militanlar böyle bir şeye pek tanık değillerdi, köylüler onlara anlattı: Yukarıdan çığ kopmuş ve yamaçtaki evleri tutmadan bu dereyi doldurmuştu. Sonra yolcular üstüne basa basa, hayvanların zibiliyle, toprağın karışmasıyla kara ve sert, kirli bir yola dönüşmüş. Gerçek yol ise, daha onun metrelerce altında, derenin dibindeydi.

Bir süre gittikten sonra çığ karı bitmiş ve normal yol başlamıştı; o vadiden, Uludere'nin, Güney Kürdistan'ın Haftanîn sınırındaki Tanîne dağına çıkıyorlardı; gide gide 5-6 saat sonra Tanîne'nin üstüne çıktılar. Kar, dağın üstüne yaklaştıkları bir yerde başlamıştı ve üstü kar doluydu. Artık karın üzerinde yürüyorlardı: Ama bu tertemiz kardı, insan eli değmemiş türden. Vadiler, dereler, yollar hep kar doluydu. Bu, yeni bir şeydi militanlar için; bir masal ülkesindeki gibiydiler: Bembeyaz ve güneş ışınlarının dikine acımasız vurmasıyla yumuşamış karı geçerken avuçluyor ve yiyorlardı. Ve hoş bir soğukluk iliklerine kadar yol alıyordu. Geçtikleri yerde adımlarından yükselen xart xurt sesleri, hepsi

birleşince havadaki sessizliği bozan monoton bir bozguncu gibiydi, ama olsundu, o, doğanın ve hayatın sesiydi. Beş militanın giydiği lastik ayakkabılar işte şimdi tam kurtarıcı gibiydi; diğer ayakkabılar ıslanırken, onlar bir damla suyu bile geçirmiyorlardı. Kar ve su, üstlerinden sessizce akıp yere gidiyordu. Erdal, büyük bir hayranlıkla bu güzelliğe baktı: Güneş ışınları altında kar kristalleri, birer elmas ufağı gibi parıldıyordu. Kristallerin her zaman gösterdiği altılı simetri şekilleri ve hiçbirinin birbirine benzemeyen faklı biçimlerde olması, öncelikle estetik bir duygu verir insana; bu tanelerin kenarları ve açılarının mükemmel bir uyum içinde eşit ve dümdüz olması doğanın şiirsel bir tezahüründen başka bir şey değildir. Erdal'ın böylesi özel duygu ve düşünceler içinde o an ruhu, gözlerini ayıramadığı kar kristalleriyle bütünleşti; onlar gibi özgür ve farklı farklı, zengin ve şiirsel bir var oluşun, ancak bunun kendi devrimlerinin de, bütün bir insan yaşamının da ihtiyacı olduğunu düşündü. Ve o gün, geliştireceği mücadelede, böyle bir sanatsal dizaynı önceleyeceğine kendine söz verdi.

Bir saat kadar Tanîne dağı üzerinde yürüdükten sonra, kendilerini Irak'a bakan yamaçtan aşağı bırakıp Yekmalê köyünün üstünden deredeki şose yola doğru bırakacaklardı. Köyde karakol vardı ve sınırı geçeceklerdi. Artık sınırdaydılar: Yekmalê, Goyan aşiretinin bir köyü olup Uludere'nin son köyüydü, ondan sonra Irak topraklarına giriyordun. Grup yola inmeden bir yerde, Jîrki köylüleri onları durdurdu: "Biraz bekleyin, biz gidip yolu kontrol edelim." Militanlar ne kadar kendileri de birlikte gitmek istediyse de, adamlar, "Yok olmaz, size bir şey olursa Şahin amca bizi öldürür, bize demiş onları sağlam yerlerine ulaştırın" diyerek bırakmadılar. Sonra dört köylü gidip yolu her iki yönden ikişer kişi halinde kestiler; bu yol Uludere'den geliyor, Yekmalê'ye uğrayıp sonra başka bir köye gidiyordu. Sonra hep birlikte gidip yolu geçtiler; yoldan hemen birkaç metre ötede bir çay da geçiyordu, bu çay Uludere tarafından gelip, köyün önünden geçerek gidip aşağı Xabur nehrine dökülüyordu. Su göbeklerine vuruyordu; köprü falan olmadığından mecburen suya vurup karşıya geçtiler. Derenin diğer yamacında var olan köy evlerinin soluk kırmızı ışıkları etrafa saçılıyordu. Hemen evlere doğru gidip köyün ortasındaki meydanda toplandılar. Köy yamaçtaydı, ama düzlük bir alanda inşa edilmişti.

Burası bir pêşmerge köyüydü. Pêşmergeler, nerede askeri güç olarak konumlansalar, orada aileleri için yerleşim yeri de yapıyorlardı. Zira onlar pêşmerge yaşamında ailelerini de birlikte dolaştırıyorlardı. Askeri kamp yeri de o alanda ayrıca inşa ediliyordu. Militanlar etrafa baktıklarında, taştan yapılmış, toprak damlı ve avlulu kârgir evler ya da kerpiç binalar etrafa rastgele serpiştirilmişti. Bunlar özenerek yapılan binalar da

değildi. Bazısının avlu duvarı hiç yoktu, bazısının ki alçak ve şurasından burasından kamburu çıkmış duvarlardı. Evlerin taş duvarları, aralarındaki toprak harçla, çok da ustalıklı inşa edilmemiş bir şekilde duruyor, damlardan eski naylon parçaları sağda-solda sarkıyordu. Bu evler, KDP'nin Leq-1 pêşmergelerinin ailelerinindi.

Grup meydanda iken, gidip köyün muhtarını çağırdılar; muhtarın kendisi de pêşmergeydi ve köyün KDP sorumlusuydu. Onları getiren köylüler, militanları "Bunlar sizin misafirleriniz artık, sayın Doktor Cergis'i görmek istiyorlar, yarın onları getirseniz iyi olur, biz size teslim ediyoruz artık" diyerek, orada bırakıp gittiler.

***

Grup o gece yine oralarda adet olduğu üzere evlere dağılıp geceyi geçirdi; sabah muhtar onlara dedi, "Bu yolu bırakmayın yarım saatte Leq'e ulaşırsınız." Öyle de yaptılar, yolda önlerine çıkan pêşmerge kontrol noktasından bir kişi alarak yarım saat sonra kampa ulaştılar, orada yalnız KDP gücü yoktu, sırasıyla IKP (Irak Komünist Partisi) ve KUK'un kampları da vardı; ondan sonra da KDP güçleri geliyordu; hepsi yan yanaydı tabi. Hepsi de, birimler halinde, köydekine benzer taş ve kerpiçten, toprak damlarda kalıyorlardı. Tabi en fazla güç, KDP'nindi. Sayıları 500'ü geçiyordu ve belki de 100 dolayında mangabina vardı. Yeni gelen misafirlere bir de diyorlardı, "Daha Leq-1 alanı kapsamında buraya bağlı çok sayıda pêşmergemiz muhtelif yerlerde var, sayımız onlarla binleri buluyor." Kamp, Xabur nehrinin hemen kenarındaydı, herkes elbiselerini, el-yüzünü, kap-kacağını orada yıkıyordu. KDP ile IKP ortak cephe kurduğundan birlikte kalıyordular.

Gruptan Delil ve Şahan kamp sorumlusu Doktor Cercis ile görüştüler. Ve getirdikleri mektubu verdiler. Doktor Cercis 45-50 yaşlarında biriydi. Adam mütekebbir bir tavırla mektubu açıp okumaya başladı. Açık kahverengi bir şalûşapik giymişti, kıyafetin üstlüğünün önü göbeğine kadar açık olduğundan, alttaki sarımtırak gömlek belli bir albeniyle kendisini hemen gösteriyordu. O dağ başında kıyafeti ütülü gibiydi; şûtikı kirli sarı zemin üzerinde aynı rengin tonlarından kırık çizgili bir kumaştan yapılmaydı. Şûtik'ının içe sokuşturulmuş olan ucunda bir santim kadar genişlikte bir yanık farkediliyordu. Başındaki kefiye ise, tüm pêşmergelerinki gibi kırmızıydı. Simsiyah orijinal boyasıyla çift kol Rus yapımı silahı orada kenarda duvara yaslanmıştı ve siyah renk bir deriden ve belden bağlamalı kütüklükte orada silahın boynuna asılıydı. Bu arada, militanlar ona "Biz Agît arkadaşın yanına gideceğiz" dediler. Yetkili, mektubu okuduktan sonra pek de önemsemez bir tavırla "tamam bir-iki

gün dinlenin, pêşmergelerimiz sizi istediğiniz yere götürür" diyerek, belli ki her zamanki 'diplomatik' tavrıyla gülümseyip ayağa kalktı ve tokalaşmak için elini uzattı.

Kampta militanlar, ilk iş olarak, ihtiyaçlarını soran lojistik sorumlusundan kendileri için ayakkabı istediler. "Bu kara lastikler ayaklarımızı mahvetti, ayaklarımız sıcaktan hep yandı" diyorlardı. Adam "Tamam" dedi ve kendilerine 'Esem' marka spor ayakkabı getirdi. Ayrıca bir 'kolik' gösterdi ve dedi "burada dinlenirsiniz." Yanlarına çay, şeker, kapkacak, bardak da indirdi.

Orada kaldıkları sırada Erdal'ın kafası karışmıştı: "Adamlarını elbisesine, silahına, kütüklüklerine baksana, hepsi nasıl elverişli; o geniş Kürt şalvarıyla bu dağlarda rahatça dolaşıyorlar, bizim bu pantolonlar ikide bir sökülüp yırtılıyor, etti kaç seferdir dikiyorum. Ayrıca bu kütüklük göğsümde nefesimi kesti, insan yürüyemiyor ki bu engebeli arazide, hem cöhbe'ler de bir tarafa ağırlık edip sarkıyor, dengeni bozuyor; bence biz bunlarla idare edemeyiz." Erdal'ın sözlerine Bekir hemen cevap verdi: "Biz gerillayız Erdal arkadaş, onlar ise pêşmerge, elbette ki farkımız olacak, sen bizi bir mi yapacaksın şimdi? Bu doğru bir yaklaşım değil!" Erdal buna karşı hızla tepki gösterdi: "Tamam da bizim farkımız kafamızda, çizgimizde, yoksa onlar Kürt elbisesi giyiyor diye biz işte onu giymeyiz tarzı bir düz mantık veya keskin tavır olur mu hiç? Biz, mücadelemizi, her açıdan gerçekçilik üzerine oturtmalıyız." Bekir, daha uzatmayıp, sadece "Ben sana katılmıyorum" demekle yetindi.

Erdal'ın sözlerinden cesaret alan bir-iki arkadaşları, hemen o iki günde pêşmergelerle aralarını iyi yaparak, kendilerine birer şal û şapik buldular. Zaten yırtılmış olan Filistin üniformalarını da attılar.

İki gün dinlendikten sonra İran'a doğru yola düşmek için son hazırlıklarını yaptılar. Zira, o zaman Barzanilerle PKK arasında bir anlaşma vardı, bu temelde PKK de sınır hattında gerilla kampları kuracaktı. Fakat gelenler henüz ilk grup olduğundan henüz sınır boyunda kalacak yerleri veya herhangi bir kimseleri yoktu.

Yolculuk için yanlarına verilen, zaten izin haklarını kullanan dört pêşmerge ile birlikte Xabur'dan hareket ettiler, Güney Kürdistan'ın Behdînan hattı boyunca Metina, Zap, Avaşin ve Deşta Hayatê'ye ulaştılar. Geldikleri yer "Bradost" aşiret alanı oluyordu. Yol boyunca var olan köylerde kalıyordular; akşamı nerede etse orada dinleniyorlardı. Deşta Hayatê tarafına geldiklerinde yine bir köye gittiler. Yanlarındaki pêşmergeler halkı meydana topladı ve onlara alışkanlıkları olduğu üzere sert bir şekilde talimatlar verdiler: "Her ev bu gençlerden ikişer kişiyi kendi evine götürsün, yemek yedirsin, yarın yol için de çantalarına yiyecek koysun ve birer kat yatakla birlikte camiye yatmaları için götürsün." Bu

yaklaşım, sömürgeci jandarmaların ezilen halk üzerindeki baskıcı tutumunu andırıyordu adeta. Oralarda adet böyleydi, köylülerin evinde yatılmıyor, hep camilerde yatılıyordu. Bu sert konuşma karşısında halk rahatsız oldu ve sırtını çevirip tek tek uzaklaşmaya başladı. Her birisi, karanlığın içinde yiten gölgeler gibi oldu.

Bunun üzerine grup kendi arasında Türkçe konuşarak "Herhalde bu gece dışarıda kaldık" dediler. Her ne kadar gittikleri her kamptaki pêşmergeler ve yanındakiler onlara gayet saygılı ve misafirperver davranıyorduysa da, halka böyle saygısızca yaklaşıyorlardı; zaten bu nedenle onları eleştirdiler de. Alandan henüz uzaklaşmamış olan bazı köylüler, Türkçe konuşmayı duyunca, yerlerinde çivilenmiş gibi aniden durup, hemen kim olduklarını sordular. Onlar da kendilerini tanıttılar ve Kuzey Kürdistanlı olduklarını söylediler, bunun üzerine oradakiler "Sizi IKP'li zannettik ondan öyle davrandık" diyerek özür dilediler; ve bu sefer, mahcubiyetin verdiği ruh haliyle herkes tüm grubu kendi evine götürmek istedi. Onlar ise, "Hayır, sadece bir eve ağırlık olmasın" diyerek iki-iki evlere dağıldılar. Ve her evde misafirperverliğin en cömerdini görüp gece yataklarla birlikte camiye getirildiler. Sabahleyin yataklarını itinayla ve belki de o an manevi dünyalarında gezen, bir borçlunun utangaçlığıyla katlayıp oraya koyarak tekrar yola düştüler. Halkın onları böyle sahiplenmesi, morallerini arttırıp mücadele umutlarına kendi çapında bir ışık olmuştu.

Bu yolculuk esnasında, yanlarındaki pêşmergelere merak konusu olan şey de aynıydı: Bu, nevi şahsına münhasır gençlerin sorumlusu kimdi acaba? Adamlar, bu merakla, her fırsatta bunu öğrenmek için birçok çaba gösterdilerse de bir türlü anlayamadılar. Hiç birisi de sorumlu değildi sanki veya hepsi de sorumlu gibiydi!

Yolculuklarının sonuna doğru Lêlîkan tepesinin altına geldiler, oradan geçerek Lolan'a ulaştılar. Sonra Sinînê alanına gidip orada Keleşîn dağına doğru olan ve söğüt ağaçlarının olduğu derede konumlanan başka bir KDP-Leq gücünün yanında durdular. Ve kendilerini dayatarak, adeta zorla kırmızı bir arazi pikabı getirttiler. Akşama doğru, Keleşîn'in yüksek ve dişlerini takırdatan soğuk mu soğuk zozanlarından geçerek zirveyi aşıp Güney Kürdistan'dan Doğu Kürdistan'a geçtiler.

Artık İran sınırları içindeydiler. Doğu Kürdistan'ın Şino alanına gelmişlerdi. Bazı küçük tepeler olsa da yöre daha çok ovalık gibi bir yerdi. İndikleri saha, köyler, Şino, Barzani güçlerinin, pêşmergelerin kontrolü altındaydı; takriben 7000 kadar pêşmerge vardı alanda. 1975 Cezayir antlaşmasıyla, İran lideri Şah Muhammed Rıza ve Saddam Hüseyin el sıkışınca, KDP-Barzani oluşumu ortada kaldı.

O dönem 100.000 pêşmerge gücü olmasına rağmen KDP direnmemiş, İran'ın da dayatmasıyla tümden İran'a geri çekiliş yapmışlardı. İran İslam Devrimi'nin olmasıyla ittifak bu sefer yeni iktidarla devam etmişti. Henüz devrimin başlangıç aşamasındaki zayıf dönemiydi; İ-KDP (İran Kürdistan Demokrat Partisi) ve diğer bir Doğu Kürdistan siyasi yapılanması Komala (İran Kürdistanı Emekçiler Birliği), Doğu Kürdistan'da yeni İran yönetimiyle iktidar savaşımına girmişti. Henüz yeni yeni olan İran yönetimi, bu savaşımda, KDP-Barzani güçlerinden destek almış, İran Kürdistan Demokrat Partisine karşı mücadelede güç birliği oluşturmuşlardı. Dolayısıyla Doğu Kürdistan'da her iki KDP (İran ve Irak KDP'leri) birbiriyle kanlı bir çatışma içindeydiler.

Grup kendisini Şino şehrinin Şêxan köyüne bıraktı; köyde de Barzani kuvvetleri vardı. Köyün altından bir su geçiyordu ve orada bir elma bahçesi de vardı; 6-7 metre boyunda ve gri tonda, silindirik bir şekilde düz gövdeleriyle ağaçlar geniş bir alana yayılmışlardı. Bu bahçe köyün ağasınındı; kendisi kaçmış olduğu için evi de KDP güçlerince karargah halinde kullanılıyordu. Köyün bir kısmı boşaltılmıştı ve pêşmergeler yerleşmişti.

İşte orada, bahçenin kenarında ve suyun önünde 4 tane fabrika malı yeşil çadır kurulmuştu; peşmelergeler onları çadırlara doğru götürdüğünde hepsinin yüzü gülmeye başladı: Yerlerine ulaşmışlardı! Güneybatı Kürdistan'ın Dêrikê Hemko şehrinden buraya tam 29 gün sonra ulaşmışlardı; son araba yolculukları dışında hep yürüyerek…

Çadırlara doğru gittiklerinde geleneksel Kürdi giysileri içinde birinin kendilerine doğru geldiğini gördüler. Sakalları hafiften gelmiş, siyah bıyıkları iki yana doğru geniş gürce akıyordu; sağdan sola doğru yatırılmış siyah ve düz saçları uzamış olduğundan kulaklarının üzerinde hafifce kıvrılarak, yuvarlağa yakın yüzüne bir genişlik katıyordu. Bu, PKK'nin öne çıkan kadrolarından Agît idi; etrafında başka gençler de vardı. Üzerlerindeki elbiseler, farklı renklerde de olsa aynı pêşmerge elbisesi tarzı kesimdi. Agît'inki, gök mavisi rengindeydi, şalvarı dökümlüydü, belindeki pamuklu kumaştan küllü gri ve ufak ufak yuvarlak desenli şutik'ıne kadar açık olan üstlüğünün düğmeleri aynı kumaştan kaplama yapılmıştı, Kurdî elbisenin altından ise, açık kiremit rengi-kahverengi arası büyük kare desenli gömleği ön plana çıkmıştı.

Gülümseyerek gelip hepsiyle kucaklaşıp öpüştü. Bazıları onu tanıyordu ve sevip saydıkları bir arkadaşları olduğundan yüzleri daha bir açılmıştı. Agît, kucaklaşma faslının ardından "Şöyle geçelim arkadaşlar" diyerek dikdörtgen şeklinde büyük bir çadıra gittiler. Orada da arkadaşları vardı, onlarla da tanıştılar; hepsi, böyle bir kamplarının ve içinde de

bir grup arkadaşlarının olduğunu görünce militanların yüzü daha bir açılmıştı: Hoş ve umut verici bir duyguydu bu. Agît'in yanındakilerden bazıları, örgütün genel geri çekilmesinde Lübnan'a çıkma fırsatı bulamamış kadrolardı; bazıları da kendi başına çıkmış olanlardı. Bu militanlardan kimisi ise, örgüt tarafından daha başından Agît gibi görev için buraya gönderilmişti. Bir kişi de o yöreden katılım yapmış bir gençti. PKK'nin tanınan kadrolarından Batmanlı Şevki de orada idi.

Erdallarla gelen dört pêşmerge, fazla oturmadan "Biz gecikmesek iyi olur" deyip izin istediler. Çadırdakilerin hepsi onları uğurlayıp yola çıkarlarken, pêşmergelerden birisi "bir dakika gelebilir misin?" deyip Şahan'ı biraz ileri götürdü:

"Biz, bir şeyi çok merak ettik sizinle ilgili: Sizinle on bir gün yol geldik, ama bir türlü anlayamadık hanginiz sorumlusunuz, Allah için hanginiz sorumluydu?"

"Merakınız bu mu?"

"Evet."

"Diyorsunuz ki, 'O kadar uğraşmamıza rağmen anlayamadık' yani."

"Doğru ya, çünkü bakıyorsun biriniz diyordu 'Oturalım!', herkes oturuyordu, o zaman diyorduk 'Herhalde budur sorumluları' ve sonra başka biriniz diyordu 'Haydi kalkalım!' herkes kalkıyordu, bu sefer de diyorduk 'Demek o değil, bu sorumluları', ama sonra başka biriniz 'Şu işi şöyle yapalım arkadaşlar' diyordu, o zaman da onun dediği oluyordu ve bu böyle gidiyordu, bu nedenle tanıyamadık kimdi sorumlunuz?"

Şahan, bunun üzerine gülerek "Hepimiz sorumluyuz" dedi. Ama adamlar ısrar etti; Şahan onlardan kurtulamayacağını anlayınca "Neyse söyleyeyim" dedi: "O Kürtçe bilmeyen Delil arkadaş var ya, işte o sorumlumuzdu." Pêşmergeler, "Allah Allah, ama o hiç sorumlu biri gibi görünmüyordu!" deyip hayretten başlarını sallayarak gittiler.

Daha sonra Agît grupla toplantı yaptı: Önce durumlarını sordu ve arkasından oradaki siyasal gelişmeleri anlatıp İran İslam Cumhuriyeti, KDP, YNK, İ-KDP, Komala gibi örgütler, birbirleri arasındaki çelişki ve çatışmalar, yine toplumsal yapı ve halkın durumu hakkında bilgi verdi. İkinci oturumda ise, faşist cuntaya karşı geliştirecekleri 'Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşı' için o sahada kendilerinin yaptıkları hazırlıkları anlattı.

İkinci Bölüm

İsyanların, savaşların ve ölümlerin dünyayı sardığı Birinci Dünya Savaşı yıllarında Serhat halkı kafile kafile güney bölgelere, Kuzey Kürdistan'ın daha güney kentleriyle Akdeniz kıyılarına kadar geliyorlardı. Ağrılı bir aile olan Korkmaz ailesi de Amed'in Farqîn ilçesinin Gulizer Köyüne gelip yerleşti. Buradan da 1970 yılında Batman merkeze taşındı.

Batman merkezde orta halli bir aile babası olan Şeyhmus, hafiften taze ter kokan kasketini başından çıkarıp hemen yanına indirmiş, çocuklarıyla haftalık aile içi sorunlar ve eğitim toplantısını yapıyordu. Ara sıra sağ avucuyla başındaki rahatsız edici teri silerken, dilinden vurgulayıcı bir şekilde ağır ağır düşen kelimelerle yeni bir hayat dersini veriyordu onlara. O, eskiden beri gelenek haline getirdiği bu tür toplantılarla, çocuklarına, yaşamlarında karşılarına çıkacak sorunları bilinçle görüp, doğru çözümlere kavuşturma alışkanlığı edindirmek istiyordu. Evin ortanca çocuklarından Mahsum ve onun ablası Maşallah ile diğer iki erkek kardeşi ise, göze çarpan bir disiplin ve saygı içinde sessizce oturmuş babalarını dinliyorlardı. Belliydi ki, Şeyhmus, bu seferki oturumun amacı olarak, kız olsun, erkek olsun, çocuklarının hem haksızlıktan yana, ama hem de gözü korkak büyümelerini istemiyordu.

Çocuklar içinde özellikle sakin ve çok konuşkan olmayan, ama konuştuğunda da yeri ve zamanında konuşup düşüncelerini özlü bir şekilde ifade eden, lafı yerine oturtan yapısıyla Mahsum, diğerlerinden daha pür dikkat kesilmiş bir şekilde babasını dinliyordu. Babası konuşmasına nefes almak için kısa bir ara vermişken, Mahsum, bunu fırsat bilip bir soru sormak istedi. Her zaman yaptığı gibi, karşısındakini iyice dinlemiş, öğreneceğini öğrenmiş, bunu daha o çok taze dimağında yapabildiği kadar değerlendirmiş ve netleştirmek istediği bir hususu dile getirmek istiyordu şimdi. Siyah birer yakut parçası gibi gözlerini devirip, aynı şekilde simsiyah saçları arasından, serçe parmağıyla başını kaşıyarak müsaade isteyip bir soru yöneltti babasına:

"Peki baba, karşındaki kişiyi bu kadar üst üste uyarmaya gerek var mı? Zaten niyeti bellidir o zaman, bu nedenle daha erkenden, en fazla bir sefer ikaz ettikten sonra ona gereken cevabı vermek, bu şekilde üstün gelme fırsatını kaçırmamak daha doğru değil mi?"

Babası bir kez daha şaşırmıştı Onun konuşması karşısında.

Zaten eskiden beri aile içinde en akıllı çocuk olarak herkesçe değerlendirilirdi. Daha 5 yaşında iken, 15-20 zekâ yaşıyla konuşurdu. Ve bu da başta ablası olmak üzere herkesi hayrete düşürürdü. Öyle ki, ablası

Maşallah, akranlarına şu itirafı yapmaktan çekinmemişti: "Ben Mahsum'un akıllılığını görene kadar herkes gibi, çocukları dinlemeye gerek görmezdim. İşte bizde bir alışkanlık olduğu üzere, derdim 'Onlar çocuk, biz ise büyüğüz, biz biliriz, onları ne dinleyeceğiz?' Ama kardeşimi tanıdıktan sonra bende ve ailemde, çocukları da dinleyip, onların görüş ve duygularını alma özelliği gelişti."

Yeni ilkokula gidecekleri sırada, Maşallah, kendisinden iki yaş küçük kardeşi Seyfettin'le bir sohbete dalmıştı:

"Ben büyüyünce bir mühendis olacağım abla, sen ne olacaksın?"

"Ben mi? Hımm. Ben de öğretmen olacağım."

Bu sırada onları dinlemekte olan Mahsum, araya girmeyerek, konuşmaları bittiğinde, munis yüzünde alaycı bir gülüş belirdi:

"Vel vel! Birisi mühendis olacak, birisi öğretmen!"

Maşallah bu konuşmayı duyunca afallar gibi çehresi aniden değişti:

"Sen bu şeyleri biliyor musun Mahsum? Madem sohbete dâhil oldun, o zaman sen de söyle bakalım, sen büyüdüğünde ne olacaksın?"

Mahsum o an durdu, söyleyeceği şeylerin söz dizaynını bir-kaç saniye içinde kafasında yaptı ve göğsünü şişirip başını hafiften yan duracak şekilde yukarı kaldırarak bir komutan gibi mağrur bir şekilde cevabını verdi:

"Ben büyük bir asker olacağım! Vallahi ben büyük bir asker olacağım! Ben onları vuracağım, onlar da beni vuracak."

Her iki kardeşi bu cevap karşısında o zaman hiçbir şey diyememiş, donakalmışlardı. Sadece ikisi de o an aynı şeyi düşünmüştü: "Daha 5 yaşında, diyor 'Ben büyük bir asker olacağım!'"

Baba Şeyhmus, az düşündükten sonra, gönlünden daha bir keyifle kopan cevabı verdi oğlu Mahsum'a:

"Elbette ki, kavga ve savaşlarda üstün gelme fırsatlarını kaçırmamak önemli oğlum. Ama ondan daha önemlisi boş yere şiddetten yana olmamak, mümkün olduğunca karşıdaki kişiyi caydırarak çıkabilecek olası bir tatsız olayın önüne geçmektir. Bir de böyle birkaç sefer ikaz etmenin önemi, o kişinin niyetini iyi anlamak, aceleci davranıp boş yere bir kavgaya mahal vermemektir. Ama sen fazla sertsin Mahsum. Bunu bırak, o kadar sert biri olma. Sert olan çabuk kırılır ve düşer. Herhangi bir olay karşısında hemen öyle öfkelenip sorunu zor ve kuvvet yoluyla halletme tutumuna girme. O tür durumlarda biraz daha soğukkanlı ol, biraz etrafına bak, daha sakin ve düşünerek davran. Böyle yapmakla daha iyi sonuç alırsın. Bu zamanda sabırlı olmak çok daha iyidir."

"(…)"

"Tamam mı oğlum? Anladın mı dediklerimi?"

“Evet baba, kulağıma küpe edeceğim bunu.” Bu laf üzerine babası çocukların karşısında gülmemek için zor tuttu kendisini. Zira bu kulağa küpe etme lafını kendisi sık sık onlara söylüyordu. Şimdi de Mahsum, çocukça bir akıllılıkla, bu deyimi iyice bellemiş olarak dile getiriyordu.

***

Mahsum’un çocukluğu altı yaşına kadar doğduğu Gulîzer köyünde geçmişti. Daha o yaşlarda, beyaz kuzu sürüsü içindeki hareketli siyah bir oğlak gibi, dikkatleri üstünde topluyordu. Cıva gibi ele-avuca sığmaz bir çocuktu. Diplerden düşünen doğasıyla, tabiatı, kendisi gibi çocukları, hayvanları seviyor, çevresiyle yaşına göre ilgileniyordu. Bu özellikleri ve güleç yüzüyle, köyde, büyük küçük herkes tarafından sevilen biri olmuştu. Dört yaşındayken bile, zamanla yarışan bir yetişkin sorumlu gibi, kendi çapında bir şeyler yaratmak istiyordu.

Ona bir koruyucu gibi bakan, kendisinden dört yaş büyük ablasıyla, nerdeyse bir kan davasına (!) dönüşen anlaşmazlığı da hep bu yüzden çıkıyordu. O gün de böylesi kavgalardan biri patlak verdi:

“Haydi, beni zorla eve getirdiniz, ne oldu şimdi? Burada boş boş oturacağım sadece. Oysa dışarıda bir şeylerle uğraşıyor, hiç değilse bir şeyler yapıyordum.”

Mahsum’un soğukkanlı bir şekilde yaptığı bu konuşma karşısında, kendisinden dört yaş büyük ablasının keskin olmayan yuvarlağımsı yüz hatlarının resmettiği suratı aniden al al oldu, kalınca kaşları çatıldı ve doğalında sürmeli olan gözleri büyüyerek,

“Olmaz ama Mahsum! Gece-gündüz dışarıda olamazsın sen. Senin bir ailen var, annen-baban kardeşlerin var, onların yanında olmalısın” dedi.

Küçük Mahsum, omuzlarını silkerek,

“Hıhh!” diye cevap verdi. Ve devam etti: “Ben bildiğimi yaparım!”

“Yapamazsın!”

“Yaparım!”

Genelde her çocuk gibi o da dışarıda oynamayı seviyordu zira. Üstü-başı toz toprak olsun, saniye saniye içinde biriken enerjisini dışarı atabilsin istiyordu.

Üç köpek sahibiyken, babasının bir arkadaşı ona hediye olarak yavru bir Sibirya kurdu getirmişti. Bu cana yakın hayvanla tam bir arkadaş gibi olmuşlardı. Kimse Mahsum’un köpeklerinin yanına yaklaşamazken, O, sabahtan akşama kadar, koşup oynamayı, hatta yaramazlık etmeyi seven köpeğiyle, Gulîzer’in engin arazisinde oynuyor, onunla ko-

şuyor, terden sırılsıklam olunca da duş almak için koşup annesinin yanına geliyordu. Köpekle Mahsum arasındaki bağlılık, neredeyse iki çocuğun arkadaşlığı gibi olmuştu. Artık bir aile ferdi gibi olan Sibirya kurdu, kibar ve yumuşak huylu bir hayvan olduğundan, insana zarar vermeyeceği düşüncesiyle, Mahsum'un ailesi de çocuklarının onunla o kadar vakit geçirmesine ses çıkarmıyordu. Hem köpek, zeki ve neşeli özelliğinden ötürü tüm aileyi de eğlendiriyordu.

Küçük Mahsum, yine günü geldiğinde köpeğinin, vücudunun üst kısımlarındaki kum sarısı tüyleri ile yüzü ve alt taraflarındaki beyaz tüylerini, annesinin eski sarımtırak-beyaz karışımı renkte iki ağızlı kemik tarağının kalın tarafıyla neşeyle taradı. Bunu iki günde bir yapıyordu. Dikdörtgen şeklindeki tarak eline büyük gelse de o bir yolunu bulup küçük avuçlarına oturtarak işini ustaca yaptı. O, bu işi yaparken hayvan yerinde durmuyordu; hem Mahsum'a olan bağlılığından, hem de tüylerinin taranması onu rahatlattığı için, memnuniyet ve teşekkür ifadesi olarak, kırmızı bir pabucu andıran diliyle çocuğun yüzünü yalıyor, patilerini sırtına atıyor ve kucağına çıkıyordu.

O gün, sabah saatlerinde dışarı çıktığında, köyden uzaktaki bir sırtta, köpeği Gûr'ın iki büyük köpekle kavga ettiğini gördü. Her üçü tam bir it dalaşına girmişlerdi. Diğerleri, hem büyük, hem de sayıca üstün olduğundan, Gûr çok zor durumdaydı. Mahsum'un bu dalaşı görmesiyle,

"Aha, Gûr'a saldırıyorlar! Aha Gûr'u parçalıyorlar!" deyip hızla koşması bir oldu.

İki adım atmıştı ki, ablası ona sarılıp bırakmadı; ikisi birlikte yere yuvarlandılar. Ablası "Gitme Mahsum, gitme, seni de parçalarlar!" diye, zapt edebilmek için ona daha sıkı sarılıyordu. Mahsum ise "Abla bırak! Abla bırak Gûr'u öldürdüler! Abla öldürdüler onu, abla!" diyerek, üstüne çökmüş ağırlıktan kurtulmaya çalışıyordu. Ablası zorla onun sırtını yere getirdi ve her iki yana açılmış ellerine bastırarak onu zapt etti. "Mahsum valla seni bırakmam. Sana bir şey olursa baba beni öldürür. Vallahi bırakmam seni" dedi. Altta öfkesinden al al olmuş yüzüyle Mahsum ise kıyameti koparıyordu. "Hele bakın, hele bakın köpeğime saldırıyorlar, ben bir şey yapamıyorum! Köpeğime nasıl saldırırlar! Nasıl saldırırlar! Bırak lê! Bırak abla! O, benim köpeğim, benim arkadaşım o. O bana her zaman bağlı ve sadık. Ben nasıl arkadaşıma yardım edemem!" deyip, sonunda çaresizliğinden ağlamaya başladı.

Biri siyah, biri kahverengi iki köpek her birisi bir taraftan Gûr'ın üstüne vahşice atılıyordu. Gûr tek başına ikisinin karşısında hemen gardını aldı. Bu, saldırı için de bir pozisyondu. Ön ayakları, saldırı için, önce doğru yerle belli bir açı oluşturacak şekilde düz uzatılmış, arka ayakları

dizden hafif kırılarak destek için bir payanda gibi yere dik inmiş bir vaziyetteydi. Bol tüylü uzunca kuyruğu, bir akrep kuyruğu gibi arkadan dikilip ucu öne, beline doğru indi. O an yüzü çok ürkütücüydü. Parlak bir ışık saçan buz mavisi gözleri bakılamayacak derece korkuluydu. Masmavi cam gibi göz yuvarlağının içinde, dikine ince bir elips gibi duran, daha doğrusu alttan baktığı için üst gözkapağının dibinde adeta kaybolan göz bebeği, keskin bakışlarla onu daha da korkulu hale getiriyordu. Oysa normal zamanlarda bu gözler, hayvanın zeki özelliğinden dolayı, sana baktığında, adeta düşünen ve karşısındakine bir şeyler anlatmaya çalışan bir insan gözünü andırıyordu.

Kurt bakışıydı işte. Ve kocaman başıyla, bu iri kafanın biçimli bir huni şeklindeki ağız ve burun kısmıyla birleştiği yerde, her iki yandan yüzdeki beyaz bölgeyi yararak gelip gözlerin altında kesişir gibi olan kum sarısı tüyler, hayvanı daha haşin bir havaya sokuyordu. Gûr, karşısındakilere fırsat vermeden aniden atılıp, kendisinden oldukça iri, kuyruğu ve kulakları küçükken kesilmiş koyu kahverengi köpeğin, yanakları gibi sarkan gerdanına büyük ve keskin dişlerini geçirdi, sonra da aşağı doğru çekip deriyi iyice yırtarak kanlar içinde bıraktı. Tam bu sırada, diğer köpek ön ayaklarını Gûr'ın sırtına atarak, ensesine dişlerini derince batırdı. Hayvanın ensesinden bir parça et koparıp götürür gibi onu derinden yaralayarak her tarafını kan etti. Gûr, dönüp üstündeki hayvana dişlerini uzatırken, önündeki koyu kahverengi köpek arkadan sağ ayağını koca ağzının içine aldı. Zavallı hayvan, can havliyle dönerek savunma yaptı ve ayağını zorla kurtarıp hızla topallaya topallaya inleyerek uzağa koştu. Ama kaçmadı. Topallayarak biraz ötede kavga pozisyonuna geçti. Tam bu sırada öteden iki köylü gelip her üç köpeği ayırıp kovaladılar. Daha sonra, Mahsum'un ailesi yetişip Gûr'ı eve götürdü ve yaralarının tedavisini yaptılar.

***

Çocuklar küçükken, aile, köyden Silvan merkeze taşınınca altı yaşındaki Mahsum ve ablası ile ağabeyi Silvan Yatılı Bölge Okulu'na kaydoldular. Şeyhmus, biraz kendisini toparlamış, bir kamyona sahip olmuştu. İyi-kötü geçimlerini sağlıyorlardı.

Okulun, etrafa koşuşturan ya da ikil-üçlü duran ilköğretim öğrencilerinin kuş cıvıltısını andıran bağırış-çağırışları, küçük kara taştan mü-

rekkep avluyu tam bir ana-baba gününe çevirmişti. Bazı talebeler birbirine kızıyor, bazıları körebe oynuyor, bazıları ortada duran öğretmen öbekleriyle konuşuyordu.

Maşallah acele acele evden çıkarak, okula saç diplerine kadar ter içinde ulaştı. Girdiği gibi, avluda bekleyen kardeşi Seyfettin, okulda yeni öğrendiğinden zar-zor konuşabildiği Türkçesiyle "Ne oldu abla, niye gittin eve? diye sordu merakla. Bu sırada, müdüriyet odasına gitmekte olan, uzun boyu ve kalın siyah lök çerçeve gözlükleriyle sınıf öğretmenleri Aytaç oradan geçiyordu. Maşallah, "Kamyonumuz devrilmiş!" diye cevap verdi kardeşine. Seyfettin, kamyon sözünü anlamıştı, ama "devrilme" deyiminin ne anlama geldiğini bilmiyordu. İlkokul birinci sınıfta daha yeni altı ayları dolmuştu. "Ben anlamadım, Kürtçe söylesene!" dedi ablasına. Tam o anda Aytaç öğretmen yanlarına ulaştı. Maşallah tökezledi, Kürtçesini söyleyip söylememe konusunda kısa bir an ikircikli yaşadı. Göz altından bir öğretmene baktı, bir de karşısındaki kardeşine. Kardeşi, boynunu eğmiş masumca ona bakıyor ve cevap bekliyordu. Maşallah, aniden içinden gelen itici bir güçle "Qamyonê me qelibiye Seyfettin" dedi. Ve gözlerini kısıp dişlerini sıkarak, kafasını korku içinde omuzlarına gömdü. Aynı anda, sağ tarafından yüzüne şiddetli bir şey çarptı. Darbenin şiddetiyle küçücük bedeni "patt!" diye yere düştü. Tokadı atan öğretmen, bu sefer, bir taraftan uzun bacaklarıyla yere kapaklanmış çocuğun karnına üst üste tekme vuruyor, bir taraftan da söyleniyordu:

"Ben size demedim mi Kürtçe yasak, hıh! Sizi o kadar copla dövüyorum bu yüzden, halen akıllanmayacak mısınız? Burası Türkiye Cumhuriyeti! Sizler Türk'sünüz Türk! Ne Kürdü!? Kürt diye bir şey yok; siz kuyruklu musunuz? Kürt, hayvan gibi kuyruklu demek. Ne Kürtçesi!? Unutacaksınız Kürtçeyi. Burası Mustafa Kemal'in Okulu, burada tam bir Türk gibi yetişecek, Türkçeyi bülbül gibi konuşacaksınız."

Maşallah ağlamadı, yerden de kalkmadı hiç. Seyfettin, korkudan sesini çıkaramıyordu, şaşırmıştı. Öğretmen biraz hızını alıp sakinleşince, çocuk bundan cesaret bularak, bozuk birkaç kelimelik Türkçesiyle "Öretmenim, öretmenim, ben bilmiyordum dediğini, ben ona sordum, onun suçu yok öretmenim" dedi, ablasını koruma hissiyle. Sonra diğer öğretmenler, müdür geldi, Maşallah'ı revire götürüp tedavi ettiler. Aytaç öğretmen ona tokadı atarken elindeki altın sarısı boyalı metal ve ince uzun kalemi çocuğun gözüne isabet etmişti. Gözü ve burnu kanlanmış, yüzü tokadın şiddetiyle kızarıp şişmişti. Ayrıca tekmeler, karnında şiddetli ağrılar oluşturmuştu.

Revirden sonra ablasını gören Mahsum, onun durumuna çok üzüldü. "Abla o seni dövdü, sen niye ona karşılık vermedin?" dedi. Maşallah

“Kardeşim ben ne yapabilirdim ki, ben küçüğüm o çok büyük” dediyse de, Mahsum yine hayıflanarak döne döne “Abla sen niye ona karşılık vermedin lê? Nasıl o seni Kürtçe konuştuğun için döver? Nasıl? Sen de ona hücum etmeliydin” diye tekrarlıyordu. Ablasına baktı, vahşice bir dayak yemişti; içi yandı ve ince kurumuş dudaklarını düşünceli gözlerle ayırarak kendi kendine konuştu: “Ben vuracağım ama onu! Vallahi de billahi de büyüdüğümde ben de onları vuracağım ve bunun intikamını alacağım!” Bir yetişkin gibi yemin içmişti. Ondan sonra biraz rahatladı. Ve ortadan kayboldu.

Hızla yatakhaneye gitti. Oda arkadaşlarından birinin kırmızı orlon kazağını, mavi keten gömleğini, kurşuni pantolonunu giydi kendisininkiler üzerine. Diğer bir arkadaşının da yün pantolonunu ve hırkasını giydi onların üzerine. Kafasına da ince bir süveter sardı. Ve yola düştü.

Okul bir yamaçta inşa edilmişti. Okulun çevresi tıpkı bir cezaevi gibi dikenli tellerle çevriliydi. Tellerin altından geçeceği için o kadar kalın giyinmişti. Ve tellere ulaşarak en üsttekileri sol eliyle kaldırdı, en alttaki teli de eli ve dirseğiyle bastırarak zorla aradan geçip kendisini aşağıya yuvarladı. Dikenler elbiselerden diz ve bacaklarına batmış, bir diken de kulağının altındaki deriyi çizip kan etmişti. Ama ciddi bir yara almadan koşup eve gitti. Babası “Niye geldin?” diye sorunca; “Ben artık o okula gitmeyeceğim baba! Müdürü çok kötü, öğretmenleri de. Tüm öğrencileri çok dövüyorlar. Her gün en kalın ahşap coplarla elimizi şişiriyorlar. ‘Niye oraya baktın? Niye konuştun? Niye dersine çalışmadın?’ diye vuruyorlar. Okul müdürünün eşi, öğrencileri Kürtçe konuşuyor diye çok dövüyor. Bugün de bir öğretmen ablamı Kürtçe konuştuğu için dövmüş. Ben ablamın yerine olsaydım, ben de onu vururdum. Onun için kaçtım; o okula gitmem artık baba. O yaptıklarını kabul edemem” diye cevap verdi. Bunun üzerine babası, oğlunun kaydını Silvan’daki Kazım Karabekir İlkokulu’na yaptırdı.

Birkaç gün sonra Mahsum, kardeşlerini görmek için yatılı okula gittiğinde, hademe tarafından okula sokulmak istenmeyince, diretti ve bu arada elini kapının arasına koydu. Görevli, çocuğun vazgeçmeyen ısrarı ve içeri girme çabasından öfkelenerek kapıyı sertçe kapatınca, Mahsum’un parmağı kapı ile kapı kasası arasında kaldı ve açılmış bir balık ağzı gibi kemiğe kadar yarıldı.

Peş peşe gelişen bu olaylar onda esas yarayı yüreğinde açmasına yetti. O çocuk yaşında kendi kendine sorgulamaya başladı: Niye bunlar oluyordu? Bu Kürt-Türk ikilemi neydi? Öğretmenleri niye bırakmıyordu Kürtçe konuşsunlar? Bu nedenle ablasına o kadar hakaret etmişlerdi. Ama kendileri başka dil bilmiyordu ki! Hocaları Kürtler için “kuyruklu hayvan” diyordu. Oysa kendileri Kürtçe konuşuyordu, ama kuyrukları

yoktu! Biraz kafasını yordu, pek bir sonuç çıkarmayınca bu konuyu babası ve annesiyle konuşmaya karar verdi.

Şeyhmus'un, Silvan yöresinin tarihten beri gelen yurtseverliğiyle bütünleşen bir kişiliği vardı. Yöredeki kendisi gibi yurtsever olan, dürüst insanların oluşturduğu bir çevre ile birlikte hareket ediyordu. Alanda birer etkin kişilik olduklarından, bu çevre, yörede ortaya çıkan mal, sürü, bağ-bahçe anlaşmazlıklarında, aşiret çelişkileri ve kavgalarında arabulucu oluyor ve sonuç da alıyordu. Aynı zamanda gizli bir şekilde Güney Kürdistan'daki KDP Hareketi'ne belli bir sempatileri olduğundan, o zamanın şartlarına göre karanlıkta biriktirilen bir hazine gibi, bölgede gizliden maddi yardım toplayarak bir yekûn oluşturuyor ve Baba Barzani'ye gönderiyorlardı. Aile içinde çocuklar bunu görüp bildiklerinden, bu Kürt eksenli ve cesurane tutum, Mahsum ve kardeşleri üzerinde, çeliğe verilen su kabilinde bir etki bırakıyordu.

Bir toplumsal realite olarak Şeyhmus yöredeki ağa ve şeyh kesimleriyle ilişkili olup, onların etkisinde kalmıştı. Ama onların yaşamına yakından tanık oldukça, içinde bulundukları cüruf kuyusu gibi kirli ilişki, ağa zulmü ve insani hakları hiçe sayan tutumlarını kabullenmiyor, bunu çocuklarına da aşılayarak, o tür yaklaşımlara karşı bir duruş edinmelerini, fakire yardımcı olmalarını ve adaletten uzaklaşmamalarını istiyordu. Bunu, haksızlıklara uğramış ve hallaç pamuğu gibi savrulmuş ailesinden geriye kalanı korumak adına da yapıyordu.

Ebeveynleri, Mahsum ve kardeşleri için, tatlı dilleriyle kapısını açıp içine girdikleri bir başlangıç mektebi gibi olmuştu. Okulda başlarına gelen o olaylardan sonra çocukları ile daha fazla ilgileniyor ve kafalarındaki sorulara cevaplar vermeye çalışıyorlardı. Şeyhmus, bir babadan öte, onların hem beraber kirlendikleri bir arkadaşı hem de saygıyla dinledikleri öğretmenleri gibiydi:

"Çocuklar, bakın ben de o zaman sizin gibi çocuktum. Zaten çocukluğumu da pek yaşamadım. Benim merakım sizinkinden daha fazlaydı ha. Okula da gitmiyordum. Onun için, daha yedi-sekiz yaşlarından itibaren, harman yerindeyken, yolda giderken, nerede tartışan iki yaşlı insan, iki-üç genç varsa gidip onları dinliyor ve tarih dersimi alıyordum. Ben de şimdi, gerek o zaman aklımda kalanları, gerekse de sonradan yaşadığım ve öğrendiğim olayları size anlatayım."

Şeyhmus yıllarca, bıkıp usanmadan her fırsatta çocuklarına, bazen saatler süren uzun anlatımlarla, Kürt ve Türkleri, Osmanlı-Rus Savaşları ve Ermeni katliamlarını, Atatürk'ü, Kürtlerin isyanlardaki acıklı hikâyelerini, yiğitlikleri ve başarısızlıklarını, Şeyh Said'i, Ağrı İsyanını, hatta yenilgiyle sonuçlanan Hitler ve Nazi Almanya'sını anlattı. Mahsum'un

ve diğer çocukların bellek ve şahsiyetleri, bir heykeltıraşın kaleminden çıkan eser gibi bunlarla adım adım şekil alıyordu.

***

Aile, 1970 yılında Batman ilçesine göçtü ve Mahsum burada ortaokula kaydını yaptı. Daha o zamandan toplumsal olaylara ilgi duyup, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarından etkilenerek sol-devrimci cenahta yer aldı. Ve ortaokulda, kendi etrafında topladığı bir grup arkadaşıyla, alanda yapılan miting ve kitlesel eylemlere katıldı. Bu temelde giderek tanındılar.

Daha sonraları bilinçli tavırları, yavaş yavaş kınından çıkan bir hançer gibi gelişip hayata geçmeye başladı. Lise ikinci sınıftayken, tarih öğretmeninin Türkiye ve Çin'den başlayıp, nerdeyse Kaf Dağı ötesi masal halklarına kadar herkesten bahsetmesine rağmen, Kürtlerden bahsetmemesi çok zoruna gitti ve hemen kalkıp "Artık ben de varım" dercesine genç yüreğiyle müdahale etti: "Öğretmenim, o kadar kavmi anlattın, ama bu topraklarda binlerce yıldır yaşayan Kürtleri anlatma…" Ama daha sözünü bitirmeden beriki müdahale edip ısrarla Onu konuşturmamaya çalıştıysa da, Mahsum zorla devam etti: "Bu millet görülmüyor ve kabul edilmiyor. Bu nasıl bir haksızlıktır? Dili yasak edilmiş, hiçbir yerde konuşulmasına izin verilmiyor. Benim ablam da yatılı bölge okulunda bir kelime Kürtçe konuştuğu için, öğretmen ona tekme-tokat girişti. Böyle bir şey olur mu hiç öğretmenim? Ben anlamıyorum!"

Tam o sırada zil çaldı ve herkes çıkarken, öğretmen tıpkı bir bar fedaisi gibi Mahsum'u kapıda bekleyip yolunu kesti. Elindeki altın yüzüğün yüksek kare kesim yeşil zümrüt kaşını avuç kısmına gelecek şekilde ters çevirdi. "Sen şimdi görürsün Osmanlı tokadını!" diye içinden geçirdiğinde Mahsum kapıya ulaşmıştı. O anda yüzüklü elini hızla havaya kaldırdı, ama Mahsum daha atik davranarak elini havada tuttu. Ona ikna edici sert bakışlarla "Öğretmenim yapma!" dedi, "ben kendime söz vermişim, 'Ablama yapılan o hakaretin intikamını alacağım!'" diye. Beriki daha da sinirlendi, eli titriyor, sol gözündeki tik gittikçe hızlanıyordu; Mahsum ise dişlerini iyice sıkıp sert bakışlarını ona dikmişken, altta boş kalan sağ elini sıkı bir yumruk haline getirmişti. Sinirine hâkim olamayan öğretmen, bu sefer diğer elini kaldırıp vurmak isterken, bir bilardo topunun hızla çarpması gibi sert bir yumruğu yüzünde hissetti. Mahsum, iyice öfkelenmiş, bütün gücüyle ona vuruyordu. Kısa sürede öğretmenin yüzü paramparça oldu, üstü-başı kan lekeleriyle kırmızılaştı. Tam o sırada öğretmenin eşi geldi ve çığlıklar içinde Mahsum'a saldırıp uzun tırnaklarıyla yüzünü kızıl çizikler içinde bıraktı. Mahsum kadına el kaldırmadı ve yerde perişan halde yatan öğretmeni bırakıp hızla oradan uzaklaştı.

***

Yetmişli yıllar içinde genç Mahsum'un hayatı, çürük yumurta kokulu kara altın ve ana vatanı Êlîh'le kesişerek ilerlemeye başladı.

1940 yılı öncesinde 10 haneli bir küçük köyken, 1946 yılından itibaren, ilçeye çok yakın olan ve önemli bir geçmiş ile yer altı zenginliklerine sahip Raman Dağı'nda Türkiye'nin ilk petrolünün 1361 metrede bulunmasıyla, Êlîh Köyü hızla gelişerek Mahsum'un doğumundan bir yıl sonra ilçeye dönüştü. Raman'ın beyaz taş ve kayalıklı göğsünde, motorlu bir çarkın yol açtığı dönme hareketinin ürettiği dikey vuruşlarla, at başı pompalar dev bir metal şırınga gibi petrolü yer altından çekip borulara aktarırken, genç Mahsum da onun gölgesi altında Êlîh'i arşınlayarak kendi siyasal gündemini oluşturuyordu. Bu kafadan bacaklı dinozorların sessizce kafa sallayışıyla uyum içinde, yeni yeni eylemlerin ortasında kendisini buluyordu.

Permiyen dönemde oluşan küçük deniz bitki ve hayvanlarının kalıntıları milyonlarca yıl sonra kara altına dönüşmeyle, bu küçük Kürt kentinin sosyo-ekonomik ve siyasal örgüsünü de değiştirdi. Kurulan rafineri ve boruyla petrol taşıma tesislerinde, köyden kopup gelmiş olan işçiler harıl harıl çalışmaya başladı. Yöredeki Kürt feodal ağaları da komprador oldu ve yüksek bürokrat koltuklarına oturdu. Gelişen kentin cadde ve sokaklarında, beyaz yakalılarla beyaz önlüklüler yan yana yürüyordu. Ve bu akış, 70'li yıllarda Êlîh'de de politik yatağına ulaşıp, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki hareketliliğe paralel olarak -devletin siyasi örgütlenmelerinin yanı başında – hızla Kürtçü ve sol gruplar oluştu.

Bu ortamda yöreye Apocular'ın da girmesiyle, Mahsum, Mazlum Doğan ile sorular sorma temelinde yaptığı ateşli tartışmalar sonucu, bu harekete, bilinçli verilmiş bir kararla kadro olarak katıldı. Daha sonra bu süreci örgüte sunduğu raporunda şöyle dile getirecekti:

"Yurtsever düşüncelerin yoğun olduğu bir yöreden oluşum, Türkiye devrimci hareketinin etkisi, insancıl duygulara sahip olmam ve ilerici aydın-gençlik kesimi ile olan ilişkim gibi etkenler devrimci olmamda rol oynadı. Devrimci hayata atılmam hareketimizle başladı. Daha önceleri devrimciliğe karşı sempatim vardı, fakat herhangi bir siyasi hareketle ilişkim olmadı. Hareketimizle ilişkim, 1977 yılında başladı. Dernek etrafında kümelenen aydın-gençlik arasındaki saflaşma sonucu meydana gelen siyasi grup ayrışmalarında hareketimizin ihtilalci yapısına olan ilgim ve yakın arkadaşlarımın çoğunun ortak düşüncelerde olması, beni diğer reformist ve sosyal-şoven gruplara karşı bu saflarda yer almaya itti. Daha sonra bu atılımı, araştırmalarım sonucu, bilinçli olarak sürdürdüm."

Mahsum, Apocular öncesi başlattığı ideolojik donanımını, bundan sonra daha da arttırdı. Odasını çok çeşitli kitaplarla ve örnek gerilla komutanı Che Guevera'nın resimleriyle donatmıştı. Durmadan okuyor, dünya devrim deneyimleri üzerinde yoğunlaşıyor, zihnini adım adım kırdaki bir pınar misali berraklaştırmak istiyordu.

Kendisini tamamen harekete vakfederek, şahsiyet potansiyeli gereği askeri refleksleri kuvvetli olduğundan hem bu alanda hem de halkçı özellikleri itibariyle siyasal örgütlenme dalında, Apocuların esmer yüzlü propagandacısı Mazlum Doğan'ın sıkı ve başarılı yönetiminde gece gündüz çalıştı. Mazlum, kara altının ülkesinde, altın parmaklı savaşçı militanlar yetiştiriyordu. Mahsum da bunların içinde en çok öne çıkanlardandı. Çocukluk arkadaşı Sibirya kurdu Gûr gibi savaşçı bir doğası vardı; bu nedenle daha genç yaşlarda bir akranıyla judo kurslarına gidip yakın döğüş donanımı da edinmişti. Komutanlığa karşı doğuştan gelen bir ilgiye sahipti. Silah kullanmayı erkenden öğrenmiş ve o zaman çokça ortaya çıkan gençlik kavgalarında, faşist ve gerici kesimlerle çatışmalarda en önde boy vermeye başlamıştı. O dönemde şu tür tartışmalar çok yapılıyor, genelde de kavgayla sonuçlanıyordu:

"Siz milliyetçisiniz, sosyalist hareketi bölüyorsunuz, size izin vermeyeceğiz."

"Biz milliyetçi değiliz, Kürt halkının hakları için ayağa kalkmış gençleriz. Asıl siz sosyal şovenlik yapıyorsunuz. Burası bizim ülkemiz ve kendi ulusal mücadelemizi vermek Ho Shi Min'nin de, Mao'nun da belirttiği gibi bizim doğal hakkımız. Bir ulusun kendi kaderini tayin hakkını Lenin de yazmıştır."

"Vay vay vay! Siz nerdee devrimcilik nerde? Sizi kimin örgütlediğini biz biliyoruz, Aydınlık gazetesi her gün yazıyor bunu. Yoksa o Apo köylüsünden solcu mu çıkar?"

"Sen nasıl öyle konuşursun ya? Asıl ajan sizsiniz ki böyle ülkemize gelmiş provokasyon yapıyorsunuz. Sen nasıl liderimize hakaret edersin? Kim ajan lan?! Sen o lafları kime diyorsun, ha, terbiyesiz?!"

İGD'li gencin itham ve hakaret içeren konuşması üzerine, Mahsum, aniden yeni sempatizan gençlerle oturduğu masadan kalkıp berikinin üzerine yürümüştü. Apocularla İGD'li gençlerin bir kahvehanede yaptıkları tartışma bu noktaya gelmişti. Mahsum'un üzerine yürümesiyle karşıdaki genç hemen elini cebine atıp sustalı bıçağını çekti. Gri sedef sapının ortasındaki düğmesine bastığı gibi, yirmi üç santimlik bıçağın ucu sivri ağzı, "şakk!" diye bir yay gibi yandan fırlayarak ürkütücü bir soğuklukla aniden parladı. Bunu gören bazı gençler ani bir irkilmeyle geri kaykılırlarken Mahsum, gözlerini sert bir ifade ile bıçağa kilitledi ve "Koy o bı-

çağı cebine, zaten yeterince birbirimizi vuruyoruz, yapmayalım bunu artık" dedi. Aralarında bir metre kadar mesafe vardı. Her iki tarafta heyecan içinde birbirine bakıyordu. İGD'li genç Mahsum'un konuşmasını duymamış gibi, elindeki bıçağı parmaklarının üstünde çevirerek şov yaparken "Bir daha karşımıza çıkmayacaksınız, yırtarım vallahi her tarafınızı!" dedi. Mahsum, yerinden kıpırdamadan bir daha uyardı onu. O ise, "Git ulan ödlek, şimdimi aklınız başınıza geldi, birbirimizi vurmayalımmış!" deyip, ileri doğru adım atmaya çalıştı. Tam o anda, sempatizan gençler aniden geriye doğru fırlarken, Mahsum atik davranıp sol tarafta beline takmış olduğu 7.65 milimetrelik arkadan körüklü zarif tabancayı çekti. Ve hiç beklemeden, namlusuna önceden mermi sürülmüş tabancanın tetiğine bastı. Boş kovanlar peş peşe Mahsum'un tabancanın kabzasını tutan sağ elinin üzerinden fırlayıp yan tarafa düşerken, üç çekirdek hızla sıcak namludan fırlayıp karşıdaki gencin diz bölgesine yöneldi. Mermilerden biri gencin diz kapağına isabet edip parçaladı, diğer biri kaval kemiğinden küçük bir parça koparıp beş metre öteye fırlattı, üçüncü kurşun da diz altından kaba eti delip beton zemine saplandı. Kurşunları yiyen genç, acılar içinde yere yığılıp "Ah, öldüm! Yapma abi!" diye inlemeye ve yalvarmaya başladı. Orada bulunan herkes ani bir refleksle uzağa kaçmıştı. Mahsum ortada tekti. Etrafına baktı ama gözü kimseyi görmedi ve "Bu sana yeter" diye söylenip seri adımlarla kahveden çıktı.

Mahsum, Batman'a geldikten sonra başladığı eylemlerini Apocu hareketin kadrosu olarak adım adım geliştirip büyüttü. Yöredeki faşist-gerici örgütlenmelere ve petrol sayesinde kompradorlaşmış feodal kesimlere karşı, peş peşe, sayısı ve niteliği artan, her hamlede hedeften bir parça koparıp alan kerpeten ağzı eylemler içine girdi. Bu vurucu özelliğinden dolayı, Mazlum Doğan onun için "oldukça yetenekli, girişken ve arzulu bir arkadaş; iyi bir halk komutanı olabilir" analizini yapmıştı. Ve aynı sebepledir ki "Çekûco" lakabını almıştı Mahsum. Bir gecede, MHP yanlısı kimselerin ve fuhuş evleri kuran zengin ağa çocuklarının kaldığı yerlere dönük otuz sekiz bombalı eylemi gerçekleştirme kapasitesini gösteren bir balyoz vuruşuydu o artık. Kadın konusunda duyarlı olduğundan, kızların çocuk yaşta evlendirilmelerine karşı durup, onların sosyal açıdan önlerinin açılmasına, yoldaşlarıyla birlikte önemli katkılar sundular. Kadının eve kapatılmasının meleklerin beyaz eteklerinden öpme ile eş anlamlı olduğuna inanılan bir çevrede, bu, kadim bir puta sallanan başlangıç baltası gibiydi.

Mahsum, yoksuldan yana karakterini, henüz ortaokul sıralarında patronların petrol işçileri üzerindeki sömürü ve haksızlıklarına karşı du-

rarak göstermişken, sonraları daha örgütlü halde, işçilerin ucuza çalıştırılmasına müdahale edip, onların lehine fiyatların belirlenmesi, yeni açılan tuğla fabrikasındaki işçilerin sigortalı hale getirilmesi ve işe alınabilmeleri için onlara okur-yazar belgesinin temin edilmesi gibi çabalarda bulundu. "Gıda hırsızları" olarak gördüğü stokçulara karşı şiddetle tavır alırken, petrol işyerinde, iki estetik pars adımıyla iri kıyım başçavuşun elinden mikrofonu çekip alarak, işçilere, patron ve ağalara dönük mücadele bilincini aşılayan bir konuşma yapması yörede kısa sürede bir efsane gibi yayıldı. Büyük silahların ölüme gebe gölgesinde Silvan'a gidip, tapu kadastro memurlarını alarak fakir köylüler için toprak paylaşımına da gitti grubuyla. Bir oteli ve iki cipi olan babasının maddi durumunun iyi olması Mahsum'a devrimci siyasal çalışmaları için avantaj sunarken, ailesinin maddi imkânlarını kader arkadaşları ve kutsanmış işinin hizmetine de koymuştu.

Kürdistan Devrimcileri'nin legal siyaset arenasında ilk belediye başkanı olarak Edip Solmaz'ın seçimleri kazanmasında, Mahsum'un, petrol baronu karşıt Raman aşiretiyle savaşım temelindeki, alın terinden süzülmüş çabaları ciddi bir yer tuttu. Seçimlerin arkasından görevi başında henüz 28 gün kalmışken, Kürtlerin legal sahnedeki bu ilk yükselen yıldızının; 70'lerin sonlarında Batman'da Jandarma Binbaşı rütbesiyle sıkıyönetim komutanlığı yapan, Özel Harp Dairesi'nin en karanlık kişiliklerinden, kontracılığı efektif kullanma mesleği uzmanı ve aynı dönemlerde Hüseyin Velioğlu'nu hazırlayıp Hizbullah Kontracılığı'nın temellerini atan Temel Cingöz ile Raman aşiret reisi Fexro Ağa'nın işbirliğiyle 12 Kasım 1979 tarihinde tetikçiler tarafından kurşunlanarak söndürülmesinin akabinde, kana kan intikam eylemi ve inisiyatifi elde tutma girişimi olarak, Mahsum'un planlama ile uygulamasında bizzat yer aldığı hücum sonucu, faillerden beş kişi öldürüldü; ve arkasından Raman aşiretine karşı silahlı savaşım geliştirildi. Mahsum bu savaşımda ön planda yer aldığı gibi, o dönem Siverek'te savaş ağası Bucak aşiretine karşı geliştirilen silahlı çatışmalarda da bir süre yer aldı.

Mahsum, Batman'da ve dış alanlarda Apocu mücadelenin gelişmesinde önemli katkılar sunarak, hareketin "altın istikbal" kadroları arasında yerini alınca, PKK'nin Lideri Abdullah Öcalan'ın yeni mücadele tarzı olarak gerillayı geliştirme amaçlı Filistin kamplarına istediği ilk kadro grubu içinde yer alarak, 1979 yılının güzünde eski deniz serüvencilerinin yurdu Lübnan'a geçti. Yedi ay kadar muz tarlalarının koynundaki kamplarda Feyruz'un bülbülleri susturan sesi eşliğinde askeri ve siyasi eğitim gördükten sonra, 1980 Mayısında Kemal Pir, Mehmet Sevgat, Seyfettin Zoğurlu gibi militanlarla "ilkler" olarak anavatana geri

döndü. Kemal Pir'le birlikte, Onun yardımcısı olarak Kuzey Kürdistan'da ve mirlerin yatağı Botan'da bu sefer Gerilla Karargâhını örgütleyeceklerdi.

Ancak Kozluk kırsal alanında, ölülerin ebedi huzur evi kadar sessiz bir gece, vasıtayla toplantıya giderlerken, askerlerin yol kontrolüne takılınca, karanlık ormanı delen bir çift leopar gözü gibi farlarının yolunu açtığı giden arabadan atladıklarında, M. Can Yüce teslim olup Kemal Pir yerde baygın halde ele geçerken, Mahsum, kırılan köprücük kemiğine rağmen, kendi mucizesini yaratan bir ermiş gibi kaçıp kurtuldu. Silvan'da bir tanıdığın evinde bir ay kadar tedavi gördükten sonra, yeniden çalışmalara başladı; birtakım eylemsel ve siyasi - örgütsel faaliyetleri yürüttü. Gerek halktan toplayarak gerekse daha farklı biçimlerde temin ederek, yeni dönemde geliştirecekleri gerilla savaşı için silah toplayıp depoladı. Ne var ki, Kemal Pir'in yakalanmasında planlama belgeleri de ele geçtiğinden, Türk devleti örgütün niyetini anladı ve tehlikeyi fark etti. Arkasından 12 Eylül Cuntası, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'ın üzerine bir kâbus gibi çökünce, artık fazla bir şey yapılamayacağından, Mahsum, arkadaşlarıyla bir takım benzer çalışmalar yürüttükten sonra, 1981 yazında tekrar Akdeniz'in incisine geri döndü.

***

1981 yılının Temmuz ayının tam ortalarında, örgütün en iyi ilişkilerinin olduğu Filistin'in Kurtuluşu İçin Demokratik Cephe'nin Bekaa Vadisi'ndeki Hilvê Köyü'nde kurulan kampında yerleşmiş olan PKK üyesi 70 militanın doldurduğu, uzun bir derme-çatma sayılabilecek, belli ki aceleyle yapılmış sıvasız briket salonda çıt çıkarmadan, üç kişilik divanın bir başına oturmuş ve kutsal kitap okuyan hafızlar gibi gözlerini kapatmış bir halde, hafiften öne doğru sallanarak askeri konularda çözümlemeler yapan birini dinliyorlardı. 33 yaşlarındaki bu karakaş, gür kara bıyık ve düzgün kesilmiş kısa kara saçlı adam, etine kısmen dolgun yüzünde yapmış olduğu tıraşla, transa geçmiş gibi kafasındakilerini salonu dolduran militanlara anlatırken, arada bir gözünü açtığında eski haliyle tam zıt bir kare ortaya çıkıyordu: İyice açılmış göz akı ve gözlerindeki gök kuşağı tabakası, keskin bir şekilde tek bir saniyede, salonun dört bir köşesini kontrol edip duruma hâkimiyetini elden bırakmıyordu.

Konferansın burada yapılması ve örgüt açısından vadinin temel yerleşim yeri olarak alınması, PKK için iyi bir avantaj sağlıyordu. Suriye sınırına yakın olduğundan, örgüt üyeleri iç kesimlerden Lübnan-Suriye arası her zaman gidip gelemediklerinden, burası hudut geçişleri için daha uygundu; istediklerinde kaçak geçiyorlardı.

33 yaşlarındaki adam, önündeki 10x10 ebadındaki kâğıda almış olduğu sadece 5 satırlık nottan durmadan askeri konuları, zor teorisini, halk savaşını, devrimde örgütlenme sorunları gibi, içine girilen dönemde uygulayacakları yeni mücadele stratejisini anlatıyordu. Aşırı yoğunlaşmanın verdiği zorlama ile gözleri sık sık yaşarıyor, sorunlu olan burun kısmından bazen su gelmekte olduğunda hemen elindeki kâğıt mendille temizliyor ve çoğunlukla gözü kapalı bir şekilde anlatımına hiç durmadan devam ediyordu.

Devrim için benzer aşırı emek ve yoğunlaşma ile birinci okumasını yapıp kurduğu hareketle tüm Türkiye gerçeğine damga vurarak devleti 12 Eylül Faşist Cuntası'na gitmeye zorlamış olan, zekâ yaşı beden yaşından epeyi ilerde olan bu genç adam, Cunta'dan sonra yakalanmayıp da ayakta kalan tüm gözde militanlarını yurt dışına çekmiş, aynı zamanda kafasına iyice koymuş olduğu Kürdistan Kurtuluş Mücadelesi adına, yurt dışında sayısız kitaplar içine girerek ikinci okumasını yapmış, şimdi yeni dönemde kararlı bir şekilde geliştireceği mücadele için ulaştığı sonuçları militanlarına aktararak, onları aydınlatıp ikinci ağır pratiğe hazırlamaya çalışıyordu.

Birinci dönemde hareket örgütsel krize girdiği için, Apo yurt dışında ikinci okumasına başlamıştı. Dünya devrimlerini anlatan kitapları, o kendine haz hızla, kuş bakışı süratle okuyarak örgütüne ikinci başarılı mücadele dönemini açmak istiyordu: İlk dönem çok belirgin olmayan taktik konusunda, yurt dışı okumalarında Kürdistan Ulusal Kurtuluş yolunun, merkezinde gerillanın olduğu Halk Savaşı teorisinden geçtiğine inanıyordu. Ayrıca bütün bunları başaracak olan militanların sıkı bir kişilik dönüşümüne tabi tutularak, uzak doğunun ezeli tezi, teknik yerine gelişkin insan olgusuna dayanarak devrimi başarıya ulaştırmaktı. O, diğerlerinden farklı bir Apo olarak, tarihsel ve toplumsal bakış açısında Marksizm-Leninizme, askeri teoride Ho Chi Minh ve Mao Zedung'a başvuruyordu. Ancak hepsinden çok da Kürt bireyini çözümleme, yoğunlaştırma ve özgür bir kişilik yaratarak kendi tarihini yaratır hale getirme amacıyla yeni yöntemler buluyordu.

***

Yapılan konferans genel devrimci hareket açısından da ciddi bir önem taşıyordu. PKK'nin 12 Eylül 1980 faşist-askeri darbesinden sonra yaptığı bu ilk toplantısı, aynı zamanda bilinen Türk Solu ve Kürt örgütleri açısından da yapılan ilk derli toplu bir konferanstı. 12 Eylül Darbesi olmuş ve yeni bir rejim kurularak farklı bir sürece girilmişti. Bu yeni süreçte kafalardaki "Geçmişte neler oldu?", "Bundan sonra neler yapıl-

malı?" soruları herkes açısından yakıcı sorulardı. Herkes bu sorulara cevap veremezken, PKK lideri Apo, konferans yaparak sunduğu Politik Raporla ve raporda yer almayan ama yaptıkları toplantıda 2 saate yakın bir süre durmadan sözlü olarak anlatmakta olduğu, devrimin taktiği olarak "Uzun Süreli Halk Savaşı" stratejisi ile bunları yanıtlayan ilk kişiydi.

Apo'nun takılmadan, gürleyen bir ırmak gibi yeni düşünceleri durmadan anlatması, tüm militanlarda hem ona bir hayranlık duygusu uyandırırken hem de bu kadar bilgiyi nasıl edinmiş ve böyle bir sel gibi her şeyi önüne katarak akıp giderek anlatıyor diye takıntılı bir şaşkınlık yaratıyordu. Saygılı bir şekilde sandalyede oturmuş olan Esat, Apo'nun önündeki küçücük bir kâğıttan günlerdir durmadan bu kadar önemli teorik gerçekleri dile getirip örgütsel değerlendirmeler yapmasına kolay kolay akıl erdiremiyor, içinde bunun mayhoş çalkantısını yaşıyordu.

Toplantı ara verdiğinde, Apo'nun dışarı çıkmak için ayağa kalkmasıyla herkes "Rappp!" diye, saygı gereği aynı anda ayağa kalkıp onun ardından dışarı çıktı. Derme çatma salonun etrafı yeni kazılmış kırmızı toprakla dolmuştu ve militanlar, yığınak halindeki toprağın üzerinden kayıp düşmemek ve sağlamca aşağı zemine inmek için nerdeyse cambazlık yapıyorlardı. Arada kimisi kırmızı yığınak toprağın üzerinde pantolonlarıyla oturup 2-2, 3-3 Apo'nun anlattıklarını muhakeme edip tartışırken, kimisi aşağıdaki kısmen düz zemine inmiş, ince bir patikada volta atıp aynı şekilde yeni dönemdeki devrim görevlerini düşünüyordu.

***

Apo'nun PKK 1. Konferansı'nı sürdürdüğü günlerin ortasında iki genç hızlı adımlarla kampa geldi ve Apo ile konuşarak, onlar da toplantının yapılmakta olduğu salona girdi hemen. Kısaya yakın orta boylu ve dar elips şekline yakın, küçük sayılabilecek bir yüze sahip olan genç militan, ayağında siyah bir pantolon, üstüne bırakmış olduğu koyu gri gömleğiyle önde yürürken, onun arkasında gelen kısa ve tıknaz, ama irice, büyük ve adeta top gibi yuvarlak kafası ve büyük gözleriyle ara sıra etrafına bakarak bir boksör yapısıyla, sertçe adımlar atarak ilerliyordu. Yer olmadığı için gidip arka sıralarda bir yere oturdular. Yeni gelenler Nayif ile Sami'ydi. Mahsum'un Filistin'deki adı Nayif, Seyfettin Zoğurlu'nun adı ise Sami'ydi.

Nayif ile Sami'nin ikisi de epeyi terlemişti: Artık oturmuş oldukları halde ter şakaklarından akıp, koltuk altlarını rahatsız ediyordu. Lüban'ın hem de Bekaa Vadisi'nde temmuz sıcakları, yakıcı güneşin altında adeta doğadaki her şeyi buharlaştırıp yukarı doğru yükselterek, özellikle hareket halinde olan herkesi baştan aşağı, hiçbir destur tanımadan terleti-

yordu. Her iki militan pek durup dinlenmeden aceleyle sınırı geçip Kuzey-Batı Kürdistan'dan geldiklerinden, günlerce yolda oldukları halde, mecburen hiç dinlenmeden ayaklarının tozu ile konferans salonuna girmişlerdi.

Nayif'in, minyona yakın yüzü yorgunluktan hafifçe kızarmışken, Amedli Sami'nin kilolu bedeni epeyi tere batmıştı. Yine de her ikisi soğukkanlı bir şekilde etrafına bakıyor ve arkadaşları onlara başlarıyla hafiften "Hoş geldiniz!" selamı veriyordu.

Apo, önündeki eski ve kalın tahtalardan yapılmış masadan hiç kalkmadan, yine salonun dört bir köşesine, kendine aşırı bir güven taşıyan ve adeta her sorun ve zorluğa meydan okurcasına gözlerini sertçe açıp iki saniye baktıktan sonra bir-iki cümle sarf etti ve bakışlarını ülkeden yeni gelmiş Nayif'e yönelterek, "Kalkın arkadaşlar, ülkedeki durumları anlatın biraz" dedi. Böylece, yapısına Nayif'in yapacağı konuşmayla güven ve moral vermek istiyordu. Apo'nun sözü üzerine Nayif yerinden kalkıp sakin sakin ve kendinden oldukça emin bir şekilde konuşmaya başladı:

"Kürdistan'da durumlar çok iyidir. Halkımız Faşist Cunta'ya karşı dişini tırnağına takarak direniyor. Cunta çok zalim bir şekilde insanlarımıza yönelip, akla hayale gelmez işkenceler yapıyor, tutukluyor, ailesini sürgün ediyor, ama halk yine de direniyor. Devletin bütün bu uygulamaları halkta Cunta'ya karşı bir öfke yaratırken, bize karşı sempati ve güvenlerini devam ettirip, bekleyiş içine girmiş durumda. Eğer biz doğru bir öncülüğü onlara zamanında yaparsak, insanlarımız, içlerinde zorla zapt ettikleri öfkelerini düşmana karşı dışarı salıvereceklerdir. Zaten, alanlarda parti olarak sempatizan birimlerimiz var, birbiriyle ilişki içindeler. Gizli bir biçimde örgütlü varlıklarını sürdürerek çalışan bu birimler, yeniden mücadeleyi geliştirirken dayanabileceğimiz önemli bir zemin. Bu bizim için iyi bir zemin. Silahlar, bilinen yerlerde saklanmış durumda."

Aslında ülkedeki zorlukların ve halkın çoğunun ürküp sinmiş olduğunu en iyi bilen, oradan gelen Nayif'ti. Bu durum nedeniyle yeni dönemde mücadele çok imkânsızlıklar içinde ve acımasız geçecekti. Ama genç militan, buna rağmen mücadelenin güçlü bir şekilde geliştirilebileceğine tamamen inanıyordu. Onun yüreğinde zorlukların engel taşıması yer edinmemişti çünkü. Eğer, Ferhat sevdiği bir kadın için dağları delmişse, biz milyonlarca Kürdün ülkesi Kürdistan için evreni bile oyarız düşüncesindeydi. Kafasında "Yapamayız!" diye bir kuşkunun zerresi dolaşmıyordu. Ülkesini özgürleştirebileceklerine öylesine inanmıştı ki, bu, ayı tersine döndürmek gerektirse bile, onu yapacaktı. Ondandır ki, konferansta arkadaşlarına, çok hayati bir durum ortada olduğu için, mümkün olduğunca var olan gerçeği pozitif yönlerinden tutup aktarıyordu. Çünkü

oradaki bir avuç militan yarın, sömürge Kürdistan'ın kaderini belirleyecekti.

15-26 Temmuz arası 12 gün kadar süren konferansta, militanlar geçmiş pratiği değerlendirmiş, yanlış pratiklerden dersler çıkarmış, örgüt olarak geçmişin eleştirisi yapıldığı gibi özeleştirisi de verilmişti. Toplantı aynı zamanda Türkiye'yi 12 Eylül süreci ve bunun doğurduğu faşist cunta iktidarını değerlendirmiş ve hayati bir olay olarak, artık ülkeye dönüş yapılıp bu iktidara karşı silahlı direniş içine girilmesini kararlaştırmıştı. Yeni dönemde Kürdistan'da, Apo'nun yeni okuması (ikinci teorik okuma ve yoğunlaşma) sonucu geliştirdiği "Kürdistan Ulusal Kurtuluş ve Bağımsızlığı için Halk Savaşı" çizgisini, dünyada benzer kurtuluşlara imza atmış beyaz bir sedef at gibi umut bağlanarak hayata geçireceklerdi. Herkes, koşuyu en önde sürdüreceğinin özgüveniyle söz ve güleç yüzlerine apaçık yansıyan coşkusunu yaşıyordu.

Kongre olmadığı halde zorunluluktan ötürü Konferans, bunun yönetimini üstlenecek yeni PKK Merkez Komitesi'ni de seçmişti. Yeni savaşım görevleri daha ağır ve kapsamlı olduğundan, eskiye göre daha geniş yönetim seçimle belirlenmişti. Hareketin tanınan ilk bilinen üst düzey kadroları özünde doğru bir anlayış ve bir geleneğin sonucu da olarak listeye girmişti. Ama Apo'nun, ileriye doğru adımlar atmak ve yeni adaylara kapıyı aralayıp şans vermek gibi bir yöntemi olduğundan, kendi kafasındaki bir grup genç üyeye de yeni seçilen merkeze yardımcı olma konumunun verilmesini sağlamıştı.

Gelişmekte olan orta düzeydeki bu kadrolar şunlardı:

Nayif (Mahsum Korkmaz), Cemal (Murat Karayılan), Adıyamanlı Hasan, Bozovalı Şoreş, Ebubekir ve Nebil. Aslında Apo, önlerini açtığı bu genç kadroları hem askeri yeteneklerinden dolayı ülkede pratiği somut biçimde götürecek önde yürüyen militanlar olarak hazırlarken hem de bazı eski ve yaşlanmakta olan kadrolarda örgüt dışı ve kendi liderliğine muhalif eğilimleri öngörüyle ve bazı açık belirtilerle fark ettiğinden, aynı zamanda ileriye dönük tedbirini de alıyordu.

***

Konferansta alınan ülkeye dönüş kararı gereği, 10'u kadın 80 seçme militan Ağustos-Eylül-Ekim aylarını kapsayan 3 aylık bir siyasi ve askeri eğitim görecek, ondan sonra tarihi yolculuk peyderpey başlayacaktı. Bunun için hemen hazırlıklara başlandı ve aynı 1. Konferans sahasında, oradaki vadi şartlarına göre bir saray gibi olan temiz ve etrafı düzgün, düzlük bir zeminde kurulu, yeni sayılabilecek bir salonda iki sıra halinde dizilip eğitimlere başladılar. Apo, bu eğitim yerinde değildi, diğer

önemli işleri gereği Şam'da idi, ama çalışma onun denetiminde yürütülüyordu; çalışmanın raporlarını düzenli alıyordu.

Mabede yeniden dönüşte yönetim olacakların hepsi, Abbas, Selim, Nayif, Adıyamanlı Hasan, Esat, Türk radikal örgütlerinin birinin üst yönetiminden ve Antep Cezaevi'nden kaçtıktan sonra PKK'ye borca katılmış gibi gelen Fırat ile Bozovalı Şoreş gibi kadrolar ve daha başkaları bu eğitimde yer alıyordu. Şoreş'i, gelişebilir diye Apo biraz öne çıkardığından ve aynı zamanda çat-pat öğrenmiş olduğu Arapçayla Ona bazen hem tercümanlık yaptığından hem de güvenlik olarak kimi zaman yanında dolaştırdığından biraz da ne oldum delisi olmuştu. Oysa bilmiyordu ki, "Adam hacı olmaz ulaşmakla Mekke'ye, insan dede olmaz gitmekle tekkeye." Zamanında değerli işler yaptığı için bunun hatırına kıymet verilen bu militan, çağın vebası olarak şımarıklığı özgüven zannediyordu.

Bu eğitim özellikle önemseniyor ve adeta bir treni beden gücüyle yürütür gibi yükleniliyordu. Derslerin yanı sıra farklı farklı seminerler de veriliyordu. Sürekli okuyup araştıran Nayif'in, Mao'nun Askeri Yazılar'ı üzerinde inceleme yaparken bu konuda verdiği semineri herkes beğenmişti. Askeri eğitimleri daha çok Nayif veriyordu, bir de Fırat. Nayif, zamanında Judo dersleri aldığından yakın dövüş sanatını da arkadaşlarına severek ve şevkle aktarıyordu.

Fırat, ilginç biriydi, dayanağı olmayan aşırı bir özgüveni vardı. Apo'yu lider olarak kabul etmiyor, ama onun yıllardır kurup geliştirdiği örgütten de gitmiyordu. Kısacası, Apo'nun tam hâkim olduğu bir harekette liderliğe oynuyordu. Apo'yu köylü kökenine dayanarak geri ve pasif görüyor olacak ki, gizliden onu aşma çabasına giriyordu. Özellikle bu konuda, PKK'nin ilk ve önemli militanlarından Bedran ve Sami ile yoğun uğraşarak tarafına çekmek istiyordu. Onlardaki kabına sığmayan mücadele ruhuna hitap ediyordu. Henüz yurt dışına yeni çekilinmiş ve Apo çok ince hesaplayarak gücü burada, 80 öncesi aldığı siyasi-psikolojik yaralardan tedavi edip, yeni temellerdeki mücadele için, dünya devrim pratiklerinden yararlanarak uygun teoriyi oluşturup bu temelde bir süre eğittikten sonra ülkeye yeni temellerde mücadeleyi başlatmak için hicreti tamamlayıp tekrar geri dönüşü hesaplarken, o ise, bunun oportünizm olduğu, Cuntaya karşı hemen mücadele başlatılması gerektiği tezini öne sürüp, kendisine yakın gördükleri üzerinde bu fikrini işliyordu. Kısmen askeri pratiğinin de olması, PKK'nin eylemci kadrolarının bazıları üzerinde etki yapmıyor da değildi. Bu şuna benziyordu denebilir: Bir deli bir kuyuya bir taş atmıştı, bazıları da gitmiş buna uzun uzun bakıyordu.

Fırat'ın bu konuda küçümsenmeyecek bir hırsı da olduğundan, kendisine tanınan her fırsatta bunu yaymak istiyordu. Bu konuda Nayif,

onun dediklerini ciddiye almıyor ve kendisine hiç ilgi göstermiyordu. O ise, örgüt içinde Nayif'in yerini ve askeri yeteneğini bildiğinden onu aşmak başlıca amaçlarından biriydi. Çünkü, Nayif'i aşmak, PKK hareketi içinde askeri komuta olmak demekti. İşte bu düşüncelerle Nayif'i yapı içinde küçük düşürüp prestijini presten geçirmek istiyordu.

Bir gün güzel sayılabilecek bir havada, dışarıda Fırat tarafından askeri eğitim veriliyordu. Apo'nun kendine olan aşırı güven ve örgüt üzerindeki hâkimiyetinden kaynaklanan bir deneme- yanılma yöntemi vardı. Öyle ki, bazen kuşkulandığı kişiler bile olsa, eğer bir çalışmada kısmen de olsa yeteneği varsa ve istiyorsa, ona o konuda fırsat veriyordu. Kişi gerçekten dürüstçe ve başarılı bir şekilde o işi yaparsa önünü daha da açıyordu, ama aynı kişi dürüst davranmıyor veya kendisini abartan biriyse bu o pratikte açığa çıkıyor ve geri çekiliyordu. Fırat'a da kendisi aleyhindeki çalışmalarını bildiği halde "Hakkıdır" diye pratikte fırsat veriyordu. 80 kişinin askeri eğitiminde en önde yer alması da bunlardan biriydi. Apo, hem böylece onun bildiklerinden de yapısının eğitimi için yararlanma gibi, devrimci hareket için pragmatik bir yaklaşımı meşru görüp uygulamış oluyordu.

Bu fırsatlara sırtını dayamış olan Fırat, kariyerist ve hırslı yapısını, herkesin dışarıda meydanda askeri eğitim gördüğü sırada tamamen açığa vuruyordu. Tahrik edici, ortamı geren yaklaşımları hem risk hem de rahatsızlık yaratıyordu.

Fırat'ın, Apo'nun ağır eleştirilerine uğraması aynı eğitim sürecinde bir kez daha ciddi bir biçimde oldu. Herkes, yeni ve temiz, uzun salonda iki yandaki sıralar halinde oturmuş, üstüne kırmızı bir pamuklu bez atılmış divan masasında Fırat'ın verdiği dersi dinlerken aniden, giriş kapısı açıldı ve Apo arkasında bir güvenlik elemanıyla içeri girdi. Yazın sıcağından ötürü, kumaş bir pantolon ve uzun kollu bir gömlek giymişti. Hafif enlice deri kemerinin sardığı pantolonu orta ton kahverengi bir kumaştan dikilmişken, gömleği çift yama göğüs cepli, askeri ile sivil arası modelde ve koyu bej renkteydi. Belli ki, yeni dışarıdan gelmişti Bekaa'ya. Ayağında ise, koyu gri bir spor ayakkabı vardı. Genellikle olduğu gibi tıraşlı, gür siyah bıyıkları öne çıkmış ve dalgalı saçları yine soldan iv yapılarak sağa doğru taranmıştı.

Her iki taraftaki üçer kor sıraların ortasındaki patika gibi koridorda başını öne eğmiş, ama gözaltından sürekli sağa-sola bakıp, salonun her tarafını gözetleyerek ve kızgın bir çehreyle acele denebilecek bir tonda yürüyordu. Salona girişle birlikte en arka sıralardan başlayarak öne doğru "Gürrr!...Gürrr!" diye herkes o geçerken ayağa kalktı. Sadece divanda ders anlatmakta olan ince beden yapısı ve ince uzun çehresiyle

dersi ateşli bir şekilde anlatmakta olan Fırat, örgüt üzerindeki liderlik hesaplarından olacak ki, sağ elini masanın üzerine dik uzatmış bir şekilde oturduğu yerden hiç kımıldamadı. Ondandır ki, tuhaf bir tablo ortaya çıkmıştı. Lider, belli ki bu davranıştan da rahatsız olmuştu. Normal yaşamda bile bir odaya birisi girse, kim olursa olsun nezaket kuralları gereği insan önünden kalkıp misafirle tokalaşır, onu karşılardı. Yol da sanki tam o sırada uzamıştı. Apo koridorda durmadan yürüyerek gidip divanın yanındaki sandalyeye oturdu ve eliyle salondaki bileşime işaret ederek oturmalarını istedi. Ardından da sandalyenin üstünde oturmuş halde Fırat'a "Devam edebilirsin" diyerek onun tekrardan anlatmaya başladığı dersi bir süre dinledi. Herkes, Apo'nun gelişini, daha doğrusu neden geldiğini merak ederken, Fırat ise anında değişmiş, yüzü renk atmaya başlamıştı. Fırat, divan masasında oturduğu yerde pozisyonunu hiç bozmadan dersi kısa bir süre daha anlatmıştı ki, Apo, Fırat'a işaret edip konuşmaya başladı.

Konuşmasına başladığı gibi öfke saçtı divana doğru. Zira, aceleyle müdahale amaçlı olarak geliş sebebi oydu. Fırat, Apo'nun geliştirdiği, çizgi ve planlama dışında kendi kafasındakileri, önünde yığınca toplanmış olan militan yapısına anlatıp onları düşünceleri doğrultusunda şekillendirmeye çalışıyordu. Bu durumu tehlike gören Ankara grubundan bir yönetici, tehlikeli bir durum ortaya çıkıyor diye konuyu Apo'ya götürmüş, o da hışımla kalkıp gelmişti. O kadar öfkeliydi ki, bir mahalle kabadayısı olsaydı, o anda kalkıp Fırat'ı ayaklarının altına alıp vura vura hal bırakmazdı. Zira kafasında dolaşan şuydu: "Yıllardır o kadar şehit kanıyla ve emekle yarattığımız hareketi, nereden geldiği belli olmayan birisi kalkıp herkesin kafasını bulandırarak tasfiye edecek." Ama o bir liderdi; her şeyi, her hareketi politikti. Fırat, o anda gözlerinin önünde zehirli olmakla meşhur yeşil bir kurbağa türü gibi olmuştu. Ne kadar üstüne gitse azdı. Ondandır ki, ilk cümlesinden itibaren çok ağır konuşmaya başladı:

"Biz yurt dışına boşuna çekilmedik. Bakın, geçmişten beri devrim açısından gerekeni yapmayıp, düşmanın koca devlet gücüne hazırlıksız biçimde karşı koyan gençler acımadan katledildi ve geliştirdikleri sol hareket ölümcül darbeler aldı. Geri çekilerek hazırlık yapıp düşmana öyle saldırmanın dünya devrimlerinde örneği çoktur. Biz de buraya geri çekilme yaptık ki, ideolojik, siyasi, askeri, her açıdan yeterli hazırlıkları yapıp öyle güçlü bir şekilde tekrar geri dönüp düşmanı kahredip zafere ulaşalım. Bunun dışındaki yaklaşımlar sol maceracı olup, devrimi boğuntuya getirip tasfiye etme çabalarıdır."

Gözlerinde şimşekler çakıp, elini koca bir yumruk yapıp, çekiçle örsteki demiri döver gibi aşağıya doğru sert hareketlerle havayı döverek devam etti:

"Bunlara asla izin vermeyeceğiz! Asla! Kafasını ezeceğiz bu anlayışın, her arkadaş anlasın bunu. İçimizde var çünkü bunlar. Bizi galeyana getirip, gerekli hazırlıkları yapmadan maceracı bir çıkışa sürüklemek istiyorlar. Bunun adına da radikalizm, devrimcilik diyorlar. Bu, radikalizm değil, oportünizmdir. Her sol maceracılık oportünizme çıkar. Kimse bize, bu provokasyonu dayatmasın, dayatanın kulağından tutup atarız." O, bu kadar sert ve açıktan açığa keskin uyarıcı sözleri söylerken salonda ortaya çıkan manzara çok ilginçti. Sandalyelerde oturanlar nefeslerini tutmuş Apo'yu dinlerken, birçoğu onun konuşmalarıyla doğrular dile geliyor diye rahatlamış, kimisi de bu işin sonu nereye varacak diye merak içinde düşünüp duruyordu. Çünkü Fırat, ders verirken, "Burada böyle oturmakla oportünistlik yapıyoruz. Bu kadar güçle hemen ülkeye gidip Cuntaya karşı savaşmalı, gerillayı geliştirmeliyiz. Boş yere gecikildi. Aslında geri çekilmekle de oportünistlik yaptık, böyle geri çekilme yapmadan Cuntayı silahlarımızla karşılamalıydık. Eğer hemen dağa çıkıp savaşmazsak tarih bizi affetmeyecektir" türünden sözler etmişti. Bunu bilen Apo, militanların, Fırat'ın yanlış etkisi altına girmesini önlemek, kendi inandığı doğru anlayışı doğrultusunda harekete geçirmek istiyordu. Fırat, zaten çoktan beri ilgilendiği Bedran ve Sami'yi bu doğrultuda etkileyip kafalarını kısmen karıştırmıştı, şimdi de tüm PKK yapısına bunu kabul ettirmek istiyordu. Apo ise, özellikle Türkiye'nin geçmiş sol hareketinden dersler çıkararak ve yurt dışında ikinci okuma ile dünya devrim örneklerini takip ederek yeterince hazırlıklı bir şekilde gidip mücadeleyi tekrardan, ama çok daha güçlü bir şekilde başlatmak istiyordu. Bunun için de bir taraftan Süleyman, Davut ve Binalilerin uç veren sağ yaklaşımlarını, yurt dışında, hatta Avrupa'da kalıp artık geri dönerek mücadeleyi geliştirmeye gerek olmadığı şeklindeki anlayışlarını, devrimi sağ tasfiye olarak görüp onlara karşı çıkış yaparken, diğer taraftan da Fırat'ın sol maceracı gördüğü fikirlerini hedef alıyordu. Aynı zamanda, Fırat'ın etkisi altına kısmen de olsa girmiş olan Bedran, Sami ve onlarla birlikte hareket eden, Havva'ya duygusal takıntılı Hilvanlı eylemci gençle ilgilenerek, onları tekrardan kararlı bir şekilde kendi planlamaları doğrultusuna sokmak istiyordu. Nitekim Apo'nun bu çabaları sonuçlarını vermeye başlamıştı da. Bedran, arkadaşlık adına Fırat'ı fazla kırmamaya da dikkat ederek, ona, "Fırat, bir devrimde bizim gibi militanlar her zaman bulunur, ama önderler kolay çıkmaz, ancak tek bir kişi kendisini tarih sahnesinde gösterir. Apo bu halkın bir Önderi olarak öne çıkmıştır, onu ne aşma gibi bir durumumuz olabilir ne de örgütü bırakıp

gitme" diyordu. Fırat, kapalı bir şekilde Bedran'ın onu da militan kategorisine koyduğuna alınmış, ama reaksiyon içine girmemiş, politik davranmıştı; zira Bedran ile Sami'yi kesin kazanacağına inandırmıştı kendini.

Apo, şimdi de işte Fırat'ın yanlış gördüğü düşüncelerine karşı yapısını kendi düşünceleri doğrultusunda aydınlatmak ve onu etkisizleştirmek için gelmişti. Her bu ağır sözleri ettiğinde sık sık başını eğmiş, hiç kaldırmayan Fırat'a bakıyor ve dudakları arasından çıkan her sözde gür alev parçalarıyla onun ruhunu ve kişiliğini kavurup duruyordu. İçindeki bütün öfkeyi gözlerine ve sesine akıtarak, sözlerini, muhatabını yeren ve ezen bir ses tonuyla hançeresinden çıkarıyor, aynı kişiye sık sık yöneltilen bakışları ise hem suçlayıcı ve öfkenin gülüşüyle parlayan hem de küçümseyici-özgüven duygusuyla dolu bir şekilde gözlerinden, adeta patlayan bir savunma el bombasının 32 parçası onun üzerine yağıyordu. Bütün bu yönelimler altında Fırat, o anda, oturduğu masada her kesin gözü önünde inanılmaz bir şekilde küçüldükçe küçüldü; tüm bedeni sapsarı olup bir mum gibi eridi; ve kendisinden ne bir ses çıktı ne bir kıpırdanma oldu. Apo, hemen hemen her zaman yaptığı gibi, kafasındakini hayata geçirmiş, zehrini saçmaması için yeşil kurbağayı parmaklarıyla tutup bedenine bastırarak hareket edemez duruma getirmişti.

Apo, ayrıca "Küba devrimi bile ilk girişimde başarılı olmayıp geri çekilme içinde hazırlık yapıp tekrar geri döndü Fidel Castro ve bu sefer genç devrimci Che Guevara ile birlikte sorumlu bir şekilde Küba halkı için doğru bir gerilla savaşı vererek kazandılar. Bizim de tarihi sorumlulukla hareket etmemiz gerekir" dedi.

Fırat'a doğru bakarak, onun özellikle Che Guvera'ya dayandırdığı yanlış görüşlerini mahkûm etmek istiyordu. Küba örneğini özellikle bu amaçla dile getirmişti. Sonunda, "Militanca davranış başka şeydir, liderlik çok daha başka bir şeydir. Lider devrimci mücadelenin her şeyini gözetmek ve bütünlüklü ele almak durumundadır. Onun için dünya devrim derslerini iyi okuyun diyorum" diyerek, Fırat'ın temel örnek aldığı Che Guevara'nın pratiği özgülünde de onların düşüncelerini mahkûm ettikten sonra tekrar herkesin ayakta olduğu bir ortamda salondan çıkıp gitti. Fırat ise, pozisyonunda bir milimlik bile değişiklik yapmadan balmumundan bir kukla benzeri divan masasında öyle oturuyordu. Bunu gören Dersimli Fuat oturduğu yerde dayanamayarak, yanındakilere hafiften "Hele şu Fırat'a bakın hele, halen bu kadar saygısız ve bön. Bazı devrimci geçinenleri aslında devrime baktıkları damdan atmalı" deyince, oradakiler sesli gülmemek için kendilerini zor bela tuttular.

***

Verilen eğitim sona erdiğinde, Abbas, diğer önde gelen yönetici olarak Agît(Nayif) ile ve başka militanlarla konuşarak ortak karar sonucu, yaptıkları çalışmayı bir törenle taçlandırmak istediler. Hem böylece çağıracakları yabancı örgüt ve devlet temsilcilerine bir gösteriş ve propaganda da olacaktı bu. Ondandır ki, bu tören üzerinde el birliğiyle çok sıkı çalıştılar. İlk olarak Kürt gerillasını dünyaya tanıtacaklardı. Bunu bildiklerinden, en üst yönetici olarak Abbas ile Cuma, Agît'den, yeni en genç militana kadar herkes ciddi bir sorumluluk ve şevkle arı gibi çalışıyordu. İşin organizasyonunu Abbas yürütürken, askeri tören kısmını da Agît üstlenmişti. Kadınlar da bu bileşim içinde canla başla çalışıyordu.

Oradaki geniş ve ufak kırmızı topraktan bir meydanda seyircilerin oturması için çok sayıda sandalye dizildi ve en ön kısma da protokol sırası oluşturuldu. Apo, haki renkli bir Filistin elbisesi giyerek oraya gelmişti. Cuma, Beyrut'ta diplomasi çalışmaları yürüttüğünden, birçok örgüt ve devletle epey ilişki kurmuştu; bunların hepsini törene davet etti. Davet edilenler tek tek geldiğinde önde Apo, ondan sonra ise Abbas, Cuma, Agît gibi yöneticiler tokalaşıp onları karşılayarak herkesi protokole oturtuyordu. Misafirler sandalyeleri doldurup, halk ve başta Filistin'in Kurtuluşu İçin Demokratik Cephe olmak üzere diğer örgütlerin askerleri de arka taraftaki sandalyeleri doldurunca, Apo ve diğer PKK yöneticileri de protokolde, misafirlerle ilgilenecek şekilde yerlerini aldılar. Yeni ve kaliteli bir kumaştan askeri elbisesini giymiş olan Apo, sonbaharın gündüz sıcakları olduğundan kollarını çemremiş, yüzü güleç, kalbi mutlulukla esriyor, sevinci, yine alanın dört bir köşesini sürekli kolaçan etmeyi ihmale getirmeyen gözlerinden akıyordu. Törene gelmiş olanlar ise tam bir renklilik arz ediyordu. Askeri olanlar yeşil üniforma ve başlıkları içinde etrafa farklı bir görüntü verirken, devlet elçileri, siyasi temsilciler gibi misafirler ise takım elbise ve kravatları içinde ayrı bir renk katıyordu ortama. Arka sıralardaki askerlerin ve bazı halktan kimselerin giyimleri ise farklı farklıydı.

Eğitim gören çok sayıda militan, haki asker üniformaları içinde ve Agît'in komutasında sahaya heybetli bir şekilde geldiklerinde izleyicilerden alkış hemen başladı. Ardından Agît onları sıraya dizerek yanaşık düzen hareketleri yaptırıp izleyicileri "Hoş geldiniz," anlamında selamladıktan sonra, gösteri olarak, hazırlıkları daha önceden yapılmış olan bir baskın tatbikatına başladılar. 10 dakika kadar süren ve mermilerin havada uçuştuğu, hedef olarak tahta ve toprak-taştan yapılmış temsili binaların havaya uçurularak ele geçirildiği tatbikat muazzamdı.

Bittiğinde misafirler kalkıp ayakta alkışladılar. Agît, tatbikat sonrası askerlerine tekrar yanaşık düzen hareketleri yaptırıp sahadan çıktı. Tüm

bu olanları, gülen gözlerindeki sevinçle izleyen Apo'nun o anki mutluluğunu tarif etmek zordu. Ruhu, bir martı gibi kanatlanmıştı sanki. İlk olarak kurduğu hareketin artık profesyonel bir şekilde ordulaştığını görüyor ve bunu dünyanın önemli örgüt ve devlet temsilcileri, elçileri izliyordu. Bu manzara, Kürdistan için hayatını ortaya koymuş her direnişçi Kürt için, yüzyılların özlemiydi. Ondandır ki, tüm PKK'li militanlar büyük bir sevinç içindeydi. Artık, yavaş yavaş onlar da diğer dünya halkları gibi devlet olacaklardı.

Ee, tatbikattan sonra şimdi ne yapacaklardı? Bu konularda acemi olan Abbas kara kara düşünürken, hemen aklına bir fikir geldi. Kenara geçip, Apo'yu kitleye yönelik konuşmaya davet etti. Apo şaşırmıştı. Bir sağına bir soluna baktı, etrafına nezaket gülücükleri dağıtıp, uzun boyu ve düzgünce kesilmiş saç ve bıyıklarıyla sandalyeden kalkıp öne doğru çıktı. Yalnız Abbas'ın yanından geçerken, kızarak, çok yavaş bir sesle "Bu nedir? Sen önceden niye konuşacağımı demedin bana?" dedi. Apo her şeyi planlı-programlı yapar, hiçbir şeyi oldu bittiye getirmezdi. Şimdi ise, kendisi hazırlık yapmadan Abbas onu konuşmaya kaldırmıştı.

Ama Apo dışa karşı hiç bozuntuya vermedi, yine yüzünde beyaz dişlerini gösteren nezaket gülücükleriyle herkesin karşısına geçip dik ve heybetli durarak gür bir sesle önce herkese "Hoş geldiniz!" deyip geldikleri için teşekkür etti ve sonra konuşmaya başladı. Zaten her zaman devrimci saha konularında bir yoğunlaşma içindeydi. Onun için, o anda konuşmak pek de zor değildi; ama, kızdığı şey, daha çok Abbas'ın işi örgütsüz yapmasıydı. En karşı çıktığı şeylerden biri de buydu zaten.

Apo, önce kısa bir genel dünya ve Ortadoğu'nun güncel siyasal durumunu koyduktan sonra, Kürdistan ve sömürgeleştirilmesi ile PKK hareketinin çıkışı ve bağımsızlık yolunda zafere ulaşmadaki kararlılığını koydu. Dinleyicileri bıktırmamak için konuşmasını uzatmamıştı, ama hemen yanında duran Mardinli Yusuf'un, ince ve uzunluktan eğrilmiş boyuyla hafiften ileri geri sallanıp durarak Türkçe'den Arapça'ya yaptığı spontane tercümesiyle ister istemez iki katına çıkmıştı. Apo'nun her iki elini arkasında bağlayarak ve hafif esen sonbahar rüzgârının saçlarını alnına döküp dağınık bir hal verdiği o anda bakışlarını, içinden gelen doğal bir hal olarak dinleyenler üzerinde avuçlar dolusu saçma yağmuru gibi yayarak söylediği son sözler özellikle etkileyiciydi: "Biz, ayağa kalktık ve dünyaya söz verdik. Bağımsız, özgür ve müreffeh Kürdistan'ı yaratmak için Türk sömürgeciliğini alevlerin kavurduğu kızgın toprağa ya gömeceğiz ya gömeceğiz."

Apo'dan sonra diğer misafirleri de Abbas tek tek davet etti ve kalkıp kısa konuşmalar yaptılar. En son, adeta kara teni ve bembeyaz dişlerini kombine etmek istercesine açık gri bir askeri üniforma, beyaz bir

ipek gömlek ve yine ipek işleme orta tonda siyah bir kravat takmış, omuzlarında, şapkasında ve göğsünde havalı bir şekilde sarı sırma şerit ve püsküllerle, Libya'dan gelen ateşe konuşma yapmaya başladı. Ateşenin dikkatini en çok kadın militanlar çekmişti; 10 kadın militan üzerine uzun ve parlak sözler etti. "Kadın askerleriniz bizi çok etkiledi; onları görünce uzun uzun düşünmekten kendimi alamadım. Bu, büyük ve yeni bir olay; Ortadoğu'da ilk defa oluyor. Libya'ya gittiğimde ben de büyük liderimiz sayın Muammer Kaddafi'ye bizde de kadınların askere alınmasını bizzat önereceğim. Bütün parçaları birleştirdiğimde, gördüklerim ve takip ettiklerim üzerine şunu söyleyeyim ki: Kürtler Ortadoğu'ya öncülük ediyor!"

***

Eğitimin bitiminde Apo, üç gün boyunca kampta kaldı. Sabahları, alt ve üst parçasının kenarları ince beyaz bantlı mavi eşofmanı ve çevresindeki silahlı 7-8 kadar militanla dağlık alanda araziye çıkıp spor olarak yürüyüş yapıyordu. Hem belirgin aktif yapısından hem de çok kıymetli gördüğü zamandan tasarruf için hem de yaptığı spordan daha iyi sonuç alabilmesi için, o sarp dağlarda çok hızlı hızlı yürüyüp tere boğuluyor, yanındaki gençleri çoğu zaman geçip tek başına önde ilerliyordu. Bu durumda "Ali(Apo) arkadaş tek gitti, aman bir şey olmasın!" düşüncesiyle paniğe kapılıp, silahlarının bedenlerine değerek çıkardığı kaba bir gürültüyle koşarak hemen ona yetişiyorlardı. Sonrasında ise kahvaltısını ederek, kampta geziyor, eğitim gören grupları dolaşıp onların teorik ve kişilik açısından kat ettikleri düzeyi gözlemliyor; onlarla grup grup konuşup tartışıyor, yönetimle daha sık tartışıyor ve hepsine birçok konuda fikirlerini sorup aydınlatıcı bilgiler veriyordu. Ayrıca, eğitimde ulaşılan yeni mücadele planlamalarını derinden derine inceliyordu.

Sıra dışı olduğu her halinden belliydi bu köylü kökenli çağdaş liderin. Bazılarına göre, hayata geldiği çağ ve yer yanlıştı belki de. Peygamberler çağında gelseydi, bir peygamber olabilirdi. Ki, zaten o haliyle çağdaş bir peygamberdi denebilir. Devleti olan bir ülkede, eskinin savaşlar çağında gelseydi, dünyanın geniş topraklarına imza atan bir Önder olabilirdi. Cihanın bir köy gibi olduğu ileri bir dönemde doğsaydı, dünya liderliğine oynayabilirdi. Ondaki odaklanma ve ürettiği cesaret, bütün bu düzeylere sıçrayabilecek bir seviyedeydi. Çok yönlü ve kolay kolay tanınamaz bir kişilikti aynı zamanda. Onun kafasının ve yüreğinin derinliklerinde neyin yattığını tam olarak hiç kimse anlayamazdı.

Ülkeye geri dönüş konusunda da herkesi şaşırtmıştı. Militanlar, coşku içinde dönüş psikolojisini, titanlara başını kaldırmış olan yüksek mi yüksek bir dağ zirvesi gibi yaşarken, o kampta kaldığı süre yaptığı

gözlemlerden sonra, geri dönüş konusunu geri çekti. İki nedenden dolayı bu konuda emin değildi: Geri dönüşü hem yaşanan siyasi ve askeri süreç açısından zamanıdır diye görmüyordu ve hem de izlenimleri sonucu kendi militanlarının henüz buna hazır olmadıkları kanaatine varmıştı. Ülkeden geri çekilişte militan yapısı içinde fokurdayan kazan gibi kafa karışıklıkları, zorlu bir mücadeleden gelen genç insanlarda savaştan yara-bere içinde çıkmışlık hali vardı. 1.Konferansta düşüncede çözümler yaratmıştı, sistemi oluşturmuş ve kadrolarda geleceği görür donanımı yaratmıştı; ama bunun üzerinden henüz 3 aylık bir eğitim devresi geçmişti, bunlar militanlar tarafından tam içselleştirilmemişti. Bu şuna benziyordu: Bir bina inşa edilmişti; herkes önünde durmuş, kimisi kapısından içeri adımını atmış, kimisi odalara da girmişti, ama genelde "Bu ne güzel bir bina!" deyip etrafında dönenler henüz içine girmemişti. Apo, kadrolardaki bu yetersiz eğitimi, kafaların tam net olmaması durumunu ve ondandır ki dönüş için henüz hazır olmadıklarını, o beyni ile kalbinin sarmaşık gibi birbirine dolanarak uzandığı gözleriyle fark etmişti. Ondaki bakış açısı farklıydı: Nasıl ki kelebek ve arılarda insanın göremediği mor ötesi ışınlara duyarlılık varsa, nasıl ki yunusların karanlık ortamlarda görme yeteneği varsa, Apo'da da herkesin göremediğini, uzaktakini ve karanlıktakini görme yetisi vardı. Haki renkli üniforması içinde ellerini çenesine götürmüş, düşünceli bir halde, yanında durup Onun ağzından çıkacak lafı bekleyen en güvendiği arkadaşlarından Abbas'a, "Arkadaşları sevk edersek ya güç getiremez de tutunamazsak? Sorun cesaret azlığı değil, eğitim azlığı. Giderlerse işi yapabilirler mi, yoksa kolay yem mi olurlar? Oysa bunun için onca emek harcadık, o zaman hepsi biter, gider. Onun için teorik çalışmaları yoğunlaştırmak gerekir" deyip, önündeki kaya çatlağında yeni açmış bir yeşil filize bakıyordu. Bunu arkadaşına söyledikten sonra iki adım atıp, yeşil filizi nazikçe tuttu ve "biz, böyle yeniden doğmalıyız işte" diye sözlerine devam ettiğinde, bakışlarındaki umut hemen fark ediliyordu. Tekrar Abbas'a döndü ve "Düşündüm biraz, şimdi hemen gidiş erken olacak, biz tekrar dönüşü bir yıl kadar daha erteleyelim" dedi. Ardından "Biz zindanlardaki arkadaşlara o zaman, 12 Eylül Cuntası'na karşı taktik gereği, hareketi yurt dışına geri çekip orada yeni mücadele dönemi için hazırlanmayı sunmuştuk; onlar da bunu doğu görmüşlerdi. Hatırlarsan şunu da eklemişti tekrar geri dönüş için o zaman Mazlum, Hayri, Kemal arkadaşlar: 'Aceleci davranmamalı; gözü dönmüş erkenci hareketlerden uzak durulmalı bizce.' Arkadaşların uyarılarını da dikkate almamız gerekir tabi" diye ekledi.

Apo'nun verdiği kararı, Abbas, ona sonsuz güvendiği için tereddütsüz kabul etti. Bu yeni karar sonra diğer yöneticilere de belirtildi, herkes onayladı.

Apo'nun gidişi durdurmadaki esas nedeni, militan yapının henüz tam eğitimini almamış olmasıydı. Ondandır ki, hızla bir planlama yapıldı ve tüm militanlar 6-7 ya da 10-15 kişilik gruplar halinde, hatta bazı kamplarda 30 kişilik militan gruplarıyla, özellikle ülkenin doğrudan İsrail cephesi, Güney tarafları olmak üzere Lübnan genelindeki Filistinli örgütlerin askeri kamplarına dağıtıldı. Böylece kadroların tümü için esasında teorik eğitim süreci başlamış oldu. Kamplarda hem ideolojik-siyasi eğitimlerini kendi içlerinde aksatmadan yapacak, hem Filistinlilerden askeri eğitim alacak hem de her an harekette olan İsrail'e karşı sıcak bir savaş pratiği yaşayacaklardı.

***

Herkes gruplar halinde bir yere dağılmışken, Esat ile Bedranlar da 5 kişilik bir grup olarak, Lübnan'ın orta kesiminde bir nahiyenin arazisindeki Filistin kampına gitmişlerdi. Arazinin büyük bir seki gibi yüksek ve kırmızı toprağın düz bir biçimde zemini döşediği bir yerinde konumlanmışlardı. Etrafları Lübnan'ın meşhur muz bahçeleriyle doluydu. Hangi tarafa gitseler sıklıktan içinde yürünemez haldeki muz bahçelerine giriyorlardı. Esas amaçları olan siyasi eğitimlerini, örgütün kitapları ve dünya sosyalist klasiklerini, özellikle Marks, Lenin, Stalin ve Mao'nun kitaplarını saatlerce okuyup tartıştıktan sonra kendilerini muz bahçelerine bırakıyorlardı.

Bulundukları bahçelerdeki muz ağaçları yüksek boya sahip değildi, 1-1,5 metre yüksekliğindeki ağaçların diplerine uzandıklarında, ağacın koyu yeşil, kayık kürekleri gibi koca ve etli yaprakları, parlayarak güneşin önünü tamamen kapatıyordu. Büyük gözenekli bir bal peteği gibi muzlar sık salkımlar halinde üst üste yukarıya doğru dikilmiş halde, kendi ülkelerinde muzla tanışmamış olan genç militanlarda sermest edici bir görüntü yaratıyordu. Her biri uzandığı ufak taneli toprak üzerinde, hiç yerlerinden kıpırdamadan ellerini uzatıp bir muz kopartarak mideye indiriyordu. Bedran, uzandığı yerde yüzüne sürünen salkımdan bir muz kopartarak kabuğunu usulca soyup bembeyaz ve yumuşacık muzu keyfini çıkarmak için diş diş kesip yerken "Benimki bu oldu ikinci Esat arkadaş" dediğinde, Esat da "Haydi hatırın için benimki de ikinci olsun" diyerek o da uzandığı yerde elini hafifçe kaldırıp bir muz koparıyordu.

Grubun sorumlusu Zafer isimli Siverekli biriydi. Yüz ve beden teni kara, saç ve bıyıkları da onu tamamlar şekilde kapkara idi. Çok olmazsa da irice gövdesinin belden yukarısı uzun, ayakları oran olarak daha kısaydı. Ayrıca yüzü siyah siyah tüylerle dolu, burun ve ağız başta olmak üzere, çehresinin hatları oldukça kaba ve kalın deriliydi. Gruptakiler ona bıyık altından gülerken, bir militan yanındakine "Bizim Zafer'e bak

hele, tam bir oblomov ve korkağın teki vallahi. Bu haliyle tıpkı bir Kıbrıs Eşeği gibi. Kıbrıs Eşeği'ni biliyorsun; koyu siyah donludur ve hakkıyla iyi bir şöhret ve itibar edinmiştir. Ama bizimki hakkıyla edinmemiş bu yeri, ha ha ha ha ha!" deyince, beriki "Ya sus, öyle deme, arkadaş o," diye karşılık verdi. Öteki militan buna karşı sessiz kalmadı, konuşmaya devam etti. Gülerek "Şaka ediyoruz ya" dedikten sonra, ağzının içinde "Gerçi sonunu göreceğiz, bakalım" diye ekledi.

Grup bazen vakit geçirmek için birbirine hikâyeler anlatıyordu.

Yine bir gün tüm grup oturmuşken Zafer'e kafayı takmış olan militan, "Size bir hikâye anlatayım mı arkadaşlar?" diye sorunca, genç kadrolar da aynı çocukluk anlarının nostaljisiyle "Evet! Evet! Anlat anlat!" diye bağırdı. 22 yaşlarındaki militan, bir kahramanlık ve aşk içerikli hikâye anlatmaya başladı. Hikâyenin içinde bir de korkak ve fitneci bir kişilik vardı. Anlatıcı militan, bilerek onun ismini "Zafer" diye söylüyor ve arada bir çaktırmadan Zafer'e bakarak bıyık altından gülüyordu. "İşte, kahraman Mehemedo, düşman aşiretin saldırıya gelen üyeleriyle çatışmak için silahını alıp atıyla ileri koşarken, korkak Zafer ise, gidip ahıra saklanıyor." Bunu dediğinde Zafer'in yüzü mor bir hal aldı, kulak kepçesine kırmızı kan hücum etti, ama kendisi tamamen sessiz kalıp bozuntuya vermemeye çalıştı. 22 yaşlarındaki militan, hikâyede, biraz da bilerek her Zafer korkağına ilişkin bir hususu hep de bıyık altından gülerek ve de bastırarak dile getirdiğinde, grubun yöneticisi Zafer, utanç ve çaresizliğinden kaynar su dolu bir küvete girip çıkar gibi oluyordu. Hikâye bitene kadar Zafer öyle bir hale geldi ki, dokuz doğurdu adeta.

Birkaç ay sonra örgüt Bedran'ı çağırmıştı: Önde gelen askeri kadrolardan olduğu için, kendisiyle özel eğitim çerçevesinde ilgilenilerek ilk ülkeye gidenlerden olacaktı. Bedran, Fırat'la olan örgüt dışı ilişkilerinin bilincine Esatlarla birlikte kalırken daha iyi varmış ve kendisini hemen hemen tümden ondan arındırmıştı. Giderken, her ayrılıkta olduğu gibi o da hüzünlüydü. Herkesle kucaklaşıp Esat'ın yanına geldiğinde ona içten gelen tüm yoldaşlığıyla sarıldı. Kısaya yakın orta boyu, siyah saç ve bıyıkları, ufak-tefek yapısı ve şehla gözleriyle özgün bir tip çiziyordu. Esat da ise uzuna yakın orta boyu, kumral dalgalı saçları, ince uzun beden yapısı ve Bedran'ın dudaklarının üstüne gelen posbıyığına karşın geniş bırakılmış aktör bıyığıyla oldukça farklı bir tip öne çıkıyordu. Bedran, zeytin karası şehla gözlerini bir şiir gibi süsleyen masum bakışlarla Esat'a 'Sizin burada bana çok içten yoldaşça destekleriniz oldu. Onun da sayesinde içine girdiğim eksiklikleri aştım. Bunu hiç unutmayacağım; sana bakarak kendi kendime kaç sefer 'Yoldaşlık bu arkadaşa ne kadar yakışıyor' dedim. Ülkede buluşuruz artık, hoşça kalın" dediğinde Esat da duygulandı. "Devrimciliğine yoldaşça bir katkımız olmuşsa, bundan

büyük mutluluk duyarım Bedran arkadaş. Sen tanıdığım en yiğit insanlardan birisin. Umarım dediğin gibi ülkede buluşup omuz omuza, bu kalleş ve barbar düşmana dersini veririz" deyip onu yolculadı.

Esatların grubu orada bir süre daha kaldı. 22 yaşlarındaki ve grup sorumlusu Zafer'i Kıbrıs Eşeği'ne benzeten militanın kehaneti sonunda çıktı. Zafer, bir fırsatını bulup kaçtı ve kapağı Avrupa'ya atmanın yoluna baktı.

***

Apo, ülkeye dönüşü durdurduktan sonra bu sefer kendini teorik ve eğitimsel çalışmaya hasretmişti. Salt cesurlar için hayat bir günden fazla sürmeyebilir, ama kafasını donatmış yüreklilerden bir düzine öncü, bırak Kürdistan'ı, Ortadoğu'yu bile hallaç pamuğu gibi savurup atabilir. Apo, ondandır ki, hem teorik çalışmaları yoğunlaştırıp kendi ikinci okumasını geliştirmeye başlamışken hem de bunu oradaki kadrolara da özümsetmeyi amaç edinmişti. Uzun süreli devrimci halk savaşının stratejisi belirlenmişti, ama sadece bu bir tanımlamaydı. Bunun süreçleri nasıl gelişecek? Örgütlenmesi nasıl olacak? Kişiliği nasıl ortaya çıkarılacak? Hepsi cevap bekleyen sorulardı. Henüz bir fikir zenginliği yoktu; ama bu olmadan başarı yönetilemezdi. Ondandır ki, kendisini, ona bağlı çok sayıda ölümüne öne çıkan militanı bilir hale getirmek için, okudu, araştırdı, toplantılar yaptı, durmadan konuştu…

Apo, ikinci okumayla birçok konuda yeni teorik kompozisyonlara kafasında ulaşmış, bunların bir kısmını 1. Konferansta uzun uzadıya anlatmıştı da. Ne var ki, bunların kalıcı ve militanların elinde birer başucu kitapları olmasına ihtiyaç vardı. Bu kitaplarla sayısız militan her gün eğitilecek, o sayfalara göre bir karaktere ulaşılacak ve halk bu fikirlerle donatılacaktı.

Apo, hiç durmadı ve hemen baskın gibi bu çalışmaya başladı. Zaten tarzı hep öyleydi; kafasında netleştiği bir konuda hiç durmaz, hemen baskın yapar gibi o işin üzerine gider ve kısa sürede bitirirdi.

Bu konseptin ilkine "zor" konusuyla başladı. Hemen talimat çıkartarak kamplardaki ve değişik çalışmalardaki çoğunlukla askeri yönden öne çıkmış ve ülkeye dönüşün öncelikle önlerine konulmuş olduğu kadroları çağırdı. Bunlar 21 kişi kadardı. Nayif, Cemal, Gözlüklü Ali(Abdullah Ekinci), Şahin Kılavuz, Adıyamanlı Hasan, Şoreş (Bozovalı Suphi Karakuş), Kızıltepeli Sadık, Mardinli Tercüman Yusuf, Terzi Cemal, Nebil gibi militanlar vardı bu liste içinde. Xalit Hoca(Mehmet Karasungur) da çalışma yapmakta olduğu İran-Doğu Kürdistan alanından, Lübnan'daki bazı işler ve seminere katılmak için gelmişti. Burada herkesle, mutluluğunu her kucaklaştığına bulaştıran bir aura ile selamlaşan Xalit Hoca ile

Nayif'in ilk buluşması da çok dostane olmuştu. Nayif öteye bakınca, az uzağında, uzunca boylu zayıf ve siyah spor ayakkabı ile ince kumaştan orta gri renkte bir gömlek giymiş, kollarını ta dirseğine kadar biraz enli ve düzgünce katlamış Xalit Hoca'yı gördü. Yanında bir gençle, ona doğru hızlı adımlarla yürüdü. Nayif'e yaklaştığında yüzünü hemen bir gülümseme sardı. Onun gibi zayıf yüzünde aniden bitiveren gülücük, o kadar yakışıyordu ki ikisinin de yüzüne, güldüklerinde ikisinin de boynu hafiften bir tarafa düşüyor, gözleri, içi içtenlikle sulanmış misali bir ışıltıyla hemen göze çarpıyor ve zayıf yüzlerinde sanki sarı kırmızı renkte çiçekler açıyor gibiydi.

Xalit Hoca ile Nayif'in ikisi de birbirine doğru adımlarını hızlandırarak samimi bir şekilde kucaklaştılar. Her ikisinin yanındaki militanlar da onlarla ve birbiriyle kucaklaştıktan sonra, hemen oraya çöküp sohbete başladılar.

***

Seminer tarzı önemli bir toplantı olacaktı bu. Yeni dönemin temel savaş strateji ve taktiklerini geniş biçimde ortaya koyan teorik çözümlemeler, tarihe yazılı belge halinde bırakılacaktı. Talimat üzeri belirlenmiş olan kadrolar, bazısının psikolojilerinde "Acaba ne için?" diye soruların kurt gibi dolaştığı bir halde hemen yola düşüp Hilvê Kampı'na gelip toplandılar. Haki askeri üniformalar içinde yaşları genç ama kişilikleri, omuzlarına Ağrı dağı gibi ağır bir görevin yüklenmiş olduğu ciddi militanların kimisi birbirini çoktan görmediği için kahkahalar içinde hasret gideriyor, kimisi yine boş durmayıp elindeki kitabı başını kaldırmadan okuyordu.

Hepsi oraya toplanınca, daha sonra küçük gruplar halinde Şam'a gittiler. Ardından da yine küçük gruplar halinde başka bir Filistin kampına götürüldüler. Burası, akademi amacıyla da kullanılan, gelişkin kurumlaşmanın olduğu bir yerdi.

Donanımlı salonda herkes yerini almış, birer okul talebeleri gibi, kimisinin siyah kaplı, kimisinin gece mavisi, kimisinin gri-kuşkonmaz, çeşit çeşit karton kaplı, değişik boyut ve kalınlıklarda da olsa hepsi küçük ve orta boyda cep defterleri ve tükenmez kalemleri ellerinde heyecanla bekliyorlardı.

Biraz bekledikten sonra, askeri üniformasını giymiş, 1981'in Kasım ayı olduğu için soğuk çarpmasın diye onun üstünde de ince açık gri renkli ve önden boydan boya büyük çaplı ahşap düğmeleri olan ince bir hırka giyen uzunca boylu adam içeri girdiği gibi, herkes hızla "Gürrr!" diye ayağa kalkınca, Apo, o anki içten mutluluğunu ve kendi otoritesini

dışa yansıtan bir şekilde hafiften, ama bembeyaz dişleri görünür bir şekilde gülerek kafası öne eğik bir halde aceleyle masaya gitti ve militanları ayakta bekletmeden elleriyle de işaret ederek "Oturun arkadaşlar, oturun" dedi.

Gözlerini salondaki tüm militanlar üzerinde dolaştırdı, sonra ellerini pantolonun ceplerine koydu ve kâh bakışlarını tavana dikerek kâh gözü kapalı halde başını yere doğru eğerek, uzunca denecek bir süre düşündü; ardından normal bir tonda sözlerini hançeresinden salıverdi:

"Kürdistan'da bugün yaşam, gerçekte tümüyle bir zor olayından ibarettir; her şey zor altında gelişmektedir. Halkın ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal yaşamı tümüyle çok sıkı ve örgütlü bir zor sisteminin baskısı altında yürütülmekte; halk adeta nefes alamaz bir durumda yaşamaktadır. Tarih boyunca bu böyle olduğu gibi, günümüz Kürdistan'ında da çok barbar bir zorun tahripkâr etkisi, toplumsal yaşamın tüm alanlarında her gün, her saat hükmünü icra etmektedir."

Apo, çok uzun sayılmayacak bir girişten sonra, "zor" konusunun kendisine giriş yaptı:

"Zor, kelimenin kendisinden de anlaşıldığı gibi bir baskı olayıdır; toplumda bir baskı kurumu, baskı kurallarıdır. İster ilerici yönde ister gerici yönde olsun, sınıflı toplumda ortaya çıkan ve insanlar üzerinde etkisini her gün, her saat duyuran bir baskı olayıdır."

O gün 8 saat konuşan Apo, ertesi gün ve bir sonraki gün de aynı şekilde öğlenden evvel ve sonra olmak üzere gün boyu 8 saat anlattı. Gün gün bu şekilde kafasındaki taslağa göre tarih içinde zorun gelişimi ve egemenlerin elinde kullanılış şeklini, son çağ olarak emperyalizmin zor sistemi ve buna karşın dünya ile Ortadoğu'da gelişen devrimci şiddet olarak işçi sınıfı ve ezilen halkların uzun süreli halk savaşlarını dile getirdi.

Tüm militanlar, son derece disiplinli okul öğrencileri gibi dersleri can kulağıyla dinliyor ve çoğu, önündeki küçük defterine not alıyordu. Bazısı nerdeyse tüm anlatılanları yazıyor, bazıları ise şu veya bu yoğunlukta not alıyordu. Nayif de elindeki kahverengimsi, çizgili deftere çok seyrek denmeyecek bir oranda yazarken, Cemal, notlarını daha seyrek alıp, belli ki bilgileri daha çok hafızasına kaydetmeyi yeğliyordu. Notunu yazdıktan sonra kalemi bırakıp ya ellerini göğsü üzerinde birbirine bağlayarak ya da dizlerinin üzerine bırakarak her zamanki soğukkanlılığı içinde dersi dinlemeye devam ediyordu.

Nayif ile Cemal, PKK'nin ikinci grup kuşağı denebilecek kesimdendi. İkisi de Apo'nun güvenip umut bağladığı, örgütün bu kuşak içinde hızla öne çıkan militanlarındandı. Başka umut bağlanan bir kadro

olarak Ebubekir ise, farklı görevleri nedeniyle seminere sürekli katılmasa da ara sıra gelip gidiyordu.

Apo, doğasında var olan, amacına Hazreti İsa inancı gibi bağlılık ve ileri derecede odaklanmanın verdiği yüksek tempolu bir enerjiyle, sadece ders anlatımlarıyla sınırlı kalmıyor, aralarda ve ufak boşluklarda bile oraya gelen militanlarla tek tek, ikili veya grup halinde ilgilenip onları, kama gibi beyaz kristallere sahip birer kuvarstan militanlar haline getirmeye çalışıyordu. Çünkü en önde onlar yeni savaşım döneminde yükü omuzlayacaklardı. Onlar öyle olmalıydılar ki, acıyı ne teninde ne ruhunda hisseden, ama her gerektiğinde acımasızca düşmanına saldıran, içindeki bilgece donanımı her gerektiğinde dışarı çıkarıp kullanan sıra dışı kişiler haline gelmeliydiler. Öncü olarak oradaki kadrolar için başlattığı, nerdeyse insanüstü kişiler yaratma amacı örgüte gelen her kişi için geçerliydi.

Genel anlatımları bitirdikten sonra Apo, Kürdistan bölümüne geçince herkes daha da heyecanlandı. Doğrudan onların kaderini ilgilendiren konuya gelinmişti.

Apo, ilk başladığında daha rahat bir şekilde konuyu dile getirirken, gittikçe daha fazla konsantre olmaya başlamıştı. Özellikle günlük ve kısa konuları daha rahat anlatıp çok yorulmazken, ağır teorik konu ve kitap içeriklerini anlatırken, yoğun bir konsantrasyon içine girip, yoğun düşünsel enerji sarf ettiğinden kendinden geçer gibi oluyordu. Esat, bir seferinde kendisine "Bayağı sağlıklı ve dinçsiniz, hep böyle kalmanızı ümit ederim" deyince, Apo, düşündürücü hafiften bir gülüşle "Dış görünüşe öyle bakma sen, aşırı çalışma ve enerji sarf etmekten bedenim içten içe nasıl yıpranıyor, bilmiyorsun," diye karşılık verdi genç militana. Bu durumun, nerdeyse sürekli içinde olduğu konsantrasyonun bir sonucu olduğu bilinmeyen bir şey değildi.

Şimdi de sandalyede oturmuş, yine ağır yoğunlaşma içinde ellerini masanın altında birbirine kavuşturmuş, çoğunlukla gözü kapalı bir şekilde düşünerek konuyu anlatıyordu. Bazen, düşünme içinde olduğundan bir ya da iki kelimeyi söyleyip biraz duraksıyor, düşünüp tekrar bir-iki kelime daha edip yine çok hafiften duraksıyor ve alt dudaklarını dişleri arasına alıyor, sonra anlatacaklarını kafasında dizayn edip peş peşe ama, hep aynı normal konuşma temposuyla uzun süre durmadan anlatıyordu.

"Kürdistan tarihi, işgal, istila ve uzun süreli savaşlar ve zorun sürekli bir biçimde uygulanması tarihidir. Yine Kürt halkının tarihi, sürekli yağma, talan ve sömürgecilik uygulamalarına; yabancı egemenliklere ve zor kullanmalara karşı ilkel biçimlerle de olsa bir direnme tarihidir…. IX. yüzyılın ortalarından XI. yüzyılın sonlarına kadarki dönem, Kürdistan tarihinde yabancı egemenliğin zayıf olduğu dönemdi. Bu dönemde,

güneyde Arap Abbasi İmparatorluğunun ve batıda Bizans imparatorluğunun zayıflaması, doğuda ise Türk akınlarının henüz başlamamış olması nedenleriyle Kürdistan'da feodalizm, bağımsız olarak hızla gelişme ortamına kavuştu. Aynı dönemde Kürtlerin sosyal, siyasal ve kültürel gelişmesi de hızlandı. Van'dan Urfa'ya kadar uzanan bölgede Mervani Kürt Devleti kurulurken, diğer alanlarda da Kürt beylikleri adeta bağımsız devletler biçiminde geliştiler. Yabancı egemenlere karşı dağlara çekilerek de olsa direnen Kürdistan halkı, bu dönemde de feodal egemen sınıfların baskı ve sömürüsüne karşı zaman zaman ayaklanmaya girişti. Tarihte ilerici ve devrimci bir çerçevede gelişen ilk köylü ayaklanması, Kürdistan'da bu dönemde ortaya çıkarak geniş boyutlarda gelişme gösterdi."

Apo, ilk konuşmaya başlarken, masanın üzerine konulmuş olan büyük boyuttaki, iki tane kocaman yuvarlak hoparlöre sahip ve onların arasında kaset yeri dururken hemen üst bantta radyo kısmının bulunduğu, uzun antenli Kasetçalar ve Radyo'nun teyp düğmesine dikkatlice basmıştı. Kasetçalar, Apo'nun anlatımı sırasında masanın üstünde aynı yerde duruyordu. Apo ise, bir taraftan ağır bir teorik konuyu anlatırken, arada bir aceleyle teybe bir bakış fırlatıp, çalışıyor mu diye kontrol ediyor, sonra tekrar gözlerini militanlara çeviriyordu. Konuya göre anlatımı sırasında, gerektiği zaman konuşmasına elleriyle destek veriyor, bazen iki elini önde birleştirip parmaklarını birbirine tarak gibi geçirerek dile getirmekte olduğu şeyi tarif ediyor, bazen düşmanının bir entrikacı özelliğini anlatırken birbirinden açılmış dik haldeki parmaklarıyla elini hızla hafiften sağa doğru çeviriyor ya da elini bir elma veya portakal tutar gibi açıp, "topluca" veya "küre" benzeri bir kavramı militanlara göstermek istiyordu.

Uzun bir anlatımdan sonra durup, kolundaki beyaz metal kordonlu saatine baktı. Ondan sonra, her halde erken olduğunu düşünmüş olacak ki, dersi vermeye devam etti:

"Ortadoğu halkları üzerinde yeni bir baskı ve sömürü dönemini başlatan Türk akınları, XI. yüzyılın ikinci yarısında Kürdistan'a da ulaştı. Bu tarihten başlayarak günümüze kadar, Kürdistan üzerinde yabancı egemen bir güç olarak varlığını sürdüren Türklerin tarihini, günümüzde gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin doğru temellerde geliştirilebilmesi için daha yakından incelemek ve bu egemen gücün gelişme özelliklerini iyi kavramak gerekir."

Bunları söyledikten sonra, Türk sömürgeciliğinin emperyalizme uşaklık temelinde Kürdistan'daki amaçları ve uygulamalarını, aşırı kendine yüklenmesinden, her iki eli hırkasının cebinde başı öne eğik bir şe-

kilde kısa voltalar atarak anlatırken, ara sıra gözlerine akın eden yaşı silerek, yine eskiden beri bilinen rahatsızlığından ötürü burnundan bazen gelen akıntıyı masa üzerindeki beyaz kâğıt mendillerle çok hızlı bir şekilde temizleyerek uzun uzadıya anlatan Apo, "Ekonomik ve toplumsal temelleriyle tümden çürümüş olan Türk burjuvazisinin zor sistemini de, ancak devrimci bir zor uygulaması, Türkiye Devrimci-Demokratik Hareketleriyle, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi yıkacaktır. Bu devrim güçleri vurdukça, ne kadar askeri güç toplarsa toplasın ve hangi barbarlığı uygularsa uygulasın, Türk burjuvazisinin bu karşı-devrimci zor sistemi parçalanacak, yıkılacaktır. Bugün sömürgeci zor, Kürdistan halkına karşı faşist-sömürgeci savaş biçimini almıştır. Kürdistan'da devrimi geliştirmenin tek yolu, bu gerici savaşa karşı halkın devrimci savaşını çıkartmaktır. Karşıdevrimin azgın saldırıları altında ezilen halk kitleleri içinde yapılacak kısa süreli devrimci çalışma, güçlü devrimci patlamalara yol açacaktır. Bu kanlı, amansız çarpışmalarla süren devrimci bir halk savaşı olacaktır. Aynı zamanda bu, mümkün olduğu kadar hazırlıklı, planlı, örgütlü ve uzun süreli olmalıdır. Daha şimdiden kitlelere silahlı, kanlı, korkunç bir savaşa girecekleri açıklanmalı ve onlar, ölümü hor görmeliler ve zafere güvenmeliler" diyerek ara verdi.

Epeyi yorulmuştu, arada gidip odasında uzandı ve burnunu ara sıra çekerek uzun bir süre yerinden kalkmadan dinlendi. Yorgun diye kimse Onu kaldırmak istemiyordu. Bir süre dinlenip kâğıt mendillerle birkaç sefer burnunu temizledikten sonra ayağa kalkıp dışarı çıktı. Bunu fırsat bilen korumalardan biri hemen kendisine, hazırlamış olduğu kıymalı, acılı ıspanak kökü yemeğini getirdi, yanında da sevdiği bulgur pilavı yapılmıştı. Apo, o yorgunlukla yemeği yedikten sonra, meyve getirildi. Apo, Agît ve Cemal'i de davet ederek meyveleri yediler. Öğlenden sona ders anlatımı her günkü gibi devam etti:

"Askeri çizgimiz, Marksizm-Leninizm'le donatılmış Partimizin siyasi çizgisinden kaynaklanır ve ona bağlıdır. … Kürdistan'da devrimci savaş çizgisi, sömürge ve yarı-feodal bir ülkede, ekonomik, sosyal, siyasal, ulusal her alanda bağımsız gelişmesi azgın gerici zorla engellenen bir halkın tek kurtuluş çizgisi, topyekûn bir savaş çizgisidir. Askeri olarak henüz çok zayıf bir konumda bulunan bir halkın, büyük bir askeri üstünlüğe sahip olan bir düşmana karşı yönelttiği devrimci direnme çizgisidir. Böyle bir ülkede açıktır ki, silahlı mücadele barışçıl koşullarda sağlanan bir siyasal gelişmeye dayanmayacaktır ve bunun imkânı yoktur. Bizim askeri çizgimiz, uzun süreli bir halk savaşı çizgisidir. Halkın topyekûn katıldığı bir direnme savaşı halinde gelişecektir. Halk savaşlarının genel stratejisi olan stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik saldırı aşamalarına göre Kürdistan devrimci savaşının nasıl bir gelişme

izleyebileceği hakkında ve taslak niteliğinde bazı açıklamalarda bulunacağız. Kürdistan koşullarında devrimci silahlı mücadele gerilla savaşı biçiminde başlayacak ve gelişecektir. Gerilla savaşı ya da bir başka deyişle partizan savaşı, halkın düşman karşısındaki güçsüz yanlarını güçlülüğe, özellikle askeri alandaki dengesizliği dengeye dönüştürmenin temel aracıdır. Bu genel özellikleri yanında gerilla Kürdistan'da daha gelişkin özelliklere sahip olacaktır. Kürdistan'ın coğrafyası gerilla için oldukça elverişlidir ve gerillayı besleyecek elverişli kitle koşulları vardır."

Apo, günlerdir anlattığından sık sık boğazı kurumaya başlamıştı artık. Ondandır ki, derin bir nefes aldı ve masanın sağ kenarında duran keten rengi plastik sürahiden, üst tarafı geniş klasik cam bardağı hızla yarıya kadar doldurup aceleyle içti. Dudağında kalan ıslaklığı işaret parmağının dış yüzüyle sildikten sonra yeniden anlatım için hazırlandı. Bu sefer yine ayağa kalktı ve ellerini pantolonunun her iki cebine koyarak, yerinde dimdik durmuş halde Kürdistan üzerindeki zor konusunu anlattığı için ister istemez kızgınlıktan bazen normal kalınlıktaki kaşlarını çatarak sertçe karşıya görmeden bakıyor, bazen de gözlerini iyice açarak epeyi büyümüş göz yuvalarıyla, yine beyni sadece düşünmek eylemiyle meşgul olduğundan yine onu dinleyen militanlara doğru bakıyor ama görmüyordu. Onu aşırı zorlayan nefes tüketmekten gözlerinden yine yaşlar gelerek yorgunluğuna aldırmadan konuşmaya devam etti:

"Partinin örgütsel çalışmalarının bile gerilla mücadelesi temelinde yapılması gerekmektedir. Örgütsel ve siyasal faaliyetlerle orantısız bir biçimde fazla gelişmiş bir gerillanın da zararları vardır. Kürdistan koşullarında gerilla, Rusya koşullarında devrimi geliştirmede ve silahlı ayaklanmayı hazırlamada devrimci bir gazetenin, 'Iskra' nın oynadığı rolü oynama gibi bir özelliğe sahiptir. Sömürgeciliği yıkacak, sömürgeci zor sistemini devirecek daha yüksek savaş biçimine, halk savaşının daha gelişmiş evrelerine Kürdistan'da ancak uzun bir gerilla dönemini yaşayarak varılabilecektir. Gerilla savaşını da kendi içinde başlangıç, gelişme ve daha ileri savaş biçimlerini ortaya çıkarma dönemleri olarak ayırmak gerekir. Kürdistan'da gerillanın başlangıç dönemi, silahlı propaganda dönemi olacaktır. Silahlı propagandayı gelişmiş gerilladan ayıran temel fark şudur: Gerilla savaşı siyasal etkiyi geliştirme yanında askeri olarak da düşman güçlerini adım adım imhayı amaçlar ve faaliyetini bu ikili görevi birlikte yürütmeye göre ayarlarken, silahlı propaganda temel olarak siyasal mücadeleyi geliştirmeyi hedefler ve düşmanın askeri güçlerini imha etme tali bir planda kalır. En başta Partinin örgütlenmesini ve kitleler içinde ulusal kurtuluş siyasetinin etkisini geliştirmenin gerekli ve zorunlu olduğu Kürdistan'da, bu görevler ancak silahlı propaganda ile yapılabilir ve yapılmalıdır."

Seminere katılan bu 21 kişi de Apo'nun onlara her gün yoğun anlatımları ve sürekli birebir ilgilenmesiyle, Kürdistan'da yeni temellerdeki mücadeleyi nasıl yürüteceklerine dair epeyi aydınlandıklarını birbirine, içlerindeki her tarafı yemyeşil bir ağacın gövdesinden gökyüzüne doğru yoğun bir şekilde parlar gibi yükselen beyaz bir ışığın etkisi ve gücüyle sağda-solda söylemeden edemiyorlardı.

Nihayet dersler bittiğinde, kalabalığın içi içten içe kaynaşıyordu. Sarı ve ön tarafı açılmaya başlamış dalgalı saçları ve uzun boyuyla, kırmızı nar gibi olmuş yanaklar, alın ve kulaklarla Adıyamanlı Hasan oraya doğru yaklaşıp büyük sayılabilecek kafasında hafiften içeri kaçmış gibi görünen büyükçe gözleri meraktan yağmur gibi soru işaretleri dağıtır ve ihtiyatla döner bir halde "Ne var, ne var arkadaşlar?" dedi.

"Hah, biz de seni konuşuyorduk, iyi adam sözünün üzerine gelir" dedi biri. Bunun üzerine Hasan, daha da meraklanmış ve nerdeyse çekine çekine, bakışları daha da sorularla dolmuş halde, ağır bir şekilde "Niye kii?" dedi sadece.

"Malum, partinin 4. kuruluş yıldönümü, aramızda konuştuk, dedik sen gidip bu konuyu Arkadaşa dile getirsen, bu gece böyle küçük bir şey, kutlama yapalım, Arkadaş günün anlam ve önemi üzerine konuşsun bize ve Filistinlilere" dedi aynı kişi. Hasan, halen biraz kuşkuyla herkese baktı, bir şey diyecekti vazgeçti, "Tamam, çok gerekli bir şey. Madem arkadaşlar beni uygun görmüş, giderim" diye cevap verdi arkadaşlarına. Hemen ardından gidip Apo ile konuştu ve o gece PKK'nin kuruluş yıldönümü üzerine Apo'nun yaptığı geniş konuşmadan sonra, meyveler yenip şarkı-türküler söylendi, şiirler okundu; Filistinliler de konuşma yapıp 2 şiir okudular. Böylece gece sona erdi. Ama geceye iz bırakan Önderin, bir babanın yokluk ve yoksulluk içerisinde yaşadığı zahmet ve sıkıntıları çocuklarına anlatıp, var olanların kıymetini bilerek, ileriki zorluklara daha da iyi hazırlanmalarını öğütleyen, özel olarak hazırlanılmış duygu ve bilinç yüklü konuşmasıydı. Herkes epeyi etkilenmişti sözlerinden.

Yapılan parti gecesinin etkisi ve derslerin tamamen bitmesiyle Apo da o gün çocuklar gibi mutluydu. Yemek aralarında yine herkesle gülüp günü moralli geçirirken, diğer saatlerde ise düzenlemelerle uğraşıyordu. Ülkeye genel geri dönüş olmadığından, herkese hazırlık çalışmalarından bir görev verdi. Derler ya, "Çakı gibi genç!" İşte, kültürlü yapısıyla böyle bir profili çizen Kenan kod adını almış olan Şahin Kılavuz ve grubu, yoğunlaşıp ülkeye gitme hazırlıklarını yapmak için Şam'da kiralanmış evlere gittiler. Örgüt, kaçakçılık tecrübesini ve kendisinin uyanık yapısını düşünerek Mardinli Sarı Cemal'i, Qamışlo tarafına, grupların sınır geçişleri için hazırlık yapmak üzere gönderdi. Apo, Birecikli Cemal'i

tanıdığı için görev verirken fazla onu tartmadı; her göreve hazır olduğunu biliyordu. Onu, Kobanê'ye görevlendirdi; sınırın her iki tarafını da iyi tanıdığından, hem Kuzey ve Güneybatı Kürdistan sınır bölgesindeki halkla ilgilenecek hem de olası grup sınır geçişlerini o da bu tarafta örgütleyecekti. Görevi üzerine kapsamlı perspektifler verdi, bir abi gibi onu değişik değişik konularda iyice tembihledi. En sonunda, kendinden emin ve aşırı özgüven dolu meşhur gülüşünü ağız dolusu yapıp, yine sıra halinde bembeyaz dişlerini göstererek, Cemal'e, belki de alışkanlık olduğu üzere bir Apo gözlemiyle süzerek bakıp "Yine mayın çıkarmaya devam edersiniz tabi. O gençlere tecrübe kazandırmayı sürdürürsünüz" deyince, Cemal, saygılı bir şekilde, ama kişiliği gereği soğukkanlıca "Doğrudur…" dedi sadece. Cemal'in yanında rahattı ve ona kesin güveniyordu. Onun için övücü söz söylemekten de çekinmiyordu. "Cemal bir gecede 500 mayın çıkarıyor" dedi. Bu söz, orada bulunan herkesi etkiledi.

Adıyamanlı Hasan ise, militan gruplarının kaldığı kamplara, onların toplantılarına katılmak, eğitim ve diğer ihtiyaçlarını karşılayıp ilgilenmekle görevlendirildi.

Apo, sistemli bir biçimde günde 8 saat konuşarak 9 gün boyunca durmadan sürdürdüğü ve çok sayıda Marksist-Leninist kitapların okunması sonucu, hem de hemen hemen hiç not tutup yazıya geçmeden, sadece kafasında dizayn ettiği, Kürdistan'da yeni dönemde gelişecek savaşın stratejisini ve taktiklerini anlatan seminerini bitirmişti. Ardından yapılan görevlendirme temelinde de herkes yerine gitmişti.

O günlerde kamplara dağılmış olan üçerli beşerli ya da daha kalabalık gruplara, A-4 kâğıdına fotokopi ile basılıp üzerine bir karton geçirilerek kırmızı bakır tellerle zımbalanmış bir broşür dağıtıldı. Hemen herkese, her gruba ulaşmıştı bu. Yeni dönemde PKK'nin izleyeceği askeri strateji ve taktikler konulu bir çalışmaydı. Kadrolar broşürü görünce hemen gruplar ve bireysel halde okumaya başladılar. Broşür, halk savaşıyla ilgili önemli tespitler yapıyordu; ama kısa tutulmuş ve iç mantığında dağınıklık ve kopuklukların olduğu bir çalışmaydı. Ama o konuda hiçbir yazılı eserin olmadığı bir zamanda böyle bir çalışmanın gelmesi, kuraklık zamanında gelen bereketli bir yağmur dökülüşü gibi herkesi sevindirmiş, pek kimse broşürün o eksik yanlarına takılmamış, kısa sürede nerdeyse bir el kitabı haline gelmişti. Militanlardan kimisi, "Şoreş arkadaş yetkindir yazar, bizim Giap'ımız valla" derken, kimisi "Eylemci bir arkadaş, kendi pratiğinden de yararlanmıştır" diyor, kimisi de "Epeyi Marksist klasik okumuş, özellikle Çin ve Vietnam gibi ülkelerin savaş

pratiğini ve onlardan çıkardığı derslerle yazmış; okuyup iyi kavramak lazım, yeni dönem savaş pratiğini yürütürken bu bize yol gösterecek" diye telkinde bulunuyordu.

Eldeki broşür, kadrolar içinde konuşulup tartışılınca, Apo ve Abbas da olaydan haberdar oldu. Apo, broşüre bakıp birkaç sayfasını karıştırdığı gibi, aniden çehresinde çatık bir yüz peyda oldu: Broşürde yazılı olanlar, kendisinin zor konusunda verdiği ders notlarından eklektik bir derleme idi. Apo ders verirken epeyi not alan Şoreş, Apo'nun gelişmesi için yakınında tutup kendisine değer vermesinin ortaya çıkarttığı bir çeşit şımarmayla, aceleyle defterdeki notlarından broşürü yazmış ve yetkisine dayanarak Şam'da örgütün basım imkânları ile hazırlayarak her yere dağıtmıştı.

Aşırı kızgınlığından o an Apo'nun içinden Şoreş'in yüzünü duvara yapıştırmak geçiyordu nerdeyse. Fakat o, kolay adam kaybedecek biri değildi. Öfkesini hemen kontrole aldı ve gerekeni yapmak için harekete geçti. Şoreş eleştirildi ve herkese işin aslı söylendi.

Beri yanda, Apo'nun kapsamlı bir şekilde yaptığı anlatımlar, önce basın-yayın organı rolüyle çalışan yeşil fidan gibi gencecik, ama zeki bir küçük militan birimine verilerek kasetlerin hepsi yazıya çekildi, sonra da redaksiyon ve düzenlemesini yapıp kitap haline getirmesi için Abbas'a devredildi. Bu işlerde örgüt içinde Abbas, en önde gelen hem yazar, hem redaktör hem de teorisyendi. Her türlü konuşma ve yazıyı, bir kalem sihirbazı gibi, evirir-çevirir, net ve sağlam cümleler kurarak kitap haline getirirdi. PKK'nin bir yazım tarzı olarak uzun uzun cümleler kurardı kitapları düzenlerken. Ama Apo konuşurken uzun cümlelerle konuyu anlattığı için, Abbas da anlam kayması olmasın diye o cümleleri, zor bir iş de olsa redekte edip yazı diline çevirirdi. İçten ve dıştan çoğu kişi "Nedir bu, hep uzun uzun cümleler!" diye söyleniyordu; ama pek kimse aslında uzun cümlelerin, literatürde kurulması zor estetik bir yazınsal versiyon olduğunu bilmiyordu.

Örgüt için günlük yaşamda, Rus Bolşevik Sverdlov'u bile muhtemeldir ki epeyi aşan bir şekilde adeta makine gibi çalışan "devrimin sarı atmacası", "zor" konusuyla ilgili transkriptleri, 1981-82 kışının Şam havasında ve altı beton sobasız soğuk bir odada, beyninin yorgunluğundan zaman zaman eliyle kafasını geriye doğru ağırdan sıvazlayarak kitap haline getirmeye çalıştı. Ama bu, epeyi uzun bir zamanı aldı. Aslında Abbas eline çabuktu da; zaten uzasa, işleri neredeyse zamana galebe çalarak, adeta ses hızıyla en erkenden bitirmeyi yöntem edinmiş olan Apo hemen müdahale edip eleştirerek hızlandırıyordu. Ama Lübnan'daki karmakarışık savaş ortamı ve Abbas'ın elindeki kitabın yanı sıra örgüt-

sel-pratik işlerinin yoğunluğu, yine kitap tam çıksın diye Marksist-Leninist klasiklerden, anlatılan konulara uygun alıntılar bulup kaynak vererek yerleştirmesi zamanı uzatan faktörlerdi. Abbas, her fırsatta durmadan kitapla uğraşırken, Apo ise durmadan "Ne oldu bu, bitmedi mi? Çabuk ol, gecikiyoruz!" diye onu sıkıştırıyordu.

Adı "Kürdistan'da Zorun Rolü" olarak konulan derslerden sonra, Apo bu sefer kışın, Şam'da kaldığı evde başka bir grup kadroyu toplayarak onlara örgütlenme konusu üzerine konferans verdi. Aynı yöntemle bu ders notlarından da "Örgütlenme Üzerine" kitabı gün yüzüne çıktı. Arkasından diğer kitaplar da aynı tarzda Apo'nun, Karun'un hazinesi gibi zengin bir şekilde teorik cümlelerle doldurulmuş kafasından dökülerek militanlara sunuldu. Ama bu dönemde PKK'nin temel kitabı 'Kürdistan'da Zorun Rolü' eseriydi.

Apo'nun kasetlere anlattığı bu kitaplar, daha çok Abbas olmak üzere, militanlarca oluşturulan bir birim tarafından redakte edildi, kontrol edilip tekrarlar mümkün olduğunca çıkarıldı, bir düzen verildi ve mizanpajı yapılarak basıma gönderildi. Dünya ölçeklerine göre adeta jet hızıyla hazırlanan bu kitaplar, yeni dönem devrim stratejisinin siyasi-askeri-örgütsel izahıydı. Bunların hepsi hemen teksir edilip kamplara dağıtıldı ve militanların 1981-82 kışında teorik eğitimleri bu kitaplar üzerinden oldu.

***

Genel geri dönüş olmayınca, Apo çok fazla düşünmeden kafasındaki şeye karar verip, hemen "Nayif'i çağırın!" dedi, hızlı ve sert hareketler içinde, Şam'daki en eski evlerden ikinci kattaki, özellikle hol kısmı oldukça dar, kendisi de küçük sayılabilecek evin içinde bazen bu odaya bazen o odaya gidip, her biri bir işle meşgul çalışan militanları kontrol ederken.

Nayif, çağrıyı alıp "Ne var acaba?" diye heyecanla çabucak eve gidince, Apo kendisine durumu açıkladı. Nayif'in hazır olduğunu tahmin ediyordu, ondandır ki genel siyasal gelişmeleri yine etraflıca koyduktan sonra, Onun yapacakları üzerine geniş geniş konuştu. Coşmuştu Apo, karşısında Onu sessizce dinleyen Nayif'e, hem kavratıcı hem de ikna edici olması için, oturduğu bal rengi ve küçük gri kıvrım kıvrım desenli geniş koltukta yerinde duramıyor, sık sık jestlerini de işe katarak, kollarını bir açıp kapatarak, her ikisini birden dağları tarif edercesine yukarıya doğru kaldırarak, yerinde saygılı bir biçimde, ama rahat oturmuş militana doğru uzanıp gözlerini bayağı açıp "Değil mi? Hı…!" diye başını hafiften sallayarak konuşuyordu. Özellikle görev çerçevesini net çiziyordu:

"Mehmet Hoca zaten orada, bir süredir çalışmaları başlatmış; siz de oraya gider zemin çalışması yapar, Ona yardımcı olursunuz. Hoca'nın eskiden beri başlatmış olduğu diğer örgütlerle ve İran devletiyle siyasi-diplomatik görüşmeleri devam ettirip ilişkileri daha da geliştirir, örgütün yeni dönemde başlatacağı mücadele için, İran-Doğu Kürdistan ve Güney Kürdistan sahasında ulaşabileceğimiz imkânlara bakar, onları derlersiniz. En önemlisi de şu: Abbas, Cuma ve diğer arkadaşlarla da bunu tartıştık; zaten şimdi var olan İran-Irak Savaşı'nın verdiği tarihi imkânlar var."

Apo bunları belirttikten sonra, "İran'ın da Irak'ın da orduları, savaş nedeniyle sınırdan geriye çekilmiş durumda. İran Devleti zaten Doğu Kürdistan'a girmekte zorlanıyor, ordusunu biraz içe çekmiş, savaş cephesiyle uğraşıyor, Irak Devleti de silahlı kuvvetlerini savaş cephesine çekmiş; bu ikisi arasında savaş cephesi sınır olmuş. Ondandır ki, Kuzey Kürdistan sınırlarında Doğu'dan Güney'e boydan boya boşluk var. Türk devleti de kendi tarafında bu sınırlar üzerinde denetim kuramıyor, ondandır ki sınırın her iki tarafında şu durumda olanaklar bizim için iyi. Sınır üzerinde hareket etme ve yerleşme imkânı var" dedi ve bu arada iki elini memnuniyet ve kesinlik ifadesiyle yan yana getirerek bir levha gibi öne doğru götürüp, yüzünde, gözlerini parlatan zeki ve fırsatı yakalamış birinin psikolojisiyle gülerek, "…tam bize göre işte bu! Daha önce dediğim gibi sınırın iki tarafındaki bu boşluğa dayanarak hareketli bir şekilde her üç Kürdistan parçasında da at oynatabiliriz. Özellikle Şemdinli, Türk devletinin yumuşak karnı; Şemdinli üçgeni merkez olmak üzere stratejik açıdan önemli olan Zagroslara dayanıp halk savaşını geliştirebiliriz."

Apo'nun kafasında planlama çoktan oluşmuştu. Kendisi karşısındakine her coşku ve inançla donanmış ikna edici bir şekilde gür sesiyle anlattıkça, Nayif adeta yerinde duramaz oluyor ve bir an önce oralara koşmak istiyordu. Ama Apo, ondan daha çok coşkuluydu, kök cevizden uzun sehpa üstündeki bardağı aceleyle su doldurdu ve cam kadehi büyükçe ağzına iyice alıp aynı aceleyle kafasına bir dikişte bardağın yarısı erirken, kendisinin de ağzının etrafı yaş oldu. Sonra "Biz bunları Hocayla çok tartıştık, zaten kendisi orada bu konuda bir temel atmış olduğu için, size kolaylık da sağlar bu" dediyse de daha sonra temel çalışma yöntemlerinden biri olarak Xalit(Mehmet) Hoca'yı da çağırdı ve Nayif ile birlikte ikisiyle bu konuları uzun uzadıya konuşup, sorularına cevap verdi. En son özetleyerek: "Özcesi, ülkeye dönüş kararı alıyoruz, mücadele sahamız da oralar olduğundan, siz, bu sınırlara dayalı olarak gerilla savaşını geliştirmek, eylemselliği üretmek için gerekli hazırlıkları yapmalısınız. Bu hazırlıklar somutlaşıp hızlandırıldıkça biz Lübnan ve Suriye-Güneybatı Kürdistan'dan peyderpey silahlı grupları göndeririz, siz

orada o elverişli Doğu ve Güney sınır hattında onları yerleştirip üslendirirsiniz" diye konuşmasını, bedeni moralden bir buz sarkıtı gibi parlamış ve ruhu da aynı sarkıtın keskin ve sivri ucu gibi bir hal almış olarak sonlandırdı.

Sonra, Mart sonuna doğru ikisinin birlikte yola düşmesinin iyi olacağını söyledi. Onlar da "Olur Heval!" dediler.

Üçüncü Bölüm

Xalit Hoca uzun süredir İran-Irak sahasındaydı. 1979 yılı aralık ayında, Siverek'ten Doğu Kürdistan'a geçmek için ayrılmıştı. Ama kış olduğu için sınırda kalıp geçememiş ve ancak 1980 baharının sonuna doğru Van üzerinden geçmişti; uzun ve yorucu bir yolculuk olmuştu. Kışı sert geçen o alanların, bozuk para gibi adam harcamakta minnetsiz olan yalçın dağları ancak hava biraz yumuşadığında aşılabilmişti. Apo, onun için "Gitsin, Siverek'te alınamayan sonucu orada alsın; orada olabilir belki, devrim için orada olanak var mıdır diye oradaki imkânları araştırsın" diye Lübnan'dan haber göndermişti. Çünkü İran'da devrim olmuştu. Doğu Kürdistan boştu. Fakat uzak olduğu için PKK'nin ilişkisi yoktu, haber de alınamamıştı, daha çok Kuzey Kürdistan üzerine yoğunlaşılmıştı. Komşu olduğu için Güney Kürdistan'ı biraz biliyorduysalar da hareket olarak özellikle Mardin-Urfa-Antep-Batman gibi daha çok Güney-Batı Kürdistan parçası sınırında yoğunlaşmışlardı.

Xalit Hoca artık Doğu ve Güney Kürdistan'daydı, çalışma alanı olarak oralarda kalıyordu. İki yıl kadar bir süredir bu alanda, adeta iki dakikasını bile boş geçirmenin partili arkadaşlarına karşı etik olmayacağı bir psikolojiyle, durmadan çalışıyordu. Örgüte her gün yeni bir siyasi-diplomatik ilişki kazandırmak için günlerce yol yürüyüp, o sahada cepheleşmiş örgütler arası savaş ortamında kendisini tehlikelere atmayı yüreğinde hiç endişe etmiyor, sürekli dolaşarak bölgenin coğrafik yapısını tanımaya çalışıyor, gerilla kampları için olanakları araştırıp ilk elden kırsal

alanlarda bunları temin etmeye çalışıyor ve gelişecek partizan savaşı için en küçük bir olanak nerede var ise onun peşine çıplak ayaklı ve elinde ilkel ok ve yayıyla düşüyordu. Bu çalışmalarda kendisine, yürürken adeta yerde kaybolan, ama derler ya elini attığı şeyi altına çeviren yapısıyla Sömürge Hasan tam bir melaike itaatkârlığıyla yardım ediyordu.

Asıl adı "Hamit Avcı" olan Sömürge Hasan, PKK merkezi yönetiminin talimatıyla Xalit Hoca'ya yardımcı olsun diye İran'a gönderilmişti. Doğu Kürdistan'da, gittiği her ortama hemen uyum sağlıyordu; zaten içi ve dışıyla, her şeyiyle o zamana kadar Kürtlüğünü korumuş olduğundan bu konuda pek de zorluk çekmiyordu. Siyah kefiyesini, eskiden beri alışkanlığı olduğu üzere başına, kafasını çevreleyen ve iki kattan oluşan, derli-toplu, ince ve yassıca bir sargı haline getirilmiş çemberi, alın kısmını sıkıca saracak tarzda yerleştirilmiş, birleştirilmiş orta uçlar ise, -kendisinin boyu kısa olduğundan-uzun bir şekilde beline kadar inmiş bir halde dolaşıyordu. Kendisi ufak-tefek, zayıf, neredeyse "rap" diye yere yıkılacak gibi, "hafif sıklet" ten de daha az, "sinek sıklet" ölçülerinde bir militandı. Çoğunlukla hafiften uzun bir sakal bırakıyor, kafasını iyice saran kefiye ile sakal yüzünü adeta kaybediyordu.

Daha Kuzey Kürdistan'da çalışırken, yoksul bir aileden olduğundan, genellikle ucuz ve eski üst-baş giyiyor ve çoğunlukla her iki elini de yan ceplerine sokuşturup, hiç ses çıkarmadan örgüt görevi için yola düşüyordu. Kendisine bakana hiç de göstermediği halde, yüksekokula gittiği ve bol bol kitap okuduğu için, her fırsatta arkadaşlarıyla veya başka örgüt elemanlarıyla ateşli tartışmalara giriyordu. Konuşmalarını hemen hemen hep Kürtçe yapıyordu. Daha o zamandan akademik bir Kürtçeyi özel olarak okuyup araştırarak öğrendiğinden, içine ağırlıkla memleketi olan Mardin Kürtçesini katarak konuştuğu için, özellikle Antep, Maraş, Urfa gibi yöreden arkadaşları bile onu anlamakta zorluk çekiyordu. Ama o taviz vermiyor, kelimeleri seçerek ağır ağır, neredeyse her yarım dakikada bir söz söyleyerek ve karşıdakini süze süze ağzından çıkarıyordu. Bu yanıyla emsalleri içinde iyi bir propagandist olarak tanındığı gibi, şiirler söyleyerek ya da konuşmalarını, şiirsel sözlerle dinleyende hayransı ilgi uyandıran bir belagatle yaptığından ajitasyon apoletlerini de her iki omuzunda taşıyordu. Yöredeki arkadaşları içinde de "Kürtçe uzmanı" olarak bilinip anılıyordu. Üstelik Kürtçe şiire ilgisi olduğundan, başta Cegerxwîn'in şiir kitapları olmak üzere, klasik Kürt edebiyatını okuyor ve Kuzey Kürdistan'da şehirde de, Doğu Kürdistan'da dağa çıktığında da, damarlarında kan gibi taşıdığı devrime iman ile kafasında sürekli cilaladığı şiir hobisi, ilhamı, sinir uçlarında her yarattığında, hemen kaleme sarılıp devrimci duygularını dile getiren şiirler yazıyordu.

Ondaki bu şiir ve edebiyat aşkı yüzünden olsa gerek, doğup büyüdüğü Mardin-Gercüş'ten gelmiş, Amed'de 3 yıllık eğitim enstitüsünün edebiyat bölümünde okuyordu.

Sömürge Hasan, 1956 yılında Gercüş'e bağlı bir köyde topraksız bir ailenin çocuğu olarak doğmuştu. Yoksul bir aile olarak, geçim için daha sonra Gercüş merkeze gitmişlerdi. Fakat babaları, hastanede yanlış ilaç vermeleri sonucu vefat edince, ağabey ilkokulda hademelik yaparak hem anne ve tek kız olan bacısına bakmış hem de Hasan'ı okutmuştu. Hasan, Amed'de, yüksek okul olan 3 yıllık eğitim enstitüsünün Türkçe edebiyat bölümünü 1977'lerde bitirmişti. O zaman, "Kürdistan Devrimcileri" adıyla çalışma yürüten örgütle de tanışıp katılım yapmıştı artık. Batman ve Gercüş'te bir süre PKK'nin ilk öncülerinden Mazlum Doğan'ın yanında çeşitli çalışmalar yürütmüştü. 1979 yılına kadar siyasi çalışmalara devam etmiş, bu nedenle iki kez gözaltına alınıp bırakılmıştı. Aynı süreçte yurtsever bir akraba kızı ile evlenip, bir erkek çocuğu da olmuştu. 1980 baharında Xalit Hoca'nın Doğu Kürdistan'a geçtiği bilgisi ulaştıktan sonra, o da 1980 sonunda örgüt görevlendirmesi olarak İran-Doğu Kürdistan'a geçmişti.

***

Sömürge Hasan'dan sonra Agît de oraya gelince, önceleri komuta düzeyi olarak tek hareket eden Xalit Hoca'nın öncülük ettiği, Doğu Kürdistan-İran ile Güney Kürdistan'da, önlerine konan görevler için giderek iş çıkartan iyi bir ekip haline gelmişlerdi artık. Zaten orada, aynı ekibin içinde yer alan Muş-Karayazılı Harun Aras da vardı ve o da "Şerif" adıyla yanlarında her işe koşuyordu. Hamit Avcı'nın tersine, efeler gibi öne çıkmış göğüsleri, uzun gövdesi ve simsiyah kıvırcık saçlarıyla adımlarını geniş geniş açıp atarak kendinden emin bir şekilde yürüdüğünde, bir heybet hemen fark edilirdi kendisinde.

Doğu'da önceleri ikisi yalnızken, KDP ve diğer örgütlerle üst düzeydeki görüşmeleri Xalit Hoca ve -sonra geldiğinde- Agît de yürütürken, günlük rutin ve pratik-yaşamsal işlerle ilgili görüşmeleri de Sömürge Hasan sürdürüyordu. Özellikle, kendine özgü uyanıklığı ve örgüte duyduğu sorumluluk duygusuyla, her fırsatını bulduğunda, neredeyse hepsi köylü, bilinçsiz pêşmergelere, ailelere, Kürtçesi ve ideolojik-siyasi donanımı iyi olduğundan, PKK ideolojisi hattında bol bol propaganda yapıyordu. Edebiyatı iyi olan bir ajitatör olduğundan, bu iş onun için çocuk oyuncağı gibiydi. Ondandır ki, doğal olarak da orada genelde örgütün "propaganda-ajitasyon sorumlusu" olmuştu. İran'a gel-

diğinden beri Doğu ve Güney Kürdistan'da propaganda- ajitasyon çalışmalarında yer almıştı. Şerif de Onun kadar olmazsa da bu tür ikincil önemdeki işlerle uğraşıyordu.

Karayazılı Şerif, 1976-77 sürecinde PKK'ye katılmıştı. Dersim Öğretmen Okulu'nda Cuma Tak, Reşo lakaplı Mehmet Sevgat, Seyfettin Zoğurlu(Amedli Sami) örgüte katılıp bir grup oluşturunca o da etkilenip yanlarında yer almıştı. 1978-80 döneminde Karayazı ve Varto'da PKK'nin çalışmalarına katılmış, 1980 yılında oradan yurtdışına çıkmak kolay olur diye örgütün talimatıyla çıkıp Doğu Kürdistan'a gitmişti. Orada bir süre örgütle ilişkisiz kaldığından, taşıdığı yurtseverlik duyguları sonucu alandaki Irak KDP ve İran KDP'de yer alarak komutanlık yapmıştı. Doğu Kürdistan üzerinden, PKK'nin örgütle ilişkisi kopmuş olan Ağrı-Kars grubuyla ilk ilişkileri kuran kişi olmuş, Ağrı Dağı ile Doğu Kürdistan'ın Makû kentinin sınır köylerinde silahlı propaganda çalışmaları da yürütmüştü. Akabinde örgütüyle ilişki kurduğunda işte Xalit Hoca ve Sömürge Hasan'la Doğu ve Güney Kürdistan'da, PKK'nin geliştirmek istediği gerilla savaşının ön hazırlık çalışmalarında bulunmuştu.

Bu yaşadığı pratiklerle hem kendisini askeri ve siyasi olarak geliştirmiş hem geniş bir coğrafya ve kitleyi tanımış hem de kendisi çevrede tanınıp sevilen biri haline gelmişti. Bu yetenek ve tecrübeleriyle, PKK'nin eylemci kadro adaylarından biri olarak, Kuzey Kürdistan'a göndereceği en öndeki kişilerden biri olarak örgüte güven vermeye başlamıştı.

***

Önder olarak Apo, elden bırakmadığı öngörüsüyle, daha kendisi Suriye sahasına çıktığı gibi İran ve Irak'la ilişki kurup oralarda üslenmeyi aklına koymuştu. Henüz 1979 yılında, Suriye-Lübnan hattındayken ülke içi merkeze yazdığı notlarda şöyle diyordu:

"İran'da gelişmeler çok olumludur. Hudut kısmına önem verin, ilişki kurabilirsiniz. Ben de buradan kurmaya çalışacağım. Sonra birleştiririz. Hakkâri bölgesinin ne pahasına olursa olsun, ajan ve muhbirlerden temizlenmesi ve Kürdistan parçaları arasında güvenilir bir yolun yaratılması önemli bir görev olarak konulmuştu. Bunu Ortadoğu'daki dayanışmanın seçkin bir üssü haline getirmek biçiminde de koymuştum. Irak Komünist Partisi'yle ben de bu tip görüşmeler yaptım. Genel sekreter ile görüştüm. Keza Irak'ta Kürdistan'da görüşülmüş… Yine de görüşebilirsiniz… Ebu Cengo vasıtasıyla bu görüşme sürdürülebilir… Mümkünse Türkçe bildiriler basılarak karşıya da gönderilebilir… Dediğimiz gibi Irak-İran'a geçiş yolu hazır hale getirilmelidir."

Apo, ellerini bu sefer düğmeli çift arka ceplerine koymuş ayak parmakları üzerine bir süre durarak düşünüyordu. Ayağında fildişi rengi, pileli, paçaları dar ve katlı, orta bölgesi hafif geniş ve sağ ön tarafında, alt kenarı hafiften kavisli dikdörtgen kapaklı küçük bozukluk cebi olan sahip bir pantolon vardı. Dengesini sağlamasını maharetli bir şekilde becererek bir süre dolgun buğday yüz tenini ve iyice kazıtılarak yapıldığından çehresinin diğer bölgelerine göre daha beyaz görünen sakal kısmıyla yüzünü nerdeyse gölgeleyen gür siyah saçları ve bıyıklarıyla öylesine durup, düşündüklerini hayal halinde gözü önüne getirdi.

"Mehmet Hoca, şimdi Beyrut'ta zaten; bir süre sonra ülkede olacaktır. Yanlış giden Siverek pratiğinin değerlendirmesini, orada mücadele yürütenlerle birlikte yapmalıdır. Yapılan hataları görmeli, dile getirmeli ve gerektiğinde arkadaşlığını en iyi şekilde sürdürmelidir. Bu tür şeylerden kaçınmamalıdır; kendisini zora düşürmeyiz. Aile durumunu da hesaba katarız. Tabi durumu uygun olmazsa bu konuyu şimdi açmaya gerek yok ona."

Apo, düşündüklerini hayata geçirmenin elverişli olduğunu görünce, Hoca'nın kararlı tavrından duyduğu memnuniyetle, onunla genişçe konuşulmasını sağladı ve İran'a göndermek için uygun olabileceği eğilimini içinde yarattı. 1979 yılının sonlarıydı.

Apo, sonuç alacağını bilmezse kafasından karar çıkmayan biriydi. Bu yüzden gereksiz risk alan biri değildi; çünkü çok iyi düşünüp, sonuçlarını adeta imkânsız denecek matematiksel denklemlerle hesaplar, ona göre işe koyulurdu. Ünlü bilim insanı Stephen Hawking'in "Geleceği teorik olarak kesin bilebiliriz, ama bu altından kalkılamayacak kadar çok denklemi çözmeyi gerektirdiği için imkânsızdır" tezini adeta şu veya bu oranda hayata geçirir ve risk almayı asgariye düşürürdü; tüm militanların da böyle davranmasını isterdi. Ama bu biraz zordu; zira kimse onun gibi değildi. Gerekirse çok hızlı bir şekilde düşünür, gerekirse 2 gün, 3 gün yatakta büzülmüş ve içine kapanmış ya da koltukta oturmuş elini alnına koymuş kendi kendisiyle savaşır halde sancılı bir şekilde düşünür ve kararını verirdi.

1979 yılının sonunda Mehmet Hoca için düşünürken de öyle yaptı. Yalnız önce şöyle bir aceleyle salona gidip oradakilere konuyu açtı, "Ne diyorsunuz Hoca İran'ı tutamaz mı?" deyince, oradakiler ağırlıkla buna pozitif yaklaştı. Onların görüşünü aldıktan sonra tekrar odasına geldi ve çok bilincinde olmadan ihtiyaçtan duyulan bir alışkanlıkla sol gözünü kapatıp hemen dip kısmını hafifçe kaşıdı, bu arada tek gözle karşıya ve yanlara yine o meşhur tarayıcı bakışlarını fırlattı ve "Hoca yapar yapar" diye içinde parlayan bir umutla kendi kendine konuştu: "Herkesten yaşlı, bu onu olgun kılıyor; kendine güveni, ikna edici özellikleri var. Hilvan-

Siverek hattında komutanlık yapmış yiğit bir savaşçı, uyanık ve ne yaptığını bilen biri de. Biz zaten buradayız, devrim için Suriye ve Lübnan'daki imkânları araştırıyoruz, o da Doğu ve Güney Kürdistan'da bu yönlü sondaj yapar. İşte, bazı sıkıntılar yaşadı ve bize de yaşattı. Çok fazla kendine güvenli, ani karar veriyor, duygusallığı var ayrıca. Tabi, örgütlülüğe zarar veren bireysel yanlarını söylemiyorum bile. Ama, pratikte bunları aşma gücü var, Doğu'ya gitmesi için gecikmeden içeriye haber göndermek en iyisi."

***

Apo, daldığı düşüncelerinin ardından, ruhunda Türk Devleti'ni, çıplak bir şekilde küçük bir kovanın içinde dört olup oturmuş bir şekilde canlandırdı ve düşmanını küçümseyip alay ederek sadece dudaklarını iki yana gererek hafiften gülümsedi. Karşısındakini bu tür küçümseyici anlarında, gözlerini küçültüp hızla hem önüne hem de karşıya bakıp kırpar gibi açıp kapatıyor, açıp kapatıyordu; şimdi de iki elinin iç kesimlerini üst üste koyup onu da başının altına yastık gibi yerleştirmişken aynı şeyi yapıyordu.

Bu alaycı ruh halinden feyz almış gibi aniden yatağından doğruldu ve hemen kalem kâğıdı önüne alarak, stili olduğu üzere dairesel karakterlerle siyah tükenmez kalemi, hafif sarı ve büyük kareli sayfa üzerinde getirip götürmeye başladı. İlginçtir ki, hiç hata yapmadan yazıyor, sayfada en ufak bir karalama görülmüyordu. Ülke İçi Merkez Komitesi'ne önemli bir not yazıyordu:

"Kendisine bağlı bir örgütle, yurt dışı ile ülke içi arasındaki ilişkileri yürütecek, bir arkadaş yetkilendirin. Türkiye-Suriye sınır boyunu örgütlemek amacıyla İslahiye, Suruç, Ceylanpınar, Nusaybin'e görevli kişileri konumlandırıp kendisine bağlı çalıştırır bu arkadaş. Aramızda eşya ve insan nakli ve haberleşme için gereklidir bu. Özellikle köy ve dağ yolları geliştirilmeli, barınabilecek köyler oluşturulmalıdır. İran hududu için de aynısını yapmalıdır. Ayrıca İran'daki arkadaş da benzer şeyi sınırın diğer tarafında yapar. Böylece sizinle İran arasında da aynı amaçla ilişki sağlanmış olur. Bu yolla sınır boylarından ta ülkenin iç kesimlerine kadar ulaşılabilecek emin yollar bu hatta da oluşur. İran'daki arkadaşla haberleşin. İran temsilciliği adına gönderilen talimatı da hemen ulaştırın kendisine. Oradaki arkadaşla ortak kararlaştırarak İran'a askeri eğitim amacıyla arkadaş gönderin. Ağrı, Dersim, Kars, Elazığ, Bingöl, Muş, Van, Hakkâri, Siirt, Diyarbakır'dan olmalıdır. Sayıları en az otuz olmalıdır; veya daha fazla… Kadro olmaları şart değil."

Apo, Şam'daki briketten yapılmış, tek daireli ve daireleri pek de geniş olmayan apartman dairesinin 2. katında, yattığı somyanın karşısındaki orta boy ahşap masada talimatını yazarken, soluk renklerin gözdesi sayılan kahverenginin dinlendirici özelliğinden yararlanmıyor değildi. Masadaki beyaz kâğıdı çevirip, duvardaki, üzerinde Amed'in Surları'nın resminin olduğu dikdörtgen bir kalın kartonun alt tarafında epeyi yüksek duran ve "14 Mart 1980"i gösteren takvim yapraklarına ister istemez saniyelik bir göz atıp, stratejik konuları iyice düşünmüş olarak dile getiren cümlelerine devam etti:

"Hakkâri bölgesine ağırlık verilmelidir. Hakkâri Kürdistan bağımsızlık mücadelesinde stratejik bir yer tutar. İran, Irak ve Türkiye sınırını ve üç Kürdistan parçasını bağlayan bir üstür. Burayı düşmandan kurtarmak gerekir. Hatta Nusaybin'den Hakkâri'ye bir yol geliştirmek gerekir. Eğer biz bunu sağlayabilirsek önemli bir yolu ve alanı denetimimize geçirmiş olacağız. Bu, İran ve Irak'taki devrimci mücadele için de zorunludur. Diğer ülke devrimcilerine ve halklarına en büyük yardımı böyle sağlayabiliriz. Sömürgeciler de buranın önemini kavramıştır. Kürtlerin ve komşu halkların ilişkilerini ve birbirlerine olacak yardımlarını burayı denetim altında tutmakla önleyebilirler. Biz bunu ortadan kaldırmak zorundayız."

***

Doğu Kürdistan'ın değişik farklı lehçelerde konuşan Kürt kesimlerinin iç içe yaşadığı, insanlarının giyim kuşamından günlük hayatına, mimariden danslarına tarihten gelen resen özellikleri ısrarla yaşattıkları büyülü günlerinden birinde iki arkadaş yan yana oturmuşken, çok şakacı olan ve yanındakilere takılmayı seven Şerif'in kafasına Sömürge Hasan'ın bu ilginç adının nereden geldiği merak konusu olmuştu. Sık sık yaptığı gibi, ciddi konuşuyormuş gibi biraz uzamış simsiyah sakallı başını, oturduğu yerde önüne eğip, "Hasan arkadaş, bu 'Sömürge' adını nereden takmışlar sana ya?" dedi ve halen başı önüne eğikken hafiften sırıttı. Hasan da kızmıyordu bu lakaba, umursamaz bir şekilde sesini çıkarmadı. Şerif, aynı başı öne eğik şekilde, biraz daha sırıtarak, "Olur mu, her adın bir hikâyesi olduğu gibi bunun da vardır, nereden gelmiş ha!" diye devam etti bu sefer. Hasan, bu yaklaşımı üzerine hafiften kızıp "Ya ne peşine düşüyorsun, önemli bir şey mi?" deyince, Şerif bu sefer daha belirgin sırıtarak "E, tamam, önemi yoksa da nereden gelmiş haa! Hikâyesini söyle" sözleriyle arkadaşına takılmayı sürdürünce, Sömürge Hasan, "Ya, öff be! Sen ne kadar bir şeyin boşuna peşine düşen birisin,

Allah umreye gidenleri ziyaret etmek için bulutların üstünde yola koyulduğunda cebinden düşmüş, hoşuna gitti mi?" dedi ters bir yüzle. Şerif bunun üzerine patladı:

"Hahahaha! Niye öyle kızıyorsun ya? Bence şuradan bu lakap sana mal olmuş ve uygun da düşmüş: Şimdiii, sömürge sömürülür ve hep zayıf düşer. Madenleri, ağaçları, suları, her şeyi gider, böyle yutula yutula o ülke gittikçe çıplak, yer altı boşalmış, suyu harcanmış gibi kalır. Yani diyelim kanı gider, damarları boşalır, kuru dağ-taş ile bir korkuluğa dönüşmüş insanları kalır sadece. Haaa! Şimdi sen de öyle bir olmuşsun ki, aynen onun gibi! Zayıf, kuru, sıska, bir deri-bir kemik kalmış, vücudunda yağ mağ diye bir şey kalmamış, kas mas diye her şey erimiş, tam bir sömürge gibi olmuşsun işte. Ölmüşsün ya ölmüşsün, hahaha…!"

Sömürge Hasan, Şerif'in bu takılmaları üzerine nevri döndü ve "Nırç nırç nırç! Allah sana biraz akıl versin, ne diyeyim? Öyle bilmeden konuşmasan iyi edersin. Benim bu lakaptan kızdığım falan yok, aksine hoşuma gidiyor ve değer verip saygı duyuyorum. Beni zorladığın için söylüyorum: hikâyesi çok anlamlı. Ben örgüte yeni katıldığımda büyük devrimci Mazlum Doğan arkadaş bu ismi bana takmıştı. Hem isim hoşuma gittiği ve hem de özellikle o büyük devrimci taktığı için değerli buluyorum" deyip oradan kalkıp diğer odaya gitti. Şerif, Hasan'ın alındığını görünce kalkıp yanına gitti ve o kırgın ortamı dağıtmak için, "Heval, kusura bakma, ben, ikimiz de neşe bulalım diye biraz şaka etmek istedim, Hele Mazlum arkadaşın bu adı sana uygun gördüğünü bilseydim hiç ağzımı açmazdım, özür dilerim" diyerek, Hasan istemese de zorla onu ciddi bir sohbete çekti. Hasan, gülerek-ağzı burnu zaten küçüktü, birer fındık gibi nerdeyse, gözleri daha küçük olduğundan, güldüğünde kurutulmuş siyah renkli kuş üzümleri gibi yüzünde kayboluyordu adeta- "Allahsız, ısrarına yüreğim dayanamadı yine" deyip, sohbete başladı:

"Ben, 1 Ocak 1981 tarihinde doğrudan Kuzey Kürdistan'dan örgütün talimatı ile buraya geldim. Kendi sorumluluğumda bir grup arkadaşla, Bradost mıntıkasında kaldım. Partiyle ilişkilerimiz iki ay devam etti ve daha sonra kesildi. Irak-KDP ile İran Kürdistan Demokrat Partileri arasında çatışmalar başlayıncaya kadar orada kaldık. Bir buçuk yılı kapsayan bu süre içinde, sınır boylarındaki halkla ve örgütlerle var olan ilişkilerimizi sürdürdük, Arapça programımızı çoğaltıp dağıttık; yine programımızı Farsça ve Kürtçe olarak bastık, elimize geçen bildirilerimizi Farsça ve Soranca'ya çevirerek geniş bir şekilde dağıtımlarını yaptık ve parti haberlerimizi sürekli radyoda yayınlattık. Yani, partimizin varlığını şu ya da bu oranda, bu alanlarda da hissettirmeye çalıştık. Daha sonraları, parti merkezimizle ilişki sağladık ve bize gelen mektupta par-

tinin konferans yaptığı yazılıydı. Yeni yayınlarımız elimize geçti ve onları 10 kez, 20 kez okuduk. Birçok yazıyı Kürtçeye tercüme ettim, bazılarını radyoda okudum, buna devam etmekteyim. Örgütlerin resmi günlerinde parti adına ben konuşuyorum zaten. Arkadaşların gereksinimlerini karşılama, bilgi alma, bilgi sunma ve benzeri konularda görüşme yürütüyorum. Birçok şeyi yürütüyorum. Partiden ve onun yaptığı kapsamlı hazırlıklardan önemli bir dönemde uzak kalmam beni çok üzdü, ama şimdiye kadar özel çabamla kendimi eğitmem ve şehitlerimizin kanı ile inşa edilen parti değerlerimize layık olmaya çalışmak beni teselli eden şeydir."

Hasan gururla, tüm bedenini kabartarak anlatıyordu. Şerif, Hasan'ın konuşmalarını dinledikten sonra, uzun gövde kısmını daha da yükselterek, kendisine kısa gelen Kurdî turuncu renkli gömleğini aşağıya doğru çekiştirerek şûtik'ının içine iyice soktu. Kendisi bunun farkında olmasa da, enerjiyle dolu olan, yeniden doğuşun, yeni başlangıçların rengi olma unvanını elinde tutan bu rengi giyinmiş olması, bilmeyen bazıları için sanki bilinçli yapılmış bir şey olarak görülebilirdi. Bu rengin bir özelliği olarak da maddi değil, ama manevi zenginliği vurgulaması, tam da Şerif'in kişiliğine uygun düşüyordu. Parlayan turuncu, üzerinde sanki güneşi giyinmiş hissi veriyordu karşısındakine. O da adeta bu rengin verdiği enerjiyle, beden dilini pek konuşturmadan, yine kafasını önüne eğmiş, bazen kaşlarını kaldırıp Hasan'a bakarak konuşuyordu:

"Ya ben de neler çektim burada. Tektim, kimseyi tanımıyordum, örgütü zaten bulamamıştım, o yüzden zorlanmadım değil. Bu yüzden, hiç olmazsa gidip Kürtlüğe hizmet edeyim dedim." Kendine çok güvenen bir şekilde, bir eliyle bir şey fırlatır atar gibi bir hareket yapıp, diğer eliyle de, bedeni hareket ettiği için kısa olduğundan tekrar şûtik'ten yukarı çıkan gömleğini, kumaşının göze çarpan rengi nedeniyle gün batımında yenileniyormuş gibi içinden "Merat, sen de doğru-dürüst durmadın!" diyerek ve yine aşağıya doğru çekiştirerek kuşağın içine sıkıştırıp sözlerine devam etti: "Bunlar da örgüt mü ya! Hohohohoho! Ben içlerine gittiğim gibi hemen bölük komutanı oldum ve Saddam askerleri ile cahşlara karşı birçok eylemi kendi komutamda yapıp başarılı oldum; düşmanın anasını ağlattık valla. Böyle o diğer örgütlerle, işte Irak-KDP, YNK ve diğerleriyle birlikte hareket etmem ta ki arkadaşlara ulaşana kadar devam etti."

"Sen, askeri birisin. Örgütte de bu yönlü çok yararların olur."

Şerif utanarak, "yok ya, onlarda iş yok işte" dedi.

***

Halit Hoca, Doğu Kürdistan'da çalışmaları yürütürken, PKK Genel Sekreteri olarak Apo, hareketinin her köşesini, kafasında günlük oluşturulan, bir devasa kütüphanenin kitapları gayet düzgün yerleştirilmiş rafları gibi bir planlamayla boş bırakmıyordu. O yıl İran'a gitmiş olan Xalit Hoca'ya da gerektiğinde ulaşıyordu.

1980 Kasımı'nda, ülke içi merkeze atfen, örgütün, denebilir ki en önde gelen militanlarından olan Abbas'a gönderdiği notta bunu şöyle açığa vuruyordu:

"İran'la ilişkileri olmalı. Hoca'ya yazdığım gibi ilişkileri ayarlanmalı. Yani hudut bölgeleriyle hem Hocagil, hem onlar ilişkilenmelidir."

İran'ı adeta Suriye gibi değerlendirmek için, taşıma suyla değirmen çalıştırmak istiyordu. Zira ona göre imkânsız değildi. Kafayı iyi çalıştırıp insanın özünde sınırsız gücüne iyi yüklendiğinde, sonuçta yine insanın o sihirli eli değerek ortaya çıkmış her türlü sorun aşılabilirdi, zira asla güç getirilemez bir tanrının, bir bilinmezin hünerleri değildi bunlar.

Abbas'a yazdığı not doğrultusunda, ülke içi merkeze zamana yaymadan şu talimatı gönderiyordu aynı zamanda:

"Cemalettin arkadaş!

Sorumlu olduğunuz bölgelerden bir grup arkadaşı eğitim için (İran'a) en kısa zamanda göndermeye çalışmalısınız. Arkadaşlarda aranan nitelikler, eğitildiğinde siyasi ve askeri yönetici olabilecek, sağlıklı, azimli ve fedakâr, çok aranan ve bu şartlarda korunması güç olan, zorlukları göğüsleyen özelliklere sahip olmalıdırlar. Bunun için, özellikle Dersim ve Kars bölgelerinden arkadaş gönderilerek buralardaki yığılma azaltılabilir ve böylece kalan arkadaşların korunması kolaylaşır. … toplam yirmi-otuz arası arkadaş gönderilebilir. Gönderme işi Doğubeyazıt üzerinden sağlanabilir veya Yüksekova- adresine giderek gerçekleştirilebilir."

"Dureşik'e!

İran'a gidilsin. Yekitî, Mahmut Osman ve Qasımlo ile ilişki geliştirilsin. Gerekirse bir grup oralarda eğitilsin." Dureşik, ülke içi merkezin kodu oluyordu.

***

Ülke İçi Merkez, 12.11.1980 tarihli, yaklaşık on sayfalık bir yazı ile orada yayınladıkları bildiri taslağını göndermiş, Apo da buna çok geciktirmeden 3 A-4 sayfasını aşan kapsamlı bir cevap vermişti. Yanında da bir miktar Parti Programı göndermişti.

Apo, dar sayılabilecek odasında, yine yatağının yanındaki duvara dayalı kahverengi ahşap masasında önüne koyduğu büyük kareli defterin

kalınca karton kapağını açarak, beyaz kareli yaprağına düşünce yapısını toplayıp, fazla aceleye getirmeden okunaklı bir yazıyla seçmiş olduğu kelimeleri dökmeye başladı.

"Yoldaş" hitabıyla başlayan yazısında, bilinen düşünme tarzı olduğu üzere giriş babında yine genel siyasi durumları koymuş ve yönergesini yazmaya devam etmişti: "Kemalizm'in özündeki ulusal inkâr ve imha yöntemleri mantığına uygun olarak pratiğe geçirilmeye çalışılmaktadır. Özellikle Kürdistan'a yansıdığında bu rejim her türlü insanlık dışı baskıyı uygulamakta, kendini mecbur ve zorunlu hissetmektedir. Ama gerek dış uluslararası koşullar gerekse Türkiye, Kürdistan ve bölge koşulları, 1920'lerde sağladığı başarıyı bu sefer gösteremeyeceğini belirlemektedir."

Sonra kalemi masaya koyup düşünmeye başladı. Eserini yazarken kan-ter içinde kalıp, beyni perişan hale gelen zorlama edebiyatçıların tersine, deha şair Mevlana ve Shakespeare gibi, zorlanmadan ve kafasına öylesi eziyetleri vermeden, bir ilhamın nehir akışına benzer tarzda sakince düşünerek yazacaklarını kısa sürede toparlayıp avucuna alıyordu. Geriye basit bir teknik iş olarak bunları kâğıda resmetmek kalıyordu:

"Yalnız bu rejimin kendini rahatlıkla sürdüremeyeceğini parti hareketimizin yakın pratiği ispatlamış bulunmaktadır. Bugün faşist sömürgeci rejimin korkunç çabalarına rağmen mücadelemizin dimdik ayakta durması, halkımızın umut dolu ulusal dirilişi ve dıştan sürekli gelişen olumlu ilgileniş, önümüzdeki dönemin fırtınalı niteliğini şimdiden göstermektedir. Yoğun kadro tutuklanması, eğitimsizlik, ağır baskı koşulları örgütlenmeyi sürekli darbelemiştir. Örgütlenmeyi en baş bir sorun olarak görmek gerekir. Şu ana kadar otuz-kırk bin kişi içeri alınıp ağır işkenceyle ve hareketten uzak durmalarını sağlamak için tutuklanıp bırakılmıştır. 3000 civarında tutuklumuz vardır. Cuntanın gelmesiyle yirmiye yakın arkadaş şehit olmuştur."

Apo, kalemi tekrar ahşap ve oldukça düzgün masanın üzerine bıraktı ve iki elini göğsünde bağlayarak, düşmemeye dikkat edip geriye doğru hafiften kaykıldı. Yazdıklarına, beyaz kâğıdın üzerinde kuş bakışı bir göz atıp hızla kontrol etti ve yazacaklarını yine hızla zihninde paketledi. Muzdarip olduğu sinüziti nedeniyle burnunu sık sık olduğu gibi- fazla israf etmemeye dikkat ederek- kâğıt mendille temizledikten sonra, "Hımpf! Hımpf!" diye çekerek biraz rahatlamak istedi. Ardından düşünceleri dağılmadan bir daha kâğıdın üzerine eğildi:

"Dış ilişkilerde belli bir gelişme vardır. Filistin direnme hareketinde yer alan tüm önemli örgütlerle ilişkilerimiz vardır. Irak Yurtsever Cephesi'nde yer alan belli başlı örgütlerle dostluğu geliştirmeye çalışıyoruz.

Kürdistan Birleşik Sosyalist Partisi -Dr. Mahmut Osman grubu- Irak Komünist Partisi, Yekiti Niştimani Kürdistan -Celal Talabani grubu- ilişkileri üst düzeyleriyle ve merkezi olarak geliştiriyoruz. Türkiye Kürdistan'ındaki gruplar arası çatışmaları kaldırmak ve düşmanca davranışlara son vermeyi amaçlıyoruz.

Türkiye soluyla daha çok Avrupa'da ilişki kurulmaya çalışılıyor. Kendileri eksik ve yanlış tutumlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Ama onlarla da ilişkileri ısrarla geliştirmeye çalışıyoruz. Onlarla da çatışmalı bir ortama son vermeye çalışıyoruz."

Apo, 1979'da tek başına yurt dışına çıkmıştı ve hareketi için bir şeyler yaratmak istiyordu. Hem Ortadoğu gibi geniş ve her türlü siyasetin cirit attığı bir sahaya çıktığı hem de eskinin örgütsel kriz döneminde pratikte sorunlarla boğuştuğu için geliştirmeyi gündemine alamadığı siyaseti şimdi hayata geçiriyordu. Ufku daha da genişlemiş olarak belli ki yurtdışında Kuzey'deki örgütler arası çatışmalara da son vermek istiyordu.

Elinin altında yazdığı notta, konuları gittikçe derinleştirmeye başlamıştı. Ama tam yazmaya devam ederken, ayaklarının arasında, nereden geldiği belli olmayan, siyah leke desenli kül rengi bir yavru kertenkele, taş gibi sabit durmuş ve siyah cam gülle gibi gözleri de hiç kımıldamadan ileri bir noktaya dikilmişti. Apo, ayakkabısının bal rengi kalın kauçuk tabanını kaldırıp bassaydı hayvan anında ezilirdi. Ama aklından öyle bir şey geçmedi. Kalemi bıraktı, yavaşça kâğıt peçete kutusundan bir tane çekip alarak bir avcı gibi hızla hayvanın üzerine atıldı, ama kertenkele hemen kaçıp iki metre ileride durdu. Apo bu sefer daha sessizce hayvana yaklaşarak daha hızlı bir şekilde üstüne atıldı ve kertenkeleyi yakalayıp, fazla sıkmadan götürüp dışarıda bir duvar kenarına indirdi. Dönerken, ona şaşkınlıkla bakan korumalarına kendisi de gözaltından bakıp, "Gelmiş işte bir yerden" deyip elini yıkadıktan sonra yine masasına gitti. Bu sefer örgütün yakın vadedeki temel görevlerimiz başlığıyla yapılacakları sıraladı:

"1- Parti örgütünü yeniden organize etmek ve güçlendirmek.

2- Buna bağlı olarak askeri-siyasi kadro eğitimini esaslı olarak ele almak.

3- Şehir alanında daha çok siyasi amaçlı propaganda ve ajitasyona ağırlık vermek, kırsal ve dağlık alanda askeri çalışmalar için siyasi temel hazırlamak.

4- Cephe çalışmalarını hızlandırmak. İlkin Türkiye Kürdistan'ı, daha sonra Türkiye, genel olarak Kürdistan ve Ortadoğu'nun faal örgütleri ve sosyalist ülkelerle ilişkileri somutlaştırmak.

5- Yayın çalışmalarını bir düzen ve sürekliliğe kavuşturmak. Bir gazete ve bir dergi çıkarımını başarmak.

6- Bu aşamada kendiliğindenlikten kurtulmak, hücum amacıyla hazırlıklarımızı -kısaca yukarıda belirlenen- tamamlamak için aktif savunmaya dayanan düzenli bir geri çekilmek."

Ardından ise, Doğu ve Güney Kürdistan'da yapılması gereken görevleri, onlardan beklentiler olarak belirledi.

Bu tarafta Xalit Hoca, Apo'nun yazdığı yönerge kendisine ulaştığında hem liderliğine güvendiği, parti genel sekreterinden böylesine dolgun bir yazı aldığı ve orada dile gelen perspektifler kendilerine destek olacağı için memnun olmuştu hem de eleştiriler vardır diye kısmi bir endişe taşımıyor değildi. Siyah kazayağı desenli kefiyesi yine başında değil, omuzlarına serilmişti. Bu sefer, kış olduğu için yelekli mavi bir şal û şapik üzerine giymiş olduğu uzunca siyah montunun yarım küre şeklindeki beyaz metal düğmelerini kapatıp merakla hemen elindeki yazıyı okumaya başladı. Dünden ders almıştı: hava açık olduğu için ince giyinmiş, aniden yağmurlar bastırınca zemheri zürafası gibi ortada kalakalmıştı. Ciddi bir yüzle, kendisini tamamen verdiği yönergenin her bir satırı üzerinde özenle duruyordu. Özellikle kendilerini doğrudan ilgilendiren kısma geldiğinde, hassasiyetinin bir virajı kırar gibi aniden değişmesi, öylesine soğukkanlı biri olmasına rağmen, çok hafiften de olsa, kalp atışlarından da belli olmuyor değildi.

"Dediğiniz gibi bir-iki yıldır Doğu Kürdistan, çalışmalarımız için önemli bir destek üssü olabilirdi. Ama çok sınırlı kalmamız bir gerçektir. Yine de gelişme, olanak ve potansiyeli destek üssü, hatta ideolojik yetersizlik nedeniyle devrimci bir grubun orada da yaratılmasında ve İran devriminin genelde gelişmesinde daha önemli bir rol oynayabilir ve oynamalıyız. Bu çalışmalarımızı sıralarsak:

1- Güney ve Doğu Kürdistan'ında faaliyet gösteren örgütlerle ilişkiler.

2- İran-Türkiye, Irak-Türkiye hudutlarında ilişki ve destek merkezleri.

3- İdeolojik ve politik etkinliğimizin yaygınlaştırılması, konumları elverişli grup ve örgütleri bu doğrultuya çekmek, güvenilir ve elverişli ortam varsa, benzer grupların oluşmasına özellikle İran'da yardımcı olmak.

Örgütlerle ilişkilerde takip ettiğiniz hat genellikle doğrudur, ama yetersizdir. KDP-Irak ile -benimle de haberli olduğunuz biçiminde ilişkileri geliştirmeye- özellikle Hakkâri'de dost çevrelerinden yararlanmaya çalışabilirsiniz".

Xalit Hoca, Doğu ve Güney Kürdistan'ı ilgilendiren bu son kısımları, çantasından kalınca sayfalı ve orta boyda bir okul defterini çıkararak, orada Türkçe düşmüş olduğu notların ardına bazı kısa satırlar yazmaya başladı. Yazılanları okurken farklı düşünceler içine de giriyordu. "Tarih, Apo'yu Kürtlere verdi, bunun sonuçlarını da yine tarihin kendisi gösterecektir" dedi kendi kendine, ama hemen aynı sırada içinde çok kararsız ve derinden bir ses "Allah Kürtlere verdi işte…" der gibi olduğu anda "Ne Allah'ı be! Amara köyünden Üweyş ile Ömer'in evladı…" Komünist biri olarak tanrıyı hiç sözlerine ve gündemine almazdı. Ama o sıra nasıl olmuşsa, bir çocukluk anının hortlaması mı, o sıra kendini gösteren alışkanlığı mı neyse artık, içindeki çok derinliklerden "Allah" sözü daha yarı yarıya ve korka korka kendini duyurmaya çalışırken kesip atmıştı hemen. Kendisi de buna şaşırmış olduğundan belli-belirsiz gülerek "Bu söz de nerden aklıma geldi?" demekten kendini alamadı. Ardından, "Bu tanrı denen icat edilmiş varlık da şu koca dünyaya da ve hatta, evet hatta tarihe de kalsa Kürtlere bir şey vermeyecekleri gibi, ellerinde var olanı da alırlar. Şu bir türlü bitmeyen dini anlatılara göre bile, çarmıhta iken İsa bile 'Baba beni neden terk ettin?' diye saf saf söylenmemiş mi? Peygamberini bile acı içinde yalnız bırakan şu tanrı, bizi mi umursayacak? Ama Apo, İsa gibi saf davranacak biri değil tabi, o hep tedbirini alıyor" diye düşünerek, yönergeyi okuyup ara sıra not almaya devam etti.

"Yekiti Niştiman ve Yekiti Sosyalisti Kürdistan, yani C. Talabani ve Dr. Mahmut Osman önderliğindeki güçlerle de dostça ilişkileri sürdürmeli ve geliştirmelisiniz. Irak Komünist Partisi'yle de ilişkileri sonuna kadar geliştirmekte yarar vardır. İran KDP'siyle ilişkileri geliştirmeye ısrarla çalışmalısınız. Zahmetkêşanların durumu üzerlerinde durmayı gerektirmektedir. Ayrışma vardır. Belki yararlı olur diye programın birkaç Arapça nüshasını gönderiyoruz. İlerde Kuruluş Bildirgesi'nin de Arapçasını göndereceğiz."

Tesadüftür ki, program ve bildiri kısmını okurken, baştan beri yanında olan sağlam taraftar gençlerden biri kenarda, kalınca naylon liflerinden örmeli iplerle dikine ve enine paket halinde bağlanmış programlara takıldı ve aniden pek de bilinmeyen bir sebeple heyecana gelip içinden "Ey Kuran-ı Kerim! Ey Tevrat! Ey İncil! Biz Kürtlerin de artık bir kitabı var. Hatta daha kapsamlı hali: Manifesto! Sizin gibi kitapları, kendilerinin sayılan peygamberleriniz, halkınız yazmadığı, başka yerlerden geldiği için, verdiğiniz emirlere sizin cemaatler uymadı. Ama günümüzün peygamberi bizim Önderimiz kendi kitabını kendisi yazdı; öz be öz Kürtlerin malı bu! Ondandır ki, biz onda dile gelen her şeye kelimesi kelimesine uyuyoruz. Tevrat 'Yaşat!' dedi, sizinkiler yaşatmadı. Şimdi Ya-

hudiler, tüm dünyanın başına bela olmuş, çoğu savaşın, milyonlarca insanın ölümünün esas sorumlusu onlar. İncil 'Sev!' dedi. Hristiyanlar, aksini yaptı: Her devletin elinde bu kitap bir savaş malzemesi, ölüm ve soykırım aleti oldu. Giyotinler durmadan insan kellelerini ağaç dallarından örme sepetlere düşürdü, cadı avlarında o kadar kadın parça parça edildi. Kuran-ı Kerim, ilk vahiy olarak 'Ikra!' dedi, kaderin İslam cemaatine eşi bulunmaz bir alayıdır ki, dünyada okuma açısından en çok sınıfta kalanlar Müslümanlar oldu. Ama Kürtlerin parti programı, onun temel teorik kitabı olarak Manifestosu 'Özgürlük!' dedi, şimdi 12 Eylül Cuntasının vahşet koşullarında bile bizler kendi kitabımıza uyup özgürlük için her gün canımızı veriyor, bu kutsal deyimi her yönüyle kavrayıp gereğini yerine getirmeye çalışıyoruz."

Yerli genç bunları düşündükçe içi rahatlamış olarak, gelen yönergeyi sanki kendisi okuyormuş gibi ruhu şevkle tek başına Kürt dansını yaptı. Xalit Hoca ise bu sıra okumaya devam ediyordu:

"Cirikanlarla ilişkilerin geliştirilmesi zor olmasa gerek. İran'da özellikle Senar'ın mıntıkası çok önemlidir. Asıl amacımızı göz önüne getirerek baştanbaşa -yani üç parça sınırının birleştiği noktadan- üç aşağı sınıra kadar ne kadar ilişki destek merkezi kurarsanız o kadar yararlıdır. Bu amaçla gerek Senar'ın aşireti içinde gerekse diğer aşiret ve gruplar içinde bu doğrultudaki çalışmaları hızlandırın. Kars, Ağrı, Van ve Hakkâri'yle merkez komite adına ilişki kurun ve çalışmalarınızı onlarla bağlantılı kılın. Özellikle daha önce belirlediğimiz eğitim için öncelik taşıyan kişileri isteyin. Yazınızda para ve kitap istemişsiniz, göndermeye çalışırız. Geç gelirse örgütlerden borç isteyin biz sonra veririz.

Hocanın aralıkta yazısı geldi, toplantıyı ona yazdım.

Size ve yanınızdaki yoldaşlara selam ve başarı dileklerimle…

Bawer
10.12.1980"

Hoca, yazıyı okuyup gerekli notları aldıktan sonra kâğıdı dört kat edip cebine koydu.

***

Rengi artık, siyahımsı bir hava veren pastel koyu kahverengi hale bürünmüş koca kesme taşlardan yapılma ve iki katlı koca ev, yaşlı olduğunu her halinden belli ediyordu. Güzel bir eyvanı bulunan evin alt kattaki büyük misafir odasının, kalın ve artık soluk bir renk almış sarı çam

ağacından yapılma kapısı yine kapalıydı. Toplam 20 kadar odası olan binanın, koca bir mutfağı varken, diğer ihtiyaçlar için ayrılmış farklı bölümleri de mevcuttu. Bu göz alıcı konağın odaları genellikle türlü renk ve modelleri acem halılarıyla döşenmiş ve özel yatak-yastık, halı, kilim gibi eşyaların kullanıldığı ve depo-mahzen olarak değerlendirilen yerler de mevcuttu.

Büyük misafir kabul salonu görülmeye değerdi. Oda oldukça döşeliydi. Duvarlara yaslanmış İran tarzı yastıklar hemen içeri girişte asil bir havayı gözlerine aksettiriyordu. Yaklaşık bir metre uzunluğu ve yarım metre genişliği olan ince kamışlardan meydana gelme yastıklara, kalınca koyu kırmızı kumaştan ve çiçek motifleriyle süslü yüzler çekilmişti. Yastıkların hemen önünde odanın dört bir tarafını çevirecek şekilde, 30 santime yakın kalınlıkta yün döşekler seriliydi. Döşek ve uzunca yastıkların yüzleri pahalı kumaştandı. Mavi renkli sade yüzleri ilk bakışta hemen hayranlık uyandıracak şekilde dikkati çekiyordu. En alttaki, yan yana atılmış iki büyük halı ise el yapımı birer şaheserlerdi. İkisi aynı olan bu şaheser, saf yünden yapılmış ve iplikler doğal boyalarla boyanmıştı. Orta kısmı beyaz zemin üzerine koyu kahverengi, kırmızı, beyaz renklerde kenarları çift çizgili altıgen motiflerden oluşurken, her iki başta yine bordo renginde içinde sarı noktaların yer aldığı kesik başlı zikzak motifleri vardı. İç-göbeğin dört bir etrafında ise farklı kenar süsleri yer alıyordu. Sağ köşede ayakları eğri belli ve yuvarlak, ceviz ağacından bir masa dururken, üstündeki tablo, boyun kısmındaki üç santimetrelik bir şeride yayılmış ve sarmaşık gibi birbirine dolanmış papatya, mor menekşe ve zeytin yapraklarından desenlerle hemen dikkat çekiyordu. Vazonun alt kısmı daralarak yukarı çıkıp uzun bir boyun şeklini alıyordu; ağzı da uzuncaydı; ve kapağı küçük bir kulpa sahip sekizgen şeklindeydi.

Odada 2 kişi oturuyordu: Yörenin ileri geleni Senar Mamedi ile üst düzey bir PKK yöneticisi.

Senar, 55 yaşlarında olmasına rağmen, kızılımsı açık kahverengi bir Kurdî elbise giymiş, belinde üst üst üç sıra halinde siyah deriden yapılmış ve içinde tarak halinde uzun uzun görünen mermileri, boynunda çift gözlü orta boy siyah, gövdesinin üzeri pürüzlü plastik kaplamaya sahip dürbünü ile oturuyor, hemen yanı başında ise kalaşnikofunu duvara dayamıştı. Kalın döşeğin üzerinde bağdaş kurarak oturmuştu; sağına ve sol tarafına, gerektiğinde yaslanması için, kalın yastıklardan ikişer tane üst üste konulmuştu. En ilginç ve dikkat çekici nokta ise başındaki üstünde siyah desenler bulunan beyaz kefiyesini, oval ile yuvarlak arası, dolgun ve burun kısımdan özellikle ileri doğru çıkmış derli toplu yüzüne uygun

bir şekilde, yüzünü, üst ve her iki yandan tamamen sarmış biçimde bağlayıp, tüm cemedanîyi baş kısmında toplamasıydı. Bu, kara kaş, kara göz ve onlar gibi siyah, çok kalın olmayacak şekilde, üst kısımdan daha fazla alınarak, alttan ve üsten düzgün kesilip bırakılmış bıyıklarının verdiği hava, o yaşına rağmen halen tipik bir yakışıklı Kürt insan havasını yansıtıyordu onda.

Görüşme yaptığı PKK yöneticisi Xalit Hoca ise, hemen karşısındaki aynı döşeklerden birinin üzerine oturmuş, Onun da iki yanına yüksek yastıklardan ikişer tane üst üste koymuşlardı. Hoca'nın üstünde altuni renkte bir Kurdî elbise vardı; kefîyesini, görüşmenin özelliği gereği bu sefer Kuzey Kürtistan usulü başına bağlamıştı. Cemedanînin her iki yandan kulaklarının üst kısmını kapatan kısımları dışında uzun bölümünü, Siverek mücadelesinde bulunurken öğrendiği ve Salih Kandal'ın çok sevdiği bağlama şekli olarak sırtından aşağıya bırakmıştı. Kalaşnikofu ise Senar gibi yanında duvara dayalı idi.

Xalit Hoca, Apo'nun, kendisine gönderdiği yazıda Senar'ın mıntıkasının kendileri açısından çok önemli olduğunu vurgulaması nedeniyle gelip bu görüşmeyi yapıyordu.

Senar Mamedî, Doğu Kürdistan'ın Salmas Kenti'nin Hecîcefan Köyü'ndendi. Mamedi Aşireti'nin ileri gelenlerindendi. Uzun yıllar pêşmergelik yapmıştı. Genç yaşından beri mücadele içinde olan biriydi. "Kürdistan Demokrat Gençler kolunda yer aldı. Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılışından sonra, İran KDP'nin, Doğu Kürdistan Kuzey bölgesi sorumlusu oldu. Senar, Cihangir ile birlikte, Şikak (Kurmanç) alanından, İran-KDP'nin merkez yürütme kurulunda yer alan iki kişiden biriydi.

Mamedi Aşiret bölgesi PKK için önemliydi; çünkü bu aşiret kesimi, İran'ın Türkiye sınır bölgeleri, Kuzey Irak alanı ile Van, Van-Mengene sıradağları, Başkale, Hakkâri ve Siirt alanlarına dağılmıştı. Bu da örgütün sınırlara dayanarak gerilla hareketini geliştirmesi açısından önemliydi.

Bazı araştırmalara göre bu aşiret Ertuşî Konfederasyonu'nun Mend kolunu teşkil ediyordu. Mehmet Zeki Beg, kendi eseri "Kürtler"de bu aşiretin 1930 yılı verilerine göre 200'den fazla aile sayısı vardı. Aşiret içinde epeyi Mela ve başka önemli şahsiyetler yetişmiştir ki, bunun nedeni yerleşik hayat tarzlarından gelmekteydi. İlk dedelerinin Barzan Bölgesi ile Xana Mezin adlı alandan geldikleri en çok kabul gören görüştür. Dr. Fritz'e göre ise, isimlerinin asıl duyulması 17. Yüzyılda cereyan eden ünlü Kürt direniş destanı "Dimdim Kalesi" ile olmuştu. İran Şahı'nın burada uyguladığı katliamlar Kürtlerin destan müziklerine içerik vermişti. Bu aşiretin bir kolu olduğu sanılan Mamxûranlar Adilcevaz,

Gürpınar, Çatak ve Patnos ilçeleri ile Kazoğan Köyü'nde yaşamaktadırlar.

Senar Mamedi'nin hoş geldin sefasından sonra usul gereği niye geldiğini belirtmek için konuşmaya başlarken, Eşo olayı ile ilgili düşünceleri kafasından attı. Sık sık yaptığı gibi, bedenine hakim bir şekilde hafiften ağzını açarak, yine o bembeyaz ve çok düzenli dizilmiş dişlerini belirgince göstererek söze başladı:

"Kak Senar, biliyorsun PKK- Apocular adına burada yetkili biri olarak bulunuyorum. Parti hareketimizi duymuşsundur…"

"Evet, tabi, dünya sizi biliyor."

"Size önce Parti Genel Sekreterimiz Apo'nun selamlarını sunarım…."

"Aleyküm selam; baş-göz üstüne!"

"Biliyorsunuz ki, biz Türkiye'ye karşı mücadele verdiğimiz için buralara gelmeye çalışıyoruz. Şimdi Filistin kamplarında eğitim görüyoruz, sonra donanmış olarak en büyük Kürdistan'ı elinde tutan Türkler'e karşı ciddi bir mücadeleyi başlatacağız."

"Hımm! İşiniz zor, ama çok kutsal ve Kurdî bir şey, umarım başarılı olursunuz."

"Biz o inançtayız. Onun için, Kürt örgütleri ve şahsiyetleriyle olduğu gibi, uluslararası alanda da ilişkilerimizi geliştirmeye çalışıyoruz."

Senar Mamedî, burada kara kaşları hafiften çatıldı ve içindekini dedi:

"Ama siz, düşmanımız İran ile de ilişki içindesiniz…"

"Doğru Kak Senar, biz yalnız onunla değil, Kürdistan'ın bir bölümünü tutan Hafız Esat'la da ilişki içindeyiz. Bizim bunlarla ilişkilerimiz, en büyük Kürdistan parçasını elinde tutan Türkler'e karşı güç oluşturabilmektir. Fakat biz başka örgütler gibi yapmıyoruz. Onlarla bir olup Kürt kardeşlerimize saldırmıyoruz; tersine bize bu yönlü dayatmaları reddediyor ve 'İlişkimiz olacaksa diğer Kürt örgütleriyle çatışma temelinde olmaması bizim birinci şartımızdır' diyoruz. Bakın belki bize çok dayatmalar oluyor ama, İranlı pêşmerge kardeşlerimizle hiç çatışmadık; aksine buradaki parti ve örgütlerle görüşüyoruz.

"Evet, çok doğru, sizi bu yönde takdir ediyoruz."

"Mesela, İran KDP de barınmak ve destek için Türk Devleti ile sıkı denebilecek bir ilişki içinde, ama biz buna anlam veriyoruz. Buna ihtiyaçları var çünkü. Biz de onların, Türklerin sözünü dinleyip bizimle bozuşmamalarını takdir ediyoruz.

"Evet, tabi. Kardeş kardeşe bunu asla yapmaz. Tarih bilinci olan biri bunu elinin tersiyle iter."

Senar Mamedi yüksek tahsil görmüş ve hayatı boyunca siyasetin içinde biri olduğundan meselelere hakimdi. Konuşma üslubu olarak sakin bir edayla, sık olmayacak tarzda bazen ellerinin yardımıyla konuşuyor, karşısındakinin, onun söylediklerini özümseyip muhakeme etmesi için koştururcasına bir söylemde bulunmuyor, aksine bu konuda biraz nefes almaya fırsat vererek diyeceklerini diyordu:

"Emperyalizm, 1. Dünya savaşı sonrası Kürdistan'ı 2 iken 4 parçaya böldü, Sovyetler'de belli sayıda Kürt var. O zamandan bu yana, ülkemizi elinde tutan devletler elbette ki bize karşı hep birbirine destek verecekler. Ama ne acıdır ki bizim onlara karşı birbirimizle dayanışma ve birlik olmamız zayıf. Türkler, İranlılar, Irak ve Suriye devletlerinin hepsi Kürtlerin düşmanı. Ortadoğu politikasını esas İngilizler belirliyor; buranın efendisi olmak istiyorlar.

İnan ki, Kak Xalit, daha ben 12 yaşlarında iken 'Bunlar bize bu kadar eziyet ediyor, dövüyor, büyüdüğümüzde bunları dövmek lazım, kovmak lazım diyordum; yine daha o zamanlardan bunu düşünerek kendi köyümüzdeki ve çevre köylerdeki yaşıtım çocukları bir disiplin etrafında toplayıp örgütlüyordum."

Xalit Hoca burada, adamla sıcak bir ilişki kurmak için, içinde tartarak şu sözleri bilerek söyledi, ne de olsa hoşuna gidecekti, kaldı ki bir gerçekliği de vardı.

"Demek sizde de bizim Önderimiz Apo gibi daha çocukluktan bu haksızlığı kabul etmeme ve çocuklara önderlik etme özelliği varmış." Xalit Hoca'nın tam da düşündüğü gibi bu sözler adamın hoşuna gitmişti. Oval ile yuvarlak arası yüzünde herkesinkine göre öne doğru çıkmış burnunun ucunu işaret parmağıyla getirip götürerek "Evet, tabi. Daha o yaşta bu devletin yaptıklarını görüyordum ve zoruma gidiyordu Kak Xalit. Ondan ötürü, içimdeki kin ve bu halkın önünde ona rehberlik etme fikri daha o zamandan içimde doğmuştu."

Xalit Hoca hem gerçekten öğrenmek hem de onu konuşmaya daha da ısındırmak için "Kak Senar sizin pêşmerge geçmişiniz çok eskiye dayanıyor, bildiğim kadarıyla Mahabad Cumhuriyeti'nde de vardınız, kuruluşunda yer aldınız."

"Evet, evet, tabi. Hiç deme o olay hatalarımızla dolu bir şeydi. Qazi Muhammed'in iyi niyetinin kurbanı oldu o Cumhuriyet. Sovyetler kurmuş bize vermişti; iş başlamıştı bir sefer, bizim sonunu getirmemiz gerekirdi, ama olmadı, bir kelebek gibi boş yere o kadar kısa ömürlü oldu."

Xalit Hoca, esas konuya girme fırsatını bulmuştu. Kefiyesini biraz daha alnından yukarı doğru kaldırdı, o sıra soldan sağa doğru yığılmış ve kıvırcığa epeyi yakın derecedeki simsiyah saçları daha iyi açığa çıktı.

Alnının iki tarafı şimdiden boşalıyordu. Üst dudağını da biraz geçip yukarıda burnuna dayanan çok hafif kavisli gür devrimci bıyığı göz doldurarak yüzüne esas rengini veriyordu. Bu halde kendinden emin bir şekilde söze girdi:

"İşte, biz o hataları yapmayacağız Kak Senar. Qazî büyüğümüzdür ve saygımız sonsuzdur ona, ama hatalarını da söylemek gerekir ki, çok iyi niyetli davrandı ve bazı şeyleri göze alamadı, ama sonunda başta kendisi, bizim insanlarımız hainçe öldürüldü yine. Oysa devrim ustası Lenin çoktan demiştir 'Cehennemin yolu iyi niyet taşlarından döşenmiştir.' Bir, Apo salt iyi niyetlerle hareket edemez. İkincisi, insanların ölümünü göze almayan biri Apo olamaz. Tarihte Büyük İskender, Sezar, Napolyon niye insanlık geçmişinde o kadar iz bıraktılar? Çünkü gelişme sağlamak için insanların ölümüne dayanabilmek şarttır. Biz de bu gerçeklere göre hareket etmek istiyoruz işte. Hem Mahabad Cumhuriyeti'nden hem de Kürdistan'daki geçmiş başarısız isyanlardan dersler çıkararak hareketimizi mutlaka zafere ulaştırmak istiyoruz. Şimdi bir avuç insanız ama, inançlı ve kararlı bir mücadele ile zafere ulaşacağımıza inanıyoruz."

"Dediklerin doğrudur Kak Xalit, ben isterim ki herkes kendi halkı için çalışsın, gerekirse fedailik ve fedakârlık yapsın. Ama şuna dikkat edin: Amerika var, büyük bir devlet. Jeopolitik öneminden dolayı Türkiye'yi tutup bırakmıyor. Bu sizi zorlayabilir." Xalit hoca işte o anda zurnanın zırt dediği yere gelmek istedi.

"Biz Amerika-Türkiye ilişkisinin o durumunu biliyoruz Kak Senar. Ama buna rağmen şartları zorlayacak ve tam bir fedai kişilikle her türlü fedakarlığı halkımız için bu dağlarda yapacağız. Ondan daha güzel ve anlamlı bir şey var mı?" Senar burada heyecanlandı; geniş, büyük gözleri daha da genişledi; favorileri çok kısa ve dalgaları uzun saçlarıyla, düzgün kesilmiş bıyıklarının o yaşta halen çekicilik verdiği yüzünü aniden Xalit Hoca'ya çevirip, tam gözlerinin içine bakarak içindekileri dışarı döktü:

"Ben çok yeri gezdim, çok şey gördüm Hoca, lüks yerlerde de kaldım, ama hiçbir şey bana, Irak'a pêşmerge için gelirken dağda pêşmerge iken 5 kişi bir battaniyenin altında nasıl üşüdüğümüz kadar kalıcı bir anı bırakmadı. O günler çok önemliydi, ruhumda çift sürülen toprak yarıkları gibi kalıcı izler bırakmış. Ya o günler ya da bizi zindana atıp, üstümüze geldikleri günler bende silinmez hatıralar olarak kalmış."

Xalit Hoca da ısınmıştı, kefiyesini, adeta zorla başında tutuyorlarmış gibi çekip yanına indirdi, aynı anda sözlerine devam etti:

"İşte, biz de o anılar ve anlamlı günlerle yaşıyoruz Kak Senar. İstiyoruz ki, şimdi sizin gibi geniş pêşmerge gücümüz olsun ve Türklere

karşı kararlıca savaşalım. Ama bu tek başına olmuyor, sizin gibi dost ve önder kişilerin, Kürt partilerinin desteğine ihtiyacımız var. Bu ihtiyaçlarımızı temin edersek en büyük düşman Türkiye'yi kesin yeneriz. Bunun faydası Kürdistan'ın diğer her üç parçasına da olur. Onun için sizin gibi halkımızın siyasi önderleri kişiler ve partilerle ilişkileri geliştirip canlı tutmak istiyoruz. Özellikle sizin aşiret İran-Türkiye sınırının her iki tarafına dağılmış. En çok da bu sahalar bizim geliştireceğimiz gerilla savaşı için gerekli. Onun için sizin, aşiret bazında da bize çok destekleriniz olabilir." Bu sözler üzerine Senar Mamedi başını eğip düşünerek "Daha da somutlaştır Hoca, ne tür yardımlar istiyorsunuz?" dedi.

"Kak Senar, biz halk savaşında yeniyiz, oysa sizin tecrübeleriniz daha geniş ve eski. Bundan yararlanmak istiyoruz. Ayrıca elinizde çok sayıda pêşmerge ve silah-cephane var; biz sizden pêşmerge isteyecek değiliz, ama imkânı varsa bize silah-cephane yardımı yapmanız. Bir de sizin kendi aşiretinize sözünüz geçiyor zaten, aşiretin en ileri geleni sizsiniz, her iki taraftaki aşiret üyelerine, bize dağda savaş verirken yardımcı olmalarını tembihlemeniz çok daha ihtiyaç duyduğumuz bir şey. Eğer bizim elimizden bir şey bitecekse de sizin için hiç taksir etmeyiz. Kürt örgütleri ve önder kişilikleri olarak aramızda dostluk ve dayanışmanın gelişmesini istiyoruz. Kuzey Kürdistan'da da bizim ilişki ve imkanlarımız küçümsenmeyecek şekilde vardır; biz de ne destek ve dayanışma gerekiyorsa size karşı bunu sunmaktan asla geri durmayız. Genel Sekreterimizi Apo bunu da özellikle bilmenizi istedi."

İş gelip esas rayına oturmuştu. Senar Mamedi, hemen yaslanmış olduğu yastıktan doğruldu, yanında duvara dayalı duran kalaşnikofunu bağdaş kurduğu dizleri üzerine alıp, sadece meşgul olmak babında emniyeti mandalının "Şak! Şak!" diye açıp kapadı, açıp kapadı. Sonra boynundaki dürbünün askısını işaret parmağına dolayıp dolayıp açtı. Bunları yaparken düşünüyordu aslında hep. Sonra kafasındakilerini açıkladı:

"Kak Xalit, biz sizin gibi gençlerin fedaice kalkıp Kürdistan için çalışmasına çok saygı duyuyoruz. Kak Abdullah'a selamlarımı de ve söyle ki, hepimiz Kürt olup bu dava için çalıştığımızdan aramızda dostluk ve dayanışmanın olması en doğrusudur ve çok gereklidir. Biz de bunu özellikle istiyoruz. Sizin, bizim için destek ve dayanışma örneği sunmayı söylemenizden çok memnun oldum teşekkür ederim. Bunu özellikle Kak Abdullah'a desen."

"Elbette…"

"Bize gelince, evet imkanlarımız daha fazla, elimizden ne gelirse size desteğe hazırız. Ben aşiretin tümüne haber salarım, sizi kollamaları ve her türlü yardımda bulunmaları için. Silah-cephane ve diğer konulara gelince bunlar da olur tabi. Bunu kısa zamanda bizim yönetimle tartışır,

sana haber veririm. Eminim ki bu konuda desteğimizi göreceksiniz. Ayrıca işte istihbari bilgi alışverişi, dağda birbirini kollama ve karşılıklı yardımda bulunma, yine iki taraf da birbirine dostlar kazandırmak için yeni ilişkilerle tanıştırma vesaire şeyleri karşılıklı yaparız. Biz taraftar ve hazırız buna yani. Kak Abdullah'ın özellikle bunları bilmesini isterim."

"Tabi ki…"

"Ama Hoca tekrar söylemek istiyorum ki, İran Devleti'nin sizi bize karşı kışkırtmak ve kardeş kanı dökmek için dayatmalarına aman gelmeyin ha, yoksa her şey biter. Sizden tek ricamız budur." Xalit Hoca buna hafif bir tepki göstererek, "O nasıl olabilir Kak Senar, buna imkân yok, dünya yıkılsa da olmaz. Olsaydı, şimdiye kadar bir şeyler olurdu. Bunu iyi bilin ki: Kıyamet de kopsa biz- bize sıkmadığı sürece- hiçbir Kürt örgütüne ve ileri gelen şahsiyetine ne kurşun sıkarız ne kötü bir söz söyleriz. Ama eleştirimiz varsa, yüzlerine yaparız."

Senar, bu son sözleri duyunca çok sevindi ve "oldu Hoca, her şey tamam oldu gibi. Şimdi kalkıp yemeğimizi yiyelim, evdekiler sabahtan beri uğraşıyor ki bize güzel bir yemek yapsınlar." Buna karşı Xalit Hoca üzülmüş olarak "İyi olmadı, kadıncağızları bu kadar uğraştırdık" deyince, diğeri "Bir şey olmaz, kendine dert etme, biz onlar için hayatlarımızı ortaya koyuyoruz, onlar da bize bir yemek yapmış, çok mu?"

Sonra ortaya, uzun dik dörtgen şeklinde, kenarları dantelli, ortası ip örme süslü bez sofrayı indirip üzerine gençler yiyecek taşıdıklarında Senar, "Kak Xalit sen bilirsin kanımca. Evdekiler, İran'ın en meşhur iki tür yemeğini de bize yapmış: 'abgooşt' ve 'sewzîxoriş.' Abgooştu biz çok yaparız, sewzî xorişı ise daha çok Soran Kürtleri sever; ama senin için özelikle ikisinden de yapmışlar.

Utanma ha bolca ye Hoca, ha ha ha ha!"

"Ha ha ha ha!"

Yemekten sonra her ikisi ayrılırken Senar Mamedî üstüne basa basa Kak Abdullah'a çok selamlarımı söyle bizim ondan umudumuz var, diğer tüm gerilla arkadaşlara da selamlar başarılar…"

***

Apo, 1981 Kasım ayında verdiği "zor" ile ilgili seminerden sonra Xalit Hoca'yı geri İran'a göndermişti. Aynı yılın Aralık ayında karşılıklı yazışmalarından sonra yeni yılda Hoca tekrar liderlik sahasına gelmişti. Suriye-Lübnan hattında bir süre çalışma yürüttükten sonra, Apo, kampları dolaşarak, gittikçe sayıları artan militanlara moral vermesini istemişti. Hoca da bu konularda işinin erbabı idi. Hemen Bekaa'daki geniş alanda ufak ufak kırmızı toprak zemin üzerinde yanaşık düzen ve askeri

yürüyüş eğitimi yapan haki askeri üniformalı gençlerin, yeni yeni yetişmekte olan PKK askerlerinin yanına gitti. Şöyle uzaktan durup onlara baktı. İçi, serin bir rüzgârla doldu, ruhu bir hoş oldu. Kendilerinin de artık bir ordusu vardı: "Ne mutlu Kürtler'e ki bu günlere kavuştuk!" dedi içinden. PKK'li askerler belli bir disiplin içinde "Rap rap rap!" diye ayak sesleri çıkartarak yürüyorlardı. Xalit Hoca, yine de gevşek gördü yürüyüşlerini. Hemen sivil elbiseleri ile meydana onların yanına çevik birkaç adımla koştu ve yanlarında en önde sıraya girip "Öyle gevşek değil arkadaşlar, böyle asker gibi sert yürüyün sert" diyerek, ellerini ileri geri iyice götürüp getirdi ve bacaklarını genişçe açarak sert adımlarla kendisi "Rap rap rap! Rap rap rap!" diye yürüdü. Bu örneği gören sıradaki askerler de hemen canlanıp onun gibi eller-ayakları daha geniş açarak sert bir halde yürümeye başladılar. "Hah şöyle!" dedi sevincinden.

Zira Hoca, çok farklı biriydi. Yaş olarak olduğu gibi cüsse olarak da Dersimli Fuat'tan bile büyüktü. Konuşurken heyecanlandığı zaman gözleri epeyi açılıp parlıyordu, üstelik zayıf beden yapısından olsa gerek boyun damarı da, yeşil, mor…renkleri taşıyan genç bir gökkuşağı okaliptüs ağacının düz gövdesi gibi belirginleşiyordu.. O heyecan ve coşkuyla dile getiriyordu düşüncelerini; sanki o an devrim yapacakmış gibi... Kişilik olarak çoğu militandan daha olgun, zaten evli ve çoluk-çocuk sahibi olduğu halde, heyecanı, bir delikanlınınki gibiydi. En genç insanın heyecanı vardı onda. Şimdi de o damarı tutmuştu...

Xalit Hoca, Lübnan'da yönetim toplantılarına ve bazı farklı çalışmalara katıldıktan sonra, Apo'nun talimatı ile militan gruplarının kaldığı kamplara da gidip onlarla konuştu, sorunlarını dinledi. Bu arada Esat'ın sorumlusu olduğu 25'ten fazla militanın bulunduğu kampa geldi. Xalit Hoca, duvarlarındaki naylon soba isinden sapsarı olmuş küçük eski bir toprak salonda, hemen kapının yanında, önlerinde oturdu. Gencecik insanların perişan halini gördü: Kimisi sesini az çıkarmaya çalışsa da hüngür hüngür ağlıyor, kimisi ne zamandan beri yemek yememiş açlıktan ayakta duramıyor, kimisinin yüzü darmadağın olmuş, artık iyice ağlamaktan gözleri morarmış, gözyaşları silinmeden yanaklarında öyle kuruyup kalmış, kimisi ise Onun yüzüne bakamayıp dışarı çıkmak için izin istiyor ama Xalit Hoca kesinlikle vermiyordu. Aksine kendisi herkesin karşısında bir kaya gibi dimdik ve sertçe durmuş, gençlerin bu haline bakıp, bir takım düşünceleri kafasında getirip götürüyordu. Bir anda aniden sesini otoriter ve kendine sağlam bir özgüvenle yükseltti: "Kim eğer Mazlum arkadaşın şehadeti üzerine bu kadar etkilenir ve kendini bırakırsa onu… hain! ilan edeceğiz. Yapacağız bunu, size kesin söylüyorum! Nedir bu arkadaşlar, kendinizi hemen toparlayın" dedi. O anda herkes taş gibi donup kaldı; herkes tam bir şok olmuştu: Hain ilan edilmek! En

çok korktukları şeydi bu ve bunu örgütün en yetkili bir üyesi söylüyordu. Bu ustura gibi keskin ve acımasız söz karşısında herkes, çok kısa bir düşünmeden sonra hemen kendini toparladı; kendine çekidüzen verdi ve normal bir psikolojiye girdiler. Xalit Hoca'nın vurduğu neşter tam da yerini bulmuştu.

Zira tam o günlerde, örgütün en gönde gelen genç militanlarından esmer delikanlısı, kesin inançlı arayışçılar ve teori denince akla gelen ilk bir-kaç isimden biri, diğer sol ve Kürtçü örgütlerin teorik tartışma açısından korkulu rüyası ve gençlerin taparcasına sevdiği "Keko"su, Diyarbakır zindanlarında düşmanın her türlü kural dışı dayatmalarla tüm militanlara dayattığı teslimiyet gün be gün arttırınca, kendisi, bu durumu darmadağın edip o tarihsel çıkışı yapmak için, tam 21 Mart 1982 günü, üç kibrit çöpü yakarak, Kürtlerin Milli Bayramı Newroz'u kutlamış ve ardından kendisini hücresinde asarak fedai eylemi yapmıştı. O, küçük dört duvar arasında başka eylem biçimi bulamamıştı.

İşte, tüm PKK camiası bundan büyük bir üzüntü duyup, çoğu intiharvari eylem yapmayı ısrarla dayatacak kadar etkilenmiş olduğu gibi, Esat'ın sorumlu olduğu kamp da ölü evi gibiydi. Xalit Hoca, bu durumu görünce düşünmüş, Mazlum Doğan sevgisinden dolayı, öyle yıkılmış halde olan genç militanları, yaptığı neşter vuruşu dışında hiçbir şeyin kendine getiremeyeceği sonucuna vararak o harekete girişmişti. Yoksa, kendisinin de istemediği bir yöntem değildi. Zira, bu sıfat, PKK'li bir devrimci için, ölümden de ağır bir şeydi. Bu söz söylenince akan sular durur, koca dağlar o insanın başına yıkılırdı. Bundan ötesi diye bir yer yoktu! İşte, Xalit Hoca her şeyi göze alıp bu yaklaşımı cesurca yapabilmişti. O zaten, tüm cesaretli işlerin adamıydı. Çünkü oradaki militanlar bin bir emekle yetiştirilip ülkeden yeni temellerde geliştirilecek olan Kürdistan'ın Ulusal Kurtuluş Savaşının kurucu öncü ve komutanları olacaktı. İşte, Xalit Hoca, duygusal zayıflık nedeniyle onların öyle yıpranması veya yıkılmasına müsaade edemezdi. Ki başta da hepsi, bizzat onun askerleri, gerillaları olacaktı. Apo, Xalit Hoca ile Nayif'ı birlikte Doğu ve Güney Kürdistan'a gerekli hazırlık yapmaları için gönderirken, geçmiş ispatlanmış komutanlık özelliği ve korkuyu çoktan kör bir kuyuya atmış olan Karasungur'u ve yanında da yeni gelişmekte olan Nayif'i, Halk Savaşının komutanları olacakları düşüncesi ve planlamasıyla yol üstüne koymuştu.

Xalit Hoca, o şok edici sözlerden sonra oradaki genç militanlara konuşmaya devam etti. Hoca: "Arkadaşlar, sizi çok iyi anlıyorum. Ama biz, şehitlerin anılarına saygı gereği onların mücadelelerini devam ettirmek için, elbette üzülürüz, çok derinden üzülürüz, çünkü adeta kalbimizin yarısını kesip aldılar, ama kendimizi öyle yıkıntılı ruh haline asla

sokmamalı, aksine, acılarımızı, o yarım kalmış da olsa kalbimizin en kıymetli bir yerinde biriktirip bunu, şehit yoldaşlarımızın intikamı ve adaletin yerini bulması için ayırmalıyız."

Herkes bu konuşmalar üzerine yeniden hayatın normal akışı içine girmişti.

***

Nayif ile Xalit Hoca, Apo'dan hatır aldıktan sonra 1982 Mart sonunda küçük bir birim olarak yola koyuldular. Kış boyu hem Apo'nun "Zor" üzerine seminerine katılarak ve hem de partinin kitaplarını okuyarak kendilerini hazırlamışlardı. Önce Şam'dan eski bir trenle 4 kişi, dişleri dökülmüş iki yaşlı ihtiyarın durmadan konuştuğu kompartımana binerek, Güneybatı Kürdistan'ın Qamışlo kentine geldiler. Agît ve Xalit Hoca, yaşlı karı-kocanın o konuşma şekline güldükleri halde, saygıdan, kendileri de bilerek sık sık mizah yapıp, yol boyunca mizahi fıkralar anlatıp, sanki buna gülüyormuş gibi yaşlı çiftle karşılıklı bolca gülerek, esas gülüş nedenlerini gizlemeyi becerdiler.

Küçük birim, Qamışlo'dan Dêrîk'e gittikten sonra, orada iki gün bir tanıdığın sade kırmızı topraktan yapılmış evinde kaldılar ve ardından Güney Kürdistan'a geçtiler. Sınır boyu rahattı zaten; hazırlanan kısa yoldan geçiş yaptılar ve Güney Kürdistan sınır boyunca mola vere vere, Xalit Hoca'nın bir kısmını tanıdığı KDP komutan ve pêşmergeleriyle selamlaşıp onların içinden sıcak ilişkiler kurarak ilerlediler. İran sınırına yaklaştıklarında da arazide kamp kurup karargâhlar oluşturmuş İran askerleriyle de yer yer Hoca'nın dostane ilişkileri sonucu bazen yanlarında yemeğe de kalarak yollarına devam ettiler. Kendileri ince ve bataklık yeşili renkte şal û şapik giymiş olan Agîtlere, o dağ başında İran askerlerinin giymiş olduğu dar askeri üniforma ve özellikle siperliği epeyi uzun kasketleri acayip ve gülünç geliyordu. Xalit Hoca'nın üstünde daha kalın yünlü bir kumaştan yapılmış, beden üzerinde dik duran çam yeşili göz alıcı bir Kurdî elbise vardı.

Bir an önce yerine ulaşmanın heyecanı ve sorumluluğuyla Agît en önde gidiyor, koltuk altlarına ve omuzlarına kadar ıslanmış, ince kumaştan terin hemen çıktığı bir halde Hoca'ya ve diğerlerine "Ooo! Siz daha nerede kaldınız, bakın ben nereye ulaştım" diye şakadan havasını atmadan edemiyordu.

4 kişilik küçük birim yolda giderken hem tehlike açısından zorlanmadı hem yorgunluk bakımından. Zaten sınırın her iki tarafında belirgin bir boşluk vardı, bu işlerine epeyi yaradı, ayrıca Xalit Hoca'nın tanıdığı epeyi Güneyli ve İranlı ilişki vardı, yolda giderken bunlardan hatırı sayılır ölçüde yararlandılar, askeri kamplarda da iyi ağırlandılar.

***

Adıyamanlı Hasan, bu sırada, aldığı göreve, ilk gençliğin taşıdığı saflığın verdiği itki sonucu ateş eden bir namlu sıcaklığıyla sarılmış, hep Lübnan'ın tozlu patika yollarında ya da şoşe yollarda arabayla koşturup yanakları, alnı ve kulakları, adeta şaplak vurulmuş gibi yine al al oluyor, ama o peygambervari kalbinde kıvrım kıvrım dolaşan iyi niyet ona her türlü yorgunluk ve tehlikeyi unutturuyordu.

Nayif ile Xalit Hoca, 1982 Mart sonunda Doğu ve Güney Kürdistan havzasına giderken aslında Apo, biraz düşünmüş ve atik, çalışkan bir genç olarak Adıyamanlı Hasan'ın da beraber gitmesinin iyi olacağı kanaatine ulaşmıştı. Apo, biraz da böyle idi. Mevcut durumu ve bunun aktörleri olarak kişileri iyice gözler, bir bakarsın aniden, hiç kimsenin aklına-hayaline dahi gelmeyecek kararları alıp herkesi iyice şaşırtırdı. Bu sefer de öyle yapmıştı. Hasan, gitmek için hazırlık yapıp yola düşmeye başlamış, ama yine son anda Apo gidişini bekletmiş ve sonra geri dön talimatı vermişti. Hasan'ın o an kabaran ve "Ben şimdi böyleyim ha!" dercesine yüzünden okunan coşkusu ile mutluluğu bir anda, ilkel tesislerde, çoğu paslanan metal kalıplar içinde hazırlanan uzun dikdörtgen prizma buz kalıplarının kızgın güneşin altında bir anda erimesi gibi olup gitmişti. Ülkeden yeni militan grupları geliyordu, bunlarla ilgilenmek lazımdı… bu nedenlerden olacak ki kamplarla ilgilenme zayıf kalmasın diye onu geri görevine göndermişti. Bir süre geçtikten sonra, Apo, görev sahalarını genişletti, epeyi ince ve uzun, diğerlerinden daha yaşlı, Urfalı Welat'ı yanına vererek, Lübnan'daki tüm kampların sorumluluğunu ikisine verdi. Urfalı İbê, yürürken incelikten kırılacak gibi olup, kamburu hafiften çıkıyor, daha genç olan Hasan ise, ateş gibi bir genç olduğundan Filistin kefiyesini boynuna atıp önde tozu-dumanı adeta bir küheylan gibi arkasında bırakarak gidiyordu. O sıralarda, Ankara'ya bir düğüm atmışlardan Cuma ise, önce Şam'da kalırken, sonra Ortadoğu'nun Paris'i Beyrut'a adeta dünyanın her gücüyle diplomatik ilişki kurmak için gitmişti. Adıyamanlı Hasan ile yaşlıca Urfalı Welat, en üstte her ikisi de "devrimin sarı atmacası" ile Ankara'ya düğüm atana bağlı olarak bu çalışmayı yürütüyordu.

***

4 kişilik yolcu grubu arabayla Urmiye'ye ulaşınca, yol yorgunluğuyla, oradakilerin, yağda kızartmadan, oklava ile patlıcanları ekmek açar gibi yapıp yassılaştırdıktan sonra fırında pişirdikleri ve yanına da yayık ayranını koydukları özel bir karnıyarık yemenin ardından, demli

çayları ağır ağır yudumlayıp, yolda başlatmış oldukları tartışmalara burada da hiç durmadan devam ettiler.

Söz isim konusuna gelince, Nayif kararlı bir şekilde "Bu adı bana Filstinliler taktı, biz de herkes gibi mecbur kabul ettik. Ama artık ülkemdeyim ve özgürüm, kendime yeni bir isim takacağım Xalit Hoca, eğer sen de uygun görürsen" dedi. Xalit Hoca her zamanki gülüşünü yüzünde açıp bembeyaz dişlerini göstererek, "Tabi, haklısın Nayif arkadaş, niye olmasın, daha da iyi olur" diye cevap verdi.

Bunun üzerine Nayif hiç beklemeden "Benim adım 'Agît' olsun, zaten Kürtçe bir isim, bize bu tür Kürtçe isimler yakışır, artık tüm arkadaşlar böyle kendi dilinde isimler takmalı bence" deyince, Xalit Hoca: "O kesin doğru, ama nasıl buldun bu Agît ismini sen! Vay be, herkes cesaret edemez bu ismi kendine takmaya."

"Yolda gelirken düşündüm valla. Kendime bunu uygun buldum ve hakkını vereceğim Hoca" deyip gülerek, Karasungur'un dizlerine dostça elini koydu.

Nayif'in Kürtçe'de "Yiğit" anlamına gelen bu ismi kendisine koyması basit bir olay değildi. Kalbinde kahramanlık duygusunu her an hissederek doğanlar, kahramanca isimler takarlar kendilerine. Sıradan bir insan, aslında özünün derinliklerinde taşıdığı kahramanlığı göremez ve hep sıradan kalır. Her insan, içinde, şu veya bu kahramanlık olgusunu barındırır, önemli olan sıradanlığı kabul etmeyerek taşıdığı kahramanlık dalını görüp dışa çıkarabilmesidir. Bunu ortaya çıkarıp sağlam bir özgüvenle kendine layık görenler, sıradanlığın taşıdığı tüm eziklik ve zayıflıkları silip atar. Nayif'in yaptığı da buydu.

O artık Agîtti!

Agît'in başında olduğu bu ekip, çok küçük bir birim düzeyinde de olsa, geri çekilme sonrası Ulusal Kurtuluş Savaşını yeni temellerde başlatmak için, ülkeye dönen ilk öncü birimdi. Planlanan büyük grup henüz geri dönüş yapmayınca, Apo tarafından hepsini temsilen Agît gönderilmişti. Bunun tarihsel öneminin farkındaydı genç komutan. Ondandır ki, ölümü "bir uzun uyku sadece" diye küçümseyip rolüne dört elle sarılmıştı.

O, farkını yine göstermişti. Büyük insanlar, büyüklüklerini özgürce dile getirebildiklerinden, kendisi bunun için özel bir çaba göstermeden herkes tarafından görülmesinden de hiç mütevazılık yapmıyordu. Büyük kalmak isteyenler hep büyük kalacak, ısrarlara rağmen cüce olmak isteyenler hep cüce olacaktı, bunun üstünü örtmeye hiç de gerek yoktu; toplumsal kanun buydu.

Agît, kendi küçük ama kapladığı yer bayağı büyük olan, bir albatros kuşu gibi bir unvanı elinde tutuyordu. Hicretten yeniden mabede dönüşün yolunu kendisi ardına kadar açmıştı. Haklı olarak bunun gururunu sırat köprüsünden korkusuzca geçen birinin hakikatinde yaşıyordu.

Aslında, henüz ne zaman ülkeye yönelecekleri belli olmayan ana grupları ve Agîtlerin de gidişinin öncesinde, daha erken bir şekilde harekete geçirmek Apo'nun kafasında vardı. 1980 Aralığında Cuma'ya yazdığı bir mektupta bunu dile getiriyordu:

"Cephe, askeri hazırlık, örgütlenmenin yeniden organizasyonu, dışta sağlam destekleri yaza doğru başarırsak tekrardan güçlü bir saldırı için koşullar yaratılmış sayılacaktır. Tüm perspektifimiz bu koşulların birbirine paralel olarak hazırlanmasıdır. Hazırlıkların eksik olması veya acele bazı girişimler geçmişten de anlaşılacağı gibi altından kalkamayacağımız sorunlar yaratabilir. Bu açıdan bu sefer çok daha sağlam bir zemine basarak ve çok iyi çizilmiş amaçlara bağlı faaliyetler geliştireceğiz. Tesadüfün rol oynamasını en aza indireceğiz. Zira ne düşman, ne de müttefik güçler tesadüflere fırsat vermeyecek kadar bilinçlidirler."

Agît'in İran-Doğu Kürdistan'a Xalit Hoca ile birlikte 1982 Nisanında gelmesinden sonra, Apo'nun o alana ilişkin verdiği yeni perspektif ve talimatlarla, yeni mücadele dönemi için ön hazırlık çalışmalarına hemen başlamıştı. En yakın yardımcıları yine Sömürge Hasan'dı. Agît'in küçük bir birimle de olsa gelişiyle gerilla savaşının alandaki pratik hazırlık çalışmaları daha da hızlanmış ve özellikle belirgin bir şekilde, üslenmenin asıl sahası olan sınır boylarına kaymıştı. Yeni gelen bu kendinden emin komutanın esas derdi buydu. Ondandır ki, kafasında çoğunlukla dağlık alanda kampları kurmak vardı; ve bunun hayata geçirilmesine Barzanilerle bizzat kendisi görüşerek başlamıştı bile. Her iki önder kadro, ya birlikte ya tek tek, yorulmak nedir bilmeden, kırsal alanda kamp yerlerini belirliyor, onu kurmak için gerekli malzemeleri temin etmek için, Kürdistan ulusal savaşçıları olarak halktan ve diğer örgütlerden başları dik bir şekilde doğrudan istiyor, bir gün oradan geçerken kendilerine kapılarını açıp güler yüz gösterecek bir ilişkiyi bile kazanmak için çalışıyorlardı.

Bunun gereği olarak da ilk önce, eskiden orada bulunan arkadaşları içinden küçük bir grubu Kuzey Kürdistan'ın sınır bölgesine göndermişlerdi.

***

Nihayet mevsim yaza doğru nazlı nazlı bükülünce, Apo, artık hazırladığı kitapların da yardımıyla tüm kamplarda ve şehirdeki çekirdek evlerde konumlanmış olan, dünya kupası maçlarında takımını galip ya da

mağlup edecek son penaltıyı atacak olan futbolcu gibi bir heyecanı yaşayan militanların, kış sonrasında da devam ettikleri eğitimlerin, çok yönlü yetersizlik ve dogmatik, ezberci yanlar da taşısa var olan eksiklerini eksen olarak giderip, kafalarda sistemli bir bakış açısı oluşturduğunu görünce, temiz yürekleriyle kendisine içten inanan bu gençlerin Hakka yürüyüşü gibi ülkeye genel geri dönüşe karar vermiş ve ilk grup olarak Urfalı Sarı Delil ile Erdalların birliğini göndermişti.

***

Apo'ya bu kararı verdiren en önemli gelişmelerden biri, özellikle alanın en büyük ve girişken gücü olan Irak KDP'siyle ilişkileri geliştirip iki örgüt arasında kalıcı bir ittifak metnini ortaya çıkarmış olmasıydı. Apo'nun zaten doğasında yırtıcılık vardı. Yurt dışına çıkınca, derler ya "Dünya görmüş biri" donanımıyla vizyonu daha da genişleyip, genlerinde taşıdığı milyarlarca yırtıcı girişkenliği daha bir bilince ve dizayna kavuşmuştu. Yurt dışında şimdi denebilir ki, tek başına, nerdeyse nefes bile almaya fırsat bulmadan avı için dört dönüp, keşfedilmiş bu yenidünyada örgütüne yer edinmek istiyordu.

Gerek kendisinin Suriye'de oluşturduğu ilişkiler gerekse de İran'da buna paralel devam eden görüşmeler sonucu, nihayet Apo'nun mantıken, çok derin ve içinde uzun kağnıların sık bir biçimde ekilmiş olduğu uçurumun bu tarafından karşı kıyısına geçebilmek için, orta çağdan kalma çürük tahtalardan yapılmış da olsa bir köprüye olan ihtiyacından dolayı en çok gerekli gördüğü şeyi başarmış, Irak KDP ile söz konusu olan protokol oluşturulmuştu. Çünkü sınırlarda ve İran'da üstlenmek lazımdı ve buralarda da en etkin güç Irak-KDP'siydi… Sonra da YNK… Celal Talabani'nin güneşe verilen bir külçe gibi gittikçe parlayan örgütü…

1975'te Cezayir'de KDP'nin sırtını dayadığı İran ile 11 Mart 1970'de Saddam Hüseyin'in Kürtlere otonomi vereceği vaadiyle ortak barış deklarasyonu ilan eden Irak'ın, bu konuda, içi boşaltılmış bir otonomi vermeyi dayatarak Kürtleri oyuna getirmesiyle birlikte imzaladığı antlaşmadan sonra, Güney'deki Kürt hareketi, öyle ki, en yükseğe çıkmış öğlen güneşinin, aslında gecikmiş bir ürkeklik ve aptallık sonucu binlerce silahın gölgesiyle kapatılması gibi tasfiyeye uğramıştı. Kimilerine göre "İhanet Antlaşması" denen, iki devletin Güney Kürdistan üzerinde anlaşmasını, kendi halkına güvenmekten ziyade dışa bağımlı bir "majeste-kul" siyasetini, en değme eziklere taş çıkartan bir şekilde izleyen Irak-KDP, adeta kendisine göklerini biçtiği ilahi kader kostümü olarak görüp, pêşmergelere çağrıda bulunmuş ve devrimin bittiğini, herke-

sin silahını teslim edip evine gitmesini söylemişti. Bunun üzerine pêşmergeler harıl harıl ağlayarak ve kırk yıllık düşleri kör bir kuyunun içine düşmüş naçarlığıyla silahlarını indirdiler. O zaman 100.000 pêşmerge silah bırakmıştı. Siyasi olarak bu tasfiye süreci, halk arasında "Aş betal" diye adlandırıldı.

Daha sonra, özellikle de İran-Irak Savaşı'nın başlamasıyla, Güney Kürt Hareketi, bir ölünün beyaz içinde, başta İran'da olmak üzere, savaşın yarattığı boşluktan da yararlanıp Irak-Türkiye sınırında, her iki tarafında köz dağlarının yükselmiş olduğu sırat köprüsü gibi çok ince bir hat üzerinde tekrar üslenmeye başlamıştı. İşte, ismi bölgede gittikçe tanınan PKK militanı, ilk dünyaya gelişinde biraz da acemice ortada dönüp oynayan bir çocuğun, şimdi yüzündeki sivilcelerle ergenlik çağına girmiş bir delikanlı şaşaasıyla gerilla savaşına yeni girişmek isteyen örgütüne İran-Irak hattında karışmayıp destek vermeyi gözeten bir KDP'yi yanına çekebilmişti.

Daha 15 Eylül 1980'de, A Takımından Cuma'ya yazdığı notta, o kafasında bir iskambil destesinin hep karılması gibi sürekli yeniden yeniden bozulup oluşturulan düşüncelerle şöyle diyordu:

"Ebu Cehab'ın yoluyla Irak PDK'si ile özellikle imzaladığımız protokolün içeriğine uygun görüşmeler yapabileceğimizi bildiriniz. Xazî adlı bir sorumlusu buradadır. Daha önce orada benimle görüşmek istemişti. Kötü yorumlanmaması için bunu gizlice sürdürün. Zaten protokol gereğidir de bu görüşmeler."

Daha 1980 yazında UDG ile özellikle Mardin yöresindeki çatışmaları durdurmak üzere IKP'nin dahil olduğu bir protokole ulaşılmıştı. Ama KDP ile esas bağlayıcı ittifak nihayet 1982 yılında yapılmıştı. İki örgüt arasındaki ittifak, önce Barzanilerin büyük kardeşi İdris Barzani ile Apo arasında yapılan görüşmeyle temeli atılmıştı. Bunun alt yapısını ören ise İran'da bulunan Xalit Hoca oldu. O zaman Tahran yakınındaki Kerej tamamen KDP'nin yeriydi. Urmiye'de bazı mülteci kampları vardı. Ayrıca, Urmiye'ye bağlı Rajan Köyü, KDP- Politbüro'sunun karargahıydı. Sekretaryaları buradaydı, evleri ise başka yerdeydi. İşte, Xalit Hoca, burada onlarla her fırsatta politik görüşmeler yaptı ve bunların sonuçlarını hep Apo'ya aktardı. Bütün bunları değerlendiren Apo sonunda elle tutulur yararlı bir şey görünce, ortaya çıkan fırsatları yakalamada usta olduğundan hemen bunu, çoktan beri arzuladığı sonuca dönüştürmek istedi.

Xalit Hoca ile o da İran'a çıkmış olan Sömürge Hasan bu tür çalışmaları yürüttüler. Her ikisi, Irak Kürdistan Demokrat Partisi yetkilileri, yine İran Kürdistan Demokrat Parti ve Komala örgütleriyle görüşmeler yapmışlardı; yani hem ağırlıklı olarak Irak ve hem de İran örgütleriyle

görüşmeler yapmışlardı. Aynı zamanda Suriye'de de bu yönlü ilişkiler devam etmişti. Bu örgütlerin o zamanlar Azad ve Qazî isimli iki yöneticileri Şam'a gelmişti, KDP'nin Qamişlo kentinde de büroları vardı. Burası üzerinden de ilişkiler devam etmişti. Nihayet, Agît'in İran-Doğu Kürdistan'a gelmesiyle, bu amaçla yapılan ilişkiler daha bir ivme kazandı. Bu amaçla KDP ile görüşmeler somutlaştırılıp derinleştirilmişti.

Sonuçta iki örgüt, Irak KDP ile PKK arasındaki söz konusu tarihi ittifak protokolü gerçek anlamda ortaya çıktı; ve genelde KDP ve PKK yönetimleri tarafından kabul edildi.

Halit Hoca yalnız örgütlerle değil, Senar Mamedi ve diğer etkin ve geniş bölgelere hükmedip, ileri derecede askeri güce sahip aşiret ileri gelenleriyle de ilişkiler geliştirmişti. Gerillayı ülkeye taşıyıp alt yapısını güçlendirmek için bu konuda da ta Suriye'den Apo'nun talimatıyla başarılı adımlar atmıştı.

***

KDP ile PKK arasındaki yazılı resmi protokol metni 11 maddeyi kapsıyordu. İki örgüt tarafından 1982 yılının ortalarında şekillenen protokol KDP'nin yapısal gerçekliği açısından tuhaf bir durum taşıyordu.

"Irak Kürdistan Demokrat Partisi ve Partiya Karkerên Kürdistan Arasında Dayanışma İlkeleri:" başlıklı belge hemen hemen tamamen PKK'nin Marsist-Leninst çizgisine göre hazırlanmıştı, ama feodal ideolojiye sahip bir parti olan I-KDP lideri bunu olduğu gibi kabullenmişti. Ya PKK ikili ittifakta şimdiden baskın çıkıyordu ya da I-KDP çok önemsememişti metni. Şu da bir etken olabilirdi ki; KDP, 1976 Konferansından sonra, günün modasına uyarak, biraz da Sami Abdurrahman'ın etkisiyle sosyalist-solcu bir imaj takınmıştı. Zaten KDP bu sosyalist-solcu imajı, işe yarıyor diye biraz daha sürdürdü ve 80'lerin ortalarında çöpe atıp, tekrar asıl kimliği olan feodal ilkel-milliyetçi yüzünü herkese doğru tuttu. Muhtemelen henüz yakın bir yadigâr olarak kalan bu geçmiş sosyalist-solcu imajı halen iş görür diye de PKK ile ortaklaşılan protokolün bu denli sosyalist ve Marksist-Leninist içerikli olmasına ses çıkarmamıştı.

Mukaddime kısmında, *"Amerika Birleşik Devletleri önderliğindeki emperyalizm, Ortadoğu halklarının gelişen ulusal kurtuluş mücadelesine karşı, bir yandan direkt müdahaleye hazırlanırken, öte yandan da bölge gericiliğini daha çok mücadele etmek için güçlendirmekte ve bunları devrimci-yurtsever güçlere karşı saldırıya geçirtmektedir… bir yandan İsrail Siyonizm'i, öte yandan Mısır, Ürdün, Suudi Arabistan ve Irak gibi Arap gericileri ile Arap halkını kendi denetimi altında tutmaya ve ilerici-yurtsever Arap güçlerini boğmaya çalışmaktadır. Yine Türk ve Irak*

faşist rejimlerinin eliyle Türk, Kürt, Fars ve Arap halklarının devrimci mücadelesini ezmek istemektedirler," gibi radikal devrimci belirlemelerin altına I-KDP'nin imza atmasının esas nedenlerinden biri de, sığındığı İran'a, yaşadığı devrim dolayısıyla olsa gerek dokunulmamış olmasıydı. Oysa, 1975 tasfiyesinden sonra iyice küçülmüş olan bu yaralı örgüt, bu sözlerin hemen hemen hiç birini dile getirme kudreti ve niyetinde değildi.

Bölgede emperyalizme ve bölge gericiliğine karşı halkların kurtuluş mücadelesinin giderek gelişeceğini vurgulayan mukaddimede "Ortadoğu'da devrim ve karşı devrim güçleri arasında süren bu yoğun mücadelede Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin yeri ve rolü çok önemli ve belirgindir" denildikten sonra Kürdistan Devrimi'nin bölgede yol gösterici olduğunu belirtip, önemli oranda aşılmış olsa da henüz devam eden eksikliklerden sıyrılarak, Kürt örgütlerinin kendi arasında ve bölgedeki ilerici-devrimci oluşumlarla ilişki ve ittifakının önem ve gerekliliği belirtiliyordu.

En sonda ise, belli ki PKK'nin girişimi ve ısrarıyla, her şeye rağmen yeni bir olumlu adım olan bu dayanışma belgesinde maddeler şöyle sıralanmaktaydı:

"1-Başta ABD emperyalizmi olmak üzere, emperyalizme karşı olmak, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini ona karşı bir güç olarak görmek ve bu mücadeleyi geliştirebilmek için yoğun bir çaba içerisine girmek, emperyalizmle çeşitli şekillerde ilişki kurmak isteyen anlayış ve eğilimlere karşı çıkmak… emperyalizmin Kürdistan ve bölgedeki plan ve komplolarına karşı mücadele etmek;

2-Kürdistan Ulusal Kurtuluşunu, dünya devrim güçlerinin, ulusal kurtuluş ve işçi sınıfı hareketlerinin bir parçası olarak görmek, buna uygun ilişki ve ittifaklar geliştirmek;

3-Başını ABD'nin çektiği emperyalistler, bölgesel savaşlar çıkararak, sosyalist ülkelerin içişlerine müdahale ederek, anti-emperyalist ülkelere işgal tehditleri savurarak, ilerici-radikal iktidarları devirmek için plan ve komplolar düzenleyerek saldırılarını sürdürürken, insanlığın mahvı demek olan nükleer dünya savaşı çıkarma hazırlıkları sürdürmektedirler. Onların dünya savaşı politikalarına karşı, sosyalist ülkelerin… işçi sınıfı ve demokratların safında dünya barışı için mücadele etmek.

4-… faşist Türkiye ve Irak rejimlerine karşı savaşmak, emperyalizm ve bölge gericiliğine karşı mücadelede Kürdistan Ulusal Kurtuluşunu bölge devrimci-yurtsever hareketlerin bir parçası olarak görmek, başta Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi olmak üzere tüm halkların devrimci-ilerici güçleriyle ilişki ve ittifaklar kurmak;

5- (…)

6- Esas olarak Kürdistan halkının gücüne güvenip, ona dayanmak ve ulusal kurtuluşun çıkarları için ilişki ve ittifak geliştirmede bu anlayışı benimsemek.

7-Kürdistan Ulusal Kurtuluşunu, her parçada, oradaki halka dayalı geliştirmek ve bu mücadeleyi, egemen ülkenin proletaryası ve emekçi halkının devrimci-demokratik mücadelesiyle stratejik düzeyde ele almak ve bu temelde ilişki, ittifak, birlik ile cepheler kurmak için aktif çalışmak.

8-Esas olarak her örgüt ve partinin kendi parçasında çalışma yapmasını, diğer parçalarda kendine bağlı grup ve güçler oluşturmamasını ve her parçadaki ulusal kurtuluşçu güçler arasında aktif ilişki ve ittifaklar kurmayı benimsemek, ulusal sorunu tartışıp kararlar alacak üst düzey toplantıları yapmak…. Kürdistan halkının düşmanlarını hedefleyecek ilişki ve ittifaklar kurmayı benimsemek;

9-Kürdistan'da var olan parti ve örgütler arasında….sürtüşme yerine ulusal kurtuluşta birlik olmadan, sorunları, silahlı mücadele ile değil, görüşmelerle ve halkımızın çıkarları doğrultusunda çözmeden yana olmak;

10-Karşılıklı olarak örgütlerin içişlerine müdahale etmemek… herkesin ideolojik-politik-örgütsel bağımsızlığına saygılı olmak;

11- (…)"

Üzerinde anlaşmaya varılan protokol kabul edilmiş ama liderler tarafından hemen imzalanmamıştı. 1983 Baharında, Şam'da, hazır olan protokolü, KDP tarafında, partinin resmi genel başkanı-veya İdris Barzani ile birlikte iki kişilik başkanlık ortağı- sıfatıyla küçük kardeş Mesut Barzani imzalarken, PKK tarafında ise doğrudan Genel Sekreter imzalamıştı.

Mesut Barzanî ile Apo'nun görüşmesi ilkti ve birçok gözün çevrildiği önemli bir olaydı. Çok şaşaalı bir görüşme hazırlığı ve dekorasyonu, hatta protokolü vardı denemezdi. 1-2 yaş farkla birbirine yakın yaşlarda iki genç liderin görüşmesiydi bu: 34-36 yaşlarındaydılar o zaman. Evin dekorasyonu çok zengin olmasa da renk uyumu belli ki bir uzman işiydi. Tam gri tonda ve ondan çok fazla fark edilmeyecek derecede daha açık gri ince şeritlerin göze çarpmayacak şekilde yukarıdan aşağıya doğru indiği duvarı dikine ve onun tabanından geçen yatay iki geniş beyaz şerit kesiyordu. Bu şeritlerin içerisinde ise, belli yerlerde altıgen şekillerin oluştuğu, karşılıklı olarak dikey ve yatay geçen, kısmen daha ağır tonda ve birbirine paralel iki çizginin oluşturduğu bir desen vardı. Bu gri duvara dayalı bir şekilde konulmuş ve yere değen alt kısmı ile kenarları oldukça kalın, iki kişinin oturacağı geniş bölmesinin yanına tek kişilik böl-

melerin de konulduğu, duvarla aynı gri tonda lüks bir koltuk vardı. Koltuğun önünde ise üzerinde liderlerin göz gezdirdiği gazeteler ile geniş ve yüksekçe metal kül tablalarının olduğu üzerine kalın cam çekilmiş bir orta sehpa duruyordu.

Apo, üstte beyaz bir tişört giymiş, pantolon olarak da aynı beyaz rengi seçmişti. Bu haliyle giyecekleri kısa kollu bir takım oluşturuyordu.

Onunla birlikte oturan ve Apo'ya göre kısa ve ufak tefek yapısı hemen göze çarpan Mesut Barzani ise dalgalı ve kumrala çalan saçlarını soldan iv yaparak sağa doğru yığmış ve Apo'nunki gibi ne çok kısa ne çok uzun, resmiyet içindeki bir siyasetçi boyutunda kesmişti. Apo, görünüşüne daha dikkat etmiş gibiydi. Uzun ve irice gövdesinin üzerinde ona orantılı bir şekilde duran başının büyüklüğüne uygun düşen bir şekilde saçlarını kesmişken, daha zayıf ve kısa olduğu için daha küçük bir başa göre kestiği saç uzunluğu kafasında kısmen aşırı ölçüde abartılı duruyor ve yüz şeklini belli bir deformasyona uğratıyordu. Bıyıkları tipik ince ve daha açık renkteydi, bıyığı ile yanakları arasındaki ben ise, yüzünde doğum nişanı gibi duruyordu. Kolundaki saat, belli ki Apo'nunkine göre çok daha pahalı, ama abartılı bir şekilde altın sarısıydı. Yakasına sıkıca bağladığı ve ince sayılan koyu zeytuni kravatının üstünden aşağıya doğru indiği gömleği, kumlu kahverengi ile şeftali turuncu arası tonda bir renge sahipken, ayağında soluk kahverenginin koyu tonu bir pantolon vardı.

Fiziksel bakımdan dominant olan Apo'nun yanında Mesut Barzani, biraz çocuksu olmasa da, liderliğinin aleyhine sayılabilecek bir duruş sergiliyordu. Ne var ki bunu, ciddi duruşu ve bakışlarındaki ilgi düzeyi dengeliyordu. Apo'nun bakışları ise deliciydi.

Tarihin cilvesiydi ki, yoksulluktan yetişerek her şeyi kendi emeğiyle sabırla tek tek yaratmış radikal devrimci bir Apo ile baba mirasını korumaya çalışan ve feodal özelliklerin üzerine iyice sinmiş olduğu, aynı yaşlardaki genç bir Kürt lideri açıktan yan yana, derinliklerde ise karşı karşıya gelmişlerdi.

"Başta bunu söyleyeyim Kak Abdullah, bu görüşmenin sağlanması çok iyi oldu. Sizin gibi, genç yaşta, tek başına böyle etkili bir hareketi geliştiren insanı ve hareketinizi yakından tanımaktan memnun oldum ben. Umarım böylesi verimli görüşmelerimiz devam eder ve bu sayede dostluğumuz giderek gelişir."

Konuşmasında beden diline hiç başvurmadan çok sakin ve yerinde pek kımıldamadan bunları dile getiren Mesut Barzanî'ye, Apo, canlı bir yapısı olmasına rağmen o da hem resmiyet gereği hem de en doğru kelimeleri seçmek için yoğunlaşarak, o da pek beden diline başvurmadan

oturduğu yerden, bazen önüne bakıp bazen muhatabına cevabi sözlerini söyledi:

"Teşekkür ederim Kak Mesut, bizi onurlandırdınız. Ben de Barzanî ailesi gibi, Kurdistan mücadelesine büyük emekleri geçmiş bir ailenin üyeleriyle oturmaktan özellikle memnuniyetimi dile getirirken, sizin genç yaşta partinin başına geçen kişiliğinizi yakından tanımaktan şeref duydum. Dediğiniz gibi umarım bu görüşmelerimiz ve dostane yaklaşımlarımız devam eder."

"Ben de size teşekkür ederim Kak Abdullah, özellikle bizim hareketimizin ihanete uğrayıp öyle darbeler alması Kürdistan mücadelesini zayıflattı. Ama biz Kürt örgütleri olarak el ele verirsek eminim ki, dostlarımızı çoğaltacak, düşmanlarımızı sonunda yenilgiye uğratacağız. Bu iç sorunlar bizleri zorluyor. Bunları aşmak ve Saddam Hüseyin'in karşısına en geniş cepheyle çıkmak için gördüğünüz gibi biz somut cepheleşmeye gittik; umarım sonuç alırız. İşte, sizler, Kürdistan'ın diğer parçalarındaki örgüt ve partilerle de bu ittifak ve dayanışmalarımızı geliştirerek, dört parça Kürdistan nezdinde en geniş birliklere ulaşmak istiyoruz." Apo bu sözler üzerine başını sallayarak ve canlı yapısı yavaş yavaş hareketlenerek, kısmen ellerinin yardımıyla ona karşılık verdi:

"Bunlar çok güzel gelişmeler Kak Mesut. Hele bu sözleri sizden duymak inanın ki, beni çok memnun ediyor. Bizim siyasetimize göre de madem ki Kürdistan 4 parça ve halkımız üzerinde tahakküm kuran devletler 4 tane, o halde bizim de 4 parçada örgütlenmemiz ve bu 4 parçadaki tüm örgütler olarak kendi aramızda birliğe gitmemiz gerekir." Apo bunu dedikten sonra durdu, başını öne eğik şekilde hayıflanma anlamında iki yana salladı ve sonra devam etti: "Ne yazık ki, Kak Mesut, bu olmuyor işte istediğimiz gibi."

Beden dili çok keskindi. Kendisini aniden geriye çekip iki elini yanlarda açarak ve şaşkınlık ifade eden bakışlarını karşısındakine yönelterek konuşmaya devam etti:

"Ha bakın işte, en büyük parça olarak bizim Kürdistan'da kaç örgüt kalktı bizimle uzun süreler çatıştı, birlikler kurdu bize karşı." Burada bir-iki saniye durup, yüzünü hafiften yan çevirip başını eğerek, ama ikna edici olması için samimi bir şekilde gözlerini daha da açıp KDP liderine bakarak konuşmasını sürdürdü: "Mesela Güney Kürdistan'da da ne yazık ki böyle bir tek birlik yok. Sizin ve YNK'nin ayrı cepheler oluşturması Kürdistan'ın çıkarları adına bizi çok üzüyor."

Bunu dediğinde Mesut hemen devreye girdi. Tabiatı gereği yine yerinden kıpırdamadan ve çok sakin bir şekilde, hakeza beden diline başvurmadan konuştu. Bu mod, Mesut Barzani'nin tıynetinde olan bir şeydi. Ama biraz da pot kırmamak için çok aşırı resmi ve titiz davranan

yeni ve acemi liderlerin bir özelliği olsa gerekti. Birincisi doğal bir şey olurken, ikincisi ona eklenen bir maskeydi. Zira ne babası Molla Mustafa Barzani böyleydi ne de kardeşi İdris Barzani. Bu, anne genlerinden gelen bir şey olsa gerekti. Tıpkı, fiziki olarak babasına ve kardeşine çok da benzemediği, daha yuvarlak ve yakışıklı bir yüze sahip olduğu gibi anne tarafına çeken bir şey olsaydı. Ama öylesi genç yaşta bu tür maskeleri takınma sürekli bir alışkanlık edinilirse, o maskeler giderek insanın yüzüne yapışıp kaynaşır ve bu konuda dile gelmiş bir söz olarak, o insanın yüzü olur:

"Siz de şahit oluyorsunuz Kak Abdullah, YNK eskiden beri hep böyle bölücülük yapıyor. Düşün ki, baş düşmanımız Saddam'ın yanına bile gitti, gidiyor. Şimdi de ortak cepheleşmeye bir tek onlar gelmiyor. İşler, iyi yürüdüğünde bizim yanımızda oluyor, birliğe geliyor, ama Güney Kürdistan hareketinde biraz tökezleme olunca hemen, Celal'ın kurnazlıkları ile farklı arayış ve durumlara giriyorlar. İşte, en son gördüğünüz Kürt Ulusal Kongresi'ni toplama çalışması, bu aslında bize karşı bir şey." Tam burada, fırsatları kaçırmayı hiç sevmeyen Apo hemen söze girdi ve başını yine karşısındakini ikna etme amaçlı olarak iki sefer üst üste sol yan aşağıya doğru eğip kaldırarak ve bakışlarını samimi bir sertliğe büründürerek,

"Evet, evet, çok doğru söylüyorsunuz, ben bunu en yakın arkadaşlarıma da yazdım: 'Kürdistan Ulusal Kongresi, diğer Kürt örgüt ve partilerinin aleyhine çalışan bir yapılanma olmamalı; aksine herkes katılmalı bu platforma. Yoksa ulusal kongrede böyle düşmanlıklar olmaz; KDP'ye karşı toplanan bir Kürt ulusal kongresi diye bir birlik olmaz'" dedi. Sonra, aniden gülüp, beyaz habbelerinin ipe dizildiği bir tesbih gibi, yan yana düzgün şekilde dizilmiş bembeyaz dişlerini gösterip, kendisini haklı ve başarılı göstermeyi ifade eden o her zamanki meşhur gülüşünü yapıp konuştu: "Ama sonuç ne oldu Kak Mesut? YNK, her dört parçadaki Kürt örgütlerini yanına çekerek sizi böyle tecrit etmek istiyordu. Diğerleri buna geldi hemen, fakat biz kabul etmedik. Çünkü dedim ya Kürdistan'ın ulusal çıkarlarına ters bir şeydi." Kendinden emin bir şekilde başını iki sefer sertçe öne eğip kaldırarak ve bakışlarını yine sertleştirerek, "Ben bunu gördüm! Ben bunu gördüm! Ondandır ki, böyle bir şeye yanaşmadım. Eğer biz de yanına gitseydik, siz çok zorlanırdınız" dedi.

Mesut Barzani, Apo'nun bu doğru ve baskın tespitleri karşısında eli altta kalmış biri olarak, sıkıntı basmışçasına, sıkı bağlanmış kravatının bağını biraz gevşetip, "Maalesef dediğiniz doğru Kak Abdullah. Amaçları aynen öyleydi. Bunlarda nankörlük de epeyi ilerlemiş durumda. Babamın ve ailemizin yıllardır Kürdistan için harcadığı emeği bile bir anda

hiçe sayacak bir yaklaşıma sahip bunlar" dedi. Apo fırsatı yakalamışken daha da bastırmak, görüşmede inisiyatifi ele almak istiyordu:

"Ben Celal Talabani'nin tutumunu da eleştirdim. Güney'in tanınmış siyasi lider şahsiyetleriyle görüştüğümde onlar da sizleri olumlu buluyor ve YNK'den çekinilmesi gerektiğini söylüyorlardı." Apo, görüşmeye iyice ısınmıştı, saatini çıkarıp elinde oynayarak, bütün beden dilini, mimiklerini, el-kol hareketlerini devreye koyarak, tanınmış bir özelliği olan karşısındakini ikna ediciliğini hayata geçirmek için, var olan enerjisini sarf ederek konuşuyordu:

"Sadece o değil, YNK, Türkiye'deki reformist Özgürlük Yolu ve diğer bazı örgütlere de koltuk çıkıp yol çizerek, Kuzey Devrimi'ni ve bizi de zora sokmak istiyor. Açıkça olumsuz bir konuma düşmüş durumdadır. Celal, İran'daki temsilcimiz Xalit arkadaşa da yanlış yaklaşmıştı; bunlar unutulacak şeyler değil."

İyice kızarak, "herkese yapılsa bile bu, bize yapılmamalı. Biz Kuzey Kürdistan'da umudun tükenmiş olduğu yerde ayağa kalktık. Bu ne anlama gelir? Umudun bittiği yerde, artık kumar devreye girer."

Övünç ve kendinden ultra emin olduğunu ifade ederken yaptığı kısa bir kahkaha atıp bembeyaz dişlerini tekrar göstererek:

"Sezar'ın zafer elde ettiği Galya Seferi'nden sonra ordusunu dağıtmayıp Roma üzerine yürüyerek iktidarı ele geçirmek için, Rubicon nehrini geçerken söylediği ve tarihe yöne veren 'zarlar atıldı' sözü gibi bir kalkış yaptık. Bunun sonucunda ölüm de var, yenilmek de hatta utanılacak duruma düşme de var. Ama işte, biz, bütün bunları göze alarak, umudun tükenmiş olduğu Kuzey Kürdistan'da 'zarlar atılmıştır' deyip iktidarı ele geçirmek için yola düştük yine de. Yoksa, ulusumuzun yok oluşunu kanlı gözlerle bir film gibi önümüzde izleyecektik."

"Doğrudur Kak Abdullah!"

Apo, hesaplamayı doğru yaparak, fark ettirmeden göz altından, Mesut'a hızlı bir bakış fırlatıp, yine kendi sakin, ama içten Celal Talabani'ye öfkeli bir psikoloji içinde olduğunu görünce asıl somut konuya geçmeye karar verdi. Aslında, kendi kişiliğine göre Mesut'u baştan beri tartmış ve biraz derin siyasi sularda giden biri olduğunu fark etse de aynı zamanda bir liderden ziyade utangaç bir delikanlı kişiliğini de barındırdığını anlamıştı. Mesut da içinden onu anlamaya çalışmış ve "Yaman bir kişilik, etkimize alırsak onunla çok şey yaparız" düşüncesi kendisinde doğmuştu.

"Bu ittifakımız çok çok iyi oldu Kak Mesut."

"Doğru Kak Abdullah tam zamanında yapıldı."

"Kürtler içinde böyle dağınıklık ve bölünmenin olduğu bir dönemde iki büyük Kürdistan parçasının en büyük iki partisinin ittifakı, beraberinde Kürdistan'ın hayrına çok şey getirecektir. Arkadaşlar protokol metnini iyi hazırlamışlar. ABD, ismini vererek emperyalizme ortak bir şekilde karşı olmak çok önemli."

"Açık ki öyle. 1. Dünya Savaşı'ndan sonra Kürdistan'ı bu hale getiren başta İngilizler olmak üzere o emperyalistler değiller mi? Ülkemizi paramparça ettiler."

"Aynen Kak Mesut, bu maddeyle her Kürdistan parçasındaki egemen ulusun yoksullarını, işçi ve köylülerini de yanımıza çekeriz ki, zaten onlar da madde olarak var." Apo, bu noktada o günleri düşünüp heyecanlandı ve gözlerini bu sefer sevinç ve mutluluktan ayırıp, içtenliğinin bir tür ifadesi olarak göğsü hafiften dışarı çıkıp "Düşün ki, o halkların işçileri, köylüleri, orta kesimleriyle birlikte demokratik bir devrim her tarafı kasıp kavuruyor. O zaman işte emeklerimiz karşılığını bulacak. Bu açıdan protokol metni demokrat ve sosyalist nitelikli, bu açıdan çok radikal." Dedi. Mesut burada sakin ve tekdüze duruşunu bozarak hafiften güldü ve yüzündeki ben hafiften yukarı doğru kaydı ve yumuşak bir üslupla,

"Siz bizi belki farklı değerlendiriyorsunuz, ama bizim demokratik ve sosyalist niteliğimiz nettir Kak Abdullah" deyince, Apo hemen yine ileri atılıp "Biliyoruz Kak Mesut, sizin demokrat ve sosyalist özelliğiniz birçok pratikten de belli. Bu konuda özellikle Kak Sami'nin sosyalist niteliği ve çabaları herkesin gördüğü bir şey" dedi.

"Evet, Kak Sami bu konuda çok derin ve kafa yoruyor."

"Benim asıl üstünde durmak istediğim şey de Türkiye ve Irak rejimlerini açıkça "faşist" olarak nitelendirip ona karşı ortak savaşmamızı vurgulamak. Bu çok çok önemli. Her iki rejimi de ürkütür, en azından düşündürür. Eğer bu maddenin gereğini yerine getirebilir, her ikisini alt edebilirsek, Kürdistan sorunu artık (iki avuç içini 'Tamam, halloldu' anlamına hafifçe birbirine vurarak) çözülmüş sayılır" diye ekledi. Bunu derken Apo'nun gözlerinin içi bir çıra gibi parladı, belli ki zafer günlerini düşünmüştü. Ardından bu konuda "ortağının" gerçek niyetini ölçmek için alttan alarak konuşmaya devam etti: "Tabi, her örgüt kendi parçasında savaşıp, o parçadaki egemen devlete karşı durur. Bizim için Saddam ile doğrudan karşı karşıya gelmek çok sorun değil, ama sizin Türkiye ile doğrudan karşı karşıya gelmenizi istemeyiz. Bu konudaki hassasiyetlerinizi biliyoruz." Apo, tam son sözleri söylediğinde göz altından, Mesut'un ruhu bile duymadan o anki psikolojisini anlamak için kendisine saniyelik bir bakış yine fırlattı. Mesut, Apo'dan beklediği sözleri

duymuştu ve bundan hoşnut olmuştu, adeta söylenenleri mühürlemek için kendisi de üstüne basa basa konuştu:

"Dedikleriniz çok doğru Kak Abdullah. Babam zamanından beri bizim Türk Devleti ile ilgili hassasiyetlerimiz var. Biz de babamın dedikleri ve yaklaşımını takip etmek istiyoruz. Elbet, protokol metninde belirtildiği gibi herkes kendi parçasında, kendi düşmanı devlete karşı mücadele eder; tabi ki bu konuda birbirine her alanda destek sunarak. Burada şunu belirteyim ki, Kak Abdullah, siz yeni gelişen bir örgüt olarak ne ihtiyaçlarınız olursa biz, elimizden geldiğince size destek çıkmaya çalışırız."

Apo da tam bu sözü bekliyordu, Mesut'un bu dediklerini duyunca hemen coşkuyla sözü alıp konuştu: "Bu çok iyi olur Kak Mesut. Bizim orada sınıra yakın olan Botan ve Hakkari bölgelerinde faşist Türk Devletine karşı gerilla savaşını hazırlayıp geliştirme stratejimiz var. Eee, gerek Güney'de, gerek İran-Doğu Kürdistan'da imkanlarınız bize göre çok geniş olduğu için, sizin bu konudaki desteğiniz bizim için önemli olacaktır."

"Anlıyorum, Kak Abdullah, zaten bu stratejinizi bildiğimiz halde sizinle bu ittifakı yaptık. Merak etmeyin, bu konuda biz üzerimize düşeni yapacağız. Ama sizden ricamız, tekrar söylüyorum ki, Türkiye konusundaki hassasiyetlerimizi dikkate almanız ve iki dost örgüt olarak birbirimize yapacağımız telkin ve önerilere değer vermeniz." Apo, Mesut'un son sözlerini bir kâhin gibi anladı ve hafiften belli belirsiz gülümseyerek içinden, "Sizin örgütleri denetim altına alma özelliğinizi biliyoruz. Hele o zamanlar gelsin birbirimizi tartarız" diye düşünürken, muhatabına ise, "Kesinlikle Kak Mesut, biz Türk devleti ile kendi savaşımızı yürüteceğiz. Sizi bu işlere karıştırmamak veya bu konudaki hassasiyetlerinize gereken önem ve dikkati vermek için başta ben üzerinde durur ve tüm arkadaşları sıkıca uyarıp denetlerim."

"Teşekkürler Kak Abdullah!"

"Ben de teşekkür ederim Kak Mesut. Protokolü imzalasak mı artık. Gerçek dostluğumuz yanında bir formalite işte, adet yerini bulsun."

Mesut Barzani, Apo'nun bu sıcak ve yarı espritüel konuşması karşısında o da açılmıştı, gülümsedi ve "Tabi, tabi Kak Abdullah. Böylece herkes görür daha iyi olur" dedi ve protokol metni kağıdını isteyen bakışlarla az ötede ayakta duran görevlilere baktı, hemen önüne kendi adamlarından biri A-4 formatındaki kağıda yazılı metni getirdi ve yavaşça kulağına "Size daha önce açıkladığımız maddelerin ta kendileri kak Mesut" dedi. Mesut Barzani bunun üzerine, yazılı metnin alt sol köşesinde adı yazılı olan yere imzasını atıp, Apo'ya uzattı. Apo kâğıdı aldığı gibi hiç maddelere bakmaya bile gerek görmeden hemen kâğıdın

sağ alt köşesindeki isminin altına o da imzasını biraz ağır bir tonda ve özenerek attı; imzayı attıktan sonra kalemi masaya bırakırken de kendine aşırı güvenin ve memnuniyetin bir ifadesi olarak ve yine yanaklarını şişirip beyaz dişlerini göstererek, "Haydi hayırlısı olsun!" dedi. Bu tavrına orada ayakta duran görevli gençler, hoşlarına gittiği için, saygıdan ötürü elleriyle ağızlarını kapatmaya çalışarak hafiften gülümsediler.

İmzalar da atıldıktan sonra, her iki lider de amaçlarına ulaşmalarına içten memnun bir halde, önlerine gelen kahveleri yudumlamaya başladılar.

***

Protokol metninin maddelerinin PKK'nin arzuladığı gibi ve ulusal-demokratik bir çizgide olması, Ortadoğu'da kendisini yeni yeni gösteren bir örgüt için küçümsenmeyecek bir başarıydı. Her iki örgütün birbirine destek sunması; ilişkilerin demokratik bir çizgide ilerleyip, başka parti ve örgütlerin karşıtlığına dönüşmemesi, diğer örgütlerin birliğini gözetmesi Apo ve arkadaşlarının istediği bir şeydi. Ondandır ki, hemen hepsinde memnuniyet yaratmıştı bu. PKK'nin pratik uygulamalar bakımından bu ittifaktan yararlanacağı çok şey vardı. Marksizm-Leninizme içten inanan, örgütün öncüleri Ankara grubu, en feodal bir örgütle yapılan bu antlaşmayı hem kesin güvendikleri Apo uygun gördüğü için, hem de Lenin'in "somut şartların somut tahlili" ilkesi ve o zaman Afgan Emiri'yle ilişkiye onay veren düşüncelerine atfen faydalı ve gerekli karşılamışlardı. Bu ittifak temelinde iki parti, ilkeli bir ilişkiye dayanarak birlikte yürümeye başladı.

Apo, Kürdistan siyasetinin çürümüş ahşap tahtasına sağlam bir çiviyi çakmıştı. Bu ittifakın oluşturulmasına paraleldir ki, Apo, artık karar vermiş olduğu ülkeye dönüş için silahlı gruplarını daha bir güven içinde yola çıkarmıştı. Zira, bir taraftan karar vermiş olduğu geriye dönüşün örgütsel-pratik hazırlıklarını yaparken, aynı zamanda onun diplomatik-siyasi zemini de oluşturmakla uğraşmıştı.

Peki, birbirine zıt bu iki örgüt nasıl böyle bir araya gelmişti? PKK'nin ki, belirtildiği gibi açıktı. Sömürgeci Türk devleti daha 1979 yılında, PKK'nin Botan'a sokulmaması, Botan dağları ve insanlarıyla buluşmaması, Fırat'ın doğusuna geçmemesi yönünde karar almıştı ve çılgınlar gibi bunu hayata geçirmeye çalışıyordu. Örgüt ise tam da bunun tersine, mutlaka Botan'a ulaşıp, düşündüğü gerilla savaşını bu sahanın coğrafi ve toplumsal yapısına dayandırmayı planlıyordu. İşte, var olan savaş nedeniyle, iki devletin önemli oranda boş kalan Türkiye sınırında mevcut KDP etkisi nedeniyle ittifak bunun için muazzam bir zemin ve

imkân sunacaktı. PKK, önemli ölçüde KDP'ye dayanarak Botan sahasına girişi sağlamak istiyordu, hazırlanan gerilla grupları Güney ve Doğu Kürdistan üzerinden ülkeye aktarılacaktı.

Apo, yeni yapılmış tertemiz gri renkli pantolonuyla uyumlu renk olarak, pamuk ve polyester karışımı kumaştan yapılmış, kapalı sarı gömleğinin sardığı elini, üzerini kalın cam tabakasının kapladığı, kenarları tahta işlemeli, elips şeklindeki kök cevizden masanın üstünde duran kâğıda imza atmak için uzatırken, o bilinen zafer gülüşüyle, "Haydi hayırlısı olsun!" diyordu. Büyük yaratıcıların rengi olan ve zekâyı temsil eden sarı, güneşin rengi olduğundan, onun parlaklığıyla kişinin hayat parlaklığını birleştirir. Bugün de olan oydu.

Mustafa Barzani'nin vefatından sonra, 4 Ekim 1979 yılında Doğu Kürdistan'ın Mîrgever-Zêwe bölgesinde yapılan 9. KDP Kongresi'nde, küçük kardeş, ama veliaht prens Mesut Barzani partinin genel başkanı olurken, büyük kardeş İdris de onunla liderliği birlikte yürüten ortağı olarak örgütün üst düzey stratejisti idi. Babasından daha çok dünya görmüş, büyük kardeş, KDP'nin Batı'daki görünen yüzü ve lobicisiydi de.

Bunun gereği olsa gerek, Apocularla ittifak yapmakla, feodal örgütün stratejisti İdris Barzani, dünyaya karşı vitrinine, ilerici ve modern bir örgüt olan PKK'nin erkek ve kadın militanlarını manken olarak koyunca, imajı Batı açısından da daha bir çekici olabilirdi. Mesut Barzani, aşiret sembolleri olarak kırmızı kefiyesi, kafasına yerleştirdiği külahın üzerine, kırmızı küçük açılar ve biraz genişçe bantlar şeklindeki desenleriyle, sol tarafa yatık olup, sağ yanda kumral saçlarını daha bir geniş pozisyonda gösterecek tarzda fiyakalı olarak başına bağlanmış, yuvarlak yüzü ve şişkin görünen gözleriyle PKK ile ittifak belgesine imzasını atarken bunu düşünüyordu demek fazla yanlış olmaz herhalde. Bazı işgüzarlarca ve saflar tarafından "Kürt birliğinin efsanevi ismi!" olarak anılan, ama KDP'nin 1964'teki 6. Kongresi'nde seçimi partinin sol kanadı olarak bilinen İbrahim Ahmed grubu kazanınca, sonucu kabul etmeyerek komutasındaki pêşmergelerle İbrahim Ahmed, Celal Talabani ve arkadaşlarını tutuklayarak İran'a sürgün eden İdris Barzani, açık gri Kurdî takım elbiseli ve kuşağına tabanca takmak için bağladığı siyah deriden geniş bir palaska ve onu tutması için omuzundan verev şekilde atılmış aynı deriden ama ondan daha ince bir askı ile bir dağlı savaşçı imajını veren, ortanın üzerinde yaşlı bu siyasetçi, aslında daha ileri olduğu babasında daha da ince düşünüp, güya PKK ile de birlik adına, kirli sicilini şimdi farklı çıkar hesaplarıyla hayata geçirmek istiyordu.

KDP'nin önde gelen liderlerinden İbrahim Ahmed ve Celal Talabani'nin, 1966'da Barzanilerle yaşadıkları iktidar çatışması nedeniyle gidip Bağdat Hükümeti ile iş birliği yaptıkları için "66 Cahşları" ismiyle

tarihe geçmesinden sonra, Güney'deki Kürt hareketinin 75 yenilgisinin ardından YNK (KYB: Kürdistan Yurtseverler Birliği)'yi kurmalarından sonra, bu iki güç arasında çatışmalar durmadı. Özellikle 1978 yılında, YNK kuvvetleri Güney Kürdistan'dan Suriye'ye geçerlerken Botan sınırında (Çukurca, Uludere, Beytüşşebap…), başını Sami Abdurrahman'ın çektiği KDP-GK (Geçici Komite) güçlerinin saldırısı ile çıkan çatışmada, sınırın her iki tarafında daha örgütlü olduğu için köylülerden milisler de işe karıştığından, içlerinde Ali Askeri gibi devrimci önderlerin de bulunduğu 140 kadar YNK pêşmergesinin hayatını kaybetmesinden sonra aralarındaki kanlı çatışma daha da sertleşmişti.

Celal Talabani Suriye'de devletle ilişkiler kurup örgütlenmeye başlamıştı. Dahası, diğer Kürdistan parçalarındaki Kürt siyasal örgüt ve partileri de sol ve ulusal kimlikle yanına çekmiş, "Ulusal Kongre" adıyla, KDP'yi tecrit etmeyi hedefleyen bir ittifak yaratmaya çalışıyordu. PKK dışında, her dört parçadaki siyasi Kürt oluşumlarını kazanan YNK, Apo'yu da tarafına getirebilseydi, KDP tümden tecrit olacaktı. Ama Apo, en komplike hesapların içinden bile rahat çıkabilen ve devrimci pragmatizmi uygulamaktan çekinmeyen biri olarak *"Kürdistan ulusal kongresi, diğer Kürt örgüt ve partilerinin aleyhine çalışan bir yapılanma olmamalı; aksine herkes katılmalı bu platforma. Yoksa ulusal kongrede böyle düşmanlıklar olmaz; KDP'ye karşı toplanan bir Kürt ulusal kongresi diye bir birlik olmaz*" diyerek, YNK'nin yarattığı ittifaka katılmadı. Hatta 1980 Kasımındaki bir yönergesinde, yaklaşımını destekleyen başka bakış açılarını da yazmıştı: "Irak'ta IKP ve Dr. Mahmut Osmanların katılmasıyla genişleyen cephe… olumlu bir gelişmedir… Esas mesele,… otonomi etrafında… feodal-burjuva ve küçük-burjuva gruplara karşı her düzeyde geliştireceğimiz ilişki ve mücadeledir. Çeşitli düzeylerde gelişmeleri sağlarsak…otonomcu akımı devrim hizmetinde de kullanmak zor olmayacaktır. Bu grupta yer alan örgütlerle ilişkileri sürdürüyoruz. Bu arada Aziz Akravi'yi de birkaç defa gördüm. Mahmut Osmanlarla çalışabilir. Yakında Irak Kürdistan'ına gidip mücadele edeceğini söylemektedir. Barzani-Talabani biçimindeki çatışmalardan rahatsız ve daha çok Mesutları olumlu buluyorlar. Sami Abdurrahman'ı Londra'nın adamı olarak koyuyorlar. Hatta Yekiti'den de çekinilmesi gerektiğini söylemek istiyorlar."

Apo, sadece genel Kürt çıkarları açısından YNK ve C. Talabani'ye negatif yaklaşmıyordu, onları örgütsel açıdan da irrite etmişti. Siyasi aklının yanı sıra, 34 yaşının verdiği özel gururun da işe karışmasıyla, omuzlarına binen öfkesini kontrol içinde, kendisine bir evliya bağlılığı içinde ondan gelecek perspektifleri bekleyen siyasi kadrolarına, Napol-

yon gibi, ucu aşk okları benzeri sivri kargıların ikna edici maraton şampiyonasını işaret ederek, kısa kesilmiş ve kenarları iyice hafifletilmiş, yine arkaya doğru taranmış saçlarını taşıyan başını hemen eğerek yazmaya başlamıştı:

"KYB, Özgürlük Yolu'na ve diğerlerine yol çizen bir konumdadır. Mevcut yapısıyla gericiliğin planlarına kolaylıkla alet olmuş ve açıkça gerici bir konuma düşmüştür. Pratik açıdan ilişkilerimiz bize fazla bir şey kazandırmaz. Yaşamalı, fakat zayıf olmalıdır. Geçen yıl bizzat Celal'in kendisi Xalit arkadaşa çok olumsuz davranmıştı. I-KDP ile ilişkilerimiz pratik açıdan son derece yararlıdır. Ancak fazla destek olmamak için bütün güçlerini harcamaktadırlar. Tabanda etkinliğimiz belli ölçüde gelişmiştir. Güney Kürdistan'ın örgütleri, ulusal kurtuluş problemini ağırlaştırmada bugün zirveye varmışlardır. Onları etkisizleştirmek, bizim ulusal kurtuluş mücadelesini pratikte geliştirmemize bağlıdır. Belli bir ilişki içinde bunu yapmamız, hem en sancısızı olacak ..."

Apo, var olanları güneşin ışınları altında görüyor, derin hesaplarını ise bulutların ardında yapıyordu. Bu, zamanı geldikçe, kendisine göre, verimli hasadın habercisi yağmurların düşeceği anlamını taşıyordu.

Barzani kardeşler çok sıkışmıştı, tam da böyle PKK'nin, YNK'ye bu şekilde yaklaşımına ihtiyaçları vardı. Ondandır ki, PKK ile 1982 ittifakını imzalamayı kendi çıkarlarına uygun görmüşlerdi. Çünkü 1975 yenilgisi KDP'yi çökertmişti; 1979'dan itibaren yeniden örgütlenmeye girmişlerdi. Epeyi bir zayıflık yaşıyorlardı. KDP'nin siyaseten tecrit olma tehlikesi yaşanıyordu. Etrafına bazı örgütleri toplamıştı, ama bunlar ciddi kesimler değildi. Zaten İran-KDP ve Komala ile çatışma durumları da onları zor durumda bırakmıştı. Güneybatı Kürdistan'da da YNK yanlısı örgütler de onun karşısında idi. Güney'de zaten YNK ve yanındaki örgütlerle çatışma halindeydi. Bu durumda işte PKK ile de karşı karşıya olması, tecrit olması demek olacaktı. Bu tecrit ve zor durumdan kurtulmak için diğer bazı örgütlerle ilişki kurmasının yanı sıra PKK ile de öyle bir ittifaka girmesi, onun için yazgı gibiydi. Çünkü onlar da Saddam Hüseyin'e ve Türkiye'ye karşı bir cepheye o zaman kendileri de ihtiyaç duyuyordu.

Her iki örgüt de Saddam Hüseyin'e karşı olma adına, yanlarına çekebildikleri sol ve komünist örgütler ile Türkmenlerle, Saddam Hüseyin'e karşı birer cephe kurmuşlardı. Önce KDP, IKP, I-KSP (Irak Kürdistan'ı Sosyalist Partisi ve PASOK (Kürdistan Sosyalist Partisi) ile 1982 yılı Kasımı'nda "CUD" (Ulusal Demokratik Cephe)'sini ilan etti; buna karşılık YNK de Arap Sosyalist Partisi; Suriye yanlısı Irak BAAS kesimi ve Iraklı Demokratlar topluluğu ile Aralık 1982'de "CEWQED"

cephesini ilan etti. KDP İran üzerinden Iraklı örgütlerle de ilişki içindeydi. Bu gelişmelerden ötürüdür ki, Mesut Barzani de Celal Talabani de o zaman Şam'a gelmişlerdi. Her iki örgütü oluşturanlar da 1975 yenilgisinden sonra darbe aldığı için, dışarıda durumları iyi değildi. Bunun için gerek sol örgütler gerekse de PKK üzerinden dışarıdan destek alabilmek için cepheleşmelere ihtiyaç duyuyorlardı. Dışarıya karşı Kürtlerin ortak birliğini sağlamış ve solcuların, Arap demokratlarının, hakeza Türkmenlerin desteklediği oluşumlar imajını vermek istiyorlardı. Tabi bu aynı zamanda içe dönük bir politikaydı da. Kürdistan'ın tüm parçalarıyla ilişki kurarak Saddam Hüseyin karşısında bir güç olduklarını göstermek istiyorlardı. Bununla, Irak içinde olduğu gibi, Kürdistan'ın diğer parçalarından destek aldıklarını dış çevrelere de fark ettirmeye çalışıyorlardı. Böylece dikkate değer bir güç olduklarını herkese hissettirip böylece dünya devletleriyle ilişkilerini geliştirmek istiyorlardı. Yoksa aslında, asıl husus olarak, toplumsal açıdan ya da ulusal birlik temelinde bir güçlenme arayışları yoktu bunların. Daha çok parti olarak büyümeyi esas alıyorlardı. KDP'nin, PKK ile ortak protokole yanaşmasının esas nedeni buydu.

Bu arada Humeyni devleti de özellikle KDP'yi kullanarak Kürdistan'daki Saddam karşıtı güçleri kontrolü altına almaya çalışıyordu. Aslında, Güney Kürdistan'da hem eskinin zayıflayan denetim durumu hem de yeni başlayan Iran-Irak savaşı nedeniyle bir boşluk vardı, halk da silahlanıp direnmek istiyordu, ancak bu her iki cephe de göstermelik hareket ediyor, BAAS Rejimine karşı ciddi bir savaş konseptini oluşturmuyorlardı. İran, KDP yoluyla Irak ve Kürdistan'daki muhalif güçleri denetlemek istiyordu, bunu beceriyordu da. Ne YNK ne KDP, BAAS rejimine karşı ciddi savaşıyorlardı. İran saldırılarına göre pozisyon belirliyorlardı. Güya "kurtarılmış alanlar" olarak adlandıkları da esas olarak Irak Ordusu'nun savaş nedeniyle kendisinin bıraktığı yerlerdi. Saddam Hüseyin, işe sıkı sarılmış Kürt işbirlikçilerinden, yurtseverlerin "Cahş" dediği 50 bin kadar yerel milis oluşturmuştu. Irak ve Kürdistan şehirleri, kazalar, karayolları ve stratejik yerler Saddam'ın elindeydi. Bunların çoğunu da yaşlı ve çocuk Arap milisler ve cahş'ler kontrol altında tutuyordu. Güney'deki bu menfi gelişmelerde KDP'nin rolü çoktu. Çünkü bu partinin iç çatışmaları ve devlet yanlısı Kürt yerel milisliğini körüklemesi adeta genlerinde vardı.

KDP'nin şu geleneğini siyasetle uğraşan herkes bilir: Kendisi dışında bağımsız olarak herhangi bir örgütün gelişip büyümesini kaldıramaz. Doğan örgütleri ya şöyle böyle yok edecek ya da kendi denetimi altında olan kuklalar haline getirecekti. Bu, birincisinden daha sürdürüle-

bilir ve kolay bir yoldu. İşte, KDP, gelişen PKK'ye karşı, yaptığı ittifakla böyle bir denetim altına alma politikasını uygulamak istiyordu. Muhtemelen İdris ile Mesut'un kafasında dönen planlara göre, henüz yeni gelişmekte olan bir örgüt olsa bile, ne de olsa yeni ve zayıf bir parti olan PKK'yi zamanla etkileri altına alıp istedikleri gibi yönetirlerdi.

Nitekim parti içinde PKK ile ittifak konusunda kimi çatlak sesler çıktığında, otoriter prensler, bu gerekçeleri ileri sürerek, onları susturmuştu. Ama bir noktada yanılıyorlardı; PKK'yi, özellikle de Apo'yu yanlış değerlendiriyorlardı. Feodal kardeşler, 34 yaşlarındaki bu yoksul köylü kökenli genç Apo'nun onlarla "Tilki-kurt" ikilisini oynadığının farkında değillerdi. İdolistlerince "APO" kişilik seviyesini aşmış biriydi denebilir; bir plak gibi takılıp kalan bir şahsiyete sahip değildi. O, önüne koyduğu devrim hedefleri için, her türlü yaratıcılığı ve yüzü olan biriydi. İstediğinde otoriterdi, istediğinde saf bir köylü, istediğinde çok diplomat davranışlı, istediğinde bir anda her şeyi kesip atan… Davranış ve hareketleri hava gibi çıplak gözle görünmeyen, girdiği yeri doldurup o formata kavuşan ve ortaya çıkan boşluktan lüzumunda çıkıp giden, gerektiğinde yaşatan, gerektiğinde yok eden bir ilkeye göre işlere yaklaşıyordu. Ama her şeye rağmen doğal insani özelliklerinin hep onunla birlikte yürüdüğü bir liderdi…

Barzani prensleri onunla yaptıkları bu ittifakla, belki de sonradan çok pişman olacakları, kaplan gözü taşından yapılma, motiflerle süslü bir tepside, Apo'ya, bu taşın etkili olduğu liderlik yolunu daha da açma, cesaret ve özgüveni arttırma hediyesini sunuyorlardı.

Dördüncü Bölüm

Kurye gruptan ayrılıp geri döndükten sonra, Şahin hiç beklemeden ayağa kalktı; Güneybatı Kürdistan'da bir pêşmergeden almış olduğu kırmızı-beyaz kefiyesini, iki eliyle birer ucundan tutup kendi etrafında çevirerek bir çeşit uzun rulo haline getirdikten sonra sırt çantasının altından çaprazlamasına gövdesine bağladı. Ve "Haydi arkadaşlar!" deyip grubun önüne geçti. Herkes arkasından hızla patikadan kuryenin dediği gibi aşağıya doğru, boşluğa sarkıtılan kalın bir zincir gibi aniden kendini bıraktı. Yağmur yoktu, ama hava karanlıktı. Yan tarafta karşıda ise köyün ışıkları ve farklı küme küme ışıklar, kara parçasına serpiştirilmiş kır-

mızıya çalan kar öbekleri gibiydiler. Militanların, onların ne olduğu hakkında hiçbir fikirleri yoktu. Karanlık içinde mümkün olduğunca sessiz olarak yol aldılar. Hiç kimsenin aklında o an hedefe ilişkin hiçbir şey yok gibiydi: Belirsizlikten başka. Musa, silahından yürürken "Şak! Şak!" diye aşırı ses çıktığından bir eliyle de silahı tutuyordu. Fuat, kurumuş ağzını nemlendirmeye çalışırken, Hasan söküldüğünü son anda fark ettiği çantasının kayışını düşünerek içinden "Allah'ım tam bu sırada kopmasın! Allah'ım kopmasın!" diye dua ediyordu.

Bir süre gittikten sonra sis etrafı kaplamaya başladı. Görüş mesafeleri artık iyice kapanmıştı. Karanlıkta yollarına devam ettiler; bir süre el yordamıyla böyle gittiler. Sisli alandan çıkınca aniden sol taraftaki ışıkları tekrar daha iyi seçilir halde gördüler. Oraya doğru daha da yaklaşmışlardı. Farkında olmadan Sêgirkê Köyünün güneybatısında Hêzil Çayı üzerindeki moloz taş ve ahşaptan yapılma tarihi köprüye doğru gidiyorlardı. Yoldan sapmışlardı, ama bunun farkında değillerdi. Bu köprüde ise, Sêgirkê köyü karakolunun askerleri zaman zaman gelip nöbet tutuyordu. Zaten köprü, karakola birkaç yüz metreydi. Alan şen sayılırdı: Şırnak-Hakkari yolu ince uzun bir keçi sürüsü gibi köyden geçip gidiyordu. Köyde ve karakolda elektrik vardı, aydınlık etrafa dar bir yelpaze gibi saçıyordu.

O gece köprüye nöbete gelmiş olan askerler etrafı gözlerken aniden bazı seslerin ve karartıların kendilerine yaklaştığını fark ettiler. Kısa boylu olan, ondan epeyi uzun askere "Oğlum Ercan, baksana bu taraftan birileri geliyor!" dedi. Ercan, biraz panikle "Hani hani nerde!?" diye arkadaşının gösterdiği yöne yoğunlaşınca o da fark etti ve hemen ikisi sipere yatarak namlularını gruba doğru yönelttiler. Grup bu sırada, kendi çıkardığı gürültünün içinde habersizce ilerliyordu. İlerledi…ilerledi… Militanlar yaklaştıkça askerler onları daha iyi fark etmeye başladı. Ve her ikisi de elini tetiğe daha iyi yerleştirdi; ve nefesleri gittikçe hızlanarak ne yapacaklarına karar vermeye çalıştılar. Gelenler biraz daha yaklaşınca, onların silahlı olduklarını az çok fark ettiler ve heyecanları daha da arttı. Grup ise tam üstlerine geliyordu. Gürültüleri daha da duyulur olmuştu artık. İşte tam o anda askerlerin her ikisi de panikle tetiğe bastılar. Kurşunlar aniden militanların üstünden ve aralarından geçip vızıldamaya başladı. Herkes ne olduğunu şaşırmıştı. Kimisi kendisini yere atar, kimisi sinerken, aynı zamanda hepsi ani bir refleksle "Şak! Şak! Şak!" diye silahlarının ağzına mermi verdiler. Şahin hızla inisiyatif koyarak "Geriye arkadaşlar! Geriye! Çabuk geriye!" dedi ve kendisi de geri dönerek grubu önüne katıp götürdü. Hepsi hızla geriye koşuyordu. Az gitmişlerdi ki, Musa, Beşir ve Hasan durup çatışmak istediler. Fakat Şahin, "Gerek yok!" diyerek, yola devam etmelerini söyledi. Mazlum koşarken

bir taraftan da “Çabuk çabuk pusu bu! Kendinizi eğerek koşun, eğin kendinizi çabuk!” diyordu. Grup nefes nefese geldiği yönde var gücüyle geriye koştu. Bu sırada köprüdeki askerlerin ateş ettiği yöne doğru karakol da MG-3 ve ferdi silahlarla ateş etmeye başladı. Grup, geniş bir ateş yağmuru altında kendisini kurtarmaya çalışıyordu. Herkes koşarken, Şahin, bir taraftan da “Arkadaşlar, sakın kimse gruptan kopmasın, dikkat edin kopmayın sakın!” diye onları uyarıyordu. Bir süre gittikten sonra Şahin “Durun arkadaşlar!” dedi, nefes nefese kalmış bir halde. Herkes durdu; ciğerleri patlayacak gibiydi. Tümü yarı eğilmiş halde kesik kesik nefes alarak öyle durdu bir süre. Birkaç dakika rahat nefes aldılar ve biraz kendilerine geldiler. Şahin tekrar “Yürüyün!” dedi. Geldikleri tarafta yine yukarı doğru çıkıyorlardı.

Engebeli arazide bata çıka epeyi ileri gidip durdular. Şahin, burada biraz dinlenelim deyince herkes kendisini olduğu gibi yere atıp nefes nefese uzandı. Karakoldan ve köprüden kurşunlar, ateşle atılan bir avuç merminin gelişigüzel patlaması gibi rastgele sağa-sola atılıyordu artık. Biraz dinlendikten sonra oturup kısa bir toplantı yaptılar. Ne yapalım diye tartıştılar. Tedirginlik sarmıştı kendilerini. Bazı militanlar “Girê Cûdî’ye çıkalım, biz bir yeri tanımıyoruz ki, böyle nereye gideceğiz?!” dedi. Şahin, hemen buna cevap verdi:

“Olmaz arkadaşlar, bu gece geçmemiz lazım.”

“Ama nereye gideceğiz bilmiyoruz ki! Zaten sabaha da az kaldı, hiç olmazsa bu gece bu alanda kalalım, yarın etrafımızı görür ona göre hareket ederiz.”

“Bunu asla yapamayız bu çok tehlikeli olur. Askerler zaten bizi gördü, büyük ihtimalle yarın operasyona çıkarlar. O nedenle ne yapıp edip bu gece Irak’a geçmeliyiz.”

Sıkışmışlardı: Sağ tarafları geniş Silopi ovasıydı; arkaları heybetli ve zorlu Cûdî Dağı, sol tarafları ise Türk askeri karakolu. Ve Hêzil, sol taraflarından başlayarak önlerini sınır boyunca aşağıda Dicle’ye kadar bir kapan gibi kesmişti. Hêzil Çayı, Şırnak’ın kuzeyi ve Siirt’in güneyindeki dağlık alanda, Beytüşşebap’ın Dönmezler Köyü’nden bütün zarafeti ile doğarak, Avgari deresini de alıyor ve epeyi sola doğru aşağı ine ine gelip biraz sağa-doğuya dönüyordu. Orada Sêgirkê’nin altından geçerek sağ-aşağı tarafa doğru kendinden emin bir şekilde kıvrımlarla inip, Silopi - Siliv köyünün güneydoğusunda Türkiye-Irak sınırını oluşturmaya başlıyordu. Oradan sonra Irak-Türkiye sınırı boyunca güneye doğru inip Xabur sınır kapısı civarında Xabur suyuna karışarak, yaklaşık 20 kilometre batıda Dicle akarsuyuna dökülüp, bu ana nehrin koca bir tarihe tanıklık etmesine ortak oluyordu.

Bunun üzerine tekrar kalkıp harekete geçtiler. Ve sağa-sola dağılarak etrafta biraz aradıktan sonra, kuryenin kendilerine söylediği patikayı tekrar buldular ve oradan dik bir şekilde aşağıya doğru yola koyuldular. Vakit epeyi daralmış olduğundan, Cudi'nin doğu yamacında palamut, melengiç, mazı ağaçları arasından, sert yamaçlarda bazen kayarak, kayalık-taşlık mevkilerde kâh tökezleyerek, kâh düşerek aceleyle aşağı vadiye indiler.

***

Rüzgâr zifiri karanlıkta bütün bulutları önüne katarak getirip tepelerinde biriktirmişti. Farklı şekillerdeki ekmek sacı gibi bulutlar, sarhoşlar misali birbiri etrafında gezinerek gökyüzünü tek parça halinde esir almışlardı adeta. Öfkeli homurdanışları ta batıdan duyuluyordu sanki. Onlara bakan, gencecik yaştaki Veysi, "Nedir bunlar ya? Ölümü taşıyorlar sanki omuzlarında" diye geçirdi içinden o sıra. Bunu derken, masumane yüzü bir kurbanın çehresine bürünmüştü aynı zamanda. Gökyüzü kuzgun rengini almıştı. Hava, bir mozole gibi kasvetli ve sessizdi; sanki o anda birileri bu mozoleden soğukkanlı bir biçimde çıkacak ve oradaki her şeye el koyacaktı.

Gurup, Hêzil vadisinin alışılmamış büyüsüne hemen kapıldı. Çeşit çeşit ağaçları ve kayalıklarıyla sarp vadi, suyun kulakları sağır eden gümbürtüsüyle birleşince ürkütücü bir heybet çıkarıyordu ortaya. Doğanın zayıf canlısı insanın karşısında çaresiz kaldığı bir heybet!

Şahin yanına Fuat'ı alarak hızla geçiş yerini tam tespit etmek için sağa-sola gitti. Grubun diğer üyeleri de vadinin içinde dolaşmaya başladılar. Meşeden söğüde kadar çeşitli ağaç türleri vardı. Ama hepsi baharın yeşil giysisini üzerinden atmış, çıplak birer ölüye dönmüşlerdi. Dikenli ince uzun ve silindirik dallarıyla yumak gibi birbirine karışmış olan yabani üzümün yapraklarından ve eski çağlarda savaşçıların sarp arazilerde giderken beslendikleri o kırmızı-siyah mayhoş meyvesinden eser yoktu artık; onun yerine dikenleri acı vermek için yanından geçenlere vahşice saldırıyordu adeta. Hasan, giderken ayağı kayıp böğürtlen ağaçlarından birinin içine düşünce, dikenli dalları onu perişan edip her tarafını kan içinde bıraktı; zorla kurtuldu elinden. Böğürtlenler, oradaki, koca koca uçları olan dikenlerle birbirine karışarak yolcular için tam engel ve tuzak oluşturuyorlardı. Söğüt ağacının, Hipokrat'ın ilaç yapmada yararlandığı o ince uzunca ve tatlı yeşil yapraklarından da eser yoktu, onun yerini, kenardaki palamut ağaçları gibi ayakta dikili bir ceset almıştı.

Şahin, hızla gelerek herkesi çağırdı ve kuryenin geçiş yeri olarak tarif ettiği yere birlikte gittiler. Suyun üstünde durduklarında hepsini ister

istemez bir ürperti sardı: Su iyice yükselmiş, sele dönüşmüştü; üç gündür yağan yağmur bunu yapmıştı. Dalgalar, bir kurt saldırısı gibi birbiri üzerinden atlayıp gidiyordu. Beyaz köpükler, dalgaların en kabarık yerinde üst üste kalın bir tabaka olarak birikiyor ve sonra etrafa dağılıyordu. Su, eskimiş koyu yeşil bir tren gibi hızlı akıyordu. Yoğunca akan suyun çıkardığı gümbürtü, bir dağın yıkılışını andırıyordu; bu ses, suyun tam kenarında dururken insanın bedenine çarpan soğuk hava ile birleşince, iliklere kadar hissedilen bir ürperti sarıyordu seyredeni.

Geçiş yeri burası mıydı? Burası, bir insanın geçebileceği bir yere hiç benzemiyordu. Grubun içinde bu tartışma boy verdi aniden. Kimisi diyordu, "İmkan yok, geçiş yeri burası olamaz!" Kimisi, "Adam burayı tarif etti ama…" diye onu cevaplıyordu.

"Geçiş yeri burasıysa, geçilebilir demektir."

"Bir yanlışlık var, buradan geçmek zor."

Tartışma epey uzadı. Grup bölünmüş, daha doğrusu tam çaresizliğe düşmüştü. Ne yapacaklarını gönül rahatlığıyla kestiremiyorlardı. Bazıları geçmekten yana değildi, ama artık sabah olmuştu, bir kapanın içinde gibiydiler, geçmekten başka ne yapabilirlerdi ki! Bazıları da kuryenin tarif ettiği yer burası diye geçilebileceğini düşünüyorlardı. Bu tür su geçişlerinde hiçbirinin tecrübesi yoktu aslında. Kuryenin kendisi tecrübeliydi bu işlerde; ama o da onları böyle kendi başına göndermişti işte. Hem de o kadar yağan yağmurlarla suyun epeyi yükselmiş, sele dönüşmüş olduğunu deneyimlerinden bildiği halde… Ayrıca şimdi akarsuyun kabarmış olduğunu da onlara dememişti.

Sonunda Şahin, artık vaktin sabaha doğru olduğunu, zamanlarının pek kalmadığını ve suya vurmaktan başka çarelerinin olmadığını kendi fikri olarak belirtip onlardan görüş istedi. Bunun üzerine grup geçmeye karar verdi.

Kararın alınmasından sonra, gruptan bir militan, "Ben yüzme biliyorum, suda da iyiyimdir biraz. Önce ben gideyim, size bağırır suyun durumunu söylerim" dedi. Biraz tartışıldıktan ve o, suda iyi olduğunda dair ikna edici konuştuktan sonra, kabul ettiler. Ve hazırlığını yaptıktan sonra, suya atılıp karanlığı yararak ilerledi öneriyi yapan arkadaşları. Herkes suyun kenarında durmuş heyecanla onu izliyordu. Kimisi, "Tek başına şimdi arkadaşa bir şey olacak" diye, su sesiyle eşlik edercesine gümbürdeyen kalbinin vuruşunu sakinleştirmeye çalışırken, kimisi de "Umarım başarılı olur ve grup bu zorluktan selametle çıkar" diye üst üste içinden geçiriyordu.

Suyun içine girişiyle birlikte, büyükçe taş ve kayalara takılmasın diye yüksek ve uzun adımlar atarak ilerlemeye başladı arkadaşları. Yü-

rüdü…yürüdü… grup, onun gidebildiğini görünce, herkesin yüzüne serin bir tebessüm yayıldı. O ilerledikçe azgın sular büyük şapırtılarla bedenine çarpıyor ve sonra kırılarak iki yanından akıp gidiyordu. Dalgaların üzerine gelmesiyle köpükler bütün vücudunu sarıyor ve sanki gövdesi tarafından emilip kayboluyorlardı. Sonra, az daha gidince diğerlerinden güçlü bir derinliğe girmiş olacak ki, aniden dengesini kaybetti ve düşüp suya battı. Herkesin yüreği ağzına geldi; "Ah, yapma!" sesleri bir fısıltı gibi gruptan yükseldi. Birkaç saniye suyun yüzünde bir şey görülmedi; ve sonra aniden bir baş suyu yararak dışarı çıktı. Bunun üzerine grup sevincinden "Yaşasın! Bravo!" seslerine boğuldu. Çıkmıştı yine! Ve dengesini sağlayıp tekrar ilerlemeye başladı. Az daha gidince karanlıktan onu göremez oldular artık. Gecenin siyahi kucağında bir sessizlik her tarafa hâkim oldu. Hiç kimseden ses çıkmıyordu, giden arkadaşlarından ses olmadığı için. Heyecan ve endişeleri doruğa çıktı. "Ne oldu acaba?"

***

Dört gün önce son toplantılarını yapmışlardı.

"Arkadaşlar bu akşam yola çıkacağız, eğer ciddi bir sorun çıkmazsa. Gidelim tabi. Bir an önce kutsal mekânımıza ulaşalım. İki yıldır buradayız, fazla bile oldu. Her donanımı da edindik zaten burada. En başta ideolojik yetkinleşme oldu; yine Filistin Kampları-Ortadoğu sahasında olmamız, bize politik açıdan da bir donanım sağladı. Eh, iyi kötü birer silahımız da var. Daha ne istiyoruz, yetmez mi bunlar?"

Şahin Kılavuz, bu son cümleyi derken hafiften gülümsedi. O anda yüzü daha da güzelleşti; açık beyaz teni daha da açıldı. Dış hatları jilet gibi belirgin ince uzun yüzü, oval bir şekle yaklaştı. Bir seksen boyunda, ince uzun yapılı yakışıklı bir gençti. Üstündeki üniforma onu bugün daha da göze çarpar hale getirmişti. Askerlik mesleğine ve şık giyinmeye meraklı olduğundan, bir de ülkede dağ koşullarında hareket açısından rahatlık sağlar diye, Sovyet askerlerinin giydiği, sarı kalınca pamuklu kumaştan yapılma ve pantolonu Filistin üniformalarından daha bol, nerdeyse yarı şalvar gibi, her iki yanda da parça halinde kumaşın üstüne vurulmuş iki büyük cebi olan elbiseden bulup giymişti. Alt ve üstüyle üniforma, uzun ve biçimli bedenine tam oturmuştu. Pantolonun paça kısmını toplayıp, ayaklarına çektiği Filistin askerlerinin üstü yeşil bez, altı lastik botlarının içerisine aldığından elbise daha bir düzenli ve alımlı duruyordu. Boyunu da daha uzun gösteriyordu.

Şahin, günlük yaşantısından, üstlendiği görevleri yerine getirmeye kadar, çok düzenli ve disiplinli bir tarza sahipti. Bu tarzda emek boyutu çok belirgindi. İnce dudaklarını henüz ayırmış bir şeyler daha demek

üzereydi ki, onu dinleyen grubun içinden en gençleri daha on dokuzunda olan Veysi Hantaş, belliydi ki, kendisini zorlamış olsa da, henüz çocuksu ruhundan olacak, tutamadığı bir gülmeyle, utandığından başını öne eğerek sordu:

"Ama hani silahlarımız yok, nerde elimize geçecek?" Ve bunu demesiyle, halen tutamadığı gülmesini gizlemek için kafasını daha da önüne eğdi; adeta yüzünü göğsünde kaybetmek istiyordu. Onun bu haline herkes güldü; ek olarak sorduğu soruya da güldüler. Şahin de hafifçe güldü ve cevap verdi ona:

"Tamam, acele etmeyin, biraz sabır." Bunu söylerken olgun bir baba genç evlatlarına nasihat verir gibiydi adeta. Sesini daha da alçaltıp tekrarladı: "Biraz sabır. Olacak silahlarımız, silahsız olur mu? İleri de alacağız." Veysi, sorusunun cevabını tam duymamıştı bile. O, konuşmanın verdiği heyecan ve halen gülüyor olmasıyla uğraşıyordu.

"Peki, nasıl gideceğiz? Biz yolu tanımıyoruz ya! Kim yolu tanıyor, kim gelecek bizimle? Bazı arkadaşlar pêşmergelerle gidiyormuş?

"Yok, Beşir arkadaş, biz yalnız gideceğiz; doğru bazı arkadaşlar pêşmergelerle gitmişti. Mesut Barzani Şam'da oturmuş gerektiğinde pêşmergelerini Kuzey Kürdistan üzerinden Güney Kürdistan'a gönderiyor ve bazen bizim arkadaşlar da onlarla gidiyor. Bizim kuryemiz var, o bizi götürecek. Yolları iyi tanıyor. Burada bir husus olarak şunu demek istiyorum: Güney Kürdistan'a geçene kadar yolda gerçek kimliğimizi gerekmedikçe pek açık etmeyelim. Genelde gruplarımız böyle gidiyor. KDP, partimizle olan dostluk ilişkilerinden ötürü bize yardımcı oluyor. Tabi bizim de hem kendi güvenliğimizden ötürü, hem de onları zor duruma sokmamak için, böyle davranmamız şimdilik daha doğru."

Grubun hepsi, bunun üzerine belirtilenleri başıyla onaylayarak "Tamam!" dedi.

PKK'nin, Kuzey Kürdistan dağlarında gerilla temelindeki devrim mücadelesini başlatmak için Lübnan'daki Filistin kamplarında eğitim görmüş çekirdek kadrosundan yeni bir gruptu bu. O dönemde, 1982 Ağustos sonunda yaptığı 2. Kongresinde aldığı 'Ülkeye geri dönüş kararı' temelinde eylül ayından itibaren onar-on beşer kişilik gruplar halinde kadrolarını böyle Kuzey Kürdistan'a peş peşe gönderiyordu örgüt. Şahin Kılavuz'un sorumluluğundaki bu grupta bu amaçla, İsrail'in Lübnan'a 2 Haziran 1982 saldırısı sonrasında, diğer militanlar gibi Güney-Batı Kürdistan'ın Qamışlo kentine gelmişlerdi. Beş ayı aşkın süredir bu alanda kalmış, ülkeye dönüş için hazırlıklarını derinleştirmişlerdi. Gelirken tüm gruplarla olduğu gibi örgütün Lideri onlarla uzun bir toplantı yapmıştı. Hepsi bundan yüksek bir moral almış olarak, bir an önce bir kaynak suyu kadar saf gençlik heyecanlarının şarabını ülke topraklarında

köpürtmek istiyorlardı. Şimdi ülkeye gideceklerinin son gününde bunun gerekli hazırlıklarıyla uğraşıyorlardı. Kürt kadınlarının bir sanat gibi ele alıp yaptıkları, on beş santim kadar kalınlıktaki, parlak sarı yün döşekler üzerine, bazıları bağdaş kurmuş, bazıları da tek ayak üzerine oturmuş toplantılarını yapıyorlardı. Evin genç oğlu, her saat başı, pirinçten yapılma, göbeği epeyi tombul olsa da zarif duran sameverde kaynayan sudan demlediği çay getiriyordu onlara.

Şahin Kılavuz'un grubunun dışında daha onlarca militan vardı Qamışlo'da. Alanda henüz pek taban edinmemiş olduklarından, bir süredir Hacı Zinar, Bedri gibi sınırlı sayıdaki bazı militanların akraba evlerinde üçerli-dörderli halde gizli bir şekilde kalıyorlardı. Aslında, Suriye Kürtleri İlerici Demokrat Partisi (Pêşverû) Genel Sekreteri Hemîd Hecî Derweş ile ilişkilenerek ondan kira parası vermeden kalmak için bir ev almışlardı. Kerpiç kalıplarından yapılmış, üç odalı mütevazı bir evdi bu. İçi, yeni yapılmış beyaz badanayla parlarken, dış cephesi toprak sıvayla konsolide edilmişti. Çok az sayıdaki tanıdıklarından yardım olarak para toplayıp bir yekûn oluşturarak, onunla geçim ihtiyaçlarını da karşılıyorlardı. Evin avlusunda küçük bir bostan da oluşturmuşlar, patlıcan, domates, biber gibi sebzeleri yetiştiriyorlardı; bir kuyuları da olduğundan bostanın sulanma sorunu da çıkmıyordu. Ancak, iki yıl önce, alanın Cirrikê Köyü'nde kalan bir grup Kawacının, sınırın öte tarafından gelen Türk devleti özel timleri tarafından öldürüldüğü için, tedbir olsun diye, kendileri bu evde pek kalmıyor, akraba ve tanıdık ailelerde kalıyorlardı.

Gidiş günü, kendilerinden başka militanlarla birlikte, ikişerli-üçerli gruplar halinde arabalarla ve aralıklı olarak, alandaki görevli arkadaşları tarafından Derikê Hemko'ya aktarıldılar. Orada, Sarı Cemal'in sorumlusu olduğu ve arkadaşları İrfan'ın da görevli olduğu örgüt evinde iki gün kaldılar. Toplam 18 arkadaştılar. Bu iki günü, evde beslenen kuşlara yem vererek, bazen İrfan'la birlikte onları uçurtup takla atışlarını keyifle izleyerek geçirdiler.

İkinci günün akşamı, Suriye devletine ait eski ve yeşil bir cemse gelip kapıya dayandı. Militanlar, "tehlikeli mahkûmlar" taşınıyormuş gibi karanlıkta hızla arabaya bindirildiler. Arabanın şoförü biraz tedirgin halde, Arapça "Çabuk! Çabuk!" deyip onları, cemsenin, epeyi kirli koyu yeşil ve kalın çadır beziyle kapatılmış kasasına bindirdi; sonra hızla kasanın arka kapısını, elini üstten, uçları yukarıya atılmış çadır kanatlarına vurup düşürerek kapattı. Ve 9 kişilik militanlar grubunu taşıyan araba, bir kriminal sessizlik içinde, gittikçe çökmekte olan karanlığın içine daldı.

Cemse, Dêrik'ın Endîwer sınır köyü arazisine ulaştığında onları indirip aceleyle geri dönerken, militanlar, yanlarındaki kurye ile hiç beklemeden ve aceleyle yürüyerek Dicle Nehri'ne ulaştılar. Burada hızlı bir şekilde, şişirilmiş üç traktör iç lastiği üzerine uzun ağaçları sağlamca monte edip, bir kelek yaptılar. Ve bununla, Dêrik'teki örgüt evinde almış oldukları silah ve çantaları üzerlerinde, sınırı oluşturan Dicle suyunu geçip Kuzey Kürdistan tarafına vardılar.

Botan'a sınır geçişlerinde esas olarak iki hat kullanıyordu PKK: Birincisi, Dêrîka Hemko'nun batıya düşen taraflarında bir yerden geçerek, Nusaybin ile Cizîra Botan arasındaki asfalt yolu aşıp Çiyayê Bizina-Gabar dağına ulaşmak, oradan da Irak sınırına ulaşıp Güney Kürdistan'a geçmek. İkincisi ise, Dêrîka Hemko'nun daha çok doğu yönünden sınırı geçip Şırnak'ın Cudi Dağı'na varmak ve oradan dağı aşarak alanın dağlık kesimlerinden, Bilîka köyü üzerinden kısa denebilecek bir sürede sınıra ulaşıp Güney Kürdistan'a geçmek. Birinci yol dolanık olduğundan günleri alıyor, bir hafta kadar sürüyordu; ikinci yol ise daha kısaydı, üç-dört günde yerine ulaşmak mümkün oluyordu.

Şahin'in grubu da bu ikinci yoldan gidiyordu.

Suriye-Türkiye sınırını oluşturan Dicle nehrini geçtikten sonra tüm grup alandaki Türk askeri devriyelerine yakalanmamak için aceleyle oradan uzaklaşmaya başladı. Sınırdaki pamuk tarlalarında hasat çoktan kaldırılmıştı ve dik gövdeler kurumuş olarak tarlada idi. Grubun öncüsü kurye Ömer, tarlaların bu halini görünce, geçmişe gitti. Hasadın henüz olmadığı daha önceki gelişinde, ince dalları üzerindeki beyaz pamuk kozaları, geniş yeşil yapraklarına rağmen gece karanlığında fark ediliyordu. Kozalar, gece karanlığında, biraz yakından bakıldığında, dağılmış soluk yıldızlar gibi görünüyordu. Kim bilir kaç ailenin geçimine katkı sunuyorlardı onlar.

Grup, kuryenin yol göstericiliğinde, silahları, epeyi ağır çantaları gibi o kadar yükün altında fazla ses çıkarmamaya dikkat ederek tarlaların arasından, acelesi olan bir yılan gibi sessizce aktı. Sadece, yılanın akarken otlara sürtündüğünde çıkardığı sesler gibi, elbiselerinin kurumuş pamuk dallarına değerken çıkardığı "hışşt…hışşt" sesleri işitiliyordu. Tarlaları geçerek kısa denecek bir sürede Cizre-Silopi kara yolunu tedbirli bir şekilde aşıp Cudi dağına doğru yol aldılar.

Ne aksi ki, kasım ayı olduğundan kararsız hava aniden bozuldu. Bulutların rengi değişti. Koyulaşan bulutlar hızla toplanarak aniden yağmura dönüştüler. Bundan ötürü grup daha da hızlandı. Yağmur iyice vermeden köye ulaşıp da kendilerini kurtarabilirler miydi? Ancak bir saat kadar ufaktan yağan yağmur gittikçe hızlandı. Yağmurla birlikte yolcular da nerdeyse iki kat hızlandı. Yağmur damlaları başlarından süzülüp

koyunlarına girerek soğuktan ani bir vücut titremesine yol açıyordu. Bazen de bir kuzey rüzgârı hızla yağmuru geniş bir avuçta toplar gibi getirip olanca soğukluğuyla bir tokat gibi yüzlerine çarpıyordu.

Cudi'nin eteğindeki bir Hristiyan yerleşim yeri olan Hesena köyüne ulaştıklarında sırılsıklam olmuşlardı. Yol geldikleri o yedi-sekiz saatlik yorgunluğu ise cabası. Kendilerini zorla köyün bir mağarasına attılar. Öyle ki, silahları, çantaları, her şeyleri ıslanmıştı. Botları bez olduğundan ayakları da su içinde kalmıştı. O dağ koşullarında yaya yürüyüşüne göre düdük gibi dar pantolonları iyice yaş olup üstlerine yapışmıştı. Gerilla özelliği olarak, zaten tedbirli davranıp, çok olan kitap, defter gibi malzemeleri Dêrîk'teki evde güzelce naylon torbalara sarıp geniş koli bantıyla ambalajladıklarından onlar korunmuştu.

Gür bir ateş yakıp kurulandılar. Bu arada kurye gidip köyden yemek olarak bulgur pilavı ve pekmez getirdi. Hepsi, yarı kurumuş halde sıcak pilava kaşıklarını daldırdıklarında onlardan daha kral kimse yoktu artık.

Zaten sabah olmak üzereydi. O gün gizlilik içinde o mağarada kaldılar. Yağmur kesilmedi; seyrek aralıklarla hep yağdı. Militanlar da kimisi uyuyor, kimisi zamanını geçirmek için kitap okuyor, kimisi de dikiş işiyle uğraşıyordu. Hasan Özçelik, yolda gelirken, dar olduğu için sökülen pantolonunu dikmekle uğraşırken, Veysi Şimşek onu görünce gülerek "Ooo, iyi dikişler. Ne oldu ya? Bir kaza mı oldu?" diye laf attı. Hasan, sesini çıkarmadı, ama öfkeli bir bakış attı ona. Veysi Şimşek, hiçbir şey olmamış gibi pişkinlikle yoluna devam ederek, "Ben ateş için gidip biraz odun toplayayım" dedi gizli bir tebessümle. Henüz bir-iki adım atmıştı ki, bir kayaya çıkmak isterken "carttt!" diye bir ses geldi pantolonundan. Panikle geriye doğru gizli bir bakış fırlatmak istedi ki o anda Hasan'ın ve oradaki diğer iki militanın kahkahası patlayıverdi. Veysi baktı kurtuluş yok artık, gizleyemedi, o da kahkaha atarak onlara eşlik etti ve "Arkadaş derler ya: 'Gülme komşuna gelir başına!'" dedi.

Akşam Cudi Dağı'nı aşıp Silopi tarafına geçerek inip Irak-Türkiye sınırına ulaşmaları gerekiyordu. Yolculuk zamanı tekrar gelmişti artık.

"Nasıl, sorun çıkar mı yolda Ömer?"

"Yok yaw, ne sorun olacak, hıh! Her gün gidip geldiğimiz yol. Basit bir şey. Bu yağmur iyi olmadı ama bir şey olmaz, gideriz."

Şahin, "Ama bizim hiçbirimiz buraları tanımıyoruz" diye devam etti konuşmasına.

Buna karşılık Ömer, koyu kahverengi pamuklu kumaştan yapılma şal û şapık takım elbisesini tamamlayan bir aksesuar olarak, başına bağlamış olduğu kırmızı-beyaz kefiyesini iki eliyle düzeltip biçim vermeye çalışarak, oldukça kendine güvenli bir havayla,

“Dert etmeyin kendinize; ertesi gün biter bu iş Allah izin verirse” dedi.

Şahin, kurye Ömer’den aldığı cevaplardan ağırlıkla ikna olmuştu.

Kurye Ömerê Kalê isimli bu kişi kendilerini Güney Kürdistan’a KDP’nin Leq-1’ine kadar götürecekti. Oraya kadar grubu getirmişti de zaten.

Ömerê Kalê daha öncesinde de PKK’nin bir grubunu götürmüş ve yerine ulaştırmıştı. Ondan ötürü de olacak, bu ikinci grupta kendisine teslim edilmişti. Eskiden beri KDP taraftarı olduğundan, PKK’nin KDP ile dostluk ilişkilerinden ötürü Ömer de böyle sınırdan grup geçirmede kendilerine yardımcı oluyordu.

Bu adam, Gabar’ın Dêrşew köyündendi. Hali vakti yerinde biri. Dediklerine göre “kendinden razı” bir adammış. Pêşmergeleri Güney Kürdistan- Güneybatı Kürdistan arasında götürüp getirdiğinde, suyu geçerken onların sırtına biniyormuş. Biri Dêrşew’de, biri Zaxo’da ve birisi de Güneybatı Kürdistan’da olmak üzere üç yerde birden evlenmiş. Kuzey Kürdistan, Güney Kürdistan ve Güneybatı Kürdistan arasında bir yaşam tarzı ve etkinliği olduğundan, yolları ve araziyi tanıyor, bu nedenle de kuryelik yapıyordu.

Kurye Ömer’in konuşmalarından, Şahin’in aksine, grupta Şahin Kılavuz’un yardımcısı konumunda olan Mazlum Hoca ikna olmamıştı. Kurye az öteye gidince, Şahin’e “Bu kuryede bana tuhaf gelen bir şeyler var. Çok abartılı bir kişilik ve sorunlara da öyle yaklaşıyor galiba” dedi. Şahin gülümseyerek, “Ne yapalım, bize verilen budur. Bakacağız artık” diye cevap verdi.

Dersimli olan Mazlum, örgütün gelişmesi için fırsat tanıdığı kadrolardan biriydi. Olgun ve birleştirici karakter özellikleriyle arkadaşları arasında da saygı görüyordu. Cana yakın ve şakacı bir kişiliği vardı. Hep gülerdi. Ama gören biri, o her güldüğünde, simsiyah saçları ve bıyıklarıyla bir uyumluluk arz eden kuzguni gözlerinin ağladığını hemen fark ederdi. Bu tür anlarda yılların acısının ona verdiği kılıç yarası gibi çizgiler de yüzünde kendisini hemen gösterirdi. Çocukken annesini yitirdiğinden, yetimlik, bir değirmen taşı gibi boynuna binip bükmüştü. Küçüklüğünden beri her türlü işte çalışarak işçilik yoluyla okulunu bitirip öğretmen olmuştu. 12 Eylül Cuntası geldiğinde PKK’nin Dersim yerel temsilciliğini yapmış, ancak sonra tutunamayarak, öğretmenliği de bırakıp eşiyle birlikte kadro olarak yurt dışına çıkış yapmıştı. Yurt dışında kendisini mücadele için yoğun bir öz eğitime vererek şöyle yazmıştı raporunda: “Kürdistan’da geliştireceğimiz mücadeleye, kendimi, hiçbir kişisel çıkar gözetmeksizin, karşılığını şerefli bir ölümde bulana kadar devrimin insanı olarak hazırlamak görüşündeyim.”

Militanlar, yağmurun ara verdiği bir sırada vahşi dağın koynuna girdiler.

Gece boyu sarp dağın içinde, bütün bedenleri yaş, yağmurdan dolayı daha da ağırlaşmış olan yükleri ve elbiseleriyle, hiçbir yeri tanımadan, sadece hayatlarında ilk defa gördükleri önlerindeki kuryenin ayak izlerine basarak, başları öne eğik bir şekilde sanki bir cehennem karanlığındaymış gibi nefes nefese yol gidiyorlardı. Hem epeyi yaş ve yorgun olduklarından, hem de yolun uzunluğundan gündüze kalmamak için, dağın içinde ikinci bir uzun mola vermeyi kararlaştırdılar. Bunun için yarı açık bir mağara bulup konakladılar. Gündüzü burada geçireceklerdi. Herkes aceleyle üstündeki yorgunluğu atmaya başladı.

İçinden geçtikleri aydan ötürü, burada molada iken yağmur dindiğinde "ışınım sisi" etraflarını kaplamıştı.

Öğretmen Mazlum, mesleğine güvenerek, zanaatçı kökenli arkadaşı Beşir'e "Biliyor musun, bu sis de bulut ha!" dedi. Beşir biraz şaşırmışçasına:

"Nasıl bulut oluyor ki? Bulut gökyüzünde olur benim bildiğim."

"Tamam, işte bu da aslında bulut. Toprakla temas eden bulut diyebiliriz buna."

"Nasıl?"

"Sisle havada yükseklerdeki bir bulut arasında fark yoktur. Bir bulut toprağa indiğinde buna sis deriz. Sis, çok küçük, ama kirli su damlacıklarıdır. Bulut da çok küçük su damlacıklarıdır. Yani her ikisi de aynı su damlacığı. Havadaki su buharı, sıcaklığın azalmasıyla yoğunlaşarak minik su damlaları haline gelir. İşte bulut, bu damlacıkların havadaki toz tanecikleri, kir parçacıklarıyla karışmış olarak büyümüş, gelişmiş şeklidir. Sis de bulutların yer seviyesinde oluşan sığ katmanlar halidir."

Bunun üzerine Beşir, "Hımm!" derken, Mazlum Hoca da biraz büyüklük havalarına girmedi değil.

Grup, o günün akşamı tekrar yola çıkarak Cudi Dağı'nın Silopi tarafı yamacındaki Bilîka köyünün üstüne geldi. Üçüncü gündüzü de orada geçirip, akşam suyu geçerek Güney Kürdistan'a ulaşacaklardı. Kâh bardaktan boşanır gibi yağan, kâh çiseleyen yağmurun, kah sakin havanın, bazen her tarafı dolduran sisin altında uzun bir yolu kat ederek hedeflerine yaklaşmışlardı artık. Orada mola verdiler.

Gecenin yorgunluğunu atacak şekilde epeyi dinlenmişlerdi ki, ikindi üzeri yanlarına gelen kurye Ömerê Kale, "Tamam kardeş, buradan sonra artık benim gelmeme gerek yok, Hêzil biraz aşağıda, gidip oradan Irak'a geçersiniz artık" dedi. Bu söz üzerine tüm grup biraz tuhaf oldu. Şahin:

"Olur mu öyle Ömer? Biz hiç bilmiyoruz ki!"

“Doğru biz ne bileceğiz ki?” diyerek Mazlum da Şahin’i destekledi. Grubun diğer üyeleri içinden de benzer sesler yükseldi.

“Yok, kardeş, benim dönmem lazım artık, köyüme gideceğim. Sizi buraya kadar getirdim, gerisi bir şey değil ki. Ha şu patikadan yol yol köye uğramadan doğru aşağıya inin, tam aşağı vadiye inince Hêzil Çayı önünüze çıkar ve orası geçiş yeridir, suyu vurup geçersiniz Irak’ın Sinath mevkiine ulaşmış olursunuz. Az bir yoldur zaten, pek çekmez. Ondan sonra zaten Irak topraklarıdır, yavaş yavaş KDP’nin Leq-1 askeri merkezine gidersiniz.”

Şahin ve Mazlum daha da ısrar ettilerse de adam dediğinden dönmedi. Şahin, suyun altındaki kayalara çarpmamaya dikkat ederek derinden düşünen ve eleştiren bir militandı. Yanlışı gördüğünde en yakınındakini bile bir dost samimiyetiyle incitmemeye çalışarak ikna edici bir dille eleştirirdi. Sakin mizacıyla her fırsatta çevresindekilere bir şeyler vermeye çalışır, böylece önderlik özelliklerini de sergilemiş olurdu. Kurye Ömer’e de bu kişilik gerçeğine göre yaklaştı. Sonuç alamayınca içten bir tepkiyle, “Tamam, biz gideriz, ama sen doğru yapmadın; biz hiçbir yeri tanımıyoruz, buralara tamamen yabancıyız. Baksana üstelik yağmur da yağıyor. Hâlbuki sen suyu geçirip bizi Irak’a ulaştıracaktın” dedi. Kişiliğinin koynunda gizli bir yerlerde taşıdığı bir duygusallığı da vardı Şahin Kılavuz’un. Belki de kendisine bile sorun yapmak istemediği geçmişe ait bir kırılma anı. O nedenle, özellikle kendisine karşı bir haksızlık gördüğünde, muhtemelen bu anı yüzünü gösterir ve şimdi olduğu gibi kişiliğinde bir incinmenin çehresi belirginleşirdi.

Şahin, PKK’nin gözde kadrolarındandı. Filistin kamplarında “Kenan” kod adını kullanıyordu. Aslen Erzurumluydu, ama Ankara’da doğup büyümüştü. 1975’de okulunu bırakarak çok genç yaşta Apocu Harekete katılmıştı. Ankara, Kars, Antep gibi yerlerde aktif faaliyetlerde bulunmuştu. 1979 yılında Siverek’te Bucak aşireti ve Türk devletinin kolluk kuvvetlerine karşı yapılan çatışmalarda komutanlık görevini de üstlenmişti. Bu çatışmalarda yaralanmasına ve birkaç sefer kuşatma içinde kalmasına rağmen askeri kabiliyeti ve atikliği sayesinde sağ çıkmayı başarmıştı. Devrimci faaliyetlerinde kırka yakın irili-ufaklı askeri eyleme imza atmıştı. Üç kez gözaltına alınmış ve tümünde de direnişçi bir tutum takınmıştı. En son hapse atıldığında 50. günde cezaevinden kaçmıştı. 12 Eylül Cuntası’ndan sonra o da genel geri çekilen kadrolar içinde yer alıp yurt dışına çıkmıştı. Burada, kendisinin de askeri yetenek ve eğiliminden ötürü, örgütün, yeni dönemde geliştirilecek gerilla savaşının öncü komutanlarından biri olarak hazırladığı kadrolardan biriydi. Bu amaçla önce, örgütün, 1981 Temmuzundaki 1. Konferansından sonra, ülkeye dönüp

yeniden mücadeleyi başlatması için üç aylık teorik ve askeri eğitime aldığı 80 kişilik militanlar grubu içinde yer almıştı. Ancak bu adım, zamanın henüz erken olduğu düşüncesiyle ertelenince, bu sefer, PKK Lideri Apo'nun 1981'in Kasım'ında "zor" üzerine verdiği seminerde yer almıştı. Özellikle askeri konulara kafa yorduğundan, bir ilk olarak, adeta bir karınca sabrı, enerjisi ve disipliniyle, "Halk Savaşında Silahlı Propaganda ve Ajitasyon Faaliyetleri" isimli broşürü de gece gündüz örerek yurt dışında ortaya çıkarmıştı.

***

Grubun hepsi, yolu açmak için Hêzil'de karanlıklar içinde ilerleyip kaybolan arkadaşlarına acaba ne oldu diye endişeli bir düşünce içindeyken, aniden suyun içinden Kürtçe "Ez çûm! Ez çûm!" diye bir ses geceyi parçalarcasına kulaklarına çarptı. O sesle birlikte tümü birden "Evet, bu kadar işte!", "Yaşasın, geçti, geçti!" diye nidalara boğdu etrafı. Hepsi sevinçliydi. Arkadaşları karşıya geçmişti. İşte, "Ben gittim!" diyordu.

Bu sefer tüm grup, biraz daha umutlanmış olarak suyu geçmek için hazırlanmaya başladı. Suda daha iyi yürüyebilsinler diye kimse ayakkabısını soymadı. Islanmasın diye herkes kütüklüklerini birer naylon torbaya koyup çantasına yerleştirdi. Pantolonlarını adet gereği dizlerine kadar çektiler. Silahlarını mümkün olduğunca koruyabilmek için, arkada sırt çantalarının üzerine enlemesine yatacak tarzda kayışından boyunlarına taktılar. Kol kola geçip bir zincir şeklinde geçeceklerdi. Bu tarz, su geçişlerinde en güvenlikli yoldu. Böylece tüm grubun gücü kenetlenmiş oluyordu; su tek bir kişiyi vurup götüremezdi, o, zincire geçmiş bir halkaydı artık.

Şahin Kılavuz, "Arkadaşlar, ne olursa olsun kimse zincirden kopmasın; ve hiç kimse yanındaki arkadaşı bırakmasın, herkes birbirini korusun, tutsun. Bakın, arkadaş geçti, biz de vurup geçeceğiz, umudumuz iyi; haydi o zaman geçelim şu suyu!" diyerek hem arkadaşlarını nasıl hareket edeceklerine dair bilgilendirdi, hem de moral verdi. Ve arkasından kendisi grubun başına geçerek zincirin oluşmasını sağladı. En sona da Batmanlı Halil geçti. Grubun en genç üyeleri Veysi ile Fuat da kol kolaydı. En başta olan, en çok tehlikede olan demekti. Çünkü en zorlu yer olarak suyun ortasına gittikçe, zincirin başındaki en fazla tehlikeye girmiş oluyordu. Hepsi kol kola girmiş, kollarını göğüslerine doğru sıkıca kenetleyerek zinciri Şahin'in dediği gibi sağlamlaştırmışlardı.

Zincir tamamlandıktan sonra karanlıkta Şahin başta, yürüyerek suya indiler. Sırtlarını suyun yukarı geliş tarafına vermiş yan yan gidiyorlardı. Öndekiler suya girince, daha orası derin olmamasına rağmen suyun basıncı hemen kendisini hissettirdi: Hızlı akan su ayaklarına, bacaklarına

arkadan belirgin bir baskı yapıyordu. Bu karşı konulamayacak bir basınç değildi ama. Şahin, uzun ve sağlam ayaklarından önce birini ustaca kaldırıyor, ileri atarak sağlamlaştırınca, sonra diğerini kaldırıp getiriyordu. Beden olarak güçlü biriydi. Bundandır ki, ayağını kaldırıp adımını atarken su havada boşta olan ve dolayısıyla da en zayıf anında bulunan ayağa yoğun baskı yapsa da o hızla ve suyu yararak ayağını sağlamca yere basıyor, adımını atıyordu. İki ayağı yerde olunca iki sütun gibi yeri yakalıyordu.

Suda bir kaplumbağa gibi yavaş yavaş ilerlediler. Fakat her ilerledikçe derinliği gittikçe artan su onları daha fazla içine alıyor ve şiddetli akış bedenin daha büyük bir bölgesine basınç yapıyordu. Bu nedenle basınç daha da artıyordu. Özellikle zayıf bünyeler buna fazla karşı koyamaz, rüzgâra kapılmış bir kağıt parçası gibi savrulup giderlerdi. Suyun ortasına doğru ilerledikçe suyun basıncı artık dayanılmaz düzeye yükseldi. Ama hepsi direniyordu: Bazıları ayağını kaldırdığında su götürüp havalandırıyordu, buna rağmen o da hem yerde olan diğer ayağına ve bedeninin gücüne yüklenerek, hem de her iki yanındaki arkadaşlarına abanarak havalanan ayağını tekrar sudan kurtarıyordu. Zincir olduğu için, bu konuda, bir duvarın biri diğerini tutarak sağlam bir bütün oluşturan briketleri gibi, hepsi birbirinden güç alıyordu aslında. O yetmezmiş gibi bazılarının boyunlarındaki silah da onları epeyi zorluyordu: Silah ya geriye doğru çekilip kayışı boyunlarını boğacak gibi zorluyordu ya da şiddetli bir su kütlesinin çarpmasıyla koca demir arkadan gelip kafalarına "Takkk!" diye çarpıyordu. Veya bazılarının silahı sağa-sola savrularak onları müşkülatlı duruma sokuyor, uğraştırıyordu. Ama onların hiçbirinden ses çıkmıyordu. Sırat köprüsünden geçer gibi, tüm yoğunlaşmalarını adımlarına vermiş olarak o soğuk suyun içinde ölümüne bir çaba gösteriyor ve İpek Yolu gibi uzayan bu kısacık yolu bir an önce başlarına bir şey gelmeden geçip bitirmek istiyorlardı. Zaten konuşsaydılar da sesleri birbirine pek gitmezdi, bağırarak zorbela giderdi; çünkü gecenin sessizliğinde suyun sesi etrafı cehenneme çevirmişti. Hepsinin beyninin içinde suyun gürültüsü zonklayıp duruyordu.

Suyun ortasına doğru epeyi gelmişlerdi. Su da epeyi yükselmişti. Öyle ki, tam göğüslerine vuruyordu artık. Şahin, bir adım daha attı ki, yanındaki Hasan'ın havalandığını fark etti. Tam o sırada Hasan da, "Ben artık ayaklarımı yerde tutamıyorum, başaramayacağız bunu, geri dönelim Şahin!" dedi. Şahin hızla onu tuttu koluyla, durumu fark eden diğer kolundaki arkadaşı da onu tutarak yere doğru bastırdı ve Hasan zor bela ayaklarıyla tekrar yeri tuttu. Şahin, durumun ciddiyetini anladı, Hasan'ı daha sıkı sıkıya tuttu ve hemen hançeresinden çıkan en yüksek sesle bağırdı: "Arkadaşlar, birbirinizi iyi tutun, sakın bırakmayın, sakın, az

kaldı, geçeceğiz bu suyu!" Kafasında şu düşünce vardı: "Suyun ortasına az kaldı, orayı geçersek bu iş biter. Hem arkadaş da tek başına geçti zaten, biz bu halde mutlaka geçeriz."

Bunu düşünürken iki adım daha attı ki, ortadan bir vaveyla yükseldi: "Arkadaş koptu! Arkadaş koptu!" Herkes durdu. Şahin, grubun ortasına doğru baktı, en ortadaki arkadaşları suyun üstünde uçuşuyordu, sadece bir kolundan sağdaki arkadaşı tutmuş bırakmıyordu. Fakat su artık iyice yükselmişti, aniden yoğun ve şiddetli bir kütle gelip suda uçuşan militanı kaptığı gibi alıp götürdü. Kolunu tutmuş olan militan direnemedi bile. O anda grubun içinden telaş ve üzüntüyle bağırtılar yükseldi: "Ah, arkadaş gitti ya, gitti ya arkadaş!" Şahin donup kalmıştı. Ne yapacaktı? İleri gidemeyeceği gibi, geri de gitmek zordu. Dalga halinde inip yükselerek gelen su, göğüslerini aştı aşacaktı. Hem zincir parçalanmıştı, bütünün direngen kuvveti kalmamıştı. Azgın su, şiddetli kütlelerle arkalarından baskı yapıyordu. Hayatları saniyelere bağlıydı. Bu durumda, gerideki grup zorla birbirine tutunmaya çalışırken, ikinci grup olarak kendileri konum itibarıyla daha zorlu bir yerdeydiler. Ağaçta kopmak üzereyken titreyen sonbahar yaprakları gibiydiler artık. Bu sırada Mazlum, "Herhalde kurtulamayacağız!" diye geçirdi içinden.

O anda Şahin'in kafasında da şu gerçek bir enstantane fotoğraf gibi balkıdı: İlk giden arkadaşları da suyu geçememiş, boğulmuştu. O, Kürtçe bağırarak "Ben gittim!" derken, aslında, suya kapılıp gittiğini demek istemişti arkadaşlarına. Grubun durumu böyle en kritik bir andayken, Hasan'ın yanındaki militan bir ayağını kaldırıp yerini sağlamlaştırmak istedi, işte o anda ayakları havalandı ve şiddetli su ona vurduğu gibi dibe gömdü bir anda. Artık sona gelinmişti. Zincir tam parçalanmıştı. Hêzil ise delirmişçesine, önündeki her şeyi silip süpüren devasa bir sel şeklinde üstlerine geliyordu. Birkaç saniye içinde su gelip bir canavar gibi Şahin'le Hasan'ı götürdü bu sefer. Hiç ses çıkmadı her ikisinden de. Hemen bir-iki saniye farkla ortada tek kalmış olan militanı da götürdü. Bunu gören gerideki grubun, telaştan, o anda konsantrasyonu tümden bozuldu, dikkatleri dağılarak direnç noktaları kırıldı. Ve bir dev homurtusuyla gelen sular göz açıp kapayıncaya kadar onları da karanlıklarına gömdüler.

Her birisi kurtulmak için çok çırpındı. Ancak tonlarca gelen ve yağmur sularından iyice bulanıklaşarak rengi kirli sarıya dönmüş olan su, her biriyle küçük bir ağaç parçası gibi oynuyor, bir derinliklerine batırıyor, bir çıkartıyor, bir sağa fırlatıyor, bir sola fırlatıyordu. Çoğunun silahı ve çantası, zaten ilk saniyelerde onlardan kopup sulara karışmıştı. Bazılarınınki ise, boyunlarına ve bedenlerine dolaşmış, kurtulmaları önünde bir ayak bağı haline gelmişti.

Bir kısmı yüzme biliyordu, ama o da hiç para etmiyordu; şiddetle gelen dalgalara karşı direnerek kulaç atıp kenara yanaşmak istiyorlardı, ama daha ilk kulaçta, karşı konulmaz bir basınçla akan su kollarını ileri fırlatarak onları kendi içinde bir topaç gibi çeviriyordu. Musa, bünyesinin sağlamlığına güvenerek can havliyle suları zorladı, tüm gücünü zorlayarak kurbağa yüzme stiliyle kulaç atıp nehrin orta şeridini aşmak istedi. Ne var ki, henüz başarılı bir hamle yapmıştı ki, ikinci hamlede su ona sertçe vurarak önce kendi ekseninde çevirdi ve sonra dibe batırdı, arkasından tekrar çıkartarak top gibi önünde sürükleyip götürdü. Epeyi götürdükten sonra sağ kıyıya yakın bir yerde, başını büyükçe bir kayaya çarparak parçaladı. Kafatasının yarısı olduğu gibi uçup gitmişti. Beyni, iri dolucalar gibi suyun içinde hızla dağılıp yayıldı; yarım kalan kafatasının içinde suyun kuvvetiyle soyulmuş beyaz bir kemik kalmıştı sadece. Ve cansız bedeni, suyun önünde, içtiği sulardan, daha da ağırlaşmış olarak sürüklenip gitti.

Beşir, suyun içinde döne döne ve sersemlemiş bir halde epeyi sürüklendi. Gözleri kararmıştı artık. Umudu kalmamıştı. Su, onu hızla o kıyıya yakın bir yerden geçirirken, gözü sivri bir kayaya takıldı ve tüm gücünü toplayıp bir hamle yaparak sol eliyle kayayı tuttu, içinde biraz kurtulma umudu doğdu, o nedenle kayaya daha da asılarak bir mengene gibi kavradı. Sonra sağ elini de fırlatıp kayaya sıkıca sarılmak istedi, ama o elini ne kadar kayaya atmak istediyse de su baskılayarak izin vermedi. Ve sonra arkadan suyun bastırıp direnç noktasını kırmasıyla, eli, tutmuş olduğu kayadan koptu ve tekrar suya kapıldı. Beşir, o zaman artık sona gelindiğini anladı. Kabullenmişti artık, kendini bıraktı, yapacağı başka bir şey de yoktu. O anda evde bırakıp mücadeleye katıldığı küçük ve tek çocuğunu düşündü. Çocuğun yüzü bulanık suların içinde, mazide kalan sararmış bir vesikalık resim gibi gözlerinin önünden geçti. Su, onu tam o sırada, akıntılarla sürüklenip gelerek bir kayanın arasına sıkışmış ucu sivri kalın bir ağaç parçasına vurdu. Ağacın, dışarıya doğru uzamış sivri ucu, Beşir'in karnını bir kılıç gibi çaprazlamasına yardı.

Şahin, uzun süre çok zorlu bir mücadele yürüttü suda. Ölmeye hiç hazır değildi, bunu kabullenemezdi, çünkü hayatını adadığı bir mücadele için daha yeni ülkeye giriyordu. Yeni gelişecek Halk Savaşı üzerine Filistin kamplarında gece-gündüz beynini patlatırcasına düşünmüş, okumuş, beyninin ince kıvrımlarında birçok tasarım ve projeyi yapıp bir ışık hazinesi gibi saklamıştı. Apo'nun uyaran sesi hep kulaklarında çınlıyordu. Olağan üstü çaba gösterdi kurtulmak için. Deli gibi akan su, habire onu sürükleyip götürüyordu. Çantası, silahı, her şeyi uçup gitmişti. Üstündeki elbiseyi de su sıyırıp götürmüştü. Yine de halen direniyordu bir umut ışığı olur diye. Suyun altında uzun süre kaldığında nefesine

yüklenerek hayatta kalmaya çalışırken, kafası dışarı çıktığında gözleri balkıyarak umutla kendi ekseni etrafında fır dönüyor, tutunacağı bir şeyler arıyordu. Ama bu ne zamana kadar sürebilirdi ki? Sonunda, göz açıp kapayana kadarki bir zamanda önünde bir ağacın olduğunu fark etti. Kıyıdan suyun üzerine doğru uzanmış olan bir söğüt dalıydı bu. O ölümle yaşam arasındaki ana "Bu son umut!" deyip tüm gücünü kullanarak, kendisini, suyun darbe vuruşlarıyla kıpkırmızı olmuş çıplak bedeniyle yukarıya doğru attı. Eli, vücudundan önde ve daha yukarıda bir pençe gibi gidip ağacın dalını yakaladı. Fakat tutamadı; su vura vura yaş olmuş dal, bir hayatın elden gidişi gibi avucundan kayarak bedeni tekrar suya düştü. Düşmesiyle birlikte hem umudu karardı, hem de gözleri. Üzüntüden ziyade bir hayıflanma ruhunu sardı. Ve hafif bir tebessüm ederek sadece şunu dedi iç sesiyle: "Daha iki mermi bile sıkamadan ölmek ha!? Tuhhh!!"

Guruptan sekiz kişi, ölümün acımasız pençesine düştü. İyice coşmuş olan su, adeta yıllık kurbanlarını alır gibi, vahşi bir ritüelin son seansı olarak, hepsinin cansız cesedini epeyi sürükleyip aşağıda Silopi ovası kısmında, değişik değişik yerlerde kıyıya attı. Grubun her iki en genç üyeleri, Veysi Hantaş ile Fuat Ertürk, halen kol kolaydılar; diğer kollarını da birbirine dolaşmış, ana karnındaki tek yumurta ikizleri gibi kumlar üzerinde masumane yatıyorlardı.

Sadece Batmanlı Halil, en arkada olmanın verdiği avantajla da kendisini kurtarabilmişti. Hem uzun boylu olduğundan hem de yüzme bildiği için, çabalamış ve şansı da yaver gidip su onu 200 metre kadar boş bir çuval gibi sürükledikten sonra kenara doğru yaklaştırınca, bir kayanın üstüne uzanmış, içine değişik bitkilerin ince dallarının karışmış olduğu ot yığınlarını son anda tutarak zor-bela kıyıya çıkmıştı.

Batmanlı Halil, kurtulduktan sonra, gün doğup da epeyi ileri bir zamana kapkara giysileriyle akana kadar, gözlerini parlak ışıltılara boğmuş yaşlar içinde ve kıyı boyu deliler gibi koşup arkadaşlarının ismini çağıra çağıra, adeta taştan doğurtulan bir umutla onları aradı. Bir şey bulamayınca, omuzları, sekiz ölünün ağırlığı altında çökmüş olarak, bazı köylülerin yardımıyla Xabur'daki KDP'nin Leq-1 karargahına gidip arkadaşlarına ulaştı ve her şeyi onlara anlatmaya çalıştı. Halen korku ve panikten kendine gelememiş bir halde, içinden çıktığı o mezarı tekrar aklına getirince her tarafını bir ürperti sarıyordu: "Geçiş yerini doğru tespit ettik, ama günlerdir üst üste yağan yağmurdan dolayı çayı, aşırı sel götürmüştü. Ah, korkunçtu…! Bunun da özellikle bilinmesini istiyorum heval: Kurye Ömer suçludur!"

Hêzil'in hayatlarını aldığı militanların cesetlerini günler sonra köylüler tesadüfen gördüler. Her ceset bir tarafta geniş bir alana dağılmış

halde… Beraberlerinde getirdikleri, örgütün resmi yayın organı Serxwebûn gazetesi, PKK 1. Konferansı Politik Raporu ve farklı kitap, broşürler ile militanların kutsal bir kitap gibi hep yanlarında taşıdıkları bireysel günlük defterlerinin bir kısmı, bir savaş meydanından geriye kalan eşyalar gibi, üstlerine sahiplerinin ölüsünün kokusu sinmiş ve etrafa dağılmış halde duruyordu.

Köylüler, yöredeki Türk Devleti yetkililerine haber verince, onlar da gelip tüm naaşları Botan'ın Gite Köyü'ne gömmüşlerdi. Örgüte bilgilerin gelmesinden sonra, Serxwebûn gazetesinde manşetten şunlar yazıyordu:

"Bir bölgeden başka bir bölgeye geçerken, Hêzil Çayı'nda şehit düşen 8 PKK partizanının kimlikleri belirlendi. Partizanların Şahin Kılavuz, Cahit Dayan, Fuat Ertürk, Veysi Şimşek, Veysi Hantaş, Hasan Özçelik, Musa İlk, Beşir Aksoy oldukları bildirilmektedir."

Olayın duyulması PKK kadroları içinde ciddi bir üzüntüye yol açtı. Daha ilk adımda, Filistin kamplarının fakir sofrasında, İsrail top atışları ve uçak saldırıları altında aynı kaba kaşık daldırdıkları arkadaşları, Kürdistan'ın gümüş bileziği Hêzil'de can vermişti.

Dipten gelen bir acı Apo'nun tırnak altlarına kadar hücum etti: Bir defa, yoldaşları şehit olmuştu. Ve hayatını kaybedenler onun sorumluluğu altında bu yolculuğa çıkmıştı. Ayrıca, yıllardır, bizzat kendi deyimiyle "Sıfırdan iğne ucuyla kuyu kazar gibi" geliştirdiği bir mücadele, her belirsizliğin bir ölüm anı gibi yerinden fırlayacağı mayın tarlasında en tarihi yürüyüşünü yaparken, seçme bir grubun şahsında şimdiden darbe alıyordu. Ama onun bir Apo olarak, olayların yıkıcı etkisi altında kalma lüksü yoktu. Kişilik özelliklerinin belki de en belirgin olanı, yenilgiyi başarıya, acıyı da mutluluğa çevirmekti. Bu düşünceler ve acısıyla birlikte, odasına gitti. Temiz bir çarşafın serili olduğu yatağının kenarına ilişti ve derinlere daldı. Bir süre öyle kaldı…kaldı… Sonra aniden kalktı: Bambaşka bir insan olmuştu. Bu olaydan çıkardığı dersler ve sonuçları örgütü nezdinde hayata geçirmek için, militanların olduğu salona acelesi olan bir gölge gibi süzüldü ve oradaki diğer kadrolara, çok yakından tanıdığı, içlerinde en eski bir dava arkadaşının olduğu suda boğulan grubun trajedisini dile getirdi.

Tüm grupla Filistin kamp yaşamını paylaşmış ve Şahin Kılavuz'la aynı birimde yoldaşlık yapmış, Mazlum Hoca'yı yakından tanımış olan Esat ise, olay üzerine duyduğu acılarını basamak yapıp üstlerine basa basa kendisini kanatarak yükseldiği hüznün kasrında, duygularını "Hêzil" adını verdiği şiirinde şöyle dile getirdi:

Ağustos seksen iki

hicret bitmiştir artık
fazla uzaması kara bir günahtır

mabet kan ister
kurban ister
tüm yollarda / sıra sıra nefer ister

herkesin yüzü kıbleye dönük

ilk adımda şehitler doğar
ihanet sırıtır
zafer gülümser
çürüyen beden boydan boya biçilir

ve kutsal fırtına hêzil'den beslenir

hêzil
    yeniden doğuşa yüce imandır
hêzil
    göbek bağından akan kandır
hêzil
    kurak toprağa bir nehir candır
hêzil
    mabedin kapısında sekiz kurbandır!..

Beşinci Bölüm

Birano ez ne teyrim, ne tillûrim, birano ez şoreşvanım!
Birano ez ne teyrim, ne tillûrim, brano ez şoreşvanım!

Hafif kıvırcık beyaz saçları, orta boyu ve ayağına geçirdiği eski bir kurşuni şalvar ile Celal, kendi kendine böyle söylenerek tam bir usta gibi, Agît'in eline uzattığı moloz taşlara önce şöyle bir bakıyor, hangi tarafı duvardaki boşluğa daha iyi oturur diye kararını verdikten sonra, taşı iki eliyle tutup duvarda gelecek taşı bekleyen harcın üzerine biraz sertçe ve estetik bir hareketle bırakıyordu. Sonra eliyle hafifçe yoklayıp, sağdan soldan dengeleyerek taşı daha sağlamca duvara yerleştiriyordu. Ardından diğer taşı aynı biçimce yanına oturtuyordu. Bu böyle birkaç taş halince tamamlanınca, Bekir'e "Harç veeer!" diye içinde kaynayan bir sevinçle ses veriyor, arkadaşı kürek dolusu kırmızı topraktan yapılma harcı uzattığında, bu sefer, uzunca kırmızı lastik eldiven geçirilmiş elindeki malayla harcı alıp dizdiği taşların arasındaki boşluklara dolduruyordu. İkinci bir mala harç alıp onu da, duvarın, yeni taşları dizeceği çıplak zemin kısmına döküp yayarak düz ediyordu. Çevredeki doğal yapı taşlarını getirip duvarı yapması için eline uzatan Agît, bir taraftan, Kurdî gömleğinin üstüne bulaşmış olan taş tozlarını elinin dış yüzüyle vurup temizlerken, diğer taraftan da Celal'in bu kendi kendisine söylenen sevinçli haline bakıp bir memnuniyet ifadesi olarak tebessüm ediyordu. "Arkadaşların mücadele için besledikleri bu istek ve moralle biz neyi başarmayız ki?" diye içinden geçirdi o an. Uzun boyu ve üç numara tıraş edilmiş kazan gibi büyük kafasıyla Bekir ise, Celal'in o çocuksu haline küçümseyici bakışlar fırlatıp hafiften gülümsüyordu.

"Taş oda bizi Zagroslar'ın koynunda o yaman soğuktan korur mu?" dedi Agît Celal'e.

"Korur Agît arkadaş, hem de nasıl. Taşın, doğası gereği yalıtım özelliği vardır; içeriyi biraz ısıttık mı yeter. Doğal taşların suya karşı direnci, tuğla ve diğer bazı yapı malzemelerinden daha fazladır."

"İyi, bakalım."

Celal, taşçı aleti olarak bir keser de indirmişti. Agît'in verdiği bir taş biraz büyükçe ve deve gibi her tarafı eğri idi. Taşı alınca bir eliyle kucağında tutturdu ve diğer eliyle kesere uzanarak önce zayıf noktasını tespit

edip sert bir vuruşla gri taşı ikiye ayırdı, sonra yine keserin sırtıyla köşelerindeki fazlalıkları ustaca darbelerle düşürüp, bir şekil almış olarak harcın üzerine her zamanki estetik ve özgüven yüklü el hareketiyle bıraktı.

Odanın duvarları üç günde bittiğinde, bir gün harcın kuruması için beklediler; sonra da çevredeki söğüt ağaçlarından ağaçlar kesip, balta ve keserle dal ve düğümlerini düzelterek odanın üzerine attılar. Yakınlarındaki KDP nizamiyesinden iki parça eski naylon ve eski bez, elbise parçaları getirmişlerdi, bunların hepsini çilolarla takviyeli bir şekilde söğüt ağaçlarının üzerine atıp toprakla güzelce kapattılar.

Özel dokusu ve farklı renklerdeki duruşuyla güzel bir taş oda ortaya çıkarmışlardı. Agît'in, emeği geçen 9 kişilik grubunun üyelerinin hepsi odanın etrafında durup sevinç ve gurur içinde kendi eserleri olan yapıya baktılar. Biri diğerine sevinçli gözlerle "İyi olmuş değil mi?" diye sorarken, başka biri özgüveni iyice kabarmış olarak, "Biz bundan on tane daha yaparız, nedir ki!" diyordu. Celal dışında hiçbiri sivil hayatında bu tür şeylerle uğraşmamıştı, hepsinin hayatı öğrencilik ve şehirde devrimci militanlıkla geçmişti. Ama şimdi iş başa düşünce kafa ve kas güçlerini vererek hem o ıssız dağ başında başlarını koyacakları bir barınak yapıyorlardı, hem de böylece sıfırdan başlayarak bu işi yavaş yavaş öğreniyorlardı. İçlerinde Celal yalnız sivilde iken bu işin ustalığını yapmıştı. Celal cesur ve çocuk ruhlu biriydi; çok şakacıydı da. Tek kusuru çok alıngan olmasıydı. Bir şeyden kızdığında hemen gidip bir köşede oturuyor ve içine kapanıyordu. Agît, arkadaşını iyi tanıdığından bir baba şefkatiyle gidip, "Celal arkadaş gel konuşalım, küsmekle olmaz, anlat bana, ne oldu böyle" diyerek, bazen yarım saatlik bir uğraşmayla gönlünü alıyor veya mevcut sorunu çözüyordu.

Akarsuyun kenarında 5x6 metre ebadında bir oda yapmışlardı. Temel olarak toprağı biraz kazıp yeri düzeltmişler ve duvarları çıkmışlardı. En sonda odanın içine küçük taşlar döşeyip toprakla kapatıp pekiştirdiler. Ve yine, yatmak için taş ve topraktan, bir metre kadar genişlikte ve yarım metre yükseklikte ranzalar yaptılar, üstlerine de yine KDP nizamiyesinden getirdikleri eski battaniyeleri serdiler. Burda nizamiyeye maqar diyorlardı. Gidip pêşmergelerin çöpe attığı silindir şeklinde eski bir saçdan yapılma odun sobasını da bulup getirdiler; artık çürüyüp kiremit rengini almış parça boruları da aynı çevreden temin edip temizlediler. İki boru eskilikten delinmişti artık; ama delinen yerler diğer borunun içine geçen ağız kısmında olduğundan bu fazla sorun olmadı. Boruları birbirine monte edip sobaya taktılar.

***

Agît ile Xalit Hoca, Sarı Delil'in grubunun geldiğini haber aldıklarında, artık Lübnan- Güneybatı Kürdistan'dan grupların yavaş yavaş gelmeye başladığını düşündüklerinden, Agît, Şino'nun Şêxan sınır köyünde kamp kurarak onları karşılamıştı. Daha sonra Xalit Hoca da yanına gelince, Lübnan- Güneybatı Kürdistan'dan aynı şekilde Kuzey Kürdistan üzeri gelecek grupları karşılayıp yukarıya kendilerine ulaştırması için küçük bir gruplarını KDP'nin Xabur'daki Leq-1 merkezine üslendirmeyi kararlaştırdılar. KDP ile ilişkileri ne iyiydi ne de kötü; yani onların denetimindeki imkânlardan yararlanabiliyorlardı. Bu grup, aynı zamanda orada KDP ile bir ilişki birimi de olacaktı. Bu sırada ülkeye gönderdikleri grup başarısız olunca, mücadele için bu sahadan imkânları genişletmek amacıyla gidip Irak örgütleriyle görüşme kararı aldılar. Xalit Hoca, Sosyalist Parti yoluyla Irak'a gidip bu görüşmeleri yaparken, Agît de Leq-1'e grup yerleştirme konusunu Mesut Barzani ile konuşmak için KDP Merkez Karargâhına gitmek niyetiyle Urmiye-Rajan Köyü'ne yöneldi. İran-Doğu Kürdistan alanına geldiğinden beri düşüncesi, örgütün yaklaşımı olarak asıl Kuzey Kürdistan'a dönük çalışmaları ertelememekti. Ki bu konuda bir gecikme oluyor, İran-Doğu Kürdistan sahasında daha fazla eğleniliyordu; bu da onda bir rahatsızlık yaratıyordu. Üstelik kış kapıya dayanıyordu; Lübnan- Güneybatı Kürdistan'dan birçok grup gelecekti, bunların sınırlarda üslendirilmesi, başta Güney olmak üzere her iki parçanın da sınır boylarının devrime hazırlanması zorunluydu. Bu düşüncelerle Mesut Barzani ile Leq-1'e grup yerleştirmenin yanı sıra, kendisi ve Xalit Hoca Suriye'den gelirken örgütle yaptıkları tartışmalarda belirlenmiş en elverişli yer olarak bir an önce oraya yerleşmek için üçgende bir kamplarının olması konusunu da konuşmuş ve Lolan'da üslenme sorununu çözmüştü. Dönüşünde hemen Sarı Delil'in grubuyla toplantı yapmış, genel gelişmeleri ve o sahada yaptıkları çalışmaları onlara aktararak mevcut hali onlarla paylaşmış ve grup içinden Kasım, Şahan, Sinanê Sor, Hacı'yı seçerek, Şevki'nin sorumluluğunda, oradaki KDP yetkilisi Doktor Cercis'e yönelik bir notla beraber Leq-1'e gönderdikten sonra kendisi de kalan grubu alarak Lolan'a gelip kamp hazırlıklarına başlamıştı.

İlk etapta, Agît'in dışında Sarı Delil, kamyon bıyıklı Hasan, Hacı gibi militanların olduğu gruplarıyla Lolan çayının kenarında bir oda yapmışlardı; odaları, harap olmuş Lolan köyüne yakın bir yerdeydi. Sonra Agîtler gelerek bunun devamını getirdiler. Bu şekilde, Agît daha çok Lolan'da kalırken, Xalit Hoca Urmiye'yi üs olarak seçmişti.

***

Lolan Köyü, Irak-Suriye-Türkiye sınırı üçgeninde, sınırın Güney Kürdistan topraklarında, Bradost aşireti reisi Şeyh Reşit'in köyüydü. Köy, kuzeydoğudan güneybatıya doğru uzanan güzel bir dere içindeydi. Güney Kürdistan'daki çatışmalar nedeniyle yıkılmış, köylüler Deştê Hertê'ye çekilmişlerdi. Doğu Kürdistan'ın Şino şehri ile Güney Kürdistan'ın Sîdeka kenti arasındaki bölgede, Kuzey Kürdistan'ın Şemdinli ilçesinin doğusunda yer alıyordu. Şemdinli ile Lolan deresi arasında Xakurkê deresi vardı. Derenin Lolan köyünden yukarı İran sınırına uzanan zozanlık kısmına Xinêre deniyordu. Özellikle Xakûrkê önemli bir stratejik alan olup, Şemdinli'nin doğu kısmını tutuyordu. Agît, yeni koşullarda geliştireceği savaş itibarıyla en uygun bir yerde kamp açmıştı. Lolan'dan, her üç Kürdistan parçasına rahat açılım olurdu; ve buraya dayanarak hem Kuzey Kürdistan-Şemdinli'ye giriş çıkışlar olurdu, hem de burayı ana üs yaparak, batıya doğru Türkiye sınırı boyunca militan yerleşimi yapılabilir, yine Güney Kürdistan ve Doğu Kürdistan'a doğru da gerillanın yerleşeceği geri cephe üsleri oluşturulabilirdi.

Üçgen'de, yukarı tarafta İran sınırından inen Xinêre suyu, Kelaşîn'den gelen dereyle Lolan köyünde birleşerek Lolan çayını oluşturur. Lolan çayı, Şekif Dağı'nın güneyine varınca batıya döner ve Lêlîkan tepesinin kuzey tarafında Xakûrkê köyünden gelen çayla da birleşip batıya doğru yol alarak Geliyê Reş suyunu da kendisine katıp Dêşta Hayatê ovasında ilerler. Deşta Hayatê'nin alt ucunda Şemdinli tarafından gelen suyla da birleşerek Hacı Beg Çayını oluşturur.

Lolan, Zagrosların göğsünde yer aldığından, arazi ve iklim ona göre şekil almıştır burada. Vadinin etrafındaki yüksek dağların zirvelerinde yaz ortası dışında kar eksik olmaz; beyaz bir külah gibi hep geçmiştir dumanlı dağların başına. Bunlardan Şekif, çıplak ve sarp bir dağ olup, çok yüksek olduğundan yapısı itibarıyla da adeta bir nöbetçi kulesi gibi tüm alana hakimdir. Lolan, işte sırtını, batısındaki bu heybetli dağa verir. Bu yüksek dağlarda dört mevsim birden yaşanır. Dar bir arazi parçasında bile bazı yerlerde bu kendisini gösterir. Zirvede kar, buraya yakın yamaçlarda baharın yeşil bitki örtüsü ve aşağıya vadiye indikçe yaz ve sonbahar yaşanır.

Ünlü Zagrosların hayatı durduran kışı, metrelerce kar içinde hayvanların bile yaşamakta zorluk çektiği acımasız mevsimi burada kendisini gösterir. Baharda ise, öylesine yaşam alanı olur burası. Ağaçlar yeşil giysilerini üstlerine çekerler; meşe, palamut mezardan çıkar gibi başını kaldırır, yabani armutlar, böğürtlen, bal gibi kara üzüm ve dut meyve vermeye başlar, su kenarındaki yaşlı çınarlar gençlik aşısı yapılmışçasına canlanırlar. Gelincikler, leylaklar, papatyalar topraktan başını uzatıp sana gülümserler, rêbazlar, tirşolar, kucak büyüklüğündeki bembeyaz

mantarlar midenizi sofralarına davet ederler. Börtü böcek etrafı doldurur; arılar, ağaç kovuklarında bal yapmak için tekrar çiçeklere koşarlar. Bahar pınarları her yerden patlar, çay gibi akıp gider, yağmur sularıyla vadinin her iki yanındaki çok sayıda dere taşar ve Lolan'a ulaşıp onu çılgına çevirirler. Bu zamanlarda yağmurun getirdiği toprakla karıştığından su bulanık akar. Her akarsu gibi o da baharda böyle coşup suları epeyi yükseldiğinden kolay kolay geçit vermez. Vadiyi dolduran suyun vaveylası, bazı yerlerde tek düze bir makine sesi, bazı yerlerde korkulu bir savaşın naraları, bazı yerlerde de beynin içinde sürekli zonklayan bir gümbürtü şeklinde duyulur. Yazın ise su durulur, koyu yeşil bir su güneşin altında parlayarak başını alıp gider; ve çay, bahardaki öfkesinden pişman olmuş gibi hemen hemen her yerden geçit verir.

Lolan, böyle boydan boya yemyeşil ve bol ağaçları, envaitürlü otları ve çiçekleriyle, yaşanası uzun ve derin bir vadi olarak aşağı doğru iner. Deşta Heyatê'ye ulaştığında bu derinlik kırılarak, su, ovalık yerde sakince akar. Ama oraya kadar, yer yer geçit vermez yalçın kayalıklar, taşlar, yer yer sık ağaçlar ve iç içe geçmiş bitki örtüsüyle, yer yer de dağların içindeki geçit yerleriyle sarp bir arazi yapısına sahiptir. Bazı genişlemiş yerlerde ılgıt ılgıt akar, bazı yerlere daralarak gümbürtü içinde gider, bazı yerlerde de geçit vermez kayalıklara, taşlara çarparak, bir deniz gibi beyaz köpüklere boğulur ve yılan sarmalını andırır bir şekilde dalgalar birbirinin koynundan sıyrılarak ürkütücü sesler içinde yol alır.

Alana serpili göçertilmiş köylerdeki taş yıkıntılarının her biri, bize bin bir acılı anıyı resmeder. Bu köylerin arazisindeki ceviz ve incir ağaçları, bir zamanlar buraların şen olduğunu çağrıştırır hemen. Sarp ve yerleşim açısından dar vadinin güney tarafında dağların üst kesimlerindeki meskûn köyler, her türlü zorluğa rağmen hayatın devam ettiğini size gösterir.

Lolan vadisi ve köyü, adını, Kürdistan'ın İran-Irak-Türkiye sınırlarının kesiştiği bölgede yaşayan, Dersim, Bingöl, Erzincan, Maraş'a kadar uzanan geniş Lolan aşiretinden almaktadır. Bu aşiret, Kürtçenin Sorani, Hewremi ve Zazaki, her üç lehçesini de konuşmaktadır. Xinêre suyu ile Kelaşîn çayının birleşip Lolan akarsuyunu oluşturduğu yerin az aşağısında sol yanda, yani batı tarafında yamaçta yer alan Lolan köyü bir zamanlar Nakşibendi sofilerinin olduğu bir köy olup, bu tarikatın merkezlerinden biriydi. Güney Kürdistan'ın Bradost mıntıkasında yer alan köy, çevrede tanınmış bir yerdi. 1925-1964 yılları arasında köyde tarikata şeyhlik yapan, Bradost'ların ileri geleni Şeyh Reşitê Lolanê de tanınan biriydi.

Lolan köyü birkaç sefer boşaltılmaya maruz kalmış; 1940'larda en ağır yıkılma ve boşaltılmayı yaşamıştı. KDP, 1970-1975 döneminde Lolan vadisini karargah olarak alıp kullanmış. pêşmergeler aileleriyle birlikte yerleşmişti buraya. Ve burası, Barzani Hareketi'nde önemli bir rol oynamıştı. 1975 Cezayir Antlaşması'ndan sonra bu parti açık bir yenilgiye uğrayıp direnmeden, savaşçı ve aileleriyle birlikte Doğu Kürdistan'a genel çekilmişti. Daha sonra Hareket'in yeniden mücadele kararı almasıyla tekrar Lolan vadisine üslenme olmuştu.

Seksen ikinin on birinci ayında iki grup geldi Lübnan- Güneybatı Kürdistan'dan Lolan'a, Agîtlerin yanına. Gözlüklü Ali'nin grubu Cudî hattından gelirken, Adıyamanlı Hasan'ın grubu Gabar üzerinden gelmiş ve daha zorlu, uzun bir yolculuk yapmıştı. Hasan yolda hastalanmış, arkadaşlarının yardımıyla zor bela gelebilmişti. Gözlüklü Ali'nin grubu pêşmergelerle yola çıkmış, Cudi Dağı'nı inip Hêzil suyunu geçmiş, Irak'ta bir köyde mola vermişken, Sadam Hüseyin'e bağlı çeteler-korucular ile çatışmış ve öyle ulaşmıştı. Tüm yolculukları 25 gün civarında sürmüş, 500 kilometre kadar yol kat etmişlerdi. Gözlüklü Ali dışında bu grupta Bedran, Dersimli Seyfi, Dersimli Aydın, Tekin, Ermeni Nubar, Soro, Ahmet, Dersimli Aygün, Dersimli Fikret de yer alıyordu.

Ev sahipleri yeni gelenlere birer ekmeğin içine birer yassı balık konservesi dökerek verdiler. Yürüyerek o kadar yol gelmişlerdi, bu bir ekmek hangisinin midesini doyururdu ki? Her biri on ekmek verilseydi yok demezdi. Ama utandılar, arkadaşlarının imkânsızlık içinde olduğunu fark ettiler ve seslerini çıkarmadan her biri ekmeğini bir lokmada midesine indirip üstüne çaylarını içtiler. Gece, var olan tek odada hepsi yattı. Yeni gelenler, ranzalar arasındaki boşluğa kıvrılıp yerde koyun koyuna yattılar. Bir odada 24 kişi yatmıştı. Ertesi sabah çakı gibi yapısıyla erkenden kalkan Agît, yeni gelenlerin önüne düşerek onlara yer gösterdi ve "Her grup kendisine bir oda yapsın burada" dedi. Her kes şaşırmıştı, ama hiçbiri sesini çıkarmadı. "Bu ev yapma nerden çıkmıştı, onlar devrim yapmaya gelmişti, hem ev yapmasını da bilmiyorlardı ki!" Agît, içinden geçenleri okumuştu sanki, gülerek "Arkadaşlar yatmak için kendimize yer yapacağız, mecburuz buna; korkmayın sizin başınıza bir usta vereceğim" dedi. Gruplar, sırayla, usta Celal'in elinin altında çalışarak odalarını bitirdiler. Agîtlerin evi suyun bu tarafında idi, yeni yapılanlar da suyun diğer tarafında ellişer metre kadar ilerideydi. Arada, dar bir yerinde suyun üzerine köprü niyetine atılmış geniş bir ağaç gövdesi vardı.

***

Yeniden direnişi başlatmak için ülkeye dönüşü organize etme kararını alan, 1982 yılının 20-26 Ağustos tarihinde yapılan PKK 2. Kongresi'inden bir hafta sonra, Apo, Hasan'ı kaldığı eve çağırarak sordu:

"Kongremizi de yaptık, arkadaşları yavaş yavaş çalışmalar için görevlendiriyoruz, sen ne yapmak istiyorsun? Nerede görev verelim sana? Avrupa olabilir mi? Ya da yine burada kalsan, istersen dağa gitsen sen de? Hıı?

"Burası yeter benim için, Avrupa'ya da gitmek istemiyorum."

"O zaman Güney Kürdistan'a, yani ülkeye dağa gitmek istiyorsun?"

"Doğrudur."

"Hımm! Peki hava yolu mu yoksa karadan mı?.."

"Sorun değil benim için, hangisi olursa…"

"Havadan da belki bir risk olabilir, karadan da gidebilirsin."

"Olur, giderim."

İki gün sonra, Hasanların yedi kişilik grubu gidiş için hazırdı. Grupta Sîske Ömer ve Amedli Mahmut da vardı.

"Bir sene iyi dayanır ve başarırsanız, artık başarmışsınız demektir. Bu temelde hamle yapacaksınız; burada öğrendiklerinizi, alınan tecrübeyi pratiğe dökeceksiniz."

Ülkeye dağa gidecek gruba Apo son konuşmaları yapıp talimat ve perspektiflerini veriyordu. Grubun hepsi çıt bile çıkarmadan onu dinliyordu.

"İnisiyatifli olun; gerektiğinde yönünüzü Kuzey'e, gerektiğinde Güney'e verin; hatta gerektiğinde SSCB'ne, Ermenistan'a bile vurun gidin, yeter ki gerilla tarzıyla savaşın. O zaman işte 90'lı yıllar bizim zafer yıllarımız olacaktır. Dedim ya, bir yıl dayanırsanız 3. Kongremizi Kürdistan'da yaparız. Ve halk savaşında stratejik savunma aşaması evrilerek 90'lı yıllarda sonuç alma sürecine gireriz. Amaç bu olmalıdır."

Apo, Hasan'la birlikte bir ülke içi merkez oluşumuna gitmek istiyordu o zaman. Xalit Hoca ve Agît zaten Doğu Kürdistan-Güney Kürdistan hattında çalışmaların başındaydılar. Şimdi Hasan gidecek ve arkasından Terzi Cemal'in de gitmesiyle orada dördü birlikte, Kuzey Kürdistan'da mücadeleyi yeniden geliştiren yönetim olacaklardı. Yani gerilla savaşının karargâhı! Xalit Hoca, daha çok Doğu Kürdistan'da görev yürütecek, diğer üçü ise üçgen'de üslenerek Lübnan- Güneybatı Kürdistan'dan gelecek militan gruplarını hızla pratikleştirip seferber ederek yönlerini Kuzey Kürdistan'a verecekti.

Hasan bu görevle yola düşüp yeni açılan Lolan kampına ulaştığında, kısa bir süre kaldıktan sonra Agît'le birlikte, Xalit Hoca'nın merkez olarak kullandığı Doğu Kürdistan-Rajan köyüne gittiler. Hasan'ın durumu

ağır olduğundan beklemeden PKK'nin kuruluş yıldönümü olan 27 Kasım'a denk gelen günde Urmiye'de apandis ameliyatı oldu. O sırada Terzi Cemal de uçakla Şam'dan gelmişti. Aslında, Terzi Cemal, Hêzil grubunun Dêrik'ten hareket ettiği sırada o da birlikte gidecekti. Ancak sınıra yakınlaştığında hastalandığını söyleyerek Dêrik'te kalıp gidemedi. Haberi alan Abbas yanına geldi. Öğlen yemeği olarak birlikte tavuk yediler. Apo, olayı duyunca Terzi Cemal ile Abbas'ı Şam'a çağırdı. Terzi'nin hastalığı bahane ederek gitmeme eğilimi olduğu şüphesine kapıldığından, o işle uğraşan militanlara o arada hemen bir pasaport hazırlatmıştı. Terzi Cemal yanına ulaştığında hiç vakit kaybetmeden eline tutuşturup "Tamam, yaya yolundan zor olur bu halinle, en iyisi sen uçakla Tahran'a git" diyerek onu gönderdi.

Terzi'nin da orada hazır olmasıyla dört üst yönetici birlikte ara vermeden 6 Aralık 1982 günü Rajan köyünde merkezi yönetim olarak başlangıç toplantılarına oturdular.

Xalit Hoca, toplantıyı idare eden kişi olarak açılışı yaptı ve Hasan tarafından PKK 2. Kongresi'nin aktarımı yapılıp Merkez Yönetim'in talimatları okundu. Arkasından Terzi Cemal örgüt lideri Apo'nun dönemin çalışmalarına ilişkin sözlü perspektif ve talimatlarını gruba aktardı. Sonra Xalit Hoca, kendisi ile Agît'in geçmiş 8 aylık çalışmalarını rapor etti.

Arkasından söz alan Agît çalışmalara eleştirel yaklaştı. Şam'dan gelirken Apo'nun, Abbas'ın da hazır bulunduğu oturumda kendisiyle yapmış olduğu konuşmaya atfen, "Buna göre, bu alan uzun vadeli mücadelemizin geri bir üssü durumuna getirilecekti. Ayrıca faaliyet kapsamında, alanımıza sınır dışı olan bölgelerle ilişki kurmak bu alanlardan yeni unsurlar çekerek eğitmek, sınır bölgelerine bazı küçük gruplar göndermek de yer alıyordu" dedi. "Ama olanaksızlıklar yanında ülke içiyle ilişki yetersizliği, biraz da bizden kaynaklandı. Mesela, bir kısım bölgelere sınırlı da olsa birkaç grubu çalışma yürütmek için göndermek gerekiyordu. Ancak bir-iki girişimimiz olabildi. Bana göre ülkeye yönelik çalışma yapılabilirdi. Fakat esas olarak uzun vadeli dışarda barınma temel alınmıştı. Oysa böyle bir rolü Lübnan alanı oynamıştı. Biz, esas olarak ülkeye yönelik çalışma yürütmeliydik."

Faaliyetler hakkında Şam'daki örgüt merkezine yaklaşık 2 yıldır rapor göndermemeleri de ciddi tartışıldı. Nitekim bu, rapor sistemine hayati önem veren Apo tarafından sert bir eleştiri konusu olmuştu. "Arkadaşların eleştirisi tamamen haklıdır. Lenin, 'Bir kadronun görevini yapıp yapmadığı bir üstüne vermesi gereken raporla ölçülür' demektedir. Bize yöneltilen eleştirilere tepki göstereceğimize, kendimizi ciddi bir biçimde gözden geçirmeliyiz" dedi Agît. Ve adeta final sözlerini öfkeyle söyledi:

“Biz, örgüt üstü kişi tanımıyoruz, bize bu öğretildi. Bu, başarısızlığın nedenlerinden biridir. Çalışma kolektifleştirildiği oranda başarı şansı yüksek olur. Kişinin kendi rolünü oynaması, yıkılmayan kalıcı örgütler yaratmasına bağlıdır. Saman alevi gibi parlayıp sönen ışık aldatıcıdır, geçicidir.”

Toplantıda daha sonra, Kuzey Kürdistan’a dönük mücadelenin başlangıç adımı olarak parti çekirdekleri ve silahlı propaganda birliklerinin örgütlenmesi konusunu parti talimatı olarak ele alıp kararlara ulaştı ve Lolan kamp düzenlemesi ile burada kış eğitim çalışmasının planlamasını çıkardılar. Toplantının altıncı ve son gününde yapılan düzenlemeyle, Agît askeri faaliyetler sorumlusu olurken, Adıyamanlı Hasan ve Terzi Cemal siyasi örgütlenme, Xalit Hoca da dış ilişkiler yetkilisi oldu.

O sıralarda PKK’nin ilk ortaya çıkışındaki yönetici kadrolarından Süleyman da çalışmalar için uçakla İran’a gelmişti. Süleyman, yurtdışına çıktığından beri örgütle çelişkili bir durumu yaşamış ve merkezde yer alan Fatma ile kariyer çatışmasına girmişti. Bu, örgütte bir sorun olarak ortaya çıkmıştı. Geldiği gibi Rajan köyünde Xalit Hoca’ya, “Apo’nun örgütü idare edemediğini, kendi eşi ve yakın çevresini kongrede merkez yaptığını ve Dersim, Bingöl gibi yerlerden cuntanın gelişiyle kadroları çekmediği için bazı arkadaşların çok tehlikeler yaşayıp zorlandığını, bazılarının da hayatını kaybettiğini” söyleyip, kafasını karıştırmaya çalışmış, “Görevden istifa ettiğini” belirtmişti. Bunun üzerine Hasan, Xalit Hoca’ya “O bahsettiklerinin gerçekle alakası yok. Apo arkadaş her kese eşit mesafede yaklaşıp bu zorlu süreci iyi idare etmektedir. Dersim’den kadroların yurt dışına çekilme sorunu kongrede de tartışıldı, ama öyle bir suçlamayı getirenler bizzat Apo arkadaşın ortaya koyduğu gerçekler karşısında yerle bir oldu” diyerek, ardı sıra içinden “Saygı duyduğum bu gerçekleri anlatmam benim için bir borçtu, şimdi hafifledim biraz” diye tavrını muhakeme etti. Sonra konuşmasına devam ederek, “Apo Arkadaşın yaklaşımı olumlu olmasaydı, kongrede delegelerin oylaması sonucu, Genel Sekreter olarak kendisini ve Xalit Hoca’nın da içinde olduğu 11 kişilik bir merkez komitenin seçilmesine ön ayak olmayacağını, ancak kongre sonrası merkez komite toplantısında bu 10 kişilik arkadaş grubunun mevcut görevi yapamayacakları ortak düşünce olarak ortaya çıkınca, herkesin bir yıllık merkez adaylığı süreci yaşaması, bu süre sonunda başarılı olanların resmi merkez üyesi olması kararı alındığını” ekledi. O durumda bir nevi tüm görev ve yetki Apo’ya kalmıştı. Abbas da yardımcılık yapacaktı.

***

Terzi Cemal'i gönderdikten sonra Apo, eve gelip koştura koştura yorgunluktan kendini bordo rengi kadife koltuğa attı. Nefes nefeseydi, başını geriye atıp koltuğun ceviz ağacından yapılma cilalı kenarına dayayarak tavana baktı. Beş dakika öylece durdu. Düşündükçe sükûneti yerini önü alınmaz öfkesine bırakıyordu. İşler niye böyle yolunda gitmiyordu. Terzi Cemal, hastalığı abartarak gitmek istememişti. Kongrede merkez komiteye seçilen Süleyman, Tahran'a gittiği gibi kendisini yere atmıştı; göreve yanaşmadığı gibi, aldığı duyumlara göre dedikoduyla oradaki arkadaşların kafasını da karıştırmaya çalışıyordu.

Apo'nun şöyle bir yeteneği vardı: Çok somut bir duyum almasa da uzağındaki olayları hissediyordu, sezgileriyle varıyordu onlara sanki, kırk tane parçayı kafasında yan yana getirerek o olay hakkında genelde çok şaşmayan bir analitik sonuca ulaşıyordu. Süleyman zaten Avrupa çalışmalarından beri sorunluydu, özgürlük savaşını geliştirmek sanki kendisinin işi değilmiş gibi, Agît gibi PKK'nin ikinci kuşak genç öğelerinin bu işi yaparak kendisinin de Avrupa'da eh artık biraz yaşamasının iyi olacağı düşüncesindeydi, başından beri bu kadar yapmıştı zaten, o kadarını hak etmişti artık. Bu eğilimine taviz verilmeyince o da Tahran'a gittiği gibi tepkiyle o duruma girmişti. Apo, durumunu önemli ölçüde fark etmiş olduğundan, Terzi Cemal gibi onun da eline bir pasaport tutuşturup aceleyle göndermişti. Apo, bunu bir yöntem olarak uyguluyordu. Kızgın bir devrimci mücadele geliştirirken, işleri oluruna ve zamanın kendiliğindenci akışına bırakamayacağını bazen kendi kendine dillendiriyordu. Öyle gevşek davranmanın aksine tam hâkimiyet ile işleri yürütmeliydi; önderlik vasıfları bunu gerektiriyordu. O nedenle Süleyman ve Terzi Cemal'e karşı böyle bir yöntem uygulamıştı ki, eğer ciddiyseler gidip esas mücadele alanında görevlerini yaparlardı, yok farklı niyetleri varsa kendilerini erkenden açığa çıkarmaları herkes açısından iyi olurdu. Bu düşünceler içindeyken, koltuktaki pozisyonuna son verdi, bir taraftan eğilip hızla çoraplarını çıkarıp kenara atarken, aynı zamanda muhakemesine devam ediyordu. İki yıla yakın bir süredir Tahran'dan rapor gönderilmemiş olması da affedilecek bir şey değildi. Xalit Hoca niye böyle yapmıştı? Bu düşünceler içinde gidip banyoda ayaklarını yıkadı ve o sırada kararını da verdi: Ülkede işler bu halde yürümeyecekti, kesin tedbir almalıydı. Abbas'ı oraya işlerin başına göndermek en doğrusu olacaktı.

***

"Belli ki orada işler karıştı, mücadelenin kaderini öyle belirsiz bir duruma terk edemeyiz. Açık ki, müdahale etmemiz lazım."

"……."

“Sen ne diyorsun?”

“Tespitiniz isabetlidir, ben de aynı kaygıları taşımaktayım. Çalışmaların orada o şekilde yürümesi zor.”

Apo, aniden Abbas’ın sözünü keserek, “Evet, işte ben de tam onu diyorum” dedi. Ve arkasından o her zamanki coşkulu ruh haliyle, “Gidip işleri düzeltmen gerekir. Çalışmaların başına geçer, daha etkili bir yönetim oluşturur ve bu işi götürürsün. İnanıyorum sana, yaparsın” diyerek asıl niyetini açıkladı.

Bunu üzerine Abbas pek düşünmeden “Tamam, ben giderim” dedi.

“Tamam, o zaman hazırlan gidiyorsun!”

Aslında Abbas’ın gidişi planda yoktu, Suriye sahasında bir nevi Apo’nun yardımcısı gibi ona yakın çalışıyordu. Sorunlar çıkınca gitmesine karar verildi. Çünkü, Apo’nun Abbas’a karşı büyük bir güveni vardı. Eskiden beri çalışma tarzında şu veya bu yönü eleştiriyordu, ama kararlılık, enerjik ve disiplinli çalışma açısından en güvendiği arkadaşlarından biriydi. O nedenle ilk aklına gelen o olmuştu.

Arkasından orada karışmış olan işlerin nasıl düzeltileceği ve dönem açısından yapılması gerekenler üzerine uzunca tartıştılar. Askeri konular zaten teorik olarak yazılı hale getirilip, üzerinde çokça durulmuş olduğundan, acil ve esas gündem olarak daha çok örgütsel hususlar üzerine konuştular. Sonra Abbas, birkaç gün içinde hazırlanarak 13 Aralık 1982 günü uçakla Tahran’a doğru uçtu. Azad Berwarî adlı KDP yetkilisi ile birlikte yola çıkmışlardı. Tahran hava alanında kış nedeniyle pist donmuş olduğundan oraya inemediler, başka bir havaalanına yöneldiler, orada da aynı sorun vardı, tekrar Tahran’a dönüp orada indiler.

Apo, bir önderin yapması gerekenleri, genç yaşta, hayat tecrübesinden ziyade, göğüs kafesinin tam orta yerinde yuvalanmış, kilit askıları biraz enlice sarı tunçtan ve kenarlara telkâri kakmalı, değerli masif ağacından yapılma sandığın içinde bir yerlerde zaten varmış gibi çıkarıp uygulamaya sokuyordu. Her detaya, her inceliğe ve hatta çalışmalarında estetiğe bile dikkat ediyordu. Bazı kadroları uçakla Kürdistan’a doğru göndermesinin nedeni de bunlardan biriydi. O bir önder olarak, mücadeleyi geliştirip kaderini elinde tutan çok sayılı kişileri, daha işin başında başlarına bir iş gelip de hareketi için yaptığı tüm planlamalar seller sularda gitmesin diye tedbirini alarak onları böylesi daha sağlam yollardan gönderiyordu. Ama bu imkânları azdı; hiç görüp bilmediği Ortadoğu gibi bir alanda, yoksul köylü kökenli bir genç olarak yüzyılların devletleriyle zar atıyordu. Aklının yön verdiği diplomatik yeteneği sayesinde onlardan bu sınırlı imkânları elde ediyordu. Bunları ise, en zorunlu işler için kullanmalıydı. O nedenle, o kadar çok sayıda militanı aynı yoldan gönderemezdi.

Öylesi tehlikeli yollardan gidebilecek durumda olan genç militanları Sarı Delillerin gelişinde olduğu gibi tehlikeleri mecburen göze alarak dağ yolundan gönderiyordu. Ama kendi militanlarını da tanıyordu. Henüz öylesi zorlu ve tehlikeli dağ yolundan gidemeyecek durumda olan gençleri de mecburen az sayıda da olsa uçak yoluyla mücadeleye katılmaları için yine Kürdistan'a doğru gönderiyordu. Ayrıca, eğer herkesi uçakla gönderse, hem Suriye hem de İran gibi kurt devletlere bağımlı duruma gelir ki, bu da onun kendi mücadelesini özgürce geliştirmesinin önüne geçerdi. Görevlendirmelerde de aynı yöntemi hayata geçiriyordu: İleri gözlem yeteneğiyle, her kadrosunu iyi tanıyor ve onlara yapabileceği işleri veriyordu. Böylece kimseyi boşta bırakmadığı gibi, kişileri yapamayacakları işi verip işlerin karışmasına da neden olmanın önüne geçiyordu. Askeri alanda yetenekli birini asla basın-yayın çalışmalarına vermiyordu; ama sağlık alanında yapabilecek birini, diğer sahalarda kendine güvenmediği halde o tür görevlere vermiyordu. Hiçbir şekilde, dünyanın sayılı zenginleri gibi hiç kimseyi de boş bırakmıyordu, düşünüyor ve mutlaka herkese bir iş buluyordu. Zaten tanıdığı kadrolarıyla önce bir yoklama konuşması yapıyor ve onda, ikna etme çabasına rağmen, bir kendine güvensizlik veya isteksizlik görürse kesinlikle onu o göreve göndermiyor, gönüllü veya yarı gönüllü kabul edeceği başka bir göreve gönderiyordu.

Ona göre herkes, hayatta enerjik bir biçimde çalışmalı ve yediği ekmeğin hakkını çıkarmalıydı. Seçip uygun işi verdiği halde yine de Kürdistan mücadelesini gücü oranında bir köşesinden tutmayanları ise, ya nedenini öğrenmek ve onu kişilik olarak dönüştürmek için soruşturmaya alıyor ya da olmayınca yol veriyordu. Öyle ki, birisi "Hastayım, çalışamıyorum" diye kendi gerekçesini öne sürünce bunu makul görüyor, ama "Arkadaşı doktora, hastaneye götürün" diyordu. Böylece, kaç gün sürse, maliyeti ne kadar olsa da onu tedavi edip görev veriyordu. Eğer, hastalık bir bahane ise o zaman o da açığa çıkıyor, tavrı o kişiye öfkesinden farklı olabiliyordu. Bu, köylü kökenli, Halfeti'nin tozlu yolları ve kırmızı çamurları içinde, hiçbir şeye aldırış etmeden daha çocukluktan beri uçacakmış gibi bir inançla güle oynaya fır dönen delikanlı, gece-gündüz durmadan okuyarak kendisini bayağı yetiştirmiş Apo olarak, işleri bu kadar sıkı ve disiplinli tutuyordu. Köyde okul sıralarında öğretmeninin "Senin alnında fetih işareti var" dediği bu farklı çocuk, Halfeti'yi çoktan fethetmişti, sonra Ankara'ya gidip orayı da fethedince, artık Kürdistan'ı kurtaracağına, Aziz Petrus'un tanrının oğlu İsa'ya inandığı gibi inanmıştı.

Apo, hiç kimsenin etkisinde kalmadan doğru bildiğini-ama çevresindeki yönetici arkadaşlarıyla genellikle tartışıp konuşarak- mutlaka uyguluyor, denebilir ki, hiçbir kararında şu veya bu dış etkiyle geri adım atmıyordu. Tartıştığı yakın arkadaşları ise, onu adeta yeryüzüne inmiş yürüyen bir Prometheus gibi görüyor ve dediklerini doğru kabul ediyorlardı. O, gerçek liderliği böyle görüyordu. Belki de hareketini yok olmaktan uzak tutup gittikçe büyüterek o günlere getirmesinin önemli bir nedeni buydu.

***

Abbas, uçakla, Şam'dan Tahran Havaalanına indiğinde, ilk olarak Kürdistan dışında yeni bir dünyaya gelmenin vermiş olduğu şaşkınlıkla, herkesin sağa sola koşturup, akrabaların kadın-erkek birbiriyle kucaklaştığı, küçük çocuklardan birinin "Anne! Anne!" diye ağlayarak ebeveynlerini aradığı meydanda şöyle bir etrafına baktı. Şehrin, uzun yıllara galebe çalan, bazıları artık eski sarı bir renk almış, düzgün kesme taşlardan yapılma sağlam binaları, "Benden daha asil yapılar var mı?" dercesine havaalanının dışında şaşaalı bir şekilde duruyordu. Genç adam, "İşte Kürdistan dışındaki farklı bir dünya daha! Ne muazzam!" dedi kendi kendine. İlk aklına gelen şu oldu: "Kendisine ait havaalanları, gerekirse yüksek binaları olan böyle muazzam yerleri bizim Kürdistan da hak ediyor; ve o yerlerde şimdiki yaptığım gibi durup 'İşte, Kürdistan denen, tarihi on bin yıllara dayanan ülkenin görkemi!' sözlerini…"

Havada kar yağışı vardı, Abbas bir süre KDP'nin zorunlu misafiri oldu. Sonra Urmiye'nin Rajan köyüne gelip Xalit Hoca'nın kaldığı evde arkadaşlarıyla buluştu. Toplantı bileşeni henüz oradaydı. Tartışıp konuştular ve yaptıkları yeni planlamaya göre Xalit Hoca orada kalacak, Abbas, Agît ve Hasan Lolan'a dönüp kış eğitimlerini başlatacaklardı. Süleyman'ın durumunu da değerlendirdiler ve onun bu halde orada kalmasının uygun olmayacağı sonucuna ulaşıp, "Madem çalışmak istemiyor, görevsiz olduğunu kabul edip" Lolan'a götüreceklerdi.

18 Aralık 1982 tarihinde Agît bir grupla Rajan köyünden yola çıkıp İran-Irak sınırına doğru yol aldılar. Kaçakçıların kullandığı dar vadiden yol alarak Dalampêr dağına çıkmaya başladılar. Bu yol yıllardan beridir kaçakçılarla pêşmergelerin sınırların Kürtlere hiç de kâr etmeyeceğini ispatladıkları bir hat gibiydi. Tespih taneleri gibi sıraya dizilmiş kaçakçılarla pêşmergeler çoğunlukla bu yolu kullanarak Dalamper dağının 3400 metrelik zirvesine ulaşıyor ve oradan ister Kuzey Kürdistan'a isterse de Güney Kürdistan'a geçiyorlardı. Ya askerlerle çatışmada ya da Zagrosların amansız kış koşullarında soğuk havada donarak ölseler de vazgeçmiyorlardı bundan. Zira geçim sıkıntısı ve pêşmergedeki saf Kürtlük dava

inancı, hiçbir şeyin onları yollarından alıkoymasına izin vermiyordu. Bazen at veya katır yükleriyle, bazen de altındaki 16-17 yaşındaki çocukların iki katı büyüklüğündeki kalınca diktörten yükleriyle kolberler yayan bu daracık vadiye vuruyorlardı. Vadi oldukça sarp olduğundan, kaçakçılar, İran devletinin herhangi bir askeri devriyesi durumunda kendileri ve hayvanlarını bu kayalık ve kuytuluklarda saklayıp kurtarabiliyorlardı. Bu kervana yavaş yavaş Apocular da katılıyordu artık.

Kış koşullarında havanın her an bozabileceğini bildiklerinden Agîtler mümkün olduğunca hızlı bir şekilde dağı aşmaya çalıştılar. Uzun bir yürüyüşten sonra nihayet zirveye ulaştılar. Çıplak zirve oldukça heybetliydi. Gökyüzünde beyaz bulutlar salınırken, zirveyi çoktandır kar kaplamıştı artık. Kar çoktan düşmüştü çünkü alana.

Agît, orada durup dünyanın tepesindeymiş gibi ayakları altındaki araziye derince baktı. O an içine bir sevinç ve gurur hissi dolduğunu fark etti: Her üç parça Kürdistan'ı kucaklamıştı işte! Dalamper Dağı, Türkiye, İran ve Irak sınırının köşe başında yer alıyordu çünkü; her üç devlet sınırlarının tam birleştiği noktaydı. Bu noktanın doğu tarafı aşağıdan yukarıya doğru İran olurken (dağın kendisi, Urmiye'nin sınırları içindeydi), bu noktadan aşağı doğu inen sınır çizgisinin solu Irak, kuzeybatıya doğru olan girinti ise Türkiye-Şemdinli'ydi. Bu dağ, Zagrosların kalbi gibiydi; Zagrosların bir kolu burada atar damar gibi kuzeyden Ağrı dağına doğru silsile halinde çıkarken, diğer kolu Keleşîn Dağı ve Lolan vadisini çevreleyen dağları oluşturarak güneye doğru İran-Irak sınırı boyunca iniyordu.

Agît ve arkadaşları, dağın zirvesini Güney Kürdistan'a doğru biraz indikten sonra, Sömürge Hasan, "Burada biraz resim çekelim" dedi. Herkes bu fikre katıldı ve Hasan'ın sırt çantasından çıkardığı makineyle birkaç resim çekildiler. Tam da tekrar yola düşeceklerdi ki, Sömürge Hasan Agît'e "Seninkini bir tane tek çekeyim komutan" dedi gülerek. Agît, "Ne gerek var?" dediyse de o ısrar etti. Agît de ısrar üzerine "tamam!" dedi ve gidip bir yerde durarak sırtını zirveye verdi, elindeki tahta dipçikli kalaşnikovu sağ tarafında şarjörü öne gelecek şekilde yere dayayarak namlu ucundan tuttu ve "Tamam, çek!" dercesine Sömürge Hasan'a baktı. Hasan ise, makineyi bir aşağı indiriyor, bir yukarı kaldırıyor, bir şöyle bir böyle ediyordu. Agît sıkılmışçasına "De haydi!" deyince, beriki "Dur acele etme, ben de senin resmini Che Guevera'nınki gibi tarihi bir poz olacak şekilde çekmek istiyorum" diye cevap verdi. Agît güldü ama aynı zamanda daha dik tutarak kendisine heybetli bir hava verdi. Dimdik duruyordu, arka tarafında karla kaplı zirve, insanlığın tanrıya ulaşan çığlığı gibi bütün görkemiyle görünüyordu. Sağ tarafında saçı kabarmış, sol tarafında ise hafif burularak alnına düşmüştü,

bu, yüzüne biraz daha geniş ve oturaklı bir hava vermişti; gür bıyıkları, Che Guevera'nınki gibi her iki yandan, ama daha genişçe ve biçimli bir şekilde aşağı doğru dökülüyordu. Dizlerine kadar dökülerek, kalın çoraplarının üstündeki beyaz yünden kurdî sak'larına dayanıp genişçe durmuş gök mavisi şalvarını takım olarak tamamlayan aynı renkteki, önü tamamen açık üstlüğünün altından açık kiremit rengi-kahverengi arası büyük kare desenli gömleği iyice göze çarpıyordu. Küllü gri pamuklu kumaştan şûtik'ı kütüklüğün altında belini iyice sararak ona sıkı bir asker havasını verirken, derler ya üstüne kutu gibi oturmuş yeşil askeri parkası her iki yandan kartal kanatları görünümüyle, yansıttığı "Komutan!" imajını adeta tamamlıyordu. Bakışları ise, öfkeyle hesap sorar ve bir şeyler arar gibi keskin bir şekilde ufka dikilmişti. Tam o sırada "şakk!" diye deklanşör sesi geldi.

Fotoğraf çekme işini tamamlayan küçük grup vakit geçirmeden hızla Lolan'a doğru yol aldı.

Bir gün sonra aynı yoldan Abbas ve Hasan'ın grubu gittiler. Dar vadiyi hızla çıktılar. Zirveye çıkmaya henüz biraz vardı ki, kış aniden bastırdı. Önce ufaktan yağan kar, gittikçe hızlandı. Hava da gittikçe soğudu. Hasan "Hızlanın arkadaşlar, çabuk dağı aşalım, yoksa tehlikeye girebiliriz" dedi. Daha da hızlandılar. Zorbela kendilerini zirveye attılar. Delicesine yağan kar, vücutlarının çıplak yerleri olarak yüzlerine, ellerine değdiği yerde buzdan bir kurşun etlerini deliyormuş gibi acı veriyordu. Tam zirvede peş peşe ilerliyorlardı ki kuzeyden bir rüzgâr baş gösterdi. Rüzgârın hızı henüz daha fazla değilken, Hasan, tekrar çağırdı arkadaşlarına, "Biraz daha hızlanın, biraz daha! Aşalım bu zirveyi, rüzgar da çıktı, tipiye yakalanırsak hiçbirimiz buradan sağ çıkamayız" diye seslendi bu sefer. Herkes o yorgunlukta nefes nefese daha da hızlandı. Yorgunluktan her kesik kesik nefes alışlarında ağızlarından çıkan sıcak buğu, dışarıdaki soğuk havayı delemeden anında ona karışıyordu. Bereket rüzgâr şiddetlenmedi. Birkaç sefer havada yağan karı alıp hepsinin yüzüne şiddetli bir tokat gibi çarptı. Her çarptığında yüzleri soğuktan yalım yalım tutuştu. Herkes, sırtlarında çanta elde silah, dişini canına katmış, ciğerleri patlarcasına zirveyi aşmaya çalışıyordu. Tam zirvenin ortasındayken arkadan aniden bir ses yükseldi: "Abbas arkadaş durdu, gelemiyor!" Hasan aniden durdu ve geriye dönüp bakarken, "Tam burada sırası mıydı" dedi kendine. Abbas'ın gelemediğini, bu sırada grubun içinde önündekinin ayak izlerini takip ederek ilerlemekte olan Süleyman da duydu. Ve burun yastıklarından birisi düşmüş gözlük camının ardında küçük cam gibi gözlerini kıstı; zaten küçük olan gözleri daha da küçüldü: "İyi oldu Abbas! İnşallah kurtulmazsın da son anda da olsa yanılgınızı görüp bize hak verirsin. Gerilla savaşı geliştireceklermiş!" O anda

Hasan gruba siz durmayın ilerleyin dedi ve iri adımlarla çabucak Abbas'ın yanına gitti. Hemen koltuğunun altına geçti "Gidelim!" dedi. Abbas hiç sesini çıkarmadı, son takatine yüklendi, adım atmaya çalıştı. Olmuyordu. Sanki ayaklarına tonluk demir bağlamışlardı. İçinden hayıflanarak "Ne oluyor bana böyle ya!" dedi. Aşırı soğuk her tarafını dondurmuş, kilitlemişti. Ama hareket etmezse bu dağ başında ölüp gidecekti. Suriye-Lübnan'ın sıcağında kalmıştı hep. Burası ise tersi. Yine ilk olarak ciddi bir dağ yürüyüşü yapıyordu. Son yıllarda hep şehirlerde kalmıştı. Ondandır ki vücudu Agît ve Hasan gibi dağ yürüyüşüne açılmamıştı henüz. Sanki bütün bedeni donmuş, tek parça olmuş ve hareket etmesine izin vermiyordu. Yün çorapları ve sak'larına baştan başa toz kar yapışmıştı; kar, soğukta donmuş kalın bir tabaka buz oluşmuştu. Botunun ipleri donup dik bir biçimde öyle havada kalmıştı. Sarı bıyıklarının üstündeki buz, sarımtırak bir renk almıştı. Kirpiklerinin üstünde de ince ince buz şeritleri vardı. Başını bile kaldıramıyordu donduran soğuğun verdiği takatsizlikten. Zaten biraz kaldırsa deli gibi hücum eden karlar yüzüne vurup ona göz açtırmıyordu. Düşmeden bir adım daha atabilmek için önüne bakıyordu ısrarla; direniyordu. Belki bedeni alışmamıştı ama onda ruhsal bir direngenlik vardı: İmkansız imkansızdır, diyenlerdendi. İnsan isterse her şeyi yapabilirdi. Bu inançla, "Haydi Abbas arkadaş biraz gayret, burada ölümü bekleyemeyiz" dediğinde, arkadan Hasan'ın yeleğini tutarak adım atmaya çalıştı. Zorda olsa adımlarını tek tek atıp ilerledi. Aslında iri yarı cüssesi ve kopartıcı takatiyle yarı yarıya Hasan onu sürüklüyordu. İkisi kader birliği etmişçesine dünyanın zirvesinde karların ortasında ve dur durak bilmeden yağan beyaz ateş yağmuru içinde peş peşe ilerliyordu.

Zirve üstünde o havada gittikçe uzayan yolu nihayet bitirip yavaş yavaş aşağı doğru inmeye başladıklarında soğuk da artık kırılıyordu. Git gide zirveye göre daha fazla sıcak havanın içine girip ilerlediler. Abbas'ın buzları çözülmüş, vücudunu ılık bir ter basmıştı. Bunun yarattığı güçle bir süre koştu. Artık grubun en önünde yürüyordu. Militanlar, Dalamperden inerek alttaki büyük derenin başından dağın yamacına vurdular. Bu dağ, leylek, turna, yabani kaz gibi göçmen kuşların geçiş hattıydı. Göçmen kuşlar her yıl, güneyden kuzeye ve kuzeyden güneye bu dağa selam vererek giderlerdi. Şimdi, bu kuşlar gibi Apocular, "Orası senin, burası benim" misali o dağlarda kanatları ayaklarında aynı dağa el sallayıp geçiyorlardı. Dağın yamacından ilerleyip Xinêre vadisine girdiler. Vadi vadi yürüyüp Lolan'daki kamplarına geldiler.

***

Daha Rajan'dan ayrılmadan, yapılan toplantı sonuç raporunu Agît ile Xalit Hoca hazırlayıp Apo'ya göndermişti. Apo, raporu aldıktan sonra cevabı geciktirmedi. Zaten en çok bu konularda hassas ve eli çabuktu. İslamiyet'in bismillahı gibi, sık sık kadrolarına 'faaliyet raporu göndermek, bir devrimci örgütün en başta gelen çalışma işleyişi olmalıdır, kar-tipi olsa, kıyamet de kopsa rapor mutlaka üst örgüte zamanında ulaştırılmalıdır' derdi.

Xalit Hoca, içinden kısmen sıkıntılı bir biçimde beyaz zarfın ağzını açmak için, Avrupa'dan gelenlerin getirmiş olduğu, küçük balık katlanır çakıyı cebinden çıkardı ve zarfı açtı. Küçük cep çakısının, sarı rengi sapı, kuyruk tarafının çatallı olmasına bile dikkat edilerek tam balık biçiminde yapılmıştı. Namlunun sapa bağlandığı yerde görünen iki tane gri renkte çivi başları da balığın gözlerini yansıtıyordu.

Büyük bir sayfaya yine hiç karalama olmadan okunaklı bir biçimde yazılmış cevabi notu okumaya başladığında Xalit Hoca'nın heyecanı, yavaş yavaş gerginleşen yüzünden belli oluyordu. Yiv ayırmadan soldan sağa doğru yığdığı, ufak bir tutamı hafif bir üçgen gibi biraz alnına düşmüş, parlak ve simsiyah saçları, kendisine çok yakışan bıyıklarıyla birlikte yüzünü çok açmıştı.

"Xalit Arkadaşa!

Agît'le birlikte hazırlamış olduğunuz iki bölümlük ve son 30 Ocak 1983 tarihli raporlarınızı okudum. Belirtilen görüş ve değerlendirmelere katılıyoruz…. Eleştirilerin politik konulardaki görüşlerinize fedakârlık ve cesaretli yurtsever çalışmalarınıza olmadığını anlıyorsunuz. Daha çok bu önemli özellikleri pratik örgüt, eğitim ve güncel çalışmalara tam anlamıyla aktaramadığınıza, bu konudaki başarısızlıkların kaynağının olduğuna ilişkindir. Bunlar da üstesinden gelinmeyecek eksiklikler değildir… Tabii yalnız siz sorumlu değilsiniz. Hepimizin derece derece sorumluluğu var. Bu anlayışlardır ki, genel olarak parti, özel olarak kendi adımıza eleştiri ve özeleştiride bulunduk, bilinen ürünler çıktı. Yine şehit Şahin Kılavuz'un değerlendirmesi; tüm hatayı Siverek'e ilişkin olarak kendisinde buluyor. Diğerleri de… Ama en üst düzey sorumlular olarak bunların hata yapmalarını önlemek, böylece başarıyı garantiye almak önder kadroların görevidir."

Dikkatli ve saygılı bir şekilde yapılmış da olsa, bu eleştiriler karşısında Hoca'nın içi daraldı; sinir uçları acı vermeye başladı. Örgüt içinde herkes açısından, özellikle daha bilinçli olan üst yönetimdekiler için Apo'nun eleştirisi, kişilerin altında ezildiği bir beton blok gibiydi. Apo, bunu çok iyi bildiğinden, karşıdaki kişiye bakıyor ve ne düzeyde bir eleştiriyi kaldırabilir diye ona göre yaklaşıyordu. Bazıları, ağırlığı altında yıkılıp bir daha ayağa kalkamaz diye, kendisine göre çok sayıda

hata ve suçları da olsa, hiç ses çıkarmıyordu ona. Bazılarını biraz rahat da tutsun diye, yapacağı eleştirilerin üzerine bir mizah kostümü giydirip öyle yapıyordu. Bazıları, eleştiri düzeyini aşmış veya ağır bir eleştiri ters etki yapar düşüncesiyle "Bir soruşturma sürecine alıp, hata ve suçlarını kavratın ki, salt eleştiriyle anlamadığından yanlış çıkışlar içinde bulunmasın" diyordu. Özellikle, bilinçli üst düzeydekiler olmak üzere, bazı kadroları, tam da örs üzerinde en ağır balyozla döver gibi dövüp dümdüz ediyordu. Evlilik durumunun da etkisiyle Xalit Hoca'ya bu konuda biraz özgün yaklaşıyordu.

"Partinin Siverek başta olmak üzere, direnişlere nasıl sahip olduğu şimdiki partinin yeniden inşa ve mücadeleyi yükseltme konumundan açıkça bellidir. Yine Şahin'in kendi özgeçmişine yönelik eleştirisi "Politik Çalışmada Ajitasyon ve Propaganda Faaliyetleri" yazısı da çok iyi bir örnektir. Sizlerden de beklenen şimdi o alanda halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesiyle partinin yaşamında şanlı bir dönem başlatacak olan veya mutlaka başlatması gereken tarihi bir anda geçmişin hata, eksiklik ve zaaflarını aşmış, sonuçlarını açıkça ortaya koymuş, bunun ışığında geleceği parlak bir biçimde gösteren, böylece birçok arkadaşın da haklı olarak beklediği yazılı, sözlü ve güçlü bir kolektif örgüt ve uygulama içinde olmaktır. Bu konuda başta Abbasgil olmak üzere zaten güçlü bir devrimci çalışmayı ortaya koyacak arkadaşlar ve bizler burada en büyük yardımcıyız."

Apo, yönteminin şimdi ikinci aşamasına gelmişti: Eleştiri yaptığı kişiyi biraz rahatlatmak! Önce hatalarını fark etmesi için yüzüne vur, ardından kolundan tut ayağa kaldır! Apo'nun güven vermesiyle Xalit Hoca, Apo'nun bu yöntemini bildiği halde yine de hatırı sayılır ölçüde rahatlamıştı. Rahatlamak bir bilinç işinden ziyade bir ikna olma olayıdır. Sıkıntı da öyledir; o da çoğu zaman bir bilinç olayından ziyade, ruhu çelik bir ağ gibi saran endişe ve korkunun bir muzipliğidir. Hoca, yazıyı okuyunca rahatladığından, sinir uçları serinlemişti bu sefer. Gri zemin üzerine ince siyah çizgilerle kare deseni yapılmış gömlek yakasının, uzunca yüzünden naif bir şekilde inen boynunu neredeyse tümden kapattığı çehresi gevşemişti biraz. Gömleğinin kapalı olan üst düğmesini de açtı. Zaten iyi giyinmişti; soğuğun bedenine pek işleyeceği yoktu. Havalar artık belirsiz olduğu için, ön kısmı tamamen açık ince bir yün hırkayı gömleğinin üzerine giymişti zira. Özenerek işlendiği belli olan hırkanın ilmekleri sık bir biçimde atılmış, rengi Hoca'nın ten rengine uyacak şekilde açık gri seçilmiş ve sadece çapı küçük kubbemsi düğmelerle kapatılan pat yerinde, yani uzun örükler gibi örülmüş her iki ön kanadın kenarında boydan boya ağırbaşlı ve turuncu renkli bordürler varken, ayağında ise lacivert bir burnu kırık, ama ince ve asil duran bir sayaya sahip

kundura duruyordu. Gerek hırkayı örenin, gerekse de ayakkabıya kadar, tercihleri yapanın çocuğunun annesi olduğu belliydi. Bu zarafet, bir kadın bakış açısının ürünü olabilirdi ancak.

"Bu konuda Süleyman'a da kısaca değineyim: Dürüst davranmıyor. Gelen arkadaşlardan tüm durumu öğrenebilirsiniz. Makü'ye gidip hemen dönmesi, halkımızın mücadelesine güç yetirmede yoksunluğa işarettir. O çok ucuz bir yaşantı tutturup, bunu Kürdistan halkının en acılı bir dönemi üzerine oturtmak istedi. Yine de yardımcı olacağız. Ama dürüst olmayan yöntemlerle girdiği o davranışlar esef vericidir. Yine de ona hepimiz yardımcı olmalıyız. Son vermek isterken gerçekten yaratılması gereken önümüzdeki tarihsel dönemin güçlü direniş mücadelesinde yüksek başarılar dilerim. Komünist selamlar… Apo"

Altıncı Bölüm

"Halkımız yüzyıllardan beri işgal, istila ve sömürgeci egemenlik altında, köleciliğin, feodalizmin ve sömürgeci kapitalizmin birleşik baskısı altında ulusal birliği parçalanmış, ekonomik, toplumsal, siyasal, ulusal vb. her alandaki bağımsız gelişmesi sömürgeci zorla engellenmiş olan bir halktır. İşte böyle bir ortamda ortaya çıkan PKK hareketi, halkımız için, her türlü kölelik, sömürgecilik, ulusal yok olma ve toplumsal gelişmeme çağının sona erdiğini, bunun yerine ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi döneminin başladığını ilan eden bir çağrı olmuştur. Böyle bir çağrı ve mücadelenin bir gereği ve ürünü olarak ortaya çıkan Silahlı Propaganda Birlikleri, savaşan PKK önderliğinde, halkımızın ulusal kurtuluşçu birliğini yaratmak demektir. Böyle bir çağrıya cevap vermek, ulusal kurtuluş mücadelesinde birleşmek, silahlı kurtuluş güçlerine katılmak veya desteklemek bilinçli, yurtsever ve fedakâr her Kürdistan insanının en onurlu görevidir."

"Silahlı propaganda birlikleri, bölgesel devrimci güçlerdir. Bu nedenle, PKK-MK'nin onayı ile parti bölge komitesi ya da temsilcisi tarafından örgütlenir ve yönetilirler. En küçük silahlı propaganda birliği, si-

lahlı propaganda grubudur. Silahlı propaganda grupları, koşullara ve görevlere göre sayıları üç ile on bir arasında değişen bir savaşçı grubundan meydana gelir. Koşullar, birlikte daha fazla savaşçı bulunmasını gerektirirse, birlik kendi içinde silahlı propaganda grupları bulunan ve bu biçimde örgütlenen daha üst bir silahlı propaganda birliği halini alır ve grupları yöneten bir sorumlu güç tarafından yönetilir."

"Silahlı propaganda grupları, Kürdistan halkının ve Ulusal Kurtuluş Cephesinin devrimci silahlı kuvvetleri, PKK'nin aktif devrimci çalışma yürüten partizan gruplarıdır. PKK kadroları, kadro adayları ve aktif savaşçı sempatizanlarından örgütlenirler. Görevli oldukları alanda silahlı propaganda birliklerinin görevlerini ve ulusal kurtuluş mücadelemizdeki öncü savaşçı rollerini yerine getirirler."

Abbas, sacdan yapılma küçük odun sobasının yarı yarıya ısıttığı odada, Kemal Pir önderliğinde 1980 yılında ortaya çıkarılan çalışmadan yararlanarak on gün boyunca grupça yoğun tartışmalar sonucu hazırlanan "Silahlı Propaganda Birlikleri Yönetmeliği" taslağını, hazır bulunan tüm militanlara okudu. Ve önemli bir çalışma olarak bu taslak, bazı küçük değişiklikler üzerinden oy birliğiyle kabul edildi.

Abbas ile Agîtler, planladıkları gibi, Lolan'a geldikten sonra hemen kampta toplanan gerillalarla bir toplantı yapmış; genel gelişmeler ve çalışmalar hakkında bilgi verdikten sonra, kış sürecinde yapacakları çalışmalar üzerine genel bir plan oluşturmuşlardı. Örgütleyecekleri silahlı propaganda birlikleri için yönetmelik hazırlamak da bu plan kapsamındaydı. Bununla birlikte Filistin kamplarında gördükleri askeri eğitimlerin notlarını düzenleyerek bir askeri eğitim kitabı hazırlama, eğitim, yine amaca uygun çeşitli broşürler hazırlama yapacakları çalışmalar arasındaydı. Zira kampta toplananların hiçbirinin tanımadığı bu alanda nasıl bir kış geçireceklerini kimse bilmiyordu. Nitekim Abbasgilin kampa ulaştıkları günün ertesi kar yağışı başladı ve üç ay boyunca neredeyse kampın dışına çıkamadılar.

Özellikle 1982 Eylül ayıyla birlikte peyderpey gruplar gelmiş ve toplam altmış kişi kadar olmuşlardı. Lolan köyünün biraz alt kısmında uygun bir yere kamp kurmuşlardı. Lolan çayının iki tarafına, arada küçük bir avlu olan ikişer odalı iki bina yapmışlardı. Odalardan ikisi epeyce büyüktü. Binanın birindeki avluda ekmek pişirmek için yaptıkları bir fırın vardı. Binalardan birinin önüne ve çayın kenarına biraz derme çatma bir mutfak kondurmuşlardı. Suyun mutfak tarafında ve iki büyük bina arasında bir de küçük yönetim binası vardı. Burası da çitle ayrılmış iki bölümden oluşuyordu. Abbas, Agit ve Adıyamanlı Hasan'la birlikte yönetimi oluşturan altı kişi burada kalırken, diğer gerillalar da var olan odalara gruplar halinde yerleşmişlerdi.

Denebilir ki çetin bir yaşamı gönüllü bir zorunlulukla sürdürüyorlardı. Bir kazandan karavana usulü yiyor, ellerini uzatıp her taraftan suyu alıp içiyorlardı. O dağ koşullarında her türlü hayvanla içi içe, tam da Aristo'nun sözünü kanıtlarcasına, ortak bir yaşamı paylaşan bir grup sosyal hayvandılar. Günde bir manga sırayla ekmek ve yemek yapmak için görevli oluyordu. Kap-kacaklarını da mutfağın altından akan Lolan Çayı'nda yıkıyorlardı.

Sert geçen kış, daha baştan zorluk yüzünü göstermişti. Karla birlikte gelen fırtına, çoğu ömründe hiç kar görmemiş olan gerillaları ürkütüyordu. Soğuk her geçen gün artıyor, bazı günler buzdan sarkıtlar oluşuyordu. Yine de merkeziyetçi yönetim tarzı ve haftalık toplantı sistemlerini aksatmadan, kamp yaşamlarını böyle bir askeri disiplin içinde idame ediyorlardı.

Okul olarak kullandıkları en büyük odaya aralarından iğne düşmeyecek biçimde sıkı sıkı oturdular; hepsi tek bacak üzeri oturmuş, birbirinin koltuğu altına girmişlerdi. Bazıları da dışarıda nöbetçi ve mutfakçı olduğundan ancak sığmışlardı. Boynuna sarmış olduğu siyah-beyaz kefiyesi ve sırtında kalınca yeşil askeri parkasıyla Hasan, önünde sağ yanda duran kitaplara baktı. Mao Zedung'un "Askeri Yazılar"ı, General Vo Nguyen Giap'ın "Vietnam Halk Savaşı" kitabı, Önderleri Apo'nun "Kürdistan'da Zorün Rolü, "Kürdistan Ulusal Kurtuluş Problemi ve Çözüm Yolu" ve "Örgütlenme Üzerine" adlı kitapları vardı. Bunlar, o zamanlar militanların elinden düşmeyen eserlerdi. Sol tarafında da daha başka kitaplar vardı.

Hasan Örgütlenme Üzerine kitabını açtı ve okumaya başladı:

"Kürdistan koşullarında silahlı propaganda, sadece bir ajitasyon ve propaganda aracı değil, aynı zamanda bir örgütlenme aracıdır da. Çeşitli düzeylerde parti örgütleri, ancak bu temel yönteme bağlı olarak kurulabilecek ve bu yöntemi uygulayarak kendilerini koruyabileceklerdir. Ülke çapında silahlı propaganda yaygınlaştırıldıkça, buna bağlı olarak parti örgütleri de yaygınlaşacaktır. Kürdistan koşullarında devrimci örgütlerin kurulup korunması, geliştirilmesi, çelikleştirilmesi ve yaygınlaştırılması silahlı propagandanın temel bir araç olarak kullanılmasına yakından bağlıdır. Kendi varlığına yönelen ve devrimci çalışmaları engelleyen işkenceci, ajan ve muhbir-hain kesime karşı kendini korumada, halkın siyasal gelişmesini engelleyen güçlerin etkisizleştirilmesinde, devrimci örgütler, kitlelerin öncüsü olarak silahlı mücadeleyi kullanmak durumundadırlar. Her alanda yaratılacak ve geliştirilecek silahlı gruplar, geleceğin halk ordusunun yönetici çekirdekleri olacaklardır. Silahlı propaganda temelinde bilinçlendirilen ve cesaretlendirilen kitleler, çeşitli biçimlerde mücadeleye katkıda bulunabilmek için kurtuluş güçleri etrafında ve mücadele

içinde birleşeceklerdir; bu, kitlelerin ulusal kurtuluş uğrunda örgütlenmesi olacak, bu temelde çeşitli kitle örgütleri, ulusal kurtuluş örgütleri yaratılıp geliştirilecektir."

Hasan, okumayı bitirdikten sonra sıcak bir tartışma sonucu siyasi eğitimi öğlen üzeri bitirdiler. Yemekten sonra Agît, hava zorlayıcı da olsa, grubu alıp dışarıda akşama kadar, askeri eğitim olarak gerilla yürüyüş biçimleri üzerine pratik yaptırdı. Kış koşulları olmasına rağmen, herhangi bir engele takılmasına pek müsaade etmeden, Agît ile Hasan'ın öncülüğünde ve diğer militanlardan da komisyonlar oluşturularak eğitimler düzenli yürütülüyordu.

Toplu eğitimin yanı sıra, bir komisyon olarak Gözlüklü Ali, Celal Hoca ve Esat, "Neden Savaşıyoruz?", "Niçin Savaşıyoruz?" ve "Nasıl Savaşıyoruz?" isimlerinde bir broşür seti hazırlıyorlardı. İlham aldıkları temel kurtuluş savaşı Vietnam halk savaşı olduğundan onlardan örnek almışlardı bunu da. Her biri bir broşürü yazmayı üstlenmişti. Birinci broşür, savaşa hangi sebeplerle kalkıştıklarını verecekti. İkincisinde, savaşlarının amacının ne olduğunu, neyi hedefleyeceklerini anlatacaklardı. Üçüncü broşürde ise, savaş tarzlarının ne olduğunu, hangi taktik, harekât ve stratejileri uygulayacaklarını koyacaklardı. Bu çalışmalar, daha çok, savaşçılar ve halk için bir el broşürü olması amacıyla hazırlanıyordu.

Kendi odalarında Abbas kalemi eline alıp, Silahlı Propaganda Yönetmeliği'nin asıl nüshasını son düzeltmelerle kareli eski bir harita metot defterine yazmaya başladı. Masanın diğer başında Hasan da vereceği eğitim için bazı kitapları karıştırıyordu. Üstünde çalıştıkları masa, içinde yaşadıkları orman ürünü tam bir doğal imalattı. Dört tane değneği ayak yerine dikine toprağa gömmüşler ve üzerine çevredeki ağaçlardan kestikleri ince ve düzgün (!) ağaçları yan yana dizmişlerdi. Bazı dallar arasında bir parmağın gireceği kadar boşluklar vardı. Abbas iyice yoğunlaşmış bir biçimde, yazma sanatındaki hünerini farkında olmadan gösterircesine, elindeki kalem sayfanın sol kenarından sağ kenarına koşan bir akrep gibi hızla gidip gelirken, eli aniden defterin dış kenarıyla birlikte masanın üstündeki ağaçlar arasındaki bir boşluğa düştü. Sayfanın üstünde uzun ve kalın bir çizgi lekesi oluştu. Konsantresi bozulan Abbas aniden "Tüh! Nedir bu ya!" diye söylendi. Ve sonra Hasan'a "Haydi kalk kahvaltıya gidelim, zamanıdır, zaten yoğunlaşmam da dağıldı" dedi.

Mutfağın yanına indiklerinde herkesi kahvaltıda gördüler. Havanın ayazı biraz kırıldığından militanlar dışarıdaydı. Onlar da gidip kazandan yemeklerini aldılar. Yokluktan yemekleri suyu bol pirinci az bir çor-

baydı. Herkes gibi onlar da iki kişi bir tas üzerine oturup çorbalarını yudumlamaya başladılar. Tabak yokluğundan böyle iki veya 3 kişi bir tasta yemek yiyordu.

Kahvaltıdan sonra Agît, "Ben gidip KDP ile konuşayım, bu şekilde gitmez" dedi. Ve iki militanla yaya olarak bir saat kadar uzaktaki KDP merkezine gitti.

Barzaniler Doğu Kürdistan'ın Rajan köyünde üslenmişken, KDP'nin asıl karargâhı ve pêşmerge güçleri, bu alanda, yukarı Keleşin Dağı'na doğru olan taraftaki vadide kalıyordu. Aşağı, Şekif Dağı'na doğru olan tarafta ise PKK militanları kalıyordu. Buradaki KDP gücü bir Leq değildi, üst düzey örgüt yöneticileri vardı. Felakettîn Kakaî, orada politbüro sorumlusu olarak basın-yayın çalışmalarını koordine ediyordu. KDP'nin radyosu oradaydı ve Kakaî tarafından yürütülüyordu.

"Böyle olmaz Felakettin kardeş. Siz iki ay öncesinden erzağımızı İran'dan getirecektiniz, hep söylediniz ama getirmediniz. Şimdi bizim erzakımız tükendi, bu kadar arkadaşın yiyeceği bir şey yok. Nasıl olacak bu?"

"Doğru söylüyorsun Agît kardeş, ama olmadı işte, imkânlar elvermedi. Madem erzakınız tükenmiş, henüz kış iyice bastırmadan bence siz en iyisi Doğu Kürdistan'a gidin ve kışı orada geçirin. Sonra dönersiniz tabi."

Agît bu söz üzerine çok kızdı: "Asla biz oraya gitmeyiz. Biz buraya mücadelemizi geliştirmek için üslendik. Aç kalırız yine gitmeyiz."

"Size daha önce de söyledik, şimdi Kuzey Kürdistan'a savaşçı birimi göndermeniz erkendir. Sizin için de iyi olmaz. Yine burada kampınıza bayraklarınızı da asmaya gerek yok, bunlar önemli olmayan şekli şeyler, ama olursa bizi de zorlar, sizi de. Ben her hafta tepeleri kontrol ettiriyorum, haberiniz olsun, bizden habersiz bayrak falan olursa oralarda, biz bunu kabul etmeyiz, tavır alırız."

Bu son lafları ederken gözaltından Agît'i süzdü. Bu açık tehditkâr sözlerinin Agît üzerindeki etkisini ölçmeye çalışıyordu. Aslında Felakettîn Kakaî istese de istemese de partisinin PKK'ye yönelik politikasını tekrar vurgulamak zorunda hissediyordu kendisini. Güney Kürdistan ve Doğu Kürdistan'daki, Alevilik inancıyla ortak özelliklere sahip Kakaî kesimine mensup olan Felakettîn Kakaî eski bir IKP üyesi olup, yenilikçi görüşlere açık biriydi; KDP'nin üst düzey temsilcisi olsa da fikir ve anlayış olarak onlara çok yakın değildi. PKK ile yapıcı ilişkiler içindeydi, Xalit Hoca ile KDP adına çok sayıda görüşme yapmıştı ve bundan olacak ki aralarında bireysel açıdan iyi bir dostluk ilişkileri de gelişmişti.

Sonunda, PKK'lileri Doğu Kürdistan'a gitmeye ikna edemeyeceğini anlayınca, ihtiyaçlarını orada kendilerinin karşılayacağını belirterek görüşmeyi sonuçlandırdılar.

Bu süreçte var olan İran-Irak savaşından ötürü, Doğu Kürdistan-Güney Kürdistan hattındaki dağlık alanlarda KDP ve diğer örgütlerin genelde erzak ve diğer bazı donanımı kendi mali ve araç imkânlarıyla İran devleti tarafından sağlanıyordu. Militanlar da alana ilk geldiklerinde, doğaları gereği, halkla temas halinde olduklarında halktan karşılıyorlar, ama aynı zamanda KDP yoluyla bu ortak erzak imkânlarından da yararlanıyorlardı. Kampın içinde yer aldığı Bradost sahasındaki meskûn köyleri Saddam Hüseyin yönetimi tutuyordu. İşte Lolan'a kışın yerleşirken de, bu alanda halktan kimse olmadığı için herkes gibi onlar da İran'dan erzak getirmeyi planlamışlar ve KDP'nin kervanları var olduğundan onlardan istekte bulunmuşlardı.

"Bilinçli yapıyorlar, bizi açlıkla terbiye etmek istiyorlar! Kendileri demişti getiririz, yoksa biz köylülerle getirtme yolunu denerdik." Odanın içinde enli sarı bıyıklarını öfkeli bir şekilde iki parmağı arasında yolarcasına büküp durarak Agît ile Hasan'a dönük durmadan analizler yapıyordu Abbas: "Çok açık ki, bizi bu sınırlarda tutarak Kuzey Kürdistan'a dönük çalışmalarımızın önüne geçmek istiyorlar. Hatta işte size demiş ya adam, bu sınırdan da uzaklaştırıp Doğu Kürdistan'a gitmemizi istiyor. Bizi erzak ve benzeri ihtiyaç maddeleri ile kendilerine bağımlı kılmak ve denetim altında tutmak istiyorlar. Ve bunu da ustaca yapmaya çalışıyorlar, açık söylemiyorlar bazı şeyleri, ama hissettiriyorlar."

Agît bunları yakından bildiği için, şimdi yapılan yaklaşımlar çok zoruna gidiyordu. Elinde namlusu geniş ve kavisli, sapı da kavisli olan bir bıçak vardı. Her iki kısımda kavisli olduğundan bıçak, bütünlük olarak bir yay şeklinde duruyordu. Toz çelikten yapılmış namlunun ağız kısmı keskin ve çıplakken, geriye kalan enli kısmına geyik gravürü yapılmış ve çiçek ile orman manzarası dekoratif motifler olarak döşenmişti. Sapı ise abanoz ağacındandı, ondandır ki elde sert ve ağır duruyordu. Siyah ve kahverengi düz çizgilerden oluşan desenli bu değerli sap, ayna gibi cilalanıp parlatılmıştı.

Agît, elindeki bıçağın güzelliğine baktı, kendisine Suriye'de iken hediye etmişlerdi, sonra aniden iki eliyle bıçağın sapını kavrayarak ince ve eski, gevşek bir tahtadan yapılmış masaya kuvvetle vurdu. Bıçak masayı delip bir santim kadar alttan çıkmıştı. Çok öfkeliydi, sonra gülüp başını salladı ve KDP'yi kast ederek, "Sizin için bu eski, pek değerli olmayan masayı delmeye bile değmezdi ya, neyse" dedi. Ardından gö-

zünü, bir vuruşta masada deldiği yerden ayırmadan cebinden not defterini çıkardı, 23 Aralık 1982 tarihini attı ve kalemi sayfalar üzerinde gezdirmeye başladı:

"Bu alanda mali olanağımız oldukça ciddi bir sorundur. Bu sorunu çözmek için sınır boylarında küçük bir kısım gruplarla soygun yapmayı düşündük. Fakat faaliyet alanlarımız zamanından önce açığa çıkacağı için ve düşmanın dikkatini buralara çekeceğini, bu alandaki kitlelere yoğun baskı yapılacağını düşünerek böyle bir teşebbüste bulunmadık. Ama mali alanda ciddi sıkıntılarımız var. Başkan bu konuda kendi imkânlarımızı yaratmamızı ve yardımcı olamayacağını söyledi. Geçmişte birtakım faaliyetlerimiz aksadı. Buradaki örgütlerden yardım talep ettik, fakat hiçbiri de pek yardımcı olmadı. Yani bu sorun çözüm beklemektedir."

Komutan, çantasında koruduğu altı-üstü 86 bin Türk lirası ile 10 bin İran tümeni, tarihsel bir kurtuluş mücadelesi gelişirken en iyi nasıl değerlendireceğini düşünüyordu. Üslenme için bazı çok zaruri ihtiyaç maddelerini "2 kilo çivi, 4 adet fanus camı, 8 adet defter, 40 adet kalem, 6 adet lastik ayakkabı, 10 adet çorap, 2 adet sırt çantası, 7 adet sigara…" diye, eğitim süreci olan kışlık bazı ihtiyaç maddeleri olarak belirledikten sonra, o sürekli kafasını savaş pratiği için yoran yorulmak bilmez enerjisiyle, aniden yoğunlaşmış olarak, bir bardaktan topluca su boşaltılır gibi düşündüklerini kaleme döktü:

"Önümüzdeki dönemde maddi kaynakların tespiti ve finanse yeri bellidir. Bir halk savaşının temel kaynağı halkın kendisidir. Aynı biçimde ulusal kurtuluş hareketinin gelir kaynağının temelinde halkın düzenli ve sürekli maddi ve manevi katkısı yatmaktadır.

1- Bu aşamada ülkedeki örgütlenmemizin tahrip olması, birimimizin faaliyet alanına giren yörelerde, hareketimizin geçmişteki kitle ilişkilerinin zayıf olması, ilişki kurulan sınırlı çevrenin de aydın gençlik oluşu, TC'nin bunlar üzerinde şiddetli baskı uygulaması ve bu kesimlerin büyük bir maddi sıkıntı içinde olmaları gibi nedenler, buralarda hareketimizin finanse edilmesinde etkin bir rol oynamayacaktır.

2- Dost güçlerden de bu alanda herhangi bir katkı sağlanamayacaktır.

3- Düşman kaynaklarına el koyma yolu ile hareketin finanse edilmesi en doğru yol olmasına karşılık bu seçenek de şimdilik tesadüflere bağlı bir yoldur. Mücadelemizin maddi ihtiyaçları esas olarak kendi imkânlarımızla yaratılacaktır. Fakat içinde bulunduğumuz mevsimin kış olması, yağan yoğun kar yüzünden hareket imkânının olmayışı ve yine

geçmişte de bu alanda herhangi bir olanağın bulunmayışı gibi nedenlerle…..” diye yazıyor, şimdilik şartlardan ötürü merkez yürütmeden yardım almayı zorunlu görüyordu.

Kalemi elinden bırakırken, bir görevi daha yerine getirmenin gönül rahatlığıyla, yokluktan dolayı çok zor durumdaki arkadaşlarına moral vermek için kalkıp dışarı çıkarak onlarla şakalaşmak istedi. Ama kafasında, bazı militanların ciddi ciddi, bazılarının yarı şakadan söylediği, “Lolan bataklığı!” deyimi hiç de hoşuna gitmemişti. Mücadeleydi, elbette yaşanabilecekti bu zorluklar. Ondandır ki, bu tabirin önünü almaya çalışırken, birisi “O zaman ‘Lolan Cehennemi!” diyelim Agît arkadaş” deyince, kendisinin de anlamadığı bir şey olarak hayalinde aniden bir görüntü zuhur etti: “Her tarafı ateşler kapsamış koca Herekol dağının içinde yalnız başınaydı; yanındakiler “Bu ateş bizi kül edecek iyice kenara çekilelim” derken, o, ateşin ortasına ortasına gidiyor ve her gittikçe dağın zirvesine çıkıyordu. Sonunda zirveye ulaşınca elbisesi ve yüzü gözü kapkara olmuş bir halde dorukta bir tanrı gibi dimdik durmuş halde, endişeden, kaçışıp kenara çekilmek isteyen arkadaşlarına “Gelin heval gelin; benim gibi ateşin tam içine. Çekinmeyin. Devrim ateşi ondan kaçanları yakar; ona doğru coşkuyla gidenleri ise ısıtıp aydınlatır sadece!” diyordu. Saniyeler içinde kurduğu hayali kafasında aniden silinirken, başı öne eğik bir şekilde acı acı gülmekten kendini alamadı.

Kış iyice bastırmıştı; o vahşi doğa beyaz örtü altında daha ürkütücü olmuştu. Vadideki kar kalınlığı artmış, soğuk etrafı kırıp geçiyordu. Bir inanç uğruna her şeyini geride bırakarak başını alıp buraya gelmiş bir avuç genç insan, hayatında görmediği böyle vahşi doğa ortamında el yordamı ile kendini yaşatmaya çalışıyordu. Çoğunun ne şehirlilik ne de köylülükten gelen doğru dürüst bir tecrübesi vardı. Yemek yapmayı da çoğu Filistin kamplarında öğrenmişti. Esat, biti de ilk olarak yurt dışına çıkarken 15 gün kadar sınırda grupça hafif bir dağlık alanda kalıp yıkanma koşullarının olmadığı günlerde tanımıştı.

Kışın ortasında hafiften yağan kar aniden yoğun bir toz kara çevirdi. Şiddetli kar yağışından gözlerini açamayan bu genç insanların, her başlarını kaldırıp, nerdeyse göğe ulaşan dağların zirvesine baktıklarında içlerine bir korku giriyordu. Her taraf uçurum, geçit vermez akarsu, buz tutmuş kayalıklar. Kar altında kaybolmuş yamaçlardaki incecik patikalarda yürümek yılanın sırtında yol almaya benziyordu; ayaklarının altındaki kar kaydığında kendilerini ya bir uçurumun dibinde ya da kabarmış suyun içinde bulacaklardı. Alışkın değillerdi böyle bir yaşama; genellikle kentler veya ovalık yerlerden geliyorlardı, Filistin kamp yaşamı da Zagrosların bu koşullarıyla karşılaştırılamazdı bile.

Koşullar böyle de olsa, Lolan vadisinin derinliğinde, iki metreyi bulan karın içinde, -zaten başka hareket imkânları da olmadığından- belgeler üzerinden PKK 2. Kongresi'nin aktarımı ve eldeki kitaplar temelinde eğitimlerini sürdürüyor, geliştirecekleri yeni dönem mücadelesinin planlaması üzerine yoğunlaşıp tartışıyorlardı.

Ama tehlike, giderek tamamen kapıya dayandı. Şiddetli geçen kışın ortasında her türlü ihtiyaç maddeleri tükenmişti: Un, pirinç, mercimek, şeker, kâğıt-kalem, ayakkabı. Kışa hazırlıksız girmişlerdi; alana yabacı olmak ve tecrübesizlik buna neden olmuştu. KDP de yaptığını yapmıştı zaten. Hem alana yabancıydılar, bir yeri, bir kimseyi tanımıyorlardı, tanısalardı ne olacaktı sanki? Savaş bölgesiydi, kışın ortası, nasıl ulaşacaklardı oralara? Örgütün, savaş için gelen gücünün büyük kısmı Lolan'a sıkışmıştı. Açlık ve soğuktan bu gücün hepsi imha olabilirdi.

"Nedir bu ya? Biz artık her şeyimizle bunlara bağlı olduk! Sigara kâğıdını bile onlardan getiriyoruz. Onlar ise altmış kişiye yirmi kişilik erzak veriyor. Herkes aç, un yok ekmek yapalım! Hiçbir şey yok, bir kiloluk salça kavanozunda verdikleri pirincin hepsini azar azar mercimek çorbasına koyuyoruz yine de sorunu çözmüyor; içimiz dışımız çorba oldu artık, daha doğrusu su doldu, o da çorba mı, hep su! Adama bak ya bir de bir baba nasihatiyle diyor 'Her öğünde bir ekmek yiyin, idare edin.' Bu küçücük ekmekle kim doyar? IKP'nin köpeklerine verdiği konserveyi biz yetecek kadar bile bulamıyoruz. Bilerek yapıyorlar; aç kalıp hepimiz kaçalım diye!"

Kampta hiç tütün kalmamıştı. Dayanamayan kamyon bıyık Hasan ile başka bir militan ağaçtan pipo benzeri bir ağızlık yapıp içinde ağaç yaprağı içince bu yine eleştirilmiş ve bunun üzerine Bedran KDP'nin yanına tütün ve sigara yaprağı almak için gideceğini söyleyip ayağa kalkınca öfke patlamasına tutulmuştu. Arkasından Gözlüklü Ali konuştu:

"Arkadaşlar, belki bazılarınız dediniz 'Biz gideriz Kürdistan'da herkes bizi bağrına basar, her şey vardır. Bu sizi hayal kırıklığına uğratmasın. Her şey güllük gülistanlık olsaydı, zaten bizim mücadeleyi geliştirmemize gerek yoktu. Adeta tanrının bile unuttuğu bu vadinin karanlığında açık ki çok zorlanacağız, belki bazılarımız şehit bile olacağız. Ama biz zaten zorlu bir devrim için ayağa kalkmadık mı? İnanın ki ilerde diyeceğiz, "O Lolan dönemi iyi ki yaşandı!" Çünkü bu yokluk ve zorluklar döneminde sınanacağız. Belki kararlılık göstermeyenler dökülecek, ama gerçek Apocular bu şartları, kendini hedefe daha fazla kilitleyen ve sonuna kadar paylaşımcı yoldaşlığı geliştirmenin gerekçesi yapacaktır. Bu şartlar, irademizi ve inancımızı daha fazla büyütmek için bulunmaz bir fırsattır. Dağların dilini öğrenip onların bağrında yaşamayı ve

onlara dayanarak savaşmayı öğrenmenin hocası olacaklardır." Ali, bunları söylediğinde heyecanı doruğa çıktı ve sağ elini yumruk yapıp havaya kaldırarak, "Unutmayın biz Apocuyuz!" dedi yüksek sesle. Bu konuşma üzerine orada olan 35 kadar militanın hepsi heyecanlanmadan edemedi. Sadece Bekir, içinden "İyi ajite çek sen, hepimiz burada öleceğiz, gizleyin bakalım bunu" derken, Malatyalı Demir de, yüzünü daha da somurtarak "Karnımız açlıktan zil çalıyor, bu laflarla mı kendimizi doyuracağız, ekmek lazım bize ekmek!" diye söylenerek oradan ayrıldı.

Sarı Delil, Bedri ve Tekin, akşama doğru, suyun diğer tarafında olan içten bir kapıyla birbirine bağlanmış iki odalı yapıya gidip, içeri seslendiler:

"Heval Davut! Heval Binali!"

"Ne var Delil?"

"Ya biz yarın fırın ve sobalar için odun getirmeye gideceğiz, ama bizim ayakkabılar yırtılmış, gidip gelene kadar sizin kara lastikleri giysek diyorum."

Militanlar ciddi ayakkabı sıkıntısı da çekiyordu. Her manganın önünde 3-4 çift ayakkabı ancak vardı, içerde ise 10-15 kişi. İki kişiye bir çift bile düşmüyordu. Var olan ayakkabıları ortaklaşa giyiyorlardı. Öncelik, kamp içi göreve ve kamp dışına gidenlere veriliyordu. Birçok yırtılmış ayakkabı da çuvaldız ve kalınca iplerle dikiliyor ya da bir tel parçasıyla tutturuluyordu.

"Ne ayakkabısı, vermiyoruz, gidin bulun kendinize!"

"Ya fırın için odun, hem sizin soba için de, yoksa soğukta kalırsınız, ekmek çıkmaz."

"Olsun istemiyoruz, aç da kalırız, sobasız da, vermeyiz. Gidin Apo size ayakkabı bulsun! O size ekmek yemek, para getirsin. Siz Allah'ın bile unuttuğu bu cehennem gibi vadide boş bir hayalin peşinde safça koşuyorsunuz, ne haliniz varsa görün!"

"Ya sen ne konuşuyorsun, Apo arkadaşı şimdi niye karıştırıyorsun, konuşma!" Delil'in bunu demesiyle ela gözlerinden bir damla yaş gelmesi bir oldu. Yüzünü geriye arkadaşlarına dönerken, "Zaten bu açlık ve yoklukta derdimiz bize yeter, bir de bunların yaptığına bak, hep moralimizi bozuyorlar!" sözlerini yuvarladı ağızının içinde.

Davut, Süleyman ve Dersimli Binali ile 3 kişi daha burada kalıyordu. Hepsinin ortak özelliği, Süleyman gibi PKK önderliği ve yönetimi ile çelişkiye girmiş olmalarıydı. Silahlı mücadelenin başarı kazanacağına inanmayarak, bunun bir macera olduğunu düşünüp, bunun yerine Avrupa ve yurtdışında başka yerlerde kalıp beklemenin doğru olduğunu söylüyorlardı. Teorisyenleri durumundaki Davut "Birçok devrimde ol-

duğu gibi, özellikle dış bir koşul, bölgede bir karışıklık, bir savaş durumu olduğunda, bundan yararlanarak devrimimizi yapmamız gerekir, yoksa olmaz. O nedenle de Ortadoğu'da böyle konjonktürel bir şeyin gelişmesini beklemeliyiz" diyordu. Örgüt ise bunu kabul etmeyip öz güce güvenle mücadeleyi adım adım geliştirmeye inandığından, çelişki esasta buradan doğmuştu. O nedenle PKK dağ yönetimi onlarla bir tartışma süreci içindeydi. Ondandır ki, kendilerine ayrı yer yapılmıştı ve yaşamsal ihtiyaçları militanlar tarafından karşılanıyordu.

Delil o öfkeyle kefiyesini alıp ortadan dörde böldü ve iki parçasıyla kendisinin ayakkabılarını bağladı. Her iki ayakkabısının da tabanı düşecek gibiydi. Diğer iki parçayla da Tekin, gelirken Filistin kamplarından getirmiş olduğu yırtık yeşil bez botlarını bağladı. Bedrinin ki idare ederdi. Ve sonra üçü hızla ormanın içine odun kesmeye gitti.

***

"Senin ne işin var yanlarına gidiyorsun heval?"

"Hiiiç, öyle gittim işte!"

"Ya hiç ne demek heval, ben senden bir şey anlamadım valla."

Sömürge Hasan, Sarı Delil'in öfkeli bir şekilde kendisiyle konuşmasını alttan alarak gülümsedi. İnce siyah bıyıkları açılıp genişledi. Arkadaşını teskin etmek için bakışlarını şefkatle doldurdu. Bu bakışlardan aynı zamanda hayatın vurduğu sillenin acımasız izleri hemen göze çarpıyordu. Epeyi yıpratılmış bir ruhun, insanlar arasındaki her türlü sorunu kırgınlık ve şiddete yer vermeden anlayış ve sükûnetle çözme olgunluğu…

"Tamam, heval Delil, rahat ol hele biraz, sana anlatayım."

"Ne anlatacaksın heval Hasan ya? Adamlar düşman bize, bayağı düşman, ellerinde olsa şimdi hepimizi bir kaşık suda boğarlar, sen gitmiş onlarla bir yoldaş gibi konuşuyorsun."

"Doğru, duruşları hiç de iyi değil. Ama ben eğer Davut, Süleyman'la konuşuyorsam bunun bir nedeni vardır değil mi heval?"

"Ben de diyorum ki işte ne nedeni olacak ki onlarla konuşuyorsun Hasan arkadaş? Ben anlam veremedim yani."

"Tamam, belirteyim, ben onlarla konuşup tartışarak dertlerini anlamak istiyorum. Eskiden beri onları iyi tanıyorum çünkü. Niye bu durumdalar şimdi? Ne istiyorlar? Yoldaşlık gereğini yerine getirip onları ikna edemez miyiz?"

Sarı Delil bunun üzerine "Vay vay! Sen ne kadar iyi niyetlisin ya!" deyip kahkahayla güldü, ardından konuşmaya devam etti:

"Öyle safça yaklaşma heval Hasan! Bunların durumu bellidir. Açık açık örgüt karşıtlığı yapıyorlar artık. Kendileri savaşa gelip, oportünistlik yaparak basit yaşam peşinde koştukları gibi, bu durumlarını meşrulaştırmak için 'Bu savaş böyle olmaz, yanlıştır!' deyip silahlı mücadeleyi mahkûm etmek ve bizi de kendi saflarına çekmek istiyorlar. Apo arkadaş bunlarla çok konuşup ilgilendi, ama bunlar artık yolunu seçmiş. Burada da Abbas arkadaş zaten onlarla ilgileniyor, ikna etmek istiyor, ama bence bir sonuç alınmaz artık bunlardan. Baksana hizmetçi gibi onlara hizmet ediyoruz, odun getirmeye yarım saatliğine ayakkabılarını bile bize vermediler. Yani senin onlarla öyle ilgilenmen onların durumunu meşrulaştırmaya hizmet eder. Durumlarını Abbas arkadaşla konuş, ondan sor, daha iyi bence."

"Hımm! Anladım. Ben bu genel geri çekilişte Lübnan sahasına gelmediğim için parti içi bu şeylerden uzak kalmışım biraz, yeterince bilgi sahibi değilim."

***

Esat'ın sorumlusu olduğu grubun bulunduğu manganın önünde ufak bir düzlük vardı. Gruptaki herkes gidip arkadaşlarının soba için kestiği uzun ağaçları omuzuna atıp ormandan getirdi. Açlıktan halden düşmüş oldukları için, herkes zorbela yükünü getirip kendini mangaya attı. Dersimli Seyfi en sona kalmıştı. Esat ile Tekin yüklerini getirdikten sonra kapıda durmuş dışarı bakıyorlardı. Yerde epeyi kar vardı. Kısa boyuyla Seyfi, iki adım atıp kendisinden büyük ağacı indiriyor ve arkadaşlarına bakıp gülüyor, muzip hareketler yapıyordu. Tekin bundan çok rahatsız oldu ve gençliğin verdiği tepkisellikle elini uzatıp yüksek sesle "De çabuk gelsene! Ne yapıyorsun ya!" dedi. Seyfi gülerek başını "Tamam" anlamında salladı ve tekrar ağacı kaldırıp yürümeye başladı. Fakat bir sağa gitti hafiften, bir sola, sonra tekrar ağacı yere attı. Ve arkasından o ortada sarhoş rolü yapıp sağa sola gitmeye başladı. Tekin daha da kızdı ve ona, kendini tutamayarak bağırdı. Esat "Dur Tekin arkadaş!" dedi, "Arkadaş getiremiyor, takati kalmamış, ama belli ettirmemeye çalışıyor."

"Yok ya!"

"Evet, evet!"

Tam bu sırada, Tekin'in ikazından utanan Seyfi tekrar ağacını kaldırdı, kendini zorladı ve üç adımdan sonra dördüncü adımı attı ki ağaçla birlikte yere çakıldı. Ağacın orta yerindeki uzun sivri çıkıntısı tam çenesinin altına saplandı ve aniden kan fışkırmaya başladı. Açlıktan takati nerdeyse tümden tükenmişti, kimseye demiyor, o halde oduna gidiyordu.

İşte gelirken de bunu arkadaşlarına belli ettirmemek için o kadar gizlediyse de sonunda utanıp kendini zorlayınca son takatiyle birlikte yere düştü. Esat ile Tekin hızla koşup yanına gitti. Bayılmıştı. Esmer ve üçgenimsi yüzü balmumu gibi zayıflamış ve çekilmişti. Çenesinin altındaki büyükçe delikten kan geliyordu. Ağacın kıymıkları halen boğazında saplanmış duruyordu. Kafasının sağ tarafında saçlarının arasına ise, düşerken kafasını sıyıran ağacın kabuğundan kopan pullar takılmıştı. Esat ile Tekin derin bir endişeye kapıldılar. Yaradaki kan durmuyordu çünkü. İkisi çabucak onu omuzları ve ayaklarından tutup mangaya götürürken, orada olan başka bir manga üyesi koşup Doktor Aydın'ı çağırdı.

Seyfi topu topu 20 yaşındaydı. 1980 öncesinde Dersim'de, çok genç yaşta sorumluluklar almış ve genel geri çekilmeyle gecikmeli bir şekilde Lübnan'a gelmişti. Zeki ve enerjik bir gençti. Şakacı ve muzip mizacı ile umut vaat eden kadrolar arasında yer alıyordu.

Aydın, gecikmeden geldi ve epeyi uğraşıdan sonra kanı durdurarak yarayı sarıp bağladı.

Dersimli Aydın, kısa, tıknaz ve artık siyahiliğe evrilmiş esmer biriydi. Yüzü oldukça geniş, gözleri büyük, saçları düz ve sert kıllardan oluşma, bıyıkları aynı sert kıllardan her iki yana doğru uzamış ve bedeni de öyle geniş, sağlam yapılı biriydi. Dıştan bakıldığında korkulu bir hali vardı. Ama o görünüşünün altında uysal ve çocuksu bir kişilik yatıyordu. Her zaman olduğu gibi, pek gülünç bir şey olmasa da gülerek ve bir çocuk gibi utanarak, "Arkadaşlar çırayı yakıyorum!" dedi. Bir cam şişeye iç yağı koymuşlar ve bir bezi iyice burup pekiştirerek bir ucunu bu iç yağına batırmışlar, diğer ucunu da şişenin kapağını delip fitil olarak dışarı uzatmışlardı. Aydın elindeki muhtar çakmağıyla fitili yaktı ve etrafı loş bir aydınlık sardı. Gazyağları artık hemen hemen bitmek üzere olduğundan bazı mangalar böyle yaratıcı bir yöntem bulmuşlardı. Tasarruf olsun diye bunu da her gece veya uzun süre yakmıyorlar, gecelerini, farklı etkinliklerle karanlıkta geçiriyorlardı. Gazyağının kullanıldığı fanus ise daha çok yönetimin yazınsal çalışmaları ve gece kamp toplantıları için kullanılıyordu. Öyle ki, bazı toplantılarına, gaz tedarik edemedikleri veya o sırada fanustaki gaz tükendiği için karanlıkta bile devam etmişlerdi. Gazları bittiğinde, militanlar, çoğu zaman gururlarından "Ya iki şişe gaz için de bu adamların yanına gitmeyelim" diyerek, KDP'den de almayıp böyle karanlıkta kalıyor veya iç yağı ile idare ediyorlardı. Gazyağı gibi maddelerden ziyade onlar için temel yaşamsal madde olan un, pirinç, yağ, şeker ve tütün önemliydi. Ermeni Nubar "Deseler ekmek Cilo dağının zirvesinde var, vallahi şimdi bu karanlıkta ve kar-soğukta vurur gider getiririm" diyordu. Buna karşılık aşırı bir tiryaki olan Bedran da "Yok arkadaş, boş ver ekmeği, bana deseler 'Şu karakolda tütün çok

git getir', gider orayı basar alır gelirim tütünü" diyerek cümleyi kendisine göre diziyordu.

Bedran, çok özgür düşünceli ve dobra biriydi. Böyle tütünsüz yaşadıkları bir gün Bekir öne atılmış ve "Biz devrimciyiz arkadaşlar, gerekirse on sene tütün içmeyiz. Tütüne karşı mı zayıflık göstereceğiz, ona karşı zayıflık gösteren, yarın devrimin her türlü değeri karşısında zayıflık gösterebilir. Ha, ben şimdi öneriyorum bir bütün kamp olarak sigarayı bırakalım" demişti. Binali, belli bir ajite çektikten sonra oradakilerin hepsine tek tek dönüp "Sen var mısın?" "Sen de var mısın?" "Ya sen?" diye tek tek sormuştu. Herkes "Devrimci nefsine hâkim olandır; iradesi güçlüdür, zayıflıklar karşısında en radikal kararları alabilendir" söylemlerinin etkisi altında bu öneriyi kabul edip hemen orada karara çevirecekleri sırada, sıra Bedran'a gelince "Yok arkadaş, ben sigarayı bırakmam. Olmadığında içmem ama bırakmam" dedi. Binali ve diğer bazı arkadaşları onun bu tavrına hayret ederek, küçümseyici bir dille "Güya sen devrimcisin, nedir ki sigara bırakamıyorsun?" deyip tartışmaya girince, o da her zamanki kendinden emin ve içten bir ruh haliyle onlara cevabını verdi: "Niye arkadaş niye? Bir devrimcinin sigarasından başka neyi var ki? Tek yaşam arkadaşı o değil mi? Eğlencesi yok, tatil günü yok, denize girme yok, içki yok, evi yok, kadın arkadaşı yok, çocukları yok, kendine ait hiçbir özel mülkiyeti yok, bazen tek kalıp kafa dinlendirebileceği ona ait bir oda bile yok; hep ayaküstünde, gece gündüz illegal çalışmalar peşinde; ee, neyi var?" Parmakları arasında sigara varmış gibi elini ağzına götürüp "füüt!" diye çekerek, "bir sigarası var sadece, bu sırada sanki onu da niye bırakacağım ki?" dedi. Bunun üzerine herkesi bir gülmedir tuttu. Binali de sonuç almayacağını görünce ısrarından vazgeçti. Hızla odasına gidip herkesten sakladığı sigaralarından bir tane çıkarıp tellendirerek içti.

***

Dersimli Kazım'ın çırayı yakmasıyla militanlar gecelerine başladılar. Uzun kış gecesini şarkı-türkü söyleyip, masal anlatarak geçirmek istiyorlardı. Ama önce karınlarını güzelce bir doyurmaları gerekiyordu; malum ya o kadar enerji sarf edeceklerdi. Açılışı doğalında yapan Erdal, "Haydi o zaman arkadaşlar sofrayı kim kuracak?" deyince, Maraşlı Ömer hemen devreye girdi: 'Sıra Hacı'da!"

Arkadaşları Ömer'e 'Siske Ömer' de diyordu çoğunlukla. Biraz kısa boylu, zayıf, genç ve sempatik biri olduğundan "siske; siske Ömer' olarak çağrılmıştı; bazı Türkçe iyi bilmeyen militanlar da bu "siske"yı "siske" yapıyor ve "siske, siske Ömer" diye sesleniyordu ona.

Hacı bir anda cevap verdi.

“Yok ya ben yapmıştım!”

“Yo, yo sensin!”

“Evet, sensin!”

“Oyun bozanlık yapma, haydi ya Hacı!”

Hacı, her bir köşeden ona seslenen arkadaşlarının peş peşe ısrarına dayanamadı ve “Tamam!” dedi. Örgütün ’80 öncesi kadrolarından olan Hacı Musa, Urfa-Viranşehir’den biriydi. 12 Eylül öncesi, Viranşehir’de örgüt çalışmalarına katıldığı gibi, PKK’nin Hilvan’da Süleymanlara ve Siverek’te Bucaklara karşı yürüttüğü çatışmalarda da aktif olarak yer almıştı. Genel geri çekilişte o da yurtdışına çıkış yapmıştı. Oradan da Lolan’a gelmişti. Arkadaşları ona bazen “Hacı”, bazen de “Hacı Musa” diyordu. Sesi güzel bir militandı, o uzun kış gecelerinin birçok oturumunda yoldaşlarını yanık sesiyle hüzünlendiriyordu.

Ve Hacı başladı sofrayı kurmaya:

“Bizim Urfa’da tepsi kebabı meşhurdur.”

Hacı’nın yemek faslı bittikten ve diğer iki militan da kendi yöresinin yemeklerinden söz ettikten sonra sıra artık şarkı-türkü ve masal söylemeye gelmişti. Bu sırada Erdal, tasarruf olsun diye “Yeter, yemekler yenildi, artık karanlıkta devam edebiliriz, o çıraları söndürseniz arkadaşlar” dedi. Ve karanlıkta kış gecesi programlarına devam ettiler, ta ki gece on bire kadar.

Sabah erken Esat’ın mangasının hepsi kalktı. Lojistik görevlisi, her kese bir ekmeğin üçte birini eşit şekilde bölerek verdi. Ve her parçanın üzerine yarım kaşık incir reçeli sürüyordu. Alanda incir ağacı olduğundan topladıkları incirlerle tüm kamp için biraz reçel yapmış, aralarında bölüşerek yiyorlardı. Kahvaltıdan sonra hepsi sobanın üzerine koymuş oldukları çaydanlığın kaynamasını bekliyordu. Biraz sabırsızlık, biraz çay içmediklerinden kafaları iyice ağrımış olduğundan, “Ha, kaynadı!” “Yok ya daha var!” “Valla kaynadı!” lafları birbirini kovalıyordu. İçlerinden Sait ise, sobanın önünde iki büklüm oturmuş, hiç ses etmeden sabırla çayın suyunun kaynamasını bekliyordu.

Sait Suruçlu bir militandı. 1979 yılında örgüt lideri Apo’yu, kendi akraba ilişkilerine dayandırarak sınırdan kaçak bir şekilde Suriye-Kobanê’ye geçirdiği için, örgütün güvenini kazanmış, arkadaşlarının da ona saygı duymasını sağlamıştı. Uzun süre o sahada Apo’ya yakın konumda çalışmalar içinde olmuş ve sonra Lolan’a gelmişti. Ciddi bir mide hastalığı vardı, ama o bunu pek sorun etmiyordu. O halde vurup bu dağlara gelmişti.

Sobanın üstündeki çaydan sanki iki gün geçmiş gibi bir türlü kaynamıyordu. Herkeste sabırsızlık doruğa çıkmıştı artık. Çaydanlıktan ses gelmeye başlayınca herkesi bir sevinç aldı: “Tamam işte, ses geldi,

şimdi kaynayacak!" Ama çaydan yine de bir türlü kaynamayı bilmiyordu. "Ses geldi, kaynamıştır artık" deyip Celal çaydanlığın kapağını açtı, kaynamamıştı, hemen bir daha kapattı. Az sonra bu sefer başka bir militan "Çoktan ses geliyor, kesin kaynamıştır" diye yine kapağı açtı, yine kaynamamıştı. Sonra bir militan daha açtı, biri daha. Artık çaydan kaynayacaktıysa da kaynamıyordu; çünkü tam kaynayacağı sırada kapağı açılıyor, ısı yine düşüyordu. Neyse ki uzun bir aradan sonra kaynadı su. Herkes "Yaşasın!" deyip elini çırptı. Sait o hep koruduğu soğukkanlılıkla çayı demledi. Kan kırmızı su bardaklara dolunca lojistik görevlisi herkese sırayla birer adet küp şeker verdi. Herkes küp şekerini üç eşit parçaya böldü, bir parçayı alıp ağzına attı ve diğer iki parçayı cebine koydu. Şeker kıtlığından dolayı bir küp şeker her bir militana bir günlüğüne veriliyordu. Onlar da çayı her öğünde bir parçayla dişleme içmek için şekeri böyle üçe bölüyorlardı.

Bütün militanlar kahvaltı sonrası çaylarını keyifle yudumlarken, Sait, "Bu dağ başında böyle tavşankanı çayı içmek ne güzel ya! Hele bir de su sobanın üzerindeyken, öyle çaydanlığın kapağını açıp soğutarak kaynama boş yere geciktirilmese ne güzel olacak" deyip, onu yapan arkadaşlarına dolaylı bir eleştiri yaptı.

***

"Sen nasıl ispatlayacaksın?"

"Eğer izin verirsen yarın sabah sana kim olduğunu söylerim."

"Bu önemli bir olay ama yanlış yaparsan altından kalkamazsın."

"Ben bulurum, yanlış yaparsam sonuçlarına katlanırım, ne olursa olsun."

"Hımm..."

"Bu gece için sadece izin verin bana."

"Tamam."

Dört gecedir Esat'ın mangasından biri mutfaktan reçel çalıyordu. Çaldığı da yetmiyormuş gibi, belli ki, bu işi korku içinde aceleyle yaptığından çaldığının iki katı da yere dökülüyordu. Esat, "Açlığa dayanamıyor ki demek böyle yapıyor, bekleyelim kendisi vazgeçer" diye önce bir şey yapmadı. Ama bu süregidince, bu konu üzerine bir daha Avrupa'dan partiye katılmış manga lojistik görevlisiyle konuşup çare bulmaya çalışıyordu. Görevli militan gece bu işi özel olarak takip etme iznini verirse olayı açığa çıkarabileceğini söylüyordu. Esat önce izin vermeye yanaşmadı; yoldaşlar arsında birbirini takip etmek olacak bir şey değildi. Ama reçel gittikçe telef olunca buna mecbur razı oldu. Zira o azıcık reçel bu açlık döneminde birçok insanın yaşam ihtiyacıydı.

Ertesi sabah lojistik görevlisi Esat'ı kenara çekip konuştu:

“Buldum!”

“Kimdir?”

“Batmanlı Ramiz.”

“Nasıl anladın ama, o karanlıkta yapan kişiyi tanıyabildin mi ki?”

“Ayakkabısının bıraktığı ize baktım, aynı iz. Ve mangada ondan başka o tür ayakkabıyı giyen yok.”

Esat’ın aklına yattı bu. Neyse ki sorunu çözmüşlerdi. “Bunu kimseye deme” diyerek görevli militandan uzaklaştı ve gidip o öfkeyle Ramiz’i bir kenara çağırdı. Ama Ramiz gelene kadar sessizce durdu, ilk iş aceleyle öfkesini dağıtmak oldu. Sonra, “Hayır, üstüne gitmek olmaz, yıkılır; açık söylesem de doğru değil, o bunun utancı altında hep ezilir ve saflarımızda kalamayabilir. O nedenle olayı şimdi bir nevi kapatıp, kendini düzeltmesi için ona fırsat vermek gerekir” diye düşündü. Bunun üzerine Ramiz’le bir hırsız gibi değil de, işte acıktığı için gidip mutfaktan reçel ekmek alıp yiyen birisiymiş gibi olayı normal bir mecrada ele alıp konuştu. Ve sonunda gülerek, “Bir daha almasan Ramiz arkadaş, reçelimiz bitecek, o kadar arkadaş da aç” deyip kapattı. Ramiz, bozuntuya vermemeye çalışsa da kıpkırmızı olmuştu, sonunda o da “Tamam, bir daha yapmam, biraz acıkmıştım işte, dedim karnımı doyurayım” dedi.

Sonra, hem bu olayı örgüt temsilcisi olarak ona aktarmak, hem de yaşanan durumun vahametini konuşmak için Abbas’ın yanına gitti.

“Bu böyle gitmez Abbas arkadaş, açlıktan gizlice mutfağa girip yiyecek çalanlar oluyor.”

Abbas, bunun üzerine durdu, biraz düşündü. Sonra, “Aslında erzak alacak paramız var, ama bu kar-kış da yol yok ki bir yere gidesin, bir şeyler getiresin” dedi.

Söylenen durum üzerine biraz daha düşündükten sonra, her zaman olduğu gibi yüksek ve kendinden emin bir sesle çevresindekilere moral vermek için on beş dakika kadar devrimin zorlukları ve militanların buna karşı nasıl dayanması gerektiği üzerine konuştu. O sırada yedi kişi kadar orada oturuyordu; ayrıca Agît ile Adıyamanlı Hasan da oradaydı. Konuşması etkili olmuştu da; en sonda bu zorluğu kesin atlatacaklarına olan inancını vurgulamak için “Biz bu sorunu da çözeriz, gerekirse kar altından ot, benzer şeyler toplar açlığı yine yeneriz” dedi.

Kampın durumu gittikçe kötüleşiyordu. Takatsizlikten, kimse doğru dürüst adım atamıyordu. Gururlarından ötürü kimse pek gündem de yapmıyordu, ama durumu kurtarmak için çoğunlukla odalarında uzanıp yatıyor, daha fazla kötü şeyler olmadan bahara çıkmak istiyorlardı. Herkesin kafasında buna bir çözüm bulma düşüncesi günde yüzlerce defa çatışıp duruyordu.

Bir gün Doktor Aydın ile Erzurum Karayazılı Şerif nefes nefese içeri girdi. Belliydi ki koşarak gelmişlerdi. "Ne var böyle?" dedi Abbas soğukkanlılıkla. Doktor hem nefesini almaya çalışıyor, hem de konuşmak için uğraşıyordu. Sonunda zor bela, "Bizim bir önerimiz var Abbas arkadaş!" dedi. Abbas ise, "Hele bir oturun biraz nefes alın" dedi. Her ikisi de oturdu. Biraz dinlendiler ama sabırsızlanıp hemen söze başladılar:

"Biz ekmek sorununu çözebiliriz."

Bu laf üzerine Abbas da, Agît de, odadaki herkes de heyecanlandı.

"Nasıl?"

"Bu yöntem hem kolay, hem imkânı çok. Hiç zorluğu da yok.

"Nasıl?"

"O zaman istediğimiz kadar ekmek yaparız. KDP'ye de muhtaç olmayız." Aydın, izah edeyim derken konuşmayı bir mukaddime gibi uzatınca, Agît orada yerinde sabırsızlıktan dayanamayıp patladı:

"Yeter doktor arkadaş nasıl ekmeği yapacaksın, ne ile onu söyle!"

"Ha, tamam, palamut ekmeği!"

Bu laf üzerine herkes şoka uğramış gibi oldu. Agît'in, geniş tarafından belli bir aralıkla sırt sırta vermiş iki hançer gibi, genişçe başlayıp her iki yana uzayarak aşağı doğru incelerek inen siyah kaşlarının altında duran doğuştan sürmeli gözleri birer araba farı gibi açıldı.

"Palamut mu!" dedi Abbas yavaşça. Ve gözlerini kısıp düşünmeye başladı. Orijinal bir fikirdi, niye olmasındı. "Açlık insanı nasıl da yaratıcı yapıyormuş" diye geçirdi içinden. Ve hızla kararını verip, "Tamam, hemen başlayın, ama nasıl yapacaksınız bunu?" dedi. Doktor Aydınla Karayazılı Şerif her şeyi düşünmüşlerdi. Sürekli aç olduklarından genelde militanlar arazide bolca bulunan palamuttan yiyerek açlıklarını bastırmaya çalışıyorlardı. Ekmeğini yapma fikri de oradan kafalarında doğmuştu. Abbas talimat verdiği için kampın hemen hepsi seferber oldu, arazide ağaçların dibinde bulunan palamutları, üstündeki karı atıp çıkardılar. Torbalara doldurup getirdiler. Arkasından on beş kişilik bir grup oturup tek tek pelitlerin kabuklarını söktüler ve büyükçe bir kazana koyup iyice kaynattılar. Sonra da teşte koyup, ellerine gelecek kalınlıkta kesilmiş kısa odun parçalarının sırtıyla "pat küt! Pat küt!" vurup ezebildikleri kadar ezdiler. Palamut unu ortaya çıkmıştı işte! Mayaları zaten yoktu. Biraz normal un kattılar bu palamut ununa hem hamurun birbirini tutması için, hem de karışıma biraz da olsa normal ekmek tadı versin diye. Ve suyla yoğurup hamuru yaptılar. Koca bir kütleydi önlerindeki, epeyi ekmek çıkardı! Hepsi karşılarında duran eserlerine bakıp hem gururlandı hem de sevindiler. Birçok inanışta tanrısallığı temsil eden meşe

ağacı, o açlıkta dağ başında onların da imdadına yetişmişti işte. Hem zaten, 1. ve 2. dünya savaşları döneminde yaşanan kıtlık dönemlerinde büyükleri de çareyi palamut ekmeğinde bulmamışlar mıydı?

İki oda avlusu içine ustaca yapılmış güzel bir fırınları vardı. İçi geniş bir fırındı. Hamuru oraya getirip ekmeği açmaya başladılar. Normal hamur değildi ki açılsındı. Parça parça kestikleri hamuru elleriyle "Tap tap!" diye vurup yassılaştırarak, kenarlarını da düzeltip yuvarlayarak fırına attılar. Beş dakika sonra ilk ekmekleri üstünde buğularla çıktı. Hepsi sevinç naraları attı ve üstüne toplanıp baktılar. Bir daha baktılar…. Bir daha baktılar. "Çok güzel, keyfettin vallahi!" dediler. Ekmek epeyi kalındı. Sağlam tutmasan parçalanıp dökülüyordu. O nedenle el üstünde güzelce tutmak gerekti. Sarımtırak bir rengi vardı. İçinde yer yer ezilmemiş parça halde palamutlar vardı.

İlk ekmeği Abbas ile Agît ve Hasan'a götürdüler. Abbas tadına bakayım diye birkaç lokma yemişti ki "Kırçç!" diye bir ses geldi ağzından. Dişi kırılmıştı. "Nedir bu ya!" deyip lokmayı ağzından attı ve acı içinde elini ağzına kapattı. Agît ile Hasan göz açıp kapayıncaya kadar birer ekmeklerini bitirdiler. Nasıl olsa ekmek çoktu. "Valla bu iyi" dedi Agît, "biraz sert ve tadı normal ekmek gibi değil, ama olsun, bizi idare eder. Başkasına muhtaç olmaktansa böyle daha iyi." Ve gülümseyerek Abbas'a bakıp ekledi: "Biraz da dikkatli yemek gerekecek herhalde…" "He güzel valla" diye onu tamamladı Hasan.

Bolca bu ekmekten yapıp tüm kampa fazlasıyla dağıttılar. Bir defadan bir umut oldu aç kampta. Herkes ilk kez doyuncaya kadar ekmek (!) yedi. Moralleri düzeldi, öz güvenleri gelişti. Yüzler gülüp açılmaya başladı. Fakat bu kısa süreliğine böyleydi. O ekmeğin dağıtımı da giderek bir düzene bağlandı. Palamut arazide çok olsa da onu yapmaya o kadar emek ve zaman gerekiyordu nihayetinde. Asıl olarak da ilk açlık duygusuyla yendiğinde herkese hoş gelmişti, ama biraz yiyince ne tadı ne tuzu olduğu herkesçe kabul ediliyordu artık. Basbayağı odun yiyorlardı. Yediklerinde de sert olduğu için zorbela dişliyorlardı, Abbas dışında başka bazı militanlar da dişini kırmıştı. Yine de palamut ekmeği bir süre yaşamsal araçları olabildi. Hiç olmazsa mideyi dolduruyor ve açlığı psikolojik olarak alt ediyordu. Onlara bir nevi bir avuntu oluyordu.

***

Şubatın sonlarıydı, o zamana kadar Lolan'da kendi başlarına kalmışlar, her akşam radyodaki BBC haberlerini dinleme dışında dünyayla bağlantıları olmamıştı. Yağan yoğun kardan dolayı kaldıkları alana ne dışardan kimse gelebilmişti ne de dışarıya gidebilen olmuştu. İran'dan gelmek isteyen on pêşmergenin de sınırdan geri döndüğü ve hepsinin de

ayaklarının karda yandığı için kesildiği haberini KDP'den almışlardı. Çevrelerinde nelerin olduğunu da bilemiyorlardı. KDP'ye sorduklarında Türkçe 'bir şey yok' anlamına gelen "Tenaye!" cevabını alıyorlardı. Bunun üzerine yönetim oturup tartıştı, bu konuda da bir şeyler yapmalıydılar. Evet, düşünsel hazırlık ve eğitim temelinde zamanı değerlendirmeye çalışıyorlardı, ancak en azından çevrede neler olduğunu da bilmeliydiler. Tartışma sonucunda, küçük bir grupla Adıyamanlı Hasan'ı stratejik alan olan Deşta Hayatê alanına göndermeye karar verdiler.

Kardan dolayı İran tarafına gidemezlerdi. Güney'de Sideka tarafında ise Saddam güçleri hakimdi. En iyisi Lolan Vadisi boyunca aşağıya gidip Deşta Hayatê'ye varmaktı. Zaten hemen hepsi de bu alandan gelmiş, az da olsa tanımışlardı. Alanda KDP'nin bir kampı vardı, orada kalmışlardı. Şemdinli sınırı buraya çok yakındı, hatta su sınıra kadar gidiyor ve sınırı teğet geçerek ilerliyordu. Dolayısıyla Şemdinli mıntıkasında olup bitenlere dair bilgi edinme imkânı da vardı.

Yönetim kendi arasında konuşmuş, bütün bunları değerlendirip yapılacakları planlamış ve fiziki olarak daha yapılı ve dayanıklıdır diye Adıyamanlı Hasan'ı göndermeyi uygun bulmuştu. Hasan ve iki militan birlikte yolculuğa çıktıklarında hava güzeldi, vadi boyunca aşağı indikçe kar azalıyor, deşte yaklaştıkça ayaklar kara toprağa değer oluyordu. Bu temelde hızla yol alıp Deşta Hayatê'ye ulaştılar. Oradaki KDP yetkilileriyle bir görüşme yaptı Hasan. Görüşme olumlu geçti ve bahar-yaz sürecinde orada kalabilecekleri konusunda anlaştılar. Başur'da ve Bakur'da olup bitenler hakkında bilgi toplamaya çalıştılar. Gerçi kayda değer bir bilgiye ulaşamadılar, ancak yine de dedikodu düzeyinde de olsa birçok bilgi edindiler.

Gelişlerinin üzerinden birkaç gün geçmişti. Artık geri döneceklerdi ki, aniden şiddetli bir kar başladı. Kar zayıf da olsa deşte bile yağıyordu. 'Ne olursa olsun geri dönmemiz lazım' diyerek, KDP yetkililerinin uyarılarını dinlemeden yola çıktılar. Vadi boyunca yukarı gittikçe kar daha da arttı; özellikle Lelikan tarafına ulaştıklarında lapa lapa yağan kar onları sırılsıklam etmişti. Bu onları ister istemez geciktiriyordu. Kar kalınlığı artık metreyi buluyordu. Son olarak sekiz saat kadar yol almışlardı ki, hava gece aniden ayaza çevirdi. Bedenlerine yılan gibi dolanan yakıcı kuru soğuktan dişleri birbirine çarparak, iki kalınca değneği hızla birbirine vurur gibi "Tak! Tak!" diye sesler çıkarıyordu. Ertesi gün ise, adeta bir yaz günündeymiş gibi dünyayı bembeyaz ışınlarıyla kolları arasına alan bir güneş açtı. Sevinçle yola devam ettiler. Hem güneşin etkisi var hem de yürürsek kan hareketlenir daha da ısınırız, diye durmadan yollarına devam ettiler. Dağlar, taşlar, her taraf kardan bembeyazdı; yeni gelen kar, derelerdeki kara yerleri bile kendi rengine boyamıştı. Güneşin

parlak ışınları kara vurduğunda, kar tanecikleri kristal gibi parlıyordu. Yolcuların gözlerini dolduran dünya tamamen bu parlayan bembeyaz kar görüntüsüydü. Farklı bir renge, siyaha bakma imkânı çok azdı. Onlar ise, 'fırsattır' deyip, bu parlayan bembeyaz dünyada gittikçe gittiler. Sonra çok zorlandıkları bir anda, bir dağın eteğinde yalnız başına olan bir evde geceyi geçirdiler. Ertesi gün evin sahibi, gidecekleri yerin hemen yakında olduğunu dedi onlara. Militanlar, o beyaz cehennemde adeta umutsuzluğun verdiği umutla buna ergenler gibi sevinerek, ev sahibine onca minnet laflarıyla dil döküp hemen yola düştüler. Ama adamın tarif ettiği yere varınca hiçbir şeyle karşılaşmadılar. Ya onları başlarından savmak için ev sahibi tarafından kurnazca aldatılmışlardı ya da adam gerçekten bilmediğinden yanlış tarif yapmıştı.

Ama ulaştıkları alanı biraz tanır olmuşlardı. Bu temelde yürümeye devam ettiler. Kampa daha biraz kalmıştı. O sırada aniden Hasan gözünün kuruduğunu fark etti. Gözleri gittikçe ağrımaya başladı. Şimdi geçer diye aldırış etmedi, fakat her gittikçe gözlerindeki kuruma ve ağrı arttı. Bir süre sonra "Bu kum taneleri nerden gözüme girdi" diyerek gözünü ovuşturmaya başladı, ama kum tanecikleri gözünde daha da fazlalaşıyordu sanki. Ardından diğer bir arkadaşlarının da aynı şekilde gözleri kardan yandı. O da "Ne oluyor gözlerime, iğnelerle işkence yapılıyor sanki her birinde" deyip o da gözlerini ovmaya başladı. Güneşten gelen ışınlar kardan yansıyarak gözlerine zarar vermiş ve kar körlüğüne tutulmuşlardı.

Hasanlar, bir musibetin üstlerinde dolaşmakta olduğunu fark edip hızla kampa ulaşmaya çalıştılar. Tükendiği için, artık erzaksız yürüyeceklerdi. Ama açlık ve gözlerinin yanması gibi nedenlerle yol gidemiyorlardı artık. Sağlam kalan üçüncü arkadaşları, aşırı ve inanılmaz bir fedakârlık göstererek, sırasıyla her ikisinin koltuklarının altına geçip yürütmeye başladı. Ne var ki akşam olunca her üçü de bir kayanın dibinde yere yığıldılar. O ıssız dağ başında ölümün heybeti karşılarında dimdik durmuş onlara sırıtarak bakıyordu. Hasan, ağzında mırıldanırcasına "Hayır, şimdi ölemeyiz!" deyip, bir umutla havaya birkaç el ateş açtı. Kader, Hasan'ı dinleyip ona hak vermişti sanki. Kurşun sesine o çevredeki köylüler koşup geldiler ve onları donmaktan kurtarıp kampa ulaştırdılar.

Zor bela kampa ulaştıklarında Hasan ve arkadaşı her tarafı bembeyaz görüyordu. Gözleri ışığa karşı hassaslaşmıştı ve sürekli yaş geliyordu. Uzandıkları yastık sırılsıklam olmuştu. Hasan inanamıyordu, nasıl gözünden bu kadar yaş geliyordu! Tecrübesizlikten başlarına gelmişti bu. Güneş gözlükleri zaten o dağ başında yoktu, olamazdı, ama bilseydi gözlerinin altını siyaha boyayarak ve yolda giderken ara sıra beyazdan farklı renklere bakarak bir önlem almış olurlardı.

Olayı duyan Abbas hızla oraya geldi. Durumun ciddiyetinin farkına varıp ürktü. "Su değmemiş bal bulamaz mıyız?" diye sordu. Tesadüfen yanlarında bir kavanozda su değmemiş biraz bal vardı. Güzün kampı yaparken ağaçlardan çıkarmışlar, çok az bir kısmı ne olur ne olmaz diye yanlarında kalmıştı. Bir militan, "Biraz var heval" dedi. Hemen bu balı getirdiler ve Abbas her iki militanın gözlerine sürdü. Hasan, "Abbas arkadaş bu tedavi yöntemini nerden biliyor?" diye içinden geçirdi. Abbas, köylü çocuğuydu, hayatın zorluklarını yeterince tatmıştı oysa. Bal tedavisiyle Hasan'ın ve diğer militanın gözleri iyileşti.

***

Militanlar der demez mart ayına çıkmışlardı. Artık yollar bundan sonra giderek yumuşayacaktı, bu da planladıklarını yapmak için imkân sunacaktı onlara.

Newrozu kutlama hazırlıklarına bir hafta önceden başladılar. Bu, yönetimin aldığı karar ve program temelinde oldu. Ülkede ilk newrozlarını kutluyorlardı; bu onlar için coşku ve umut vericiydi. Akşam olunca önce karlı olmayan üç sırt bulup oralara epeyi odun yığarak birer büyük ateş yaktılar. Her üç ateşin etrafında üç grup halinde toplanıp "Bijî Newroz! Bijî Kurdistan! Bijî PKK!" sloganlarını attılar.

Orta sırtta ateşin yanında duran Agît, kalaşnikofuyla ağır tempoda üç mermi gökyüzüne sıktı ve "Mazlum yoldaş, senin üç kibrit çöpünü biz dağlarımızda artık kurşunlarla yaktığımız gür ateşlerle selamlıyoruz!" dedi. Bunu derken, ilk devrim öğretmeni Mazlum Doğan'ın hayali gözleri önüne geldi ve gözünden bir damla yaş ateşin içine düştü; ateş, o an gözlerinin önünde sanki daha da gürleşip büyüdü. Hem fazla mermi harcamamak için hem de Mazlum Doğan'ın üç kibrit çöpüyle aynı sayıda olsun diye sadece üç kurşun sıkmıştı. Epeyi ateşin başında kalıp halay çektikten sonra aşağı inip büyükçe olan odalarında yeni programa geçtiler. Abbas onları önce tüm devrim şehitleri için saygı duruşuna kaldırdı, arkasından da Newroz üzerine uzun bir konuşma yaptı. Sonra da şarkı ve türkülerle günü kutlama kısmına geçtiler. Programın bu bölümünü Sömürge Hasan yönetiyordu.

PKK'nin köylü kökenli aydın kadrolarından biri olan Sömürge Hasan, taşıdığı yurtseverlik geleneğinden ötürü, Kürt ulusal çağdaş düşünceleri özümsemeye çalışan biriydi. Ondandır ki, Kürtçe üzerine eskiden beri yoğunlaşıp bu dilde propagandacı ve ajitatör biri olarak öne çıkmış, şiirler yazıp, muhtelif makaleler kaleme almıştı. Bu yeteneklerinden ötürü böylesi etkinliklerde de ilk akla gelen isimlerden biriydi.

Sömürge Hasan, kutlamayı baştan sona Kürtçe yönetti, araya kendi yazdığı ve usta halk şairi Cegerxwîn'den şiirleri serpiştirerek dikkatleri daha da üzerinde topluyordu. Aynı gün sabahleyin, yönetimin Newroz dolayısıyla yazdığı bildiriyi PKK adına KDP'nin radyosunda da kendisi okumuştu. Bu görev kendisine verildiği için oldukça mutlu bir şekilde, tok sesi ve düzgün Mardin Kürtçesiyle kelimelerin üstüne basa basa okudu bildiriyi. Radyonun mikrofon kısmını yöneten gözlüklü genç, epeyi sivri burnuyla "Güzel okudun!" anlamında ona gülümsedi. 82-83 kış sürecinde örgüt Lolan tarafında kaldığında, bazı basın açıklamaları, bildiriler kaleme alıyordu, yönetimin yazdığı bu tür bazı bildiri ve açıklamaları Hasan Kürtçeye çevirerek, Felakettin Kakai ile ilişki içinde gidip KDP radyosunda da okuyordu. Kampta basın-yazım işleriyle uğraşıyordu. 27 Kasım 1982 tarihinde PKK'nin dördüncü kuruluş yıldönümüne ilişkin açıklamasını da radyodan Kürtçe okumuştu. Bunun üzerinde de Sömürge Hasan durmuştu. Bu tür işlerle kendisi alakadar oluyordu; ilgi ve de görev alanı buydu: sözlü ve yazılı propaganda.

Kış boyu yaşamla boğuşan militanlar, yokluklar ve zorluklar içinde epeyi tecrübe edinerek, yaptıkları çalışmalarla da kendilerini pratiğe hazırlamışlardı. Newrozla birlikte artık yeni bir süreç başlıyordu!

Yedinci Bölüm

Bahara çıkmışlardı nihayet; şimdi ilk işleri, yeni yönetim olarak, ülke çapında bahar-yaz sürecine dönük mücadelenin örgütlenmesi ve güçlerin yerleştirilmesi amacıyla toplantı yapmaktı. Bu, ülkedeki ilk kapsamlı yönetim toplantısı olacaktı; ileriye yönelik somut bir planlama çıkaracaklardı. Daha önce yaptıkları görev bölümü gereği herkes işine bakmış, çetin geçen kış nedeniyle üç aydan fazla bir süre birbirinden haberleri olmamıştı; işte yönetim olarak, mevsim elvermediğinden gecikmeli olarak yeni bir araya geliyorlardı. Geçen süreçte yapılan çalışmaları değerlendirme temelinde yeni dönemin planlamasına ulaşacaklardı. Kış boyunca Doğu Kürdistan'da Xalit Hoca öncülüğünde kitleler içinde sınırlı bir çalışma yapılmış, ama olanakların kıtlığı ve tutuklamalar çalışmaları engellemişti; yine Xabur merkezli Irak sınır boyunda içeriye dönük sınırlı keşif-istihbarat faaliyetleri gerçekleşmiş, merkez kamp olarak Lolan'da ise kendi bilinen faaliyetlerini yürütmüşlerdi.

Merkez kampta zaten Abbas, Agît ve Hasan vardı toplantı için. Aslında ülke yönetim üyesi olarak Selim'in de gelmesi gerekiyordu, ama yetişememişti. Onunla Siverekli Halil Hoca, 82 güzünde Güneybatı Kürdistan'dan grupla gelmişler, kışı Xabur'daki PKK'nin küçük grubunun yanında geçirmişlerdi. Terzi Cemal de gelememişti.

Aslında onlar gelirken çok ilginç bir şey de vukuu bulmuştu. Selimlerle sınırdan geçip dağa gelmesi gereken, radikal Türk sol örgütlerinden gelme, "Erken ülkeye dönelim savaşı başlatalım; hemen şimdi geri dönmemek ihanettir!" diye orta yerde naralar atan Fırat, iş ciddiye binince sınıra kadar da gitmiş, tam sınırda Selimlere türlü türlü gerekçeler anlatarak kendini acındırmış, gelmek istememişti. Selimler de mecburen onu geri Şam'a göndermişlerdi. Oradan Avrupa'ya çıkmaya hazırlanmıştı. Selim bunu, gülmekten katılarak Xabur'da yanlarında kaldıkları PKK militanlarına anlatıyor, sonra kimisi "Vay be, şu Fırat uyduruğuna bak sen, ne yapmış" diyor, kimisi "Yine de haline üzülmek gerekir" diyerek bıyık altından gülüyor, kimisi de "Ahh, o şimdi burada olsaydı, bilirdim onu nasıl bu dağ zirvelerine çıkaracağımı, gerçekleri o zaman görürdü biraz" diye söyleniyordu.

Doğu Kürdistan'da ise Xalit Hoca ile Fuat tartışma halindeydi o sıralarda. Belirgin bir şekilde somurtup kızgın bakışlarını yere diken Fuat, net ifadelerle meramını açıkladı:

"Olmaz Xalit arkadaş, bizim şimdi gitmemiz lazım. Arkadaşın talimatı ya…!" 'Arkadaş' ile Apo'yu kastediyordu.

Xalit Hoca, ona şaşkın gözlerle bakmaya devam ediyordu:

“Tamam Fuat arkadaş, ben de onu anlıyorum, ama şimdi gidemeyiz. İntihara mı gitmemizi istiyorsun? Oluru yok bunun. Vuracağımız dağda tonlarca kar var, yol kapalı, halen de kar yağıyor…. Biraz sabret…”

Grupların çoğu peyderpey Apo ve Abbas tarafından Kürdistan’a aktarılmıştı. Kalanlar da her fırsatta gönderiliyordu. Her gelen grup mutlaka kendisiyle Apo’nun yazılı veya midi kasetlere konuşulmuş perspektiflerini getiriyordu. Özellikle İran üzeri gelenlerle Apo bunu yapıyordu. Perspektiflerden amaç, Lider tarafından, bilinmedik bir okyanusa açılır gibi yeni bir pratiğe giren militanların mümkün olduğunca sık ve sıkı bir şekilde yönetilip yönlendirilmesiydi. Nitekim Lider, daha o zamandan tempodaki ağırlığı görmüş ve ülkedekilere bu yönlü uyarı ve eleştirileri içeren talimatlar da göndermişti. Apo’nun yanından geldiği için, Fuat’ın yaşadığı esas kaygılardan biri buydu. O yıl içinde gitmek için gelip önerisini Lidere yapmıştı.

Fuat, genel bir tarzı olduğu üzere, hele Apo’nun karşısında bunu daha belirgin kılarak, saygı ve nezaketten neredeyse kırılacakmış gibi bir üslup, yüzünü hafifçe kızartmış mahcup bir tavırla,

“Ben de ülkeye gitmek istiyorum eğer uygun görürseniz” dedi Apo’ya. Apo’nun gözleri bu en eski arkadaşının isteği karşısında aniden adeta alarma geçti, karşısında duran yoldaşına baktı, sonra gözünü ondan alıp başka yere baktı, dönüp tekrar ona baktı, bu arada düşünüyordu:

“Hımm! İyi düşündün mü, hazır mısın Fuat? Olur mu?”

Fuat adeta yalvarırcasına konuştu. Zira mutlaka gitmek istiyordu:

“Evet! İyi düşündüm, kesin hazırım, beni gönderin. Arkadaşlar gibi bir an önce ben de ülkeye ulaşmak istiyorum.”

Apo halen “Hımm!” diyerek düşünüyordu. Belli ki o kısa anda bu isteği birçok kişinin aklına bile getirmeyeceği farklı açılardan değerlendiriyordu. Her önemli bir olayda yaptığı gibi, bilinci ayağa kalkmış, gözleri hızla dönüyor, bir Fuat’ın üzerine gidiyor, bir yere, bir yukarıya doğru, böylelikle bir karara ulaşmak istiyordu.

Fuat, Apo’nun ilk dava arkadaşıydı. Hareketin ilk toplantısı olan Ankara Çubuk Barajı’ndaki oturuma Apo’nun çağrısıyla katılan beş kişiden biriydi. Bazıları Apo’ya yolun şu veya bu noktasında sırtını dönüp giderken, o şimdiye kadar Lidere bağlı kalmıştı. Apo da bu olguya özel bir değer veriyordu. Diğer kayda değer bir şey de ilk baştan Fatma’yla birlikte Fuat’a Apo’nun kendi hareketinde Kuzey Kürdistan’ın genelde birliğini sağlama stratejisinde önemli bir rol atfedilmişti. Kuzey Kürdistan’daki bu ulusal birliğin güney ayağı zaten varken, kuzey ayağını da onlar tamamlayacaktı. Geçmiş Kürt isyanlarının ulusal birlikten yoksun halinin yol açtığı zararlardan çıkardığı tecrübeyle Apo, buna özellikle önem veriyordu.

Mantıki düşüncesinin karar hızı yine niyetlerinin önüne geçmişti Apo'nun. Aniden "Tamam, hazırlan gidiyorsun!" dediğinde Fuat çocuklar gibi bir sevinç içine girdi. Apo hemen ardından ekledi:

"Ben size bir konuşma da yapacağım, not alır onu da götürürsünüz. Hoca ile birlikte Newroz'da Lolan kampında olmaya bakın. Bir aksilik çıkmaz o zaman yetişirseniz arkadaşların Newroz'unu kutladığımı da söylersiniz."

"Tamam."

Fuat şimdi, bu nedenle daha çok acele ediyor, bir an önce gitmek istiyordu. Bir diğeri de Kürdistan dağlarına olan özlemiydi. Dersim gibi dağlık bir alanda köylü çocuğu olarak yetişmişti; dağlar ruhuna işlemişti bir sefer, çekiyordu onu. Xalit Hoca'ya bakarken Filistin'deki bir anısı aklına gelince gülmeden edemedi.

Xalit Hoca bir gün kampa gelmiş ve Fuat'ı da alıp deniz kıyısına götürmüştü. Hoca, Kürdistan'da deniz olmadığı için farklı bir deneyim olarak önünde uzanan uçsuz bucaksız koyu yeşil sulara baktığında farklı farklı hayallere girmişti. Birbirinin üstüne binerek diğerini yok eden geniş yüzeyli dalgaların homurtusu tamamen huzurlu ve asude kılmıştı o an. O bu yeni deneyime dalmışken, aniden Fuat'ın sözleriyle bir uykudan uyanır gibi irkildi:

"Ne muhteşem dağlar! Yemyeşil, deniz gibi… Kürdistan dağları aklıma geldi… Sedir ağaçları boşuna bu ülkenin sembolü olmamış, muhteşem bir ağaç!"

Fuat ise o sırada ters yöne bakıyor, Beyrut'un kuzeyindeki dağlar onu çekiyordu. Xalit Hoca bu lafları duyunca ona bakıp gülerek "Fuat arkadaş bu deniz ve Kürdistan dağları!?...." dedi. Tuhaf kalmıştı ona. Yılmaz Güney'in o meşhur gülüşünü yüzüne sermiş öyle bakıyordu arkadaşına. Ünlü aktörünkine benzeyen kıvırcık saçlarının altında, yine aynen onunki gibi bembeyaz dişleri dışarı çıkmış, gıpta edilecek şekilde güneşin altında yan yana dizilmiş değerli taşlar gibi parlıyordu. Gözlerinden, yine Çirkin Kral'ınki gibi sevecenlikle soran etkileyici bir bakış süzülüyordu. Arkadaşı, hepsinden büyük bu kurt gibi öncü militana bakıp o da gülümsedi sadece.

1983 Martının içinde yola çıkıp Newroz'da Lolan'a yetişememenin yarattığı sabırsızlıkla Fuat gidiş için tekrar Xalit Hoca'ya söyledi. Fakat benzer cevabı alınca aniden yüzü düştü. Hiç konuşmadan hızla ayağa kalkıp orada duran gerilla çantasını aldı. Bunu gören Xalit Hoca iyice şaşırmıştı.

"Yahu Fuat arkadaş sen deli divane misin nesin? Tam deli ha!" dedi, ama yine de arkadaşının yüzüne duramadı ve biraz bekleyip yavaşça ekledi:

“Tamam, yarın gidiyoruz.”

Ertesi gün, ikisi bir pikapla Rajan Köyü’nden yola çıktılar. Rajan Köyü’nün bulunduğu Mirgewer alanının sonlarında Qasimlo Vadisinden geçtiler. Fuat arabanın camından hayranlıkla etrafındaki araziye bakarken, Xalit Hoca gülerek “Ne güzel yer değil mi? Burası meşhur “Geliyê Qasimlo” dedi. Fuat soran gözlerle Xalit Hoca’ya baktığında, o da hemen cevap verdi:

“Eskiden beri buranın adı Qasimlo Vadisi. Evet, İran-Kürdistan Demokrat Partisi’nin lideri Doktor Qasımlo buranın tanınmış ağalarından birinin oğlu. Bu vadi görüldüğü gibi çok büyük, 60-70 arası köy var. Kürtlerin tarihi direniş kalesi “Dimdim Kalesi” de burada. Atalarımızın "Sırtını ya gerçek bir yiğide yaslayacaksın ya da geçit vermez bir dağa” sözüne uyarak Kürtler de bir tarafı Dimdim Dağı’na dayanan bu kartal yuvası gibi kalede, doğal kolektif toplumlarını kurarak üzerlerine gelen Osmanlı ve İran ordularına nasıl kök söktürmüşler değil mi Fuat arkadaş?”

“Evet, hele o 17. Yüzyılda Safevi hükümdarı Şah Abbas’ın işgalci güçlerine karşı verilen büyük direniş? Kürt’ün direnişçiliğini tarihe daha bir köklü yazdırmıştır.”

“Evet, Kürt kadınının direnişçi özelliği de o zaman daha bir görünür kılınmıştır.”

“Doğru”

“İşte, esas adı Abdurrahman Wusûq olan Doktor Qasımlo, kendisine bu vadinin adını siyasi soy isim olarak takıyor. Şu da var: Vadinin esas adı Qasimlo Vadisi, ama devlet resmiyette adını ‘Derê Şuheda’ koymuş.”

İki arkadaş, bir saat kadar süren vadide, her iki yanlarından akıp giden doğa güzelliğini seyrettiler. Henüz bahar açılıp serpilmediğinden ağaçlar çıplaktı, ama vadi kıştan bahara geçişin o özel güzelliğini yaşıyordu. Vadinin damını örten yer yer koyu, yer yer daha açık mavi gökyüzüne beyaz bulutlar, geniş bir koldan saldıran düzenli bir ordunun uzun mızraklı süvari birlikleri gibi yayılmış, her tarafını kanal kanal açmışlardı. Dün aynı dam örtüsünde boran, yağmur sesi herkesi evine kapatmıştı, şimdi daha yumuşak bir hücum içindeydiler sanki.

Şino’ya ulaştıktan sonra yaya olarak sınıra doğru vurdular. Menzile ulaşmanın verdiği heyecanla Fuat hep önde gidiyordu. Dağlık alandan bir köylü çocuğu olması yürüyüş kondisyonu sağlamıştı ona. Yerde var olan karı yara yara nihayet zirveye, meşhur Dalampêr’e ulaştılar. Sınır taşlarının yanında durdular. Fuat heyecanla Xinêre tarafına baktı…baktı… Sonra içinden “Güney Kürdistan bu açıdan bakıldığında

Kuzey Kürdistan'a, özellikle bizim Dersim dağlarına ne kadar çok benziyor ya!" dedi. Uzun süre baktı o tarafa. O an Dersim'e gitti. Çocukluğunun dağlarındaydı işte. Sonra 12 Eylül Cuntası geldiğinde bu sefer "mahkum" olarak çıktığı asi dağlardaydı. Sonra köyü gözlerinin önüne geldi. Yoksul, küçük köyü. Eski taş damın içinde odun ateşinin önünde annesinin, nenesinin ona anlattığı o yiğitlik ve soykırım günleri. Uzun boylu, iri yarı delikanlıların düşman kurşunuyla bir çam ağacı gibi devrilmeleri. Kadınlar ve bebelerin süngü uçlarında ırkçılık ve bireysel ihtirasların kurbanları olarak vahşice sallandırılmaları. Sonra gözlerinin önündeki farazi perdede büyük küçük demeden mağaraya doldurulan insanların topluca yakılıp, dumanla boğulmasını gördü. Büyüklerin "Ey zalimler! Ey zalimler! Yapmayın!" çığlıklarını duydu. Çocukların bir dakika bile dayanamayıp o cehennem anında hemen düşüp boyunlarının bükülmesini seyretti. Kadın-erkek ayırmadan elleri bağlı bir şekilde sıraya dizilip otomatik silahlarla kurşuna dizilmelerini acı acı izledi. Türk askerlerinin eline geçmektense önündeki belirsizliğe doğru kendinden geçmişçesine koşmaları…sadece koşmaları….kaçmaları ve sonunda ya arkadan kurşunlara hedef olmaları ya da önlerine çıkan ilk uçurumu kucaklamaları kahretti onu. Subayların, ebeveynlerini öldürdükleri küçük kız çocuklarını kendileri için götürürken, arkaya dönüp geride bıraktıklarına gizlice el sallamaları yüreğinden vurdu kendisini. Epeyi duygulandı. Sonra oraya sınır taşlarının yanına oturdu ve çocuklar gibi hüngür hüngür ağladı. Sonra kendisini toparladı. "Dersimliler size teslim olmadı, sonuna kadar direnip ağır kayıplar verdirdi ya! Mustafa Kemal'i vurdu ya! Vurduğunu diyor Dersim halkı. Analar kızlarına öfkelendiğinde küfür olarak 'Türkütatın kızı!' deyip Türk adını bir lanetli kelime haline getirdi ya! En önemlisi de mazlum Kürt halkının evlatları şimdi Önder Apo ve PKK öncülüğünde ayağa kalktı ya!" diyerek kendi kendini motive etti. Tekrar kalktı, etrafındaki, beyaz tülbentli asi Kürt kadınları gibi başını kaldırmış karlı zirvelere baktı ve "Yeniden Kürdistan'a geldim işte!" deyip gülümsedi.

Fuat duygularla yüklü biriydi. Sık sık, nerdeyse her an yaşıyordu kendi duygularını. Örgütün şair ruhlu aydın kadrolarından biriydi. Dava arkadaşı Haki Karer'in ölümünün ardından "Ben İnsandım!" isimli bir şiir yazmış ve duygularını dökmüştü o ürüne. Apo, onun bu özelliğini iyi biliyordu ve kaygısı, ilk arkadaşının kendi duygularının kontrolü altına girmesi yönündeydi.

Xalit Hoca, fazla gecikmeden, "Haydi buralar şimdi karışmadan gidelim hemen" dedi. Zira kendilerinden önce kışın aynı bu yoldan on kişilik bir grup KDP pêşmergesi geçip Güney Kürdistan'a gitmek istemiş,

fakat o yıl çok fazla kar yağmış olduğundan, ölümden zor kurtulmuşlardı. Soğuktan hepsinin ayakları yanmış ve sonra da kesilmişti. Xalit Hoca'nın uyarısı üzerine çabucak yola düşüp kendilerini aşağıya bıraktılar. Nisan'ın hemen başında Lolan'a ulaştılar.

Her ikisiyle Urfalı Ebubekir'in de gelmesiyle 3 Nisan 1983'de Abbas, altı kişi olarak toplantıya başladı.

Kendilerinin yapmış olduğu ağaç köprüden suyun diğer tarafına geçerek, kampın karşı tarafında Şekîf dağının eteğinde bir yere oturdular. Hemen yanlarında bir bahar pınarı patlamış ve gürül gürül akıyordu. Kış geçmiş, bahar nazlı bir gelin gibi bütün süsleriyle kendisini hayata salıveriyordu artık. Lolan vadisi baharın gelişiyle cıvıl cıvıldı. Etrafa uzun süreli bir flaş patlaması gibi doğan güneş, koca bir kışın öcünü alır gibi artık doğayı ısıtmaya başlıyor, her bir köşeden bahar pınarları fışkırıyordu. Ağaçlar, aylardır üşümüş çıplak bedenlerine yeşil yeşil yapraklarından örtüyü sarmış, görüş mesafesini iyice kısıtlamışlardı artık. Öyle ki, badem ağaçları göz alıcı beyaz- pembe çiçeklerini açmış, vadinin boynuna asılmış birer gerdanlık gibi duruyordu. Baharın müjdecisi çiçekler: nergisler, papatyalar, kuzey yamacında kardelenler topraktan başlarını zarafetle uzatmış yaşama gülümsüyorlardı. Vadinin ters lalesi, yer altından adeta nefes nefese gelen birinin ayak seslerini duyurur gibi "Durun, durun, ben de geliyorum!" diyordu.

Toplantıyı açan Abbas, öncelikle Fuat'a söz verdi. Fuat, Apo'nun konuşmasından aldığı notları okudu bileşime. Ardından "İsterseniz ben önce bazı şeyleri dile getireyim" dedi. Başında sıkıca sarılmış, beyaz kısmı temizlikten parlayan siyah kefiyesini iki eliyle düzelterek ve pamuklu koyu yeşil bir kumaştan dikilmiş Kurdî elbisesinin yeleğini ön kısımdan her eliyle bir kenarından tutup hafifçe aşağı doğru çekerek konuşmaya başladı:

"Başkan Apo'nun belirlediği gibi, Kürdistan Kurtuluş Mücadelesi, savunma, denge ve saldırı olmak üzere üç aşamalı uzun süreli halk savaşıyla yürütülecektir. Her aşamada gerilla savaşı stratejik bir rol oynayacaktır. Kurtuluş savaşımız gerilla savaşıyla başlayacak, gelişimini o temelde sağlayacaktır. Gerilla, zafere kadar temel savaş biçimimizdir bizim. Uzun sürecek olan stratejik savunma aşamasında esas mücadele ve örgütlenme biçimi olacaktır. Düşmanı yıpratıp tecrit edecektir. Düşmanla askeri açıdan büyük bir güç dengesizliği içinde bulunulduğu ve halkımıza ait bir düzenli ordu olmadığı için, ulusal kurtuluş savaşı ancak gerilla temelinde pratik mücadeleye dönüşecektir. Partinin örgütsel çalışmaları da gerilla temelinde olacaktır. Her parti üyesi bir gerilla savaşçısı gibi hareket etmek zorundadır."

Abbas daha uzunca konuşup gerillanın Kürdistan'daki öneminden bahsetti. Örgüt Lideri Apo'nun ilk ve en yakın arkadaşlarından olduğundan uzun konuşma becerisini biraz da ondan almıştı. Yine onun gibi, hatta ondan daha fazla, konuşurken vücut dilini çokça kullanıyor, tam bir özgüven içinde arada bir yumruğunu sıkıp, bu işi tarihe layık bir şekilde başaracaklarını söylüyordu:

"Kürdistan'da Zorun Rolü kitabımızda dile geldiği gibi, Parti ve kitle örgütlerinin yaratılması, siyasal çalışmaların yapılması ve daha ileri askeri mücadele biçimine varma gerilla ile olur. Gerillanın başlangıç aşaması Silahlı Propaganda dönemidir. Silahlı propaganda, gerilla gibi hem siyasal çalışma ve hem de askeri olarak düşmanı imha etmeyi birlikte yürütmesinden farklı olarak, siyasi mücadeleyi temel alır, diğeri tali kalır. Küçük birimlerin gizli ve hareketli çalışma tarzıyla bu silahlı gruplar, kitlelere yönelik propaganda-ajitasyonla onların siyasal bilinçlenme ve örgütlenmesini, ajan-hain-işkenceci ağının silahla hedeflenerek dağıtılmasını, parti birimlerinin kurulmasını ve gelişkin gerilla için askeri hazırlıkları gerçekleştirir."

Ara verdiklerinde, yorulmuş olacak ki, Abbas, uzanıp yanı başlarında akan soğuk pınardan her iki kemikli elinin birleşik avucuyla doyunca su içti. Başını yukarı kaldırdığında heybetli Şekîf Dağı'nın başını sarmış kalınca karı gördü ve başını hafiften sallayarak "Siz bize boyun eğeceksiniz!" dedi. Arkasından "Değil mi Agît?" diye arkadaşına sordu. Ama daha Agît karşılık vermeden, Hasan, çocuksu saf bakışlarla "Kürdistan dağları şimdiye kadar kimseye boyun eğmemiş Abbas arkadaş…," dedi. Abbas, cevabı hazırmışçasına anında onu yanıtladı: "Siz de her şeyi negatif yönünden almayın ya! Bize yol verirler yani, o anlamda dedim" dedi.

Tekrar toplantıya başladıklarında, tüm alanlardaki geçmiş faaliyetlerini, grupların ülkeden geliş pratiklerini genişçe tartıştılar. Çeşitli konularda kararlara ulaştılar. Arkasından hazırlanmış olan Silahlı Propaganda Birlikleri Yönetmeliği'ni yeni gelen üyeler nezdinde tartışıp karara bağlamayı amaçladılar. Hasan, elindeki büyükçe ve kareli harita metot defterine habire toplantının tutanağını kaydediyordu. Yeni maddeye geçilince defteri Fuat'a devredip yönetmeliği okumaya başladı:

"Silahlı propaganda savaşçısı, PKK önderliğinde ve ulusal kurtuluş amaçları doğrultusunda Türk sömürgeciliğine, emperyalizme ve yerli hainlere karşı gönüllü savaşan, sarsılmaz bir yurtseverliğe sahip, halka karşı saygılı, bilinçli, azimli, fedakar, yiğit ve dürüst olan; mücadele içindeki her türlü zorluğu göğüsleyebilen ve bir silahlı propaganda grubuna bizzat katılan kişidir. O, Kürdistan ulusal kurtuluş devriminin bir fedaisi, PKK'nin bir partizanıdır.

"Her silahlı propaganda savaşçısı, birliğini her türlü düşman tehlikesine karşı korumalı. Halkın malını, canını ve onurunu korumalı, onun gelenek ve inançlarına karşı saygılı olmalı."

Ertesi gün, özelde Botan ve Zagroslar, genelde ise tüm Kuzey Kurdistan'ın yeni dönem planlamasına geçtiklerinde ilk sözü Agît aldı. Önce, Türkiye-İran-Irak sınırlarını birleştiren üçgenin somut gözlemlerine dayanan önemini vurguladı: Bu alan, hem dağ, bitki örtüsü, su gibi açılardan elverişli bir mıntıka coğrafik olarak, hem üç devleti birleştiren stratejik bir yer olduğundan siyasi olarak, hem de parçalanmış Kürdistan'ın en merkezi, en iç kesimini oluşturan bir bölge olduğundan halk tabanı bakımından değerliydi. Sadece Kürdistan'ın değil, her üç devletteki halkların kurtuluş mücadelesi açısından bu böyleydi. Ondandır ki, tarihte farklı siyasal-yurtsever hareketler alanı bu açıdan değerlendirmek istemiş, buna karşı her üç devlet emperyalizmin desteğinde baskıcı ve katliamcı yöntemlerle buna karşı durmuştu. Öngörülü bir şekilde, Lolan Kampı'nın mevcut sayısının azaltması yanında, KDP'in de bilmediği yerlere üslenmenin gerekliliğini vurguladı. Ülke içi faaliyetlerin ancak Irak-İran sınır boyunda güçlü bir geri cephe hattının oluşmasıyla güçlenebileceğini, ama esasın ülke içi olduğundan, 12 Eylül Türk Cuntası ne kadar bize zorluklar çıkarsa da geri cephe çalışmasının ülke içi mücadelenin yerine konulmamasını tekrar özenle dile getirdi.

Ardından kısa ve özlü olarak şunları belirtti: "Çalışmaları keşif ve istihbarat birimleriyle başlatmalıyız. Bunlar araziyi tanıyarak gerilla için gerekli sığınak ve benzeri gizli askeri üslerle en yurtsever insanları tanıyarak gizli siyasi dayanakları, üsleri hazırlamalılar. İlk adımı İran ve Irak sınır bölgesini oluşturan yerlere böyle hazırlık grupları göndererek atmalıyız. Kars'tan Hakkari'ye İran sınır bölgesi ile Hakkari'den Siirt ve Mardin'e kadar Irak sınır bölgesi ilk grup çalışma yerlerimiz olmalı. Böylesi hazırlıklar üç-dört ay kadar sürmeli. Ardından ikinci adım olarak buralarda planlı askeri eylemler geliştirirken, Kuzey Kürdistan'ın Garzan, Amed, Erzurum gibi iç bölgelerine hazırlık grupları göndermeliyiz. Üçüncü adımda da Dersim'den Adıyaman-Maraş hattına kadar hazırlık grupları göndermeli ve böylece her alana ulaşmalıyız."

Sözlerini daha da somutlaştırarak şöyle devam etti: "Hakkâri, Siirt, Van üçgeninde gizli siyasi üs çalışmaları, planlamanın birinci hedefidir. Çalışmaların sevk ve idaresi başta İran-Irak sınırında yapılmalı, merkez birimleri alanın içinde yerleşme ve yönetim olanaklarını yaratmalıdır.

"Üçgen şu şekilde ayrılabilir:

1- Şemdinli'nin Gerdi mıntıkasından başlayarak, Yüksekova'nın doğusu, İran sınır boyu.

2- Oramar-Doski mıntıkasından itibaren Yüksekova'nın batısına kadarki alan.

3- Çukurca ve Hakkari merkezinin Kuzey çevresi.

4- Uludere (Leq-I)'den Kuzey'e doğru Beytüşşebap merkezini çevreleyen alan.

5- Şırnak, Eruh ve Pervari ilçe sınırları bir bölge.

6- Merkezinde Başkale olmak üzere Kuzey'de Gürpınar, Güney'de Yüksekova sınırlarına kadar."

"Altı grup olarak Irak ve İran sınırlarından açılarak bu çalışma bölgelerine yayılma harekâtını, birinci ilerleme dalgası olarak değerlendirmek gerekir. Bütün grupların ilerleyerek bir noktada çakışmaları gereken yer, üçgen coğrafyasının orta noktası olan Hakkâri merkezinin Kuzey ve Batı çevresidir. Kolların kapsamındaki sınır köylerinin işlenmesi ve kolların faaliyet merkezinde bulunan, mücadele açısından hayli elverişli böyle bir noktanın yaratılmasının koşulları hazırlandığında birinci açılma safhası tamamlanmış olacaktır."

Agît, bunları anlatırken heyecanlanmıştı; sanki o an oralarda çalışma yürütüyormuş gibi kendi planını yaşıyordu. Her anlattığında, arkadaşlarını ikna edebilmek için onlara bakarak, simsiyah gözlerinde konu üzerinde uzun süredir ciddi bir yoğunlaşmanın yarattığı bir özgüven parıltısıyla "Değil mi, bunları yapabiliriz? Zamana yaymadan gerçekleşebilecek şeyler" diyordu.

Ara verdiklerinde de sohbet biçiminde kendi planını anlatmaya devam ediyordu. Ebubekir, "Tamam Agît arkadaş, izin ver arada biraz dinlenelim" deyince, o da gülerek "Tamam!" deyip oradaki kalaşnikovun namlusunun altında takılı harbiyeyi çıkardı ve ileri gidip toprağı eşti. "Şekif'in kengerleri çok güzeldir" diyerek elindeki altı tane kengerin üst tarafındaki dikenlerini kopardı, üstündeki kabukları soydu ve bembeyaz kalınca iç kısımlarını çıkarıp arkadaşlarına uzattı.

Mevsim itibarıyla, vadide dikenli dikensiz her türlü otlar da adeta birbirine yaşam alanı tanımazcasına vahşice boy atmıştı. Agît'den sonra Ebubekir, zayıf yapısının verdiği çeviklikle az öteye gidip elinde birkaç çeşit otla gülerek döndü. "Bunlardan da biraz yiyelim, taze taze güzeldir" diyerek arkadaşlarına uzattı. Herkes her iki cins ottan karışık alırken, Agît sadece kulağa benzer yapısı ve üzerindeki siyah noktalardan dolayı kara kulak anlamına gelen gûhreşk adını almış olan ottan aldı.

Irak ve İran sınırından girerek Kuzey Kürdistan'ın uygun alanlarında 12 Eylül Cuntasına karşı gerilla savaşı verecek devrimci örgütlenme çalışması başlatmak istiyorlardı. Fakat bu sınır alanlarını hemen hiç tanımıyorlardı. 12 Eylül darbesinden önce Apocular bu alanlarda fazla çalışmamış, bir örgütsel temel oluşturmamıştı. Sadece Gever'de bir

sempatizanları vardı. Serhat yöresini Süleyman tanıyordu ki, ancak o da gerillaya inanmadığı için görevi bırakmış, çalışmaya katılmıyordu. Sanki başka bir ülkeden gelmiş bir topluluk gibi, kendi ülkeleri olan Kürdistan'ın bu yörelerinde sıfırdan başlayarak örgüt ve mücadele geliştireceklerdi. Söz konusu alanlarda halk ve coğrafyada dayanakları olmadığı için, öncelikle keşif çalışması yapmayı ve gerilla için gizli üsler hazırlamayı zorunlu görüyorlardı.

Ellerinde belge olarak sadece il ve ilçe adlarını ve sınırlarını gösteren bir Türkiye haritası vardı. Haritayı orta yere serdiler ve Agit'in sunduğu plan doğrultusunda tartışmaya başladılar. Bu konuları zaten kışın zaman zaman kendi içlerinde tartışmışlardı. Alanlara keşif ve istihbarat birimleri gönderme hepsinin ortak fikriydi. Bu faaliyet, zaten daha öncesinden çok planlı ve güçlü olmasa da vardı. Geçen sonbahardan itibaren, Habur'da üslenen Şevki'nin grubu, Kuzey Kürdistan'a Suriye'den gelen grupları Dicle Nehri üzerinde karşılayıp getirme amacıyla Gabar üzeri yol hattına gidip geliyordu. Her gidişte kısmen keşif yapılıyor, alan ve yeni yollar daha iyi tanınıyor, dayanak olarak ilişki oluşturuluyordu. Ki o zamana kadar Botan'a PKK herhangi ciddi bir giriş yapmamıştı; oralar tanınmıyordu. 12 Eylül Cuntası öncesinde çok cılız bir-iki sondaj çalışması yapılmıştıysa da miras kalan herhangi bir şey yoktu. Bu ilk gidişlerden kısa bir süre sonra, gelecek grupları karşılamak için artık o yol hattındaki Çiyayê Bizina-Gabar Dağı'na Tevfik, Serdar ve Sarı İbrahim'den oluşan kalıcı bir grup oturtuldu. Daha sonra Agît, Şahan'ın içinde olduğu üç kişilik ilk resmi keşif-istihbarat grubunu Botan'a gönderdi. Bu sefer önlerine somut görevler koydu: Geçtikleri yerlerin krokisini yapacak, köyleri, yolları, karakolları, akarsuları, dağları, isim ve sayılarıyla mümkün olduğunca detaylı belirteceklerdi; aşiretlerin-halkın geçim kaynağı, maddi durumları, yurtseverlik ve diğer özelliklerini de krokiye derkenar olarak düşeceklerdi. Bu birkaç sefer yapıldı. Ve bu küçük birim, 82-83 kışında, Botan'da, Gabar-Bestler-Beytüşşebap-Çatak hattı köylerinde kaldı. Fazla etkin karakol sistemi olmadığından, mobil bir şekilde dolaşıyor, her köyde üç-dört gün ya da bir hafta kalıyorlardı.

1982 sonbaharında Lübnan- Güneybatı Kürdistan'dan gelen Maraşlı Cemaller de Zap bölgesinde yerleşmişler ve hiç beklemeden küçük bir grup olarak Çukurca'ya yönelik çalışmalara başlamışlardı. Jiyaniş ve diğer bir takım köye girip propaganda yapmışlardı.

İşte şimdi bu çalışmaları daha örgütlü ve kapsamlı bir şekilde hayata geçireceklerdi. Ağırlıkla ilçelerin ve bazı şehirlerin kırsal alanlarına, o alanın durumuna ve eldeki güce göre 3, 4 veya 5 kişilik gruplar göndereceklerdi. Ellerindeki Türkiye haritasının üzerine hepsi eğilerek "İşte şu kadar ilçe var, şurası Şemdinli, şurası Yüksekova, buraya bir grup, oraya

falan grup gidebilir" diye epeyi bir süre tartışıp planlamaya başladılar. Abbas, özellikle grupların nasıl koordine edileceği konusu üzerinde duruyordu. Zira yaşanmış bir Siverek pratiği vardı; gruplar koordine edilip yönetilmezse her türlü çetecilikten avare asi duruşa kadar birçok olumsuzluk ortaya çıkabilirdi. Xalit Hoca, yeni bir başlangıç yapıyor olmanın heyecanıyla her şeye iyimser yaklaşıyordu. Herkes kafasına takılanı soruyor, görüş ve önerisini ifade ediyordu.

Beş gün boyunca bu minvalde tartıştıktan sonra Abbas yeni bir oturumu başlattığında:

"Şimdi, o zaman, Irak ve İran sınır hattından öncelikle Botan, Siirt, Hakkari, Van, Ağrı ve Kars ilçelerinin kırsal alanlarına gizli siyasi ve askeri üsler örgütleyecek hazırlık grupları göndereceğiz. İkinci adımda Garzan, Bingöl, Amed ve Erzurum alanlarına, üçüncü adımda da Dersim ve Adıyaman hattına hazırlık timlerini ulaştıracağız. Asgari bir hazırlık yaptıktan sonra, söz konusu hazırlık yapılan alanlarda adım adım silahlı eylemleri başlatıp geliştireceğiz. Her alanın durumuna göre grupların uygun bileşimleri olacak. Bu çalışmaların örgütlenmesi sınır dışından başlatılacak, daha sonra iç alanlarda merkezileşme ve yönetim haline gelme hedeflenecek. Tartışmalarımızın sonucunu böyle formüle ediyoruz. Arkadaşlar ne diyor?" diye sordu.

Herkes "Tamam," diyerek başını sallarken, Agît, bir şeyi kaçıracakmış gibi bir ruh halinin tetiklediği hareket olarak aniden beş parmağı açık bir şekilde elini yukarı ortaya doğru uzatıp "Bir dakika bir dakika! Şunu da hesaba katmamız lazım" diye ekledi, "Oralarda kış daha uzun sürüp Aras nehri haziranın ortasında bile yol vermediğinden, Doğu Kürdistan'dan Serhat'a geçişler ikinci plana bırakılmalı, Güney Kürdistan'dan Botan ve Zagros'a geçişler önce yapılmalı bence."

Abbas "Çok doğru bu" deyip Agît'i onaylarken, o zamana kadar sakin bir şekilde daha çok arkadaşlarını dinlemeyi tercih eden Fuat, "İçeri giren gruplara şunu iyice kavratmak önemli: Esas görev, arazi ve halkı tanımak, keşif-istihbarat bilgileri getirmek, bazı temel ilişkiler kurup, sığınak yaparak erzak depolamak olmalı" şeklinde görüşlerini dile getirdi. Abbas, Fuat'ın belirttiklerini uygun bularak, "Aslında bu hazırlık gruplarının yapacakları tüm çalışmaları somut bir yazılı plan haline getirmek ve gruplara vermek daha doğru olur" dedi. Herkes baş işaretiyle bu görüşü doğru bulup onayladı.

"Peki bu süre ne kadar olmalı? 3-4 ay yeter mi?"

Abbas'ın sorusuna Agît "Evet, yaz sonuna kadar bitmeli bence" diye cevap verdi.

"Tamam, öyleyse, bu süre sonunda gruplar gerekli bilgilerle döndüğünde, ikinci adım olarak o temelde eylemlere geçeriz."

“Ne var ki bu konuda en ciddi sorun, bütün bu alanlarda hemen hemen hiçbir ilişkimizin, bilgimizin olmaması arkadaşlar. Ne şehirlerde ne de özellikle kırsal alanda.”

“Doğru, bu esas sorun. Geçen sonbaharda Gabar yol hattı ve Çukurca-Jiyaniş tarafına giden grupların sağladığı sınırlı ilişki ve bilgi dışında elimizde hemen hiçbir şey yok. Bilemiyorum, arkadaşlar ne diyor bu hususta? Nasıl yapalım?”

Bunun üzerine oturduğu köşeden Xalit Hoca, her zamanki gibi Yılmaz Güney’in Çirkin Kral gülüşüyle “Yine bana muhtaç olacaksınız!” der gibi yoldaşlarına bakıp: “Oremar ve Şemdinli alanlarında bir-kaç ilişki var elimde, zaten Yüksekova’da Buldanların kendileri var, onları size vereyim. ‘80 öncesinde Hakkari’de öğretmenlik yaparken tanıştığım Hakkari- Yüksekovalı Savaş Buldan’ı iki sefer Doğu Kürdistan’a çağırıp görüştüğümde vermişti bunları bana” dedi.

“Hoca, ben de dedim bize ne vereceksin, hepsi bu mu?”

Xalit Hocanın konuşmasına fırsat vermeden, Agît, gözlerini kısıp ufka bakarken, alt dudağını getirip üsttekiyle birleştirdi, hafiften sıktı ve başını sallayarak konuştu: “Gerçekler böyle, ne yapalım? Biz de ‘Bu bizim kaçınılmaz kaderimiz,’ deyip, azim ve kararlılığımıza güvenerek yola düşeriz.” Agît, bunları dedikten sonra, ülkeye girecek keşif birimlerine verilmek üzere, Xalit Hoca’dan var olan tüm ilişkileri aldılar. Agît, çaresizliğin verdiği umutla Hoca’ya elini uzatarak, samimi bir esnaf edasıyla parmaklarını avucuna doğru bir-kaç sefer kapatıp durarak “Hele, sen o ilişkilerin hepsini ver hoca, ver” deyince, Hoca hafiften gülerek ağırdan süzüle süzüle ilişkileri, göz akı gibi beyaz ve küçük sarı kemik saplı cep bıçağıyla düzgün kesilmiş bir kâğıda yazıp verdi.

7 Nisan son oturumda, Xalit Hoca, dost siyasi parti ve örgütlerle görüşme yapıp kişi olarak hatır istemek ve bulabilirse onlardan yardım olarak silah alıp gelmek için, bir süreliğine tekrar İran’a gidip dönüşte artık zamanı gelen eylemsel süreci birlikte başlatmayı önerdi. “Kuzey’e geçersek bir daha göremeyiz bunları, habersiz gitmek de pek iyi olmaz” dedi. Önerisi kabul edildi. Böylece planın ilk adımını pratikleştirmek için yönetim üçe bölünecekti: Grupları hazırlayıp Bakur’a gönderecek olanlar, diğer örgütlerle görüşmeye gidenler ve merkez alan olan Lolan’da kalanlar! Ülke içi pratik yönetimin ilk iş bölümü de böyle şekilleniyordu.

***

Toplantı bittikten sonra, Selim ile Amed-Pîranlı Halil Hoca gecikmeli olarak Xabur’dan Lolan’a geldiler. Dediklerine göre gözlüklü Halil

Hoca Güneybatı Kürdistan'dan gelirken yolda çok zorlanmış, mecali tükenmişti. Öyle ki, karpuz tarlasında karpuz dilimini bile yemeye takatinin kalmadığını söyleyerek, ağzını açıp yanındaki arkadaşa "damlat, damlat ağzıma karpuzun suyunu" diyormuş. Sorumlusunun Yêzdan olduğu Serhat grubunun ihtiyacı olduğu için, Halil Hoca onlara Şekîf Dağı'nın yamacında günlük olarak askeri eğitim vermeye başladı. Örgütün üstünde durduğu bu grup, yurt dışında örgütün yaşadığı gelişmelerden tamamen uzak olduklarından, hem siyasi eğitimleri özel bir program kapsamında ele alınmıştı, hem de askeri eğitimleri.

Kendi içinde oldukça neşeli ve sıkı arkadaşlık ilişkileri olan uyumlu bir gruptu. Kışın Lolan'da kaldıkları o zor koşullarda tüm kamp için örnek bir grup teşkil ediyordu. Cunta koşullarında yaşadıkları ilginç ve nerdeyse mucizevi anılarla etraflarını hem güldürüyor hem de moral kaynağı oluyorlardı. Hep gizlilik koşullarında kaldıkları için, Bedriler Cimşîd için "yer altındaki siyah fare" deyip ona takılıyorlardı. Siyah fare anlatmaya başladı:

"Kışa girerken bir sığınak yapmış kalıyorduk. Bir gün yakın bir köye gittik. O sırada bunu fırsat bulan bir boz ayı, kalın ve kahverengi postu, kısa kuyruğu ve o iri yarı yapısıyla sığınağın kapısından içeri nasıl etmişse zorla giriyor. Bu hayvanın birtakım özellikleri insanınkine benzediğinden, parmaklarından yararlanarak dört büyük yağ tenekemizi dışarı çıkarıyor, üç tanesini kayalara vurarak doyunca yağ yiyor, bir tanesini de koltuğunun altına alarak yuvasına götürüyor. Gittiğimizde bu manzarayla karşılaşınca deliye döndük. Bir de sığınağın içinde oturmuş, koca reçel bidonumuzu pençeleriyle yırtmış, incir reçelimizin yarısını yemiş ve orada yatak olarak kullandığımız battaniyelerin üstüne döküp berbat etmişti. Öfkemizden bir hafta boyu onu aradık, pusu kurduk, ama bulamadık."

Yêzdan'ın sorumlusu olduğu Serhat grubu uzun süre örgütle ilişkisiz kalsa da, kendisine devrimciyim diyen birçoğunun düşüp, birçoğunun yakalandığı cunta döneminin hışmına ve operasyonlarına rağmen, hem inanç ve umutlarından bir şey yitirmemişler, hem de fiziki anlamda kendilerini korumuşlardı. O koşullarda ülkede tutunabilen tek gruptu. Ama tekrar örgütün yanına geldiklerinde bir dünya savaşından çıkmış gibi yorulmuş mahvolmuşlardı. 12 Eylül Cuntasından sonra örgüt talimatının gelmesiyle Kars ve Ağrı güçleri Yêzdan'ın sorumluluğunda birleşti, otuz kişi kadar varlardı. Tüfek ve tabancalarla silahlandılar. Yazın ayrılıp kendi alanlarında birimler halinde çalışma yürütüyor, kışın üslenmek için birleşiyorlardı.

1980-81 kışıyla birlikte grup alanda yine hareketli halde iken, daha önce yaralanmış olan ve "Serhat'ın Aposu" olarak çağrılan Hüseyin Makal, yanında, Filistin'e gidip gerillayı Serhat alanında örgütlemek için dönen Turan ile birlikte kaldı. Çemçe mağaraları, kayalıkları, uçurumları, girintili-çıkıntılı arazi yapısıyla sarp bir dağlık alandı. Aras Vadisi'nin üst yamaçlarıydı. Militanlar burada kalırken, devletle anlaşan yöredeki bazı kaçakçıların ihbarı sonucu uykuda yakalandılar. Bu olay üzerine ana grup, Ağrı Dağı taraflarına çekildi. Grupta yer alan Cimşîd, Ağrı Dağı'nın eteklerindeki Gêlo aşiretindendi. Bunlar, Ağrı isyanına katılmış yurtsever bir aşiretti. Cimşîd'in babası Kaso da yörede mertliğiyle tanınan biriydi. Gurup bu ilişkiden de yararlanarak, o kışın özellikle Büyük Ağrı ile Küçük Ağrı arasındaki govlarda kaldı. Burası sınır olduğundan, kışın, sınırın bu tarafında Kuzey Kürdistan köylüleri, diğer tarafında ise Doğu Kürdistan köylüleri kalıyordu. Baharla birlikte tekrar küçük gruplar halinde Kars ve Ağrı alanına dağılıp çalışmaları yürüttüler. 81-82 kışında küçük bir grup Göle ormanlıklarında üslenirken büyük grup yine Ağrı tarafında kaldı. Gurubun diğer bir üyesi Mahir, Göle'nin Senemoğlu köyündendi ve buraları iyi biliyordu. Bahar olunca her iki grup Yêzdan'ın koordinesinde tekrar birleşip toplantı sonucu yaptığı planlamaya göre yeniden çalışmalara yöneldiler.

Bütün bu süreçte dağa dayalı silahlı birimler halinde çalışma yürütüyorlardı. Kitle çalışmalarının yanı sıra, hem birimler halinde hem de bazen birleşerek büyük grup olarak eylemler de yaptılar. Ve sürekli örgütle ilişki arayışı içinde oldular. 1982 yılı içinde, iki ağrı arasında kalan köylü ve kaçakçılar vasıtasıyla sınırın diğer tarafındaki Kürt köylüleri üzerinde Doğu Kürdistan'da kalan Xalit Hocalarla ilişki kurdular. Xalit Hoca İran Devleti nezdindeki ilişkilerine dayanarak gerekli zemini hazırladı ve Yêzdan'ın sorumlu olduğu beş kişilik grup aralık ayında iki kaçakçı kuryenin kılavuzluğunda İran'ın Makû kenti arazisinden dağların içinde uzun bir yolculuk sonucu sınırı geçtiler. İran-Irak savaşı nedeniyle sınırın İran tarafı güvenlik açısından boştu zaten. Ve bir süre, İran'da Xalit Hoca'nın yanında kaldıktan sonra gecikmeli olarak Lolan'a ulaştılar. Kendilerinden geride, Serhat grubunun küçük bir birimi yine Göle ormanlarında kalırken, daha büyük birim ise Ağrı dağında üslenmesine devam etti.

***

Nisan toplantısı bittiğinde, yönetim fazla beklemedi; Abbas, Agît ve Adıyamanlı Hasan yanlarına oradaki militanlardan Nasır'ı ve iki kişiyi daha alarak yola düştüler. Deşta Hayatê'ye ulaştıklarında, Sarı Ömer ile Bedri onları bekliyordu. İkisi, Hasan'ın KDP ile yapmış olduğu anlaşma

üzerine kısa bir süre önceden buraya gelip yerleşmişti. Oradaki KDP güçlerinin yakınında kalıyorlardı; 'Barzan Kuvveti' adı verilen bu çok sayıda pêşmerge yapısının sorumluları Ehmedê Mele Sûwar idi.

Abbas ile Agît, Hasan'ın sorumluluğunda -Nasır'la birlikte dört kişi olan- Şemdinli birimini oraya yerleştirip, onlarla son bir toplantı yaparak ayrıldılar.

Hasan, Adıyaman'ın 'Çokpınar' köyündendi, köyleri şehre yakın olduğundan yarı köy-yarı şehirli sayılırdı; memleketinde liseyi bitirmek üzereyken, Apocu hareketle tanışıp onlara katılmıştı. O dönemler, Türkiye ve Kuzey Kürdistan genelindeki ideolojik gruplaşmaların yansıması olarak Adıyaman'da da Türk Solu'ndan Halkın Kurtuluşu, TKEP hareketleriyle, Kürt menşeli oluşumlardan KAWA, kısmen DDKD gibi gruplar etkinlik göstermeye çalışıyorlardı. Genel devrimciliğin etkisiyle Hasan da, yakın arkadaşı Mehmet Emin Taştan ve yöreden diğer bazı gençlerle şehirde etkin bir grup olarak hareket ediyorlardı; o zamanın genel gençliğinde olduğu gibi arayış içindeydiler. 1977 yılında, Halkın Kurtuluşu, TKEP, onların Adıyaman gençliği üzerindeki etkilerinden yararlanmak için, haberleri olmadan Hasan, Mehmet Emin Taştan ve diğer bazı grup üyelerini, kendi etkilerindeki ADKD (Adıyaman Devrimci Kültür Derneği)'in yönetimine bile almışlardı. Ama var olan gruplara dahil olmak onlara yetmiyordu, dolayısıyla arayışları da devam ediyordu.

Aynı yıl, bir gün, Hasan, köyde, evlerine yakın olan yol üstünde hava almak için dolaşırken, bir taksi gelip yanında durdu ve içinden 23-24 yaşlarında genç bir adam indi:

"Merhaba kardeşim!"

"Merhaba!"

"Burada Hasan adında biri varmış, tanıyor musun?"

Hasan, durdu, düşündü: "Kimdi bu yabancı?"

"Tanıyorum. Ne yapacaksın ki onu?"

"O zaman bir zahmet beni ona götür, görmem lazım."

"Sen kimsin ki, onu nereden tanıyorsun?"

"Benim adım Ahmet, Mehmet Yay beni gönderdi." Hasan o zaman biraz konuyu anladı: Mehmet Yay, yörede sendikacıydı ve teorik açıdan bilinçli, tartışabilen biriydi, Gaziantep'te Apocuların çekirdek grubuyla tanışmış ve onlara, kazanılması gereken bir kişi olarak Hasan'ın adını verip buraya göndermişti. Gelen, Apocu hareketin öncü kadrolarından Kemal Pir'di. Hasan Onu evine götürüp orada kendini tanıttı, ikisi kucaklaştı ve Kemal Pir, hiç ara vermeden o her zamanki adeta hipnotize edici konuşma tarzı ve beden diliyle, grubunun görüşlerini ona anlatmaya başladı. Kürdistan tarihinden, Türk sömürgeciliği ve Kürtlerin

içinde bulunduğu durumdan, "Devrimci kurtuluş nasıl olmalı"ya kadar birçok şeyi saatlerce durmadan anlattı. Hasan'ın kanı çok ısınmıştı bu gence, bir-kaç saat içinde sanki on yıllık arkadaşı gibi olmuştu; ve aynı o gecede Apocular'a katılım kararını vererek, Türk Sol'uyla zaten sallantıda olan ilişkisini kesip bu muhteşem insanla çalışmaya başladı: Onunla Adıyaman'ın dağ köylerini haftalar boyu dolaştı, birlikte propaganda yaptılar, gençleri görüp konuştular, bir süre şehirde birlikte kaldılar….

Hasan, işte, o şehir kaldırımlarından şimdi bu asi dağlara kadar gelmişti. Ve grubunu en iyi bir şekilde yürütmeye çalışacaktı.

Küçük Şemdinli birimi, baharın o mayhoş üşütücü günlerinde her gece odalarında, eski tahtalardan ve kesilmiş ağaçlardan kaba-saba yapılmış alçak kanepelerde başlarını yastığa koyduklarında, hemen yanı başlarındaki Lolan suyunun koynunda, geliştirecekleri mücadeleyi, bunun için ne yapmaları gerektiğini düşünüyor ve sonunda da, ulaşacakları özgür Kürt günlerinin hayaliyle ruhları bir hoş olarak tatlı uykularına dalıyorlardı. Bazen de birisi, hayale dalmışken aniden kalkıyor, yürütecekleri pratiğe ilişkin bir soru ortaya atıyor ve hepsi birden hummalı bir şekilde tartışıyorlardı. Nisan toplantısında alınmış olan karar gereği Lolan'dan yeni düzenlendikleri yerlere hareket eden küçük gruplar yolda onlara uğruyor, yanlarında kalıyor, dinlenip sonra yine yollarına devam ediyorlardı. Selim de gelip birkaç gün yanlarında kalmıştı. Biraz yaşlıca olduğu için, kod adını tamlayarak "Süleyman Amca" diye hitap ettikleri Mardin'in önemli ailesinden Beşir Türk de gelip bir süreliğine yanlarına uğramıştı.

Grubun hepsi, hiçbir şeyin olmadığı, açlığın hüküm sürdüğü Lolan günlerinden geliyorlardı. Uzun bir süredir giydikleri elbiseleri epeyi yıpranmıştı artık, gömlekleri yırtılmış, şalvarları çok eskiydi, ayaklarında da en ucuza olduğundan kara lastikler vardı. Sırt çantaları, çok iyi değildi, ama idare ederdi. Birçoğu şûtik'ın ne olduğunu da bilmiyordu; Bedri ile Nasır'ın ellerinde G-1 ve kalaşnikov vardı, ama kütüklükleri hiç yoktu, bezden birer kütüklük yapmışlardı kendilerine, hiç yoktan iyiydi bu. Genelde arkadaşlarından sayılı denebilecek bazılarının Kurdi elbisesi, şûtik, kütüklük, ayakkabıları vardı, bazıları bir yerlerden bulup buluşturmuştu, fakat çoğunluğu imkânsızlıklar içineydiler; ya da yenilenmeyince nihayetinde var olanlar da eskiyip yıpranıyorlardı, yenileme olanakları ise çok yoktu. Ceplerinde, şu veya bu ihtiyaçlarını karşılayacak örgüt parası zaten yoktu. Hem yönetim, hem yapı olarak böyle hiçbir imkânları, dayanacakları herhangi bir ilişkileri yoktu, her şeyi kendileri sıfırdan yaratacaklardı. Bu durumlarını gören oradaki pêşmergeler hem bunu hayretle karşıladılar, hem de onların haline acıdılar, bazıları onlara eski elbiselerini, eski ayakkabılarını verdiler.

Ama bu halleri, onlara hiç mi hiç sorun değildi: Onlar, giysiymiş, yemekmiş bu tür 'basit' şeyleri hiç umursamıyorlardı bile, kampta zaten ortak kazandan yiyor, ortak fırını kullanıyorlardı; et görmüyorlardı, ama olsun o da bir şey miydi, var olan yeterdi. Birçoğu yüksek okullardan, zengin bir yaşamdan veya normal bir aile ortamından geldikleri halde, şimdi bu dağ başında geri köylü öğelerinin eskilerini giymeyi de kendilerine bir gurur sorunu yapmıyorlardı: hayatlarını ortaya koydukları bir kutsal dava için gönüllü gelmişlerdi, bunları mı düşünüp kendilerine dert edeceklerdi! İnandıkları partileri çok zorlu bir mücadeleye kalkıştığı için imkânları dardı, onlar da buna fedakarlıkla katlanacaklardı. Fakat dağ koşullarında mücadele etmek için bazı ihtiyaçlar zaruri olduğundan, temin etmeleri gerekli bir şeydi. Madalyonun her bir yüzünün taşıdığı ayrı resimlerden dolayı, onlar ve pêşmergeler aynı olaya, tam 180 derece zıt açılardan bakıyorlardı. Pêşmergeler onları hiçbir zaman anlayamazlardı, çünkü Kürt mücadelesi içinde oldukça farklı iki duruştu var olan hakikat. Bu ikinciler, şu veya bu düzeyde de olsa maaş alıyorlardı, elbise, ayakkabı gibi ihtiyaçları onlara göre idare ederdi, ev-bark, çoluk-çocuk sahibiydiler, militanlar ise hiçbir şeyleri olmayan silahlı dervişlerdiler. Bu nedenle onlar için diyorlardı "Bunlar nasıl insan yahu, deliler bunlar, nasıl böyle yaşıyorlar, hiçbir şeyleri, yok, bu halde bir de Kürdistan davasını mı yürütecekler?"

Bedri'nin köy emekçiliğinden gelen bir pratik zekâsı vardı; bir gün Nasır'ı alıp "Haydi bunların bir çöplüğüne bakalım" dedi. Pêşmergelerin eski ayakkabılarını, özellikle botlarını bulurlarsa getirip derisinden kendilerine kütüklük yapacaklardı. Çöplük, envai türlü şeyle, taze ot ve çiçek yerine, insanın burun direğini kıran, günlerce güneşte kalmış bir ceset kokusu içinde karşılarında bir dağ gibi duruyordu, Bedri "Vay, bu ne ya!" diye ıslıkla tamamlanan bir hayret cümlesi kurdu. Neyse ki, uzun bir aramadan sonra da olsa şansı yaver gitti ve İran malı siyah deri bir yarım bot buldu, "Oo, Nasır, baksana bu ne güzel bir ayakkabı, bunu götürüp yıkar giyerim ben, yazık buna kütüklük için kesmeye" dedi arkadaşına. Biraz daha etrafa baktılar ve döndüler. Hem giyecek bir şey bulmuşlardı, hem de her ikisi için kütüklük yapmaya yetecek kadar deri; verilen zamana değerdi onlar için.

Militanların esas dertleri üstlendikleri faaliyeti layıkıyla yerine getirmekti. Daha ilk günden bir gerçeklerini dile getirmişti Hasan:

"Örgüt olarak da, birey olarak da çok imkânsızlık içindeyiz, dayanacağımız herhangi bir ilişkimiz de yok, bu nedenle, Kuzey Kürdistan'a dönük esas çalışmamızın yanı sıra, onu destekleyecek mahiyette, aynı zamanda Güney Kürdistan'da ilişki ve olanak yaratmamız gerekiyor arkadaşlar. Bu bağlamda, hem buradaki pêşmergeleri, hem de alandaki

köyleri örgütlemek için de çalışma yapmalıyız. Buradan geçen Şemdinli halkından kaçakçılar var, onlarla da mümkün olduğunca temas kurmaya çalışalım."

"Doğrudur."

"Öyleyse, ikili üçlü gruplarla bu çalışmalara girebiliriz."

Aynı gece, Sarı Ömer ile Nasır, kaldıkları yere yakın bir evde kalan, Kuzey Kürdistan'dan gelip KDP pêşmergesi olmuş Herkî aşiretinden birisinin (böyle, özellikle sınır boylarındaki Kuzey aşiret ve köylerinden gelip pêşmerge olan çok kişi vardı; bunlar genelde bilinçsiz, saf yurtsever kişilerdi) yanına gitmeyi kararlaştırdılar.

İkisi de örgütün yurt dışına çıkan 250 kişilik çekirdek grubu içinde yer almıştı, Lübnan'da Filistin kamplarında eğitim gördükten sonra dağa gelmişlerdi. Sarı Ömer, adından da anlaşıldığı üzere sarışın ve orta boylu biriydi, tüysüz bir surata sahipti, belki de içlerinde en genç olmasındandı bu. O genç yaşında daha Lübnan günlerinden örgüte güven vererek yavaş yavaş öne çıkan bir kadroydu, pek göstermese de askeri konularda, eylemde cesaret ve yetenek sahibiydi. Halim selim bir kişiliğe bürünmüş çalışkan bir yapıdaydı. Önüne düşen işi, ses çıkarmadan başını eğerek yapıp partisine hizmet etmeye çalışan bir kişilik. Sakin ve soğukkanlı bir profil çiziyordu genellikle. Nasır ise, Antepliydi. O da cesur bir duruşun sahibi olup partisine içten bağlı bir kişilikti. Esmerce teni giyinmiş uzunca bir boy taşıyordu ondaki bu ruhu. Özellikle, sürekli örgüte bir şeyler yapmanın, görevini layıkıyla yerine getirmenin duygusuyla yaşıyor ve bu onu, bazen tehlikelere açık yersiz veya aşırı bir fedakarlığa sürükleyebiliyordu.

Adamın evine giderken, yolda Nasır arkadaşına "Sen konuş Sîske" dedi. "Hasan arkadaşı duydun, etkili konuşmak lazım ha" diye tembihledi. Ömer, her zamanki masum soğukkanlılığıyla başını hafifçe sallayarak "Evet" dedi. İçlerinde bir korku belirgindi, çünkü adamı hemen hemen hiç tanımıyorlardı, onları nasıl karşılayacaktı; siyasi düşüncelerini açıkladıklarında ya tersleseydi onları, ne olacaktı? Ne de olsa KDP'nin ilkel milliyetçi ideolojisiyle kafaları doldurulmuştu. KDP ise, tarihi boyunca hep PKK gibi modern ulusal kurtuluşçu hareketleri engellemek, karalayıp kötülemek için elinden ne gelmişse yapmıştı. Apo, 'Kürdistan Ulusal Kurtuluş Problemi ve Çözüm Yolu' adlı kitabında demiyor muydu:

Bu eğilim, Kürdistan'ın tüm parçalarında yarattığı KDP'ler biçimindeki örgütlenmelerle, Kürdistan genelinde devrimci bir eğilimin gelişmesini engellemiş, yarı-feodal, yan-burjuva sahte bir ulusçuluğa destek sağlayarak o yıllarda özellikle Kuzey-Batı Kürdistan'da çıkması muhte-

mel olan modern bir ulusal hareketin önünü tıkamıştır. Aslında eğer şartlar zorlansa idi 1960'lı yıllardan itibaren Kuzey-Batı Kürdistan'da modern ulusal kurtuluşçu akımlar gelişebilirdi. Yarattığı ilkel bir milliyetçilikle Kürdistan'ın yan-feodal, yarı-burjuva güçlerini birleştirmeye çalışmış, emperyalizm ve bölge gericiliğiyle işbirliğine yönelerek kendini ihanete ve hareketi yenilgiye götürmüş, Kürdistan halkının ulusal kurtuluşçu potansiyelini kendi çıkarları doğrultusunda çarçur etmiş ve bütün bu yapısıyla Kürdistan ulusal sorununu çözümleyici bir güç değil, tersine varlığıyla sorunu daha da ağırlaştırıcı bir güç olmuştur.

Bu endişeyle biraz da bir belirsizliğe olta atmışçasına pêşmergenin kaldığı eve yöneldiler:

"Yüzyıllardır Kürdistan sömürge kalmış, artık buna bir son vermeliyiz, bizim neyimiz eksik ki, onlar da bizim gibi insan, onlarda var olan bizde de var, bu nedenle kesinlikle sonuç alırız" diye ajitatif bir dille konuşuyordu Sarı Ömer; sonra sağ işaret parmağını şakağına vurarak, "Ha, burası önemli burası kardeş, burada akıl olursa gerisi kolay, bizim parti genel sekreterimiz ona önem veriyor işte, bu nedenle biz birkaç senede Türkiye'nin altını üstüne getirdik. Niye? Çünkü biz, en başta doğru bir ideoloji yarattık. Yoksa, bu mücadele kırk yılda da sürse klasik ideolojilerle olmaz."

Özellikle Nasır, saklamaya çalışılan bir heyecan içinde, Sarı Ömer'i dinlemiyor, göz altından hep adamlara bakıyordu, Herkîli pêşmerge ile birlikte beş kişi odada oturuyordu ve arkadaşı konuşurken onlardan hiç ses çıkmıyor, dimdik konuşanın gözüne bakıyorlar ve nasıl bir tepki verecekleri anlaşılmıyordu. Tam o sırada, benzer heyecan ve merakı yaşamış olacak ki, Sarı Ömer tıkandı, "Ve…ve…ve" deyip durdu, son anda kendini kurtardı: "Böyle değil mi kardeşler?" diye sordu, işte bu soru ile birlikte her şey bir anda çözüldü:

"Doğru söylüyorsun kardeş, vallahi Kuran'ın ortasından konuşuyorsun." Pêşmergelerin hepsi birden samimi yüz ifadelerle onaylıyordu. Her ikisinin de heyecanı kökten çöktü ve rahat bir nefes aldılar.

Sık sık farklı farklı pêşmerge gruplarının yanına akşamları propagandaya gidiyorlardı artık. Böyle gönül fethedici ilişki sonucu militanları yakından tanıyan pêşmergeler, -çoğu bilinçsiz köylü kökenli kişiler olduğundan- bu zeki ve akıllı, çok şey bilen gençlere saygı duyuyor ve sempati besliyordu. Onlarla ilişkileri böyle geliştirip gönüllerini kazanmaları farklı açılardan da yararları gündeme getirdi: Kendileri hiç tanımadıkları için, Kuzey'e dönük faaliyetlerde, ilk etapta, oraları tanıyan pêşmergelerden fayda sağlamayı düşünüyorlardı. Günlük olarak da dostane ilişkileri gittikçe arttı. Bedri'nin Kürtçesi iyi olduğundan onlarla

daha sıkı ilişkideydi, onlardan kendisi ve Nasır için birer takım yeni elbise, birer kırmızı renkli kefiye, dörder metre şûtik ve birer çift açık kahverengi spor ayakkabı temin etti.

Nasır, şûtik'ı alıp keyifle beline bağlamaya başladı: Şûtik'ın bir ucunu güzelce karşıdaki ağaca bağladı, sonra şûtik boyunda, ağacın uzağında durup, şûtik'ın elindeki diğer ucunu enlemesine tamamen açarak özenle beline tutturdu ve kendisini döndüre döndüre ağaca doğru giderek kuşağı beline sarmaya çalıştı; ağaca ulaştığında, bu sefer, şûtiğın bağlı ucunu açıp beline dolayarak her iki başını alt ve üst taraftan bele sarılmış kumaşın içine sokuşturdu. Başarmıştı! Çok keyifliydi. Bedri de ona bakarak kopya etti bu zarif ustalığı. Bu sırada uzaktan onları seyredip gülen Herkîli pêşmerge Ömer, yanlarına gelerek "Ya, niye öyle yapıyorsunuz?" dedi. "Ya, nasıl yapalım ki?" Ömer, üzerindeki şûtik'ı çözdü, topluca hemen ayaklarının yanında yere attı, sonra da bir ucunu eline alıp önden kemerine koyarak "Ha, böyle" dedi ve işe koyuldu: Sağ eliyle şûtikı bağlı oldu yerden tutup sağ ayağından başlayarak kendini üzerinden aşırttı ve hızla arkadan beline sararak kumaşı sol eliyle tekrar önüne aktardı, önde sağ elle, şûtik'ı devralıp kendini aynı biçimde yeniden üstünden aşırtmayla ikinci tur sargıyı yaptı; yerdeki kuşak yumağı bitene kadar bu hareketleri yeniledi, en sonda ise, kumaşın ucunu bittiği yerden beline sokarak, her iki eliyle sağdan-soldan üzerine "tap tap!" diye vurup beline dolanmış olan kuşağı pekiştirdi. Bu, yenilikçiliği seven Bedri'nin hoşuna gitmişti, hemen uygulamaya koyuldu, ama tersine Nasır, hiç de sıcak yaklaşmadı: Hem, keyfini çıkara çıkara yaptığından, hem de temizlikte olduğundan, bu ikinci şekilde, yere atılan şûtik kirleneceği için, ağaca bağlama yönteminden vaz geçmedi.

Kazanmak için alanda ilk gittikleri Güney Kürdistan köyü, Adilbeg oldu:

Bedri, Sarı Ömer ve Nasır, tek odalık kamplarından çıkarak Deşta Hayatê'den Hacı Beg Çayı'na ulaştılar, çayın sınır teşkil ettiği yerde suyu aşıp Şemdinli'nin Gerdîler-Beroj mıntıkasında Kuzey Kürdistan'a girdiler, sonra tekrar tam sınırdaki yumuşak bir arazisi olan Hopê'den Güney Kürdistan'a geçip Adilbeg köyüne geldiler. Doğrudan Güney topraklarından, bir sınır köyü olan Adilbeg'e kadar gitselerdi, yolları uzayacaktı, bu şekilde kestirme yapmışlardı. Köyde, dürüstlüğü ile bilinen Şêxo onları karşıladı ve yakın ilgi gösterdi. Onlar ilk olarak Şêxo'ya siyasi anlamda açılıp propaganda yaptılar.

"Biz Kuzey Kürdistan örgütü PKK kadrolarıyız, Filistinde eğitim görerek buraya geldik ve Kuzey Kürdistan'da tekrar mücadeleyi yükseltmek için çalışıyoruz. Siz, bizi tanımazsınız, belki ismimizi duymuş, belki duymamışsınız…"

"Yok, biz hiç duymadık valla."

"Evet, çünkü buralarda yeniyiz, ama Türkiye'de çok tanınıyoruz. Biz, yeni bir Kürt hareketiyiz, ama kısa sürede, değil sadece Türkiye'de Dünya'da bile tanındık. Partimizin Genel Sekreteri Abdullah Öcalan, büyük liderlik vasıflarıyla hareketi kısa sürede çok ileri mevzilere taşıdı. Türkiye'de ona herkes 'APO' diyor, adının kısaltılmış hali oluyor bu. Biz, Kürdistan için bağımsızlık istiyoruz, otonomi veya federasyon değil, Kürtleri ancak bu kurtarır!" Bu son cümleyi, Bedri, özellikle üstüne basarak söylemişti. Şêxo'nun da bu son cümle dikkatini çekmişti:

"Bağımsızlık mı?"

"Evet."

"İyi bir şey, ama bunu kazanabilir misiniz?"

"Elbette. Biz de bir halkız, neyimiz eksik ki diğer milletlerden, iyi çalışır ve savaşırsak niye kazanmayalım."

Şêxo, biraz düşündü ve "Doğru" diyerek başını salladı; bu dürüst gençlere kanı ısınmıştı. Onları daha iki saat boyu dinledi ve ideolojilerinden mücadele taktiklerine kadar çok şey öğrendi. Daha ilk konuşmada onlara sempati duymuştu, gençlerin daha sonraki her gelişlerinde daha da onlara güvendi: Artık dostlarıydı. Ve bu dürüst insanlara elinden gelen her desteği sunmaya başladı; özellikle onların alandaki diğer Güney Kürdistan köylerine siyasi açılım yapıp taraftar edinmelerinde ön ayak oldu, yardımlarını esirgemedi. Militanlar, bu sayede, pêşmergeler içinde edinmiş oldukları sempati çevresinin yanısıra, Adilbeg köyü sahasındaki tüm köylerde de gelişkin dostluklar kazandılar. Böylece yavaş yavaş ayakları yere basmaya başlamıştı artık; hem, Kuzey'e açılım için bir nevi sıçrama tahtalarını da edinmişlerdi.

Hayatları, küçük bir grubun renkli serüvenleri gibiydi, hararetli teorik tartışmalardan, şarkı söylemeye, yaratıcı yemek menülerinden kurşun atmaya kadar birçok şey vardı.

Bir gece ansızın yanlarına Hasan geldi:

"Ya, ava gidemez misiniz şimdi?"

"Valla biz gideriz de, gece kurşun sıkmak bunların kampının güvenliği açısından uygun olur mu?"

"Ne olacak ki, kendileri günde 100 kurşun sıkıyor buralarda."

"Tamam o zaman." Sarı Ömer ile Nasır gece araziye daldılar; az sonra ay ışığında gecenin ahengine bir müdahale gibi patlayan kurşun sesleri odalarına geldi. Tamam, av başarılıydı, buna sevindiler. Gidenler bir tilki vurmuşlardı, ancak onu bulabilmişlerdi, eti doğrayıp tenekeye koydular hemen ve ateşin üstünde kaynatmaya başladılar. Özellikle Hasan, aç olduğundan sabırsızlıkla etin pişmesini bekledi; neydi ki, biraz etti, en fazla bir saatte pişerdi. Diğerleri de ateşin çevresinde, "Ha şimdi

pişmiştir" diye indirmeye hazırlandılar. Bir saatte pişmedi, bir şey olmaz ikinci saatte pişerdi, ama o zaman da olmadı; Sarı Ömer, Bedri, Nasır, ikide bir bakıyorlardı "Acaba olmuş mu?" diye, bir türlü pişmiyordu. Gece yarısından, nerdeyse sabaha kadar etin başında beklediler, pişmedi; zaten artık ette bir hayır da kalmamıştı, pek yenmezdi. Hasan ise, zaten çoktan uyumuştu.

Gurup bir zamandan beri halen Güney'de-Deşta Hayatê'deydi ve bu, esas çalışmaları olan Kuzey Kürdistan'a yönelik hazırlık çalışmaları açısından bir gecikmeye yol açıyordu. Bu durum, Hasan'ın yaptığı bir toplantıda aralarında tartışıldı. Hasan ince uzun boylu biriydi, çok açık olmayan bir sarılıktaki, hafif dalgalı saçlarının önü her iki yandan erkenden açılmış, dökülme daha o yaşlardan başlamıştı. Her zaman içinde bir yerlerde saklayıp koruduğu 'iyi niyet' danışmanıyla son fikir teatisini yaparak, sakin ve tane tane konuşan yapısıyla toplantıyı açtı:

"Arkadaşlar, bir süredir biz buralardayız, alanı ve halkı belli bir tanıma oldu, zaten Lolan-Xabur hattı arasında arkadaşların gidip gelişleri için de bir konaklama noktası rolünü oynuyor kampımız. Fakat artık bizim esas olarak Kuzey çalışmalarımızı hızlandırmamız lazım." Tam bu sırada durdu, bir dakika kadar bir sessizlik içinde ikinci bir yoğunlaşma hamlesini yaptı ve devam etti: "Partimizin askeri strateji ve taktiği gereği, ilk iş olarak, bizzat sınırda üslenip alana dönük keşif faaliyetleri yapmamız, mümkün olduğunca etrafa uzanarak istihbarat toplamamız ve oradaki yerleşmemizin bir gereği olarak sığınak ve depolar hazırlamamız lazımdır. Biz hep okuyup öğrendik ve '80 öncesi ülke pratiğimizden kendi deneyimimiz de var ki, bu savaş tarzında da gizlilik en temel ilkedir, işte bu ilkeyi sağlayacak araçlardan en önemli birisi de sığınak ve depolardır. Biliyorsunuz ki, partimiz, geliştireceği mücadelede, bizim çalışma sahamız olan Şemdinli alanı ve Türkiye, İran ve Irak sınırlarının kesiştiği bu üçgene büyük önem atfetmekte, burayı pilot bölge olarak almak istemektedir. Apo arkadaşın kendisi bizzat dedi "Şemdinli Kürdistan'ın kalbidir!" Bu bilinçle görevlerimizi layıkıyla yerine getirmemiz önemlidir. Hakeza, bulunduğunuz yerde etrafınızda mümkün olduğunca halk ilişkilerini de geliştirmeniz önemlidir. Ben, bunları belirtebilirim, anlaşılmayan nokta veya sorusu olan arkadaş var mı?"

"Toplantı ve rapor sistemimiz nasıl olacak? Kendi aramızda sık sık toplantı düzeninde oluruz zaten, sizlerle bu nasıl olacak?"

"Keşif ve genelde çalışma sonuçlarını, yazılı halde yanınızda sürekli tutun, 15 günde bir bunları bize rapor edersiniz, zaten Güney tarafındasınız, imkanlar var ve toplantı için de zaman zaman biz size haber veririz."

***

Toplantıdan sonra Sarı Ömer, Nasır ve Bedri'den oluşan üç kişilik ekip, yanlarına iki kazma, bir kürek ve bir balta alıp, çantalarına da kendilerine biraz yiyecek alarak, pêşmergelere herhangi bir şey sezdirmeden yola düştüler. Kampın bulunduğu Deşta Hayatê'nin ovalık arazisinde ilerleyip, orayı geçince karşılarına çıkan tepelik yerleri de aşarak Hacı Beg Çayı'nın kıyısına vardılar. Buraları tanımıyorlardı, gide gide, sora sora oraya kadar ulaşmışlardı: Güzel bir araziydi, gücü temsil ettiğine inanılan palamut meşesi ağaçları iri gövdeleriyle etrafı iyice kaplamıştı; canlı-yeşil bir haldeki gür ot öbekleri, yalarcasına militanların ayaklarına takılıyor, sonra geri çekiliyorlardı, ormana birilerinin girişi nedeniyle, ağaçların üzerindeki çeşit çeşit kuşlar, telaşla uçuşarak kıyameti koparmaya başlamışlardı. Orada durup, etrafı izlemeye ve dinlemeye başladılar. Nasır, hep boynunda taşıdığı siyah dürbününü çıkarıp yüksekçe bir kayanın üzerine çıktı ve çok hassas bir şekilde suyun öte tarafını, yani Kuzey Kürdistan tarafını keşfe koyuldu. Beş dakika kadar adeta santim santim bir incelemeden sonra, "O görünen köyden başka bir şey yok" dedi. Suyun hemen diğer tarafında dağın dibinde bir köy vardı. Sonra pêşmergelerden bu köyün Şemdinli'ye bağlı 'Dêr' köyü oluğunu öğrendiler. Dêr'de 30-35 ev vardı. Oturup biraz dinlendikten ve bir şeyler yiyip çay içtikten sonra, sığınak kazmak için bir yer tespit ettiler. Burası iyiydi, üs olarak değerlendirebilirlerdi: Kuzey hemen ötede, sınırı çizerek geçen Hacı Beg Çayı'nın hemen öte yakasıydı işte.

"Ya Ömer arkadaş, biz bu sığınağı niye kazıyoruz ki, buralar hep dağ ve ormanlık alan, her yerde gizliliği sağlayabilir, her yerde saklanabiliriz."

"Nasır doğru söylüyor Ömer arkadaş, ovada, düz yerde olsak hadi neyse, oralarda biz eskiden yaptık, ama bence de burada gerek yok, depo tamam olabilir belki, ama sığınak…."

Sarı Ömer, biraz da tepkiyle Bedri'nin sözünü bitirmesini beklemeden, biraz resmi bir ifadeyle cevap verdi onlara:

"Örgütün talimatıdır arkadaşlar" dedi, "Kazın, biz de kazacağız, partinin talimatını tartıştırmaya gerek yok, doğru da değil, kalkın da işimize bakalım." Oradaki birimin sorumlusu Sarı Ömer'di ve o, örgütün karar ve kurallarına kayıtsız bağlı biriydi; genelde PKK kadrolarında bu olduğu gibi Ömer'de son derece tavizsizdi. Kutsallık derecesinde inandığı partisine, bir mümin dürüstlüğü ile hizmet etmek istiyordu; onun için partiye hizmet, ülkesine ve insanlığa hizmetti.

Ömer'in otoriterce konuşmasından sonra işe koyuldular: Önce o çevrede, sığınağı kazacakları uygun bir nokta buldular. 2 metre genişliğinde ve 2.25 metre boyunda bir alanı çizip kazmaya başladılar. Önce kaba oylumu ortaya çıkarmaya çalışıyorlardı; başta Bedri kazmayı kullandı, diğerleri de onun çıkardığı toprağı dışarı atıyorlardı. İkisi anca ona yetiştiriyordu; toprak kuruydu ve kazılması çok zorlamıyordu. Bedri yirmi dakika kadar, bazen yarım saat kazıyor, kenara çekiliyor dinlenmeye, o arada arkadaşları kazılmış toprağı çıkarıyorlardı, epeyi toprak yığılı olsa da iki kürekle toprak daha hızlı atılıyordu. Bir gün boyunca kazdılar; gece dinlendiler, sırayla nöbet tutarak uyuyup sabahı ettiler; altlarını 'çilo' dedikleri, dalı üzerindeki meşe yapraklarıyla takviye ettiler, üstlerine de parka ve kefiyelerini serdiler. Ertesi gün erkenden kalkıp kazmaya devam ettiler. Kazma işi ağırdı, büyük veya küçük taşlar da çok çıktığından, kazmayı bunlar da zorlaştırıyordu. Çoğunlukla Bedri yapsa da-ara ara dönüşümlü de yapıyorlardı.

Öğlene kadar çalıştılar ve yemek için ara verdiler, ama kamptan getirdikleri yiyecekleri tükenmişti: Onlar, kamptaki yaşama göre ekmek, katık, çay-şeker getirmişlerdi, ama şimdi çalışıp enerji sarf ettiklerinden eldekileri çabuk tükettiler. Düşündüler: Nasıl edelim? Sonra Nasır aniden bir keşif yapmış gibi başparmağına havada sertçe bir hareket yaptırarak, "Buldum!" dedi. Diğer ikisi merakla ona baktı. "Che Guavere, gerillacılık koşullarında mecbur kaldığında yılan, böcek, birçok şey yememiş mi, biz de kaplumbağa yeriz." Filistin kamplarındayken en çok okudukları liderlerden biri de Che Guavere idi, şimdi ondan ilham alıyorlardı, devrimciler yaratıcıydı, zorda kalırlarsa birçok şey yerlerdi. Diğerleri de "Elbette, niye olmasın?" diye onaylayınca, hemen yemek malzemelerini bulmaya gittiler. Çevrede kaplumbağa boldu, arayıp en büyüğünü buldular: Çok açlardı, daha da çalışacaklardı, o nedenle büyük bir tane bulmak için özellikle çevrede gezindiler. Hayvan daha sağken bakınca iştahları kabarmıştı; Bedri kaplumbağayı getirirken, Nasır, kalın ve kuru ağaçlardan güçlü bir ateş yakmıştı, her şey hazırdı. Bedri, kaplumbağayı getirdiği gibi hayvanı canlı canlı hemen ateşin içine attı: Tabi, nasıl olacaktı ya, bu koyun değildi ki, hazır başını tutup kessinler, başı bile yoktu, kabuğunun içindeydi, ve o kalın, demir gibi kabuk, kesilmez, soyulmazdı ki, herhalde böyle olacaktı mantığıyla bunu yapmışlardı, üçü de acemiydi çünkü. Kaplumbağa gür ateşin içinde kaldı, pişti, pişti. Onlar ateşin etrafında oturmuş merakla ve aç halde ona bakıyorlardı: Ne zaman olacak ve nasıl pişecekti? Bir süre daha meraklı gözler ve aç mideyle baktılar. Tam o sırada aniden bir şey "puff!" diye patladı. Hepsi kendilerini geriye attılar, kaplumbağaları patlamıştı, ve sarı bir su etrafa yayıldı. "Bu neydi, niye böyle oldu ya?!" dedi Nasır. Sarı Ömer,

başını sallayıp "Allah Allah, yemek gitti" dedi. Bedri, Bir yere gitmez o, deyip, ateşin içinden pişmiş et parçalarını kabuk ve diğer parçalardan ayırıp çıkarmaya başladı. Biraz yediler, ama pisti, hayvanın sarı suyu bulaşmıştı her parçaya ve acıydı, mideleri bulandı ve daha fazla yiyemediler.

Her iki arkadaşı da, "Valla sen Deşta Hayatê'ye gidip bize kamptan yiyecek getir" dediler Bedri'ye; o da biraz mırın-kırın etti, çünkü haklıydı, bulundukları yerden oraya sadece gidiş 3 saat kadar çekiyordu, ama sonunda gitti. Geldikleri yoldan başka bir güzergah biliyordu, daha önce bir sefer oradan arkadaşlarıyla gitmişti, ve iyice dikkatini vererek yolu hafızasına kaydetmişti. O yoldan gelip Lolan suyunun üzerinde KDP pêşmergeleri tarafından geçişler için yapılmış olan ilkel bir teleferiğe bindi: O dağ koşullarında yapılan bu araç, ancak bir kişiyi alabiliyordu, orada ormandan kesilmiş takriben 5x7 benzeri ağaçlardan yapılmış, tabanına da bitişik halde aynı ağaçlardan dizilmiş bir sandıktı; bindiğinde, aşağıya doğru eğik bir çelik halata geçirilmiş bir halkada sallanır halde gidiyordu. Kampa gittiğinde, Hasan'ın yanı sıra, Gözlüklü Ali de oradaydı.

Gözlüklü Ali, Bingöl'ün Çolig ilçesinin "Çarşiyê Ciyer" mevkiinde, yörenin tanınmış ve etkin Sünni Şeyhler ailesinin bir ferdi olarak dünyaya gelmişti. Bingöl'de Şeyh aileleri en popüler ve zengin kesimi meydana getirmekteydi. İlk ve orta öğrenimini orada bitirdikten sonra, Adana Çukurova Üniversitesi'nde yüksek öğrenim görmüştü. Oradan makine mühendisi olarak mezun olduktan sonra kendi ilçesinde memur olarak çalışmıştı. Üniversite yılları devrimci çizgiye sempati ile geçen Ali, 1978 yılında hemşerisi Xalit Hoca'nın katkısıyla Apocular Hareketine katılmıştı. O zaman böyle bir aristokrat aileden birinin PKK'ye katılması çevrede "Nasıl olur?" tarzında epeyi dikkat çekmişti; bu nedenle de yörede PKK lehine etkili bir sonuç yaratmıştı. Ama, nerdeyse her zaman güleç yüzlü komutan, kendisine olan saygınlığı aile konumundan ziyade, arkadaşlarına ve çevreye olan kendi yaklaşım ve ahlakıyla sağlıyordu; daha ilk katıldığından itibaren bir çekim merkezi olabilmişti; arkadaşları ve halktan kimseler onunla rahatça diyalog kurabiliyorlardı.

Aktif bir kadro olarak, Xalit Hoca'nın yanında, PKK'nin Hilvan ve Siverek silahlı mücadelesinde savaşmıştı. Aynı yıl içinde Amed'de tutuklanmıştı. Ailesinin nüfuzu ve para gücü sayesinde serbest bırakılmıştı. Bu serbest bırakılma nedeniyle, bazıları etrafa Ali hakkında kuşkular yayıp onu farklı göstermek istemiştiyse de Xalit Hoca öylesi zor bir günde ona sahip çıkmıştı: çünkü arkadaşını tanıyordu.

Gözlüklü Ali, 1980 yılında yurt dışına çıkarak yönetim düzeyinde görevler de almıştı. 1982 yılında ülkeye giden ilk gruplar içinde Ali de vardı.

Oldukça kemikli zayıf bir yapıya sahip olan Gözlüklü Ali, üçgen yüzü, düz siyah saçları, koca kemikli kartal burnu ve kocaman gözlüğüyle unutulması kolay olmayan bir profil çiziyordu onunla tanışanda. Örgütün, yurt dışı sürecinde o da askeri faaliyetler için öncü-komutan olarak hazırlanan ikincil halka kadrolardandı. Cıva gibi yerinde durmayan yapısıyla, her işe koşan bir kişilikti. En göze çarpan özelliklerinden biri, şakacı ve nüktedan olmasıydı. Hele, bir şaka olayı yarattıktan, ortalığı biraz birbirine kattıktan sonra ya da bu yönlü bir kulvarda "suçüstü" yakalandığında, başını sindirip dilini dişleri arasından çıkararak daha çok dairemsi gözlük çerçevelerinin ardında gözlerini kısarak gülmesi, tam on yaşındaki bir çocuğun sevinci ve muzipliğini ele veriyordu. Bir seferinde, 1982 yılında Lübnan'da Bekaa kampındayken Şamil adlı birine bu özelliklerini yansıtması orada bulunanları çok güldürmüştü.

Bekaa'daki Hilvê kampında erkek-kadın takriben kırk kadro vardı, hem siyasi, hem de askeri eğitim görülüyordu; kamp yönetimi ise, kendisi, Esat ve Adıyamanlı Celal Hoca'dan oluşuyordu. Celal Hoca aslen Adıyamanlı olup, o da şakacı ve ortamı şenlendirmeyi seven bir kadroydu. Esat ise Urfalı olup, '80 öncesi süreçte çeşitli sorumluluklar almış ve 1980 yılından başlayarak Cunta döneminde en çok aranan kadrolardan biriydi. Yüksekokula giderken, son sınıfta Almanca öğretmenliği tahsilini bırakarak 1978'de PKK'ye katılmıştı.

Daha sonra Filistin kampları sürecinde de yönetim düzeyinde görevler alarak, en son Gözlüklü Ali ile ortak yönetim görevini üstlenmişti. Burada da kısa sürede hazırlıklarını yaparak, bir duvar gazetesini bir süredir çıkarmaya başlamıştı. Aydın kökeninden ve şair ruhlu yapısından olacak ki, aynı zamanda, inandığı Kürt mücadelesi üzerine bazen şiirler de kaleme alıyordu ve Gözlüklü Ali ile diğer arkadaşları bu çabayı olumlu bularak, şiirlerini okuyup beğeniyorlardı.

İşte, kampta bulunan Şamil de o havaya kapılmış olacak ki, edebi yeteneği olmadığı halde kariyerist duygularını tatmin etmek için, şiirler yazıp çevreye gösteriyordu. Bir sefer yine Gözlüklü Ali'nin yanına gelerek "Bir şiir yazdım, buna bakar mısın?" dedi. Ali de "Olur tabi!" diyerek verilen kısa, bir dörtlük halindeki şiiri okudu ve gayet ciddi bir şekilde "Güzel bir şiir, iyi yazmışsın" dedi; Şamil bundan çok hoşnut oldu ve anında koltukları kabardı; belirgin bir şekilde içten bir sevinç yaşadı. Şamil daha sevincinin tadını çıkaramamıştı ki, Gözlüklü Ali çok hafifçe gülümseyerek, ama yine ciddi bir tavırla "Ama, Şamil arkadaş, senin bu şiirin, biraz böyle, çocukların aldığı o şeker kağıtlarında yazan maniler

gibi olmuş" deyince, orada bulunan Esat "Pıxxx…" diye gülmemek için kendini zorbela tuttu. Şamil kıpkırmızı, kaskatı oldu, ama hiç bozuntuya vermedi, Gözlüklü Ali ise, onun arkasından o meşhur hareketini yapıyordu yine: Dilinin ucunu dişleri arasından çıkarmış muzipçe gülüyordu.

***

Bedri selam vererek oradakilerin yanına oturduğunda, Hasan, hemen merakla "Niye geldin, ne oldu, bir şey mi var?" diye sordu.

"Yok, valla, işimizi sürdürüyoruz, iyidir, yiyeceğimiz bitti, o yakınlarda da köy falan olmadığı için mecbur buraya geldim."

"Haa, tamam, e niye giderken yeterince götürmediniz ki?"

"Yok, valla, götürmüştük biraz, ama, işte, insan çalışınca ekmek dayanmıyor." Bedri, bunu gülerek demişti. Ve devam etti:

"Sen de hoş gelmişsin Ali arkadaş, umarım iyisindir."

"Sağol, sen nasılsın, arkadaşlar nasıl, umarım herkes iyidir? Ne zaman bitecek sığınak, depo?"

"Herkes iyidir, sağol, birkaç gün daha sürer onların bitmesi için?"

"Hımm!"

Bedri, iki saat kadar dinlendikten sonra, orada daha fazla eğleşmeden, ekmek, çay-şeker, zeytin, bir de ortak kazanda pişen nohut ve bulgur pilavından alarak tekrar geri yola koyuldu.

Tekrar teleferikle suyun karşı tarafına geçerek patika yolda tek başına ilerlemeye başladı. Az gittikten sonra, arkasında uzaktan hafif bir gümbürtü geldi ve yer belli bir şiddette titremeye başladı. Arkasına dönüp baktı "Bu nedir ya?!" dedi, ama bir şey görmedi. Her ilerlediğinde ses ile birlikte yer titremesinin şiddeti de gittikçe arttı. İçine bir ürküntü girdi, neydi bu deprem gibi şey, dönüp tekrar arkasına baktı yine bir şey yoktu, yukarı taraflara, sağ ve sol yönlere baktı bir şey yoktu. "Allah Allah, nedir bu ya?!" diye söylendi içinden yine endişeyle. Son olarak arkasına baktı, yine bir şey görmedi, ama ses gittikçe arttı, yer sarsılmaya başladı, Bedri daha bir ürktü, hızlandı hızlandı, önündeki virajı aceleyle döndü, artık yolu uzun bir mesafeden de göremiyordu, viraj önünü kesmişti, işte o anda aynı ses "Güm güm güm güm!!" diye dehşet bir şekilde gelmeye başladı, gittikçe arttı, gittikçe yakınlaştı, sanki üstten gök aşağı iniyordu, ayaklarının altında ise yer büyük bir sarsıntıyla yarılacak gibiydi, Bedri'nin içine tam bir korku girdi, "Neydi bu? Ne yapacaktı?" Dünya yıkılıyordu sanki, niçin öyle yaptığını bilmeden bu sefer tabana kuvvet daha da hızlandı, koşuyordu adeta, ama nereye, niçin? Bilmiyordu, o anda son defa başını hızla çevirerek tekrar geriye baktı, o da ne? Kıyamet gibi toz-duman içinde iri yapıları ve kocaman dişleriyle

bazı hayvanların soluyarak, burunlarından körük gibi nefesleri çıkararak, bir otobanda yan yana ve artarda dizilmiş son sürat kamyonlar gibi tam kendisinin üstüne doğru geldiklerini gördü, sayıları on beş vardı: O kısacık anda düşünmeye çalıştı, "İmkan yok artık kendimi kurtaramam!" demesiyle, can havliyle ani bir refleks göstererek kendisini hızla yolun kenarına doğru atması bir oldu. Tam o anda sağ böğründe hafif bir acıma hissetti, şiddetli bir hızla yanından geçen hayvanın alt çenedeki yukarıya doğru yay gibi eğri ve ucu sivri kocaman dişlerinden biri yan taraftan gömleğine saplanıp bir parçasını yırtıp götürmüştü; bu arada elinde tuttuğu sulu nohut yemeği dökülmüş, kefiyesi yere düşmüş ve bu garip hayvanlar kefiyesini ezip ezip geçmişlerdi. Neyse ki, o, kendisini son anda ötedeki kayanın ardına atabilmişti. Onlar geçince Bedri, kayanın arkasında bir nefes aldı, "Bunlar ne hayvandır ya, son anda kendimi atmasaydım beni ezip paramparça edeceklerdi, geriye benden hiçbir şey kalmayacaktı!? dedi. O öfkeyle G-1 silahını hemen omuzundan indirip hayvanların arkasından birkaç mermi sıktı, ama onlar gitmişti artık. Beş dakika kadar oturup kendine gelmeye çalıştı, ikide bir "Bu neydi Allahım, bunlar ne hayvandı, nereden geldiler, resmen beni öldüreceklerdi, Lolan kampında bunlar yoktu, şimdi burada bunlar nereden çıktı?" deyip duruyordu.

Yolda, Güney Kürdistan'ın iç kesimlerinden gelmiş koçerlerin çadırını görünce oraya gitti; onu ağırlayıp çay ikram ettiklerinde ilk işi o gördüğü hayvanları sormak oldu. Onlar da, Bedri'den aldıkları tariften sonra gördüğü hayvanların yaban domuzu olduğunu, bu Deşta Hayatê arazisinde çok olduklarını belirtip, kendisini onlardan kolay kurtarmış olduğunu, yoksa kendisini ezip paramparça edeceklerini söylediler. "Onların sürüler halinde geliş tarzı toplu roket atışı gibidir adeta, ne önlerinde durabilirsin, ne onları durdurabilirsin ve ne de yönlerini değiştirebilirsin, önlerinde ne varsa ezip geçerler yani. Domuzlar, hem ot ile hem de et ile beslenirler. Dediklerine göre, aç kaldıklarında yavrularını da yerlermiş." Bedri daha sonra hatır isteyip arkadaşlarının yanına geldi; Nasır ile Sarı Ömer epeyi acıkmıştı, hemen karınlarını doyurdular.

Küçük grup, daha sonra uğraşarak kaplumbağa yemeğinin yöntemini de buldular ve artık kendilerine bu hayvanın etinden daha güzel ziyafetler çekmeye başladılar-: Önce kaplumbağanın kafa kısmını suyun içine koyuyor, bunun üzerine o başını kabuğundan çıkarınca tutup kesiyorlardı, sonra artık üzerinde bir bayram kurbanı gibi çalışabilirlerdi: Ölü hayvanı iki taşın arasına sıkıştırarak yanlamasın baltayla vurup kabuğunu ikiye ayırıyorlardı, arkasından içindeki et kısımlarını, bazen ciğerini alıyor, diğer iç organları, kabuğu bırakıyorlardı. Ve ayırdıkları eti

güzelce yıkayıp suda kaynatıyor, pişince de yağ, tuz, ne varsa birlikte pişirip afiyetle yiyorlardı. Bazen, menünün diğer bir parçası 'yılan'ı da pişirip yiyorlardı. Artık, bir gerilla olarak, dağda zor koşullarda, kendilerini, tabiatta var olan hazır imkânlara dayanıp yaşatmayı yavaş yavaş öğreniyorlardı.

Sığınağın kaba oylumunu ortaya çıkardıktan sonra, içinde ince işleme yaparak köşelerini çıkardılar ve duvarlarını düzlediler, ayrıca içten taştan duvar örmediler kenarlara. Derinliği de 1.50 metre olmuştu. Kendileri için yeter, artardı bile. O işlemden sonra çevredeki meşe ağaçlarından düz olanları kesip enlemesine üstüne attılar; çevrede ağaç çok olduğundan baltayla bolca kesip sık arayla dizdiler; ağaçların uçlarını her iki tarafta toprağa gömdüler. En sonda da, ağaçların üzerine önce ince dal, çilo döşeyip onların üstüne, en üst kata gelecek yeni naylonun yırtılıp delinmemesi için eski çaput, bez, naylon parçaları serdiler, onun da üzerine yanlarında getirmiş oldukları yeni naylondan bir parça atıp, taşlarını ayırdıkları sade ve temiz toprakla kapattılar. En sonda sığınağın üzerini titizlikle yaprak ve otlarla doğaya uygun bir şekilde kamuflaj ettiler: Artık oraya baktığında doğanın renginden ve yapısından ayıramıyordun. Sığınağın kapısını güneybatı köşeden açmışlardı. Kendilerinin geçebileceği genişlikte, olduğu gibi diklemesine bir boşluktu bu, oradan içeriye toprak girmesin diye üstünü o boyutta bir tahtayla kapatmışlar ve onu da çilo, ağaç dallarıyla kamufle etmişlerdi.

Sonra o çevrede, benzer tarzda bir depo da yaptılar, ama depo daha küçük ve derinliği daha azdı. Böylece, verilen görevi bitirmişlerdi: O alandan Kuzey Kürdistan'a dönük keşiflerini değişik noktalardan yapmışlar, sığınak ve depolarını tamamlamışlardı. Çevreyi, araziyi de iyice tanımışlardı; çünkü her geçtikleri, her gittikleri yeri iyice inceliyor, tanıyorlardı. İşleri artık bitmiş olduğundan geri kamplarına döndüler.

Bir ara, Şemdinli'den bir kaçakçı kervanının Güney'e gittiğini haber aldılar. Grup sorumlusu "Bizim için bir ilişki bir ilişkidir, hiç olmazsa onlara Serxwebûn gazetesi verelim" diyerek, kervanın dönüşünü gözlediler. Gidenlerin dönüşte pınar başında mola vereceklerini bildiklerinden, hepsi oraya yakın bir yerde pusu atar gibi kendilerini gizleyip bekledi. Birer atıyla beş kaçakçı gelip oraya oturduğunda militanlar da ışınlanmışçasına şıp diye yanlarında peyda oldular. Adamlar, bu cin gibi insanlara şaşırmıştı doğrusu. Oturup birlikte çay içip sohbet ettiler Hasan uzun bir konuşma yaptı onlara. Kaçakçılar, bu esrarengiz insanların konuşmalarından daha da fazla hayrete düşmüştü. Ama kafalarında soru işaretleri de oluştu. Militanlar onlara bir Sexwebûn gazetesi verip, hatır isteyerek ayrıldılar. Hiç olmazsa 5 kişiye propaganda yapmış ve bir gazete vermişlerdi, bu, önemliydi onlar için.

***

Deşta Hayatê'de Şemdinli grubuyla toplantı yaptıktan sonra yola devam eden Abbas ile Agît'in grubu, bu sefer yorgun-argın Çukurca hattındaki Çemço vadisine vardılar. Lolan'daki militanlar zaten onlardan önce oradan çıkmaya başlamış ve peyderpey Irak sınırındaki belli başlı kamp yerlerine ulaşmışlardı.

Abbas, karşısında duran Amedli Mahmut ile Dersimli Aydın ve diğer iki militana, bazen yaptığı gibi yine gözlerini bayıltarak sordu: "Hazır mısınız içeri girmeye arkadaşlar?" Pozitif cevap alınca, sanki uykudan uyanan biri gibi, yarı kapalı gözkapaklarını aniden açarak Mahmut'un gözlerinin içine bakıp konuştu: "Tamam o zaman, hazırlıklarınızı yapıp çok oyalanmadan Yüksekova'ya gitseniz iyi olacak." Arkasından o ve Agît, bir buçuk saat kadar onlarla yapacakları üzerine konuşup tartıştı, sorularını cevapladılar. Agît, bir keyif çayı yapıp içerken, Abbas, "İyi bir uyku çekeyim" deyip gölgelik bir yere çekildi. Mahmut, Aydın ve diğer militan ise belli bir sevinç içinde o andan hazırlıklara başladılar.

Amedli Mahmut, kendi başına ekol gibi biriydi. Farklı bir yaşam felsefesi vardı. En önemli özelliklerinden biri sınır tanımaz cesareti ve soğukkanlılığıydı. Töreni sevmeyen biriydi de; hep kısadan ve kestirme gitmeyi benimserdi. Lübnan'dayken Filistinli komutanlardan biri, kampta, kendisinin de içinde olduğu PKK'li bir gruba patlayıcı dersi verirken, aniden kaza oldu. Acımasız "Patlayıcılarda ilk hata son hatadır!" kuralı burada hemen kendisini konuşturmuş ve komutan paramparça olmuş, her bir parçası bir tarafa uçuşmuştu. Patlamayla birlikte, doğal bir refleks olarak herkes bir yere kaçışmıştı. Ama Mahmut da o doğal refleks yok gibiydi: Patlama olmasına rağmen madem halen yaşıyordu, demek ölmemişti, öyleyse niye kaçacaktı ki? Soğukkanlılıkla patlamanın basıncının kendisini savurduğu yerden kalktı ve parçacıkların bedeninde açtığı kanlı yara bereye aldırış etmeden etrafı dolaşıp Filistinli komutanın parçalarını toplamaya başladı. Adamın bir gözü çıkmış ta ileri duvarın dibine fırlamıştı; onu avucunun içine aldı ve dikkatle getirip ortaya koydu. Sonra diğer beden parçalarını da tek başına ve sanki devrilen koca bir kitap rafından sağa sola saçılan kitapları topluyormuş gibi normal bir şekilde toplayıp aynı yerde biriktirdi. Ortada bir et yığını oluşmuştu. Komutanın en son, kopmuş olan sağ serçe parmağının yarısını bulup getirdiğinde "Yazık oldu adama ya! Ne güzel bize ders veriyordu" dedi.

Mahmut'un diğer bir belirgin özelliği şuydu: Töreni sevmeyen biriydi; kısadan ve kestirme gitmeyi benimserdi. 1982-83 Lolan kampında

birlikte kaldıkları bir sırada, bir gün Esat'ın yanına geldi. Yüzü mutluluktan açılmış bir haldeydi. Cebinden küçük sarı kaplı defterini çıkardı, bir yazıyı açarak "Hele şuna baksana nasıl olmuş?" dedi. Genelde PKK'liler içinde okuma-araştırma ve yazma eğilimi güçlü olduğundan, çoğu yazı yazma denemesi yapıyordu sık sık. Esat da aydın-gençlik kökeninden ötürü teorik donanım ve yazarlık konusunda gelişkin biri olduğundan onun yanına gelmişti. Kısa bir yazıydı; takriben yarım el büyüklüğündeki defterin bir sayfasını tutmuştu. Esat "Tamam" deyip yazıya baktı: Son cümle olmadan da olabilir miydi? Yoksa o da bir eksiği mi tamamlıyordu? Merakla ve aynı mutluluktan açılmış yüzle bekleyen Mahmut, Esat'ın kararsızca ve ağzının içinde dile getirdiği "Son cümle fazla mı acaba?" lafını duyduğu gibi, sanki o sözü bekliyormuşçasına hiç düşünmeden "Doğru, ben de öyle düşünmüştüm. Benim hiç tarzım değildir uzun yazmak, uzun konuşmak, kısa kısa olmalı her şey!" deyip, kalemle yazının son cümlesinin üstünü çizdi. Esat, bu farklı insanın tarzı karşısında şaşırmıştı biraz. Her şey bir anda olup bitmişti. Hiç düşünüp tartışmadan fazlalığın üstü çizilmiş ve sorun çözülmüştü!

Abbas'la Agît daha sonra Zap alanına gidip, Çukurca grubuyla konuşarak onları içeri gönderdiler. Grup sorumlusu Gözlüklü Ali'ydi, Maraşlı Cemal de gruptaydı. Onların girişi zor olmadı: Zaten yakındılar, Bircêlla, Kînyaniş gibi sınır köylerine kışın da gidip gelmişlerdi.

En son, Xabur Kampı üzerinden keşif gruplarını Uludere, Beytüşşebap, Pervari, Şırnak, Bestler, Eruh- Gabar, Başkale-Çatak, yani genelde Botan alanına göndermek için oraya geldi Abbas ile Agît. Lolan'da eğitim gören militanların ağırlıklı kısmı buraya gelmişti. Geldiği gibi endişe basmıştı Abbas'ı; bu kadar militanın burada birikmesi tehlikeliydi. Geçen sonbahardan beri bir grupları burada üslenmişti ve bu nedenle nokta epeyi dikkat çekmiş olmalıydı. Vakit geçirmeden alandaki KDP yönetimi ve IKP Merkez Komitesi'yle görüşüp Zendura tarafına çekilmeyi planladı ikisi. Kaldıkları yer Türk karakolunun karşı tarafıydı (askerler bazen Xabur suyunun üstüne kadar geliyorlardı), üstelik sayıları da çoktu, o durumda rahat çalışamazlardı. Yeni gidecekleri alan görüntü vermeyecek daha kenarda bir yerdi. Zendura, Xabur'un doğusuna açılan bir vadiydi. Uludere'nin sınırdaki Yêkmalê köyünden Xabûr boyundan aşağı doğru inince Güney Kürdistan'ın Nizorê köyüne ulaşmadan doğuya doğru, Çukurca'nın Qeşura alanındaki sınır dağına paralel uzanan Güney Kürdistan'daki bir vadi oluyor. Sınırdan 8-10 kilometre kadar uzakta. Xabûr vadisinden çıkılıyor, bu vadiye iniliyordu. Onlar da Zendûranın yamacında kaldılar. Bu yamaçta Güney Kürdistan Köylüleri govlarda kalıyorlardı, oraya yerleştiler. Burası, Xabur'daki yerlerinden takriben yaya bir buçuk saat kadar uzaktaydı.

Onlar buraya yeni yerleşmişken, Şahanlar da o sırada, kış sürecini geçirdikleri Botan'dan geldiler. Xabur'da arkadaşlarını görmeyince yeni yerlerini öğrendiler ve oraya yöneldiler. Kuzey Kürdistan'dan gelen Xabur suyu Güney'e dik bir şekilde inip KDP kampının önüne geliyor, sonra yamaç yamaç çıkıyor ve arkasından tekrar aşağı iniyordu. Suyu kesip geçmek için köprüye gittiler; geçeceklerdi ki, grubun en genç üyesi Cömert, "Ah, ben düştüm ya!" dedi ve kendini kaybedip köprüden suya doğru düştü. Günlerdir yol gelmekten bedeni iflas etmişti. Gelirken bir sefer daha bayılıp düşmüş, kendisine getirmişlerdi tekrar. Onun bu durumunu bildiklerinden her iki arkadaşı dikkat ediyorlardı. Zorlukla çıkan sesini yine de Şahan duymuştu, hızla dönüp arkasına baktığında arkadaşının düştüğünü gördü. Aniden iki adımda atılıp köprünün kenarından yüzükoyun elini uzatarak son anda ayak bileğinden yakaladı. Ancak, bayılmış olan Cömert bir ceset gibi ağırdı. Şahan'ın onu yakalayan kolu köprünün kenarına gelmiş, dirsek kısmından kırılmak üzereydi. Nefes bile alamadan tüm gücünü ve dikkatini koluna vererek onu tutmaya çalışıyordu. Öyle ki, imdat bile istemek için ağzını açıp enerji sarf etmek bu konsantrasyonunu hemen bozar ve arkadaşını kaybederdi. O nedenle esmer olan yüzü daha da koyulaşarak simsiyah saçı gibi bir rengi almış, yüzü davul gibi şişmiş ve gözleri çanak gibi açılmış, öylece durarak Cömert'i bırakmamaya çalışıyordu. Altlarında su, bahar mevsiminin verdiği kabarıklık ve coşkunlukla bir canavar gibi çağlayıp gidiyordu. Şahan her suya baktıkça-başka bir yeri de görmüyordu zaten-arkadaşının o dalgalar içinde yutulup gideceğini düşündükçe, insanüstü bir çabayla daha da asılıyordu koluna. İyi ki ayaklarını dayayıp destek aldığı bir yer vardı ve ona bu imkânı sunuyordu. Ama bir yere kadardı bu. Artık gücü kalmadı, kolunu serbest bırakmaktan başka bir şey yapamayacaktı; kolunu serbest bırakma da kırılmaya yol açacak, sonunda arkadaşı sulara gömülecekti. Son anda bunu düşündü, aniden kıpkırmızı olmuş her iki gözünden birer damla yaş kurşun gibi fırlayıp asılı duran arkadaşının gri şalvarında koyu birer leke bıraktı. O an, Şahan, içinden kendine acı bir küfür etti; etmedi aslında, ona ayıracak dikkat ve takati yoktu çünkü, sadece bir an o küfrü gözlerinin önünde bir film gibi yazılı gördü. Her şey bitmişti. Tam bu sırada bir el hızla uzanıp Cömert'in ayağından yakaladı. Diğer militan durumu fark etmiş ve gelmişti. Şahan, o anda ilk olarak bir nefes aldı. Cömert'i bırakmayacaklardı artık, ama yukarı da çekemiyorlardı, öylece ayaklarından arkadaşlarının ellerine asılı bir koyun gibi duruyordu. O haldeyken, çevredeki pêşmergeler sonra durumlarını görüp koşarak yardım ettiler, hepsi birlikte Cömert'i çıkarıp yüzünü yıkayarak kendine getirmeye çalıştılar. Bol şekerli su yapıp, takat gelsin

diye ona içirdiler. Uğraşılardan sonra arkadaşları uyanıp ağır ağır yola devam ettiler.

İlerleyip ötede arkadaşlarının kaldığı yıkık köyü gördüler. Her tarafından vahşi otlar boy atmış ve sağa sola rastgele taşları yuvarlanmış duvarların arasında birkaç evden duman yükseliyordu. Bazı aileler gelmiş o evleri meskûn hale getirerek hayvanlarını koymuş, bakıyorlardı. Militanlar da onların yanında kalıyorlardı. Şahanların gelmesinden sonra, Abbas ile Agît onlarla iki gün süren bir toplantı yaptılar. Kuzey Kürdistan'a girişlerine ilişkin hemen her şeyi tartışıp konuştular. Gerekenlerle bireysel konuşmalar da yapıldı. En son alanlara göre düzenlemeler yapıldı.

Şırnak-Bestler grubunun sorumlusu Erdal'dı. Başkale-Çatak hattına Dersimli Kemal gidecekti. Beytüşşebap tarafındaki grupta Şahan yer alıyordu. Her grubun bir sorumlusu vardı ve gruplar genel yönetime bağlıydı. Aynı anda pratik hazırlıklara da girdiler. Ülkeye girecek bir donanıma sahip değildi birimler; doğru dürüst bir şeyleri yoktu. Silah, kütüklük, elbise, ayakkabı, her açıdan eksikleri vardı. Çare olarak hem diğer örgütlerden ve pêşmergelerden yardım olarak bulmaya çalıştılar, hem halktan temin etmeye çaba gösterdiler, hem de ellerindeki az bir parayla satın alma yolunu seçtiler. Sonunda eski-yeni demeden asgari düzeyde ihtiyaçları bir araya getirmişlerdi. Birçok eksikleri vardı, ama öyle gideceklerdi artık. Bazı ihtiyaçlarını da sağdan-soldan temin ediyorlardı.

İran-Irak savaşı nedeniyle askerden kaçıp gelen Kürt ve Arap askerler Leq-1'e geldiklerinde ayaklarındaki uzun deri potinleri, daha hafif olduğu için esem marka türü spor ayakkabılarla değiştiriyorlardı. Şahan ve arkadaşları bir gün dediler, "Haydi bunları getirip kütüklük yapalım!" Ve aynı gece gidip onları getirdiler; beraberinde çadır parçaları da getirdiler. Hepsini söküp taban, bağ ve diğer yaramayan parçalarını götürüp suya attılar; duyulmasını istemiyorlardı. Şahan yine ustalığını göstererek, bir çuvaldız buldu, pratik bir 'biz' yaptı ve iplikleri küçük bir parça balmumu sürüp sağlamlaştırarak hazırlamış oldukları deri ve çadır bezi parçalarından 7 kütüklük, 3 çanta dikti.

Gruplar artık son hazırlıklarını yapıyordu.

Tam bu sırada Xalit Hoca ile Antepli Sait'in vurulduğu haberi geldi. Tam yüksek bir coşkuyla içeri girecekleri sırada gelen haber, hepsinin moralini bir anda alt-üst etti. Bir çöküşün çok tehlikeli sonuçlar yaratabileceğini iyi bilen Abbas ile Agît, militanlarla peş peşe toplantılar yapıp, PKK'de şehitlere bağlılığın nasıl olması gerektiğini tekrar tekrar dile getirip vurguladılar.

Gelen bilginin yeterli ayrıntısı ve somutluğu yoktu. Fakat bir olayın varlığı kesindi. Dolayısıyla üzerinde durup netleştirmek gerekirdi. Abbas

ile Agit, bu durumu kendi aralarında epeyi tartıştılar. Tam pratiğe adım atacakları sırada yaşanan bu durum her şeyi etkilemişti. Sonunda hazır olan bazı grupları yola çıkardılar. Geri kalan grupları da Agit hazırlayıp gönderecekti. Abbas ise, Xalit Hocaların durumunu öğrenip gerekenleri yapmak üzere geldikleri yoldan geri döndü ve Lolan kampına doğru yol aldı.

***

O günlerde Agît kısa süreliğine bir yere gidip geldi ve Türk devletinin bulundukları alana yönelik bir operasyon yapma hazırlığında olduğu bilgilerini almış olduklarını belirtti. 500 kadar Türk askeri, 10 mayıstan itibaren Leq-1'e yakın olan Uludere'nin Yekmalê alanına (Xabur ovası) yığılmıştı. Askerlerin yanı sıra komandolar getirilmiş, havan ve A-6 ağır otomatik silahlar bolca indirilmişti. Yine bir panzer, iki tank ve iki de helikopter getirilmişti. Yekmalê karakolunun merkezinde yer aldığı bu gelişme karşısında köylüler şaşırmışlardı, pek olmayan bir şeydi.

Geçen kışın Uludere'nin Hedriş köyünde kaçakçılarla askerler arasında çatışma çıkmış ve 2 asker ölürken, 3 asker de yaralanmıştı. Askeri cuntanın başı Kenan Evren, zaten bir bahane arıyormuşçasına, generalleriyle yaptığı toplantıda, gözlerinden adeta ateş fışkırırcasına bir hiddetle yumruğunu masaya vurarak, "Bu o eşkıyaların işi, yanlarına bırakmamalıyız. Risklerini göze alarak gerekirse sınır ötesine de gitmeliyiz. Bize gelen bilgilere göre bu Kürtçü teröristler yeniden ortaya çıkmış, oradaki sınır bölgelerinde yerleşmeye çalışıyorlar, hazırlıklar yapıyorlar. Bunun önüne şimdiden geçmemiz lazım" demişti. Evren karşısında zaten pek inisiyatif kullanamayan generaller konuyu hiç tartışmadan onaylayarak harekete geçmişlerdi.

Olayı duyan Agît, hemen keşif birimleri oluşturup Türk askerinin hareketliliğini takip etmeye başladı. Erdal, yanına iki kişi alarak gece gündüz var olan hareketi izledi. Agît ayrıca tanıdık köylüleri devreye koyarak doğrudan istihbari bilgiler de edinmeye çalıştı. Yekmalê köyünden Nazdar gençten bir kadındı. Her gün arazide ot toplama bahanesiyle etrafta dolaşıyor ve edindiği bilgileri eşi Hanifi gece sınırı geçerek Agît'e ulaştırıyordu. Agît'in ayrıca bu iş için örgütlediği Miso isimli bir çoban da vardı.

Agît, önce, mevcut asker sayısına bakarak ve çetin arazi yapısını, mevcut siyasal durumu, hakeza Türk ordusuna karşı direnecek Kürt savaşçı varlığını dikkate alarak, geniş bir işgale ihtimal vermiyordu: "Daha ziyade sınırı tutma, sınırlı bir müdahale, bunun yanında belli hedeflere

nokta operasyonları olabilir. Bu yolla kaçakçılığı, bizlerin gidip gelmesini ve Kuzey Kürdistan'ın Güney Kürdistan'la bağlantısını kestikten sonra, sınırdaki aşiretlerin üzerine gidebilirler" diyordu.

Ancak birkaç gün sonra, Uludere'den Zap'a kadar sınır boyundaki asker sayısı on bine çıktı; hem helikopterler, hem de komandolar sınırda keşif faaliyetini aniden arttırdı. Agît o zaman bir işgale imkân tanıdı ve bunun tedbirlerine gitti hemen.

Kaldıkları zomdaki tüm arkadaşlarıyla bir toplantı yaptı. "Bu yüzden biz burada hazırlıklı olmalıyız arkadaşlar. Ne yapalım sizce?" deyip tartışmayı açtı. Şahan ilk sözü aldı:

"Kürdistan'da Zorun Rolü kitabımızda stratejimizi, önce keşif-istihbarat faaliyeti, arkasından silahlı propaganda ve sonra da gerilla savaşını başlatma olarak çiziyor. Ama şimdi olağanüstü bir durum ortaya çıkmıştır, düşman geliyor, onu vurmak için bize ortam doğuyor, o nedenle o ilk iki aşamayı atlayarak direk gerillaya geçmek ve düşmanı vurmak gerekir."

Daha sonra söz alan Sarı Delil ve kamyon bıyık Hasan da benzeri ifadelerde bulundular. Bunun üzerine Elazığlı Mazlum, belli ki öfkesi ve heyecanından, dik ve sert siyah saçları daha da dikleşmiş bir halde, simsiyah gözlerini oturanlar üzerinde gezdirerek, dudaklarını acele harekete geçirdi:

"Hayır, bu doğru değil, çizgimize ters, Kürdistan'da Zorun Rolü kitabında strateji nasıl çizilmişse onu olduğu gibi uygulamalıyız. Biz şimdi doğrudan gerillaya geçemeyiz. Şimdi vurmaya hazır da değiliz, o nedenle geri çekilmeli, kendimizi bir kenara vermeliyiz."

Mazlum'un 1980 öncesinden güçlü bir askeri pratiği vardı; bu açıdan güven veren biriydi. Eylemci tarafının yanı sıra aynı zamanda çok okuyup inceleyen biriydi de. Elazığ'ın Mişelli Köyü'ndendi. Apocular'a daha ideolojik grup aşamasında tanışıp katılmış ve basın-yayın çalışmalarında sorumluluk almıştı. Zor koşullarda bir grupla birlikte, teorik ürünlerin en ilkel teknik araçlarla yayınlanmasını sağlamıştı. Malzemeleri sırtında yöre yöre dolaşmıştı. Örgütün merkezi yayın organı "Serxwebûn" için gelen yazıları dergi formatında teksir edip dağıtımını da gerçekleştiriyordu. İşinde gayet ciddi bir profil çizerek, ileri bir özgüvenle örgütün görevlerini yerine getirmeye çalışıyordu.

Şimdi de kendisinden emin bir şekilde konuşmuştu. Onun ikna edici konuşması üzerine bir kısım militan da o görüşü savundu. Kalabalık grup ikiye bölünmüştü. Herkes Agît'in görüşünü bekliyordu, son noktayı o koyacaktı. Agît, elindeki kalemin kapağını çekip önündeki deftere bir şeyler yazdıktan sonra, "Evet arkadaşlar" deyip tane tane konuşmaya

başladı: “Arkadaşlar doğru diyor, madem düşman ayağımıza geliyor, bizim yapacağımız şey onu vurmaktır, dolayısıyla hazırlıklarımızı ona göre yapmalıyız.” Özellikle Mazlum buna hemen itiraz ettiyse de, sonunda o da tam olmazsa da kısmen buna ikna oldu. Agît, toplantıyı bitirdiğinde, “Jirkî ağası yine ortalığı karıştırdın ha!..” dedi gülerek. Şahan’ın daha ilk Lübnan’dan ülkeye gelirken Jirkî aşiretinden bazılarıyla kurduğu dostane ilişkilerinden dolayı ona takılıyordu.

Toplantıdan sonra Agît, Bedran’ın yanına Şahan (Şahan, geçen yıldan beri o alanlarda olduğu için mıntıkayı biraz tanıyordu.) ile başka bir militanı vererek, Botan’a keşfe gönderdi. “Operasyon gelişirse, geriden de Türkleri vurmalıyız ki aptallaşsın” diyordu, o heyecanı şu anda yaşıyormuş gibi bir ruh haliyle. Devam etti: “İçerdeki arkadaşlarla da irtibata geçerek tedbirler alın. Halkta bir korku var, Güney’deki güçler ezilirse, Türk ordusu bu sefer Kuzey Kürdistan’a yönelip halk üzerinde ağır baskı ve katliamlar yapacağını, 1925-40 arası dönemin bir benzerini yaşatacağını ve aşiretlerin pratikte yaşadığı “özerkliği” yitireceklerini düşünüyorlar. Siz işte bu duruma müdahale ederek halka cesaret ve güven verip yanında olun. Özellikle şuna hazırlıklı olun: Tersine Güney’deki etkin bir direniş geliştiğinde, bu, Kuzey’de bir kıvılcım gibi ateşi tutuşturarak hızla umulmadık boyutlara ulaşıp alevler her tarafı sarabilir. Türk ordusu iki ateş arasında kalıp darmadağın olabilir. Bize işte böyle bir gelişmeye öncülük görevi düşer.”

Sınırda keşif yaparlarken, Türk generaller KDP’in Leq-1 yönetiminden yetkilerle sık sık görüşüyorlardı. Son görüşmede 50 yaşlarındaki general çok kızgın bir şekilde ve pervasızca konuşuyordu. Etrafındaki komandolar farklı üniformalarıyla hemen dikkati çekiyorlardı. General gözdağı verircesine, konuşurken arada bir onlara bakıyor, o durumda KDP heyetinin de ister istemez gözü oraya kayıyordu. Komandolardan biri hafif bir sırtın üstünde, ağır makinalı silah A-6’nın mayınlarıyla oynayıp sırıtan bir yüzle onlara dik dik bakarken, diğer tarafta 3 asker birlikte oturmuş G-3 şarjörlerine fişek doldururken, onlar da bu zorunlu misafirleri süzüyorlardı. 17 yaşındaki genç bir pêşmerge empati kurmak için A-6’nın başındaki komandoya bakıp gülümsedi, ama diğeri, aksine başparmağını kaldırıp havada sallayarak onu tehdit etti ve bakışlarını daha da sertleştirdi, genç pêşmerge bunun üzerine hemen yüzünü diğer tarafa çevirdi.

“Bakın, bizim sizinle işimiz yok, anlayın bunu, biz Apocu ve Ermeni Asala Teröristlerini arıyoruz, onlar için geldik.” General arkasından da Agîtlerin kaldığı köyü ısrarla sorup yerini haritada öğrenmek istedi. Militanlardan kamyon bıyıklı Hasan da orada kendilerine tercüman-

lık yapması için pêşmergelerce getirilmişti. General onun tercüman olmadığını anladığı gibi hemen kuşkulandı, Hasan'a iyice baktı, bu aradığı eşkıyalardan mıydı? Evet, evet pekala oydu! Çevresindeki komandolar hemen hareketlendi, silahlarını daha sıkı kavradılar. KDP yetkilisi korkudan kabuğuna çekildi, iş berbat olmuştu, "Nerden bu Apocuyu getirdik!" diye hızla içinden geçirdi. Karşı taraftaki hareketliliği gören pêşmergeler de pek sezdirmemeye çalışsalar da kıpırdanma başladı. General sertçe Hasan'a sordu "Sen kimsin, nerden Türkçe biliyorsun? Türk müsün yoksa?" Oradaki en soğukkanlı kişi Hasan'dı o sırada. Hiç istifini bozmadan belirgin bir şekilde gülümseyerek ve konuşma üslubuyla kendini kamufle etmeye çalışarak, "Ben Duhokluyum komutan efendi, ben Türkleri çok severim, babam zengindir, akrabalarımız da orada var, bu nedenle ben İstanbul'da fakülteye gittim. Ondan Türkçeyi iyi bilirim" dedi. General ona baştan aşağı süzerek baktı bu laflar üzerine. İçinde spontane bir muhakeme gelişti o an: Gencin dediği normaldi, pekâlâ böyle okuyanlar vardı Türkiye'de, kuşkusu boşunaydı demek. O zaman rahatladı, kendini bıraktı, karşısındaki kara yağız gencin konuşması hoşuna da gitmişti. Gülerek "İyi, iyi evladım, bak bizim sana ne kadar faydamız olmuş, Türkler asil ve yardımsever bir millettir" deyip böbürlendi. Ortamın aniden değişmesi en çok da KDP yetkilisini rahatlatmıştı. General devam etti: "Bu sınırlarda bizim tedbir almamız lazım, en iyisi siz boşaltın buraları, geriye çekilin, dedim ya bizim sizinle sorunumuz yok, komşuyuz biz, birbirimize de gidip geliyoruz, işimiz teröristlerle, size biz karışmayacağız." General bunu derken, hem saldırı hedeflerini belirtirken, hem de buna neden olanın militanlar olduğunu ifade etmiş olarak alandaki diğer örgütlerin ve halkın tepkisini PKK'ye yöneltmek istiyordu.

Keşif grubu içeri gidince, Agît de eli kulağında olan operasyon üzerine KDP ile tartışmaya gitti. Alandaki örgüt sorumluları her zaman, oraya yönelik bir müdahale olsa direneceklerini söylüyorlardı. Özellikle IKP'nin bu konudaki tavrı daha olumluydu. Türk devletine karşı direneceklerini, en azından ortaya çıkacak bir direnişe destek olacaklarını söylüyorlardı.

Ne var ki Agît, çok kısa bir sürede öfkeyle döndü. Önemli bir gerçeği arkadaşlarına açıklamak için konuştu; "Bunlar nasıl insan ya!?" dedi, "ben dedim 'Türk askerleri gelecek, gelirlerse biz vurmayı düşünüyoruz, birlikte vuralım,' onlar ise 'Kesinlikle olmaz!" diyerek kesip attılar. Ne yaptımsa ikna edemedim. 'Gelip giderler, biz Türklerle bozuşmak istemiyoruz, o nedenle kendimizi bir kenara vereceğiz,' diyorlar. Ben o zaman öyle kızdım ki, 'O gereksizin ağzının ortasına bir tane indireyim' dedim. IKP'nin duruşu daha iyi aslında, bizimle gittikçe daha çok

yakınlaşıyorlar. Buradaki sorumluları diyor, 'Kürdistan'da mücadele geliştirecek tek güç sizsiniz.' Ama onların da güçleri pek yok, Celal Talabani'nin vurduğu darbe onları epeyi sarstı. Bu nedenle KDP'yi izliyorlar. Zaten aynı cephe içindeler, biraz da mecburlar. İyi ki içeriye keşif grubu gönderdik, eğer Türkler buraya gelir ve çatışırsak, aynı zamanda içeride de onların karakollarını vururuz."

KDP son görüşmeden döndükten sonra hemen sınırdaki nüfusunu tahliyeye başladı. Oradaki pêşmerge köyünde yaşayan pêşmerge aileleri ile Saddam'dan kaçmış milis ailelerini iç kesimlere aktardı. Bunlar, bulundukları alanda ya kaçakçılıkla uğraşıyor ya da hatırı sayılır ölçüde geliştirilmiş sınır ticaretinden gümrük alıyorlardı. İçlerinde Türk devletinden kaçanlar da önemli oranda vardı. Sonra, Türk generalin dediğini yaparak Leq-1'i de boşalttılar, tüm güçler aceleyle Xabur'un doğu tarafına geçerek oradaki araziye yayıldılar; Agît komutasındaki militanlar da orada mevzilendi. Aslında bu mevzilenme değil, Türk ordusunun arazide ilerleme durumuna göre geri çekilmeyi kolaylaştıracak bir konuşlanmaydı. Zira CUD cephesinin direnmeme ve geri çekilme kararı vardı.

Leq-1'in boşaltılmasından sonra Erdal Agît'e, "Orada KDP, IKP ve diğer örgütler eşyalarının hemen hepsini bıraktılar, tümü ele geçecek, gidip çıkartalım oradan" dedi. Agît onaylayınca Erdal 9 kişiyle hızla birkaç katır bularak oraya kaydı, seri bir biçimde eşyaları çevredeki ormanlara götürüp sakladılar. Yüzlerce un, şeker, pirinç çuvalı bırakmışlardı, yağ, şeker, çay ve diğer malzemeler. Özellikle IKP, utanç duya duya bir yığın eşyasını bırakmıştı; daktilodan film makinesine, yiyecekten radyoya, bir oda dolusu defter kaleme kadar yığınla eşya bırakılmıştı. Bunun böyle olmasını istemiyordu, ama düzenli ve hantal bir kurum gibi yerleşmişti oraya, çevik bir geri çekilmeye ayak uyduramamıştı. Militanlar, başta önemliler olmak üzere çok sayıda eşyayı taşıyıp sakladılar.

Nitekim Leq-1'i boşaltmalarının ertesi günü Türk ordusu, 27 Mayıs'ta Uludere'nin Merge ile Bêcû köylerinin karşısına düşen Zaxo mıntıkasında 500 askerle 3 kilometre kadar ilerleyerek, 4 helikopter desteği eşliğinde 5 kilometre genişliğinde bir alanı işgal etti. Sınırda ise, her an buraya müdahale için 4 bin kadar asker mevzilenmişti. İkinci ve üçüncü işgal noktaları Xabur'da gelişti. Sınırda mevzilenmiş olan asker ve komandolar seher vakti erkenden sessizce sınırı geçerek araziye aktılar. Yêkmalê köyünün önünde küçük bir su vardı, ama mevsim dolayısıyla kabarmıştı, orayı dozerle yol yaparak açmışlardı. Tanklar ve panzerler, ağır silahlar bu sayede geçebilmişti oradan. Motor sesleri henüz aydınlanmamış gecede canavar çığlığı gibi sessizliği yarıyordu. Kuşlar ve diğer hayvanlar bu korkunç gürültü karşısında yerlerini bırakarak panikle kaçışıyordu. Aynı anda gelen helikopter sesleri havanın ürkütücülüğünü

daha da koyultuyordu. Günün ağarmasıyla birlikte sınırı geçmiş olan asker ve komandolar avcı kolu biçiminde önlerini taraya taraya arazide ilerlemeye başladılar. Önlerine yolu göstermesi için Hedrîş ve Yekmalê köyünden bazı köylüleri almışlardı. Köylüler korkudan sapsarı olmuştu. Diğer köylüler zorla kılavuz olarak götürüldüğünü görünce, karanlıkta bir kısmı dağa kaçmış, bir kısmı da kendi köyünde saklanmıştı.

Burada iki koldan işgale girmişlerdi: Bir kol, Xabur'un Irak'a girdiği noktanın batı tarafında Uludere'nin Yekmalê köyü ile Hedrîş köyleri arasında kalan bantta 4 kilometre kadar bir genişlikte Güney Kürdistan topraklarında ilerlerken, diğer kol suyun doğu tarafında, aynı biçimde 5-6 kilometre genişliğindeki bir kulvarda yol alıyordu. Ordunun ağırlık verdiği alan da bu ikincisiydi. Türk askerleri, CUD güçlerinin geri çekileceği düşüncesiyle tıpkı bir pikniğe gider gibi rahat ilerliyorlardı. Silahları ellerinde ateş ede ede ve içlerinde taşıdıkları korkuyu bastırmak için yapmacıktan güle güle ilerliyorlardı. Onlar göründüğünde pêşmergeler de kendilerine verilmiş talimat gereği aynı rahatlıkla geri çekiliyorlardı. KDP ve diğer örgütler, generalin istediği alanları boşaltmışlardı, ağırlıklı kuvvetlerini oldukça geriye çekmişlerdi, ileri tepelerde sadece müfrezeler bırakmışlardı. Onlar da askerlerin ilerleme durumuna göre bırakıp geri çekiliyorlardı. Sadece kendileri değil, oralarda yerleşmiş olan halkı da bırakıp geri çekilmeye zorlamışlardı. Oysa örgütün gücü vardı, isteseydi aktif savunma tarzında çatışarak adım adım geri çekilebilirdi, ama o Türk ordusu ile anlaşmayı tercih etmişti. PKK'li militanlar bırakılan yerlere mevzilenmek istedi, ama KDP operasyonun zaten onların yüzünden geldiğini bildiğinden bunu politik bir tavırla reddetti.

Xabur'un batı tarafında askerler boşaltılmış Leq-1'e hiçbir engelle karşılaşmadan erken girdiler. Kampa girince korkudan da olsa, bir süre rastgele etrafa ateş açtılar, evleri delik deşik ettiler, "Çıkın dışarıya!" diye ses verdiler, fakat herhangi bir karşılık görmeyince biraz rahatladılar. Kampta sadece PKK'li militanların kaldığı odaları ateşe verip yaktılar, diğerlerine karışmadılar.

Peşmergelerin çoğunluğu KDP'nin bu çatışmama kararını onaylamıyordu, bu nedenle sık sık çatışma eğilimi gösteriyorlardı, ancak örgüt sert askeri tavırla bunun önüne geçiyordu.

Türk askerleri Xabûr'un doğu tarafında epeyi ilerlemişlerdi ki, en uçta olan yüksek tepedeki müfreze yan tarafındaki pêşmergelerin çekilmesine rağmen mevziyi bırakmadı, 30 yaşlarındaki, başındaki kefiyesinin kenarından 3 numaraya vurulmuş sarı saçları odur ki fark edilen komutan kendi pêşmergelerine, "Geliyorlar bu köpek oğulları, silahlarınızı hazırlayın, bunlara günlerini gösterelim!" dedi ve ilk kurşunu kendisi

sıktı. Askerler durdular, pêşmergeler geri çekilirler diye beklediler, ancak karşı taraf çekilmeyip aksine üstlerine doğru sık sık kurşun atınca, berikiler rastgele birkaç kurşun atıp daha ilerlemediler. Diğer yerlerin genelinde ise askerler durmadan ilerliyordu.

İşgal ilerledikçe Türk askeri birliklerindeki zayıflık ve dağınıklık kendisini daha fazla gösteriyordu. Daha ilk günden askerlerin içinde korku vardı, köylülerin yanına giderek "Dağda çok eşkıya, pêşmerge var mı acaba? Bizim burada ne işimiz var ya? Niçin geldiğimizi bile bilmiyoruz?" diyorlardı. Ege bölgesinden bir asker kasketini yere fırlatıp "Üç ay iznim var, kimseyi öldürmek istemiyorum, nereden başımıza geldi bu?" diye ağlamaklı bir sesle, kendisinden pek de bir şey anlamayan yaşlı bir Kürt kadınına pınarın başında diyordu. Aralarında doğru-düzgün koordine de yoktu; epeydir arazide ilerlemekte olan bir takımın komutanı telsizle "Açlıktan ve susuzluktan kırıldık, bize su ulaştırın" dedi. Karşı taraftan buna cevaben çok kayıtsızca kesin hükümlü bir ses geldi: "Helikopterden başka araç yok, onu da komutan bırakmaz!" Bunu duyan kırklı yaşlarındaki takım komutanı "S… git!" deyip yakası açılmamış küfürleri peş peşe sıraladı. Bu durumda bazı askerler, komutanlarından gizli bir şekilde o kadar yol giderek bulabildikleri bir köylüye ulaşıp ona bilgi verme karşılığında süt ve ekmek aldılar.

Askerlerin bu karışıklık ve zorlanmaları sınır boyunun genelinde vardı. Operasyonların üçüncü günü Çukurca'nın Aruş köyünde, bir asker nöbetteyken uzaktan ayak sesi ve silah takırtısı duydu. Panikten sinip büzüldüğü için zaten kısa olan boyu daha da kısalmıştı. "Hele bir bakayım!" diye ileri açıldığı zaman karşıdan gelmekte olan adam aniden silahın doğrultup "Dur kimsin sen!" deyip ona ateş açtı, o da elinde hazır silahıyla cevap verdi. Nöbetçi asker olay yerinde öldü; nöbeti devralmaya gelmiş olan diğer asker ise bunalıma girdi. Yine bir askeri cemseleri devrildi, birbirine paralel 5 çubuktan oluşan hafif kubbevari metal şebekesinin üzerine çadır çekilmiş kasasındaki 8 asker yaralandı.

Türk ordusu Xabur'un doğusunda 5 kilometre kadar ilerlemişti, batısında ise 1 kilometre. 2 Haziran 1983 tarihinde askerler geri çekildiler. Askerlerin çekildikleri keşfini de PKK militanları yapıp CUD örgütlerini haberdar etti. Zaten Zendûra vadisinin doğu ucuna kadar geri çekilmiş ve kurtarabildikleri eşyalarını çıplak araziye sermişlerdi. Görünüşleri perişandı.

KDP'nin direnmeden çekilmesi, hem Güney Kürdistan halkında hem de pêşmergelerde büyük tepkiye yol açtı. Kadınlar, "Erkekler dövüşmedi, ama askerler bize kadar gelseydi biz savaşırdık" diyorlardı. Bazı pêşmergeler, "1975 yenilgisi geri geldi!" diyerek battaniyelerini yaktılar. Pêşmergeler ve hatta bazı komutanlar, İran'da yerleşmiş olan

KDP yöneticileri için açıktan "Rahat yaşayan Humeyni milisleri!" diyordu. YNK kendi radyosunda KDP'nin Türk devletini çağırdığını iddia ediyordu. Bu durumlar PKK'nin lehine sonuçlar yarattı. Halk ve pêşmergelerde onlara daha bir sempati gelişti.

Agît, olayların arkasından tüm militanları toplayarak bir değerlendirme yaptı: "Gördüğünüz gibi KDP-CUD cephesi teslim oldu. Oysa ufak bir direnme bile Türk ordusunu perişan ederdi; pratikte ne kadar kof, hantal oldukları görüldü, tükendiler adeta. Belki bazıları diyecek 'Peki, siz niye Türklerin önüne geçmediniz?' Onlar CUD cephesi olarak direnmeme kararı almıştı, biz bunu çiğneyemezdik; yine bizim silah ve cephanemiz de yoktu, onlardan istedik ama tümü bizi kibarca reddettiler. Son olarak da, bizim arkadaşların hemen hepsi alana yabancıydı."

Bu sırada içeri giden keşif grubundan haber geldi. Ellerini çabuk tutmuşlardı: Beytüşşebap-Uludere arasındaki Türk askeri güçlerinin gidiş geliş hattını keşfetmişlerdi. Yine Beytüşşebap ile Uludere arasındaki bir Goyi aşireti köyünde tanıdıkları ilişkiler vasıtasıyla oradaki karakolu keşfedip, istihbari bilgiler toplamışlardı. Karakol iki kaza arasındaki asfalt yol üzerindeydi, 10 kadar asker vardı. Ayrıca Hêzil vadisinin başlangıcına yakın bir karakolu da keşfetmişlerdi, 9 civarı asker vardı.

***

Mayıs operasyondan sonra Agît, iki keşif ve istihbarat grubunu daha içeri gönderdi. Artık Zendûra'da kalmalarının uygun olmayacağını düşünerek, Erdal'ı çağırdı ve yanına birkaç arkadaş alarak kamp kurmak için yer keşfetmesini istedi. Üç gün keşfe çıkan Erdal, sonunda Kêşan Vadisini uygun buldu ve gelip Agit'e söyledi. Hazırlanıp oraya taşınmaya karar verdiler.

Operasyondan sonra KDP de ister istemez yeni bir üslenmeye geçti: Önce Xabur'da Leq-1 (Behdînan Bölge Komitesi) ile Zaxo Lejnesi denen Zaxo Yerel Komitesi birlikte kalıyordu. Operasyondan sonra Leq-1 üslenme için Zap vadisine götürülürken, ona bağlı çalışan Zaxo Lejnesi de Kêşan Vadisinin alt ucuna götürüldü. Böylece Xabur üzerindeki kamp üslenmeleri Kêşan vadisine taşınmış oluyordu.

Kêşan Vadisi, Zendura'nın tersine Xabûr suyunun batı tarafına düşüyordu; kuzeyden güneye akan bir suydu. Yukarıda, Irak-Türkiye sınırına birkaç kilometre uzaklıktaki Haftanîn köyü ve Qûraniş köyünden gelen iki dere ile Deriyê Dawetiyê'nin alt tarafında Bîtalma'dan gelen

su, Haftanîn köyünün altında bir yerde birleşerek Kêşan suyunu oluşturuyordu. Bu su, oradan aşağıya doğru inip Kêşan köyünü geçerek güneye doğru akıyordu. Alanda bundan başka, oranın batı tarafında, bu sefer, birçok derenin birleşimiyle oluşarak doğudan batıya doğru akıp Hêzil Çayı'na karışan bir akarsu vardı. Geliyê Pisaxa isimli bu vadi de yörede meşhurdu.

Erdallar Kêşan vadisine taşınırken, KDP'nin Zaxo lejne sorumlusu Tahir'le karşılaştılar. Selamlaşıp kendisiyle konuştular:

"Siz de mi bu alana taşınıyorsunuz? Biz de burayı uygun görmüştük. Biz üst tarafa sınıra yakın yerleşeceğiz. Artık burada komşu oluruz birbirimize."

Tahir iyi niyetli biriydi, hemen gülerek cevaplarını verdi:

"Tabi tabi kardeş, çok iyi düşünmüşsünüz, Kürdistan hepimizin toprağı, hepimize yeter. Kendinize neresi uygunsa oraya yerleşin."

Erdaller yukarı çıkıp Heftanin köyünün yakınında yüklerini indirdiler. Burayı keşif yaparken belirlemişlerdi. Sapa bir yerdi ve güzel bir kayalığı vardı. Pêşmerge kampından 30 dakika kadar yukardaydı. Soğuk suyu olan güzel bir pınarı vardı. Yükü indirince, "Ohhh, tam bize göre bir yer!" dedi Erdal, "Kim üstümüze gelse haftalarca bu kayalara mevzilenip çatışabiliriz." Biraz etrafa bakınan Çirav, "Galiba hiç yol geçmiyor buralardan, kimse bizi görmez, istediğimiz kadar kalabiliriz" dedi.

Hızla yeni yere taşınarak oda yapımına başladılar. Agit de geldi yanlarına. Sayıları epeyi vardı; 3 oda vadide yaptılar, artık tecrübe kazanmışlardı. Ayrıca su kenarındaki hazır bir odayı da onardılar. Bu odaya pêşmergeler gençlerin yeri anlamında "cihê lawa" diyorlardı. Sonra bu küçük kamplarını şenlendirdiler. Yönetimden Selim de geldi oraya. İsrafil de geldi. Zendûra'daki kampı tümden buraya taşıdılar; orada sadece 2 kişi kalmıştı. Artık ana kampları burası olmuştu. Selim, Agît ve Elazığlı Mazlum'dan oluşan bir kamp yönetimi de oluşturuldu, ki bunlar, Botan sahası yönetimi oluyordu. Selim ile Agît'in yanına Elazığlı Mazlum'un verilmesi, onun geçmiş pratiğinden referans alıyordu.

Mazlum, örgütün 1979 yılında yurtdışına çıkardığı ilk grup içinde yer almıştı. Beyrut'ta Filistinlilerin kampında kalıyordular. Mazlum burada aldığı eğitimden sonra Kemal Pir, Delil Doğan ve Mahsum Korkmaz'la birlikte bir grup gerilla olarak tekrar Kürdistan'a dönmüş ve Dersim-Elâzığ hattında, eli kulağında olan askeri cuntaya karşı PKK kuvvetlerinin yeniden düzenlenip hazırlanması için çalışma içinde olmuştu. Zorlu Cunta koşullarında, örgütle ilişkileri koptuğunda, sorumluluk düzeyinde yüksek bir performansla çalışarak hem yanındaki güçleri korumak hem içte boy veren inançsızlık ve yozlaşma hallerinin önünü almak hem de kitle kesimlerini umutlu tutmak için çaba göstermişti. Böylesi

zor bir dönemde inancı sarsılmadan ayakta durması çevresinin saygı ve güvenini kazandırmıştı ona. 1982 başında örgütle tekrar ilişkiye girip dışarı çıktığında, yurtdışında hem eğitim görmüştü hem de kendisi örgütün bu çalışması içinde sorumluluklar alarak ona katkıda bulunmuştu. PKK 2. Kongresi'nden sonra ise diğer militanlar gibi Kürdistan'a dönmüştü.

Haftanin Kampı'nda kalırken Mazlum, bu yerlerinden kaçakçıların gidip geldiğini belirterek daha gizli kalmak için ikinci bir yer yapma önerisinde bulundu. Bunun üzerine ilerideki bir sırtın arkasında daha uygun bir yer buldular. Agît, tüm gücü üç manga halinde düzenledi. Her manga kendine bir hazır çadır kurdu. Son bir manga kalmıştı, ama iki saat geçmesine rağmen halen çadırlarını kuramamışlardı. Yeri kazıyor, çadırı şöyle çeviriyor, böyle çeviriyor, kan ter içinde uğraşıyor, ama bir türlü beceremiyorlardı, daha çadırın demir direklerini bile dikememişlerdi. Zorlandıklarını gören Sarı Delil ile Tekin, kendilerininkini bitirmiş olduklarından, gidip onlara yardım etmek istediler. Yarı yolda iken arkadan Agît'in öfkeli bir biçimde sertçe çıkan "Nereye gidiyorsunuz?" sesi ile durdular. Agît bir kayanın üstünde oturmuş çadır kuranları izliyordu. "Arkadaşlara yardıma gideceğiz Agît arkadaş." "Bırak! Karışmayın, kendileri yapsın; onlar da herkes gibi Filistin'de bunun eğitimini görmüşlerdi… Bir çadır kuramayanlar bir ülkeyi nasıl kuracaklar?" Bunun üzerine gidenler durdu ve yerlerine döndüler. Çadırla uğraşanlar, tüm arkadaşlarının yargılayan affetmez bakışları altında, epeyi utanmış olarak, kan ter içinde sonunda zorbela çadırlarını kurdular.

Botan'a gidecek olup da henüz gidememiş olan keşif-istihbarat gruplarının hepsi bu yeni yerindeydi artık.

Militanlar burayı sevmişti. Haftanîn köyü kamp yerlerine yakındı. Alanı biraz keşfetmişlerdi; ve başta Geliyê Pisağa olmak üzere yörenin güzelliğini pêşmergelerden de dinlemişlerdi. Agît'in kendisi de dâhil artık kalan gruplar Kuzey Kürdistan'a yola düşeceklerdi. Bu nedenle yönetim olarak oturup son durumu Abbas'a bildirmek üzere bir not yazdılar; ve "Biz Haftanîn alanındayız artık, not ve grup gönderdiğinizde buraya gönderirsiniz" diye not düştüler.

"Haftanîn" dedikleri alan, Haftanîn köyünün çevresindeki geniş bir alanı kapsıyordu. Batıda Hêzil Çayı'na, doğu tarafında Xabur'a kadar uzanan, kuzeyde Goyi aşiretinin alanı olarak Irak-Türkiye sınırından güneyde Kêrê sıradağına, Zaxo taraflarına doğru uzanan yöreydi. Kêrê sıradağı bu alanın güney tarafına düşüyordu. Alçak bir dağ olan Kêrê bazı kopukluklarla denebilir ki Cûdî'den Metina, Garê taraflarına kadar gidiyordu. Xabur, Kêşan, Hêzil gibi akarsular bu dağı keserek aşağı akıyordu. Türkiye sınırına 3-4 kilometre uzaklıkta olan Haftanîn köyünün

üstünde yüksek dağlık-zozanlık bir alan uzanıyordu bu sınıra paralel; ormanlar ve zozanlar kat kat dizilmiş bir doğa harikası gibiydi burada. Daha kuzeyde Uludere'nin Roboski köyü yer alıyordu. Alanın güney doğusunda Nizorê yamaçları yer alırken, alt doğu ucunda Bektoriya deresi bulunuyordu.

Herkesin görüp hayran kaldığı bir yerdi; orada yaşayanlar anlata anlata bitiremiyorlardı burayı.

Her köşenin güzelliğinin yanı sıra, nerdeyse her birinin bir hikâyesi de vardı. Haftanîn köyünün kuzeyinde sınırdaki Tanîn Zozanları üzerine vakti zamanında büyük bir kavga çıkmış diyorlar. Goyîlerle güneydeki Sindî aşireti arasındaymış bu çatışma. Bu yüksek ve verimli zozanlar aslında Sindî aşiretininmiş; adı da zaten halen Tanîna Sindiya'ydı. Goyîler bu zozanlardan faydalanmak isteyince kavga gelişmiş; kılıçlar çekilmiş, batur kişiler er meydanlarında bir bir düşmüş. Sonunda Goyîler'e güç getiremeyen Sindîler, bir gün Haftanîn Köyü'nde otururlarken oranın güzelliğini ve üstündeki zozanların verimliliğini keşfetmişler. Ve "Ev der çi qes xweş e, heft Tanîn dike!" demişler. Ve Tanîn Zozanları'ndan vazgeçip burayı değerlendirmeye başlamışlar. Orayı hemen şenlendirmişler, evler inşa etmişler peş peşe; yetişkinler harıl harıl çalışırken, çocuklar anadan üryan toz toprak içinde oynaşmış, kuzular tatlı tatlı meleşmiş. Bêrîvanlar zarif parmaklarıyla süt sağdıklarında, çoban yavukluları onları gizliden gizliye izlediğinde kıkır kıkır gülüyorlarmış.

Haftanîn Köyü'nde, geniş bir kucak büyüklüğünde soğuk mu soğuk bir pınar akıyordu. Yazın, kavrulan her yüreğe bir tas buz gibi su serpiliyordu buradan. Pınarın başında boy atmış olan yabani elma ağaçları meşhurdu. Sonbaharda olgunlaştıklarında küçük sarı sarı elmalar mayhoş tadında güzelce yeniyordu. Öncesinde ekşimtırak bir tadı olduğundan yenilmiyordu. Yine de doğayla koyun koyuna olan köylüler onun da bir yolunu bulmuşlardı. O zaman da elmaları közün içine atarak patates gibi pişiriyor ve öyle yiyorlardı. Bu şekilde ağıza hoş bir tat veriyordu.

Haftanîn Köyü, batı tarafında yer alan Düğün Kapısı anlamına gelen Deriyê Dawetiyê ile bir birbirine bakan köydü. Deriyê Dawetiyê, yan yana dizilmiş, başı asi bireyler gibi dik birkaç tek parça yüksek kayalardı. Uzaktan bakıldığında–Şemdinli'nin Govendê Dağı kadar olmasa da-bunlar da aynen düğünde, mutluluk içinde halay çeken insanlar gibi görünüyorlardı. Dağların sert kurallarından baştaki taç gibi duran bir özellik olarak, bu kayalar arasından da özellikle zorlu bir yolculukla patikadan yukarı çıkılıyordu. Burası yol vermez sarp kayalık olduğu ve düğündeki bir halaya benzediği için de zaten adı "Deriye Dawetiyê" olmuştu. Zorlu kayalıkları vatan edinmiş dağlı Kürtlerin hoşuna gitmişti bu isim ve o adla çağrıla gelmişti. 2250 metre rakımlı bu, her şeye üstten

bakar gibi gururlu duruşuyla bu alan, yüksekliği nedeniyle Şırnak-Uludere ile Uludere'nin Becûh Köyü'ne hâkim bir yerdi. Uludere'nin Bêcûh Köyü alanındaki Girê Spî de sınırda, 2150 rakımıyla epeyi yüksek bir yer sayılırdı. İşte, bu alanların karışışında, Irak sınırının öte tarafında yer alan 2147 rakımlı dağın doruğunu aşınca artık yıllardır adıyla etrafa epeyi nam salmış Haftanîn alanındaki PKK kampına iniyordun.

Burada şunu da belirtmek iyi olur; tarihi M.Ö. Urartular ve Medler dönemine uzanan, yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk geçen karasal bir iklime sahip, Hêzil Çayı'nın önemli bir kolu sayılan, alanı ikiye bölen "Qilaban Deresi"nin burası için önemli bir su kaynağı olduğu, hakeza Kürdistan'ın birçok yeri gibi flora ve fauna bakımından zengin olan tarihi Kürt ilçesi Uludere(Qılaban)'in, Sûwar, Serhe, Meydan, Elcan ve Şiriş gibi önemli yaylalarından biri de-suni sınırların geçersizliği nedeniyle-Haftanindi. Uludere-Haftanîn hattında başta dağ keçisi olmak üzere, ayı, yaban domuzu, geyik, tavşan, tilki, keklik, ayrıca birçok kuş çeşidi vardı. Şu da dikkat çekici ki, Türkiye-Kuzey Kürdistan'da soyu tükenmiş olan Hazar Kaplanı'nın sonuncusu, en sonu bu alanda görülmüş ve bir köylü tarafından vurulmuştu. Bu cins kaplan yakın tarihlere kadar Kürdistan'da Siirt, Şırnak, Uludere ve Çukurca taraflarında Irak sınırındaki dağlarda, yine vadilerde, kaplan türünün önemli bir rengi olarak yaşıyordu. Tüyleri sık ve çizgi renkleri soluk olan yalnız yaşayan hayvanlardı. Boyun altı beyaz ve karın kısmı ya kremi ya da beyaz olan bu cinsin, sırt kısımları kırmızımsı portakal rengi veya kırmızımsı kahverengi olurken, bacaklarının dış kısmı sarı, iç tarafı beyazdı. Kürdistan'ın canlı varlık zenginliklerinden güzel bir hayvanın soyu daha böylece tükenmişti.

Haftanîn alanındaki Geliyê Pisağa için köylüler, "Kürdistan'daki cennet!" diyorlardı. Her türlü meyve vardı burada. Hem doğal yetişmiş hem de köylüler tarafından ekilmiş… Belki on çeşit üzüm vardı; her birisinin tadı bir başkaydı. Köylüler, çok sevdiği küçük ve tatlı yabani inciri, orada yetişen diğer çeşit çeşit incire değişmiyordu. Şeftali, elma, kayısı, değişik türde erik, armut, yabani armut, yabani alıç gibi meyvelerin üstünde bol sayıda bittiği ağaçlarının zengin dalları, çocukların ve gençlerin acımasız taş yağmurlarının mağduruydular.

Bazı yerlerde genişleyerek, bazı yerlerde daralarak kıvrıla kıvrıla Hêzil'e doğru akıp gidiyordu vadi. Güney tarafındaki meşhur Xantûr dağı, yüksekliğiyle adeta heybetli bir muhafız gibiydi yanı başında. Hele baharda, vadinin her iki tarafındaki yükseltilerde bir hayli boy atan soryas, gûlik ve daha türlü türlü ot köylülerin sofrasından hiç eksik olmuyordu.

Agît durdu, etrafındaki bu güzelliklere baktı ve derin bir nefes alarak, "Kürdistan gerçekten uğruna ölümlere gitmeye değer bir ülke!" dedi.

***

Abbas, Lolan üzeri Rajan köyüne gidiş yolunda iken Türk devletinin Güney Kürdistan'a yönelik operasyonunu duydu; gelişmeleri takip edip bilgiler almaya çalıştı. Daha sonra, bu olayın sonuçlarını merak eden, bir an önce yerinden bilgi almak isteyen ve özellikle rapor konusunda çok hassas olup gecikmesini hiçbir şekilde kabul etmeyen Apo'ya, hem kendi çalışmaları hem de operasyon hakkında bilgi verdi. 6 Haziran 1983 günü, her zaman üstünde taşıdığı kalınca ve kapağı ince bir elastiği bantla kapanan cep defterini çıkarıp yazmaya başladı:

"Bölgedeki ve Türkiye'deki politik gelişmeler, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini geliştirebilmek için elverişlidir. Mücadeleye sırt çevirmemek ya da iflah olmaz bir oportünist olmamak ancak ulusal kurtuluş mücadelesini geliştirmekle mümkündür. Fakat, KYB'den daha az saldırgan ve komplocu olmayan bizdeki benzerleri, böyle bir ortama girmeye bile cesaret edememektedir.

İran yönetimi Türkiye'de bir Kürt ulusal kurtuluş hareketiyle ilişkiden ısrarla kaçınmaktadır. İlişki istenmiş olmasına rağmen, henüz bir sonuç çıkmamıştır. Doğu Kürdistan halkı içinde milliyetçilik güçlüdür ve devlete karşı kesin düşmanlık vardır. Devlet ise daha çok I-KDP'ye dayanarak egemenliğini geliştirmeye çalışmaktadır. Kitleler bu ortaklığa karşıdır ve bu temelde İ-KDP'yi desteklemektedir."

Abbas, her gün geç saatlere kadar çalışmaktan yorgundu; yorgunluğu suratından, ekspresyonizm akımının öncüsü sayılan Edward Munch'un ünlü çığlık resmindeki yorgunluğu akıyordu sanki. Kolay değildi, 600 yıllık bir devlete karşı, birkaç kişiyle bir ölüm kalım savaşını başlatmak! Eline fırsat geçememekten ve bir de dağ koşullarında fazla gerekli görmediğinden olacak, uzamış sakalı da, ressam Osman Hamdi Bey'in ünlenen "Kaplumbağa Terbiyecisi" tablosundaki sakallı haldeki ressamın yoğunluğunu tamamlıyordu adeta. Ama o, bunlara hiç aldırış etmiyordu, örgüte katıldığından beri bir makine gibi durmadan çalışmasını biliyordu sadece.

"Çatışma ortamı Doğu Kürdistan'da kitlelerin desteğini kazanmayı güçleştirmektedir. Sınır boyunun önemli bir kesimi İ-KDP ve gerici ağalar elindedir. İ-KDP'nin bize karşı saldırgan tutumu vardır; onunla ilişki arayıp, anlayışımızı ve diğerleriyle ilişkimizin durumunu anlatmak bence en doğrusu olacaktır.

Mesut ve İdris'le gelişmeler üzerine konuştum. Çıkmazda oldukları açıkça görülüyor. Genel hesapları önce Celal'in yok edilmesi ve daha sonra Irak ve Türkiye'ye karşı mücadelenin örgütlenmesi yönünde. Biz Türkiye'nin durumunu öne çıkardık. Mücadeleyi geliştirmek için pratik destek istedim. Bu konuda bir yazı vereceğim… birlikte her iki parçada yapılması gereken pratik çalışmaları içerecek ve bu doğrultuda, İran olanaklarından yararlandırma, Irak'ta daha büyük kuvvet olarak bulunma, biraz silah verme ve ortak basım araçları örgütleme gibi istekleri kapsayacak. Fazla sonuç alacağımızı umut etmiyorum."

Abbas bu kısmı yazarken, geçmişe gitti. Kürdistani olduğunu söyleyen bu KDP'ler kendilerini ne zaman satacaklardı acaba? "Sonunda satacaklar da, ne zaman" dedi, düşünceli bir halde. O an nedense aklına İncil'deki İsa'nın son akşam yemeği geldi. Havari Yehuda İsa'yı 30 gümüş dinara satmamış mıydı? Şimdi sadece fiyat artacaktı. O yemekte İsa, etrafındaki havarilerine "İçinizden biri beni ele verdi!" der ve bu yüzden üzülür. Kardeşler tarihte birbirini çok satmıştır. Hakeza, İskoçların efsanevi lideri Wallace'in ölümüne neden olan İskoç asilleri değil miydi? Camoka, kan kardeşi Cengiz Han'ı tuzağa düşürmemiş miydi? Spartaküs'e ihanet edip gemileri getirmeyenler ruhunu 5 paraya satmamış mıydı? Zaten Sezar'ın "Sen de mi Brütüs?" sözü, artık tarihin dillerden düşmeyen çok öğretici bir sözü olmuştu. Abbas, bir taraftan bunları düşünürken bir taraftan da yazmaya hiç ara vermeden devam ediyordu.

"IKP'nin MK üyesi ile görüştüm. P.B ile görüşeceğim. Aziz Muhammet ile görüşmemizi istiyorlar, kendileri ona iletecekler. Hala Ala Rizgarî, KUK gibi güçleri barındırıyorlar, ama bize muhtaçlar. Sıkışmışlar ve gözlerini Sovyet sınırına dikmişler, o alanları bizim tuttuğumuzu belirttim.

Sınır gerilerine yerleşmeye çalışıyoruz. Bu ilk pratik adımları attıktan sonra yerleşik bir çalışmaya geçebiliriz. Ancak, çalışmalar zorluklarla karşılaşıyor; olanaklar kıt, gelişmeler ve çalışmalar ağır oluyor. Biz sabırlı ve dikkatli çalışmayla zorlukları yenmede kesin kararlıyız. Arkadaşlar bir bütün olarak istekli, fakat pratik çalışmada yetersizlikler önemli oranda var. Bu nedenle adeta her şeye müdahale etmek durumunda da kalıyorum, birçok konuda bu nedenle zorlanıyorum."

En güvendiği insana, içinden geleni açıkça söylüyordu: "Zorlanıyorum!" Bu söz pek ondan duyulacak bir şey değildi, ama o kadar yalnız kaldığını hissetmiş olacak ki, bunu dile getiriyordu. "Zorlanıyorum" da dese, "Güç getiremiyorum da dese," yani ne derse desin, onun kitabında pes etmek yazmıyordu. En güvendiği insana, sadece ona bu tür ruh hallerini yansıtabilirdi, ama o kadar işte… Gerisi gelmezdi; gerisi pratikten dersler çıkararak çalışmalara devam etmekti. Çünkü onun inancı Cemal

Süreya'nın şu kısa sözünde özetlenen bir şeydi: "Neden mi insana bir şans daha verilmez? Çünkü, yaşanılanları tekrar tekrar yaşatma korkusu barındırdığı için." O da hata yapmamak, Apo'nun kendisine verdiği bu şansı iyi değerlendirmek istiyordu. Yoksa ikinci bir şans olmayabilirdi.

"Birimlerin uygun alanlara gönderilmek üzere görevlendirilmesiyle bizzat ben uğraştım. Hala sürdürmekte olduğumuz bu çalışmalar çerçevesinde, şimdiye kadar 9 yeni birim gönderildi, üç birim gönderiliyor ve iki birim de Suriye'den gönderilmişti, böylece on dört birim ve ellinin üzerinde arkadaş sınır bölgelerinde görevlendirilmiş oldu. Belirlenen alanlar son derece elverişli alanlardır. Kürdistan'ın coğrafyası bu alanda gerçekten son derece güçlüdür. Kitle potansiyeli bir hazinedir. İnsanların çoğunluğu –aşiretler de dâhil– devlete karşı durumdadır ve silahlıdır. Bu, çoğu yerde aşiret düzeyindedir."

Bu kısımları yazarken kalemi daha bir şahlanmıştı: umut verici şeylerdi yazdıkları. Bir hattat ustalığıyla, el yazısı olmasa da, cetvelle çizilmiş gibi attığı çizgilerle her harfe estetik görünümleriyle bir ruh veriyordu adeta. Bütün dikkatini yazıya veriyor, çalakalem üsluba hiç başvurmadan, ağır ağır, ama oturaklı düzgün harfleri tesbih habbeleri gibi defterin çizgileri üzerinde diziyor, arada bir hem içerik hem biçim olarak nasıl olmuş diye durup yazdıklarına bakıyor sonra devam ediyordu:

"Bizden kısa bir süre sonra da devletin bilinen saldırıları gelişti. Planlarımız karşılıklı çatışıyor ve saldırı esas olarak bize karşı, yani kadro gücümüzle elverişli bir potansiyel olan kitlelerin birleşmesini engellemeye yönelik gelişti. Olay açık bir gerçeği gösteriyor ki, bastığımız her yerden savaş fışkırıyor ve fışkıracak. Talimatınız doğrultusunda çalışmak üzere Cizre ve Sason'dan Kars'a kadar olan alana giriyoruz. Bu önemli bir adımdır; kısa sürede ciddi gelişmeler doğuracaktır. Biz, sabırlı ve dikkatli bir çalışma yürütmeye özen gösteriyoruz, ancak adımların desteklenmesi gerekiyor. Bu adımları bu alandaki pratik ortam kaldırmakta ve gerekli kılmaktadır. Ancak bunun Türkiye cephesi de vardır. Ve mutlaka oradan da karşılanması gerekir.

Bu yaz çalışmalarımız bu alanlarda sürer. Öyle sanıyorum ki, daha iç bölgelere ancak önümüzdeki baharla ulaşabileceğiz ve bu ulaşmayla birlikte çalışmalarda bir adım daha ileri atmak gerekecek."

Gittikçe umut veren ve başarı hanesine yazılacak kısımları kâğıda döktükçe, başta çehresinden bir boya gibi akan, yorgunluğu da yerini aniden mutluluğa dönmüştü. Susturulmuş ve epeyi dalgalı sarı saçları, güneşli havada çevredeki doygun renklerin ortasında en çok öne çıkan ve dikkati çeken şeylerden biriydi.

***

Bundan on gün sonra ise Agît kendi bulunduğu noktadan Apo'ya rapor yazıyordu. Buruk bir mutlulukla yazdıklarını kaleme alıyordu. Çünkü henüz kafasındaki büyük hedeflere ulaşmamıştı, ama diğer yandan, bazı adımlar atmışlardı, bunlar onu gönlü hoş kılıyordu. Parlak siyah ve hafiften sert kıllı saçlarını, bu sefer eliyle dağıtarak hepsini alnına döktü ve harfleri kâğıda dökmeye başladı:

"Atmak istediğimiz adımları attık. Ama henüz yeterince örgütlenmiş değiliz. Zaten örgütlenseydik çok önemli şeyler yapabilirdik. Yine de yapabileceğiz. Çünkü sınır boşaltıldığında Türk karakolları savunmasız kaldı. İç faaliyete buradan müdahale edecek arkadaşlar gelmeli. Türk devleti istihbarat faaliyeti ile nokta operasyon taktiği izleyecek. Özellikle sınırda sık sık pusu kuruyor. Bu yüzden gelecek arkadaşlar iyice uyarılmalı.

Malzememiz çoğaldı, bu yüzden elbise ile yüklerini ağırlaştırmasınlar. Buraya gelsinler, istedikleri kadar elbise veririz. Bize gerekli malzemeler; en fazla dürbün. Birimlerin çoğu dürbünsüz, son olayda çok zorlandık. Evet, zamanla halktan temin ediliyor, temin edenler de var. Ama başlangıçta epey gerekiyor. Son yolladığınız küçük dürbün çok kaliteliydi."

Her ne kadar gerekli şeyler olsa da, Agît bu isteklerini yazarken yine de sol tarafında parlayan ışıkta hafif bir sönüklük hissetmedi değil. O, Apo'ya bu tür şeyleri yazma gereği duymadan hey şeyi, zengin bir devasa ülke olan Kürdistan'dan karşılamak istiyordu. Kürdistan'ın kapılarını açmak istiyordu. Başkaları tarihte yapmışsa, kendisi niye yapmasındı?

İzlandalı Viking savaşçı ve şair Egill Skalagrimsson'un,

"Kurt dişlerine boyasını veren
bolca kızıl kuğunun eti oldu.
Kılıç çiyinin şahini
bozkırın kahramanlarıyla beslendi.
Korsanların ayındaki yılanlar
Demirlerin arzusunu yerine getirdi."

Metaforik şiirdeki döngünün şimdi de Kürtler için işlemesi gerektiğini düşündü. Şimdiye kadar, sayısız saldırıda Tanrıların arzusudur diye, kurt dişlerine boyasını veren, hep kızıl kuğunun eti Kürtler oldu. Şimdi artık bu tarih değişmeliydi. Değişmese, artık "Kürt" diye bir insan saygınlığı kalmayacaktı. Bu düşüncelerine mutluluğunu yatırmış birinin inancıyla kaleme tekrar sarıldı:

“Yine varsa, arkadaşlar matarasız gelmemeli. Yayın ne kadar gelirse o kadar iyi olur. Son olayda malzemede sıkıntı çektik. Buradaki güçler siyasi nedenlerden vermiyorlar. Özellikle B-7, BKC, mayın ve TNT takımı, fünye bunlardan birer tane. Kaset ve Arapça yazı da. Arapça yazıları o kadar istiyorlar ki, 5-10 tane yetmiyor. Suriye’de videoları seyredenler olmuş, eğer yollama olanağınız olsa yararı fazla olur. Son olaylara ilişkin fotoğraflar çektik, ama filmler dolmadığı için yollayamadık. Olanak varsa uzağı yakınlaştıran fotoğraf makinaları var ya da zaman kaybını önlemek için hazır çekenler, gönderilebilir. Küçük film makinasını da bolca filmleriyle yollayabilirsiniz. Arka sayfada işgal olayını gösteren bir kroki yapıyoruz.”

Keşif ve istihbarat gruplarından bazıları önceden içeri girmişti zaten; kalan gruplar da o hafta içinde üçer-dörder kişiler halinde Botan’a girdi ve herkes kendi alanına yöneldi. Agît de PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan’a Haziran’ın ortalarında en son notunu yazdıktan sonra kendi alanına yöneldi.

***

TC’nin mayıs operasyonu, her yerde herkes tarafından tartışılıyor, doğru anlaşılmaya çalışılıyordu. Böyle ordularıyla sınırı geçerek Kenan Evren Cuntası ne yapmak, ne tür mesajlar vermek istemişti? Bu soru herkesi ilgilendiriyordu. Haziran başında kendini ziyaret eden Güney Kürdistanlı bir heyete Apo şunları söylüyordu:

“ABD emperyalizmi, bölge üzerindeki amaçlarına ulaşmak için, her yolu denemesine rağmen, başta SSCB olmak üzere sosyalist ülkelerin bölgedeki ilerici güçlere sağladığı destek sonucu gösterilen direniş karşısında, özellikle İsrail eliyle hayata geçirmeye çalıştığı politikası tıkanmıştır. İşbirlikçi Arap devletleri, İsrail benzeri yöntemlerle bu politikayı hayata geçiremeyeceğinden, bu fonksiyonu en çıplak bir biçimde oynayabilecek ülke Türkiye’dir. Türkiye’ye yüklenen bu rol, en açık bir tarzda son Güney Kürdistan işgal hareketinde görülmüştür. Bu görev ancak, emperyalist ruhlu ve bölgede ikinci bir İsrail kesilen faşist Türk yönetimi tarafından yerine getirilebilecektir.”

Apo’nun yapısal bir coşkulu ruh haliyle dile getirdiği bu sözleri, karşısında oturan heyet başlarını uzatmış can kulağıyla dinliyordu. Heyette CUD-Irak Demokratik Vatan Cephesi (I-KDP, IKP, PSK, PASOK) içinde yer alan örgütlerin temsilcileri vardı. PKK Lideri, onları etkilemek için, yıllardır epeyi yüklenmiş olduğu bilinçle doğuştan gelen ikna yeteneğini birleştirerek, halen gençlik sınırlarının vermiş olduğu var olan enerjisini sarf ediyordu.

Apo, karşısındakilerini küçümsemiyordu, ama kendisi ile aralarındaki farkı da yok sayacak değildi. Her şey bir tarafa kendisi bir lider, onlar şu veya bu düzeyde örgüt yetkilileriydi. İçinden "Bunları ikna edebilsek çok iyi olur. Orada arkadaşlara yardımcı olurlar. Doğu ve Güney Kürdistan'daki asıl güçler, YNK'yi ayrı tutarsak bunlar işte" diye düşünüp öyle konuşmaya yükleniyordu. Karşısındaki kişilerin cüceliklerine bakıyor, ama saygıda bir menfi yaklaşım içine girmeden, adamları o meşhur delici bakışlarıyla düşünce ve kişilik olarak, "Bakar, belli etmez" deyimine uyarcasına misafirlerine bazen sakince, göz bebekleri hiç kıpırdamadan, bazen kendi yuvaları içinde çok dikkatli olmayan birinin hiç de anlamayacağı şekilde, bir ateş güllesi gibi dönerek bakıp inceliyordu. İlk birkaç dakikada her bir misafirinin kişilik çizelgesini kafasında çıkarmıştı bile: Genel olarak bilinçsiz ve geri insanlardı. Ama bunu onlara elbette ki, kesinlikle sezdirmeyip aksine onları-PKK lisanında pek yer bulmayan bir deyimle-pohpohlamak lazımdı. Çünkü memnun ayrılmalıydılar; zira hem misafirdiler hem de kendileri için lazımdı onların küçük ya da büyük örgüt çarkı…

Apo, ta 1979 yılından beri nerdeyse 4 yıla yakın bir süredir durmadan kendisi Şam ve Lübnan'da hem bu örgütler hem de başta Filistinliler olmak üzere Ortadoğu'nun diğer örgütleri ve devletlerle durmadan ilişki içinde olup görüşerek, bölge çapında bir mevzi kazanabilmek için gerekirse gururundan taviz veriyor, gerekirse yerine getirilmesi en ağır olan sözleri onlara veriyor, gerekirse saatlerce dil dökerek diğer reformist Kuzey Kürdistan örgüt ve partilerinin kendileri aleyhinde bölgede yürüttükleri kampanyayı boşa çıkarmak istiyor, gerekirse de cesaret yıldızını alnının tam ortasında görünür kılarak en radikal sözleri onlara söylüyordu. Zeki bir insan olarak yerine ve karşısındakine göre davranıyordu. Diğer taraftan, başlarda Xalit Hoca ve Sömürge Hasan, sonra da Agît ile birlikte üçü aynı bu Kürt örgütlerinden her iki tarafla ve yöredeki etkin şahsiyet ve aşireti elinde tutan ağa kesimiyle benzer türde görüşmeler yapıyorlardı zaten. Apo, şimdi de özellikle dağa giden arkadaşlarına katkısı olur diye bu önemli görüşmeyi yapıyordu.

"Her şey dengi dengine" sözünü doğrularcasına, en ortada oturmuş olan en büyük örgüt olarak I-KDP'nin temsilcisi, kafasına geçirmiş olduğu beyaz yün elyafından örülmüş külahın üzerine bağlanan iki büyük kırmızı kefiye ve üstünde liver rengi yazlık viskon kumaştan yapılma ve belli ki özenle ütülenmiş Kurdî takım ile konuşmak için hazırlandı. O da Kurdî takım giymiş olan PSK temsilcisi dışında diğerlerinin hepsi farklı renklerde ve jilet gibi ütülenmiş modern takım elbise giymiş, birer ince kravatla o sıcakta boyunlarını adeta yağlı urgan gibi sarmış sıkıyordu.

Apo gibi I-KDP temsilcisi de doğal olarak sözlerini Kürtçe yapmaya başladı:

"Türk Ordusu'nun Kürdistan'a yaptığı operasyon, önceden planlanmış bir harekâttı. Biz biliyoruz ki, bu saldırının arkasında çok kapsamlı güçler var. Biz CUD olarak buna şiddetle karşıyız. Bu saldırı ile Irak devrimci demokratik muhalefeti ile Kürdistan yurtsever güçlerine ağır bir darbe vurulmuştur." Konuşan temsilci bunları söyledikten sonra, onu tamamlarcasına yanındaki hemen araya girip "Ama biz de sonuna kadar var gücümüzle Türklere karşı sıkı direndik" dedi.

Bu son söz üzerine Apo'nun yanında bulunan ve bir nevi korumalık yapanların yüzlerini ince bir gülümseme aldı. İçlerinden biri tam gülecekti ki, Cibinli Orhan(Hüseyin Sarıçiçek) ona sert bir biçimde baktı. Kendini tutamayan koruma usulca oradan uzaklaşarak kahkahalarla güldü. Hafif gülümsemeden bile rahatsız olan Apo, tüm ciddiyetiyle tekrar konuşmak için hazırlandı. Önündeki, koltukların boyuna göre yapılmış büyük sehpa masanın üstündeki, ince boğazlı ve üzerine ayrık sarı renkle iki taraflı, bakanı kendinden alan, parlak mavi-beyaz renkleriyle anemon çiçeği resmi yapılmış cam sürahiden, boğazını ıslatmak için, sürahi gibi boğazlı, ağzı geniş, karın kısmı göbekli ve kulpu da olan alimünyum bardakla iki yudum su içti; "Ihmm! Ihmm!" diye bir iki ses çıkararak ses telllerini hazırladı.

Sonra, bu güzel sürahi ve bardağın oturmuş olduğu büyük sehpa masaya baktı: ne kadar estetikti! Köşeleri kırık dikdörtgen bir tablası vardı. Tablanın üstü, fildişi renginde ve ilk bakışta fildişi zannedilen büyükçe kare fayanslarla döşenmiş, kenarları ise ahşaptı. Hoşuna gittiğinden, tablasını iki parmağı arasında çok kısa bir süre tuttuğu masanın ayakları, Lideri çocukluğuna götürmüştü. Alt kenarı beşiklerinki gibi, sallamak için kavisli değil, tabi düzdü, ama tahta ayakların üst kısmı tıpkı onlarınki gibi içe doğru oyuk olup, incelen şekildeydi. Bir süre iki parmağı arasında kavradığı sehpaya baktı, sonra bir hayalden uyanır gibi "Evet" deyip tekrar ortama döndü:

"Şunu da belirteyim ki, Irak devrimci-demokratik muhalefeti, Kürdistan yurtsever güçleri ve Türkiye Sol'u, Türkiye'nin konumunu anlamakta güçlük çekiyor. Faşist Türk Cuntası, yeni 'Doğu'ya açılma politikası gereği' bu son mayıs ayı saldırısıyla da yetinmeyecek, Irak'taki gelişmelere bağlı olarak daha boyutlu saldırılar gerçekleştirecektir. Bunu şimdiden hatırda tutmalı. Bölgedeki bu gelişmeler ve Türkiye'nin üstlendiği rol, Iraklı ve Kürdistanlı güçlerin bunlar karşısında duyarlı davranıp ilişki ve ittifaklarını güçlendirmelerini gerektirir. Birlik esprisine en çok ihtiyaç duyulan bir dönemde, Güney Kürdistan'daki iç çatışmalar, Sad-

dam rejiminin yıkılması yönündeki çabaları menfi etkileyip, sonuçta gericiliğe hizmet etmektedir. Yıllarca özlemini duyduğumuz halk birliğinin sağlanması için çatışmalardan kaçınılmalıdır. Mevcut ayrılıklara askeri değil, politik çözümler aranmalıdır."

Apo, karşı heyetin de sözlerini onaylamasıyla, nasıl ki faşist Türkiye ile Irak'ın Kürtler'e ve devrime karşı kendi aralarında işbirliğini geliştiriyorlarsa, devrimci ve ulusalcı örgüt ve partilerin de kendi aralarında destek ve dayanışma ilişkisini çok daha fazla ilerletmeleri gereğini dile getirip, dolayısıyla bu tür görüşmelerin artık ülke içinde silahlı ve silahsız aktivite üzerinden yapılmasının önemini vurguladı.

Apo, burada, kısa süreli bir nefes alıp düşündü biraz. Bu insanlar bilinçsizdi, bunları iyice aydınlatmak gerekiyordu, ondandır ki epeyi yoğunlaşmıştı. İçinden, "Kürdistan kanayan bir yara haline gelmişti" dedi ve o an bir sızıyı yüreğinde hissetti. Bu düşüncesi Yannis Ritsos'un o vurucu şiirini hatırlatıyordu insana:

"Vakit geç.
Ölüm geri çeviriyor beni.
Hayat istemiyor.
Ben şimdi nereye gidebilirim ki?..."

Kürdistan'ın mevcut durumda yaşadığı hali, bu kısa şiir özetler gibiydi. Bu kadim ülke ne yok oluyor ne de var oluyordu. Apo devam etti:

"Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi çeşitli tehlikelerle yüz yüzedir. Bunlara karşı ciddi önlem alınması zorunludur. Kürdistan Devriminin taşıdığı özellikler, onu adeta kanayan bir yara durumuna getirmiştir. Günümüzde Kürdistan üzerinde iki çizgi çatışmaktadır: emperyalizme ve sömürgecilere bağımlı işbirlikçi eğilimle, Kürdistan halkının öz gücüne dayalı devrimci-yurtsever çizgi."

Dost heyetin, Apo'nun düşüncelerini onaylamasının ardından toplantı sona erince, kısa bir aradan sonra yemekler büyük sehpa masaya gelmeye başladı.

Görüşme orta yaşta evli bir yurtsever ailede yapılmıştı. Toplantının evinde yapılmasına, adeta skoru en yüksek yarışmacılar gibi sevinen evin aile reisi ve eşi, görüşmenin olumlu sonuçlanmasına ise durmadan gülerek mutluluklarını gösteriyorlardı. Çok bağlı oldukları Apo evlerinde Kürdistan için bir önemli görüşme yapmıştı! Bundan daha büyük ne olabilirdi. Görüşme sırasında, toplantı yerine on metre bile yaklaşmayan ev sahipleri, yemek esnasında çocuklar gibi faaliyete geçtiler. Orhan ve evin çocuklarının da katılmasıyla kısa sürede büyük sehpa öyle bir donatıldı ki, yok yoktu. Fazladan bir bardak koyacak yer bile kalmamıştı sehpada: Başta Apo'nun sevdiğini bildikleri şehriyeli, iri pat pat gibi taneleriyle bulgur pilavı tam ortaya konulmuştu. Apo, çatalı bir lastik topu

büyüklüğündeki, içi pirinç ve et dolu bir dolmalık bibere batırıp önce misafirlerin tabaklarına, sonra da kendisininkine koyarken, ağzını genişçe açıp gülerek, "İşte bu tam Kürt yemeğidir" demekten geri durmadı. Bütün bu şaheserin ardında evin kadını vardı. Hepsini kadının kendisi yaptığı gibi, masaya nasıl dizileceğini de kendisi planlamıştı. Zira çok sevdikleri Apo evlerinde yemek yiyecekti….!

Otuz yaşlarında, uzun kızıl saçlı, çok hafif kızıl ve hafiften uzunca yüzlü, 1,73 boylarında Urfalı bir kadındı; ama ancak 23-24 yaşlarında gösteriyordu. O kadar güzel ve bakımlı biriydi ki, tam yanağındaki, az uzaktan bakıldığında tıpkı küçük bir siyah lotus çiçeği gibi görünen ve anında insanın kalbine ilişiveren beniyle, sanki ünlü bir ressama modellik yapmaktan daha yeni gelmiş biri gibiydi.

Yemekleri hazırlamaya bir gün öncesi sabahtan tek başına başlamıştı. Önce uzun kızıl saçlarını, etrafı beyaz iplikle çok ince bir şekilde birbirinin üzerinden aşırmalı bir şekilde kenarlıklarla süslenmiş pamuk ipek eşarbını sıkma baş yaparak, kafasına bağlamış, ardından mutfağın yeşilimsi ve odaların gri rengiyle uyumlu, açık gri renkte, açık yeşil pötikare desenli ve etrafı beyaz dantelli peştmalk'ını beline bağlayıp işe girişmişti.

***

PKK, Ortadoğu sahasında boş durmuyor, kurumuş bir çalıyı da görse onu, diplomatik manevralar ve sırtlarında 10 un çuvalı olan hamalvari çalışmalarla da olsa, bir meyve veren ağaca dönüştürmek istiyordu. Öyle şeylere girişiyordu ki, bazı görenler bunu "İmkansızla zar atıyor işte!" diye kibirle değerlendirebiliyorlardı. Ama o bunlara aldırış etmiyordu, çünkü kendisine güveniyordu. Ayrıca yeni girdiği bir sahada dominant hale gelebilmek için küçük veya büyük kazanım yahut ilişki diye seçenekler arasında ayrım yapmıyordu. Ona, esas kazandıran noktalardan biri de bu "Politik Mütevazılık" diye adlandırabileceğimiz ilkesiydi. Yoksul bir köyden çıkmış bir Apo'nun kişilik hamurundan kaynaklanmış olsa gerekti bu.

Türk devletinin mayıs ayında Güney Kürdistan'a yaptığı saldırının ardından da örgütün bu prensibi işlemiş, PKK ile I-KDP, Türk Ordusu'nun Güney Kürdistan'a yönelik yapmış olduğu operasyona karşı ortak direniş kararı almıştı. PKK'nin resmi yayın organı Serxwebûn bu konuda şunları yazıyordu:

"PKK ve I-KDP yetkilileri yaptıkları açıklamada, her iki partinin, faşist Türk Ordusu'nun Güney Kürdistan'a yönelik olarak giriştiği istila harekâtına karşı ortak tavır geliştirmeyi kararlaştırdıklarını belirttiler.

ABD emperyalizminin ve NATO'nun desteği ve onayıyla, Kürdistan Kurtuluş Mücadelesi'ne karşı Saddam faşist diktatörlüğüyle işbirliği içinde faşist Türk Ordusu'nun gerçekleştirdiği Güney Kürdistan saldırısının, yalnız devrimci-yurtsever halk güçlerine yönelik olmadığında hemfikir olan her iki parti; bu saldırının aynı zamanda Kürt halkını imhaya yönelik olduğunu ve eğer direnilmez, saldırı daha geniş boyutlara ulaşıp, amaçlarına vardırılırsa, ortaya çıkacak olan tehlikenin ve sonucun bundan farklı olmayacağına dikkat çektiler. Bu nedenle kendini dayatan görevin istilaya karşı, Kürt halkının varlığını korumak olduğu ve bunun için de direnmekten başka bir yol olmadığını belirten partiler, istilaya karşı ortak direnme kararı aldıklarını açıkladılar. Alınan bu ortak direniş kararının, daha önceden bu partiler arasında imzalanan ortak ittifak belgesine dayandığı belirtilmektedir."

Gazetenin vurguladığı belge iki parti arasındaki 1982 Protokolü idi. Bu yeni ortak direnme kararında dikkat çeken şey şuydu ki: bir caminin ilk göze çarpan yeri olarak minaresi gibi, PKK, bu açıklamada da yine kendi ideolojisini öylesine yansıtmıştı ki, nerdeyse buna "Sanki tek taraflı alınmış bir ortak direnme kararı" yaklaşımını yapanlar da vardı.

***

Yaşar Organ'ın grubu Lolan'da askeri eğitim görürken de boş durmadı; Nisan ayında, militanların yiyecek ihtiyacına katkı olması için Şekîf Dağı'nda askeri eğitim gördükleri yerin karşısında, suyun diğer tarafında, kış kampının yanında bir bostan ektiler. Grupta Cimşîd, Mahir gibi köylü kökenli militanlar bu işten zaten anlıyorlardı, ayrıca kampta bu işten anlayan başka kişiler de vardı. Yönetici olarak daha çok Fuat bu işin üzerinde durdu; o da köy kökenli olduğundan bu tür üretimlere özel ilgisi de vardı. Militanların ana gövdesi toplantı sonrası planlama temelinde ülke pratiğine yönelirken, zorunlu işler için kampta kalanlar bir ek iş olarak bostan işine girdiler. Suyun kuzeyindeki iki odalı tek binanın kenarındaki düzlüğü seçmişlerdi. Pek büyük olmasa da idare ederdi. Zaten arazide başka öyle düzlük de yoktu.

Yêzdan(Yaşar Organ), Cimşîd, Mahir ve Mesut önce normal bir yeri biraz eşeleyip düzelterek, domates, patlıcan ve biber tohumlarını serptiler, üstlerini hafif toprakla kapattılar. Bu arada bostan olarak seçtikleri yerde ikişer kişi dönüşümlü olarak çapalarla evlekler açtılar. Kamptaki diğer üyeler de bostan işine seferber olmuştu. Mahir ile Cimşîd, aralarındaki uzun bir geçmişe dayanan sıkı ve samimi arkadaşlıktan ötürü, ikide bir birbirine takılıyorlardı. Cimşîd "Mahir sen çok geç

açıyorsun çekil hele, çekil çekil" deyip, sık sık ona müdahale ediyordu, Mahir de bunun altında kalmamak için, oturduğu yerden "Açtığı evleğe bak hele! Nenem bile bundan daha iyi yapar" diyerek ona takılıyordu. Bir hafta boyunca tohumlara su vererek, bu süre sonunda takriben bir karış kadar boy atan fideler oluştu. Bunları kaldırıp, üzerine suyu bırakmış oldukları bostanda iyice yumuşayıp çamur haline gelmiş toprağa sırayla diktiler. Yêzdan, biraz daha özenerek ve bir de acemiliğin verdiği bir ağırlıkla işini yaparken, Cimşîd göz altından Yêzdan'a bakıp kendi ustalığını dışa vuran hafif bir gülümseme içinde "Yêzdan arkadaş, bak böyle yap, böyle böyle!" diyerek kocaman elinde tuttuğu fideleri hızla yumuşak toprağa saplayıp saplayıp geçiyordu. Salatalık da ektiler; küçük bir bölümünde de evlekler içine karpuz ve kavun çekirdeklerini serptiler. Artık iş, bahçelerini sulamaya kalmıştı, onlar da düzenli olarak Şekif'in tepesindeki karlardan kopup gelen suyla bunu yapıyorlardı.

Bir ara bahçelerinin yakınındaki arazide dolaşırlarken, Cimşîd, Dersimli Seyfi'ye iyice boy atmış deve dikenlerini göstererek "Bunlardan yiyelim biraz" dedi. Seyfi, bilmediği için "Bunlar yenir mi ya? Yenecek otlardan mıdır? Sonra bize zarar vermesin?" deyince, diğeri "La Seyfo, sararmamış olsun da, yeşil olan hangi ot önüne gelirse ye!" diye cevapladı. "Sen uzman mısın, doktor musun hemen böyle diyorsun?" "Valla benim babam diyordu 'Oğlum, unutmayın, hayvanların yediği her otu insan da yiyebilir." Cimşîd'in bu cevabı üzerine Seyfi ve oradakilerin hepsi katıla katıla güldü. Cimşîd, bunu demeyle birlikte, mızrak şeklindeki uzun ve geniş yapraklı deve dikeninin ana sapının tepesindeki mor renkli çiçek başını bıçakla kesip, üstündeki iğneleri ve alt kısımdaki ince kama gibi büyük dikenlerini temizleyerek yemeye başladı. Bunu gören diğer militanlar, ona inanıp, inanmamaktan ziyade halen çektikleri açlıktan inanır gibi yapıp, onlar da deve dikenlerini yemeye başladılar. Ama Cimşîd gibi usta değillerdi, karınları zil çaldığından aceleyle rasgele yediler; hem de haddi hesabı olmaz bir şekilde. Az sonra herkes karnını tutup mangaya koşmaya başladı. Yatakta, bir eli karınlarında acıdan kıvranıyor, dönüp dönüp duruyorlardı. Olayı duyan Fuat hızla yanlarına koşup, "Siz ne yaptınız böyle arkadaşlar, ne getirdiniz başımıza?" dedi. Çok canı sıkılmıştı. Öfke içinde o hepsine kızarken, diğerleri yerde acı içinde kıvranıyor, Fuat'ın ne dediğini duymuyorlardı bile. Fuat, öfkesi biraz yatışınca aceleyle bir militanı IKP'nin yanına doktor çağırmaya gönderdi ve kendisi de hastalarla ilgilenmeye başladı. Bereket, doktor erken geldi, hepsini muayene etti ve birer iğne yaptı. Hepsi bunun üzerine kendilerine geldiler. Seyfi, "Cimşîd, senin yüzünden ölümden döndük, sen ne belasın ya!" derken; Cimşîd, kafasını eğmiş kıs kıs gülüyordu.

Bir ay kadar sonra yavaş yavaş bostanları olmaya başladı. Mahir, günde iki sefer gidip bakıyordu, olmuşlar mı diye. Bir an önce yemek istiyordu. Sonunda bir gün akşama doğru 3 domatesle mangaya geldi. Yêzdan "Nedir bunlar Mahir?" diye sordu. Mahir, saf bir çocuk bakışlarıyla ona "Domatees" dedi. Yêzdan gülmekten kendini alamadı. "Hay Allah, görüyorum her halde domates olduğunu, bunlar daha olmamış, yeşil ve ağaç gibi sert ne diye kopardın, yazık değil mi?" "Açım valla, yesem ne olur, zaten olduğunda da yine midemize gidecek" diye konuşunca, Yêzdan, bu sefer gülmesini zor tutup "Tamam ya Mahir arkadaş, oldu, ye!" dedi. Mahir susmadı ama, "Olur mu Yêzdan arkadaş, hepimiz için getirdim, ekmeğe katık eder akşam yeriz" dedi.

Sonunda bir buçuk-üç ay arasında sebzelerinin hepsi oldu. Keyifleri yerindeydi. Tüm kampın ihtiyacını karşılıyordu.

Haziran gelmiş, havalar iyice ısınmıştı artık. Yêzdan, gittikçe örgüte daha fazla güven veriyor, ülke yönetimi tarafından ileri düzeyde üst görevler için düşünülüyordu. Dört kişilik ekipleri bir haftadır askeri eğitimi çok sıkı yapmış ve epeyi uykusuz da kalmışlardı. Herkesin canı çıkmıştı adeta. Hepsi akşam yorgunluktan kendisini yatağa atıp başını kaldırmadı. Sabaha doğru bir süreliğine yağmur yağdı ve Şekîf yeniden yıkandı. Yêzdan, yağmur dindiği gibi hemen kalkıp hızla giyindi ve silahını alarak dışarı çıktı. Koşarcasına uzaklaşmaya başladı.

Tüm kamp günle birlikte uyandıklarında, ilk iş Yêzdan'ın kampta olmadığını fark ettiler. "Belki dışarı tuvalet ihtiyacına veya bir yere gitmiştir" diye biraz zamanın geçmesini beklediler. Gelmeyince "Allah Allah bu nereye kayboldu?" deyip biraz daha beklediler. Öğlene doğru olmasına rağmen yine gelmeyince çıkıp etrafı aramaya başladılar, ama bulamadılar. Gece ve ertesi gün bir daha aradılar, ertesi gün bir daha, derken üç gün boyunca "Belki başına bir şey gelmiştir, bakalım" diye onu her tarafta aradılar, ama bulamadılar. Artık ümidi kestiler. Yoktu, neydi bu? Yêzdan'a oldukça güvendikleri için kimse ilk akla gelen o soruyu sormak istemiyordu: "Kaçtı mı demek?!" Hiçbiri duruma bir izah getiremiyor, kesin bir şey söyleyemiyordu. Ama yoktu işte. İçlerinden üç militan "Kaçmış işte!" derken, Agitlerin yanından ayrılarak kampa yeni ulaşan Abbas, "Yêzdan kaçacak biri değil, bu nedir anlayamıyorum" şeklinde cevapladı. "Yine de tedbir alalım." Bu beklenmedik olay, kampta adeta herkesi şoke etmiş, ister istemez bir moral bozukluğu yaratmıştı.

Abbas, Lolan kampına yeniden gelmiş ve yeni ulaşmıştı. Xalit Hocaların şehadet haberi ardından, bir de Yêzdan'ın böyle kaybolması, herkes gibi ona da ağır gelmişti. Kampta Fuat ve diğer yönetimle toplantı yapıp, her iki olayı da enine boyuna tartıştılar. Yêzdan'ı arama faaliyetlerini daha geniş bir alanda sürdürme kararı aldılar. Xalit Hoca grubunun

akıbetini tüm yönleriyle öğrenmek ve gerekenleri yapmak için de Abbas'ın Doğu Kürdistan'a (Rajan'a) gitmesini uygun gördüler.

Hemen yola düşen Abbas, Kelaşîn üzerinden İran'a geçti ve Rajan'a ulaştı. Önce Xalit Hoca'nın eşini ve oğlu Şoreş'i gördü. Onlardan daha ayrıntılı bilgi alabileceğini umut ediyordu. Oysa onlar da örgütten bilgi bekliyorlardı ve Abbas'ı görünce duygusal bir ortam yarattılar. Xalit Hoca'nın eşi Türk bir kadındı. Xalit Hoca şehirlerinde öğretmenlik yaparken tanışmışlar, sonunda evlenmişlerdi. Şoreş(Devrim) adında bir çocukları olmuştu. Şoreş, son derece zeki, dinamik ve afacan bir çocuktu. Yedi yaşını geçmiş, okul çağına gelmişti. Her şeyi hemen kavrıyor ve büyük bir maharetle de pratik işler yapıyordu. Bu gidişle büyük bir devrimci olacağı daha şimdiden belliydi. Annesi ise, Xalit Hoca ile evlenmiş olması nedeniyle hem solcu olmuş, hem de görünüşte Apoculara katılmıştı. Fakat tüm bunlar çok içten ve özlü değildi. Kadının gözü daha çok maddi yaşamdaydı ki, zaten bu durum Xalit Hoca'yı zorlayan en büyük etkendi.

Abbas, aileyle konuşup onları biraz teskin ettikten sonra, olaya ilişkin daha çok bilgi alabilmek için, oradaki KDP yetkilileriyle görüştü. Çok yönlü sorular sorup, olayı bütün yönleriyle öğrenmek ve anlamak istedi. Fakat verilen bilgiler yetersizdi, ya onlar da az biliyorlardı ya da her şeyi söylemiyorlardı. Ancak olaydan kurtulan militanların yakında geleceği bilgisini onlardan aldı Abbas. Bunun üzerine, olaydan sağ kurtulan Batmanlı Halil ile Kilisli Mehmet Ali'nin gelmesini beklediler.

Nihayet birkaç gün içinde Halil ile M. Ali gelip ulaştılar. Abbas onları yolda karşıladı ve uygun bir yere alarak, tüm yaşananları ayrıntılarıyla anlatmalarını istedi. Halil ile M. Ali, kendilerini toparlayarak olanları tüm ayrıntılarıyla anlatmaya çalıştılar. Zira daha olayın şokunu bile tam atamamışlardı. Zaten Batmanlı Halil, yakın zaman önce de benzer şok edici bir olay yaşamıştı. Şahin Kılavuz'un Hêzil Çayında boğulan grubundan sağ kurtulandı. Bu nedenle ve söz konusu olayın etkisini üzerinden tam atabilsin diye Xalit Hoca'nın grubuna güvenlik olarak verilmişti. Adana cezaevinden kaçarak yurtdışına, Lübnan-Filistin sahasına gidip eğitim gören Mehmet Ali, oldukça zeki, atak ve eylemci bir militandı. Filistin sahasına geç gitmiş olduğu için, eğitimini tamamlayıp ülkeye gelmesi de biraz geç olmuştu. Daha yeni ulaşmış olduğundan, Xalit Hoca'nın yanında hem alanı tanıması ve hem de güvenlik olarak rol oynaması istenmişti. Xalit Hoca'nın dışında grubun dördüncü üyesi ise, Apoculara Ankara-Tuzluçayır'dan katılmış olan İbrahim Bilgin'di. Önemli bir tecrübe birikimine sahip olan İbrahim, Xalit Hoca'nın yardımcısı konumundaydı ve Hoca ayrılırken söz konusu görevi devralacaktı.

Gelenler kendilerini toparlayıp biraz düşündükten sonra, M. Ali söz alıp olayı bilinmesi gereken tüm yönleriyle anlattı:

"Siz Lolan'dan ayrıldıktan iki gün sonra, dört kişilik grup olarak biz de kamptan ayrıldık ve herhangi bir sorun yaşamadan Rajan'a ulaştık. Xalit Hoca arkadaş zaten her yeri biliyor ve tanıyordu, gelişimizi rahatça örgütledi. Rajan'da bir haftaya yakın kaldık. Xalit arkadaş birkaç kez KDP yetkilileriyle görüştü, göreceğimiz örgütlerin bulunduğu Kandil alanına gidişimizi örgütlemeye çalıştı. Biz tanımadığımız için, bu çalışmalara fazla katılamadık. Ancak YNK ile IKP arasındaki çatışma durumu şiddetlenmiş olduğu için, gidişte problemin olabileceği belirtiliyordu. Bu nedenle, gidişin ayrıntıları üzerinde Xalit arkadaş daha çok duruyordu.

Nihayet gidiş örgütlendi, biz de hazırlandık ve grup olarak yola çıktık. Yanımızda bize yol gösteren bir KDP'li vardı. Arabayla Kandil Dağının ucuna kadar gittik. Orada arabadan inip, yaya olarak Kandil'in içlerine girdik. Böylece İran sınırını geçip Irak topraklarına girmiş oluyorduk. Epeyi yaya yürüdük, takriben 8-10 saat vardı, sonuçta bir IKP kampına ulaşıp orada mola verdik. Burada iki gece bir gündüz kaldık. Xalit ve İbrahim arkadaşlar, kamptaki IKP yetkilileriyle görüşme yaptılar. Görüşmenin olumlu geçtiğini belirttiler. Akşam o kampta kaldık, sabah kalkıp oradan çıkarak YNK kampına gidecek, YNK yetkilileriyle de görüşme yapacaktık. Xalit arkadaş bunu da örgütlediğini söyledi. Ancak 2 Mayıs günü şafak vakti bu kamp YNK pêşmergeleri tarafından basıldı. Çatışmalı durumu bildiğimizden aslında hazırlıklıydık. Ses gelince hemen yerimizden fırladık ve çatışma düzeni aldık. Xalit Hoca arkadaş konuşmak için öne çıktı, İbrahim arkadaş da hemen yanındaydı. Xalit arkadaş, elini havaya kaldırarak, saldırı yapanlara, 'Durun saldırmayın, biz PKK'liyiz, bu olayları durdurmak için sizinle görüşmek istiyoruz!' diye bağırdı. Israr ederek sözlerini yeniden tekrarladı. Aslında saldırı yapanlar, sözü duyunca önce biraz duraksadılar, fakat ne olduysa ardından ateşi daha da artırdılar. Xalit ve İbrahim arkadaşlar bu sıra vuruldular, biz çatışmayı sürdürdük. İkimizin de hafif yaralanması oldu.

Nihayet kampta çok ölü ve yaralı oldu. Kampta aileler de olduğu için, kadın-çocuk çok fazla zayiat verildi. Saldıranlar bir süre devam ettikten sonra çekilip gittiler. Sonra biz arkadaşları bulduk, yakındaki köyün imamı ile konuştuk, adı Ömer'di, bize yardımcı oldu ve cenazelerimizi uygun bir yere gömdük. Yerini 'Şex Ömer' denen o kişi biliyor. Ayrıca mezarların bulunduğu yerin haritasını da yapıp getirdik."

M. Ali, bunları söyleyerek, elindeki haritayı Abbas'a verdi. Epeyi yorulmuştu. Hem olayın etkisi ve hem de hiç ara vermemesi kendisini yormuştu. Abbas, önce haritayı açıp inceledi, anlamadığı bazı şeyleri

sordu ve aldığı cevapları kaydetti. Arkadaşlarına geçmiş olsun dileğinde bulundu, psikolojilerini düzeltmeye çalıştı. "Herkese bu kadar ayrıntılı bilgi vermemelerini" belirtti. Oradaki kamplarında yerleşip dinlenmelerini söyleyip ayrıldı.

Aldığı bilgiler çerçevesinde Abbas, önce Ali'yle konuştu, bilgiler verdi. "Durumu parti yönetimi ile değerlendirip, kendilerine ona göre cevap vereceklerini" belirtti. Bilgi soran KDP yetkililerini de kısaca bilgilendirdi. Yakındaki kasabaya giderek, olay hakkında Apo'ya telefon üzeri özet bilgi verdi. Apo'nun görüşlerini dinledi. Sonuç olarak Apo, "ailenin kendi yanlarına gönderilmesini, çalışmaların olumsuz etkilenmeden sürdürülmesini" belirtti. Fakat çalışmaların olumsuz etkilenmemesi zordu. Zira o alana ilk giden ve tüm çalışmaları örgütleyen Xalit Hoca idi. Hilvan ve Siverek Direnişlerinin askeri tecrübelerini en çok Xalit Hoca edinmişti. PKK Kuruluş Kongresinin seçtiği Merkez Komitesi, Onu "Komutan" olarak görevlendirmişti. Böyle erken ve beklenmedik şehadeti, ülkeye geri dönüşle başlatılan yeni gerilla hareketinin geliştirilmesi açısından çok ciddi bir kayıptı. Zaten olayı duyan militanların hepsi derinden etkileniyordu. Belki de en çok etkilenenlerden biri de Abbas'tı. Fazla fark ettirmemeye çalışsa ve şehadet gerçeğini anlatarak intikam duygusunu geliştirmeye, gerillalara moral vermeye çalışsa da yaşanan gerçek buydu!

Abbas, Lübnan-Suriye sahasına gidişi aileyle konuştu ve onların hazırlanmasını sağladı. Yine telefon ile verdiği bilgileri az bularak, Xalit Hoca ve İbrahim Bilgin'in şehadet olayına ilişkin M. Ali'nin verdiği bilgileri ayrıntılı yazılı rapor haline getirdi, mezarların yerini gösteren haritayı da rapora ekleyerek hepsini aileyle birlikte Apo'ya gönderdi.

Böylece gerekenleri yapmış, biraz kendine gelmişti. Mevsim olarak da haziranın yarısı geçmişti. Nisan ayında Şekif yamacında yaptıkları toplantı planlamasına göre, bu mevsimde Doğu Kürdistan üzeri gönderilecek hazırlık grupları da yola çıkartılacaktı. Vakit gelmişti. Görevlendirme yapan yönetimin bir kısmı Güney'de kalmış, Agit ise zaten Botan'a geçmişti. "Bu durumda gereken görevlendirmeleri buradaki yönetimle ben yapayım da alandan öyle ayrılayım" diye düşündü Abbas. Buna göre kendisi karar verip bir planlama çıkardı. Alandaki yönetimi toplayarak, mevcut fikrini ve planını onlara belirtti ve bu temelde Serhat alanına gidecek grupların hazırlanıp gönderilmesi netleştirildi. Bu sırada Abbas'la görüşen Karakoçanlı Aziz, "Heval, bana on gün zaman verin, bazı önemli şeyleri yazacağım" dedi. Bunun üzerine biraz düşünen Abbas:

"Olur heval, sen hemen uygun bir yere otur ve yaz, sizin grubu en sona hazırlayalım." 'Acaba neler yazacak?' diye de merak etmişti.

Aziz bir köşede yazacaklarını kâğıda geçirmeye çalışırken, Serhat alanına gidecek gruplar belirlendi, her biriyle tek tek konuşularak hazırlandı, gerekli bilgiler verilip rumuz ve şifreler oluşturuldu. Doğu Beyazıt ve Çaldıran yöreleri olmak üzere Serhat'a iki grup gönderilecekti. Ayrıca bir grubun da Lolan'da hazırlanıp yaz ortası Şemdinli üzeri Van tarafına gönderilmesi uygun bulunmuştu. Ora üzeri ilerde Erzurum ve Dersim alanına grupların gönderileceği öngörülerek, Serhat alanına böyle biraz fazla grup göndermeyi uygun görmüşlerdi.

Dediği zamanda Aziz, elinde bir tomar yazılı kâğıtla çıkageldi ve Abbas'a "Buyurun heval" diyerek teslim etti. On gün içinde o kadar yazıyı nasıl yazmıştı! Gerçekten hayret uyandıracak bir durumdu. İnce uzun boylu bir genç olan Aziz'in temposu gerçekten yüksekti. Yazılı kâğıtları paketleyen Abbas, Serhat alanına yönelik yapılan görevlendirmelere ilişkin bilgiler içeren raporla birlikte onu da Apo'ya gönderdi. 1987 yılında "Kızıllaşan Toprak" adıyla Avrupa'da basılan kitap, Aziz'in on günde yazdıklarıydı. Böylece Apocular, anılarını kitap şeklinde yazacak düzeye ulaşmışlardı!

Aziz bir grubun sorumlusu olarak temmuz başında Serhat'a yola çıkartılırken, diğer grup da aynı zamanda hazırlanıp alana gönderildi. Güzün Şükrü'nün sorumluluğunda gönderilecek grubun kendini hazır hale getirmesi için de çalışmalar başlatıldı. Dördüncü grup, Lolan'da hazırlanıp Şemdinli üzeri gönderilecekti. Özellikle sınırın Kuzey Kürdistan tarafının daha iyi tanınması için böyle yapılmak isteniyordu.

Sekizinci Bölüm

Kürdistan'a timler halinde gerilla yavaş yavaş yerleşiyordu artık. Nisan toplantısında yapılan planlama hayata geçirilmiş, ilk adım atılmıştı. Öngörülen ilk keşif ve istihbarat grupları Güney ve Doğu Kürdistan üzerinden gönderilmişti. Kuzey Kürdistan'da hazırlık çalışmaları giderek gelişiyor, dışardan takviyelerle de bu çalışmalar güçlendiriliyordu. Xalit Hoca'nın şehadetiyle planlamanın bir bölümü olumsuz sonuçlansa

da grupların gidişi sağlanmıştı. Artık gerisini başarıyla getirmeye kalıyordu.

Örgütlenen ilk grup olan Şemdinli grubu yeni bir toplantısına oturmuştu. Hasan her zamanki üslubuyla sakin ve tane tane konuşmaya başladı: "Artık, içeri, Kuzey'e geçmeliyiz arkadaşlar, partimizin, mücadelenin bu aşamasındaki temel taktiği olarak orada hazırlık çalışmalarını sürdürmeliyiz bundan böyle. Nedir bunlar? Bir defa, Kuzey Kürdistan'da, Şemdinli'de coğrafyayı, dağları, yolları, su kaynaklarını, köyleri, kenti, yani tüm araziyi tanımalıyız, çünkü ona dayanarak mücadeleyi yürüteceğiz; yine, yörenin toplumsal yapısını, sınıfsal ve aşiretsel anatomisini, kişilik yapılanmalarını, bu bağlamda yaşadıkları sorunları, halkın içinde bulunduğu durumu bilmeliyiz, zira bu halkı ayağa kaldıracağız, onu tanımadan bunu yapamayız; son olarak da düşmanın alandaki konumunu, karakollarının sayısı ve yerini, hareket tarzını, güçlü ve zayıf noktalarını öğrenmeliyiz, bu da, karşısında savaşıp yeneceğimiz kuvvet olduğu içindir."

Sonra sözü, yanında oturan Gözlüklü Ali'ye devretti:

"Bu sonuçlara ulaşmak için, artık keşif yapmalı, istihbarat toplamalı, her uygun kişiden günlük bilgiler edinmeliyiz; elde ettiğimiz her bilgi ve sonucu düzenli bir biçimde deftere yazmalı, harita ve krokilerini çizmeliyiz arkadaşlar. Nerede hangi dağ var, nerede hangi önemli su, nerede köy var, bunların adları nedir, halkın esas çelişkileri nelerdir, nerede hangi aşiret ve kabile vardır, onların önde gelenleri kimdir gibi soruları kayda geçirmeliyiz. En önemlisi de, bu çalışmalar boyunca yavaş yavaş mücadelemizi dayandıracağımız dostlar, ilişkiler kazanmalıyız; bir, beş, on, yüz derken binlere ulaştıracağız bu ilişkilerimizi: İlişki, ilişki, yine ilişki! Sloganımız bu olmalıdır. O zaman, gerek arazi, gerekse de kitle dayanağı açısından nerelerde üslenebileceğimiz de ortaya çıkacaktır. Bu temelde arkadaşlara başarılar diliyoruz."

Bundan sonra, ortaya konan çerçeve üzerinde hepsi 1,5 saat kadar tartıştılar ve sonra, bu ilk seferde Nasır ile Bedri'nin gitmesine karar verdiler. Grup gidecek, adım adım belli sonuçlar alıp gelecek; sonra ikinci, üçüncü, dördüncü hamlelerle süreç hayata geçirilecekti.

Nasır ile Bedri aldıkları talimat ve perspektifle hazırlıklarını yapıp yola çıktılar; kendileri Kuzey-Şemdinli alanını hiç tanımadıklarından, dostları Herkîli pêşmerge Ömer ile konuşarak 7 kişilik bir pêşmerge grubuyla birlikte içeri girmeyi planladılar. Pêşmergeler adeta günlük gidip geliyordu Kuzey Kürdistan'a, Şemdinli, Çukurca, Uludere, her yerden. bazen yüz kişilik gruplar halinde kervanlar gidip sınır ticareti yapıyorlardı. Sınırlarda ciddi bir güvenlik tedbiri yoktu: Ne Türk devletinin, ne

de Irak devletinin. O nedenle gidiş gelişler çok oluyordu, sınır pêşmergeler ve sınırın her iki tarafındaki halk insanları için iyi bir geçim kaynağı idi. Irak tarafından Türkiye'ye un, çay gibi ihtiyaçlar götürülüp satılıyordu.

7 pêşmerge ve iki militan, Deşta Hayatê'den yürüyürek Hacı Beg çayının iki dağ arasındaki bir geçitten incelerek geçtiği yere geldiler. Pêşmergeler, atları üzerinde suyu geçerken, iki militan, taşların üzerinden sıçrayarak kendilerini karşıya attılar. Sonra biraz sağa dönüp ilerleyince karşılarına Kuzey Kürdistan'ın bir köyü çıktı. 15-20 hanelik küçük bir köydü; Şemdinli'nin Doğu Gerdi alanına düşüyordu. Burada arazi, biraz daha ovalık, yumuşak idi; pêşmergeler onlara dedi "Buralar yumuşaktır, sizin için iyi, diğer o dağlık yerlere gitmeyin, siz yenisiniz, yürümekte zorlanırsınız". Güney'den o köye doğru gittiklerinde sol taraflarında, ama uzakta, Govendê dağı yer alıyordu, işte vardıkları bu çevre, Govendê dağı ile Deşta Hayatê'nin üstündeki Karadağ arasında bir yere düşüyordu. pêşmergelerin dediğine göre, Govendê'ye gitmek için, epeyi batıya doğru gidip Hergûş köyüne ulaştıktan sonra, oradan yüksek Serê Silo tepesine çıkıp dağa gidilirdi. Geldikleri yer ise, o dağlık alandan epeyi uzakta, daha yukarıda, Lolan yönündeydi.

Peşmergeler köylüleri tanıyordu, hemen onlarla sohbete ve ticarete başladılar.

"Hani bu sefer bize ne getirdiniz, yükünüz nedir?"

"Valla çay getirdik kardeş, bu seferki daha güzel ama."

"Fiyatı nasıl, kaça, çok pahalı mı?"

"O sorun olmaz, anlaşırız bir şeyde."

Oradaki halk militanları da pêşmergelerden zannetti: Çünkü pêşmergeden başka bir şey bilmiyordu ve onların da başında pêşmergelerden aldıkları kırmızı kefiyeler vardı. İlk olarak Kuzey Kürdistan'a gidiyorlar, halkın karşısına çıkacaklar diye, üst-başlarına çekidüzen vermişler, pêşmergelerin katkısıyla elbise, gömlek, şûtik, ayakkabılarını yenilemişlerdi. Önce kendileri hiç konuşmadılar, dinlediler, pêşmergeler yollarına devam edince onlar köyde kalıp yavaş yavaş propaganda çalışmasına başladılar. Fakat Kürtçe dili konusunda anlaşamıyorlardı, en iyi bilen Bedri olmasına rağmen, o da tam anlaşamıyordu. Sohbet açılıp bir ara Bedri'nin onlara Kürtçe "Pozên we naşewite?" demesine kadar geldi. Bunu deyince köylüler birden kahkahalarla gülmeye başladı; kadınlar da yan tarafta yüzlerini başörtüleriyle kapatıp boğulan bir sesle "fikk…fikk.." ediyorlardı. Nasır bozuldu: Neydi bu? Bedri daha da kızıllaştı ve "Allah Allah, ne yaptık biz?" deyip durdu kendi kendine. Arkasından adamlara "Ne oldu, niye gülüyorsunuz?" diye sordu. Ama kimse cevap vermeyip, aksine daha da güldüler. Bedri sorusunda ısrar edince

içlerinden bir köylü, "Kake, senin dediğin 'poz' bizde 'kıç' demektir, ondan güldük" dedi. Verilen cevaba da köylüler kahkahalarla güldü. Bedri'nin kendisi de "Vay be!" deyip eliyle kafasına bir şaplak vurup "Öyle miiii?" deyip güldü. Ve sonra eliyle burnunu herkese işaret ederek, "Biz de buna diyorlar, buna" dedi. Köylüler, bu alana yabancı gençleri merak etmişti:

"Sormakta sakınca yoksa siz kimsiniz, neye gelmişsiniz buraya kekê? Pêşmerge zannettik sizi, ama değilsiniz."

"Siz, şimdi sizin de pêşmergelerinizin olmasını istemez misiniz?"

"Nasıl istemeyiz? Keşke bizimki de olsa, bu Güney Kürdistanlılarınki gibi güçlü bir pêşmerge yapısı."

Militanlar orada, kendilerini açıklamadılar hemen, daha ilk gelişleriydi, biraz sabretmeliydiler ve kim olduklarına dair geçiştirici bir cevap verip köyden ayrıldılar. Yalnız oradakilerin içine ustaca bir merak ve şüphe bırakmışlardı: Kimdi bunlar? Ne işleri var burada? Acaba…? Gördüler ki yöre halkı çok geri, apolitik bir durumda, hiçbir siyasi, özgürlük gündemleri yok, her akşamki sohbetleri, ticaret, şeker, pirinç, bulgur ve kendi geçim kaynağı olan hayvanları.

İkisi kendi arasında doğal bir işbölümü yapmıştı: Bedri, Kürtçeye hâkimiyetinden dolayı ve biraz daha yaşlı olduğundan konuşacak, Nasır da, okuma yazması iyi olduğundan, toplantıda kararlaştırdıkları gibi her şeyi deftere kaydedecekti. O nedenle, köyden çıktıktan sonra Nasır küçük kareli defterini çıkarıp yerde eliyle düz ettiği iki sayfaya boydan boya, "Bedo, gel bu haritayı çizelim" diyerek, geldikleri yol güzergâhının, köyün bulunduğu yerin ve çevredeki dağların, arazi yapısının bir haritasını çizdi. Burası Deşta Hayatê, burada Barzan Kuvveti, burada Lolan Çayı, burada Hacıbeg Suyu, köy sınırdan şu kadar uzakta, tam şurada, diye tek tek her yeri belirtti, sonra yine arkadaşının yardımıyla köyün toplumsal yapısı ve halkın durumuna dair gözlemlerini ve edindikleri bilgileri yazdı. Sonra kendi kamplarına dönüp bunların hepsini Hasan'a verdiler ve ona, bu ilk Kuzey seferlerinin hikâyesini anlattılar; Hasan onları dinledikten sonra uzun uzun deftere baktı, okudu. Her iki militan bu arada ona bakıyor ve içlerinden "Acaba ne diyecek? Beğenecek mi?" diye merakla bekliyorlardı. Hasan, sonra başını defterden kaldırıp güler bir yüzle, "Güzel olmuş arkadaşlar, kutlarım sizi!" deyince, iki militan mutluluktan uçacak gibiydi: Bu ilk görevleriydi ülkede ve mücadelenin yeniden başlatılması açısından bu ilk adımlar çok önemliydi, bu nedenle başarılı olmaları, onlar açısından ruhlarının baştan aşağı tuana ile yıkanması gibi bir şeydi.

Gözlüklü Ali de anlattıklarını dinlemiş, "Bravo, iyi gidip geldiniz valla" diyerek, onları takdir etmişti. Nasır, "İçeride bolca da yemek yiyip

çay içtik" deyince herkes yüksek sesle güldü. Bu, tüm grup için bir askeri eylemden de öte bir şeydi, bir zaferdi.

Sonra fazla beklemeden tekrar Kuzey Kürdistan yoluna düştüler. Bu sefer o köyden bir sonrakine gideceklerdi, çünkü yavaş yavaş iç kesimlere gidip tüm alanı tanımalı ve mücadelelerine kazanmalıydılar. Aynı köye gidip bir sonraki köyü sordular; en iyi yöntem buydu, başka da imkânları yoktu zaten. Köylüler onlara tarif ettiler: Hacı Beg Çayı'nın üstündeki büyük dağı göstererek, "Orayı görüyor musunuz" dediler. O dağın yukarı kısımları zaten asi Zagros dağlarıydı. "Evet." "İşte bakın orada yılan gibi kıvrılıp uzayan bir patika var, onu takip edin bırakmayın, sizi köye indirir." "Oldu" deyip, öğlen üzeri yola düştüler. Tarif edilen yola ulaşıp Güney'e bakan yamaçtan ilerlediler, burada kar kalkmış olduğundan yol açık, görünüyordu; sonra karşı Kuzey'e bakan yamaca geçtiler, fakat orada kar henüz erimediğinden yolun üstünü kapatmış haldeydi ve patikayı kaybettiler. Ama köy aşağıda görünüyordu, kendileri tepedeydiler; köye bakıp inişe geçtiler. Zorlu bir yoldu: Kuzey yamacı olduğu için kar epeydi ve hayli sertleşmişti, küçücük buz parçaları kar kütlesi içinde adeta birleştirici harç gibi duruyor, ölgün bir ışıkla da olsa bakışlarını mıknatıs gibi üzerine çekiyordu. Her ayaklarını kaldırıp bastıklarında jilet gibi keskin kar ayaklarını kesiyordu, baldırlarına kadar içine gömülüyor ve her tarafları yaş oluyordu. Tecrübesizliklerinden kalın çorap da giymemişlerdi ve saq zaten ayaklarında yoktu. Köylülerin bir saatte ulaşırsınız dedikleri yolu ancak akşamüzeri bitirdiler. Bu köylüler de niye böyleydi, anlamadılar; uzun uzun yolları hep "Hah, şurası!" diye kısa gösteriyorlardı. Gerçekte düşünceleri onları yanıltıyordu ya da yorgunluktan, öfkelerini boşaltacak bir yer arıyorlardı. Zira, belki köylüler, salt kendi yürüyüş tempolarını hesaba katarak, çoğunlukla, onlara göre bir saatlik yolu yarım saat olarak söylüyorlardı, ama bu sefer yolu kaybetmiş ve tonlarca karın içine vurmuşlardı.

Karanlığın basmasıyla birlikte, etrafın hem fiziki ve hem de ruhsal açıdan soğuk havaya büründüğü bir anda, köydeki ilk kapıyı çalıp içeri girdiler. Burası da diğeri gibi küçük bir köydü. Dağların koynunda bir yer olduğundan, baharın sonları da olsa burada halen kar vardı, fakat eve girer girmez sıcak bir hava, soğuk yüzlerinde bir şok etkisi yaptı. Kısa bir an esrik bir şaşkınlığı yaşadılarsa da kendilerini çabuk toparlayıp içeridekilere selam verdiler. Yaşlı ve zayıf yüzlü, saçı-sakalı, her tarafı beyaz, ama bıyıkları karın içindeki bir kömür parçası gibi simsiyah duran bir adam, selamlarını alıp içeri buyur etti. Evdekiler, sobanın etrafından kalkıp gelenler için yer açtılar. Herkes onlara meraklı gözlerle bakıyordu: Tek başına iki yabancı, koca silahlarıyla, yorgun-argın, aç ve şalvarları sudan sırılsıklam olmuş! Şanslarına, sevecen ve dürüst bir aile

çıkmıştı karşılarına; kimse bir şey sormadı, Kürt misafirperverliğinde bu abes kaçardı, kapını açıp içeri girene önce bir nefes alma fırsatı verip, yemek-çay getirmeliydi. Evdekiler de onlara bunu yaptı ve ayakkabılarını kaldırıp kuruması için sobanın kenarına koydular. Militanlar yemekten sonra çaylarını da, sanki hayatlarında yeni görüyormuş gibi beşer bardak içtikten sonra sigaralarını da yaktılar, işte o zaman iyi niyetli ve yumuşak huylu yaşlı adam sordu:

"Yahu, siz ne yapmışsınız böyle kendinize!?"

"Hiç sorma, yolu kaybettik ve karda arazi arazi geldik."

"Malava! Niye öyle geldiniz!? Kendinizi biraz aşağı bıraksaydınız yola inerdiniz, oradan rahatça köye ulaşırdınız, ne kar vardı, ne bir şey."

"Bilmiyorduk işte."

Biraz dinlenmeye çekildiler. Bedri o sırada düşüncelere dalmaktan kendini alamadı: Ne işleri vardı bu Allah'ın bile unuttuğu dağların zirvesinde? İki yabancı, tanıdıkları, güvenecekleri bir kişi bile yok. Elde-avuçta bir şey yok, karınlarını bile doyuracak imkânları yok sayılır. Ya şimdi bu karla kaplı dağdan düşüp cesetleri bir dereye yuvarlansaydı? Kim görecek, kim bilecek, kim bulacaktı ki? Hayvanlara yem olacaklardı. Haydi, bir bulan oldu diyelim, kim bilecekti ki bunlar kim? Ne kimlik, ne bir şey, en fazla götürüp bir köşeye adı-sanı belli olmayan biri olarak gömeceklerdi. Ya da tanımadıkları bu insanların köyünde, evinde, bu ıssız ve vahşi yollarda birileri silahı çekip onları vursaydı? Herkes şimdi evinde sıcak odasında, ailesiyle birlikte, eş-dostla, bilinen bir mekânda bilinen bir kimlikle hayata gülümsüyorken, kendileri burada tanımadıkları bir insanı kazanmak için dağ-tepe, kar-su gidiyorlardı. Tam o sırada aniden durdu, yüzü ekşidi ve "Sen ne konuşuyorsun Bedo, ha ne? Sen bir devrimcisin, bir halkın kurtuluş savaşçısı, halkı için kendini feda etmeye söz vermiş birisi, elbet bunlar olacak, zaten devrim, zorun sanatı değil midir? Açlığın, susuzluğun, ölümüne fedakârlığın adı değil midir devrimcilik? Öyleyse ne boş boş konuşuyor ve bu gereksiz şeyleri aklına getiriyorsun? Tühh, o devrimcilerin bir parmağı bile olamazsın bu halde, onlar zindanların her anı işkence koşullarında ölümü, açlığı bile bir eyleme çevirip gün güne bu eylemle düşmanı kahredip bedenlerini bir mum gibi erittiler, sen burada biraz kar, biraz yorgunluk, biraz açlığa mı dayanamayacaksın, tühh senin haline!" Sonra öfkeyle, Zerdüşt'ün druj'u kovması gibi aklındaki düşünceleri kovdu: "Gidin başımdan, gidin haydi, yok olun!" Çünkü, inandığı dava karşısında zayıflığa giriyordu, buna izin vermemeliydi, yoksa kendi kendini inkar etmiş olacaktı.

Dinlenmeden sonra bu sefer görevlerini yerine getirmek adına kendileri adama soru sordu:

“Bu mıntıkanın adı nedir, aşiretiniz hakkında neler dersiniz bize, ileri gelenleriniz kimdir?”

“Burası ‘Gerdî’ alanıdır, aşiretin adından dolayı bu isim veriliyor, aşiret reisimiz Fermanê Kelêtê’dir. Biz de Kürdüz, Barzani ile ilişkilerimiz var, onların içinde pêşmergelerimiz de var. Onlara elimizden gelen yardımı da yapıyoruz. Bu sınır boylarının çoğu böyledir. Bizim aşirette de herkesin silahı var.”

Bedri, “Ne kadar akıllı ve içten biri, her şeyi bize tek tek ve şeffaf biçimde söyledi” diye içinden geçirirken, ona içinin ısındığını hissetti.

“Peki siz kimsiniz, böyle nereden geliyor, nereye gidiyorsunuz? Sakıncası yoksa söyleyebilir misiniz?” Militanlar, ilk olarak o zaman, doğru bilgileri bu adama vermeye niyet ettiler, çünkü ona içlerinden güvenmek geldi, hem zaten bu halkı kazanmak ve onları mücadeleye kaldırmak için ta buralara gelmişlerdi, onların görevi buydu, artık propaganda faaliyetine başlamalıydılar:

“Amca biz, Kuzey Kürdistan’ın, yani Türkiye Kürdistanı’nın pêşmergeleriyiz; her parçanın pêşmergesi var, biz de kendi parçamızın pêşmergesiyiz; bize’ Apocular’ diyorlar, şimdi bu dağlarda halkımız için kurtuluş mücadelesini başlatacağız, bizim partimiz de var zaten: PKK!”

Yaşlı adam bu sözler üzerine o kadar şaşırdı ve müteessif oldu ki, bu nereden çıkmıştı şimdi, bunlar ne konuştuğunu biliyor muydu, bu iki yabancı genç, daha buraları tanımayıp, öylesine bu dağlara vurmuş bu adamlar nasıl Kürdistan’ı kurtaracaktı, yok yok bunların ya aklında bir sorun vardı ya da cahilliğin dip basamağında kalmış kişilerdi işte! Yine de düşüncelerini onlara olduğu gibi yansıtmadı:

“Peki, siz ikiniz ne yapabilirsiniz ki? Bu iki silahla…! Deyin bana, bir şey yapabilecek misiniz?”

İkisi de biraz alınmışçasına ve ama oldukça kendine güvenen bir ruh itkisiyle:

“Evet tabi, niye ne olmuş bize, hem biz yalnız değiliz ki, arkadaşlarımız da var, en önemlisi de büyük ve yenilmez bir partimiz var, biz cuntadan önce çok şey yaptık, adımızı herkes bilir, şimdi de bu dağlarda kurtuluş mücadelesini geliştireceğiz.”

Adam pek ikna olmadı bu iyi niyetli ve cesurane sözlerle, ama “Gençler, yiğitçe konuşuyorlar, onları fazla incitsem olmaz” diye bir muhakeme içine de girdi ve öyle konuştu:

“Bakın, siz gençsiniz, bu cesaretinize de saygı duyuyorum, iyi bir şey bu tabi, Kürtlüğe çok bağlısınız, böyle sizin gibi gençler kolay bulunmaz bu devirde Türkiye’de, ama bakın sadece bizim aşirette 4000 silahlı adamımız var, ama biz yine de bir şey yapamıyoruz, siz ikiniz ne yapabileceksiniz ki?” Bu laflarla militanların morali bozulmuştu, bunlar

kendilerine böyle inanmazsa nasıl devrim yapacaklardı, ama bunu dışa yansıtmadılar:

"Öyle değil amca, sizin inancınız zayıflamış, siz de haklısınız, Türk devleti şimdiye kadar hep Kürt isyanlarını bastırmış ya, ondan Kürtler de korkmuş ve bir inançsızlığa girmiş, ama biz bunu değiştireceğiz, elbette biz iki kişiyle yapamayız, ama halkımızı örgütleyeceğiz ve onları ayağa kaldırıp hedefimize ulaşacağız."

"Tamam anladım sizi, ama siz yine de kendinize dikkat edin."

"Nasıl yani amca?"

"Yani kendinize dikkat edin, herkese güvenmeyin yeğenlerim, siz iki yabancı insansınız, bazıları bundan cesaret alıp size zarar verebilir, sizi bu dağ başında ortadan kaybedebilir, herkesin silahı var zaten dedim ya burada, onun için her önünüze gelene güvenmeyin ve tedbirli olun." Nasır, adamın yüzüne bakarken içindeki düşünceleri de cümlenin içine diziyordu: "Vay be! Bravo adama, bize bir gerçeği vurguluyor, burası Şemdinli, burası Gerdi alanı, silahların ve gücün hüküm sürdüğü bir yer, dağların kurt kanununun olduğu yer, siz ise sadece iki kişisiniz ve iki ferdi silahınız var, bununla herhangi bir denemeye girişemez ve herhangi bir şeyle baş edemezsiniz, bunu unutmayın ve dikkatli olun, diyor."

Yaşlı ev sahibi, umutsuzluk ve endişe dökülen o sözleri sarf ettiyse de, içinden "Yiğit çocuklar ve sonuçta bizden birileri, bizim Kürdistan parçamızdan, onları korumak ve yardımcı olmak lazım" düşüncelerini geçirerek, bu iki militana, içinde derin bir yerlerde bir sempati duygusunun başını kaldırdığını kuvvetlice hissetti.

Ki dedikleri doğruydu, Şemdinli ve özellikle Gerdi mıntıkası en vurucu güçlerin bulunduğu ve ordular bile kaybolsa en hesap sorulmaz asi dağların yer edindiği alanlardan biriydi. Tarihi boyunca savaş, isyan ve çatışmalara sahne olmuştu bu topraklar, bir bakıma insan hayatının çok ucuz olduğu bir yerdi. Geçmişte de, yine bir savaşla, Yavuz Sultan Selim ile İran Şahı arasındaki Çaldıran muharebesinden sonra Osmanlının sınırlarına katılmış ve aşiret-akrabalık bağlarını güçlü bir şekilde koruyarak bu güne dek gelmişti bu uç ilçe, Cumhuriyet'e kadar, Kürdistan'ın genelinde olduğu gibi, hep özerk-yarı özerk bir yapıda olmuştu.

Çaldıran savaşından sonra ikiye bölünen buradaki halk ve aşiretler, 1926 Ankara Antlaşmasından sonra da sınırın Kuzey ve Güney kesiminde olmak üzere yeni bir parçalanma eklenince üçe bölünmüş oldu. Öyle ki, Şemdinli'nin Herkî aşiretinin 20 kadar köyü Türkiye, yaklaşık o kadar İran ve 25-30 köyü de Irak sınırları içinde kalmıştı; yine Güney Kürdistan'ın Berwari köylerinden onlarcası komşu Çukurca'daki Pinyaniş aşiretleriyle akrabaydı, İran-Türkiye sınırının çizilmesinden sonra da

Şikak aşiretinin bazı kesimleri Doğu Kürdistan'da, bazı kesimleri Başkale'de kalmıştı. Sınırın bu tarafındaki Gerdi ve Herki aşiretleri Güney Kürdistan'daki kendi aşiret parçalarına ve Barzan aşiretlerine komşuydu; Gerdiler, yine Bradost aşiretine de komşu iken, Şemdinli'nin diğer bir aşireti Zerza aşireti de hem Gerdilere ve hem de Bradostlara komşuydu; Zerza, aynı zamanda Doğu Kürdistan'daki Herki ve Şıkak aşiretlerine komşuyken, alandaki diğer bir aşiret olan Xumaro da bu iki aşirete komşuydu.

Bu akrabalık ve örgütsel ya da dostluk bağlarından dolayı aşiretler sınırları tanımıyor, sınır ticaretinden, hangi siyasi partide yer alacaklarına, kendi davalarını çözmeye kadar birçok konuda sınırın diğer tarafına başvuruyorlardı. Örneğin bu yöredeki Herkî ve Gerdî'ler çözülemeyen iç davalarını, yani kendi aşiret yapısı içinde çözüme kavuşmayan kan davası, kız kaçırma, soygun gibi davaları, Şemdinli'deki Türk resmi makamlarına değil, Güney Kürdistan'daki bağlı oldukları Barzan Konfederasyonuna götürüyorlardı. Bu nedenle de Barzan konfederasyonunun ileri gelenleri olarak Barzaniler bu mıntıkada epeyi söz ve güç sahibiydi. Davaların böyle aşiret içinde ya da bağlı olunan konfederasyona götürülerek çözülmesi, Kürdistan'ın birçok yerinde geçerliydi; bu, aşiretçi sosyo-kültürel yapının yüzyıllardır süre gelen gücünden ve devlet otoritesinin zayıflığından kaynaklanan bir şeydi. Ve sınırın her iki tarafındaki bu sıkı ilişki, o zamana kadar birçok Kürt isyanında ve Barzani hareketinde bir avantaj öğesi olduğu gibi, yeni gelişen PKK hareketi de bu durumu hesaplayarak stratejisini ona göre çiziyordu. Şemdinli'yi bir nevi pilot bölge olarak almasının bir nedeni de buydu: Şemdinli her üç devletin ortasında ve dağlık bir alandı. Sınırın her iki yakasındaki bu sıkı ilişkiye dayanarak hareket kolaylığı ve olanaklar zemini ortaya çıkabileceği gibi, buraya dayanarak adım adım Kuzey Kürdistan'ın iç kesimlerine doğru gidilebilirdi.

Alanın dört tarafı dağlarla çevriliydi, akarsular dağların bağrından birer damar gibi geçiyordu; ilçenin kuzeyden güneye, doğudan batıya meyilli olması akarsu zenginliğini yaratmıştı, dağlardan inen suları Şemdinli Deresi ve Irak sınırını oluşturan Hacı Beg Çayı topluyordu. Bu coğrafya, PKK'nin geliştireceği gerilla savaşı için çok uygundu. Öyle ki, alanın yarısı ormanlık sahaydı ve genellikle meşe ağaçları boy vermişti. Gücü ve tanrısallığı temsil eden görkemli meşe ormanları gerillaya da kucak açacaktı; kuşlara kendilerini korumaları için ulaşılmaz yuvalar bahşeden bu ağaç, onlar gibi ele-avuca sığmaz ve gizliliğe, vur-kaç taktiğine dayanacak olan gerillayı da koruyacaktı. Sabahın ilk ışıklarıyla Suriye'de Cebel Ekrad denen dağı ilk gördüğünde "umut dağlarda" derken,

işte Kürdistan'ın bu sarp dağları ve ormanlarını hayal etmiş, aynı nedenle de Şemdinli'yi öne almıştı.

Irak ve İran ile 170 kilometrelik bir sınıra sahip olan bu ilçe, 1452 Km2'lik bir yüz ölçüme, 1450 M.'lik bir rakıma sahipti. Bir zamanlar 'Nav Çiya' olan ismi, sonraları sırasıyla 'Nûşar' ve 'Şemdînan' olmuştu; Türkiye Cumhuriyeti döneminde ise asimilasyon politikası gereği adı Türkçeleştirilip 'Şemdinli' yapılmıştı. Bölge merkezi, asırlarca 'Nehrî kasabası' iken, Cumhuriyet'ten sonra şimdiki yerine taşınmıştı. Asurice (Doğu Aramicesi) 'Şamizdin' adı, 9. yüzyıldan beri tarihi kayıtlarda vardı. Eski bir yerleşim yeri olduğundan, tarihi yapılara ve ayrıca doğal güzelliklere sahip bir beldeydi. Takriben 20. 000 dolayında nüfusunun başlıca geçim kaynağı, zozanlara dayalı küçük baş hayvancılıktı; ekime elverişli alanı çok az olsa da, dağların yükseltilerinde hayvancılık açısından gerekli, irili-ufaklı birçok zozana sahipti. Canlı hayvan ticareti yaygınken, süt ürünleri olarak peynir, tereyağı, arıcılık, sınırlı oranda buğday, arpa, patates, soğan, elma, ceviz, üzüm, nohut ve pirinç yetiştiriciliği, hakeza el tezgâhlarında halı ve kilim dokuma ile 'kaçakçılık' denen sınır ticareti diğer ekonomik kaynaklardı.

Böyle bir coğrafya ve ekonomik yapı içinde yer alan Kürt halkı, sınırın her iki yakasındaki siyasi hareketlenmelere karşı genellikle duyarlı olmuş ve XIX. Yüzyıl sonlarında Şeyh Ubeydullah liderliğinde bir isyana da kalkışmıştı.

Gerdiler de bu oluşum içinde önemli bir yer tutan, aşiret bağları kuvvetli bir aşiretti. Bu aşiretin kadim olarak burada yaşadığı, herhangi bir aşiretin kolu olmadığı bilinirdi. Bir rivayete göre Babanlar'ın soyundan gelme sayılırdı. Tarih içerisinde, Hewlêr'den Doğu Kürdistan'a kadar geniş bir araziye yayılmışlardı. 1925 Nehri ve 1930 Oramar Kürt kalkışmalarına da destek vermişlerdi.

Militanlar, yaşlı ev sahibinin öğüdünü aldıktan sonra, ertesi gün su hattındaki Şanîşe isimli köye gittiler; gittikleri bu üçüncü köy Dêrikê köyünün yanına düşüyordu, Dêrikê ile birlikte bu üç-dört köy, sınırın, yani Hacı Beg Çayı'nın yakınında birbirine bakan bir grup köydü. Nasıl ki, ilk gittikleri köyden bir patikaya koyularak dağın arkasındaki yaşlı amcanın olduğu köye geldilerse, bu sefer de oradan çıkıp farklı bir patikayı tutmuşlar ve tekrar dönüp bu yeni köye gelmişlerdi.

Bu köy daha büyüktü: 30 hane kadar vardı. Öğlene kendilerine Gerdilerin meşhur yemeği 'gerdol' ikram ettiler. Pirinci sade pişirip yoğurtla karmışlardı. On altı yaşlarında, sapsarı saçlı, mavi gözleri süzgün ve hafifçe gülümsediğinde bile çiçek biçimini alan gamzeleriyle etrafa doğal bir güzelliği rayiha gibi yayan bir genç kız, sini içinde yemeği getirdi ve

arkasından, misafirlerin önünde, elindeki gürgen ağacından yapılmış büyükçe tahta kepçeyle, yağda kızartılmış pekmezi, genişçe serilmiş, papatya desenli kalınca bir bezden yapılma sofranın ortasında duran, tepe kısmından geniş bir krater ağzı gibi çukurlaştırılmış ve buğusu tüten yoğurtlu pirincin içine, bir karış kadar yukarıdan, dağ başındaki bir pınarın şırıltısıyla akıttı. Militanlar, bu yemeği hayatları boyunca hiç görmemişlerdi, o nedenle biraz merak ve daha çok da damak tadının sabırsızlığıyla, ev sahibinin buyur etmesiyle sofranın üzerine çöktüler. Yediler ve yediler…Yoğurtlu pirinç, kızartılmış yağ ve pekmezin içinde, tahta kaşığı gezdirip her ağızlarına götürdüklerinde, damaklarına, kendinden geçiren o özel tadı verdikçe yediler.

Bu köyde de çalışmanın başlangıcı olması itibarıyla tek bir eve gitmişlerdi ve orada da kendilerini tanıtıp davalarını anlattılar, ev ahalisi bu yabancıların Kürtlük için bu kalkışını soylu görüp, diğer ev gibi kaygı ve umutsuzluğunun yanı sıra fikirlerinin çoğunu doğru buldu: Bu sefer de bir ev, bir ailenin gönlünü kazanmışlardı, en azından onlarda bir sempati yaratmışlardı; artık ikinci, üçüncü gelişte bu daha da pekiştirilebilirdi; bu onları çok keyifli yaptı.

Sonra tekrar, bu sefer daha bir umut ve mutlulukla yönetici arkadaşlarının yanına döndüler. Bu defa iki gün kalmışlardı içeride. Yine alanın krokisini çizip, gerekli gözlemleri ve edindikleri bilgileri küçük cep defterlerine yazmışlardı. Kampta bulunan Hasan ve Gözlüklü Ali, "Vay be ne güzel!" diyerek, çalışmalarından duydukları memnuniyeti gizleyemediler. Durmadılar, ertesi gün tekrar yola düştüler; açılmışlardı artık, ülkede keşif yapıp adım adım ilerliyorlardı. Bu sefer Sarı Ömer'in katılımıyla üç kişi oldular ve farklı bir hatta yöneldiler, kendileri oraları tanımadıkları için bu sefer yine pêşmergelerle birlikte yol almışlardı. Serê Siro Kayalıkları üzerinden ovaya indiler. Bu ovalık yerde Rûbarok köyü vardı, büyük bir yerleşim yeriydi ve bir TC taburu konumlanmıştı, o nedenle oraya gitmediler, arkasındaki yine bir Gerdî köyü olan Bêgor'a gittiler. Burası da kalabalık bir yerdi, altmış haneden fazlaydı. Aslında halen sınır köylerindeydiler, ama bu sefer eski yollarından gitmemiş, Dêşta Hayatê'den sola doğru vurmuş ve suyu kesip üç saate yakın bir sürede buraya ulaşmışlardı.

Peşmergeler yine kendi ticaret işleriyle uğraşmak için onları köyün ileri geleninin evine bırakıp gittiler; köyün ileri geleni Hemo'nun evinde kadın-erkek 9 kişi vardı, işi olmayan köylüler yığılmıştı odaya. Zaten o yörenin sosyal yaşantısı gereği köylülerin zamanlarının çoğu boştu, zaten kışın hep boşlardı; kendi eşleri, çocukları ve geçim kaynağı olan hayvanlarıyla uğraşmak yaşamın ana boyutunu oluşturuyordu.

Sarı Ömer ile Bedri, getirilen kahveleri içtikten sonra yine açılışı yaptılar; kâh biri, kâh diğeri alıyordu sözü. Cemaat genelde onları dinleyip anlamaya çalışıyordu, ama içlerinden 25 yaşlarında bir genç ısrarla düşüncelerini kabul etmiyordu; silahlı şiddeti reddeden diğer Kürt örgütlerinden 'Özgürlük Yolu'nun etkisinde olan biriydi. Silahla sonuç alınamayacağını iddia edip onların adeta her dediklerine karşı çıkıyordu, iki militan da birbirlerinin ağzından sözü alıp bu gençle ateşli bir tartışmaya girdiler. Sohbet artık bu iki taraf arasındaydı, diğer köylüler de çok fazla anlam vermeden onları dinliyor, ama sonucun nereye gideceğini de merak ediyorlardı. Kimisi sigarasını püfür püfür çekiyor, kimisi bir anlamda boşta kalmış olduğundan, ayaklarını uzatmış ya da yarı uzanmış halde tartışanları izliyorlardı. Militanlar ise derli-toplu oturmuş bir halde tartışmalarına devam ediyorlardı.

Bedri ortada, başında siyah-beyaz kefiyesini kartal kanatları tarzında bağlamış olarak, bağdaş kurmuş, dik otururken, Nasır ile Sarı Ömer de, onun her iki yanında, sağ bacakları üzerine dar pozisyonda oturuyorlardı. Tartışmalar bu halde kızıştıkça, dil rahatlığından dolayı daha çok konuşan Bedri'nin yorulduğu belliydi; bunun etkisiyle olacak ki, bir ara oturduğu yerde her iki ayağını öne doğru uzatıp biraz rahatlamak istedi. Bunu anında gören diğer iki militanın yüzleri ekşidi ve ikisi birden anlamlı bakışlarını Bedri'ye yönelterek gözleriyle onu uyarmak istediler, ama arkadaşları konuşmaya daldığı için onları fark etmiyordu; bu uygunsuz durum her geçen saniye uzadıkça, diğer iki militan daha da huzursuz oluyordu.

Sonunda Nasır dayanamayıp, sağ taraftan Bedri'nin böğrüne, yumruk halindeki elinin bükülmüş ve diğerlerinden daha ileri çıkmış işaret parmağıyla sertçe dürtüp ağzının içinde Türkçe "Ayaklarını topla Bedo, ayaklarını topla!" dedi. Durumu fark eden Bedri, bir suç işlemiş gibi hızla ayaklarını altına topladı. Nasır'ın ve Bedri'nin bu hareketleri dinleyicilerin gözünden kaçmadı ve yarı uzanmış ya da ayaklarını uzatmış olan köylüler de sessizce ve mümkün olduğunca çevreye fark ettirmeden kendilerini toplayıp nizami oturdular. Toplantının sonuna kadar da kimse oturuşunu bozmadı, köylü alışkanlığından ötürü bazen birileri bozduysa da, yanındakiler onu uyarıp toparlanmalarını sağlıyorlardı. PKK militanları, Mazlum Doğan, Kemal Pir gibi öncülerinden alışmış oldukları üzere ve örgütün titizlikle üstünde durduğu bir ahlaki davranış olarak, her yerde halktan insanlar karşısında hep bir disiplin içinde oturuyorlardı: Ne ayaklarını uzatıyor, ne yan gelip dirseklerini yere dayayarak yayılıyorlardı, aksine saatlerce, bazen 4 saat, 5 saat aynı tarzda, derli-toplu bir halde oturuyorlardı. Bu davranış, hem halka karşı saygılı olma ve onların gönüllerine ulaşabilme, hem de sert mücadele içindeki

bir militanın nefsini disipline etme anlayışı gereğiydi; ve her iki açıdan da yararlı sonuçlar veriyordu.

Militanların, o gençle olan tartışması da bir sonuca ulaşamadı, sonunda karşılıklı olarak bir dahaki sefere devam etme üzerinde anlaşıp, sohbetlerine son verdiler.

O gece orada kaldılar. Ertesi gün Sarı Ömer hastalandı ve onu, tekrar dönüp oradan Güney Kürdistan'a giden permergelerle kampa gönderdiler. Nasır ile Bedri, "Her anı dolu dolu geçirmeliyiz!" coşkusuyla daha ilerideki bir köye gittiler; kara taşlardan özenerek yapılmış çardaklı bir eve bu sefer daha bir güvenle girdiler; içeride beş kişi oturuyordu, selam verip çay faslından sonra burada da sohbete başladılar. Ama Nasır'la Bedri'nin konuşmasının tam ortasında dinleyenlerden biri öfkeyle ağzını açtı:

"Sen ne öyle konuşuyorsun, dün ikinizi de ben Rûbarok Taburu'nda gördüm, komutanla gizli gizli konuşuyordunuz." Bedri bu sözler üzerine aniden irkildi: "Ne diyordu bu?" Devletin adamları olduğunu demek istiyordu.

"Ne taburu ya, Allah'tan kork!"

"Niye gizliyorsunuz, gördüm sizi orada, bir köşeye çekilmiş komutanla konuşuyordunuz." Militanlar epeyi ürktü, bu neydi başlarına gelmişti, şimdi onları yakalayacaklar mıydı yoksa? Beriki, bu sefer orada oturanlara hitaben konuşmaya devam etti:

"Sakın ha kimse bunlarla konuşmasın, bunlar devletin ajanlarıdır, bilerek böyle konuşuyorlar, gelmiş burada Kürdistan'dan da bahsediyorlar ki bizi kandırıp tuzağa düşürsünler."

"Ne devletin adamı be, ne konuştuğunun farkında ol, sen nerden çıkarıyorsun bunları, biz taburun yerini bile bilmiyoruz."

"İnkâr etmeyin! Dün sizi ha şu gözlerimle taburda gördüm, ben yalan mı söylüyorum şimdi?"

"Allahtan kork ya, biz nereden taburda olduk, bu mıntıkayı bile bilmiyoruz, ta nerelerden gelmişiz!" Bedri ne kadar konuştuysa da fayda etmedi, adam habire "Bakın hele yahu! Ha şu gözlerimle taburda gördüm onları, halen kabul etmiyorlar!" diyerek oturanları kışkırtıyordu; bu sırada diğer adamlar da homurdanmaya başladı. Nasır o sırada Bedri'yi üst üste dürterek, "Kalk gidelim, bunların niyetleri kötü" dedi. Durum iyi değildi, gideceklerdi, ama nasıl? Onların da hepsi silahlıydı, üstelik kendi köyleri. Adamlardan bazıları kapıya doğru kendilerini kaydırdılar, birisi gizliden arkasında duvara dayalı duran kalaşnikovu dizine doğru çekti.

O sırada Nasır, hatır isteyip kalkmaya çalıştı, aniden yanındaki kolundan sertçe tutup aşağı çekerek, "Otur hele kardeş, daha yemek yiyeceğiz" diyerek onu durdurdu. İçlerinden gençten olanı, Kürtçe "Ben gidiyorum" diyerek hızla kapıdan fırladı. Kaplan tuzağına düşmüş iki savaşçı gibiydiler o anda: Ne yapmalıydılar? Bir çatışmaya da girmek istemiyorlardı, nihayetinde kendi insanlarıydı. Ya burada köşeye sıkıştırılmış bir kedi gibi pisipisine yakalanacaklardı ya da her şeyi göze alıp kurtulmak için şanslarını deneyeceklerdi. Bu düşünceyle ikisi birden aniden kalkıp, ellerini silahlarının mekanizmasına atarak "Bizim işimiz var, gitmemiz gerekir" dediler ve kendilerini hızla dışarı attılar, elleri silah üzerinde olduğundan köylüler korkup ses çıkaramamışlardı; köyden nefes nefese çıkıp bir grup ağacın içinde oturmuşlarken, Bedri, Nasır'ın gözlerinden boncuk boncuk yaşların aşağı doğru süzüldüğünü fark etti. Arkadaşının ağladığını gören Bedri de sessizce ağlamaya başladı. İki koca insan düpedüz ağlıyordu, ikisi bir ara göz göze geldi ve birbirlerine sarılıp daha güçlü ağlamaya başladılar: Her ikisinin de gözleri yaş dolmuş, suratları çekilip sapsarı olmuştu, Bedri'nin parlak yeşil gözlerinde biriken yaşlar, uzaktan birer zümrüt taşını andırırken, Nasır'ın ela gözleri epeyi kızarmış, birer kor parçası gibiydi. Bir süre ağladıktan sonra sakinleşince, Bedri, "Biz, niye ağlıyoruz ya Nasır arkadaş?" deyince, arkadaşı "Niye ağlamayalım ki, bizim uğruna bu dağlara aç-biilaç düştüğümüz halkımız bizi yakalayıp devlete teslim etmek istiyor." Genelde PKK kadrolarında olduğu gibi Nasır da büyük ölçüde idealist biriydi, kesin inançlı bir duygu savaşçısıydı, işte şimdi en hassas yerinden vurulmuştu, günlerce işkence görse, vahşi hayvanlara atılıp parça parça edilerek öldürülse belki bir damla yaş gözünden gelmezdi (kendisine öylesine inancı vardı), ama kalbine vurulan bir tokat onu çocuklar gibi ağlatmıştı ya da içindeki çocuğun canını incitmişti.

Kalpleri kırık bir şekilde arkadaşlarının yanına geldiler, yoldaşları onları teselli etti. Sonradan öğrendiler ki, özellikle Nasır'ın ısrarıyla erken davranıp köyden çıkmasalardı, adamlar köyde örgütlenme yapmaya başlamış, onları yakalayıp devlete teslim edeceklermiş; "İki kişi, peygamber askeri gibi birer tüfek alıp bu dağlara gelmiş 'Kürdistan'ı kuracağız!' diyorlar, kim inanır ki size," diyorlarmış.

Kampta yine fazla beklemediler, birkaç gün sonra tekrar yola çıkarak bu sefer Govendê Dağı'ndan inip sınırdaki başka bir Gerdî köyü olan Grana'ya gittiler; köyde karakol olsa da, yine de gideceklerdi. Güney Kürdistan'dan girip dağın eteğinden köye yönelmişlerdi ki yolda bir çeşmenin başında keçilere bakan bir çocuk çoban gördüler. 15 yaşlarında, yaşına göre epeyi iri-yarı, tombul bir çocuktu; belli ki dağ havasından

epeyi sağlıklıydı ve adeta her tarafından kan fışkırıyordu; geniş, yuvarlak ve kıpkırmızı olmuş yüzü, düz ve kömür karası uzamış saçlarının içinde, karanlık geceye yansıyan bir dağ ateşi gibi yanıyordu adeta. Çocuğun adını sordular, o da bütün saflığıyla "Benim adım Recep Tekin!" dedi ve ekledi "Siz kimsiniz?" Onlar da kendilerini tanıttılar ve genç delikanlıya özgürlük davalarını tane tane anlattılar. Çocuk çabuk ısındı onlara, hoş gençlerdi, ahlaklarına bakılırsa iyi arkadaş olurlardı, konuşma ve davranış biçimlerinden onlara güvendi de. Recep hemen uzun askılı tûrik'ının içinde ne var ne yoksa onların önüne döktü: İki sac ekmeği ve biraz 'keşk' vardı; yanına da aceleyle memeleri dolgun bir keçisini yakalayarak derinlikli bir tasa süt sağıp indirdi. En sonda da, küçük ve simsiyah çaydanlığında bir çay pişirip ikram etti. Militanlar, daha sonra birkaç sefer Recep'in yanına geldiler ve küçük çoban onları "Kürtçü ve iyi bir insan" diye, karakola dikkat ederek gizlice, köydeki Seyyid'in evine doğru yola çıkardı; her üçü de bu gencecik çocuğa son derece güveniyorlardı, hiçbir kaygıya düşmeden onun peşinden gittiler. Seyyid, 35 yaşlarında, evli ve dürüst biriydi; eskiden beri Kürt yurtseverliği olan beş kardeşli bir ailenin en büyüğüydü. Onları dinledikten sonra fazla ikircikliğe düşmeden evini bu yeni harekete açmaya karar verdi ve birkaç sefer gidiş gelişten sonra ilişkileri pekişince, köyü kazanmaları için onlara ön ayak olmaya başladı.

Zaman içinde durmadan diğer köylere, daha iç kesimlere gittiler, çoğunlukla uğradıkları aile ve cemaatlerde ideoloji, konuşma ve hal-hareketleriyle etkili oluyor, arzuladıkları sonuçları alıyorlardı, hele ikinci, üçüncü sefer buralara tekrar gittiklerinde artık onlardan bir taraftar çevresi oluşturuyorlardı. Yeni bir üye de katılmıştı gruplarına: Kâmil isimli bir kadroydu, Şemdinli'de öğretmenlik yaparken örgüte katılmıştı, kendisini ideolojik ve siyasi olarak yetiştirmiş biriydi. Bu yeni üye Şemdinli'yi iyi tanıdığından artık yol sorunları da fazla çıkmıyordu; iki kişiyle başladıkları keşif-istihbarat ve propaganda faaliyetleri şimdi dört kişiye çıkmıştı, sayıları biraz kalabalıklaştığından Sarı Ömer ile Kamil biraz grubun yöneticisi gibiydi de.

Bu sefer de Begzade aşiret alanındaki Benevok köyüne gittiler, bu diğerlerine göre oldukça iç kesimdeydi, yaya bir gecede ancak kendini sınıra atabilirdin. Köyde, birbirine belli bir mesafede iki aileye gittiler ve 5-6 evlik bir yakın akraba çevresi içinde küçük bir toplantı yapıp propaganda ve ajitasyon faaliyetine geçtiler. Bu defa Hasan da kendileriyle gelmişti; uzun konuşmalar ve köylülerin kafasındaki sorulara verdikleri mantıklı cevaplarla onları ikna edebilmişlerdi. Daha sonra buraya ikinci, üçüncü gelişlerinde gösterdikleri çabalarla burada da kendilerine güvenecekleri dost aileler edindiler. Köylerde tedbiri de hiçbir zaman elden

bırakmıyorlardı: üç kişi içerde köylülerle konuşurken, bir kişi dışarıda nöbet tutuyordu hep.

Daha sonra yönetimleri Hasan ile birlikte ortak bir kararlaşmaya giderek çalışmalarına yeni bir nitelik katmak istediler: İçeride sığınak yapacaklardı. Bu, hem, genel teorik açıdan gerillanın temel bir gizlilik aracıydı, hem de artık alanda tanınıyorlardı, devlet faaliyetlerini öğrenince doğrudan üstlerine gelebilir ya da bazı kişiler eliyle onlara dönük komplocu yönelimleri örgütleyebilirdi, nitekim bazıları -neden kaynaklanmış olursa olsun-bir köyde Nasır ile Bedri'yi tutup Rûbarok taburuna teslim etmek istememişler miydi? Bu tür durumlara karşı tedbirli olmalıydılar. Yeni hedeflerini yüklenmiş olarak, "Oralarda arazi sarp ve güzeldir, iyi bir sığınak kazarız" düşüncesiyle Zêran köyüne gittiler; bu da bir Gerdî köyüydü, ancak daha iç kesimdeydi, oradan sonra artık Begzade aşiret alanına geçiliyordu. Güzergâh olarak, kendilerini Deşta Hayatê'deki üslerinden sınırdaki Dêrîk köyüne bırakmış, burada artık dayanacakları ilişkilerini oluşturmuşlardı, oradan da takriben 40-50 hanelik Zêran köyüne gelmişlerdi. Akşamüstü bir eve girip kazma kürek istediler, ev sahibi manalı manalı dönen gözlerle niye istediklerini sorduysa da verdi aletleri ve onlar da yanlarına 3 günlük kadar yiyecek de alıp köyden epeyi uzağa giderek, ormanlık ve kayalıklarıyla oldukça sarp bir arazide sığınaklarını ilk yaptıkları gibi büyükçe kazmaya başladılar. Dört kişilerdi yine her seferinde 3 kişi kazma-küreği dönüşümlü kullanarak çalışıyor, bir kişi de, sivri bir hâkim kayanın başına oturmuş nöbet tutuyordu. Üç günün sonunda, sığınaklarını, toprağın göğsüne yerleştirilmiş bir kartal yuvası gibi planladıkları tarzda güzelce kazıp bitirdikten sonra, işleri bitmiş olarak dönüp aletleri sahiplerine vermek istediler.

Ay ışığının, derin vadilere bile nüfuz ettiği sessiz gecenin göğsünde yol alarak köye ulaştıklarında sabahın aydınlığı nöbeti devr almaya hazırlanıyordu artık; onlar da gündüzü geçirmek için köyün yakınındaki bir sık ormanlığa konumlandılar. Nasır nöbetçiyken, bir zaman sonra aniden gelip diğerlerini telaşla kaldırdı, militanlar kalkıp baktılar ki, malzeme aldıkları köyden kırk kadar erkek, ellerinde kalaşnikov, sminof, beşli, av tüfengi, tabanca, her türlü silahla ve namlular yarı dikey bir halde ileri-deki canlı hedefin kokusunu ala ala, "rap rap! rap rap!" diye sesler çıkararak hızlı hızlı patika yoldan dağa doğru ilerliyorlar. Militanlar buna bir anlam veremeyerek, "Belki de bir düğüne gidiyorlar" düşüncesiyle yavaş yavaş kendilerini hazırladılar ve öğlenden sonra biraz geç bir vakitte, sığınağın sevinç duygularının tahriki altında köye gittiler. Adamların kazma-küreğini vererek, orada biraz yemek yiyip çay içtikten sonra yola çıkmaktı ki amaçları, ev sahibinin, hedefini vurmaya hazırlanan bir tetikçinin ellerine geçirdiği bir eldiven yumuşaklığında çıkan "Siz, ne kadar

altın çıkardınız?" sözleriyle adeta dizlerine kadar kuma batmışçasına yere çakıldılar. Adam, büyük bir zaferi ilan eder gibi dilinin altındaki baklayı çıkarmaya hazırlanan birinin edasıyla gözlerini süzerek, gittikçe boğulan bir ses tonuyla ağır ağır sordu tekrar: "Hımm, deyin, kaç kilo altın çıkardınız?" Militanların hepsi henüz buna hiçbir anlam verememişken, Sarı Ömer atik davranarak konuştu:

"Ne altını? Bu nereden çıktı? Herhangi bir yerden, herhangi bir altın çıkarmamışız biz?"

"Haydi, haydi, doğruyu söyleyin bana, siz Ermenisiniz ve hazine çıkarmaya geldiniz buraya."

"Allah Allah, bu nerden çıktı şimdi? Biz Ermeni değiliz, biz Kürdüz!"

"Yok, siz Ermenisiniz, bak senin saçın da sarı, hele şuna bak tam Ermeniler gibi gözleri yeşil, saçları sarı, beni mi kandıracaksınız?" Bunları söylerken Bedri'yi gösteriyordu.

"Bizde altın falan yok, biz, Kürdistan devrimcileriyiz, dedik size, inanmıyorsan gel çantalarımıza bak altın var mı yok mu diye."

"Yoo, siz kesin altın çıkardınız, beni kandırmayın, bak henüz sizi aramaya giden köylüler gelmeden çıkarın paylaşalım, sonra da hemen gidin."

Tam o sırada dışarıdan kıyamet gibi kurşun sesleri geldi, 40 kişilik grup altın hevesiyle izleri takip ederek sığınağın üzerine gidenler, o sırada geri dönmüş, militanların köye geldiğini tahmin ederek kurşun ata ata geliyorlardı. Militanlar baktılar durum kritik, adamın aletlerini hemen teslim edip "Allaha ısmarladık" diyerek evden çıkmaya başladılar. Adam da "Heyy, durun! Nereye gideceksiniz?" diye yakalarına yapışıp onları bırakmadı. Onlar da "Çekil kardeşim gideceğiz, sen bize inanmıyorsun, ne yapalım" sözleriyle birlikte, ev sahibini sertçe kenara doğru verip kapıdan dışarı çıktılar. Tam çıktıkları anda silahlı kalabalık onları gördü ve "Oradalar oradalar!" diye peşlerine verdi, neye uğradığını şaşıran dört militan tabanları yağlamaktan başka çare bulamadılar. Bunun üzerine diğerleri de arkalarından yağmur gibi kurşun sıkmaya başladı: Klêş, beşli, av tüfeği sesleri birbirini kesip kesip havada yankılanıyordu. Militanlar ise, can havliyle kayalık ve ağaçların arasında birer keçi gibi zıplayıp zıplayıp gidiyorlardı. Nasır'ın diğerlerinden daha bol şalvarı, her koşu adımın attığında bir sağa bir sola yalpalayıp duruyordu. Bedri'nin ise, tam o sırada sol ayakkabısının bağı çözüldü ve ayakkabı ayağından çıkmaya başladı, baktı olmuyor o da, hızla ayakkabı tekini eline alıp okkalı bir küfür mırıldanarak koşmaya başladı.

Sağlı-sollu kurşunlar kâh bacaklarının arasından geçip "zıng!" diye yere saplanıyor, kâh kulaklarının yanından vızıldayarak gidiyordu.

Kâmil Hoca baktı olmuyor, aceleyle kendisini küçük bir kayanın ardına atıp uzanarak onlara ateş etmek istedi, tam o sırada bunu gören Sarı Ömer, "Kâmil, Kâmil dur!" diyerek yanına koştu ve sert bir hareketle kolundan tutup kaldırarak "Kalk, sen ne yapıyorsun!?" dedi; beriki "Görmüyor musun bizi öldürecekler, ne yapayım?" diye cevap verince Sarı Ömer daha bir öfkeyle yüzüne doğru bağırdı: "Kâmil onlar bizim halkımız, biz onları örgütlemek için buraya geldik, şimdi de vuracak mıyız? Bu kargaşayı sonra düzeltiriz, haydi gidelim" diyerek onu götürdü. Biraz daha kaçınca, silahlı köylüler baktılar, artık onlara yetişemeyecekler ve kendi köy alanı sınırlarından da çıkıyorlar, takibi bırakıp geri döndüler.

Militanlar ise, epeyi gittikten sonra ormanlık bir alanda her dördü de nefes nefese durdular. Elbiseleri terden sırılsıklam olmuştu, öfkeden hiçbiri konuşmuyordu, sadece Nasır "Ya bu nedir başımıza gelenler!?" dedi; Bedri'nin sol ayağında çorap diye bir şey kalmamış, ayağı usturayla yarılmış gibi paramparça olmuştu. Her dördü başını yere doğru eğip bir süre sessizce kaldılar; hem bedenleri dinleniyordu o anda, hem de psikolojileri. Biraz kendilerine gelince, Sarı Ömer, "Hasan arkadaş geçen sefer demişti ki, en üst düzeyde Kenan Evren'den en alt düzeye kadar Türk Devleti yetkilileri, başta köylüler olmak üzere Kürt halkı içinde 'Dikkat edin, Ermeniler gelip sizin evleri, toprakları 'Bizimdir!' diye elinizden almak istiyorlar,' sözleriyle insanlarımızı provoke ediyorlar, hatta arkadaş 'Çok dikkat edin, bunun zararı size de içeride dokunabilir, size yönelik saldırılar, komplolar gelişebilir" şeklinde konuştu. Nasır, onu tamamladı, "Evet, adamlar da devletin o sözlerine inanarak bizi gerçekten Ermeni zannedip işte define arayıp çıkarıyoruz diye üstümüze geldiler, zaten dediklerine göre buralarda eskiden Ermeniler kalıyormuş, iyi ki atik davranıp kendimizi kurtardık, yoksa ya çatışma çıkacak ve bu bizim için hiç iyi olmayacaktı ya da hangimizi yakalasalardı devlete teslim edeceklerdi.

Türk Devleti'nin o günlerde Ermeni hareketleriyle başı epeyi dertteydi. 1975 yılında, Lübnan'da iç savaşın olduğu bir süreçte başkent Beyrut'ta, Agop Agopyan'ın öncülüğünde bir grup Ermeni tarafından, Filistin Halk kurtuluş Cephesi gibi bazı Filistinli örgütlerin desteğini de alarak kurulan ASALA (Ermenistan'ın Kurtuluşu İçin Gizli Ermeni Ordusu), kendisine temel taktik olarak şiddeti almış ve bunun hedefine de Türk Devleti'ni koymuştu.

1970'li ve 80'li yıllarda genelde Türk hedeflerine saldıran ASALA'nın eylemleri, özellikle 1979 yılından itibaren artış göstermişti; ve 15'e yakın ülkeyi kapsayan farklı farklı kentlerde Türk büyükelçi,

diplomat ve memura silahlı ve bombalı tarzda yönelimini devam ettiriyordu. Bu saldırılarda birçok Türk görevli ölmüş ve yaralanmıştı. ASALA, Ermeni halkı ve kiliseleriyle, Ermeni Hınçak Partisi'nden doğrudan veya dolaylı destek görüyordu. Bu sıkıntıları başından atma derdinde olan Türk askeri cuntasının uyguladığı provokasyon politikaları ise, işte böyle PKK'li militanların başında patlıyordu.

Militanlar sonra gidip, Benevok köyü hattında uygun bir arazide iki sığınak yaptılar kendilerine. Arkasından da, Grana köyüne dönerek oradan Seyid ve 22 yaşlarındaki küçük kardeşi Sabır ile Şemdinli merkeze ve oranın hemen bitişiğindeki Şapata köyüne gittiler. Sabır militanları, orada tanıdığı Tayyip isimli birinin evine götürdü. Tayyip, 25 yaşlarında bir terziydi, güzel Kürtçesiyle hoş sohbet biri olup, geniş sayılabilecek bir çevresi de vardı; ayrıca edebiyata beslediği özel ilgiden dolayı bazen şiir ve şarkı sözleri de yazıyordu. Militanlarla karşılaşıp onları dinledikten sonra, sanki yıllardır onları bekliyormuşçasına hemen bu tek başına dolaşan gençlerin fikirlerini benimsedi ve onlara yardımcı olma arayışı içine girdi. Evi, kentin kenarında olduğundan, her geldiklerinde, militanlar oraya gece karanlıkta rahatça sızabiliyorlardı. Tayyip onları, Şemdinli'de tanıdığı başka birçok eve götürüp bu yeni hareketle halkın buluşmasına katkıda bulundu. Ayrıca, Kâmil Hoca da burada öğretmenlik yapmış olduğundan, onun da ilçede tanıdığı aileler vardı, onlara da gittiler ve onlar vasıtasıyla farklı ailelere de ulaştılar. Bu gidişlerin birinde, terzi Tayyip vasıtasıyla Osman isimli yurtsever bir genci tanımışlardı ki, bu, aktif bir şekilde kendilerine yardımcı olup, ailelere gidip gelmede ve arazide kalırken çoğu sefer yanlarında oluyordu. Zaten ilçe dağınık ve evler ormanlık içerisinde olduğundan, kentte hatırı sayılır bir askeri güç olsa da rahatça girip çıkabiliyorlardı; gece belirledikleri eve gidiyor, sabaha doğru çıkarak arazide kalıyorlardı. Böyle gizlilik içerisinde hareket ederek, Şemdinli, Şapatan (Altınsu) köyü arazisinin derince keşfini yaptılar, buradaki coğrafyayı tanıdılar, Türk askeri ve polis gücünün konumlanma ve sayıları, hareket tarzları hakkında kendilerine lazım edecek çok değerli bilgilere, hem böyle ellerindeki dürbünle keşif yaparak, hem de dost edindikleri aileler ve gençlere dayalı istihbari kanallara ulaştılar.

Terzi Tayyip en son kendilerine Şapatan köyünde, tanıdıkları ilişkilere dayanarak geniş bir toplantı örgütledi. Köyün ileri gelenlerinden birinin büyükçe misafir odasında ağırlandılar. Yirmi kadar köylünün oturduğu oda sahibi, 'Şêxmûs' adında 45 yaşlarında biriydi, çift siyah kefiyesini başında kor kor yüksek bir şekilde bağlamış, kafasının tam ortasında ise kefiyenin sarmaladığı bir tas şeklinde sarı bir külah duruyordu; koyu kahverengi kalınca bir kumaştan şal û şapık üstündeydi, oldukça

kabarık duran şûtikini önden tarak gibi birbirine geçirme tarzında sarmıştı beline, ön sol tarafta kuşağın içine sokulmuş hançerin kabzası bir gömlek düğmesinden daha büyük sarı ve mavi taşlarla parlayıp etrafa frapan bir ışık yayıyordu; erkekler rastgele odaya yerleşmişken, kadınlar alacalı-bulacalı yazmalarıyla sağ alt köşede birbirinin üzerine yığılmış gibiydiler. On yaşlarında bir çocuk, 3-4 yaşlarındaki bir çocuk gibi, yaşlıca bir kadının kucağına oturmuş, ağzı yarı açık bir şekilde etrafa bakınıyordu. Şexmus'un "kardeş, siz kimsiniz, kendinizi bize tanıtır mısınız?" demesiyle militanlar kendilerini tanıtıp propagandaya başladılar:

"Yüzyıllardır, bizim Kürtler olarak esaret altında kaldığımız yeterdir artık; her kes kendi özgürlüğü için savaştı ve kazandı, ama bizim büyüklerimiz bu konuda rollerini oynamadılar. Sorun liderlik sorunuydu, şimdiye kadar Kürtler içinden bir Apo çıkmamıştı, yoksa biz de şimdi diğer halklar gibi bağımsız bir ülke ve devletimize kavuşmuştuk."

Şêxmûs araya girdi: "Ama kardeş, bizim atalarımız da çok isyan yaptı, günümüzde de Mele Mustafa Barzanî büyük bir liderlik yapıp geniş bir Kürt hareketi yarattı."

"Doğrudur, ama sonuç önemli, o kadar isyan yapıp kan döktük, fakat ne oldu? Hepsi kısa sürede yenildi, niye? O liderlikler çağa göre değildi, iyi niyetli, dürüst, fedakar insanlardılar, o büyüklerimize saygımız var, ama onlar geri bir liderlik sergilediler ve esas olarak da tüm Kürtleri birleştiremediler; ve hepsi parça parça ortaya çıktığı için zayıf kalıp sonunda yenildiler. Evet, Barzani birçok şey yaptı, savaştı da, ama o da günümüz dünyasına göre bir liderlik sergileyemiyor ve esas kendi öz Kürt gücüne güvenip dayanamıyor, daha çok dışa bel bağlıyor. Örneğin, 1975 yılında ona karşı yapılan hain antlaşma sırasında 100.000 kişilik pêşmerge gücü vardı, ama o savaşma yolunu seçmedi ve o pêşmerge gücünü dağıttı."

Militanların yoğunlaşarak yaptıkları etkili konuşma adım adım amacına ulaşıyordu, köylüler içinden bazıları "Hımm!" diye yeni bir şey öğrenmenin ruh haliyle alt dudaklarını üsttekinin dibinde toplayıp büzüyor, bazıları da "Doğru!" diye başlarını sallıyorlardı.

"Tamam da, onlar hiç olmazsa binlerce pêşmerge, siz kaç kişisiniz ki? Belli ki sayınız çok az ve silahlarınız da pek yok, siz nasıl kazanacaksınız ki?"

"Sayı önemli değildir, önemli olan inanç ve yürektir: Hz. Muhammed de bir tek kişiydi, iki oldu, beş oldu, on oldu ve giderek milyonları buldu; Vietnam'da, Angola'da, Küba'da (bunların her birinin devrim yapmış uzak ülkeler olduklarını köylülerin anlayacağı dilde söylediler) devrimcilerin sayıları çok azdı, ama çalışıp milyonlara ulaştılar ve kazandılar. Mesela, Küba denen yer, denizin ortasında bir ada, devrimciler

orada on iki kişiyle bir devlete karşı özgürlük hareketi geliştirdiler, sonra oldular 50, oldular 100, 1000 ve bu şekilde büyüyerek kendi devletlerini kurdular. Çünkü başlarında iyi bir Apo vardı, işte şimdi Kürdistan'da da bir Apo ortaya çıktı, bizim liderimiz Abdullah Öcalan'dır; O bir Kürt, yoksul bir aile çocuğu, o da sizin gibi köyde doğup büyümüş…"

Bu lafı işitince köylüler içinde bir kaynaşma oldu, birbirlerine "Vay be o da köylüymüş, baksana!" "Valla bu iyidir o zaman, o da bizim gibiymiş ya" diyorlardı.

"…ve kendisini çok iyi yetiştirmiş, yüksekokula gitmiş, dünyanın kitaplarını okumuş, şimdi tüm Kürdistan'da herkesi birleştirerek doğru fikirleriyle büyük bir hareket geliştirip, Kürdistan'ın bağımsızlığını kazanacak! İşte, biz bu büyük hareketi geliştirmek için bu dağlara çıktık."

Hitabetleri ve getirdikleri düşünceler köylüler üzerinde etkili olmuştu, bu hemen fark edildi, sıcak bir ilgi gelişerek, meseleyi daha iyi anlamak için sorular yönelttiler, militanlar bunlara verdikleri cevaplarla onları daha da ikna edici oldular; üç saat süren sohbet onlar için yorucu olmuştu; ama onun hiç önemi yoktu, sonunda amaçlarına ulaşmış, bu kalabalık grubun ilgisini davalarına çekmiş ve belli bir sempati oluşturmuşlardı. Hem sayılarının azlığından ötürü karşıdakinde oluşan umutsuzluğu da burada önemli oranda kırmışlardı. Misafir oldukları için, açıkça söyleyip kalplerini kırmak istemeseler de, bazıları içten şüpheler taşıyordu elbette, ama onlar, bu toplantıdan yine de iyi bir sonuç aldıklarına inanıyorlardı. Sık sık yaptıkları gibi oradaki kişilerden en çok gözlerine kestirdikleri bir-iki kişiye, zamanı çoktan geçmiş Serxwebûn gazetesinden verdiler. Bir tek kusurları vardı: Ah, bu Kürtçeyi de onlar gibi konuşabilselerdi!

Küçük militan grubu, iki kişiyle Kuzey Kürdistan-Şemdinli mıntıkasının ilk köyüne, içlerinde bin bir türlü kaygılarla yaptıkları seferden sonra, gün gün açılıp, alışarak, hem de yöreyi gittikçe tanıyarak, alanın, ilçe merkezi dahil, Gerdî, Herkî, Zerzan ve Begzade mıntıkalarının her tarafına aylarca gidip geldiler, hemen hemen tüm köylerine uğradılar. Bu keşif-istihbarat ve propaganda faaliyetlerinde kendilerini şuna ikna ettiler: Yöre halkı yurtseverliğe açık ve iyi niyetli yaklaşımların sahibidir, eğer onlara doğru bir şekilde yaklaşılırsa seni bağrına basıp sahip çıkacağı gibi, onurlu bir dava için ayağa da kaldırılabilirler. Hiç tanımadıkları halde gittikleri o kadar alanda, sadece iki-üç menfi tutumla karşılaştılar; anladılar ki onlar da, Türk devletinin komplocu ve provokatif tavrından kaynaklanıyor ve önü alınmayı bekliyor. Bu çalışmaları sonucunda, alanın genelde coğrafyası, toplumsal yapısı, halkın-aşiretlerin durumu ve köylerini tanıdılar, Türk ordusunun konumlanması hakkında önemli bilgilere ulaştılar, bunların hepsini yazılı halde örgüte sundular.

***

Botan'ın tüm kasaba çevrelerine hazırlık grupları ulaştırılmıştı. Zaten Güneybatı Kürdistan'dan gelirken de bazı köy ve aşiret çevreleri biraz tanınmıştı. Alanda kuzey-güney, doğu-batı istikametinde yollar oluşturmak üzere de küçük kurye grupları çalışıyordu. Botan'ın elverişli coğrafyası ve yurtsever kitlesi, sanki önceden bekliyormuş gibi gerilla gruplarını kucaklıyordu.

Botan üzerinden Garzan alanına da gruplar geçmiş ve yerleşmeye başlamıştı. Diğer gruplarla eş zamanlı gitmiş olan Celal Hoca'nın grubu Şirvan'a kalıcı olarak yerleşmeyi hedefliyordu. Orası iç kesim olduğundan, yurtdışına gidip tekrar dönmenin zorlukları ve riskleri vardı. Şirvan grubu içinde Siirtli Ali de yer alıyordu.

Bu sırada Garzan'a başka gruplar da ulaşmıştı. Mutki'de Antepli Veli'nin grubu varken, Sason'daki grup içinse, Botan'a geçmiş olan Agît, Apo'ya notunda şöyle yazıyordu:

"Sason'a gönderilen birimden henüz haber alınamadı. Pervari, Beytüşşebap, Şırnak ve Uludere sınırlarının çakıştığı noktada irtibat merkezimiz var. Sarı Cemal, Sason ve diğer yakın dört birimin irtibatını sağlıyor. Malzeme aktarımı ve depolaması bura üzeri yapılabilir. Şu adresle ilişki kurulabilir: Hinzorik köyünde Musa. Parola Xebat. Ben de bir süre bu yakınlarda kalacağım. Belirtilen adres üzeri yazışabiliriz.

Selamlar…

26 Haziran 1983

Cano"

***

Operasyon içinde hazırlanan Haftanin kampına geçen Agit, mayıs operasyonunu değerlendirmek için arkadaşlarını topladı. Herkesten daha çok onun söyleyecekleri olmalıydı. Yaptığı özlü değerlendirmede, TC operasyonunun genel çerçevesini şöyle tanımladı:

"İşgal, ABD ile birlikte tezgahlanmış, bölge ilerici güçlerini tehdit ve ayrıca ileriki bir müdahalenin provası amacını taşımaktadır. Türk devleti, önüne baş hedef olarak da PKK'nin imha edilmesini koymuş, fakat bu hedefine ulaşamamıştır. Ulaşabilmesinin koşulları da yoktur. Çünkü güçlerimiz çok sayıda birimlere bölünmüş vaziyette geniş alanlar üzerinde halkın arasına karışarak, gizli hareketli bir yapı içindedirler. Düşman, halkın desteğinden yoksun, araziye yabancı ve denetim kurmakta zorluk çekmektedir. Bu denetimi kurabilmesi de olanaksızdır."

Kuzey gruplarını gönderdikten sonra, Agit'in kendisi de arayış içine girdi. Zira Türk ordusunun mayıs operasyonu heyecanlandırmıştı. Acaba operasyonun Bakur'daki etkisi nasıldı? Botan aşiretleri bu durumu nasıl karşılıyor ve değerlendiriyordu? Özellikle de Jirkî Aşiretinin tutumunu merak ediyordu. Çünkü bu aşiret üzerine çok şey duymuştu. Filistin'den gelen her grup çok şey anlatmıştı Jirkîler üzerine. Devlet kaçağı olmalarından silahlarına kadar, adeta her şey efsane gibi anlatılıyordu. Acaba geçmiştekine benzer bir aşiret hareketlenmesi ortaya çıkabilir miydi? Fazla ihtimal vermese de bu düşünce bile fazlasıyla heyecan yaratmaya yetiyordu. Sonuçta kendisi de Kuzey'e geçmeye karar verdi. Zaten parti gücünün büyük kısmı Kuzey'e geçmişti ve artık esas çalışma Kuzey'de olacaktı. Dolayısıyla doğrudan çalışma içinde olmak, pratik gelişmeleri ve sorunları yerinde görmek, grupları yakından denetleyip yönetmek gerekirdi. Bu anlayışla haziran ayında Uludere üzerinden Kuzey'e geçti ve aralık ayına kadar Botan çalışmaları içinde yer alıp grupları denetledi. Önce Uludere ve Beytüşşebap hattından Şırnak, Pervari ve Eruh'a uzandı, oradan Şirvan ve Mutki-Sason topraklarına kadar ulaştı. Bu alanlardaki tüm keşif ve istihbarat gruplarıyla görüştü, onlarla toplantılar yaptı, bilgiler aldı, çalışmalarını değerlendirerek gereken perspektif ve talimatları verdi, böylece çalışmalara yardımcı oldu. Daha önemlisi coğrafya ile toplumsal yapı üzerine bilgiler edinip değerlendirmelerde bulundu. Nisan toplantısında savaşın merkezi olarak ifade ettiği bu coğrafyayı ve toplumu tanımak ve yürüteceği savaşa bizzat hazırlanmak istiyordu.

Agit, Botan'a ilk geçişini anılarında şöyle ifade etti: "Güney'deki güçlerin geri çekilmeye başlamasıyla bir grup arkadaş Kuzey'e geçme kararına vardık. Tesadüfen bulduğumuz bir rehberle birlikte işgal ve sınır hattını aşarak, rehberimizin köyüne(Becûhê) ulaştık.

Geliş haberimizi alan köylüler, sıkı bir gizlilik içinde bulunduğumuz yere gelerek, merak ve endişe içinde Güney'deki durumu sordular. Getirdikleri yiyecekleri yedikten sonra, sorulan sorular paralelinde, işgali ve yol açacağı sonuçları izah etmeye çalıştık. Köylüler, işgalin etkisini yaşamakla birlikte soğukkanlılıklarını da korumaya çalışıyorlardı. Konuşmamızı bitirdikten sonra bizi de alarak, kendileri için hazırladıkları gizli yerlere götürdüler. Burası gerçekten de çok emniyetli bir yerdi."

Agit ve grubu Uludere'deki çalışmaları değerlendirdi. Bazı işlerin yapılmasına bizzat perspektif verdi. Erdal'la birlikte iki kişiyi Şırnak çalışmalarına gönderdi. Kurye olarak iki köylüyü yanlarına alarak yoluna devam etti:

"Sarp ve çetin dağ yamaçlarını aşarak, sık ormanlıklar içinde yüksek bir tepeye tırmandığımızda karşı tarafta, pek de uzak olmayan düşman

karakolunu gördük. Dürbünümüzle çevreyi kontrol ettikten sonra düşmanın henüz tutmamış olduğu köprüden geçmeye karar verdik. Ve yamaçtan aşağıya hızla inerek pusu noktasına yaklaştık. İki arkadaş keşif yapıp, köprünün açık olduğunu bildirdikten sonra aralıklı biçimde koşarak tehlike noktasını aştık. İki düşman hattı içerisinden çıktığımız için biraz rahatlamıştık.

Vardığımız bir su kaynağının başında mola verip, akşam yemeğimiz olan ekmek ve peyniri yedikten sonra köylü gençlerle biraz sohbete başladık. İşgalin o sıcak anında bile düşündükleri tek şey, çevrelerindeki muhbir ve ajanların bir an önce cezalandırılmasıydı. Daha o anda bizimle hareket etmek istediklerini söylediler, ama o koşullarda buna olanak olmadığı için, konuşarak kendilerini ikna ettik.

Biraz dinlendikten sonra tekrar yola koyulduk ve birkaç gün daha bin metrelere varan yüksek, baş döndürücü uçurumlardan tırmanarak yol aldık. Sonunda zorlu ve tehlikelerle dolu bu yolculuğumuz boyunca tanımadığımız bir alanda halkın yardımı sayesinde salimen hedeflediğimiz yere vardık. Yol boyunca karşılaştığımız tüm insanlar bize, Güney'deki 'savaş' hakkında sorular yöneltiyorlardı. Gelecekleri konusunda karamsarlıkla umut karışımı düşünceler taşıyorlardı. Yaşlı kesimde ise, Türk devletinin eskiden yaptığı katliamların anısı canlanmış, o günlerin tekrar geri geleceği korkusu vardı. Genelde halk tek yaşam güvencesi olarak; örgütlerin ayakta kalmasını görüyordu.

Haziran ayının ortalarına doğru Güney işgalinin etkisi dağılmaya başladı. Türk askerleri sınırı tamamen boşaltmış, korkudan eski sınır birliklerini bile kaldırmışlardı. İçeriye çektiği gücünü de birkaç kol üzerinde yürüterek çalışma alanlarımızı kuşatmaya çalışıyordu. Bazı alanlarda halka aşırı zulüm uygularken, direniş beklediği kesimler üzerinde de yumuşak bir politika izliyordu. Hatta elbise, ayakkabı, çocuk şekeri bile dağıtıyordu. Karşılığında ise, Apoculara destek olunmamasını, silahların teslimini, mahkûm ve firarların da gelip teslim olmalarını istiyordu. Bu isteklerine karşılık alamayınca, "bir daha görüşeceğiz" tehdidini savurarak çekip gidiyorlardı. Birimlerimizin çalışmaları ise, işgal ve operasyonlardan etkilenmemişti."

Agit ve grubu, Şırnak'ı aştıktan sonra Eruh ve ötesine yola devam etti. Yaptıklarını ve gözlemlerini anılarında şöyle dile getirdi:

"Dicle'ye yaklaşıyorduk artık. Uygarlık suyu durgun ve masmavi akıyordu. Kıyısında duvar gibi yükselen yumuşak kayalıkta oyulan mağaralarda köy ve şehirler inşa edilmiş, Diyarbakır'dan Musul'a kadar kervan sallarını taşımış, çevresindeki verimli toprakları sulamıştı.

İlk insan soyunun ve medeniyetinin doğuşunun beşiği olan bu alan Dicle ile Botan suyunu oluşturduğu doğasının içinde kalıyordu. Bu alan

sömürgeciliğin nüfusundan korunmuş, doğal ulusal değerler bu çember içinde ayakta kalabilmişti. Batı ile Doğu'yu, dağ ile ovayı birbirinden ayıran sınırlar, direniş ve teslimiyetin de sınırları olmuştu.

Suların berisinde bir süre beklememiz gerekiyordu. Bu ara çadırlarda yaşayan göçer ailelerden birisine uğradık. Perişan bir yaşamları vardı. Hayvanları ile birlikte sarnıç suyunu içiyor, o suda yemek yapıyor, onunla yıkanıyorlardı. Yağmur sularının taşıdığı toprak ve sürülerin dışkısının doldurduğu bu sarnıçların içi yazın da kurtçuklarla doluyordu. Göçerler kendileri yazın burada kalmıyorlardı, ama yörede kalan arkadaşlar bu suyu kullanmak zorunda kalıyorlardı. Köyler dışında dağda su bulunmuyordu. Bu sular ve sürekli yenilen yağsız peynirden olacak ki, yöredeki arkadaşlarda can kalmamış gibiydi. Renkleri sararmış, bir hayli zayıflamışlardı. Ama moralleri bozulmamış, dinç duruyorlardı. Halkla ilişkileri de çok iyiydi. Onların güvenini kazanmışlardı.

Buna örnek olabilecek bir olayı da burada anlatmak yerinde olacaktır: Yörede halkın sevgi ve saygısını kazanan Cemil (Kerim Baytar) arkadaş, bir gün dağda yürürken arkadan birkaç göçer kadın gelip kendisine yetişiyorlar. Arkadaş yol vermek isteyince onlar, 'yok beraber yürüyelim, eskiden dağdaki eşkıyanın korkusundan rahat dolaşamıyorduk buralarda. Sizler de ilk geldiğinizde doğrusu yine korktuk, yanaşmadık, ama bir yıldan beri çevremizde kaldığınız halde herhangi bir kötülüğünüzü görmedik. Sizi artık kardeş ve evladımız olarak kabul ediyoruz' diyerek güvenlerini açıkça belli ediyorlar. Bu örnek de gösteriyordu ki, artık çevrede gerekli güven kazanılmıştı.

Oturduğumuz çadırda evin reisliği yaşlı kadının elindeydi. Yaşlı kocası hasta yatağında oturuyor, bir şeye karışmıyordu. Kadın da bir yandan yün sararken, bir yandan da bizlerle ilgileniyor, sohbet etmeye çalışıyordu. Kendisine çalışmalarımızı nasıl değerlendirdiğini sorduğumuzda, cevabını bir olay anlatarak verdi.

Hamo denilen bir çete başı, kendilerinden zorla para ve hayvan alıyor, çetesiyle birlikte her yılbaşlarına musallat olarak, göz koyduğu genç kadınları, gelinleri dağa kaldırıyormuş. Birinde kendisine karşı koyan bir gelini de vurup öldürmüş. Arkadaşlarımızın yöreye varmalarından itibaren eşkıya oralara gelmez olmuş. Arkadaşlara olan güvenleri bir hayli fazlaydı, ama henüz bağımsızlığa olan inançları pekişmemişti.

Orada akşama kadar kaldıktan sonra Kerim arkadaş bizi alıp sığmağa götürdü. Sığmakta da diğer arkadaşlar vardı. Kalabalık bir sayı oluşturmuştuk. Kendileriyle siyasal gelişmeler üzerine biraz konuşup tartıştıktan sonra, örgütsel faaliyetlerini anlattılar. Açıklamalarına göre, direnişe hazırlık çalışmaları önemli ilerlemeler kaydetmişti. Yörenin geniş bir

kesiminde destek bağları geliştirilmiş, çok sayıda savaşçı adayı genç belirlenmiş, depolar halkın sunduğu yardımlarla doldurulmuş, değişik noktalarda sığınaklar yapılarak, arazi geniş ölçüde tanınmıştı. Direnişi başlatmaya hazır ve istekliydiler. Tabii Eruh halkıyla birlikte.

Ertesi gün alanı terk etmek için yola çıktık. Nehri geçtikten sonra yıllardır ilk defa ovaya ayak bastık. Önümüzde üç günlük, çamurlardan geçilmesi zor bir ova yürüyüşü vardı. Üstelik, konak noktaları da fazla emniyetli değildi. Uzun yıllar dağlarda kalmanın verdiği ovaya yabancılık duygusu içinde bu yürüyüşe girişmeye pek cesaret edemiyorduk. Ama sonunda değişik tarzda da olsa, tehlikeyle birçok kez burun buruna gelerek bu mesafeyi sağ salim aşabildik.

Vardığımız dağlık alanda yaygın bir arama operasyonu vardı. Mahkumların kaldıkları bir eve jandarma baskın yapmış, çıkan çatışmada üç asker vurulmuştu. Bu olay yüzünden sömürgeciler çullanmışlardı. Helikopterle havadan köylere indirme yapıyor, toplu tutuklama ve işkenceler devam ediyordu. Operasyonlardan kaçıp mağaraya sığınan yaşlı bir köylü soğuktan ölmüş, mahkumların akrabalarından, biri kadın, iki kişi soyulmuş vaziyette köy köy dolaştırıldıktan sonra olay yerinde halkın gözü önünde kurşuna dizilmişti. Halk olayın etkisiyle panik içinde olmasına rağmen, mahkumların yiğitliklerini anlatıyor, onlardan övgü ile söz ediyorlardı.

Alandaki arkadaşların çalışmalarına bir süre katıldıktan sonra önemli izlenim ve kazanımlarla birlikte geldiğimiz yolu takip ederek geri dönmeye başladık. Hedef noktamıza çabuk ulaşmamız gerekiyordu."

Çünkü artık kış başlamıştı ve mutlaka örgüte ulaşarak yaptıklarını rapor etmeleri ve değerlendirip gereken sonuçları çıkarmaları gerekiyordu! Ancak böyle bahar hamlesine hazır hale gelebilirlerdi. Botan toplumuna ve çalışmalara dair gözlemlerini de şöyle ifade etti:

"Örgütsel faaliyetlerimiz yeni olayların etkisiyle daha da hızlı ve aksaksız yürümeye devam ediyordu. Keşif sonuçları alınmaya başlanmış, araziye yabancılık yavaş yavaş giderilmiş, elverişli noktalar belirlenmişti. Üs için uygun görülen alanlarda örgütsel ve teknik faaliyete ağırlık verildi.

Yöre halkının özellikleri ve toplumsal sosyal yapısını incelediğimizde çok özgün bir gerçeklikle karşı karşıya olduğumuzu anladık. Üretim ve insanların yaşam koşulları bambaşka olduğu gibi, doğa koşulları da değişikti.

Her şeyden önce ortada örgütlü bir toplumsal yapı vardı. Kabile çekirdeği üzerinde yükselen aşiretler ve onların da üzerinde aşiret konfederasyonları göze çarpıyordu. Fakat konfederasyonların pratik işlevi fazla

değildi. Aşiret liderliği, hizmet temelinde yükselen gönüllüğe ve saygınlığa dayalı bir otorite olarak klanlardaki liderliğin, tipik bir benzerliğini oluşturuyordu. Ve bu liderlik, mülkiyet ve talan hakkı üzerinde geniş ayrıcalıklar edinmesi ile egemen sınıf özelliğine yaklaşmış durumdaydı. Ama henüz, taban ile liderlik arasında gelişmiş çelişkiler de söz konusu değildi. Bilinen en ağır çelişki, mera anlaşmazlığı, talan vb ihtilaflardan kaynaklanan aşiretler arasındaki kan davalarıydı. TC, toplumsal yapıya nüfuz edememiş, iç bölgelerde yarattığı tahribatı bu alanda fazla gerçekleştirememişti. Bu nedenle toplum, dinamikliğini, ulusal değerlerin ayakta kalmasına bağlı olarak koruyabilmiş ve güçlü insan özelliğini ortaya çıkarmıştı. İnsanlar, sömürgeciliğin ağır yükü altında ezilip dağılmamış, aşiret birliği ve dayanışmasından ileri gelen kendini emin hissetme ve kendine güven duygusu hakimdi. Bunu da çetin doğa koşulları altında zorlu üretim ve sömürgeciliğin yok edemediği direniş geleneğinden kazanmışlardı. Ulusal dil, kültür ve değer yargıları yabancı etkilerden uzak, sade bir görüntü sergiliyordu. Buna bir de milli kıyafetler üzerine kuşanılan silahlar da eklenince insanda saygı uyandıran canlı, atak bir tip ortaya çıkıyordu.

Bu alanda ulusal bilinç ve kurtuluş özlemi derin köklere dayanıyordu. Özgün aşiret tutkusu ve özlemlerini daha da pekiştirerek, her türden ulusal mücadeleyi meşru kabul ediyorlardı. Daha önceleri de, Güney Kürdistan'daki mücadelenin ağır yüklerini uzun yıllar taşımayı salt Kürtlük gereği olarak kabullenmişlerdi, ama ilkel milliyetçiliğin ulusal hareketi çıkmaza sürükleyen yapısından da rahatsızlık duyuyorlardı. Ondan sonra da değişik bir alternatifle karşılaşmadıklarından, kurtuluşa dair umutları artık küllenmeye yüz tutmaktaydı.

Aşiretler, başlangıçta bizi tanımak ve anlamakta güçlük çektiler. Daha çok, Güney Kürdistan kaynaklı ilkel milliyetçilikle ve sahte örgütlerle tanışmış, bunların yarattığı bir yığın olumsuz etkinin şartlanması altında gelen her yeni siyasi güce karşı ön yargıyla davranıyorlardı. Onları önder ve kurtarıcı olarak değil, kendilerinden yararlanmak isteyen güçler olarak değerlendiriyorlardı. Bu olumsuzluğun kaynağını bildiğimiz için onların tutumlarını değiştirmelerini kısa sürede sağlayabildik.

Birçok küçük burjuva ve ilkel milliyetçi güç bu bölgeyi kendi aralarında rekabet alanına dönüştürmüş, işi para ve silah karşılığında adam kazanmaya kadar vardırabilmişlerdi. Bu faydacı anlayışın yarattığı zararların en büyüğü, ulusal siyasal mücadele itibarının kırılmış olmasaydı. Ama halk, bu durumu yaratan her iki tarafı da tiksintiyle karşılıyor, ülke çıkarlarını temel alan önderliği arzuluyordu.

Çalışmalarımız, ağır da olsa ürün vermeye başlamış ve ulusal mücadelemizin itibarı PKK'nin şahsında tekrar yükselmeye başlamıştı. İlkel

milliyetçiliğin, ulusal hareketin önünü tıkayan, gerici önderlik yapısı ve aşiretçi örgüt, kitleler tarafından kavrandığı andan itibaren, bu güçlerle olan bağlarını da önemli oranda kopardılar. Köylüleri en çok rahatlatan da gizli hareket tarzımız oluyordu. Ağır koşullara rağmen köylerde kalmayışımız ve ancak uygun zamanlarda köylere girip çıkmamızın anlamını kavradıklarından bize minnettar kalıyorlardı. Halkın kalbini yavaş yavaş kazanıyorduk. Artık birbirimize kuşku ile bakan iki yabancı değil, sadık dostlar, onların değimiyle 'bizimkiler' veya 'heval' olarak tanınıyorduk. Bu ise, bir devrimciyi rahatlatan ve arzulanan bir durumdu.

Gün boyu yürüme ve yorgunluktan sonra herhangi bir ailede sıcak bir ilgi ve sempatiyle karşılanmak, konuştuklarımızın ilgiyle dinlendiğini görmek, tüm yorgunluk ve sıkıntılarımızı bir anda gideriyordu."

Agit, halkın dile getirdiği sorunları da şöyle ifade ediyor: "Halkta en çok karşılaştığımız sorunlar, dış destek ve savaşta ailelerin bakım meseleleri oluyordu. Yüzyıllar boyu ülkemizde süregelen iç çatışmalar ve bölünmeler, birliğin sağlanacağına dair inançsızlığa neden oluyordu. İnanışa göre mukadderat böyleymiş, 'iki Kürt bir araya gelmemeli, gelirse dünyayı bozarlar' deniliyordu. Bu sözler her ne kadar karamsarlık ve boyun eğmeyi ifade ediyorsa da aynı zamanda yaşanan bir gerçeği de yansıtıyordu."

"Tüm bu olup bitenleri, halk tek tek anlatarak 'peşmerge diye bağrımıza bastıklarımız, bize bunları yaptı' diyorlardı. Bizimle karşılaştıklarında taşıdıkları kuşkuları ise zamanla üzerlerinden attılar ve birbirlerine, 'bunlar hepsinden farklıdır' demeye başladılar.

Ulusal kurtuluşun temel sorunlarını ve çözüm yollarını belirleyen parti düşüncelerini kitlelere kavratmakta fazla zorluk çekmiyorduk. Çünkü halkımızın yaşam deneyiminden edindiği bilinç ve tecrübeler, anlattıklarımızı doğruluyordu. Yaşam pratiğinden çıkarılan, ama o güne kadar nitelik kazanmamış dağınık düşünceleri, anlattıklarımız sayesinde sistemli ve net düşünceler haline geliyordu. Özellikle ihanete karşı büyük bir duyarlılık göze çarpıyordu. Bu, o kadar aşırıya vardırılmıştı ki, hainler baş hedef alıyor, onlara duyulan kin, sömürgecilere duyulan kinden öne geçiyordu. Buna bir noktada hak vermek gerekiyor. Çünkü kalelerimiz, tarihin derinliklerinden beri hep içten fethedilmişti.

Halkın sürekli anlattığı ve isimlerini saydığı, Türk askerlerine engin dağlarımızın kapılarını açan Süleyman Ağa (Şırnak'da oturan Tatarlar), isyancı kardeşini astıran Emine Perîxane (Ramanlılar), yörede sömürgeci askeri şeflere danışmanlık yapan Süleyman ağanın oğlu Alîxan Tatar, Jandarmayla birlikte olup silahını yakaladığı adamı serbest bırakmak için kızını isteyen Ahmet Biryan, gümrük şefi gibi sınır kapısında

dikilip haraç vermeyeni jandarma pususuna düşüren ve ‘devletimin düşmanı benim de düşmanımdır’ diyen Xolaye Hacı, Irak rejiminden kaçtığı için köylülerimizin bağrına bastıkları ve daha sonra jandarmaları köy kadınlarına saldırtan, namuslarına el attıran Casım Casım ve daha niceleri ortalıkta boy verirken, kıpırdanmanın olanağı yok deniliyordu. Her şeyin başında ‘bunlar temizlenmeli’ diyorlardı. ‘Onlar olmasa düşman yollarımızı, mağaralarımızı, evlerimizi ve silahlarımızın numaralarını nereden bilecekti. Düşman, kör ve sağır edilmeli ki vurabilelim’ deniliyordu.”

Dokuzuncu Bölüm

Aradan üç aydan fazla zaman geçmiş, temmuz ayı gelmişti; planlamaya göre artık keşif-istihbarat gruplarının dönme zamanıydı. Ya da çalışmaların sonuçlarını içeren raporlar ulaşacaktı. Ama bir şeyler ters gitti. Abbas, Çemço tarafına gittiğinde Amedli Mahmut ile Dersimli Aydın’ın grubunun orada olduğunu gördü. Biraz sevinçle “Ha, döndünüz demek, nasıl geçti?” diye sordu.

“Biz, gitmedik ki dönelim.”

Abbas şaşırmıştı, “Nasıl? Gitmediniz mi?”

“Evet.”

Abbas bir anlam verememişti, niye gitmemişlerdi ki? Şaşkınlığının yanı sıra öfkelenmişti de. Ama her zamanki ihtiyatlılığıyla, hemen negatif bir tepki vermedi, nedenini öğrenmek için öfkesini gizleyen bir sükunetle sordu (Sıcakkanlı bir şekilde erken tavır takınmayıp kendisini kontrol edebilen biriydi):

“Niye peki?”

“Buralar bildiğimiz gibi değilmiş Abbas arkadaş, biz gittik ta nereye kadar, sonra köylülerle konuştuk, dediler gidemezsiniz. Önümüzde, üstündeki karlar ve kötü hava koşulları nedeniyle o mevsimde yol vermeyen Cilo ve Çarçela Dağları varmış, ancak temmuz ayında gidebileceği-

mizi söylediler. Aslında orada bir vadi yolu varmış, ama orada da karakol varmış, bu halde silahlı geçemezmişiz yani. Ancak temmuz ortasında dağdan geçilebilirmiş. Biz de gitmeye hazırlanıyoruz."

"Hımm! Yokmuş mu hiç başka yolu ya, nasıl olur böyle, biz de buraların hava şartları ve dağ yolculukları konusunda epeyi acemiyiz belli ki."

Abbas, orada Mahmutlarla biraz daha yapacaklarını konuşup, onları yolcu etti. Ama zaman dolmuş, işler planladıkları zamanda olmamıştı. Bu durumda ne yapacaklardı? Abbas bu çerçevede epeyi düşündü, kendine göre hesaplar yaptı. Özellikle Xalit Hoca'nın şehadeti, daha baştan işlerin ters gitmesine yol açmış, çok ciddi bir durum yaratmıştı. Daha ilk adımda yönetim zayıf düşmüştü. Xalit Hoca hem en fazla askeri tecrübeye sahipti, hem de o alanları en çok tanıyandı. Şimdi buna bir de gönderilen grupların bu durumu eklenmişti.

Bir süre düşündükten sonra Abbas, mevcut durumu yönetimle tartışmaya karar verdi. Hemen bir kurye çıkartarak, Haftanin'deki Selim'den Lolan'a gelmesini istedi. Kendisi de yola çıkıp Deşta Hayatê'ye doğru yol aldı. Durumu buradaki Hasan ile tartışacaktı.

Deşta Hayatê'ye ulaşınca bu durumu olduğu gibi Hasan'a anlattı. Selim'e haber gönderdiğini belirtti. "Şimdi biz ne yapmalıyız?" diye Hasan'a sordu.

İki arkadaş bu durumu uzun süre tartıştılar. Yapacak fazla bir şeyleri yoktu. Çünkü bekledikleri olmamıştı, ellerinde fazla bir bilgi bulunmuyordu. Sonuçta, yönetim toplantısı yaparak bu durumu değerlendirmeye karar verdiler. Zaten bilgi gelse de böyle bir toplantı yaparak, onları değerlendirecek ve yeni planlama yapacaklardı. Böylece Lolan'a gitmek üzere Abbas yola çıktı, Hasan da Selim ile birlikte gelecekti.

***

Abbas Lolan'a ulaştığında, Fuatlar yeni bir Serhat grubunu göndermek için hazırlamışlardı. Bu grup Şemdinli üzerinden ve sınırın Türkiye yakasından Serhat'a kadar gidecekti. Böylece hem yol açacak ve hem de Serhat çalışmalarına katılacaktı. Abbas da konuştuktan sonra, grup yola çıkartıldı.

Bu grubun gidişi tam bir serüven gibiydi. Hiç bilmedikleri o kadar uzun bir yola vurup gittiler. Şemdinli'nin Şapatan köyünde örgütün bazı ilişkileri vardı, onlar grubu ancak Gever'e kadar götürebildiler.

"Bizimki buraya kadar kardeş, bundan sonra artık siz yolu çıkartırsınız."

Fikret, Gêlo isimli köylünün önce şaka yaptığını zannetti ve "Bırak şakayı gidelim, geç kalıyoruz" dedi. Ne var ki köylü, "Şaka değil Fikret kardeş, biz döneceğiz" diye cevap verince, tam bir şaşkınlıkla konuştu:

"Sen deli misin, biz yolu hiç bilmiyoruz, nasıl gideriz buradan öteye?"

"Valla biz bilmeyiz, arkadaşlara da dedik, sadece buraya kadar getirebiliriz diye."

"Ya, olmaz, biraz daha gelin, siz bu alanların çocuğusunuz, ahaliyi tanırsınız, yollarda eskiden beri de olsa gitmişliğiniz vardır."

"Yok Fikret kardeş ne tanır ne biliriz ve bir de bize geç oldu dönmemiz lazım."

Fikretler ne kadar uğraştıysa sonuç alamadılar, sonunda onları bırakıp yola devam ettiler. Ama nasıl gideceklerdi? Gruptaki genç militan Saim "Bende bir pusula var, işe yarar mı?" deyince, Fikret'in aniden gözleri parladı. "Tamam, çok iyi ver hemen" dedi. Yanında eski bir harita vardı, çıkardı ve sonra "Zor ama yapabiliriz bunu" dedi, "Doğu Beyazıt tam kuzeyde oluyor, zaten pusulamız da hep kuzeyi gösteriyor. Vurup gidelim. Yolda bazen çok tedbirli biçimde köylere girer ekmek alırız. Sırt çantamızdaki ekmek şimdi bizi epeyi götürür, bittiği zaman mecbur köylere gireriz."

Yola düşmekle tam bir maceraya girdiler. Pusulayı devreye koyarak bir aya yakın yürüdüler. Sonunda Tendürek Dağına ulaşıp, oradaki grupla buluştular.

***

Ağustos sıcağı her yeri ve her şeyi yakıyordu. Yaz sıcağının son demlerinin etkisi de bir başka oluyordu. Abbas, Lolan'da, yaz olduğu için geniş yerlerde ılgıt ılgıt akan, fakat daracık yerlerde koca taşlara çarpa çarpa gümbürdeyerek akan akarsuyun yakınında bir mazı ağacının altına yere oturdu. On metre kadar yükseklikte büyük bir mazı meşesiydi dibinde oturduğu. Geniş tepeli bir ağaç olduğundan gölgeliği fazlaydı ve yazın yakıcı güneşinden epeyi koruyordu. Ağacın üzerinde bolca mazı vardı ve artık toplama zamanı geliyordu. Abbas, gözlerini karşısında duran başka bir mazı meşesine dikerek, "Kürdistan'ın bu kadar zenginliği var, ama işte halk yararlanamıyor, burjuvazi, tüccarlar ve sömürgeciler hepsinin üstüne yatıyorlar" dedi kendi kendine.

Sonra esas düşüncelerine daldı. Etrafındaki dağlara ve özellikle Şekif'e bakarak "Vay be! Ne muazzam yerler. Böylesi sarp arazileri, verimli ovaları olan bir ülkede ne yapılmaz ki? Ama şu sömürgecilik kahrolsun işte! Bırakmıyor bu halk kendi ülkesini bir cennete çevirsin." Bu

dağlara yeni gelmişti, ondandır ki adeta tanrıyla güreşen dağlara bakmaktan kendini alamıyor ve baktıkça da coştukça coşuyor, umutları kitlesel bir göçmen kuş sürüsü gibi yüreğine doğru aktıkça akıyordu. Yeni doğmuş bir insan gibi hissetti kendini. Sanki hiç dağ, kır arazisi görmemiş biri gibi çocuksu bir sevinci içinde kaynattıkça kaynattı. O kadar umutlu, canlı ve kendine güven doluydu ki, bir tanrının kanının damarlarında dolaştığını hissetti o an. Bu kan, gökkuşağı rengindeydi; tuhafına giden de bu oldu: "Bu kadar geniş bir zenginliği ve dünyanın en sert, dayanıklı maddesi 'grafen' türü bir inanca sahip olmak… Dağlarda yeniden doğuş bu olsa gerek."

Abbas'ın kafasında birçok düşünce vardı. Yapacakları yönetim toplantısını düşünüyordu. Sahi bu toplantıda ne yapmalılar, hangi kararları almalıydılar? Gruplar ülkeye gönderilmişti ama, planladığı zamanda hiçbirinden haber ve bilgi gelmemişti. Bu durumda çalışmanın ikinci adımını nasıl atacaklardı? Yeterli bilgi olmadan hangi kararı alıp plan yapacaklardı? Dahası bu çalışmalara öncülük eden Xalit Hoca şehit düşmüştü! Ondan doğan boşluğu nasıl dolduracaklardı? Agit, mayıs operasyonu ardından Botan'a geçmiş, ondan da hiçbir haber gelmemişti. Acaba neler yapmışlardı? Benzer soruların biri geliyor, biri gidiyordu. Hata yapmamak, zarar vermemek istiyordu. Kürtlerin artık başarısızlığı kaldıracak durumları kalmamıştı. Siverek direnişindeki başarısız başlangıç ağır sonuçlara yol açmıştı. Benzer durumun ikinci kez yaşanmasını örgüt de tarih de kabul edemezdi.

Bunlar çerçevesinde uzun uzun, derin derin düşünmeye çalıştı. Bazen gözlerini kapattı, bazen açtı. Bazen de sanki yanında birisi varmış gibi kendi kendine söylendi. "Evet hayalci olmamak gerekir, ama devrimci adımları zamanında başarıyla atmak da zorunludur" dedi. Sonuçta, bütün bunları toplantıda arkadaşlarıyla tartışarak doğru bir sonuca ulaşacaklarını düşündü. Akıl akıldan üstündü, birlikte gereken sonuçlara ulaşabilirlerdi. Bu düşünce kendisini biraz rahatlattı, yaşadığı gerginliği azalttı.

Abbas'ın düşünceleri Kuzey çalışmalarından Güney'e kaydı. Kuzeydeki gerillayı desteklemek için Güney'de daha fazla neler yapılabilirdi? Bu çerçevede düşünürken, birden aklına 6 Haziran 1983 tarihinde yönetim olarak Apo'ya yazdıkları rapor geldi: "Burada matbaa çalıştırabiliriz, radyoevi kurabiliriz. Bu dağlarda ne yapılamaz ki? Ancak, burada bunları temin etme olanağımız yok. Makinaya ve çalıştıracak kadroya ihtiyacımız var. Makine için Avrupa'ya, yol içinse size bakıyoruz. İran'dan bu yapılamıyor, olanaksız; belki Suriye'den yaptırılabilir. KDP bu alanda (İran'da) hiç yardımcı olmuyor, Sosyalist Parti çok az yardımcı oluyor, biz ise ilişki halkası yakalayamadık. Hem İran hem de

Irak'a Türkiye pasaportu ile gelmek kolay, vize gerekmiyor. Gazete alma gücümüz olsa işler kolaylaşır, fakat şimdilik yok. Basım makinamız, paramız ve silahımız olsa, her şey burada yapılabilir. Mücadelenin kalbi burada atıyor. Suriye'den ise silah ve para bekliyoruz, herhalde bunu hak ettik diyoruz. Fakat durumu bilemiyoruz, isteğimiz şimdiye kadar olan gibi az değil, savaş için yetecek kadar çok."

Bu fikirler aklından bir kere daha geçti. Kendi kendine sesli düşünmeye başladı: "Avrupa ve Ortadoğu'dan yayınlar bize her zaman rahat gelmiyor. Devrim bu; yarın kanallar tümden de tıkanabilir. Hele Amed, Dersim gibi iç kesimlere hemen hemen hiç yazılı yayın ulaşmıyor. Evet grupları gönderdik, ama oradaki arkadaşlar gelişmeleri nereden öğrenecek, ideolojik ve siyasi eğitimlerini nasıl yapacaklar? İşitsel yayınımız zaten yok. Baksana, ilkel-milliyetçi dediklerimiz bile burada kendilerine bir radyo kurmuşlar. Biz daha nerdeyiiiiiiz! Bu olmaz! Militan gruplar zaten ülkeye gittiler, içimizde yeşeren tasfiyeci kişilikler şimdi bu geri cephede, bozguncu tutumlarına halen devam ediyorlar, arkadaşların kafalarını karıştırıyorlar. Buna karşı da tez elden bir şeyler yapmamız şart. Evet…. Şart…!"

Sonra daha somut düşündü: ne olabilirdi bu? Ne ki, çok fazla fikir eylemedi. Az sonra gözlerinde kısmen yıldızlar uçuşurcasına "Evet, en iyisi bir yazılı yayın… Evet, bir yazılı yayın…. Bir dergi… En iyisi bir dergiden başlamak. Bundan daha gerçekçi bir şey olamaz" diye kendi içinden kararını verdi, "En iyisi bu durumu da yapacağımız yönetim toplantısına götürüp orada karara bağlamaktır, böylece herkesin ortak görüşü olur" dedi.

Tam bu sırada yanına gelen gencin ayak sesleriyle irkildi. Gelen genç militan, yumuşak bir sesle, "Abbas arkadaş, Selim ve Hasan arkadaşlar geldiler" deyip geri gitti.

***

Ağustos ayının ikinci yarısına girilmişti. Zozanlar özellikle geceleri soğumaya başlamıştı. Bir ağacın altında yönetim toplantısına oturduklarında altı kişiydiler. Fuat ile Ebubekir zaten oradaydılar. Terzi Cemal bir süre önce gelmişti. Selim Haftanin'den, Hasan ise Deşta Hayatê'den toplantı için yeni gelmişlerdi. Abbas, Doğu Kürdistan çalışmaları ardından gittiği Çemço'da işlerini bitirdikten sonra Lolan'a dönmüştü. Agit ile Sarı Cemal Botan'da, Gözlüklü Ali ise Zagros alanındaydı. Xalit Hoca ise 2 Mayıs günü Kandil'de şehit düşmüştü. Ülkeye geri dönüş ve gerillanın başlangıç çalışmalarını yürüten pratik yönetim bu biçimde şekilleniyordu.

Abbas'ın, "Mehmet Karasungur ve İbrahim Bilgin yoldaşların anısına bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum!" sesiyle ayağa kalktılar ve toplantı böyle başladı. Nisan başındaki toplantıdan sonra yapılan ikinci yönetim toplantısı oluyordu bu. Genelde bilinse de resmiyet gereği önce yaşanan şehadet üzerine Abbas bilgilendirme yaptı, bu temelde Apo'ya gönderilen raporlardan söz etti. Doğu Kürdistan üzerinden yapılan telefon bağlantıları dışında Apo'dan hiçbir bilgi ve belge ulaşmamıştı. İlişki sistemi tam oluşturulamamıştı ve siyasi engeller nedeniyle gelişler olamıyordu. Apo'dan fikir alamamanın yarattığı bir durgunluk ve zorlanma vardı.

Gündemin ilk maddesi, rapor düzeyinde yapılan sözlü bilgilendirmelerdi. Abbas Doğu Kürdistan'da yaptıklarını ve Çemço'da karşılaştığı durumu anlattı. Fuat, Lolan'daki çalışmalar hakkında bilgi verdi. Selim ile Hasan, Botan ve Zagros çalışmalarına ilişkin bildikleri kadar anlatım yaptılar. Terzi Cemal bir süre kaldığı Maku çalışmalarına ilişkin bilgilendirme yaptı. Sınırın Güney ve Doğu yakasında yapılanlar az çok biliniyordu, ancak esas olarak sınırın Kuzey tarafındaki çalışmaların bilgisi gerekiyordu. O konuda ise bilgileri çok azdı. İlk baharda planladıkları kapsamlı bilgi toplama çalışmalarının sonuçları henüz ulaşmamıştı.

Bundan dolayı, ikinci adım olarak neleri yapacakları üzerine tartışmalar zayıf geçti. Hemen herkes epeyi zorlanarak konuştu. Yapılan konuşmalar geneldi, somut şeyler pek yoktu. Bir biçimde çaresizlik gibi bir şey yaşanıyordu. Mevcut durumda Kuzey'e geçip gruplarla buluşarak eylemler planlayıp yapmak gerekiyordu ki, bu konuda da genelde muğlaklık vardı. İkinci adımı atamayıp ertelemenin ciddi gecikme olacağını da biliyorlardı. Sonuçta, "Yeterli bilgi ve yönetim planlaması olmadan eylem adımı atmak zarar verici olabilir" genel görüşüyle pek net olmayan bir karara vardılar. "Eğer kıştan önce bilgi ulaşırsa yönetimin değerlendirip ikinci eylem adımını atması, olmasa yapılan çalışmaların sonucunun kışın değerlendirilerek baharda ikinci adımın atılması" biçiminde bir sonuca vardılar. Kuzey'e geçmiş olan grupların güzün geri dönerek, kış sürecinde Güney'de kalacağını değerlendirerek de Güney'de buna göre kamp kurma ve hazırlık yapmayı kararlaştırdılar. Böylece üç aylık olarak planlanan keşif-istihbarat grupları temelindeki hazırlık çalışması aslında bir yıla yayılmış oluyordu.

Bundan sonra gündemin diğer maddelerini de ele alıp sonuca bağladılar. Süleyman'ın yaşadığı durumu Semir bozgunculuğu ve provokasyonu temelinde ele alarak yeni ve daha etkili tutum geliştirmeyi öngördüler. Halil Hoca'nın yürüttüğü eğitim çalışması sonuçlanmıştı. Eğitim gören Serhat grubunun yeni düzenlemesini yaptılar. İçlerinden temsilci

olarak Mesut'un Apo'nun yanına gitmesini, diğerlerinin ise yakın alanlarda bir süre görevlendirilmesini uygun gördüler.

Son olarak Abbas, bir dergi çıkarma düşüncesini açıp gündeme getirdi ve "Ne diyorsunuz arkadaşlar" diyerek tartışmaya açtı, "Zaten teksir makinası kolay, bir tane İran'dan alırız. Ekip olarak burada kalan arkadaşlar da var zaten."

Abbas'ın bu önerisi üzerine Lolan sorumlusu olarak yıl boyu orada kalan Fuat, tıynetinde var olan bir özellik olarak, politik bir hattı da içinde barındıran aşırı nezaketten, adeta eğilip bükülerek alçak bir ses ve gayet düzgün bir Türkçeyle, "Valla bence güzel bir öneri. Şimdi ihtiyaç da var burada. Zaten koşullardan dolayı Önderlik sahası ve Avrupa'dan gazete ve diğer yazıların akışı buraya düzenli olmuyor, gerekli bilgilere bile çoğu zaman ulaşamıyoruz. Avrupa'da ortaya çıkan provokasyon ve bu diğer inançsızların durumu zaten ortada, tasfiyeci yaklaşımlarla örgütü zorluyorlar. İsim çok önemli değil, bütün bu konularda yazmak, yapının aydınlanmasına dönük değerlendirmeler yapmak için bir dergi iyi olur." Sonra diğerlerine onaylatmak istercesine, yüzlerine bakıp, samimi bir havada "Değil mi ya? Valla, ben biraz düşündüm, Abbas arkadaş hepimizden önce düşündü bunu."

Fuat'ın arkasından Hasan söz aldı ve "Bence de bir dergi gerekli" dedi, sanki bir pot kırmamak için, bedenini hiç kıpırdatmadan çok sakin ve durgun bir şekilde. Genellikle bu şekilde sakin olması hem bir karakter özelliğiydi hem de kendisinden daha eski olan arkadaşlarına saygıdandı.

Konuşmasına devam etti: "Arkadaşların da dediği gibi içimizdeki bu bozguncuları yazılarımızda terennüm eden belirlemeler yapma fırsatı elimize geçer hiç olmazsa. Daha çok geçen yüzyılda yaşamış bir filozofun sözünü biraz düzelterek şunu diyeyim ki: Olmamız gerekenin belki de ancak çeyreği kadar uyanığız, aradaki boşluğu Apo Arkadaş dolduruyor aslında; militan yapımızın ateşi söndürülmeye, faaliyet ve hareketlerimiz kontrol edilmeye çalışılıyor; yine fiziksel ve zihinsel kaynaklarımızı ayaklarımıza dolananlar yüzünden yeterince kullanamıyoruz. İşte, bütün bunları aşmak için ne gerekiyorsa yapmalıyız. Dergi de bu dağlarda kendimizi ifade etmemiz, arkadaşların kafalarının karıştırılmasının önüne geçmek için bir adım bence, hem de önemli bir adım."

Diğerleri de öneriye katılınca, dağda bir dergi çıkarmak yönetim kararı haline geldi.

Toplantı sonrası Hasan ve Selim tekrar eski görev yerlerine döndüler. Grupları onlar takip ederek sonuçları toplayacaklardı. Terzi Cemal de yeniden Doğu Kürdistan çalışmaları için gönderildi. Toplantı kayda

değer yeni bir karar alamasa da baharda yaşanan olayların toplu bir değerlendirmesini yapma imkânı vermişti. Çalışmalar nisan toplantısında planlandığı gibi yürüyecek, hazırlık olarak tanımlanan süreç uzayarak devam edecekti!..

***

Üst yönetim toplantısı karar alınca, geciktirmeden Lolan'daki militan bileşenini toplayıp bir dergi çıkarma konusunu onlara açıkladılar. Bunu duyan herkes bir heyecan içine girdi. Divanda oturan Abbas, yine yoğunlaşma tarzının sonucu ve kafasındaki birçok bilinç ve uyanıklık noktalarının kapılarını açmış olmanın bir göstergesi olarak gözlerini süzüp, bazen hafızlar gibi öne doğru eğilerek konuşup, PKK'nin içinde bulunduğu durumu, gerilla savaşının gerekliliğini ve kendileri için daha diğer konulara değinerek, sözü çıkaracakları dergi ile bağladı. Dinleyici gruptan bazılarının da kalkarak konuşmasından sonra, iş, bu çalışma için somut örgütlenmeye gelince Abbas hemen masada tekrar ayağa kalkarak "Önce, dergimize bir isim bulmalıyız; isim… Değil mi ya! İsim önemli," dedi. Aynı zamanda Fuat'a doğru baktı. Fuat mesajı alınca araya zaman koymadan söz isteyip yine o mütevazı ve kibar haliyle, epeyi uzun sakalları ve gür bıyıklarının arasından nerdeyse görünmez halde olan dudakları aralandığında gülümsediği ancak fark edilerek "Bence ismi Kürtçe olmalı. İçeriği Türkçe olur, ayrı mesele, ama ilkesel açıdan ismi ve logodaki slogan Kürtçe olmalı" dedi, boynunu hafiften bükerek.

Aslında Fuat'ın kişiliği zor analiz edilir kişiliklerden biriydi. Mütevazı ve zarif tavırları, duygusal kişiliğinin de etkisiyle bir kişilik özelliği olsa da onun bunu bazen öfke ve hatta şiddet getiren yerde de göstermesi, bunun aynı zamanda politik bir yaklaşım olduğunu da gösteriyordu. İlginç bir özelliği vardı: Kızdığında, Apo dışında kimse önünde duramazdı. "Küçük kıyamet" denen şey, belki de bu Dêrsimli asinin o kızdığı anlar olsaydı gerek. Gözü pek bir şeyi görmezdi o anlarda. Bir de bu vardı ki, daha ilginçti: Esas olarak kızdığı anda, kendisinin bile hayal edemeyeceği güç ve yetenek sarnıçlarının kapağı açılıyordu; onun dışındaki anlarda, çoğu kişinin yaptığı gibi, fiziksel, zihni ve ahlaki potansiyellerinin belki de ancak yarısını kapsayan dar bir kulvarda yüzüyordu.

Derginin ismi için Fuat Kürtçe olsun deyince, Abbas, bu sözlere karşı aniden şahlanarak "Tabi tabi, o zaten öyle olması gereken bir şey. İsim Kürtçe olacağından, bu ismi Kürtçe bilen arkadaşlardan biri bulsun bize" dedikten sonra, başını daha da yukarı kaldırıp devam etti: "Bunun için fazla düşünmeye gerek yok; bizim bu konudaki uzmanımız Hasan arkadaş. Ne diyorsun Hasan arkadaş?"

Sömürge Hasan biraz tereddüt etti; bir sağına bir soluna baktı, herkes de ona bakıyordu. Sonra "Abbas arkadaş da bana yardımcı olursa, tamam" deyince, oradaki birçok militan güldü. Abbas da "Zaten ne olsa Abbas'a havale ediliyor" dedikten sonra, sesini yükselterek "Tamam, sen bir araştır, fedai gerçeğimize uygun olsun, sonra üstünde dururuz" dedi.

Abbas konuşmaya devam etti: "Zaten yazı yazacak çok arkadaş var. Fuat arkadaş var." Önce onun ismini dediğinde Fuat memnuniyetini ifade eden saygılı bir bakışla gözlerini yere doğru indirmişti. Ardından "biz varız, yönetimdeki diğer arkadaşlar var, yine yeni yetişen çok sayıda genç arkadaş var. Yani yazar sıkıntımız olmaz. İş, bir teksir makinesine kalıyor, onu da kısa zamanda temin ederiz, çalıştırması sorun değil, ben biliyorum, 80 öncesinde çok yaptık bu tür işleri, arkadaşlar kısa sürede öğrenirler"

Bu uzun soluklu konuşmanın sonunda durup "Hıııı hıhhhh!" diye derince bir nefes alıp, asıl soruna gelmiş bir direktör ruh haliyle ve hafifçe bir belirsizlik çehresini sarmış olarak, "Peki, kim bu yazıları daktilo edecek, bu önemli bir sorun" dedi ve toplantıda onu dinleyen herkesi iyi bir kolaçan etti. O sırada, kumral saçlı bir genç kız, ayağa kalkıp konuşmak istiyordu ki, yanındaki onun Kurdî şalvarından tutup "Otur! Otur!" manasında aşağıya doğru çekmeye başladı. Ama o ne yaptıysa kumral saçlı kız, arkadaşının elini tutup kendisini çekiştirmesini engelleyerek doğrulmak için hamle yaptı. Zaten bu sırada durumu Abbas da görmüş, hemen müdahale ederek, "Buyur heval, bir şey mi diyecektin? Ha, sen de yazabilir misin?" diye sordu.

"Yok heval Abbas; Elif arkadaş bu konuda çok iyidir. Zamanında daktilo üzerinde çok çalışmış."

"Öyle mi?"

"Evet, heval…"

Bunun üzerine Abbas, kumral saçlı kızın yanında oturan ve kalkıp adını vereceği için onu durdurmaya çalışan kadın militana dönüp "Elif arkadaş kalk hele… sen ne diyeceksin?" diye sordu.

Elif, isteksiz bir yüz ifadesiyle yavaşça ayağa kalktı:

"Evet, yazabiliyorum heval; ama parmaklarımı çok yordu o kadar yazmak."

"Ne yani, şimdi bize yok demek mi istiyorsun?"

"Hayır, ama…."

"Bundan daha önemli bir görev olur mu heval. Parmaklarını düzeltirsin. Bizim devrim çalışmalarımız böyledir. Hastayı iyi eder, kırıkları düzeltir, senin parmağını da eskisinden daha iyi hale getirir."

Bu son sözler üzerine hafif gülümsemeler oldu. Elif bir şey demeyince Abbas devam etti:

"Tamam o zaman arkadaşlar bu sorun da çözüldü. Daktilocumuz da Elif arkadaş. Yanına bir yardımcı da alır. Uygun mu böyle Elif arkadaş?"

"Tamam, heval, ben doğrudan savaşa gitmek istiyordum, ülkeye girmek, ama…"

"Tamam tamam, o da olur heval. Savaş kaçmadı ya! Daha yeni başlıyoruz. Hem savaşın içinde basın-yayın çalışması yapmak… Bundan daha zor ve anlamlı bir şey olur mu? Tamam, dergi sorununu böylece kapatmış oluyoruz ar…."

"Heval bir şey diyecektim, kısa bir şey…"

"Ha, söyle Elif arkadaş, nedir?"

Elif yanındaki arkadaşını göstererek, "Bana bu arkadaş yardım edebilir …" Bu sefer o daha sözünü bitirmeden yanındaki kumral saçlı kız panik içinde söz dahi almadan ayağa kalkıp, "Olmaz heval, olmaz! Ben hiç anlamam bu işlerden…" deyince, Abbas'ın "Tamam, bu iş ikinizin artık" demesi üzerine herkes güldü.

***

Elif, bir Tatar kızıydı. O yıllarda PKK'de tek tük de olsa böyle farklı halklardan kimseler vardı. Tatar Elif de bunlardan biriydi. 30 yaş civarındaydı. Tipik bir Tatar kadınının özelliklerini taşıyordu. İşinde iyi idi. Daktilonun başına oturdu mu, geçmişten gelen bir tecrübe olarak tuşları ejderha ciyaklaması gibi bağırtıyordu. Bir elinde sigarası, durmadan dumanı ciğerlerine çekerken, aynı zamanda sigarayı tutan parmaklarıyla "Şak şak!" diye durmadan tuşlara sert sert vuruyordu. Ondandır ki, eline aldığı iş aksamıyor, zamanında çıkıyordu.

Günlerdir Elif'i izleyip süzen, Avrupa'dan gelmiş bir gerilla, gizliden gizliye sık sık ona bakıp, "Kara Tatarlar öyle çok tutulur bir kesim değil, Ak Tatarlar çoğu kişinin olduğu gibi benim de favorim; bizim arkadaşın Dağ Tatarı olması, insanda her iki duyguyu yaratmasa da arada olduğundan yoldaşça alışverişte idare eder, bu iyi" diyerek, içinde kolay kolay bulunmaz bir ruh oyuğunda sakladığı düşüncelerini sadece kendisi için böyle dillendirmişti.

***

Sömürge Hasan, birkaç gün isim için düşündü. Kitapları karıştırıp araştırıyor, ormana ağaçların arasına gidiyor, derede suyun başında oturup balıkları izliyor, gece yatarken düşünüyor, aniden uykuya dalıyor,

yarım saat sonra aniden uyanıp "Benim ismi düşünmem lazımdı, yatmışım ya!" diye kendi kendine kızıp, uykuyu bir kenara bırakıp düşünüyordu. Bazen başına kaz ayaklı deseni olan kırmızı-beyaz cemedanîyi de siyah beyaz kefiye gibi sıkıca bağlıyor, Güneyli pêşmergeler gibi, cemedanî'nin tümünü başına üst üste iki simit şeklinde oturtarak, kefiyenin herhangi bir ucunu ne arkadan ne yanlardan sarkıtıyor, öyle dolaşıyordu. Bu haliyle, bilmeyen PKK'liler, Güneyli bir pêşmerge ya da Bedhînanlı halktan biri sanırdı onu.

Bir süre epeyi düşündükten sonra, yüzünde mutluluk rüzgarlarıyla acele acele Abbas'ın yanına geldi. Güneyli pêşmergeler gibi sivil bir üstlük de giymiş ve şûtikını gerillaların çoğunun yaptığı tarz olan geniş açıp düz bir şekilde beline sarma biçiminde değil de, yine pêşmergelerden bazılarının yaptığı gibi, şûtikı halat biçiminde belinden dolayarak ön kısımda her iki ucu birbirine kenetleyerek, kor kor yükselen bir stil ile bağlamıştı. Antrasit grisi yani koyu gri Kurdî gömleğinin altından, şardonlu üç iplik penye kumaştan yapılan mavi bir sportif benzeri üstlük giymişti.

Abbas'ın yanına geldiği gibi heyecanla "Heval buldum!" dedi. Abbas'ın çok ağır savaş görevleri vardı, dergi ismini bulmayı ona verdikleri o an hiç aklına bile gelmedi.

"Neyi buldun Hasan arkadaş?"

"Derginin ismini."

"Haa, tabi ya, sana görev vermiştik, söyle bakalım güzel bir şey olsun haa!"

"Heval bize en denk isim 'Pêşmerge'dir."

"Ama pêşmerge KDP ve YNK'ye mal olmuş bir isim. Farklı bir şey değil senin bulduğun."

"Heval niye onlara mal edelim ki? Bir Kürt ismi."

"Fedaiyi en iyi bu isim mi temsil ediyor?"

"Evet Heval, 'Can feda, fedai' anlamına geliyor. Kendisini halkı için ölümün önüne atan diyelim."

"Biraz karışık… Bir arkadaşlara sunalım hele…"

"Tamam, Abbas arkadaş."

Abbas, Sömürge'nin önerisini yönetim üyelerine ve kamptaki militanlara götürdü. Herkesi hummalı bir tartışma sardı. Zira, önemli bir konuydu; gerillanın yayın organının adı olacaktı. Bazıları şiddetle karşı çıktı: "Biz gerillayız, bu pêşmerge ne? Olmaz." "Heval, yıllardır bu ilkel milliyetçilere mal olmuş, nasıl dergimizin ismi olarak bunu koyarız, katiyyen olmaz." Ama uygun görenler de vardı: "Güzel isim. Biz fedaiyiz, o da tam bizi ifade ediyor, bir de zaten Kürtçe. Gerilla Kürtçe değil ki!" "Heval, böyle yaparak güzel bir Kürtçe deyiminin tamamen onlara mal

olmasına meydan vermeyelim. Biz savaşı daha iyi geliştiririz, isim bize mal olur."

İsim üzerine ateşli bir tartışma olduğu için, hemen karar verilemedi, uzun bir sürece yayıldı. Sonunda "Bizim karakterimiz olan fedai özelliğini en iyi ifade eden kelime budur. Onlar almış, almamış, ne yapalım. Ama sadece 'pêşmerge' olmaz. Bizimle onların ayrı olduğunu ifade edecek bir şeyler eklemeliyiz" denildi.

"Ne olabilir bu?"

Bu hususta Fuat etraflı düşündüğü için bir motto ortaya attı: "Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesinde Pêşmerge". Herkes biraz düşündükten sonra bunu kabul etti. Çünkü hem istenilen ayırımı tam ortaya koyuyordu, zira KDP-YNK otonomi peşindeydi, hem de bu konularda Fuat'a genel bir güven ve saygı duyuluyordu.

***

Karar ve teorik şeyler tamam olunca Abbas hemen 3 kişilik bir grup çıkardı, kendilerine para da verdi ve bir katırla gidip İran'dan bir teksir makinası alıp getirmelerini söyledi. Daktilo zaten önceden yanlarında vardı. Bir grup teksir makinası için giderken, kamptakiler de hemen elbirliğiyle teksir makinasının konuşlandırılıp çalıştırılacağı bir yer yapmaya başladı. Hepsi, bir dergi çıkaracakları için aşırı bir mutluluk ve istekle elbirliği ederek orada hazır bulunan eğri-büğrü adi taşlardan çamur sıvayla bir oda yaptılar. Yakında Dersimli genç Şiyar'ın haftalarca çalışarak yaptığı bir yeraltı sığınağı vardı. Kuzey'de gerilla üslenmesi için gereken yeraltı sığınaklarının nasıl yapılabileceği üzerine bir deneme, aynı zamanda bir pratik eğitimdi bu. Şiyar, ter kan içinde çalışarak, içinde soba olan dört kişinin kalabileceği güzel bir sığınak yapmıştı. Oradan arta kalan bir parça sacı alıp, teksir makinası için yapılan odanın üzerine attılar. Sağlam olsun diye onunda üstünü ağaç dalları ve toprakla iyice güçlendirerek "şık" bir oda yaptılar.

Teksir makinası için İran'a gidenler, orada kalan militanlarla birlikte sora sora Bağdat'ı bulur gibi, bu tür şeyleri satan yerleri buldular. Hemen ilk gördüklerinden almadılar, birkaç tanesini gezerek, bütçelerine göre bayağı pahalı olan makinayı pazarlık ederek biraz daha ucuza aldılar. Hiç durmadılar; hemen katırın her iki tarafına yükte hafif olan kumaş, Kurdî elbise ve çorap, iç çamaşırı gibi şeylerden birer yük yaptılar ve tam ikisinin ortasına teksir makinasını oturtup halatla hayvana iyice bağladılar. O an, her üçündeki duygu da "Aman ha makineye hiçbir şey olmasın; bu kadar para verdik, hem önemli bir iş görecek, çok önemli" biçimindeydi. Birisi, içinde kalmasın diye aşırı dikkat nedenlerinden önemli başka bir şeyi de söylemeden edemedi:

“Valla bir şey olursa Abbas arkadaş bizi mahveder. Aman çok dikkat edin!”

Bu ruh haliyle de orta boyutta, bir gelin sandığından daha kısa denebilecek teksir makinasıyla gittikçe yol aldılar. Birisi önde hayvanın yularından çekiyor, birisi arkadan “Deh deh!” diye hayvanı sürüyor, üçüncüsü de ne olur ne olmaz, bir şey olursa müdahale etsin, tutsun diye teksir makinasının hemen yanında hayvanla birlikte gidiyordu.

Grup kampa ulaşıp da herkes makineyi görünce hep birlikte bir alkış tufanı koptu ve sevinçten herkes makinenin yanına geldi. Çoğu teksir makinesini önceden görmemişti. Kimisi diyor “Ya çok iyi oldu, her işimizi görür bu valla,”, kimisi etrafında dönüp dönüp rengine parçalarına, her şeyine dikkatlice bakıyor, kimisi elini vurup okşar gibi yaparak “Ne güzel ya! Yepyeni, çok iyi koruyalım bunu diyordu. Birisi dayanamayıp, yöneticiler yokken elini kaldırıp çırtık çalarak oynaya oynaya yanına geldi ve “Mmmmmhh!” diye, çok sevdiği bir insanı öper gibi öptü.

***

Dergiyi aylık periyodla çıkaracaklardı. İlk sayı için Lolan’da kolları çemrediler. Abbas da orada idi; ilk sayıyı görmeden oradan ayrılmadı.

Teori ve yazı, yıllardır içine aşınmaz mozanit taşı gibi yerleşmiş olan Abbas, Apo’ya yardımcı olarak en üst düzeyde Pêşmerge ile bizzat kendisi ilgilenecekti. Teori ve yazı gönlüne bir aşk gibi işlemişti çünkü; ve bunu ondan söküp almak veya onu bu çalışmadan uzaklaştırmak imkânsız bir şeydi. Nasıl ki, mozanit taşı, safir, yakut, zümrüt gibi gözü anında alacak kadar parlayan ve ışıl ışıl eden bir taştı, teori ve yazı da Abbas’ta öyle bir şeydi işte. Pırlantadan sonra en dayanıklı taş olan mozanit gibi de içine öylesine sert ve dayanıklı işlemişti.

Fuat, Lolan Kampı’nda sorumlu olduğundan ve merkezi üye sıfatı taşıdığından, yakın örgütsel bazda ise derginin üzerinde o duracaktı. Zaten, edebiyat ruhu taşıyan biri olarak, bu onun için biçilmiş kaftandı. Doğrudan pratikte çıkarılma işini ve tekniki faaliyetleri ise, Elif ve diğer kadın militanlar ile Sömürge Hasan üstlenmişti; esas sorumlu Sömürge Hasan’dı, uygulamada o birincil derece yürütme işini yerine getirecekti.

Dergi, ağırlıklı olarak Türkçe çıkacaktıysa da ayrıca ikinci bölümünde belli sayfadan oluşan bir Kürtçe bölümü vardı. Sömürge Hasan, pratik yürütme olarak kadın militanlarla birlikte genelde derginin işleriyle uğraşacaktıysa da özgülde de yayının bu Kürtçe bölümünün sorumluluğu ona verilmişti. Bu bölüm için siyasi-örgütsel yazıları ile edebiyat açısından gerilla anıları ve şiirler yazacaktı. Sözlü propaganda yeteneğinin yanı sıra, şimdi de yazınsal alanda propaganda ve ajitasyon yetene-

ğini konuşturacaktı. Sömürge Hasan, bir ayna gibi kendisini yansıtan dürüst niyetleri ve kişiliğinden ötürü, örgüt içinde alt düzeyden üst yönetime kadar genelde sevilen biriydi. Elde etmiş olduğu bu sevgi ve saygı, onun içindir ki, tamamen karşılıksız olduğuna hemen herkesçe inanılan emek sonucu kazanılan bir değerdi.

Derginin ilk sayısı işine herkes heyecanla girişti. Yazılar zaten yazılmıştı. Başta Abbas, kampta bulunan Fuat, yakın alanda olduğu için Lolan'a gidip gelen Adıyamanlı Hasan ve diğer yazı işinde yetkili militanlar yazmıştı yazıları. Süleyman da geldiğinden beri durmadan bir şeyler yazıyordu İran'da ve dağda, ama kendisi, Avrupa sürecinden beri başlayıp gelen örgütle çatışmalı durumundan ve Doğu Kürdistan'a geldiğinde görevden istifa etmiş olduğundan ötürü soruşturmaya alındığı için, onun yazıları dergide yer bulmayacaktı.

Savaşın ve gerillacılığın sorunlarını ele alan teorik yazılar ile siyasal durum değerlendirmeleri yapan makalelerin yanı sıra, ilk gerilla anı yazıları, ilk gerilla şiirleri de yer almıştı başlangıç sayısında. Hem Türkçe şiirleri, omuzunda silahı ile o dağ senin bu dağ benim deyip dolaşan gencecik militanlar yazmıştı hem de Sömürge Hasan, yüreğinden kopanları Kürtçe dizeler olarak, yayınlanması için el yazısıyla küçük cep defterinin sayfalarına dökmüştü.

Teknik ve örgütsel her şey tamamlanınca pratik ekip dergiyi çıkarma işine girişti hemen. Elif, yanına yardımcı olarak aldığı kumral saçlı kadın militanla, kendi mangasında yere bağdaş kurup, kat kat edilmiş bir battaniye yükseltisinin üzerine yan yana konmuş iki düz tahtanın üzerine oturttuğu daktilonun başına, ruhundan da taşan bir coşku ve kendine güvenle çöktü. Önce daktilonun normal kâğıda yazı yazmak için kullanılan şeridini çıkardı ve ardından İran'dan getirtilmiş özel mumlu kâğıda yazıları "Şak-şuk! Şak-şuk!" diye, yuvarlak başlarıyla ayakta birer piyon gibi dizilmiş tuşlara bayağı sert bir şekilde vurmaya başladı. Pêşmerge Dergisi artık tarih sayfalarına giriyordu.

Elif ile kumral saçlı yardımcısı durmadan yazıyor, ilk sayıyı erken çıkarıp herkese göstermek istiyorlardı. Kumral saçlı militan ona mumlu kâğıtlarını yetiştirip, daktiloyu temizliyor, yazıları bulup ayırarak, durmadan onun yanında yüksek sesle okuyor, bazen susamış arkadaşına su getiriyor, yazılan sayfaları sıraya diziyor, Elif ise, gözlerini tuşlardan ayırmadan, kulaklarına arkadaşının gelen sesleri kâğıda geçiyor, ikide bir ileri ileri gitmiş olan silindirin kolundan tutup bayağı sertçe "Hııırrtt" diye sürüp yerine oturtuyor ve durmadan yazıyordu. Yorulduklarında ara verip, her biri ayaklarını uzatarak sırtlarını, duvara dayalı battaniyeye vererek odun ateşinde özenle pişirilmiş demli çaylarını içip üstüne de sigaralarını tellendiriyor, felekten an çalıyorlardı. Ama araları

uzatmıyor, yazım işi geç kalmasın diye sonra tekrar işlerinin başına dönüyorlardı.

Yazılar bitince sıra, sayfaları basıp-çoğaltma işine gelmişti. Mumlu kağıtlar tomarı hemen, Sömürge Hasan'ın da olduğu teksir makinesi odasına götürüldü. Orta yerde teksir, o an, gerillaların gözünde bütün ihtişamıyla duran bir kurtarıcı gibiydi. Genç ve dirsek ile eli arasında kalan bilek kısmı bayağı kalın ve güçlü biri, teksir makinesinin kolunu tutmuş, birazdan çevireceğinin heyecanıyla, safiyane gülüşlerle birazdan verilecek talimatı bekliyordu. Elif, küp şekline benzer ve gümüşi sert kılıfı olan makinanın kapağını açtı, bir deste saman kağıdını yatay yuvasına yerleştirdi; sonra özenle, yazmış oldukları mumlu kağıtları makinenin silindirine bağladı. Bu arada getirdikleri makinenin İran'da iken biraz pratiğini yapmış 30 yaşlarında bir başka militan makinenin mürekkebini doldurup ayarladı, sağına soluna bakıp eksikleri tamamladı ve Elif'e bakarak "Tamamdır" dedi. Elif, "o zaman basalım" dedi güler bir yüzle; ardından heyecanla bekleyen gence "Haydi kolu çevir" dedi.

Genç, sanki devrim yapmışçasına bir sevinçle teksirin kolunu nerdeyse kıracakmış gibi şevkle ve hızla çevirdi. Basılan kağıtlar epeyi sayıda diğer taraftan çıkınca, Elif, "Tamam, dur, dur!" dedi ve genç bir robot gibi saniyesinde durdu. Çıkan sayfalara orada biriken herkes koşarak baktı, ama hayal kırıklığına uğradı. Çünkü mürekkep fazla verilmişti, yazılar bozulup simsiyah çıkıyordu. Usta olan genç "Allah Allah, niye böyle oldu?" deyip kendi kendine kızdı. Tekrar epeyi uğraşıp ayarlama yaptı; yeniden bastılar, herkes heyecanla yine sonucu bekliyordu. Belli sayıda basıp makinayı tekrar durdurduklarında herkes tekrar heyecanla basılan kağıtların başına koştu; ama aniden hepsinin yine yüzü düştü. Çarpana yüzlü 17 yaşındaki bir oğlan, koca ağzını iki kat daha da açıp gülerek "He he he, siz bu işi bırakın ya, olmuyor işte" derken, diğer biri "Bilmiyorsanız örgütü ne bu kadar masrafa sokuyorsunuz heval?" diye söylendi; kalbinin güzelliği gözlerinin derinliğinden görünen çok genç bir kadın militan "Heval olmuyorsa zorlamayın, bu işten daha iyi anlayan arkadaşlar gelip baksın," sözlerini etti. Zira bu sefer de mürekkep azlığından yazılar okunmayacak derecede silik çıkmıştı.

Orada teksir ustası sayılan 30 yaşlarındaki militan özellikle son konuşan genç kızın sözlerinden öylesine etkilenmişti ki, yüzü iyice eğrildi. Ama vazgeçmedi, Elifler de; bir daha denediler yine olmadı. Bir daha azimle yaptılar yine olmadı. Bazısının mürekkep dağılımı iyi olmuyor, bazı yerler aşırı silik, bazı yerler koyu çıkıyordu, bazısı tümden kara çıkıyor, bazısı tümden beyaz. İşin olmadığını gören militanlardan birçoğu ters yüzüne dönüp, umudunu kesmiş olarak hızlı hızlı yol alırken, bazıları da aşırı ilgiden ve besledikleri umuttan ötürü işin sonunu bekledi.

Bu işten biraz anlayan militan ve Elif ile diğer kadın militanlar hiç ara vermeden uğraştı, her yolu denediler ve nihayet sonunda mucize oldu! Son baskıda sayfalar kitap sayfası gibi okunabilir halde çıkınca, orada kalanlar hemen kağıtları görmek için birbirinin içine sokuldu ve sonunda kimisi "Yaşasınnn!" deyip elini patlatırcasına alkış çalarken, kimisinin zılgıtı da umutsuzlanıp ters yüzüne dönenlerin kulağında bir şamar gibi patladı. Başarmışlardı! Herkes bunun mutluluğunu birbiriyle paylaşıyordu.

Haberi alınca 2 gün sonra Abbas geldi. Yönetim olarak kullanılan odada Sömürge Hasan, Fuat, Elif ve 2 kişiyle daha çıkmakta olan dergiyi konuşuyordu. Hepsi yanında ayakta saygılı bir şekilde durmuş, kendisi de masa olarak kullanılan, biraz kalınca ağaç dallarından yapılmış, üstüne nereden bulmuşlarsa düz tahtalar çekilip örtü serilmiş masanın üzerinde diğer kâğıtların yanı sıra elindeki mumlu kâğıda bakıyordu. Mumlu kâğıdın üst logo kısmına derginin adı olduğu üzere "Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesinde PÊŞMERGE" yazısı Kürtçe olarak yazılmış, onun altına derginin çıktığı tarih yazılmış ve logo, kâğıdın üzerinde enlemesine çekilen kalınca düz bir çizgiyle alt kısımdan ayrılmıştı. Logonun altında ise gerilla mücadelesini anlatan güzel bir resim yapılmıştı. Hattat ve ressamlık yeteneği olan bir gerilla, 2 gününü vererek yapmıştı.

Abbas, mumlu kâğıttaki düzene bir yakınlaştırıp bir uzaklaştırarak bakıyor alçak bir sesle "Güzel. Güzel olmuş gerçekten" diyordu. Yine de bir müdahalede bulunmuştu: resimdeki bir yeri göstererek "Burada çizgiler çok uzun değil mi?" demişti, emeğe saygı gereği olacak nezaketle. Oradakilerin hepsi birbirine baktı, ses çıkarmadı, sonra Sömürge Hasan, "Bence pek göze çarpmıyor heval" deyince, yine zaman zaman yaptığı, meşhur bir üslubu olarak mırıldanır gibi konuşup "Öyle mi diyorsun Hasan arkadaş?" diye sordu. Sömürge sesini çıkarmadı; o da değiştirilsin diye ısrar etmeyince herkes biraz rahatladı.

Abbas'ın mutluluğu ve elde ettikleri zafer, gözlerinden spotlar gibi parlayarak okunuyordu. O anda, 1978 yılı Eylül ayının ilk haftasında Bingöl'deki bir baraka evde Serxwebûn'un ilk sayısının basımını hatırladı. Onu da aynı yöntemle basmışlar ve başarınca çok sevinmişlerdi. Şimdi de aynı duyguyu yaşıyordu. Odada, sarı saman kağıtlarına basılmış sayfalara bakınca, birini kaldırıp şöyle bir kendi etrafında dönerek herkese gösterip "Bakın işte, bakın, emek budur. Bu dağ koşullarında yokluklar içinde bir makine ile dergi çıkarıyoruz. PKK budur işte!" Sömürge Hasan'a dönerek "Değil mi Hasan arkadaş, bu işi başaracağız, zaten başardık sayılır" dedi, neşeden sık sık tebessüm eden bir çehreyle. İki elini önünde birleştirip saygıyla duran Sömürge Hasan ise, kendisine

yönelen o sözlere "Evet, Heval Abbas, biz bu işi şimdi erkenden kavradık zaten, gittikçe çok geliştiririz" diye karşılık verirken, yarattıkları eserin önünde o da durmuş, Abbas'a, sık sık yaptığı gibi yine küçük olan gözlerini kıstığı için daha da küçülterek "Esas senin beğenmendi; sen beğendin ya tamam artık" anlamı yüklenmiş halde bakıyordu. İkisinin yoldaşlığı eskilere dayanıyordu, daha Amed günlerine. O zaman Sömürge Hasan, PKK üst yönetiminden Abbas'a bağlı çalışıyor, daha doğrusu, örgütün o amatör döneminde şu veya bu, ne iş olursa dediğini yapıyordu. Abbas, verilen işi ciddiyetle yerine getirmeye çalışan bu yoksul ve dürüst insanı o zamandan sevmiş, doğduğu yere giderek evlerine bile misafir olmuştu. Şimdi, genelde basın-yayın ve özelde dergi çalışmalarında da hem ona olan ileri güveninden hem işindeki ciddiyetten hem de Kürtçe'ye hâkim olduğundan, bir de yaş itibarıyla onunla daha yakın ve diyalog içindeydi.

Abbas da sayfalara bakıp onaylayınca, ön ve arka kapağıyla birlikte dergi büyük zımbayla üç yerinden eşit arayla kırmızı bakır tellerler zımbalanıp, cilt şeklinde olması için sırtına, zımbaların üzerini kapatacak şekilde beyaz ambalaj bantları çekildi. Dergi artık tamamdı!

Abbas, Apo'dan aldıkları bir özellik olarak, diğer üst düzey PKK yöneticileri gibi işinde zaman kaybına hiç yer vermek istemezdi. Her şeyiyle biten dergi, hemen, Hakkâri ile Siirt-Şırnak havzasında dağlardaki gerilla güçlerine gönderildi. Bir taraftan da iç kesimdeki Amed, Dersim gibi yerlere göndermek üzere paketlendi. Yollar uzun ve zorlu, tehlikelerle dolu olduğundan oralara ulaşmasının biraz zaman alacağını herkes biliyordu. Ama mutlaka gitmesi gerektiğini de biliyorlardı; zira bu tür iç kesimler, örgütün başka yayınlarını alamıyordu.

Dergi, gerillalara ulaşınca kuvvetli bir moral etki yaptı; herkes merakla ona bakıp, dağda yürütülen savaş adına hem gururlanıp hem de bunun sevincini yaşarken, çoğu da "Ya bu Abbas arkadaş nasıl edip örgütlüyor bu işleri böyle. Düşün hele sen, bu tehlikelerle dolu Kürdistan dağlarında, milletin Avrupa gibi yerlerde kolay çıkaramadığı bir dergi çıkarmak…. bravo vallahi…" diyerek kolay akıl erdiremiyordu. Derginin yazıları genel gerilla güçleri içinde, fırsat buldukça toplu halde okunup tartışılıyordu; yani bir toplu eğitim yapılıyordu. Bireysel olarak da okumayazma bilen gerillaların çoğu fırsatını buldukça alıp tek okuyordu. Bazı mürekkep yalamışlar dergiyi son satırına kadar okuyordu…!

İlk yayın yeri Lolan Kampı olan dergi, daha sonra Güney Kürdistan'ın Xinêre mıntıkasından gelen akarsu ile Lolan Suyu'nun birleştiği yerden, Güney'in Keleşîn alanı suyuna doğru 100 metre kadar ilerideki noktaya taşınıp, orada kamp kurularak yayın hayatına devam etti. Bura-

dan sonra da oradaki kavşağın yine 100 metre kadar ileri bir yere kendini attı; burası Xinêre Suyu tarafı oluyordu. Bir grup insan, böyle akarsuların ortasında, zorlu bir çalışmayı, adeta ölümün pusuda beklediği romantik ve turistik bir havada, işin içine gizlilikle gelen gizemi de katarak, zevkle ve hummalı bir şekilde yürütüyorlardı. Hem daha sakin bir ortamda çalışabilmek için hem de önemli bir faaliyet olduğundan güvenliğini sağlam tutmak amacıyla böylesine yer değiştiriyorlardı.

İşleri giderek rayına giriyordu, bu şekilde devam etmesiyle uzun ömürlü olacak bir şekilde yerine tam oturacaktı.

***

Pêşmerge yazar ve çalışanları, Zerdüşt gibi dağ başında, devrimin birçok sahasına ilişkin buyuruları ve güzel sözleri sarı saman kağıdına döküyorlardı.

"Doğru tümüyle hayat ve güçte cisimleşsin! Dindarlık egemenliği mesken edinsin, güneş gibi parlasın! İyi düşünce kaderi insanlara yaptıkları işlerine göre versin!"

Onlar da burada, Zerdüşt'ün özellikle son cümlesine adeta hayat bulduruyorlardı. Kendilerine göre iyi düşünceler üretip, bunları hayata geçirerek, yazgılarının efendisi oluyorlardı.

Bitmek bilmez yazı ve daktilo ile teksirin kolunu sürekli çevirme dışında kalan azıcık zamanda, kendi bireysel işlerini-o da genellikle zaruri ihtiyaçlarını karşılamak için-görüyorlardı.

Tatar kızı Elif, bir sabah uyandığında elini-yüzünü yıkadıktan sonra, ağacın yaprağı üzerindeki çiylere koştu hemen. Çocukluğundan beri çiyi seviyordu. Ninesinin kendisine, "Kızım, çiy, köyde yaşayanlar için fayda verici bir şeydir. Yağmur yağmadığı zaman da toprağın nemli olmasını sağlar. Kurak bir zamanda bitkiler için bir su kaynağı olması güzel bir şey değil mi?" sözlerinden sonra hava olayına ilgisi artmıştı.

Elif, yapraklar ve dallar üzerindeki çiylerden dörtte bir bardak kadar toplayıp içti; sayılan şifaların kendisini bulacağına inanıyordu. Sonra çocukluğundan beri çok sevdiği bir şeyi yapmaya çalıştı. Bir çiy damlasını parmağı üzerine bozulmadan alacaktı. Bunun için o ağaçtan bu ağaca koştu, ama her seferinde parmağına almak isterken çiyler hemen bozuluyordu. Ama inat etmişti bir kere, sonunda mucizevi bir şekilde bir çiy damlasını olduğu gibi işaret parmağı üzerine aldı. O an, sevinçten kanatlanabilirdi… Parmağı üzerindeki iri çiy damlasına uzun süre mutluluk içinde bir sağdan, bir soldan baktı; bir yakından, bir uzaklaştırıp baktı. Cam olduğu fark edilmeyen tertemiz bir cam gibi parmağında duran çiy damlasının içinden önce arkadaşlarına baktı, sonra yüksek dağlara ve ağaçlara. Hepsi o kadar berrak ve şekilden şekle girerek görünüyordu ki,

genç kadın o görüntülere hayran kaldı. Ardından, "Tesadüf değil, şimdi işte bir dilek tutabilirim" dedi kendi kendine. Parmağının ucunda titreyerek duran damlacığa bakıp, "Ey yenilmez doğa! Yarın doğrudan savaş sahasına indiğimde beni sakat bırakma; ben sakat halde, uzuvlarından biri veya daha fazlası gitmiş halde, hele bir kadın olarak hiç yaşayamam. Ya beni canlı ve tek parça olarak bırak ya da canımı al gitsin!" dedi. Sonunda, çiy damlasını bozulmadan parmağına almış ve dileğini de tutmuş olarak, çiyi tekrar damla halinde bir dalın üzerine bırakmak isterken, çiy damlası su olup aktı. O anda epeyi sinirlenen genç kadın "Hadi ama…!" diye çok sertçe söylendi.

Kadın militanlar, gecelerini geçirmek için bazen kendi kendilerine masallar, anılar anlatıyorlardı. Güldürü ve hüzünle yüklü bu tür geceler, ağaçlardan ve araziden topladıkları yemişler ve yenilebilir bitkilerle geçen geceler, onlar için birer suare1 oluyordu adeta. Böyle gecelerden birinde yine Tatar kızı Elif ile diğer 2 kadın militan kısa birer anekdot anlattıktan sonra sıra kumral saçlı militana geldi; aşırı serbestliği ruhunun en çıkmaz sokağında saklayan ve şiir de yazan kız iyi hazırlanmıştı. Yarı şiir tarzında yazı haline getirmişti hikayesini. Okumaya geçmeden önce, üzerindeki gömlek yaka açık mavi bluzunu iyice toparlayarak şalvarının içine koyup, fazla fark edilmeyecek şekilde kemerin üstünden biraz döktü. Onun üzerinde de Kurdî gömleği vardı zaten. Sonbahar geceleri soğuk olduğundan, gerillaya gelirken çantasında getirdiği bu bluzu giymişti. Bluz, örme flamalı keten kumaştan yapıldığı için, kabarık yüzeyi ile üzerinde gayet estetik duruyordu, vücudunu sıcak tutuyordu.

***

Aylar ayları kovalamış ve güzün, sarı hüznün somurtkan yüzlü yedi ekimi çehresini göstermişti. Eski, artık sararmış kefiyesinin her bir ucu bir omuzundan göğsüne düşmüş kırk yaşlarında bir yaylacı, militanların kampına gelip, "Bu ilerdeki derede bir ceset var, sizin arkadaşa benziyor, gelin sizi götüreyim" dedi. Fuat, bir grup militanı örgütleyip, "Hele gidin bakın kimdir bu? Bizim arkadaşlar hep burada, bu ne iştir?" dedi. Grup köylünün peşinden gidip bakınca Yêzdan'ın yere yüzükoyun kapaklanmış cesediyle karşılaştılar. Küçük bir su birikintisinin yanındaydı; oralarda hava alçak yerler gibi çok sıcak olmadığından ceset yarı yarıya çürümüştü. Zaten su kenarıydı da. Derisinin üstü bazı yerlerde su toplamış, siyaha dönmüştü, bazı yerlerde kasları kemiklerinden dökülmüştü; beyaz kemikler ve upuzun tırnaklar otaya çıkmıştı. Böcekler dıştan cesede üşüşmüş, içten ise bakteriler ha bire çalışıyordu.

Herkes üzüntüden çöküp yere oturdu, hiçbiri konuşamıyordu, 20 dakika kadar kalkamadılar. Böyle bir ölümü Yêzdan için kabullenemiyordular. Sonra olay nasıl olmuş diye etrafa baktılar. Dört metre kadar küçük bir şelalenin dibine düşmüştü. Belliydi ki, şelalenin üstünde bir taraftan diğer tarafa atlamak isterken, ayağındaki mekap ayakkabının kalın sarımtırak tabanı bastığı yerde taşı kırıp boşluğa düşmüş ve aşağı yuvarlanmıştı. Tepe üstü gidip kafasını şelalenin dibindeki kayaya çarparak beyin kanamasından ölmüştü. Ayağının altında kopan taş parçasının yeri halen belirgindi. O bir hafta arkadaşları çok yorulduğundan, kendi uykusundan fedakârlık ederek erken kalkmış ve yağmur düşmüşken hemen peşinden çıkan mantarları toplamaya gitmişti. Yolda bulursa başka otlar da getirecek, bitkin düşmüş arkadaşlarına güzel bir kahvaltı hazırlayacaktı; iyi bir sürpriz olacaktı bu. Yağmur iyi ki yağmıştı, o fırsatı kaçırmak istemedi; şimdi çıkmış olan büyük, beyaz ve ortaları kirli sarı taraklı mantarlar, epeyi etli olacağından, hele bir de yağda yaptığında çok doyurucu olacaktı. Bu düşüncelerle kalkıp ağaç köprüyü geçerek yukarı Şekîf'e heyecandan koşarcasına hızla gitmişti. Ve işte biraz da aceleden, o kazaya kurban gitmişti.

Belinden şarjörleri alınmıştı; silahı da alınmış, yerinde pasını bırakmış izi kalmıştı. Militanlar köylüyü sıkıştırıp silah ve şarjörlerini de ondan aldılar. Olayın tam netleşmesi için, KDP kampında bulunan doktoru getirip inceleme yaptırdılar. Bir tür otopsi gibiydi. Doktor ölüm biçimini ve nedenini daha iyi anlardı. Nitekim ağız açıklığını ve diğer hususları iyice inceleyerek, "Atlarken ayağı kayıp düşme sonrası kafasının taşa çarpmasıyla beyin kanaması" teşhisi koyup rapor tuttu doktor.

Militanlar, sonra iki uzun ağaçla ince bir sedye yaptılar ve kamptan gidip getirmiş oldukları battaniyeye cesedi sarıp bağlayarak aşağı götürdüler. KDP ve IKP'nin yetkililerini de çağırıp cesedi törenle toprağa verdiler. Törende Abbas, epeyi etkilenmiş olarak, uzun zamandan beri tanıdığı yoldaşı için bir konuşma yaptı:

"O, en büyük devrimci kişiliklerden biri olduğunu göstermişti. Devrimci sabrın, azim ve coşkunun parlak bir temsilcisiydi. Böyle bir ölüm, en sonda onun layığı olmalıydı. Bu olay, aynı zamanda, bizim mücadele ortamımızın ne kadar zorlu ve acımasız olduğunu, bizim buna karşı bir an bile direngenliği, dikkati ve tedbiri elden bırakmamız gerektiğini ortaya koyar. Onun borç bildiği yarım kalmış devrimci görevleri, artık bizim ödevlerimizdir."

***

Toplantı sonrası aradan epeyi bir zaman geçmişti. Ne Hasan ile Selim'den ne de keşif ve istihbarat gruplarından bir bilgi gelmemişti. Bunun üzerine iyice hayıflanan Abbas, Deşta Hayatê üzerinden Haftanin'e kadar gitti; yaz boyu herkes Kuzey'e gitmiş, oradaki kamplarda küçük gruplar kalmıştı. Kuzey'e giden hiçbir keşif-istihbarat grubu zamanında dönmemişti. Hasan ve Selim epeyi uğraşmış, ciddi bir haber alamamıştı. Böylece ne gelen olmuş ne de herhangi bir bilgi ve rapor ulaşmıştı ellerine.

Acemilik kötü yakalamıştı onları. Güya gruplar 3 ayda dönecek ve getirdikleri sonuçlara göre hızla değerlendirme yapacak, mücadele açısından yeni bir aşamayı başlatacaklardı. Ne var ki, Şemdinli grubu dışında hemen hemen hepsi ancak kışa doğru dönebilmişlerdi. Evdeki hesap çarşıya uymamıştı. Onların da hakkı vardı. Bazıları ellerinde hiçbir bilgi ve imkân olmadan, Güney Kürdistan'daki bir dostun selamıyla ta Çatak'a kadar gitmişlerdi.

Bu durumu Hasan ve Selim ile yeniden değerlendirdiler. Artık güzün son ayına giriliyordu. Gruplar gelseler bile kış ortamında fazla bir şey yapılamazdı. Bu durumda, gelecek gruplar için yeterli kış kampı ve benzer hazırlıklar yapmak gerekiyordu. Üçü birden bu hususları tartışıp planladılar. Pratikten gelecek grupların karşılanmasını ve kamplara uygun yerleştirilmesini, daha da önemlisi yaz boyu yaptıkları çalışmaların sonuçlarını kış boyu tartışarak, bahar için daha somut ve kapsamlı çalışma planlarının hazırlanmasını kararlaştırdılar. Buna göre gerekli görevlendirmeleri de yaptılar. Selim bu çalışmalardan sorumlu kılındı. Abbas ile Hasan ise Deşta Hayatê üzeri geri Lolan'a döndü. Yaşanan ve yapılanları, aynı zamanda yapılamayanları değerlendirmek ve partiye rapor etmek gerekiyordu.

Dönerken yolda yeni gelen bir-iki grupla karşılaştılar. Gelenler yorgunluktan ve yaşadıkları zorluktan epeyi yıpranmışlardı. Biri bitirip öbürü anlatıyordu zorlukları.

"Ancak dönebildik heval, öyle böyle değil ki, ne yol biliyorduk, ne kimseyi tanıyorduk. Şu veya bu kişinin verdiği bir ilişki ya da iyi niyetli bir yurtseverin yoluyla tanıdıkları içinde, köylerde bir şeyler yapmaya çalıştık."

"Valla bizim hiç öyle bir ilişkimiz de yoktu, epeyi dolaştık, vurup tesadüfen bir yere gidiyor selamun aleyküm diyerek oturuyorduk.

"Aç, susuz o tanımadığımız yollarda çok zorlandık valla."

Yaptıkları harita, krokileri göstererek, "Böyle de olsa birçok şey yarattık, bu kadar yeri tanıdık, o kadar ilişki oluşturduk, başlangıç itibarıyla fena bir zemin olmadı."

***

83 yılının Kasım ayında örgüt yine Lolan'dan bu sefer Dersim'e gitmek için Vartolu Şükrü'nün sorumluluğunda bir grup yola çıkardı. Abbas onlarla genişçe konuşup, olası tehlikelere dikkat çekti. Bu grup, Serhat-Tendürek üzerinden Dersim'e gidecekti. Serhat'ı iyi bilen Cimşit ise, hem Serhat'taki grupları bulmada yardımcı olacak hem de kendisi Serhat'ta kalacaktı.

Kışın öngününde olunduğu için, grup Doğu Kürdistan üzeri hızla hareket etti. Grup Serhat'a ulaştığında, işler aniden değişti. Daha önce Dersimli Fikret, Serhat alanı sorumlusu olarak örgüt tarafından görevlendirilmişti. Ne ki Fikret Dersim'e gitmek istiyordu. Bu talebini Abbas'a iletmiş, ancak kabul edilmemişti. Şükrü ise çok saf, arkadaş canlısı bir kişilikti, her şeyini arkadaşlarıyla paylaşırdı. Fikret bunu fırsat bilip Şükrü ile konuştu. "Şükrü arkadaş Dersim'i ben daha iyi tanıyorum, ben orada olsaydım örgüt beni Dersim'e gönderirdi, hem önümüz de kış siz yol çıkarmakta zorlanırsınız, bu nedenle grupları değişelim, sen burada kal, Dersim'e ben gideyim" dedi. Saf Şükrü buna inandı ve "Olur Heval" diye cevap verdi. Böylece konuşarak yer değiştirdiler.

Fikret'in sorumluluğunda yeni grup, beklemeden Tendürek-Muş hattından yine uzun bir yolculuk sonucu Dersim'e gidip ulaştı. Fikret kurnazdı, Dersim yöresini de iyi tanıyordu. Şükrü'nün sorumluluğundaki Serhat grubu ise, önleri kış olduğu için buna göre bir planlamaya yöneldi. Kendilerine verilmiş olan talimat gereği, Ağrı tarafındaki grupla Göle ormanlarındaki birimi birleştirdiler. Ve Cimşitlerin govlarında üslenmek için harekete geçtiler. Hemen kış üstlenmesi için çalışmalara başladılar. Cimşîd, babasının yanına gitti.

"Baba, arkadaşlarla bu kışın bizim govlarda kalacağız. En iyisi orası."

"Oğlum, yapma, siz ne ediyorsunuz, bırakın bunu, deli misiniz? Bizim aile bu yolda mahvoldu, şimdi de sen mi? Gençsiniz, anlamıyorsunuz, altından kalkamıyorsunuz bu işin. O yanındaki el alemin çocuklarını da kendinle mahvedeceksin!"

"Böyle konuşma baba! Biz bunları çok konuştuk, sen beni ikna etmeyi bırak da bize yardım edecek misin etmeyecek misin onu söyle."

Kaso, sustu, oğluna baktı, gözü Kürtçülükten başka bir şey görmüyordu; onu ikna da edemiyordu. Eğer yardım etmezse gider başka yerde kolay ele geçer, yaralanır ölürlerdi; ciğerdi ama, buna dayanamazdı. Bu düşünceler içinde mecbur kabul etti, hiç olmazsa o gözünün önünde olacaktı ve koruyabilecekti çocuğunu.

"Tamam, ama çok gizli hareket edeceksiniz, hiç kimseye güvenmeyin."

“Tamam, tamam.”

Arkasından hemen Büyük Ağrı Dağı ile Küçük Ağrı Dağı arasındaki akrabaları içinde govu en elverişli yerde olan iki kişi buldular. Cimşîd’in başında olduğu grubun kalacağı govda üç oda vardı. Birinde hayvan bakıcısı aile kalıyor, küçük olan boştu ve büyükçe olanda ise koyun ve keçiler kalıyordu. Gidip küçük olan ahırda, on santim kadar kalınlığındaki kurumuş zibili bir kenara çektiler ve kazmaya başladılar. Yeni gelenlerle eskiden alanda olanlar toplam 13 kişiydiler. Cimşîd’in sorumluluğunda 7 kişi burada kalacaktı; 6 kişi de Mahir’in sorumluluğunda buradan 25 dakika kadar uzakta bir yer bulmuşlardı, orada yer yapıp kalacaktı. Genel sorumlu Şükrü ise, Cimşîdlerin yanında kalıyordu. Dört günde ahırın altında kazdıkları 7 kişinin kalabileceği sığınağı bitirip üstüne ağaç dizip, çilo, eski naylon bez parçaları attılar, en sonda da toprağı ve zibili tekrar üzerine çektiler. Ahırın içinden buraya girip çıkmak için dört köşe bir boşluk bırakarak, üstüne bir kapak yapıp attılar. Kapağın üzerini de yine zibille güzelce kapattılar. Çok güzel bir yer olmuştu, hep epeyi gizliydi, hem de kışın çok sıcak olurdu. Kaldıkları govun hemen üst kesimi ise kayalık ve çatışma için çok elverişliydi. Bir yanı uçurum, diğer yanı dar bir dereye açılıyordu. Zaten Türk askerinin buraya kadar gelmesi için araba yolu yoktu, ancak indirme yapabilirlerdi. Kaçakçılar da develeriyle bu sarp alana gelip kalıyorlardı. Develer sessizce yol gidiyor diye, kaçakçılarca tercih ediliyordu.

Mahirler de kendi yerlerini bitirdiler aynı günlerde ve sonra herkes kaldığı yerde kış eğitim sistemine geçti. Belirli günlerde ortak toplantı ve kararlar için bir araya geliyorlardı. Her grupta önce PKK 2. Kongre aktarımı yapıldı; çünkü bu ülke içinde kalan militanlar, tamamen örgütteki gelişmelerden kopuktular. Bu kongreye sunulan “Çalışma Raporu” baştan sona okunup tartışıldı. Her ne kadar örgütün yayın organı Serxwebûn gazetesi bazen ellerine geçiyor ve okuyorduysalar da bu düzensizdi ve onu da tam kavrayamıyordular.

“Eğer zafer güvence altına alınmak isteniyorsa, böyle bir geleceğin müjdeleyicisi olan militanın yaratılması üzerinde ısrarla durulmalıdır. Bunun sonucunda kazanılacak olan, bu birkaç yüz adamın militan birliklerinin, milyonların örgütlenmesini ve eyleme geçirilmesini garantilemesi olayıdır.”

“O Korkak ve Bencil Değil, Cesur ve Fedakardır! Cesaret, bir militana, düşmanın azgın terör ortamında korku histerisi içerisinde tutulan halka güven vermek için gereklidir. Burada kastedilen, görevlerin üzerine her ne pahasına olursa olsun yürüme gücünü kendisinde görebilme, yapılması gerekeni yapmadır. Yoksa cesaretten kör bir ‘kahramanlık’ kastedilmiyor.”

“Bir militan, her şeyden önce partisi için yaşar, devrim için yaşar, halk için yaşar. Halkın en yüce otoritesidir; devrim ise, partinin gündemindeki en soylu, en coşkulu adımdır. Bu, halk için yeni bir yaşam yaratacaktır. Militan yaşamı ise, bu amaçlara ulaşmaya adanmış bir yaşamdır. Eğer yaşamak bu değerlere bir katkı sağlıyorsa yaşarız, yaşamalıyız. Ama bazen öyle bir noktaya gelinir ki, yaşam, değerlerin tükenmesi ve bu değerlerden uzaklaşma anlamına gelir. Açık ki, artık bu yaşamın değil, ölümün yoludur. İşte bu noktada militan, gözünü kırpmadan ölümü göğüslemeyi de bilmelidir.”

Aziz Karakoçan, düzgün Türkçesi ve hafif burundan çıkan bir sesle “Kürdistan’da Kişilik Sorunu, Devrimci Militanın Özellikleri ve Parti Yaşamı” adlı çalışmadan on sayfa kadar okuduktan sonra, kitabı önüne bıraktı. Orada, eğitim materyali olarak kullandıkları, PKK’nin “zor” ve “örgütlenme” üzerine olan kitapları ile başka belgeler de vardı. Aziz’in yanında oturan Şükrü, okuma bittiği gibi divan yöneticisi olarak oradakilere söz hakkı verdi. Cimşîd, okunan yerlerden heyecanlanmıştı, tam da kendisine hitap eden tespitlerdi. Kişilik olarak cesur ve engel tanımaz biriydi Cimşit; aşiret-aile ortamı da bu kişiliğinin kendini hayata geçirmesi ve büyütmesinde imkân sağlamıştı. O nedenle, “cesaret” en ilgili olduğu ve öne aldığı bir hususdu. “Evet, arkadaşlar işte biz böyle cesur militanlar olmalıyız; eylemi başa almalı ve önümüzde hiçbir engel tanımadan tüm hedeflerin (burada elini yumruk yaptı, kaşlarını çattı ve ilerideki bir hedefi eziyormuş gibi elini sert ve hızlı bir hareketle ileri savurarak) üzerine yürümeliyiz, o zaman tüm amaçlarımıza rahatlıkla ulaşırız! Eylem, her şeyi yaratacaktır!”

Arkasından söz alan Aziz Karakoçan sakince kalktı: “Doğru arkadaşlar, bence de eylem çok önemli, birçok sorunumuzu çözecektir. Ama kitapta Apo’nun da belirttiği gibi, bizim kör bir cesaretle ileri atılmamamız da gerekir. Devrimciler önce iyice okuyup araştırarak kendilerini donatırlar, o temelde de her şeye bilinçli yaklaşarak adımlarını atarlar. Ve sadece eylem değil tabi, okuduğumuz bölümlerde dediği gibi, her türlü devrimci görevi hakkıyla yerine getirmemiz lazımdır. Ve örgütlenme her şeyin başında gelir, eylemi de yaratacak olan örgüttür.” Aziz’in belirttikleri üzerine Cimşîd’in suratı hafiften ekşidi.

Dört ay kadar sığınaklarda kapalı kaldıktan sonra, kış sürecinde yaptıkları somut planlama doğrultusunda iki grup olup, bahar ve yaz sürecinde Ağrı ve Kars alanlarında keşif ve istihbarat faaliyetlerini yürüttüler. Serhat alanına geç girilmiş olduğu için, söz konusu faaliyetler 1984 yılına da sarkmıştı. Uzun geçen kış koşullarında gerillanın hareket etmesi zordu. Bir grup Göle tarafına gitti, orada bazen 2-3 kişilik, bazen 4-

5 kişilik gruplar halinde gece köylere iniyor, gündüz ormanlarda kendilerini gizleyerek kalıyorlardı. Aziz'in sorumlu olduğu bu grupta, Mahir, Bijar ve diğer üyeler vardı. Göle-Şenkaya-Ardahan (özellikle Xoşvan alanı) hattında, çok gizli bir şekilde hareket ederek, eskiden tanıdıkları yurtsever ilişkilere gidiyor, örgütün yeni dönem mücadelesi için propaganda yapıyor ve o bağlantıları tekrar canlandırıyorlardı. Ayrıca, çok tedbirlice, bir aile ya da iki-üç aile çevresi şeklinde yeni ilişkiler kurdular. Bu alanda orman içinde olan köyler, onlar için elverişli bir durum oluşturuyordu. Şenkaya'da tanıdıkları bazı Kürt dostu ve demokrat Türkmen köylerine de gittiler. Özellikle Terekemeler içinde güçlü taraftarlar buldular.

Tam bir halk silahlı birliği gibiydiler. Rastgele giyilmiş, daha doğrusu nerden bulurlarsa ayaklarına çektikleri pantolonlar, gömlek, ayakkabılarla, yine halktan temin ettikleri bruno, av tüfeği, M-1 yarı otomatik silah, tabanca, siminof, G-1, G-3 gibi çok değişik silahlarla daha çok bir milis gücünü andırıyorlardı. Grupta tek bir kalaşnikov vardı.

Şükrü ile Cimşîd'in yönlendirdiği ve Fuat Aslan gibi militanların içinde yer aldığı grup çalışması ise Ağrı Dağı etrafındaki köylerde ve Çemçe alanında yürütüldü. Bu grup Tendürek etrafındaki köylere kadar uzanıyordu bazen. Her iki grup bunun yanı sıra, örgütün Nisan '83 toplantısında planladığı şekilde, alana ve karakollara dönük keşif ve istihbarat çalışmalarını yürüttüler. Her tarafta üçer sığınak da yaptılar.

Keşif faaliyetleri genel çerçevede yapılınca, Cimşîd ile Fuat Aslan sonuçları alıp, örgütün değerlendirmesi için güzün iki grup halinde tekrar İran'a geçerken, diğerleri Serhat'ta kaldı. Serhat çalışmaları bir yıl daha gecikmeli yürümüştü.

***

1983 Yılının Ekim ayından itibaren, İran üzeri hava yoluyla geliş imkânları yeniden açıldı. İkişerli gruplar peş peşe Lolan alanına gelmeye başladı. Gelenlerin yarıdan çoğu kadın militandı. Kış üslenmesi için alanda yeni kamplar yapmak gerekli olmuştu. Bunu ağustos toplantısında öngörmüş oldukları için, Xinêre alanına doğru bazı yaz kampları oluşturmuşlardı. Kadın militanların sayısı artınca, Şekif eteğinde ve Xinêre alanında sadece kadın militanların kaldığı özgün kış kampı hazırlandı ve bir grup kadın militan buraya yerleşti. Gelen sayıya göre de kamp sayısı artırıldı.

Bu gelişlerin önemli bir yönü de militanlarla birlikte Apo'dan yeni talimatların gelmesi, örgüt kitap ve yayınlarının ulaşmasıydı. Zira yaz boyu irtibat işlememiş, diğer alanlardaki örgüt çalışmalarına ilişkin ciddi bilgi gelmemişti. Yeni gelişlerle birlikte, özellikle Avrupa sahasındaki

Semir tasfiyeciliğine ilişkin geniş bilgi ulaştı. Apo'nun tasfiyeciliğe karşı hazırladığı "Her Türlü Yıkıcılığa ve Bozgunculuğa Karşı Parti Birliğini Güçlendirelim" isimli kitabı geldi. Kitap aynı zamanda bir talimat niteliğindeydi. Apo'nun genel tarzı böyleydi; her türlü teorik-ideolojik gelişmeyi önemser ve hemen kapsamlı analize tabi tutarak tüm parti yapısını aydınlatırdı. Semir tasfiyeciliğine yaklaşımı ve ona karşı mücadele tutumu da böyle olmuştu.

Apo'dan gelen bilgi ve talimatlar içinde Semir tasfiyeciliği ile ilişki içinde olan kişilere dair bilgiler de vardı. Zaten Avrupa'da bu havaya ilk katılanlardan Davut soruşturmalık olarak alana ulaştırılmıştı. Yine Süleyman'ın Semir ile bağlantılarına dair bilgiler verilmişti. Böylece kış ve yaz boyunca yaşanan birçok şey aydınlanmıştı.

Bilgileri değerlendiren Abbas ile Fuat, yeni gelenler dahil alandaki tüm militanları hemen Lolan'daki ilk kampta topladılar. Divan'da ikisi oturuyordu. Fuat, gür ve titrek sesiyle, Apo'nun tasfiyecilik üzerine hazırladığı kitabı okumaya başladı. Satırlar ve sayfalar ilerledikçe dinleyen militanların gözleri açılıyor, zaman zaman da başlarını sallayarak onaylıyorlardı. Kış ve yaz boyu Süleyman'ın tam anlam veremedikleri tutumu anlaşılır oluyordu.

Kitap bitince söze Abbas başladı. Apo'nun gönderdiği bilgiler temelinde militan yapıyı daha çok bilgi sahibi kılmaya çalıştı. Tasfiyeci-provokatif çizginin özellik ve amaçları yanında, buna katılan ve etkilenen kişiler hakkında da bilgi verdi. Davut'un durumunu anlattı. Sıra Süleyman'a gelince militanların duyarlılığı daha da arttı. "Büyük şehidimiz Haki yoldaşın anısına ihanet ediyor" dedi Abbas. "Onun mirası üzerinde kendini yaşatmak istediğini" belirtti. "Haki yoldaşın anısına saygı gereği, kendisine çok dikkatli yaklaşılıp, fazlasıyla fırsat verildiğini" ifade etti. En son Doğu Kürdistan'a geldiği andan itibaren görevi bıraktığını ve yaklaşık bir yıldır yaptıklarını tek tek anlattı. Sonunda, "Bu kişiye nasıl yaklaşacağımıza burada hep birlikte karar vereceğiz" diyerek, başını kaldırıp toplantı yapısına alıcı gözle baktı.

Militanlar hem şaşırmış, hem aydınlanıp rahatlamış, hem de ciddi biçimde öfkelenmişlerdi. Önce herkes birbirine baktı, kim söz alacak diye arkadaşlarını bekledi. Sonra uzun boylu bir militan sertçe elini kaldırdı ve ayağa kalkıp aynı sertlikle, "Biz Süleyman için bu örgüte katılmadık, ulusal ve toplumsal özgürlük amaçlarımız için katıldık" dedi. Bir başkası:

"Yaşananları tartışma ve tutum almada geç kalındığını" belirtti.

"Hemen soruşturmaya alıp hesap soralım" dedi bir diğeri.

Bu çerçevede kısa ama hararetli bir tartışma yürütüldü. Fuat da tasfiyeciliğe karşı mücadele üzerine özlü bir konuşma yaptı. Sonuçta Abbas, "Soruşturma önerisini uygun görenler?" diye sordu. Bir anda bütün eller havaya kalktı. Aydınlanmış yüzler gülüyordu. Toplantı ardından Süleyman soruşturmaya alınarak tek başına bir yere kondu. Kamplarda gözle görülür bir hareketlilik ve canlılık oluşmuştu. Sanki büyük bir yükün altından kalkılmış, bir bilinçlenme devrimi yaşanmıştı!

Toplantı ardından, orada bulunan yönetim üyeleri de kendi yıl sonu toplantılarını yaptılar. Zira aralık gelmiş, artık kışa girilmişti. Alanda Abbas ve Fuat'la birlikte Hasan ile Ebubekir de vardı. Özelde ağustos toplantısı sonrasında yaşanan ve yapılanları değerlendirseler de genel olarak tüm yıl pratiğini ele aldılar. Gereken bilgilendirmeler yine yapıldı. Nisan toplantısında yapılan planlamanın zamanında uygulanamamasının nedenleri tartışıldı. Yapılanların planlamaya uygun ve yeterli olmadığını herkes görüyordu; ama bunun nedenlerini sorgulayıp bulmada tam yeterlilik ve netlik yoktu. Siverek mücadelesindeki dağınıklığa düşmeyelim derken, bu sefer de fazla merkezi olmuşlar ve ertelemeci duruma düşmüşlerdi.

Kendilerine göre eleştirel ve özeleştirel yaklaşmaya ve yaşananlardan sonuçlar çıkarmaya çalıştılar. Yılın yarısında yapmak istedikleri çalışmalar yılın tümüne sarkmıştı. Artık eksikliği gelecek yılda telafi etmek gerekiyordu. Bu çerçevede kış sürecini iyi değerlendirerek, 1983 yılı boyunca Kuzey alanlarında keşif ve istihbarat gruplarının yaptığı çalışmaların sonuçlarının çok yönlü analiz edilmesini ve bu temelde her alana ilişkin somut yeni çalışma planları oluşturulmasını kararlaştırdılar. Kış çalışma planının esası bu oluyordu. Bunu Haftanin'deki Selim'e de iletip, Botan'dan gelecek Agit'le birlikte bu çalışmaları yapmalarını istediler. Apo'ya sunulmak üzere toplantı sonuçlarının yazılı rapor haline getirilmesini belirlediler. Aynı zamanda ülke faaliyetlerine ilişkin toplantıda oluşan görüş ve önerilerini ayrı bir rapor biçiminde sunmanın yararlı olacağına karar verdiler. Aralarında bunlar için iş bölümü yaparak toplantıyı bitirdiler. Eğer bir Merkez Komite toplantısı olursa, buna Abbas ile Fuat katılacaktı!

Onuncu Bölüm

Apo, sabah altıda uyandı o gün. Polo yaka, pamuk likralı koyu yeşil bir pijama takımı üzerindeydi. Gece çok düşünmüştü, sonunda epeyi yorulmuş bir halde uykuya dalmıştı. Kalktığı gibi her zaman yaptığı üzere önce delici bakışlarını evin içinde dolaştırdı, hiç kimse uyanmamıştı henüz. Hızlı adımlarla lavaboya gidip ellerini birleştirerek yüzüne su çırpıp yıkadı, arkasından lavabonun hemen kenarında asılı büyük ve kalın havluyu alıp seri bir hareketle yüzünün her tarafını bir seferde sildi. Biraz ilerledi ve durup iç sesini dinledi: "Olmaz bu, hayır!" dedi. "Biz pek zamana yaymadan bu işten sonuç alıp esas olarak bitirebiliriz, diyordum. Böyle uzaması olmaz!" Bunun için daha önceki bir toplantıda rakam da vermişti:

PKK 2. Kongresi öncesi militanlar toplanmış, Apo'nun "Kürdistan'da Zorun Rolü" kitabı ve diğer belgeler üzerinde hazırlık eğitimi yapıyorlardı. Her 6-7 kişi bir grup olmuş, sabah akşam bu eğitim üzerinde yoğunlaşıyordu. Apo, günlük olarak grupları dolaşıyor ve tartışmalarına katılıp hem çalışmaları denetliyor hem de katkı sunuyordu. O gün, Esatların, düz çölde kurulu çadırlarına gelmişti. Onun gelişiyle herkes hemen ayağa kalkıp yer vermiş, ama o nezaketen yüzünde yayılan bir tebessümle "Oturun, oturun!" diyerek hemen çadırın kapısına oturmuştu. Pek zaman geçirmeden yeni dönemde geliştirilecek mücadeleleri üzerine konuşmaya başlamıştı. Herkes pür dikkat dinliyordu. Konuşmanın sonunda bir militanın sorması üzerine içten bir hesaplama yapıyormuşçasına, bakışları ve dudak hareketlerinde somutlaşan vücut dilinin de yardımıyla "5-6 yılda sonuç alabiliriz, almalıyız" demişti.

Oysa şimdi işlerin uzadığını görüyordu. "Böyle giderse çok bir şey yapamayız. 1983 yılı bitti ortada elle tutulur bir şey yok; bu arkadaşlar niye böyle yapıyor?" diye öfkeyle söylendi. Sonra kafası netleşmiş olarak tekrar odasına gitti. Kararını vermişti artık: Ülkedeki Abbasları da çağırıp vakit geçirmeden merkez toplantısını yapacaktı. Bu onun temel özelliklerindendi. Denetlediği çalışmaları olağanüstü bir duyarlılık ve dakiklikle takip ederdi. Aksaklıkları gördüğünde de hiç es geçmez ve tam bir hâkimiyetle müdahale ederek düzeltme yoluna giderdi. Bu konuda acımasızdı, o aksaklıkta sorumluluğu olanları affetmezdi. Üstüne üstüne gider, eleştirir ve düzeltmeyi sağlamayı hedeflerdi. Bu sürecin motoru ise, tipik bir kişilik özelliği olan kuşkuculuktu. Kuşkuculuk onda, çocukluktan beri din meselelerinde, felsefi konularda tipik bir yaklaşım tarzı olmuştu. Giderek bunu bilimselliğin temeli haline getirmeyi esas almıştı. Toplumsal ve örgütsel alana da bu kanaldan akmıştı.

En yakın çalışma arkadaşlarına güvenmiyor değildi, aksine inanç ve fedakârlık konusunda yaşadıkları pozitif gerçeği her fırsatta teslim ediyordu, ama kendi başlarına kalırlarsa becerebileceklerine dair kuşkular da taşıyordu. Bu da onda, görevlendirdiği kişi ve o iş üzerinde dakik ve hassas durup takip etmeyi doğuruyordu.

Hem örgüt ciddi bir tehlike altındaydı, tasfiyecilik ciddi bir sarsıntı yaratmıştı, bir merkezi toplantı ondan da gerekliydi. Zaten PKK 2. Kongresi'nde seçilen ve kendini 'Merkez Hazırlık Birimi' olarak kararlaştıran kurumun ilk toplantısının üzerinden bir yıl geçmişti, ikinci bir toplantıyla resmi merkez üyeleri netleşmeliydi. Apo, bunları düşünerek hemen "Ülkeden iki arkadaş toplantıya gelsin" dedi. Hakeza Avrupa'dan da iki yönetim üyesi çağırdı. Bu onun tarzıydı: Bir şey için hemen öyle rastgele bir karar almazdı, önce onun üzerine bütün yönleriyle, artı ve eksileriyle iyice düşünür, sonra kararını verirdi. Ayırıcı özelliği şuydu ki, karar üzerine çok hızlı düşünür ve karara ulaşırdı. Bir defa da karar aldı mı artık hiçbir tereddüde düşmeden, zamanı öldürmemek için hemen hayata geçirirdi.

Bunun üzerine ülkeden Abbas ile Fuat Tahran Havalimanı üzeri toplantıya gittiler. 20 Ocak 1984 günü Şam'a indiklerinde Apo'nun kaldığı apartman dairesinde ayrıca Fatma ve Semir'in ekibi olarak Dersimli Saniye, Bozovalı Devrim, Kosovalı Nadire ve Maraşlı Meltem de vardı. Apo, bir süredir onları yanında tutarak ilgileniyor ve örgütle karşı karşıya geldikten sonra 1983 mayısında kaçan Semir'in etkisinden çıkarmak istiyordu. Nadire, Ankara'da Fatma'yla birlikte PKK'ye katılmıştı ve yakın arkadaşlıkları o minvalde devam etmişti. Ayrıca Şam'da Fatma gibi Cuma da Apo'ya yakın çalışıyordu, ikisi de toplantıya katılacaktı zaten. Fatma, şimdiye kadar örgütte tek kadın merkez üyesiydi. PKK 1. Konferansı'nda kendisi olmadığı halde merkez üyesi olarak seçilmiş ve 2. Kongre'de de bu tekrarlanmıştı.

Apo, dikkat ettiği bir husus olarak, misafirler geldiği gibi hemen onları karşıladı. Ne kadar işler iyiye gitmese de hiçbir zaman dışa karşı moralsiz bir görünüm içinde olmazdı. En kötü zamanda bile bunu çabuk aşar ve çözüm yolları üzerinde kafa yorardı. Bu gelişte de en yakın arkadaşlarını, kendine güveni, hançeresinden yüksek ve hâkim bir sesle çıkan "Ha, geldiniz mi? Hoş geldiniz!" sözlerine ve güleç çehresine yansıdığı coşkulu bir ruh haliyle karşıladı.

Öğlen yemeği olarak birlikte bol acılı ve etli kuru kabak dolmasından yediler. Apo, yemek esnasında sofradaki ayranı göstererek, Abbas'a, "Siz dağda böyle soğuk ayrandan bol bol içiyorsunuz herhalde" dedi. Abbas, hafifçe ve utangaç bir şekilde gülüp, yüzünü yanındaki Fuat'a doğru çevirdi. Apo bunun üzerine, sıcak dolmalardan birini eliyle ikiye

bölüp bir lokma yapmaya çalışırken, aniden "Dağ ve halk devrimcileri aç bırakmaz" dedi.

Yemekten sonra onlarla ilk sohbetini bir buçuk saat kadar bir süre uzattıktan sonra, bir işi olduğu için yanındaki yakın köylüsü Cibinli Ermeni militan Orhan ve Bozovalı Devrim'le dışarı çıktı. Her militanda birer tabanca vardı; Devrim'deki halk arasında "balıklı" diye adlandırılan cinstendi, Orhan'daki ise krom kaplamaydı.

Apo gittikten kısa bir süre sonra Fatma, Abbas ile Fuat'ın kaldığı odaya geldi. Genelde PKK'li kadınlar gibi sade giyinmişti, ama şıktı. Yünlü kumaştan koyu bej rengi bir pantolon ile bordo rengi kışlık bir boğazlı kazak üstündeydi. Kombinasyonu, ön kısmı kapalı ve içi pamuklu kiremit rengi bir terlikle tamamlamıştı. Omuzlarına dökülen siyah saçlarını ortadan ikiye ayırmış ve kulak arkasında ince siyah tokalarla tutturup toplamıştı. Saçlarının bu şekli ve boğazlı kazak, ince uzunca yüzünü belirgin bir şekilde ortaya çıkarıyordu.

Abbas'la Fuat'ın yanına geldiğinde aristokrat kibrinin dışa vurumu olarak, daha çok sırıtmaya benzeyen bir tebessüm etti.

Fatma, genelde PKK kadrolarını küçük görüyor ve üstten bakıyordu. Köylü özelliklerini küçümsüyordu. Hatta zayıflıklarını gördüğü bazılarını aşağılamaktan çekinmiyordu. İlk dönemlerde Şahin Dönmez için açıkça, "Geçmişte olsaydı bunun gibilere biz kapımızın önündeki it muamelesi bile yapmazdık. Böyleleri bizim evin önüne gelirlerdi, kendilerine bir parça ekmek verirdik, çekip giderlerdi" demişti. Aslında bu bir sınıf bakış açısıydı. Her ne kadar bunu, onun o zaman ortaya çıkan kişilik zayıflıklarına dayanarak söylediğini dile getiriyorduysa da o zaman PKK'nin ileri kadrolarından olan Şahin Dönmez yoksul bir aileye mensuptu. Örgütün diğer ileri gelen kadroları da yoksul köylü ve emekçi kökenliydi. Kendisi ise farklıydı; onlara üstten bakması ondandı. Bu, örgüt içinde garip bir ilişki durumunu ortaya çıkarıyordu. Bir tarafta kendisini ölümüne devrime yatıran militanlar topluluğu, diğer yanda onlara üstten bakan aristokrat kökenli bir yönetici!

Fatma, Dersim-Mazgirt'te zengin sayılabilecek kısmen aristokrat ve tanınmış bir ailenin kızıydı. Ailede çocuklar, aristokrat ve küçük-burjuva yaşam ve kültürle iç içe yetiştiriliyordu. Babasının MİT'le ilişkileri ta gençlik yıllarına dayanıyordu; iddialara göre Şeyh Said İsyanı ve Dersim Direnişi'nde aktif biçimde karşı rol oynamıştı. Bundan dolayı İsmet İnönü'nün kişisel dostluğunu kazanmıştı. Aile, koyu Kemalist(CHP) çizgide olduğundan, kız çocukları, böyle bir şekillenmeyi hem evden almış hem de mezun olduğu Elazığ Kız Lisesi'nden almıştı. Söz konusu okul, Kürdistan'da Kemalist kadın tipini yaratma amacıyla özel olarak açılmıştı. Çocukluk ve erken gençliğinde Kemalizm'le yetişen Fatma, yavaş

yavaş sol Kemalizm'e adım atmış ve Türkiye'de sol gençlik hareketinin yarattığı dalgayla, özellikle de Ankara'da Basın-Yayın Yüksek Okulunda okurken Marksist devrimci fikir yapılanmasına geçiş yapmıştı. Bir süre "Devrimci Yol" grubu içinde yer alsa da daha sonra yeni örgütlenmekte olan Apocu Hareket'e sempati duyarak, hareketin lideri Apo ile yolları kesişmişti. Kader ağını o andan itibaren adım adım örmeye başlamıştı.

"Nasıl geçti?" dedi Fatma, tuhaf tebessümüyle birlikte. Abbas'la Fuat'ın ikisi de ona "Ne nasıl geçti?" dercesine baktılar. O da Apo'yu kastederek, "Arkadaşla tartışmalarınız" dedi. Abbas, "İyi geçti, Arkadaş çok derin bakıyor, bazı eksiklikleri isabetli bir şekilde ortaya koydu, yetersizliklerimiz var tabi bizim…."

"Hep öyle diyorsun! Niye hep sizin yetersizlikleriniz? Daha ne yapasınız, o kendisinde niye hiç görmüyor, tamamen kusursuz olur mu hiç insan?"

(…)

"Siz en zor yerdesiniz, daha ne yapasınız? İşin tam içinde siz olduğunuza göre siz en iyisini yaparsınız."

"Ooo Fatma arkadaş, sen ciddi misin? Biz Arkadaşın onda birini bile beceremeyiz" dedi Abbas, Fatma'nın söylediği şeyin tuhaflığına gülerek, o her zamanki düzgün, kitap gibi cümleler kuran Türkçesiyle.

Öfkelenmişti Fatma, bunlar da taş gibiydi, söylediklerinden hiç etkilenmiyorlardı. Konuşmaya devam etti:

"Artık kızlarla ilgileniyor hep, 'Örgütteki kadınları geliştireceğim' diyor, sanki mücadeledeki kızlar yeni mi fark ediliyor? Kızlar da alışmış, gittikçe şımarıyorlar, rahat durmuyorlar, ne yapacağım ben şimdi? Birisi kalkmış adını da içinde belirterek üzerine şiir yazmış, Maraşlı başka biri de bir şarkı bestelemiş onun için. Bunlar ne şimdi gerçekten? En zor bir döneme girdiğimiz şu sırada biz her şeyimizle, günün 24 saatini yeni mücadeleyi geliştirmeye vermeliyiz ama değil mi?"

Abbas, onun konuşmalarından rahatsız oldu, ama dışa vermeyerek içinden "Şu işe bak, Fatma bizi Arkadaşa karşı etkileyebileceğini zannediyor" derken, "Ne var bunda? Arkadaş doğru yapıyor, bizde kadın sorunu pek ele alınmadı, bununla yavaş yavaş ilgilenmek gerekir artık" diye cevap verdi.

Örgüte katıldığında, yeni şekillenmekte olan Apocu Grup, babasından dolayı Dersimli kadroların kaygıları olsa da Fatma'nın gelişine sevinmişti. Başta Apo "Kadının içinde yer almadığı bir çalışmanın sevinci olamaz" diye düşünüyordu. Lideri takip eden grubun hepsi sevinmişti buna. Grup, salt bir erkekler topluluğu olmaktan çıkıyordu, hem kadın varlığıyla zenginleşiyor hem de renkleniyordu. Onun gruba katılmasıyla

birlikte bazı diğer örgütlerden ve çevreden söylentiler de gelişmeye başlamıştı: "Apocular'daki kız bir ajan aileden!" Bu durumda ciddi bir riskle karşı karşıyaydılar: Daha yeni şekillenen bir grup açısından bu suçlama yıkıcı olabilirdi ya da göğüslerinde açılmış ve iyileşmeyen bir yara sahibi olabilirlerdi. Ama Apo'nun bir özelliği vardı: Doğru bildiği bir şeyi yapmaktan onu kimse vazgeçirtemezdi. Ve eğer risk endişesi ve korkularla yola çıkarsa daha baştan kaybedeceğini biliyordu, o nedenle bu duyguyu çoktan yola çıktığı yerin eşiğinde bırakmıştı. Nerdeyse "imkânsızla düello" denebilecek bu kalkışa giriştiğinde, eskiden kendisine giydirilmiş hemen hemen tüm elbiseleri çıkarıp atmış, adeta bilinç altını bile kazıyıp temizleyerek "yokluk" la silahlanmış ve "yapılması gereken"i yapıp hiçbir şeyi atlamamayı kendisine ilke edinen biri haline gelmişti. Tek başına bir insan olarak bunu ne kadar başarabilirdi, o da bilmiyordu, belki ilk adımda düşebilirdi de ama iki şeyi koşmuştu tek kişilik savaş arabasına: Birincisi, başarılmayacak hiçbir şey yoktur, yeter ki o büyük yoğunlaşmayı yaşayarak ruhunun sıcak denizlerindeki parlayan gücü ortaya çıkarabilsindi. İkincisi, hiç kimseye ve hiçbir şeye güvenmemeliydi, kendi aklına bile! Şuna inanıyordu: İktidar savaşında cehennemin yolu birine güvenmekten geçer. "Ben sadece yüreğime güveneceğim" demişti, yolculuğuna çıkarken kendi kendine, "Yürek insana ihanet etmez ve yanıltmaz!" Yoksa Apo olarak bir ölüyü diriltmeyi başaramayacaktı; buna inanıyordu.

İşte, Fatma'nın etrafında dolaşan söylentilere de bu kişilik özellikleriyle yaklaşmıştı. "Yetenekli birine benziyor, solcu, Dersimli ve Alevi kökenli" diye düşünüyordu Fatma için. Bir kere o, olağanüstü bir hareketi yaratmak için bir yetenek avcısı olmalıydı. İkincisi, kadınlar, devrimci ve Kürdistani bir oluşuma çok şey katardı, onun yapı ve çehresini kökten değiştirebilirdi. Üçüncüsü, Fatma'nın Dersimli ve Alevi kökenli olması çok önemliydi, geçmiş Kürt isyanlarından ve dünya devrim deneylerinden yola çıkarak Kürdistan'ın kuzey ve güney hattını birleştirmek, ulusal birlik esas olmalıydı geliştireceği harekette. Kuzey-Dersim hattını kazanmada, öncesinde Mazlum Doğan, Cuma, Fuat gibi kadrolara da aynı amaçla yaklaşmıştı. Bu nedenle Fatma'ya değer verdi.

Suç bireyseldi bir defa, niye çocuklar babalarının günahlarının cezasını çeksindi? Ajanlık, genlerle babadan çocuklara geçecek bir şey değildi ki! Fatma bir devrimciydi ve bilinçliydi, niye her konuda ailesinin mirasını taşısındı? Ama yine de tedbiri elden bırakmamak lazımdı, olur ki ailenin kızı da ajan çıkarsa hazırlıklı olmalıydı. Ya da eğer geçmiş Kemalist kanalın etkisiyle siyasal açıdan şu ya da bu oranda devlete ait idiyse, bir kadını devletten çalmak daha manidar bir şeydi. Apo, bunları

düşünerek kararını verdi ve bu tür söylentileri elinin tersiyle iterek yeni üyelerini savundu.

İşin içine giderek duygular da kendisini katmıştı, nihayetinde o da bir insandı. Örgüt iki cinsin katılımından ve yoldaşça birlikte yaşamından oluşmalıydı. O halde, Lider olarak bu yaşama da öncülük etmeli, yaşam tarzını yaratmalıydı. Öyleyse Fatma'yı kazanmaya değerdi. Arkasından nişanlanıp evlenmeleri fazla zamana yayılmadan gerçekleşmişti. Bu anlamda Lider'le grup üyesinin evliliğine ne sadece bir siyasi evlilik denebilirdi, ne de sadece özel yaşamları birleştirme; ikisiyle harmanlanmış bir birliktelikti.

Tam o sırada Apo hızla içeri girdi, beklenenden erken dönmüştü. Aslında biraz da denetim için erken gelmişti. Hiç beklenmedik anda böyle ani baskınlar yapardı: Militanların zamanı iyi değerlendirip değerlendirmediklerini, boş lakırdı mı yapıyor, boş işlerle mi uğraşıyorlar, yoksa ellerindeki çalışmayı yapıyor ya da yararlı bir işle mi uğraşıyorlar, bunu anlamak içindi bu baskınlar. Bunu kadrolar bildiklerinden, onlar da özellikle boş işlerle zaman öldürmemeye dikkat ederlerdi; çünkü Apo'nun elinden kurtulamayacaklarını, her an basılabileceklerini biliyorlardı.

İçeri girip de üçünü sohbet ediyor halde gördüğünde, yüzünü asarak biraz sertçe "Ne yapıyorsunuz?" dedi. Fatma onu görünce çok rahatsız oldu, ama renk vermedi ve içinden öfkesini yaşadı: "Nerden geldi yine!" O gelince hepsi ayağa kalkmıştı, "Hiç, sohbet ediyoruz" dedi Abbas, biraz sıkılarak. Gözleri her zamanki alışkanlığıyla hızla her üçü üzerinde dönüp durdu, bunu üç sefer yaptı. Az insanda bulunabilecek bir özellikti: Bedenin ileri savunma konumu ve zihin uyanıklığından olsa gerekti ki, yeni bulunduğu ortamı birçoğuna göre olağanüstü bir göz devinimiyle her köşesiyle kontrol eder ve anlamak istediğini anlamaya çalışırdı. Arkasından kendine göre şaşırtacak denli tahminlere ulaşırdı. Bu bir mucize ya da sezgi de değildi; o anki ortam, kişilerin ruh hali, yine içinde yaşanılan süreç ve aktörlerin yakından tanıdığı kişilikleri gibi birçok etmeni hızla kafasında denkleme sokarak sonuca ulaşırdı. Şimdi de öyle yapmıştı; şüphelenmişti. Son kez hepsi ayaktayken bir daha gözünü üçü üzerinde aynı hızla dolaştırdı ve bu sefer daha normal bir sesle, "İyi iyi, yararlı sohbetler iyidir" dedi, aslında öfkenin eseri bir tebessüm içinde. Mesajını vermişti ama, ve hepsi de bunu almıştı: Bozucu ve kötü sohbetler yapmayın!

O gittikten sonra, zaten pişmiş aşa bir tas soğuk su katılmış gibi Fatma da artık kendisinde konuşacak bir istek bulamayarak çıkıp gitti.

Akşam Fatma, Dersimli Saniye ile Bozovalı Devrimlerin yanına gitti. Dördü de oturmuş, Semir'e destekçilik yaptıkları için bunun özeleştirisini içeren birer rapor yazıyorlardı. Fatma merhaba verip oturunca, özellikle Saniye olmak üzere odadakilerin hiçbiri buna memnun olmadı. "Yine geldi bu kadın" diye içinden geçirdi kara küçük yüzü ve siyah kıvırcık saçlarıyla başını kendi önünde fark ettirmeden hafifçe sallayarak Saniye. Nadire onun eski arkadaşı olmasına rağmen, o da gelişen olaylardan dolayı ondan nefret ediyordu. Fatma yüzüne resmi bir hava verdi ve yapmacık otoriter bir sesle, "Nasıl gidiyor?" diye sordu. Kimse cevap vermiyordu ki Meltem, "İyidir valla, yazıyoruz" dedi.

"Evet, inanıyorum, siz rahat başarırsınız, örgütün geneline katkı sunacak bir raporu yazabilecek güçtesiniz."

"Valla uğraşıyoruz, Arkadaş(Apo) bizimle epeyi tartıştı zaten."

"Evet, Arkadaşın değerlendirmeleri çok derin, iyice faydalanmak lazım. Arkadaş, özellikle bu Semir provokasyonu çıktığından beri gece gündüz durmadan çalışıyor, kendisini mahvetti. Öyle yapmasa o bozgunculuk örgüte çok zarar verecekti yoksa. Diğer hiç kimse çalışmıyor ki, Arkadaş olmasa kim bilir örgütün hali şimdi ne olmuştu. O nedenle, biz de gücümüz oranında yükün altına girmeliyiz; hiç olmazsa bozmamalıyız. Herkesin yükünü o bir başına kaldırıyor, görmüyor musunuz? Arkadaşa gereken samimiyetle yardımcı olmazsak birer nankör olup çıkarız." Bu sözleri açık bir uyarı şeklinde söylemişti.

"Evet."

"Doğru."

Fatma biraz daha konuştu, ama oturanlardan fazla yüz bulmayınca, "Siz böyle devam edin, bir şey olmaz, dağa gittiğinizde bu havanız kırılacak zaten, esas hesabı orada vereceksiniz" diye düşünerek, buz gibi bir suratla hatır isteyip gitti.

Örgütün taban yapısıyla sorunu yoktu Fatma'nın, onları zaten rahat etki altına alınabilecek saf kitle olarak görüyor ve Apo'nun eşi olma avantajını kullanarak bu emeline ulaşmaya çalışıyordu. İşte bu yolda ona rakip olacak üst yönetimden kişilerle ve onun otoritesini tanımayıp bunu boşa çıkarıcı yaklaşımda olanlara acımasız davranıp eziyordu. Dersimli Saniyelere de yaklaşımı bu yönlüydü denebilir; çünkü onlar, rakibi Semir'in destekleyicileriydiler. Özellikle kadınlarla da çatışıyordu, çünkü hiçbir kadının öne çıkmasını istemiyordu, bu tür çabalara karşı acımasızdı, "Hepiniz benim arkamdan geleceksiniz!" diyordu. Onun, kadınların örgüt gerçeği içinde gelişmeleri önünde belirgin bir engel olduğunu düşünüyordu Apo. Örgüt üzerindeki kariyerist tutkuları ve kadın vurgulu kıskançlık bunda başlıca etkendi aslında.

Fatma'nın esas sorunu Apo ileydi. Onunla pek dışa yansımayan, ev içi bir sorun gibi tutulan bir çatışma içindeydi. Gizli bir liderlik çatışması, bir sınıf çatışmasıydı: Yoksul köylü kökenden gelen Apo ile belli bir aristokratik ve Kemalist kökenden gelen 'Apo eşi' arasındaki bir iktidar çatışması! Apo eşi, sahiplenici bir yaklaşımla, açık dile gelen bir niyet olmasa da kendi ruhunda şunu hissediyordu: "Kürdistan'ın gerçek sahibi biziz, benim, hem ben modern şehir insanıyım da, o ise bir köylü ve aşağı tabakadan biri, eğer bir Kürdistan kurulacaksa da bunu en iyi biz yaparız, bu bizim hakkımız, onların düzeyi buna yetmez, o nedir ki, kimin oğlu, tanınmış bir Kürt büyüğünün çocuğu mu ki?" Apo ise, "Hayır, bu benim hakkım, ben tamamen sıfırdan yaratıp bu duruma getirdim, kimsenin babasının tapulu arazisinde kaçak bir bina yapmadım ki? Kendi ülkemiz Kürdistan'da PKK'yi inşa ettim. Niye bunlar bizim emeğimize göz dikiyor?" diyordu.

Bu çatışma aralarında ilk günden başlayıp süregelmişti. Toplumdaki geleneksel kodlar devrimci bir saha da olsa buraya da girmişti. Bu nedenle daha ilk günden hayat zehir olmuştu o evde. Bu evlilik, iki kişilik bir meydan muharebesi gibiydi. Fakat yine de rahatlıkla yapabileceği halde Lider, eşiyle ilişkiyi koparıp atmıyordu, yıllardır onunla yaşıyordu. Ötesi, Semir olayında görüldüğü gibi ona sahip çıkıp koruyordu da. Yoksa Semir ile Süleyman onu çoktan bitirmişlerdi.

Apo zaten bir liderdi, Fatma da zeki ve yetenekli biri olduğundan aralarındaki savaş renkli ve zorlu geçiyor, yenen taraf ortaya çıkmıyordu. Babası kızını özel yetiştirmişti; daha çocukluğundan siyasetin içine katmış, o tür ortamlara beraber götürmüş, öylesi sohbetler yapıp akıl vermelerde bulunmuştu. O nedenle Fatma, farklı ve özel biriydi. Dersin ki, babası tarafından tam da kendi sınıf ve geleneğinin temsilcisi olarak yetiştirilmişti. Bu amaçla yetiştirildiğinden, çocukluk ve ilk gençlik yıllarını özgürce yaşamama pahasına da olsa daha küçük yaştan olgunlaşmış ve sosyalitesi gelişmişti. Kişiliğini disipline edebilen duyarlı ve uyanık bir politik kişilikti. Okuyan, kendini ifadeye kavuşturabilen ve düşüncelerini sistematize edip analiz yapabilen bir kadındı. O genç yaşta evinde bile içeri girdiğinde odanın havası değişiyordu; oradakiler kendilerine çekidüzen verme gereği duyuyor ve bir aile reisi gibi sözünü dinliyorlardı. Ondandır ki, örgüt içinde de iktidar için yetiştirilmiş biri olarak daha ilk günden iddialı adımlar atarak gelmişti.

Apo'nun Fuat'la ilk arkadaşı olmasının yanı sıra başka bir ortak noktası vardı: İkisi de evlenmişti. Bu nedenle bu tür konuları Apo, onunla daha rahat konuşabiliyordu. Hem Fuat, Fatma'nın hemşerisiydi de ve onu tanıyordu biraz. Fuat dirseğini pencereye dayamış temiz havaya bakıp düşünüyordu ki, Apo her zamanki coşkulu haliyle içeri girdi;

ilk devrimci gençlik yıllarından beri pratik ve rahat olduğu için severek giydiği kalın fitilli bir kadife pantolon ile gri çizgili kışlık bir gömlek üzerindeydi. Renk olarak, hakinin koyusunu pantolon, açığını gömlek için seçmişti. Elindeki irice kirli sarı renkte, kenarları kırılmış kare habbeli otuzüçlük tespihi toplamış avucunda tutuyordu. Onun için zaman çok değerli olduğundan, genelde doğrudan konuya girmeyi yeğliyordu. Sözü dolaştırmadan, "Değil mi Fuat, bir lider, kendisini sadece bir kişiyle sınırlayamaz ki! Bir kadının, geleneksel biçimiyle burjuva tarzın harmanlanmış şeklindeki bir kocası olmayı kabul edemez."

Fuat, ad verilmese de gerçekte Fatma için yapıldığı açık olan bu dolaylı sitemi hemen anladı. Ve kendisinden görüş istendiği için cevap verdi: "Evet, bana göre de öyle gerçekten. Önder bütün bir halkın sevgisine mazhar olmalı, olur. Kendisini bir eşle sınırlı tutamaz tabi ki. Eşi de 'Hayır, sen sadece benimsin, başkasının olamazsın, benim kocamsın!' dememeli, diyemez bence. Kadrolar ve bütün bir halk, sevgisini liderine sunmak ister, bu sevgi ile Önder arasında öylesine bir engel olmamalı. Önderin peşinden gelen insanlar rahatça 'Bizim liderimiz, benim liderim, benim' diyebilmeli, Önder de 'Evet, ben sizinleyim, size aitim' diye karşılık verebilmeli."

En eski arkadaşının kendisini anlaması karşısında rahatlamıştı Apo, bunun üzerine Fuat'la liderlik üzerine tartışmayı derinleştirerek bazı analizler yaptı.

Fatma'nın Apo'ya karşı yürüttüğü iktidar savaşının tuhaf bir karakteri vardı. Aslında o, "layık" bir iktidar savaşı yürütmüyordu, dolaylı bir savaşımdı yaptığı. Geleneksel kadının, başarılı ya da iktidardaki erkeğin arkasındaki kişi olup onu yönlendirme hayali içindeydi. Ne var ki, Apo'nun en gelemeyeceği şey de buydu, zira o bir önderdi. Fatma ise gerçekte bunu yeterince kavramamış olacak ki, biraz "rica" ile, biraz koca karşısında kadınlık olgusunu devreye sokarak, biraz da dayandığı sınıftan gelen "bu, benim doğal hakkım" sanısı ve yeteneğine dayanarak amacına ulaşmak istiyordu. Ve adeta ona, "Haydi lütfen istediğimi bana ver, bu benim hakkım, ama görünürde yine sen yürüt" diyordu. Hem bir nevi "rica" ve eş olma durumunu kullanarak iktidarla buluşmak hem de kendisi için o iktidara bir vekil atamak, tam da iktidar savaşlarına ters olan şeylerdi. Oysa çok öncesinden rica'nın pek işe yaramadığını, en azından Apo'nun ona pek yanaşmadığını somut bazı örneklerle görmüştü. PKK 2. Kongre günlerinde bir gün Esat bir görev gereği Apo ile Abbas'ın yanlarında iken, Fatma, Apo'ya "Tüm basın-yayın çalışmalarını bana ver!" demişti, ama Apo yüksek sesle gülerek "Olmaz, bu işler aşiretçilik ilişkileriyle yürümez" demişti. Bir defa gerçek iktidar savaşları asla yumuşak eldivenlerle yürütülmez; ikincisi, iktidarı bir vekile

teslim etmek kadar saçma bir şey yoktur, iktidarda vekiller olmaz, memurlar ve görevliler olur. Ayrıca, Fatma, bu savaş için riskleri göze alacak biri değildi, kendi yaşamı ve ailesine zarar gelmeyi bile göze almıyordu. Aksine Apo, inandığı bir mücadele adına bir savaşı doğrudan yürütüyordu ve denebilir ki bunun için risk almayacağı hiçbir şey yoktu.

***

Apo'nun birkaç gün Abbaslarla yoğunca tartışmasından sonra beklenen üyeler olarak Avrupa'dakiler de uçakla 30 Ocak 1984 günü Şam'a indiler. Onların da gelmesiyle Şam'da 6 üye, Apo'nun yönetimindeki toplantıya oturdu. Avrupa'dan Ziyat ile Gözlüklü Cafer gelmişti. Gözlüklü Cafer uzun ve kamburu çıkmış boyu, kalın camlı gözlüğü ve onun arkasındaki siyah bilye gibi küçük gözleriyle bir şebeği andırıyordu. Ziyat ise her zamanki resmi ve ciddi öğretmen havasındaydı, üstünde lacivert bir altın yıldız marka takım elbise vardı.

Toplantı, kaldıkları dairenin genişçe olan odasında yapılıyordu. Oda, yere serili kalın bir halıfleks ile onun üstünde bordo rengi bir koltuk takımı ve sehpalarla dekore edilmişti. Aksesuar olarak sağ dip köşeye yerleştirilmiş orta boy porselen vazodaki yapay güller göze çarpıyordu. Duvardaki saat ise sanki nefesi kesilmişçesine sessizce çalışıyordu. Apo'nun toplantıyı açtığında oldukça öfkeli olduğu her halinden belliydi. Yüzü asık ve bakışları sertti; o durumda otoriter havası daha da katılaşmıştı. Resmi oturumlarda her zaman ciddiyetini korurdu. Gerçekten öfkeli olmasına ek olarak bu sefer havayı bilerek daha da ağırlaştırıyordu. Bu onun yöntemlerinden biriydi. Bunu bir eğitim olarak ele alıyordu: Çevresindekilere durumun ciddiyetini hissettirip onları bu konuda daha sorumlu yaklaşmaya çekebilmekti amaç. Çünkü örgüt çok zor durumdaydı. Bunun başlıca nedeniyse, karşısında oturan bu en eski arkadaşlarının devrimci rollerini oynamamalarıydı. Bir taraftan parti içinde Semir, Süleyman ve Davut gibilerin karşı tutum ve çaba içinde olmaları, diğer yandan adeta bunu tamamlayan şekilde ülkede beklenen pratiğin gelişmemesi özellikle Apo'yu epeyi endişelendirmişti. Genelde örgüt ve özelde Avrupa çalışmaları Semir'den kaynaklı olarak hatırı sayılır ölçüde karışmıştı. Apo, her zamanki gibi ses kaydetmek için önünde hazır bulunan teybin kayıt butonuna basarak konuşmaya başladı:

"Partimiz ideolojik, siyasi ve örgütsel açıdan en zor bir dönemini yaşamaktadır. Gelişen örgüt içi tasfiyecilik partinin ideolojik ve örgütsel yapısına pervasız bir saldırı içindeyken, ülke pratiğimiz de planladığımız gibi gelişmedi. Bu rolü oynaması gereken parti merkez komitemizin bir kısmı zaten örgüt karşıtı durumuna gelmişken, diğerleri de düşmanın soykırımı onun yoluyla hayata geçirmek istediği ve bizi yıkımla tehdit

eden tasfiyeci ve bozgunculuğa karşı mücadele yürütememiş, kendi örgütsel ve pratik görevlerini de yerine getirmemiştir. Kadrolara layıkıyla sahip çıkılamamış, tasfiyeciliğin etkisinde kalmalarına ya da görevlerin üzerine doğru yürüyememelerine yol açılmıştır."

Apo birçok zaman yoğunlaşma anlarında yaptığı gibi gözlerini kapatarak anlatıyor, bazen başını yere doğru önüne eğip belli bir süre öyle kalıyor, sonra gözleri kapalı halde başını kaldırıp bir hafız gibi anlatmaya devam ediyordu. Bazen de çok hafif bir ses duyduğunda aniden gözlerini birer fincan gibi iyice açarak çevrede gezdirip suçluyu arıyor ve de çok sert bakışlarıyla ihtar ediyordu. Belliydi ki her gözlerini kapattığında o ortamla bağını kesip kendi zihni dünyasından anlatmaya devam ediyor, ufacık bir seste ise ortamla tekrar -barışçıl olmayan- fiziki bir temas kuruyordu:

"Başta, merkez sorumluluk duygusuyla öncülük görevlerine sahip çıkıp devrimci süreç geliştirilmeliydi. Bizim planlamamıza göre öncü keşif gruplarımız içeri girip ön hazırlıkları yapacak ve zamana yaymadan arkasından 1983 yılında devrimci silahlı eyleme geçilecek, gerilla savaşı başlatılıp geliştirilecekti. Olmadı, ertelendi. Bu kabul edilemez! Neden olduğunuz bu zaman kaybı, bu yanlış tarzınızla, bizim siyaseti eyleme geçirme zeminini yok ediyorsunuz. Türkiye'de askeri cunta seçimleri örgütledi, sivil elbise giydi ve 'Artık 12 Eylül bitti!' deniliyor. İşte siz gecikmeyle, bizim tarihi süreç olarak yakalamış olduğumuz savaşmak için elverişli zemini kaybettiriyorsunuz. Parti siyasetini yenilgiye uğratıyorsunuz; bu durumda savaş şansımızı kaybedeceğiz.

Süreçleri birbirinden koparmak temel hatanızdır. Eğitim, bizim burada yapıp esas olarak sonuçlandırdığımız bir çalışmaydı, sizin orada artık eylem pratiğini ortaya çıkarmanız, savaşı geliştirmeniz gerekirdi. Ama süreci geriden alarak yapıyı Lolan'da, Güney Kürdistan'da tutup tekrar tekrar eğitim ve planlama içine girdiniz. Bu, zaman kaybı demektir. Bizim burada yaptığımız çalışmayı hiç olmamış gibi bizi taklit ettiniz ve partiyi tekrara dönüştürdünüz. Yapmanız gereken bizi taklit etmek değil, anlamaktır. Önünüzde duran yeni adımı atmaktır. Biz değil, siz bize katılacaksınız. Beni kendinize göre yorumlayamazsınız, söylediklerimizi esas alıp onları hayata geçirme durumundasınız. Başka türlü liderlik nasıl yapabilirim? Bizi anlayamazsanız bile güven duymalısınız. Ben kendimi size dayatmıyorum, siz de gönüllü katılıyorsunuz. Öyleyse buna göre yaklaşılmalı."

Sinüziti yine hep kendisini zorluyordu. O gün daha da fazlaydı bu. Ağır konuşmalarında hep olduğu gibi yine enerji sarf etmesi yormuştu onu. Her bu tür durumlarda yaptığı gibi, ara ara yanında hazır bekleyen kutudan kâğıt mendili oldukça hızlı bir el hareketiyle çekerek burnunu

temizliyordu. Arkasından yine kâğıt mendille yaşarmış olan her iki gözünü sildikten sonra iyice açıp birkaç saniye öyle etrafını izliyordu. Yine zorlandığı belliydi, savaştan çıkmış biri gibiydi. O anda, kısmen uykudan yeni uyanmış birinin çevresine bakındığı gibi bakınıyor, kısmen kendini işine vermiş bir insanın saflığını yansıtıyor, kısmen de bir şeyi araştırıp soran biri havasını veriyordu. Sonra tekrar başını hafif öne eğip yoğunlaşarak konuşmasına devam ediyordu:

"Nedir o Kuzey'de eylem geliştirileceğine o kadar Güney'de kalma? Oradan cephe gerisi olarak yararlanma olur, bu ayrıdır, ama bunu tersine çevirip Kuzey'de eylemi geliştirmeyerek Güney'de kalma kabul edilemez! Yönetim olarak Güney'e bağlanıp hareketi oradan yönetmek ciddi bir durumdur. Bu, mücadeleyi dışarıya bağlamak demektir. O kadar eğitimli yapıyı orada tutup bahçe-bostan işleriyle uğraştırdınız. Bu, affedilir bir şey değildir! Koca bir yıl böyle heba oldu. Hem de kendinizi orada öyle tehlikeye açık bir şekilde tutuyorsunuz. İmha olacaksınız kendinizden haberiniz yok. Eğer erzaka ihtiyacınız vardıysa, deseydiniz biz size karşılasaydık. Örgütü KDP'ye muhtaç kılmak ne demek? Bu sonunda onun denetimi altına girmeye, ona bağımlı olmaya götürür. Onlar zaten ilkel milliyetçi konumlarından dolayı mücadeleyi geliştirmemizi istemiyorlar."

Apo net konuşuyordu. İlk silahlı propaganda tarzındaki silahlı mücadelenin ve gerillanın, aslında ona göre 1982 baharında ülkede başlaması gerekirdi. Ama örgüt içinde çıkan sorunlar ve geriye çekici yaklaşımlar ile militan gücün 1981'de ülkeye gidiş için hazır olmaması bunu uzattı. Fakat ona göre, ülkeye gidildikten sonra bu kısa sürede: mümkünse daha erken, ama en geç 1983'de başlatılmalıydı, fakat o da olmadı; yıl, keşif-istihbaratla geçirildi. Esasen Lider'in ilk yurt dışına çıkarken kafasındaki şey, genel geri çekilmeden önce ilk gruplar askeri ve siyasi eğitim için Lübnan-Filistin sahasına çekildiğinde, güçleri erkenden geri göndererek daha o zaman gerillayı başlatmaktı. Şöyle demişti bu konuda:

"Doğrusu biz istedik ki, 1980 yılı başında Kemal Pir grubuyla ülkede mücadelemizi başlatalım. Bu, Güney güçleri dışındaki bir arayıştı. Bu grup doğrudan Dêrsîm Dağları'na kadar gidiyordu. Ama bilindiği gibi Kemal Pir, tesadüf eseri talihsiz bir biçimde henüz çok bir şey yapamadan yakalandı. Eğer yakalanmasaydı, PKK'nin o ilk komutanlık anlayışı çok farklı olacaktı."

Toplantıya ara verildiğinde Apo diğer odaya gidip biraz uzandı. Rahatsızdı. Diğerleri de mecbur beklediler. Kalın pamuk döşekli somyada can ağrısından bir o tarafa bir bu tarafa döndü, yatamadı. Sinüziti iyice ağırlaştığından fazlasıyla zorluyordu onu. Rahatsızlığına rağmen hiçbir

şikâyeti yoktu ne tanrıya ne de çevresine. Sakince yapılması gerekeni yapıyordu. Sonra kalınca yumuşak yastığı alıp dizleri üzerine koydu ve her iki dirseğini üstüne yerleştirip yüzünü her iki avucu içine alıp iç sesini dinledi: "Arkadaşlar niye bu kadar bizi zorluyor, anlamıyorum. Beni yükün altında tek başıma bırakıyorlar. Ben de bırakıp çekilirsem ne olacak bu halkın hali? Bir defa el kaldırdık artık, bırakmak olmaz ki, oyuna girip hem de iyi oynamak lazım. Ama sanki bizimkiler bunu anlamıyor. İşimiz zor, ama aşmalıyız, aşarız!" Arkasından sıkça yaptığı gibi kendinden emin gür bir sesle "Haydi gelin, devam edelim" diye herkesi çağırarak toplantıya başladı. Yeni oturumda ilk Abbas söz aldı:

"Ben eleştirilere katılıyorum. Keşif ve istihbarat faaliyeti eylem için gerekliydi tabi ki. Ama bizim 1983 planlamamız hayalciydi. Biz, içeri giren gruplar 3 ayda falan döndükten sonra eylem sürecini başlatacağımızı düşünüyorduk, ama gruplar 6 ayda döndü. Yıl, keşif-istihbarat faaliyetleriyle geçti. Zaman kaybı oldu ve olması gereken eylemsel aktivite oraya çıkmadı. Gruplar tanımadıkları alanlara yeni gidiyorlardı, her şey için bir derli-topluluk vardı diyemeyiz, imkansızlıklar belirgindi. Yönetim de acemi olduğundan, 'Bu ilk adımdır, aman ha bir yanlışa düşmeyelim, hazırlıkları kusursuz yapalım!' gibi bir örgüt kaygısıyla hareket edip öngörü eksikliği içine girdi."

"Gruplarla iletişim-ilişki imkânı olmayınca duruma müdahale edilemediğinden Ekim ayında döndüklerinde sonuçları değerlendirip eyleme geçmek amacıyla geri dönmek için zaman kalmadı. Aslında keşifle eylem sürecini birbirinden koparmak yanlıştı. Mesela, ikişer-üçer kişilik gruplar değil de, bazı alanlara belli bir yönetimi olan -diyelim-altışar kişilik gruplar gönderip onlara 3 aylık keşif-istihbarat faaliyetinden sonra bunu değerlendirip eylem yapma inisiyatifi tanısaydık zaman kaybı olmaz ve 83 yılında gerilla eylemselliğini geliştirebilirdik. Gruplar ikişer-üçer kişilik kalsaydı bile, bu konsepti birbirine yakın iki birimin bir araya gelmesi şeklinde hayata geçirebilseydik de olurdu. Ayrıca sonbaharda gruplar geldiğinde o bilgiler değerlendirilerek güz sonu ve kış başında bazı eylemlerle de 83 döneminde çıkış yapılabilirdi. Ama işte Xalit Hoca şehit düşmüştü, Agît arkadaş da Botan'daydı, yani yönetim böyle dağınıktı, ne yapılacağını bilemeyen bir duruş içindeydi, dolayısıyla o da gerçekleşmedi."

Öğlen arası verildiğinde gecikmeden sofra kuruldu. Apo rahatsız olduğu için yine diğer odaya gidip uzanırken, diğerleri yemek için masaya geçtiler. Masaya beyaz zemin üzerinde başak ve papatya desenli temiz bir ince naylon çekilmişti. O gün yemekleri Dersimli Saniye üstlenmişti. O konuda yeteneği zaten vardı ve tüm hünerini sergilemişti.

Aradan sonra Abbas kaldığı yerden devam etti:

"Merkez Hazırlık Birimi, '83 Aralığında toplantısını yapıp, hata ve eksikliklerini görme temelinde pratik-askeri ve örgütsel sorunlar üzerinde durularak belli çözümler üretildi. Bir yıllık hazırlık çalışmalarını sonuçlarına göre faaliyetler açısından bölge belirlemeleri yapıldı. Yönetim kendi içinde iş bölümüne gitti. Eylemsellik geliştirilemeyince ülkeden dönen gruplar, getirdikleri somut bilgi ve sonuçları 83-84 kış sürecinde tartışarak ileriye dönük görevleri tespit edip savaş planlamaları yapmak için Lolan, Dêşta Heyatê, Zap ve Haftanîn kamplarında gruplar halinde yerleştirildiler. Haftanîn, Kuzey Kürdistan-Botan'a açılan kapıydı, ülkeye dönük pratiğin yönetildiği yer esas olarak burasıydı. Lolan ise, İran-Doğu Kürdistan'a geçiş ve irtibat hattıydı. Yeni yıl için kapsamlı bir hazırlık ve eğitimi amaçladık bununla. Ülkedeki keşif-istihbarat çalışmaları ilerisi için bir temel oluşturmuştu."

Abbas'ın arkasından Fuat söz alıp, dağda olan Süleyman, Davut, Binali gibi kişilerin bozguncu ve yıkıcı çabalarının önüne güçlü bir şekilde geçemediklerini belirtti. Ayrıca militanlarda baş gösteren, PKK çizgisini kavrayıp onu hayata geçirme yerine çalışmalar üzerine etkin bir şekilde yürümeyip keyfi tutumlar içine girme, yöntemsizlik, plansızlık gibi yanlışların görüldüğünü, bunları gidermek ve onlara yol gösterici olmak için Pêşmerge dergisinin yayın faaliyetini geliştirdiklerini ekledi. Son olarak da, "KDP ile yaptığımız görüşmelerde, Türkiye ile olan ilişkilerinden ötürü mücadeleyi geliştirmemizden duydukları hoşnutsuzluğu açıkça dile getirdiler. Askeri eylemlerden kaçınmamızı, bu faaliyeti ertelememizi istediler" dedi.

Dışarıda şiddetli bir yağmur yağıyordu. Toplantıya ara verince Abbas pencerenin kenarında durup havayı seyretti. O an köye çocukluğuna gitti düşünceleri. Annesi bu tür şiddetli yağmurlarda Abbas'ın sarı saçlı başını okşar "Korkma oğlum, geçer şimdi, Allah bizi seviyor ekinlerimiz için yağmur gönderiyor" derdi. Çocuk merakla dışarı gitmek istediğinde annesi onu bırakmaz "Gel çocuğum bak, pencereden izleyelim" derdi. Annesi onu kucağına alıp, belki yarım saat oğlunun dışarıda bütün heybetiyle yağan ve damlaları pencereden içeri vuran bu doğa harikasını izlemesi için orada sabırla otururdu. Çocuk, bir defasında aniden dönüp bütün saflığıyla annesine "Anne, dünya da bu yağmurla bizim gibi banyo yapıyor değil mi?" diye sordu. Kadın, oğlunun bu lafı üzerine güldü ve "Evet, yavrum bak, böylesine çok suyla nasıl yıkanıyor" dedi. Yağmur doluya çevirmişti. Epeyi iri dolu tanelerinin sapanla fırlatılıyormuş gibi gelip cama kırarcasına "Tak! Tak!" diye sertçe değmesiyle daldığı hayalden çıkarak günümüze geldi. Gür sarı bıyıklarını sağ alt taraftan parmaklarıyla burarak düşünceli düşünceli dışarıyı izledi ve "Hey gidi günler!" diyerek iç geçirdi. "Sen doğayı yıkamayacaksın bu şehirde,

tarlaların bereketinin beşiğini de sallamayacaksın, sadece bu beton yığınlarına bir tas su olup içireceksin kendini" dedi yağmura manidar gözlerle bakarak.

Toplantı Apo'nun konuşmasıyla yeniden başladı: "Bizde direniş kadar ihanetin de büyüklüğü söz konusudur. Büyük direnişçi kahramanlık derecesinde ne denli bir rol oynuyorsa, hain de o denli görülmemiş bir ihanetle boy göstermektedir. Şahin partiyi tamamen imha etmeye çalıştı. Onu yurt dışından tamamlamak isteyen Semir haini, parti üzerinde en çok duran, partinin doğuşundan günümüze kadar olan gelişmesini iyi bilmek isteyen, bunu bizi tarih sahnesinden silmek için kullanan tehlikeli bir tasfiyeci olarak partiye muarrız oldu. Hesapları var. 'Göreceksiniz hiç birisi Hakkari'de sağ kalmayacak!' diyor. Öbürleri de öyle. Süleyman, tehlikeli bir mirasyedi olarak, bizi de devre dışı bırakarak ucuz bir biçimde örgütte nasıl tek mirasçı olarak sahneye çıkacağının hesabını yapıyor. Davut, bunların teorisyenliğine soyunmuş. Semir ve Seher, zindanlarda ihanet etmiş olan Şahin ve Yıldırım'ın düşmanla anlaşmalı bir şekilde PKK'yi "ılımlı" bir çizgiye çekme faaliyetinin dışardaki kolunu oluşturuyorlar. 2. Kongrede, ülkeye adam yolladığımızda ben diyordum müthiş adımlar atıyoruz, onlar bozma işiyle uğraşıyor. Kongreymiş, ülkeye yönelik hamleymiş ne ki, esas yöneldikleri şey basit yaşam endişeleri, güdüler. '12 Eylüldür, hareket bitmiştir artık' diyerek yurt dışına kapağı atıp 'Artık yeter!' demenin peşindeler. Amaç, PKK'yi Avrupa'ya çekerek diğer Türk sol örgütleri gibi mülteci bir yaşama mahkûm etmek."

"Bunlar daha çok ideolojik, politik ve örgütsel sızmalar olmaktadır. Parti merkezine veya partinin ileri noktalarına yerleşerek, orada bir hizbin temelini atmak, bir bölünmenin zeminini hazırlamak, bu konuda ellerinden gelen her şeyi yapmak ve daha çok provokasyonla bunu yürütmek istemektedirler. Görevleri silaha ve komploya başvurmaktan ziyade -tabii bu konuda da ellerinden geleni yaparlar- parti merkezini ele geçirerek bizi tasfiye etmektir. İşte, Süleyman Avrupa'da (Fatma'yı eliyle göstererek) arkadaşla çatışıyor ve birinde diyor 'Ben nereden vuracağımı biliyorum.' Bunlar 2. Kongre'ye gelirken 'Göreceksiniz karşısına yüzleri çıkartacağız!' diyorlar. Semir örgütlenmişti."

Apo, bu sırada durdu, belliydi ki yorulmuştu, derin bir nefes aldı; sonra yanında duran üzerinde büyükçe kırmızı hercai menekşe resminin olduğu cam sürahiden yarım bardak su doldurarak yarısı kadarını içti. Bardağı yere indirdi, başını önce öne eğip sağa doğru biraz çevirdi, kısa bir süre düşündü, sonra yeniden anlatmaya başladı:

"Örnek verirsek, Şeyh Sait İsyanında hareketin ulaştığı büyüklüğe rağmen düşman harekete sızdırdığı birkaç provokatör eliyle her şeyi

yerle bir etti. Bu provokatörler halkla oynadılar. Sonuçta isyan, en can alıcı bir dönemde ağır bir yenilgiye uğradı. Şimdi de düşman ve yardakçıları PKK taktiğini Kürdistan'a yansıtmamak için bütün güçlerini ortaya koyuyorlar.

"Ben bin bir emekle Beyrut'ta bir ev bulmak için adeta savaş yürütüyorum, kamplarda arkadaşların eğitimine koşturuyorum, Semir bizim eve yerleşiyor, Davut'un eline dümbelek diye leğeni veriyor, birine de tef olsun diye tencereyi veriyor ve kendisi de şarkı söylüyor. Kızlara da diyor 'Siz de koro olun!' Yani biz tarihin bu en ölümcül anında 12 Eylül Faşizmine karşı bir grup örgütlemek istiyoruz, her bir dağ köşesine ulaştığımızda 'Direnişin bir mevziisini elde ettik!' diye sevinçten havaya uçarken, onlar arkamızda böyle basit yaşam planlamaları yapıyor. Erkek kadın militanların kafasına Avrupa hayallerini sokarak bunalıma sokup isyana sürüklüyorlar. Tabi Semir bunun yönlendirici gücü. Yardımcıları da az değil. En sağlam militanlarımız ona oynadı. Karıyı, kızı gösteriyor. Tabi bütün çaba da benden. Enayi gibi beni çalıştıracaklar, Avrupa'ya kadar sırtıma binip yaşayacaklar. Meğer ki çoğunun ruhu satılmış."

Apo oturumu bu sefer zorunlu nedenlerle sona erdirdi. Filistin Demokratik Cephesinin bir üst düzey yetkilisiyle görüşmesi vardı. Yakın koruma olarak yine Orhan ve Bozovalı Devrim'i aldı yanına. Onlar silahlarını kuşanmaya gidene kadar, Abbas'a "Abbas, gel sen de gidelim" dedi babacan bir tavırla. Apo'nun tespihi yine elindeydi, iki avucunun arasında yuvarlayarak ovuyor ve konuşuyordu: "Evet, gel gidelim, sonra birlikte bir değerlendirme yaparız." Görüşmeleri epeyi uzun sürdü. Gidiş-geliş derken 3 saat sonra ancak eve geldiler. Geldikleri gibi de fazla beklemeden toplantıya başladılar. Her kes çıt çıkarmadan beklerken, Apo, üç dakika kadar konuşmadan öylece durdu, yoğunlaşıyordu. Sonra aniden başını yukarı kaldırıp tam karşıdaki bir hedefe boş gözlerle bakıp yoğunlaştığı düşünceleri dile getirmeye başladı:

"İşte hareketimiz böylesi yoğun bir tasfiyeci saldırı altındadır; Semir ile Seher kaçtı, tabi dışarıdan Taner Akçam, Kemal Burkay ve belli ki Avrupa istihbarat örgütleriyle ilişki içinde düşmanca faaliyetlerini devam ettiriyor. Dağda ise Süleyman ile Davut dağda kendilerini yere atarak örgüte dayatmakta, orada çalışmaları bozmaktadırlar. Süleyman, buradan gittiği gibi ilk yaptığı iş, Xalit Hoca'yı bize karşı kışkırtmak olmuştu. Ben bunları yöntemsizce karşıya alsaydım 'Örgüt dörde, beşe parçalandı' diyeceklerdi. İşte, kendilerine göre Fuat'ı Seher yoluyla etkileyecekler -arkadaş dürüsttür, öl desek ölür, ama onlar öyle düşünmüşler - o Dersim'i götürür, Davut Bingöl'ü, Batman'da Şener ailesi devrede, onlar orayı götürür, Seyfettin arkadaşın ailesi üzerinde oynuyorlar, onlar

da Diyarbakır'ı, birisi Urfa'yı götürür, Pazarcıklılar var onlar da Antep'i, Maraşı götürür. Devrim var, Saniye var. Böylece ortada kimse kalmayacak. Dolayısıyla bunlara karşı mücadeleyi klasik tarza göre kavgaya dökmememiz gerekiyor."

"Zindanlardaki yoldaşlarımızın büyük direnişi ve bizim yurt dışında yoğunlaşan kapsamlı çalışmalarımızla bu provokasyonları açığa çıkarıldı. Onlara karşı örgütsel tedbirleri her gün aldım, alıyorum ben. Yüklen ha yüklen! Onlar bozuyor, ben yapmaya çalışıyorum. Benim en büyük silahım budur. Onlar boşa çıkarmayı dayattıkça benim korkunç çalışmam söz konusudur. Ama her şey benim üzerime yıkılamaz, yaşanan bu oldu. Yönetim olarak tasfiyeciliğe ve bozgunculuğa karşı etkili bir mücadele yürütüp, hareketimiz üzerindeki bu tehlikeyi bertaraf etmemiz gerekiyor. Örgüt ancak o zaman bir nefes alabilir. Yoksa, bir taraftan Semir-Seher bağlantısıyla sosyal şoven güçler, reformist Kürt grupları ve emperyalist Avrupa devletleri, diğer yandan Türk devleti paralel bir şekilde hareketimizi kuşatarak PKK'yi tasfiye etme hamlesi içindedir. Amaç, güçlerimizin ülkeye ayak basmasını önlemek, silahlı mücadelemizi ölü doğurtmak ve bizi dışarıda çürütmektir. Semir'in çıkışı ile Türk ordusunun geçen yıl mayıs ayında başlattığı sınır dışı operasyonun aynı sürece denk gelmesi tesadüf mü ki? KDP de zor bela oraya ulaştırdığımız güçlerimizi Güney'de tutup eylemin önüne geçmeye çalışarak bu kuşatmayı tamamlıyor."

Apo, konuşmasını bu minvalde daha epeyi sürdürdü.

Toplantının son kısmında Apo radikal bir yaklaşımda bulundu. Liderlik özelliklerinden biriydi bu: Hiçbir zaman başarısızlığın nedenlerini dışarıda aramazdı, hep kişinin kendisinde görürdü. Öyle ki bu kişi kendisi ise kendisinde. Bu konuda çok netti ve bunun doğruluğuna deneyleriyle içten inanıyordu. Adeta yolda giderken kişinin başına gökten bir taş düşse bile bu onun suçuydu. Dışarıda nedenler aramak boştu ve doğru değildi, insanı yanıltır ve başarısızlığa mahkûm ederdi. Zira, eğer bir iş yapıyorsan, objektif durumu iyi değerlendirip, kendi güç ve imkanlarını da doğru ortaya koyarak ona göre adım atmalısın. Adım atarken olasılıkları iyi düşünüp tedbirlerini ona göre almalı, bir defa karar aldıktan sonra da tüm enerji ve cesaretini ortaya koyarak o işin üzerine yürüyüp başarmalısın. Bu durumda, başarısızlık hemen hemen imkânsız gibidir. Bu kadercilik karşıtı bir algılama biçimi ve yöntemdi. Yoksa, aciz insanlar gibi hata ve eksiklikler ya da başarısızlıklar karşısında ağlamaklı bir halde başkalarında, dışarıda suçlu ya da sebep aramak ona göre adeta utanmazlıktı. Bunu kendisi için geçerli kıldığı gibi arkadaşları için de hayata geçiriyordu.

“Mevcut durum başarı değildir. Merkezimiz pratiği geliştirmedi. Partiye sahip çıkamadı. Tasfiyecilik partiyi yok etmekle, yıkmakla yüz yüze getirdi. Ortada merkez yok, ona karşı ciddi bir tutum ve mücadele içine girmedi yönetimimiz. Böyle merkez olmaz, özeleştiri lazım” dedi Apo.

Bir yıllık deneyim süresi koymuştu parti merkezi için, bunun sonucu parlak değildi. Sınıf geçen yoktu ona göre. Merkezden Semir, Süleyman gibi bazıları zaten tasfiyeci olarak kopmuştu, diğerleri duruyordu ama ortada başarılı bir pratik yoktu. Tasfiyecilik saldırıyordu, onun karşısında ideolojik, örgütsel, eylemsel bakımdan partiyi savunup çizgisini hayata geçiren konumda değildi. Giden gitmişti artık, onlar için denecek fazla bir şey yoktu. Ama halen “Ben bu işte varım, merkez olacağım!” diyenler nasıl merkez olacaklardı, bunu ortaya koymalıydılar. Bunun için herkesten, özeleştiri temelinde yeni dönem için görev ve sorumluluklarına sahip çıkıp çıkmayacakları konusunda tutum belirlemesini istiyordu.

Apo’nun haklı gerekçelere dayandırdığı bu kararlı ve otoriter tavrını kimse aşamazdı, oradakilerin aşma gibi bir sorunu da yoktu. Çünkü onun liderlik düzeyine inanıyorlardı, söyledikleri ve yaklaşımlarının, kendilerinin ulaşamadıkları doğrular olduğuna güveniyorlardı. Bu durum karşısında Fatma Apo’ya olan hayranlık ve öfke karışımı duygularını kendisinden gizleyemedi. İçinden “Nasıl mevcut durumu doğru ortaya koydu ve sorunun kaynağını gerçekçi tespit etti! Ve ortama tam bir hakimiyet kurmuş durumda” dedi. Ama burada bir paradoksu yaşıyordu. Bir yandan arkasındaki esas yönlendirici kadın olmak istediği adamın örgüte hakimiyeti, beslediği niyet bağlamında hoşuna gidiyordu, diğer yandan ise eşinde şahit olduğu bu güç her seferinde eziyordu onu. Bu güç ele geçirilemiyordu, o nedenle de Apo’nun dedikodusunu yapıyordu. Ona dönük umutları halen var olduğundan Apo’ya karşı açık bir cephe alma tutumu içine de girmiyordu.

Toplantı üyeleri tek tek söz alıp yaşanan süreç, hayata geçirilen örgüt taktiği ile ortaya çıkan tasfiyeci ve bozgunculuk karşısında başarısızlık durumlarını izah edip, hata ve eksikliklerini ortaya koymaya çalıştılar. Apo’nun eleştirilerine hak verip genelde öz eleştirisel yaklaştılar. Ve yeni dönemde görev ve sorumluluklarına sahip çıkıp pratiği geliştireceklerine, layık bir merkez komite üyesi olmak için çaba göstereceklerine söz verdiler.

Apo, insanları bir işe hazırlama ve eğitim konusunda uzman biriydi. Toplantıda yaptığı geniş değerlendirme ve eleştirilerle oradakileri yeni dönemi başarılı kılmaya hazırlıyordu. Devrimci sorumluluklarını, taktiğe ilişkin görevlerini yönetimine hatırlatıyor, PKK 2. Kongre kararlarının

nasıl doğru bir şekilde hayata geçirileceğini gösteriyordu. Tasfiyecilik ve bozgunculuk karşısında partiye sahip çıkmak söylemekle olmuyordu, örgüt çizgisi ve taktiğini doğru hayata geçirmekle ancak bu karşı çabalar etkisiz hale getirilebilirdi. Devrimci militan olabilmek de PKK'nin belirlemiş olduğu halk savaşı stratejisi temelinde gerilla eylemliliğini geliştirmekle gerçekleşecekti.

Biraz rahatlamıştı. Koltuğa oturdu, yorgun bir insanın ruh haliyle derin bir nefes aldı. Maraşlı Meltem, oradakilere küçük seramik bardaklarda çay servisi yaptı. Bardaklar, şair ruhlu Fuat'ın dikkatini çekmişti. "Ne güzel bardaklar, sanat eseri gibi" dedi kendi kendine. İç ve dış cephesi dikine ince ve çok sık mavi çizgili bardakların boyun kısmını, içinde yatay bir şekilde paralel kırmızı ve yeşil çizgiler olan beyaz bir bant dolanıyordu. Apo'nun rahatsız olduğunu bildiklerinden herkes çayını karıştırırken özellikle ses çıkarmamaya çalışıyordu. Apo, ruhu, memnuniyet meleğini yakalamış olarak çayını yudumlarken, -her zaman tedbirli olmayı hiçbir zaman elden bırakmasa da-sarf etmiş olduğu çabanın meyvesini vereceğine inanıyordu. Yönetim üyeleri toplantıdan etkilenmiş, belli bir iradi ve kararlılık düzeyiyle ülkeye döneceklerdi. Bu sefer sevindirici gelişmeler yaratabilirlerdi. Dağdaki tasfiyeci duruşların üzerine de bu toplantı perspektifleri temelinde yürüyerek etkisizleştirebilirlerdi.

Geçen bir yıllık sürede dökülenler dökülmüş, bu toplantıyla Merkez Hazırlık Birimi artık yerini PKK Merkez Komitesine bırakacaktı. Çalışmalara ilişkin somut planlama ve yönetim içi iş bölümünü dağda yapacaklardı. Ama bu toplantıda savaş sahaları önemli ölçüde belirlendi:

Batı Botan; esasen Şırnak merkezli alan. Uludere-Cûdî-Silopi, Şırnak-Bestler-Herekol ve Gabar-Eruh hatları, Hakkari Merkez,

Doğu Botan; Çatak merkezli daha çok Zozanlar mıntıkası oluyor, Beytüşşebap, Pervari buraya bağlıydı. Aşağı taraftan Hakkari merkeze, yukarı taraftan ise Van merkeze kadar uzanıyordu.

Zagros; Şemdinli, Gever-Oramar hattı, Qeşûran-Çukurca hattı,

Serhat; Ağrı-Kars merkezli alan, Mardin, Garzan, Dersim-Amed, Güney Batı (Urfa, Adıyaman, Maraş). Ayrıca yurt dışı çalışma sahaları olarak da Avrupa, Ortadoğu (Suriye, Lübnan, Suudi Arabistan, Libya, İran).

5 Şubat'ta toplantının bitmesinden sonra, Abbas ile Cuma ülkeye giderken, Fuat Suriye'de Apo'nun yanında kaldı.

***

Şahan, Geylani ve Sercan nefes nefese Kela Memê Dağı ile Tanînê Dağı arasındaki karlı Kel Biçûkê yamacından ilerliyorlardı. Biraz daha gittikten sonra bir sırta ulaştılar; nisan ayı olmasına rağmen her taraf kardı. Üçü de zorla sırta çıkıp bir nefes aldılar. Sırtın arka kısmında Uludere'nin Mijîn köyü yer alıyordu, karşı istikametlerindeyse Uludere; arazi engebeli olduğundan kaza görünmüyordu ama sırt sırt ilerleseler Uludere'nin üstüne gideceklerdi. Çok yorulmuşlardı, sabahtan beri yol geliyorlardı, ondandır ki, sırtta bir yere kadar ilerleyip durdular, orada dinlenip akşamı bekleyecek ve öyle gidip Uludere'ye gireceklerdi. Yüksek bir zozanlık dağdaydılar, akşama kadar mecburen karın içinde kalacaklardı. Şahan, kefiyesinin ucuyla esmer yüzünü kirletmiş olan teri, bastırarak adeta derisini de alıp götürecekmiş gibi sert bir hareketle sildi ve derin bir nefes alarak "Hadi yerlerimizi yapalım arkadaşlar" dedi.

1984 Nisanının güneşli bir gününde Jirkî ağası Tahir Adıyaman'ın Meydanê köyünden yola çıkmışlardı.

İlkbaharda Kêşan vadisinde Agît ile birlikte kalırlarken Jirkî ağası Şeyhmus'un kanserden öldüğünü haber almışlardı. (Ağabeyi Ahmet Ağa devlet tarafından öldürülünce yerine Şeyhmus Ağa geçmişti.) Bunun üzerine Agît taziyeye gitmek için onları yola çıkarmıştı. Agît, Jirkîleri özellikle önemsiyor ve kazanmaya çalışıyordu. Bu aşiret kazanılırsa ulusal devrim için önemli bir merkez ve -denildiğine göre-800 kadar silahlı adamlarıyla devlete karşı savaşta büyük bir güç olurlardı. Bunlar, asker kaçağı, adam öldürme ve diğer farklı nedenlerle aranan mahkûmlardı. Agît, bir yıl kadar önce Şeyhmus Ağa'yı ziyaret edip onunla görüşmüştü de zaten. Şeyhmus Ağa, Ortadoğu ve dünya siyasetini takip eden bilinçli biriydi; devlet tarafından idamla aranıyordu.

Şahanlar, 3 gün Mêydanê köyünde Şeyhmus Ağa'nın taziyesinde kaldılar. Sonra, Jirkîlerin diğer kesiminin yanına gittiler. Şeyhmus Ağa tarafı zozanlarda kalırken, bunlar vadisinde kalıyordu; bu kesimin ağası Dirbas, Beytüşşebap'ın altında Çemanê köyünde yaşıyordu. Bu köye kadar arabalar geliyordu, Şeyhmus Ağa'nın kaldığı köyün ise belli bir yerine kadar gelebiliyordu. Birileri Dirbas Ağa'yı PKK adına tehdit emişti. Yine Agît'in talimatı olarak ağayı görüp ona örgütün "Birileri bizim adımıza şahsınızı tehdit edip öldüreceğimizi söyleyen bir kaset göndermiş. Partimizin bununla alakası yoktur. Biz böyle şeyler yapmayız. Eğer bir konu varsa gelip doğrudan sizinle konuşuruz, yoksa öyle namertçe şeylere başvurmayız" mesajını ilettiler. Adamlar kolaylıkla ikna oldular. Arkasından tekrar Şeyhmus'un yerine geçen Tahir Adıyaman'ı görmek için Meydanê köyüne gittiler; yeni ağayla bolca sohbet etme fırsatları da oldu. Tahir Adıyaman onlara "Ne olursa olsun ben hainlik yapmam ve imkânlar ölçüsünde size yardımcı olurum" sözünü verdi.

Jirkîlerin alanında işleri bitince, Uludere'ye doğru yola düşmüşlerdi. O dönemde Uludere sorumlusu olan Sercan'ın ilçe merkezinde yapması gereken bazı işleri vardı, onları görüp tekrar Haftanîn'e gideceklerdi. Bu küçük grup içinde, sadece, çalışma sahası olduğu için oralarda çok kalmış olan Sercan Uludere arazisini tanıyordu.

Akşam olunca kaldıkları sırttan Sercan'ın öncülüğünde adeta gece kayan bir yıldız hızıyla ilçe merkezine indiler. Sercan Agîtê Gamêş'in evine gidip onunla görüştü ve çabuk dönüp tekrar sırta doğru çıkmaya başladılar. Üstünde durduğu iş ertesi geceye kalmıştı. Karanlık gecede o yokuşta zorlukla yol aldılar: Zaten ne zamandan beri yorgundular ve bir de yokuş çıkıyorlardı, her çıktıklarında kar daha da kalınlaşıyordu, ayaz hava karı dondurmuştu, ama üstünde yürüyecek kadar sertleşmediğinden her adımlarını attıklarında kar çöküyor ve ayakları dibe gidiyordu; hem adımı atmak küçümsenmeyecek bir enerji gerektiriyordu hem de ayaklarını sertleşmiş karın içinden çekip çıkarmak zor oluyordu; bazen ayaklarını çekerken sert karın kenarları baldırlarını, kaval kemiklerini inciti-yordu. Zor bela sırta ulaştılar, ama sabaha kadar pek uyumadan kuşlar gibi ayakta dikili kaldılar; zira çıktıkları yerde her taraf kardı, arada bazı taş, küçük kaya parçaları açıkta kalmıştı onlar da bu taş, kaya parçaları üzerinde genellikle ayak üstü kaldılar. Bir de baktılar ki Sercan dikili olduğu yerden "küütt!" diye gecenin sessizliğini bozan etkili bir sesle bir direk gibi yere düştü. Hemen ona koştular. Ne olmuştu buna? Sercan düştüğü gibi karın içinde aniden "Ah! Ah! Ne oldu bana la! Ne oldu bana!" diye kendine gelip söylenmeye başladı. İyi ki düştüğü yer kardı ve fazla hasar olmamıştı vücudunda. Şahanlar hemen onu kaldırdılar. Uykusuzluğa dayanamadıkları için bazen ayak üstündeyken dalıp gidiyorlardı; Sercan da öyle olmuş ve aniden düşüp yere çakılmıştı.

Ertesi akşam yine kente inmişler ve Sercan aynı eve gidip işini bitirerek yola koyulmuşlardı. Uludere'de mahalle aralarından kenar bir semte ulaştılar, oradan kendilerini aşağı bırakıp bir dereye indiler; kentten çıkmışlardı, ilçe bir yamaçta kalmıştı artık. Sonra Uludere-Beytüşşebap asfaltını kesip, sınıra doğru giden toprak araba yoluna çıktılar. Buradan yol yol gelerek karşılarına ilk çıkan köy Nîreh'e ulaştılar. Yüksek dağlar arasındaki bir vadide yerleştirilmiş olan köy gecenin sessizliğine daha da asude bir hava katacak kadar sakin sakin orada duruyordu. Sanki dünyayla alakası yok da, vahşi doğa içinde öyle bir kenara ilişmiş gibiydi. Militanlar köyü yol yol geçmeye çalıştılar; köyün evlerinin çoğunluğu sağ taraflarına düşerken, sadece birkaç ev yolun sol tarafındaydı. Köyden çıkmışlardı artık, ileride, uzaktan tek bir ev gibi görünen yan yana ölgün ışıklı iki ev kalmıştı sadece, oraya ulaştıklarında ikinci evin kapısının açık olduğunu gördüler. Evin derme çatma ve oldukça

eski tahtalardan yapılmış kapısı yarıya kadar açıktı; gaz lambasının solgun ve titrek ışığı pencere ve kapıdan dışarı taşıyor, ama kendi dar çevresini bile zar zor aydınlatabiliyordu. Kapının madeni tokmağı, eski tahta üzerinde, lambanın ışığıyla ancak feri sönmüş bir tek göz gibi seçilebiliyordu. Sercan, açık kapıyı görünce "Buraya gidelim, bir çay içip biraz dinlenelim öyle yola devam edelim. Hem oradan çevre hakkında biraz bilgi de alırız" dedi. İki gün iki gece uyumamışlardı, yorgunluk canlarına tak etmişti artık, Sercan'ın önerisini hemen kabul ettiler.

Açık kapıyı vurarak eve girdiler; ve selam verip içeri odaya geçip oturdular. Orta yaşlı bir adamla genç bir erkek, torbalara kumaş dolduruyordular. Belliydi ki Güney Kürdistan'dan kaçak getirilmiş mallardı bunlar, sonra doldurdukları torbaları ya katırın têr'i içine koyacaklar ya da olduğu gibi hayvanın iki tarafında iple tutturup bağlayarak öyle yük yapacaklardı. Şahan, her zamanki sakin konuşma tonuyla sordu:

"Bunları ne yapacaksınız kardeş?"

"Valla yarın şehre götürüp satacağız kardeş."

"Hımm, bereketi bol ola."

"Sağ olun."

Adamların işleri bitmek üzereydi, Şahan'la Geylani sırtlarını duvara dayayıp oturmuşlardı, Sercan da daha önceden tanıdığı ev sahibiyle sohbete dalmıştı. Bu minvalde bir süre zaman geçirdiler. Evin kadını sofra kurdu, çay getirdi. Ev sahibiyle tüccar genç dışarda biraz konuştuktan sonra, genç gelip hatır istedi ve işi olduğunu belirterek başka yere gitti. Ev sahibi de izin isteyerek sadece çay içmekle yetindi. Şahanlar aç oldukları için iyice yediler, üzerine birkaç bardak çay da içtiler. Zira yorgunlukta çay rahatlatıyordu.

Yemekten sonra üzerlerine giderek artan bir ağırlık basmaya başladı. Şahan bunu yorgunluğa yordu, zira çok yürümüş uykusuz kalmışlardı. Şahan, "Biraz yatıp dinlenelim, çok yorgunuz, sabaha doğru gideriz" dedi. Zaten gözü kapanmakta olan Geylani bunu hemen kabul etti. Ev sahibi de misafirlerine birkaç seferdir "Yorgunsunuz, biraz uyuyup dinlenin" diyordu. Oturduğu döşeğin üzerine uzanan Şahan, "Sen nöbet tut Sercan, sonra da beni uyandırırsın" deyip kafasını yastığa koymasıyla birlikte derin bir uykuya daldı.

Bir anda sert bir ses ve ellerinin ayaklarının tutulmasıyla gözlerini açtılar. Oldukları yere bir grup asker girmiş, üçer asker her birinin üzerine çullanmıştı. Verilmiş olan uyku ilacının etkisiyle önce ne olduğunu tam anlayamadılar. İhbar edilip baskına uğradıklarını fark edince de artık iş işten geçmişti. Tepki gösterip kalkmak istediler, ancak bu mümkün olmadı. Silahları toplanmış, ayakları elleri bağlanmıştı. Üçü de birbirine

baktılar bir çare bulunabilir mi diye, ancak artık her şey bitmişti. "Zindan da direniş yeridir, zindan direnişini unutmayın" dedi Şahan. Diğerleri de öfkeli ve biraz da çaresiz bakışlarıyla onayladılar.

Kısa bir süre sonra, zafer kazanmış edasıyla karakol komutanı geldi. Düşmanca ve biraz da alaycı bir bakış fırlattı yerdekilere. Ellerini arkadan kelepçeleyip ayağa kaldırdılar. Biraz üzgün, ama başları dik olarak peş peşe evden çıktılar. Kapının önünde ev sahibi duruyordu. Şahan görünce okkalı bir küfür savurdu. Sercan önceden tanıdığı için, "Yazıklar olsun sana! Ama unutma ihanet hesapsız kalmaz, arkadaşlarımız bir gün mutlaka bunun hesabını sorarlar senden" dedi.

Bölük düzeyindeki karakolun tümü gelmişti baskına. Panzer ve top da vardı. Evden yola kadar askerler dizilmişti. Çoluk çocuk tüm köylü etrafa toplanmıştı. Çocuklar ne olduğunu anlamaya çalışırken, kadınlar ve bazı erkekler öfkeyle bakıyordu askerlere. Ve bir de ihbarcı ev sahibine ve onunla birlikte olanlara. Belli ki çoğunun yüreği acıyla kavruluyordu. Yurtseverdiler, Kürt olduklarının ve asker tarafından ezildiklerinin bilincindeydiler.

Şahan önde, Sercan ve Geylani onun ardında peş peşe yürüdüler, tek sıra dizilmiş askerlerin arasından. Tüm köylüler onlara bakıyordu. Dikkatsizliğin ve tedbirsizliğin kurbanı olmuşlardı. Açlık ve yorgunluk nedeniyle yemeğe ve çevrelerinde olup bitenlere fazla dikkat etmemişlerdi. Oysa özgürlük için gerilla savaşını başlatıp geliştirmek gibi çok büyük idealleri vardı. Fakat daha ilk adımda düşmanın ve ihanetin tuzağına düşmüşlerdi. Şahan kendilerine bakan köylülere şöyle bir göz gezdirdi, dudak ucuyla "Arkadaşlarımız ve halkımız amaçlarımızı başaracak" dedi.

***

1984 yılının mart ayında Abbas ile Cuma Şam'dan dönünce kısa bir süre Doğu Kürdistan'da kalıp çalışmalara katıldıktan sonra, yine Dalamper Dağı'ndan Zagrosları aşmak için yola düştüler. Dalamper'in kat kat karlı zirvesi yine onları zorladı. Ne var ki, Abbas artık biraz tecrübe de kazanmıştı. Cuma'ya aktarıyordu bunları: "Zirve tehlikelidir Cuma arkadaş, bu tür yerlerde insan ne kadar hızlı gidebilirse o kadar gitmeli. Burada kar çok, mümkün olduğunca hafif bir bedenle yere bas ki kara çok batmayasın." Zirve çok soğuktu. Acele edelim derken, sarp bir kayalık yerden geçerken Cuma'nın ayağı kaydı. Yüksek bir yerdi ve altta sivri kaya parçaları vardı. Abbas fark edip hızla elini uzatıp onu yakalamak istedi, ama yapamadı. Cuma bir döndü, gözü aşağıdaki sivri kayalara ilişti. Kendi içinden "Allah kahretsin, ne oluyor, şimdiden mi…?" dedi.

Bedeni hızlı dönmeyle "küütt!" diye diğer kaya parçasına değdi. Acıdan ruhu canından çekilmişti adeta. Dengesini de kaybetti. Umudu kesti, düşmüştü artık. Elini rastgele bir şey arar gibi geriye fırlattı. Bir şeyi yakalamıştı. Kayaların arasından başını uzatmış olan ince ve sivri bir kaya parçasıydı bu. Onu yakalayınca dengesini sağladı, parmak uçlarıyla kaya üstünde zorbela bir yerlere tutundu. Abbas'ın da o sırada yetişmesiyle tehlikeyi atlattı. Abbas, "İyi kurtardın valla Cuma arkadaş" dedi. Arkasından tebessümle "Belli ki, dağlarda iyi bir performans sergileyeceksin" diye devam etti. Sonra kendilerini yamaçtan aşağı Lolan vadisine doğru bıraktılar.

Vadiye bahar yeni geliyordu, bir zümrüt yatağı gibi akıp aşağı gidiyordu. Eriyen kar sularıyla Lolan suyu çılgınca akıyordu. Ağaç dalları, kütük, çakal leşi ne varsa önüne katıp götürüyordu.

Yol üstünde kampa varmadan kadın militanların kaldığı yere gittiler. Onların yeri, erkeklerin kaldığı yerden daha yukarıda, Xinêre tarafındaydı. 83 yılı güzünde 7 kadın militan uçakla iki grup halinde gelince, yönetim onlara bu yeri göstermişti. Onlar da burada kendilerine yan yana iki oda yapmış ve kışı burada geçirmişlerdi.

PKK'nin genel geri çekilmesinde yurt dışında biriken 250 kadar olan kadro yapısının 30 kadarı kadın militandı. Apo, onları göndermek için acele etmemişti. Kadın militanlar Şam, Beyrut gibi yerlerde bir süre evlerde 4-5 kişilik gruplar olarak teorik ve karakter gelişimi amaçlı yoğunlaşma sürecini yaşamışlardı. Apo yakın takip ve ilgi çerçevesinde bu aşamayı bizzat yürütmüştü. Daha sonra onları peyderpey tek kişi ya da 2-3 kişi halinde İran üzerinden Doğu Kürdistan'a gönderip ülke içi örgüte ulaştırmıştı.

Abbas ile Cuma'nın uğradığı kadın militanların kaldığı yerin yanında bir şelale akıyordu. Taşan sularla kabarmış olan şelalenin beyaz köpüklü dalgaları yüksekçe yerden yüksek ve kalın bir "Hışşş!" sesiyle aşağı dökülüyordu. Gün boyu aralıksız aynı tek düze sesi çıkarsa da kadın militanlar bundan hiç de rahatsız olmuşa benzemiyordu. Gizemli doğanın ortasında gökten yere inen geniş bir ışık huzmesiydi sanki şelale. Militanlar, alışkanlıktan artık onun sesini unutmuş halde bu doğa harikasının yanı başında olmalarının huzurunu hissediyorlardı içlerinde. Abbaslar orada bir çay içip, kadın militanlara da Şubat toplantısının kısa bir özetini anlatıp fazla eğleşmeden kalktılar.

Lolan'a varınca, fazla zaman geçirmeden alandaki militan gücü ilk yapılan büyük kampta topladılar. Şubat toplantısının sonuçlarını, birlikte tüm yapıya geniş olarak aktardılar. Apo'nun eleştirilerini belirtip, yeni yıl görev planlaması üzerinde genişçe durdular. Hem tasfiyeciliğe karşı

mücadele ve hem de savaş pratiğini geliştirme konusundaki yetersizliklere özeleştirel yaklaştılar. Toplantı ardından alanı ve yapılacak görevleri Cuma'nın tanıması için kampları gezdiler. Yapılacak işleri ve örgütsel çalışmaları tartıştılar. Cuma bu alandaki çalışmaları yürütmek üzere sorumlu olarak orada kaldı. Abbas ise, toplantı sonuçlarını aktarmak ve Kuzey çalışmalarını örgütlemek üzere Behdinan'a gidecekti.

Abbas, Apo'nun yaptığı eleştirilerden etkilenmişti, ama moralini bozmuyordu. Onu üzen şey, Apo'ya gereken düzeyde yardımcı olamamasıydı. Apo, ona güvendiğinden birinci dereceden yardımcısı yapmış ve tüm mücadeleyi ona teslim etmişti. Ama o buna cevap olamamıştı. Hem mücadeleyi planlanan sürede başlatamamış hem de içteki tasfiyeci ve bozgunculara karşı yeterli bir parti mücadelesi verememişti. Apo'ya bağlılığı ve mücadeleye inancında hiç kimsenin şüphesi yoktu. Ama pratik başkaydı işte. Teorik işlerde örgüt içinde en iyi olandı. Ayrıca bünyesi de sağlamdı, dağ koşullarına dayanıklıydı, yol yürümede hızlı ve yorulmazdı. Günlük olarak yirmi dört saat tükenmeyen ve durmak bilmeyen bir enerjisi vardı. Ama bunlar yetmiyordu. Kürt olmaması onun için bir dezavantajdı. Ruh olarak da bir Kürt'ten daha çok Kürt'tü, ama Kürtlerin toplumsal özelliklerine yabancıydı. Ayrıca praksis çok farklı bir şeydi, hele Kürdistan gibi bir yerde. Bu nedenle zorlanıyordu. Sıfırdan başladıkları bir silahlı mücadeleye ve dağlara o da yabancıydı. Yine de durmadan düşünüyor, didiniyor, çabalıyor, bir şeyler yaratmaya çalışıyordu. Ama Apo, ona göstermişti ki, işi esaslı yerden yakalayamamıştı. Kendisi halen farkında değildi ama asıl sorunu, pratiğin derinliğine inemeyen aydın sınıf gerçekliğiydi. Ne var ki çok da inatçıydı. Kırk seferde de bir iş olmasa, aynı azim ve inançla kırk birinci seferde yeniden başlayan kişiliklerdendi. Her seferinde de kendi moralini kendi iç mekanizmasıyla üretiyordu. Yine öylesi anlardan birindeydi işte. Apo, ona güvenini tazelemiş ve epeyi de perspektif vermişti. Gerisi önemli değildi artık. Coşkulu bir ruh haliyle "Bu sefer kesin başarmalıyım artık" deyip, aynı hızlı temposuyla yola düştü.

3 gün kadar yol yürüdükten sonra Güney Kürdistan'ın sınıra yakın olan Çiyayê Reş dağının alt kısımlarında bir yerde toplantı yapmayı planladı Abbas. Burası, militanların uğrak noktalarından biri olan Şîvê köyü ile Zap arasındaki dere ve düzlük alanlardan meydana gelme bir yerdi. Zaten Zap vadisinde kışın kaldıkları kampları vardı. Toplantı bileşiminin sığabileceği küçük taş ve kayalıklı düzlük sayılabilecek bir yer bulup yerleştiler. Kısa sürede her alandan 150 kadar militanı orada topladılar. Bunlar, tüm militan yapısının yaklaşık beşte dördüydü. Konferans mahiyetinde geniş bir toplantı örgütlemişlerdi. Agît, Adıyamanlı Hasan, Ebubekir, Selim, Terzi Cemal de vardı. Toplantı yeri ceviz ağaçlarıyla

kaplı bir alandı, hemen yanlarında da suyu soğuk ve sessizce akan bir çeşme vardı. Birkaç un, şeker, mercimek ve pirinç torbasıyla, iki tane büyükçe ocaktan oluşan pratik bir mutfak da hemen suyun başında yapmışlardı. Başka bir şeyleri yoktu: Yaratıcı bir şekilde mercimekle pirincin çeşit çeşit güzellemelerini yapıyorlardı. Bazen sade mercimek, bazen sade pilav; bazen pirinçli mercimek, bazen mercimekli pirinç. Bazıları mercimek çorbasını şutıklerini süzgeç yerine kullanıp süzme yapıyordu, bazıları da "mercimek tirşik'ı" dediği, sulu mercimek yemeği sunuyordu arkadaşlarına. Doğu Kürdistan'da öğrendiklerinden gün oluyor pilavı da süzme şeklinde yapanlar oluyordu. Bazı militanlar da meyhane pilavını, kıymaları olmadığı için sadece salçalı halini, sindirimi kolay olsun diye lapa şeklinde yapıyordu. Böylece menüde bol çeşit oluyordu sonuçta.

Taşlar ve kayalar üzerine, yere gelişi güzel oturmuş bir halde Abbas'ı dinliyordu herkes. Abbas, geniş bir biçimde Şubat Toplantısının aktarımını yapıyordu. Sabah başlayan oturum, öğlen arasından sonra akşama kadar sürüyordu. Günler günleri kovalıyordu.

Abbas, o gün aktarıma ara vermişti. Bulutsuz bir gecenin ardından sabah kalktığında tertemiz doğanın oksijenini ilk okulda öğrendiği bir şekilde ağzını kapatarak burnundan üç sefer çekti ve ağzından karbondioksiti dışarı salıverdi. Sanki içi buz gibi soğuk bir suyla baştan aşağı yıkanmıştı. Bir hoş oldu ruhu, rahatladı, içine çektiği hava envaiçeşit çiçek ve bitki kokusu onu başka diyarlara götürmüştü. Sarı bıyıklarını komple avucunun içine alıp sıvazladı ve "Gerçekten bu Kürdistan Aden denen yeryüzü cennetinin ta kendisi!" dedi. Sonra kalaşnikovunu alıp biraz araziye doğru açılmak istedi. Silahın üzeri küçücük elmas parçalarıyla parlıyordu. Kalaşnikov kıpırdadıkça demir gövdesi üzerindeki şebnemler, yanardöner bir lacivert kumaş gibi güneşin yedi rengini etrafa saçıyordu. Abbas, bir süre bu güzelliğe baktı, kıyamadı silmeye, biraz daha baktı, sonra gülümseyerek yeniyle temizledi ve yola düştü. Akşama kadar kendisini arazinin derinliğine bırakarak, en büyük tanrı doğanın huzurunda ayin yapar gibi dolaştı.

Günlerce süren aktarım ve tartışmaların ardından görevin, ana görevin, örgütün stratejisi olarak uzun süreli halk savaşı temelinde gerillanın geliştirilmesi olduğu belirlendi. İhmal edilen bu hedefe ulaşılmalıydı. Zaten kış boyu yapılan yoğunlaşmalarda ülkeden gelen keşif-istihbarat sonuçları değerlendirilmiş ve bir bilinç düzeyi yakalanmıştı. Keşif-istihbarat çalışmaları artık esas olarak hayata geçtiği için, bu sefer içeriye daha kalabalık girilecekti. Eskinin küçük keşif-istihbarat birimleri yerine alanlarda devrimci pratiği geliştirecek daha geniş bileşimler olarak silahlı propaganda grupları, birlikleri biçiminde olacaktı bunlar. Bu grupların görevi: köylere böyle daha kalabalık grup halinde girip toplantılar

gerçekleştirmek, alandaki ajan, muhbir ve karşı çaba içinde olanlara yönelik eylemler ya da baskı yapmak, böylece aynı zamanda halka da moral ve güven vererek onları kazanmaktı. Nitekim Çukurca ve Uludere alanlarında bu tür ajan çevreler militanları ihbar etmiş, yaralanmalarına ve yakalanmalarına vesile olmuşlardı.

Alanın bazı zirvelerinde halen kar varken, tüm vadiler yeşilliklere bürünmüştü. Hayat baharın koynuna artık iyice sokulmuştu. Sarı, kırmızı, mor çiçek renkleri yeşil içinde kuzeyden gelen hafif bir rüzgarla canlı dalgalar gibi yürüyüp gidiyordu. Nisanın güneşi ve yağmuru doğayı yeniden canlandırıyordu. Bir gerilla, büyümekte olan papatyaların içine oturmuş, çiçeğin etrafındaki yaprakları tek tek kopartarak fal açıyordu. Kim bilir belki giriştikleri bu zorlu mücadelenin sonucunu görmek için "Başaracağız, başarmayacağız. Başaracağız, başarmayacağız" diyordu. Belki de çok genç yaşta bıraktığı yavuklusu ya da gözü yaşlı annesi için fal açıyordu. Militan, epeyi uğraşıdan sonra belli ki şansı yaver gitmediğinden elindeki çiçeği "Allah kahretsin!" dercesine yere vurup kalktı. Agît uzaktan onu seyrediyordu, yanına gitti ve "Neye fal açtın İsmail!" dedi gülerek. İsmail, yere oturmuş olduğu için kalktığında eliyle pantolonunun arkasına bir iki vurup çırparken, başını utangaç bir tavırla önüne eğip saklayarak tebessüm içinde "Hiiç!" deyip oradan uzaklaştı.

Aktarım ve tartışmaların sonunda peş peşe yönetim toplantılarına geçilip, "düzenleme" dedikleri görevlendirmeler yapıldı. Sınır boyundaki Botan ve Zagros sahalarına, yeni gelen militanlarla takviye edilmiş gruplar görevlendirilirken, diğer alanlara da mümkün olduğunca kuvvet göndermeye çalıştılar. Böylece esas alan olarak yine yoğunlaşma olurken, iç bölgeler de kademe kademe güçlendirilecekti. 83 yılında bu sahalara birer grup gönderilmişken, şimdi Botan ve Zagros gibi oralara da mücadeleyi geliştirmeleri için ikişer-üçer grup yollanıp kendi içinde alanlar ayrıştırılacaktı. Bu düşünceyle, Elazığlı Mazlum'un sorumluluğunda bir grup Dersim'e düzenlendi. Daha önceden oraya zaten Dersimli Fikret ve Doktor Aydınlar gitmişti, böylece orada 3-4 grup biçiminde ayrışabileceklerdi. Bu sefer Amed yavaş yavaş kendi başına bir saha olarak düzenlenecekti; ondandır ki oraya da gruplar gönderildi. Cabbar, Amedli Cemal ve Mikail, bazı başka militanlarla birlikte Kulp ve Dicle alanları için iki ayrı grup olarak düzenlenirken, Dersimli Aydın da bir grupla Ergani-Çermik hattı için düşünüldü. Garzan'da daha önceden zaten gruplar vardı, bu sefer de büyük bir grubu göndermeyi planladılar. Maraşlı Nebil'in sorumluluğunda Ahmetler Sason tarafı için düşünülmüştü. Böylece Garzan sahasında dolgun gruplar olarak Şirvan, Mutki ve Sason'a yerleşme sağlanacaktı.

Hep kaçak dövüşen Terzi Cemal de bu sefer yönetim tarafından yakalanmıştı. Ona da bir birlikle, yeni bir saha olarak düzenledikleri Çatak Zozanlarına gitmeyi dayattılar.

Toplantılarda tüm Botan sahası yönetim birimi olarak ise, Agît, Sarı Cemal ve Adıyamanlı Hasan kararlaştırıldı.

Güneş, tüm coğrafyaya kendisini öğlen üzeri bir tanrı nefesi gibi sermişti. Agît, toplantı ara verdiğinde, Şam'dan yeni gelmiş olan Seyf'e verdikleri sminof silahı denemek amacıyla onu alıp kampın dışında bir yere gitmek için yola çıktı. Konuşa konuşa dalgın halde az gitmişlerdi ki, o bilinen mis koku ikisine de zorunlu bir es verdirdi. Büyüleyici rayihayı ikisi de derince içine çekti; hayat bir dakikalığına bir düşe evrildi. Ancak o ilk sarhoşluktan sonra aşk çiçeği fulyaların etraflarını sarmış olduğunu fark ettiler. "Evet, güzelliğin çiçeği, öyle ki kendine kıyabilecek güzelliğin çiçeği!" Seyf hareket etmek istedi ki, Agît, hızla, fakat sessizce kolunu çekerek durdurdu ve parmağıyla ilerde bir yeri işaret etti. Seyf bir şey anlamadı bundan, Agît'e baktı, "Ne var Agît arkadaş?" dercesine ona baktı. Seyf tam Agît'in işaret ettiği yere daha dikkatlice bakınca, bir bal arısının fulyalardan birine konmuş olduğunu gördü. Arı, altı adet kar gibi bembeyaz ve oval taç yaprakları içine, kenarları turuncuya çalan küçük sarı bir kâse gibi oturmuş iç kısmıyla oldukça alımlı çiçekte, iskele ayakları gibi uzun ön ve arka bacakları üstünde sağlamca duruyordu. Çok ince zar gibi iki çift kanadını açmış, bal dilini kullanarak fulyadan nektar çekiyordu. Alınan nektar enzimlerle karıştırılarak arının bal midesinde depolanıyordu. Agît durdu….durdu, karışmadı ona. Nedense hayvan bir süre sonra uçup gitti. Seyf, halen şaşkındı. Ancak o zaman sorabildi.

"Niye durduk Agît arkadaş?"

"Görmedin mi, bizim toplayıcı arı işbaşındaydı."

Seyf hiçbir şey anlamamıştı. Ama Agît'e başka bir şey sormaya da çekiniyordu. Neydi ki, bir arıydı, bu kadar zamanı onun için nasıl vermişlerdi, hiç kafası almıyordu. Agît, arkadaşının merakını anladı ve konuşmaya başladı:

"O bir canlı Seyf. Kendisini yaşatmak için bizim gibi o da durmadan çalışıyor. O sırada hayvan tam işinin başındaydı, onu niye engelleyelim ki? Sen onların nasıl çalıştığını, o balı nasıl yaptıklarını biliyor musun?

Soru üzerine Seyf şaşkın şaşkın "Yook!" dedi.

"Bir arı, 42 günlük hayatı boyunca ancak bir çay kaşığının on ikide biri kadar bal yapabilir. Bir kilo bal için kırk bin arının altı milyon defa çiçeklere konması lazım."

Seyf, bunun üzerine farkında olmadan vaveyla benzeri bir ses çıkardı: "Vay be!" Sonra Agît'e bakıp suç işlemiş birinin tavrıyla kendisini toparladı. Kısa süredir tanıyordu ama Agît'e büyük bir saygısı vardı.

"Bizim şimdi acil işimiz de yokken, niye hayvana engel olalım ki?"

Seyf'in aklına hemen o soru takıldı: Agît, örgüt içinde bildiği en eylemci kişilerden biriydi, ama nasıl böyle yufka yürekli olabilirdi? Bir asker, gözünü kırpmadan öldüren kişidir, o en katı yürekli olandır! Soruyu sormak istedi, ama cesaret edemedi, içi içini yiyordu. Bir süre kendisiyle cebelleştikten sonra, adeta bazı doğu felsefelerinde olduğu üzere "Yapılması gereken yapılır!" mantığıyla pat diye içini kemiren soruyu komutanına yöneltti:

"Ama bir asker bu kadar yufka yürekli olur mu ki?"

Beklediği soruymuş gibi Agît kahkahayla güldü ve sonra onu cevapladı:

"Hayır Seyf, bu yufka yüreklilik değil, başka bir şey. Bizler acımasız kasaplar değiliz, aksine devrimciler en insani yaklaşım içinde olan kimselerdir. Sadece insana değil, diğer canlı varlıkların da yaşam hakkına ve kendisini üretmesine saygılı olan kimseleriz. İyi biliyorsun ki, ülke gerçekliğimiz gereği mecburen silahı elimize aldık ve bunu amacımız dışında bir seferlik bile, bir kişiye bile kullanmayız. Nasıl ki Kemal Pir, o zindanların hiçbir mücadele biçimine imkân vermeyen esaret koşullarında diyor "Biz yaşamı uğruna ölecek kadar çok sevdik!", biz de dağlarımızın özgürlük koşullarında diyoruz ki "Biz yaşamı, uğruna öldürecek kadar sevdik! Ölmek de öldürmek de en istenmeyen şeylerdir, ama özgür ve bağımsız yaşamımız için biz bunları yapmak zorundayız." Agît'in sözleri üzerine Seyf'in kafası iyice karıştı. Ses çıkmadı kendisinden, düşünmeye başladı.

Az daha gidip beşer kurşun attılar; silahta sorun yoktu.

Yönetim toplantılarında, yeni dönemin temel eylem planlaması da yapıldı: Pilot bölge olarak Çukurca ve Uludere seçildi; mücadelelerine bu iki yerden çıkış yaptırılacaktı. Uludere'de Şahanları gittikleri köyde ihbar edip devlete yakalattıkları, Çukurca'da da Cololar ailesi, komplocu bir şekilde Maraşlı Cemallerin kaldığı yere silahla saldırıp çatışma sonucu onları yaralı halde ele geçirip askeri güçlere teslim ettikleri için, bu her iki kesime dönük etkili birer eylem yapılacaktı. Ayrıca Uludere'de ana yolu birkaç gün kesip denetim kurma eylemi gerçekleştirilecekti. Bölgede yapılacak bu tür silahlı yönelimlerle hem ajan-işbirlikçi yapıya karşı intikam mücadelesi hayata geçecek ve hem de böylece taktik uygulama derinleştirilecekti.

Bir ay kadar süren toplantının sonunda Botan ve Zagros grupları kendi bölgelerine doğru yola çıktı. Agît ile Hasan günlerce süren yolculuk sonucu Bestler'e ulaştılar. Üçüncü yönetim üyesi Sarı Cemal zaten sahadaydı. Amed ve Dersim grupları ise güzergâh olarak Botan-Garzan hattı üzerinden gittiler. Garzan grubu da Botan'dan kendi alanına pek zorlanmadan ulaştı. Gözlüklü Ali, sayısı artırılmış bir grubun başında Çukurca savaşını geliştirmekten sorumlu olurken, Yüksekova ve Şemdinli çalışmaları da yeniden örgütlendirildi. Abbas, Selim ve Ebubekir, koordine birimi olarak Güney'de kaldı.

***

Agît'in işinin bitmesiyle Şiyar da onun grubunda yer alarak yola çıktılar. Akşamın kızıllığı doğaya gizemli ve romantik bir hava vermişti. Hayvanlar gece için son hazırlıklarını yapıyorlardı. Bir kuş, gagaları arasında halen kıpırdayan bir solucanla karşı kayalıklara doğru süzülürken, sarı karıncalar bir kırıntıyı aralarına almış telaşla yuvaları olan deliğin içine çekiyorlardı.

Bulutların toplanıp yağmurun eli kulağında olduğu, insanın içine huzur veren bu akşam havasında grup Abbas'la birlikte ilerliyordu. Abbas onlara yarım saat boyu konuşarak refakat etti; geliştirilecek pratiğe ilişkin yoğunlaşarak ulaştığı önemli hususları onlara perspektif olarak veriyordu. Nefes nefese dağın zirvesine ulaştıklarında Abbas, iki elini birbirine paralel bir şekilde "Artık gidebilirsiniz" anlamında ileriye doğru savurarak, "Haydi, tamam….başarılar" deyip hepsiyle tek tek kucaklaşıp yolcu etti. En son Agît onunla vedalaşırken arkadaşını rahatlatmak için güven veren bir ifade üslubu ve başını onaylarcasına sakince aşağı doğru sallayıp "Her şey dediğiniz gibi olacak heval" diyerek oradan ayrıldı.

Yolda Haftanin kampına uğrayıp o hattan Kuzey Kürdistan'a giriş yaptıkları birkaç günlük yorucu bir yolculuk sonunda, Beytüşşebap ile Şırnak arasındaki sık bir ormanlık arazide konakladılar. O sırada ötede bir grup silahlı adamın hızla her birinin bir tarafa koşarak arazide gözden kaybolmakta olduğunu gördüler. İçlerinden iki metreye yakın boyda, iriyarı ve pos bıyıklarını, yapıştırıcı rolü oynayan kuru üzümle epeyi burup incelterek kılıç ucu gibi yukarıya doğru burmuş birisi, hemen kendisini bir kayanın ardına attı ve "Yeter ya! Anasını avradını … askerleri!" deyip elindeki yepyeni mavzere mermi sürüp elini tetiğe götürdü ki, onu takip eden, tam tersine bir metre elli beş santim kadar kısa ve bayağı zayıf endamda köse adam, panik içinde nefes nefese kayanın yanına ulaştığında, belli ki bir tik olduğu için sağ gözünü sürekli kırpıştırıp, aynı za-

manda aceleyle kaçarken ayağından çıkmış olan kırmızıya yakın kahverengi renkte eski çarığının sol tekini yerden zorla sürüyüp, daha beş adım uzaktan "La Hüso dur! Dur! Ateş etme! Ateş etme!" diyerek arkadaşını hançeresinden çıkan yüksek sesle uyardı. Uyarı üzerine şaşkın bir şekilde ateş etmeden öylece duran pos bıyık, bücür arkadaşı yanına gelip parmağıyla işaret ettiğinde, militanların, bulunduğu yerden ellerini havaya kaldırmış halde kefiye salladığını gördü. Anlamışlardı ki asker değil gelenler. Mahkûmlar bu işaret üzerine rahatlayıp kaçmaktan vazgeçmişlerdi.

Yörenin dağları burada da mahkûm doluydu, yaman arazi içinde genel Botan'da olduğu gibi asker geldiğinde hassas bir refleksle hemen kayboluyordular genellikle.

Agît'in önüne koyduğu bir görev üzerine Şiyar, yanındaki çok genç bir Botanlı savaşçıyla bir grup militanı götürüp başka bir birime teslim etmek için Eruh-Pervari sınırında yaylak bir arazide konuşlandı. Mevsimi olduğu için göçebe Kürt aşiretleri oraya doğru kafileler halinde geliyorlardı: Katır ve atlara kıl çadırlarla diğer eşyalar yüklenmiş, hayvan yol aldıkça meydana gelen yaylanma hoşlarına gittiğinden etraflarına gülücükler dağıtarak merak içinde bakan, siyah, sarı, kumral saçlı küçük çocuklar serbar olarak üzerlerine oturtulmuş, çobanlık yapan genç ve yetişkinler ellerinde uzunca sopalar ve komutlarını eksiksiz yerine getiren, bazısı boynunda sivri sivri demir oklu tokuyla iri yarı köpeklerle meleyerek toz-toprak içinde giden sürüyü götürüyordu….

Grup, gelen kafileleri seyrederken, allı-yeşilli ve Kürt kadın giysileri içinde el ve ayakları kınalı, hepsinin de saçları naif örükler halinde ve başlarını eğmiş şarkı mırıldanarak peynirlerine katmak üzere sîrik otu toplaya toplaya beş-altı genç kız tam onlara doğru geldi. Ama gözleri bu yabancı ve koca koca silahlı, bıyıklı, başları kefiyelerle iyice sarılıp sarmalanmış bir sürü erkeğe takıldığı gibi, korkudan adeta yürekleri ağızlarına gelircesine "Ayyyyy!" deyip birbirine karışan bağırışlar içinde, ellerindeki toplanmış otları koydukları bez torbaları gayri ihtiyarı yere atıp hızla gerisin geri bayır aşağı kaçtılar. 17 yaşındaki en son kız kaçarken, ayakkabısının bir teki ayağından çıkınca o da almaya bile cesaret edemeyip orada bırakarak yalınayak var gücüyle koştu aşağı doğru.

Militanların hepsi şaşırmıştı buna ve biraz da kendilerini suçlu buldular meydana gelen olay üzerine. Her arkalarından onca "Kaçmayın, korkmayın biz devrimciyiz!" diye bağırdılarsa da para etmedi. Şiyar, yanındaki Botanlı genç Xalef ile iki militanı daha gönderip, kızları görerek durumu düzeltmelerini söyledi.

Xalef, yola düşerken orada kalan ayakkabı tekini de aldı. Çok zarif bir şeydi, önü iyice açık ve boydan boya iri noktalar halinde işlenip estetik biçim verilmiş 37 numara şeker pembesi renkte yeni bir lastik ayakkabı. Ön tarafında süs olsun diye, papyon kravat biçiminde bir şekil yapılmıştı. Genç militan yanındakilerle hızla aşağı inip kızları buldu. Onlar da epeyi gitmiş ve geriden gelmekte olan köylülerine ulaşmışlardı. Xalef, oradakilere kendilerini tanıtıp ortaya çıkan yanlışlığı izah ederek ayrılmak istedi.

Başını yere eğip hiç ona bakmadan şeker pembesi ayakkabıyı sessizce kıza verdi. Bu sırada diğer militanlar da başlarını yere eğmiş, kadın ve kızlara bakmıyorlardı. Oradakiler bu durumu görünce etkilendiler. Orta yaşlı bir kadın içinden, "Bu dağ başında bunlar bize bakmıyor bile, kız gibi utangaç delikanlılar. Anlattıkları kadar varmış bunlar. Ne iyi insanlar, bu devirde halen böyleleri kalmış demek ki?"

Militanlar ayrılmak isterken, göçerler, "iyi insan" oldukları için onlara bolca yiyecek verip gönderdiler.

Şiyarlar, götürdükleri grubu diğer taraftan gelen militan birimine teslim ettikten sonra döndüler. Yolda bazı köy ve zomlara uğrayıp propaganda konuşmaları yaparak yeni aile ve kişileri de tanıdılar. Dersimli olduğu için Kürtçe'nin Kurmanci lehçesini pek bilmiyordu. Oradaki Türk asimilasyon sisteminin özel ve güçlü kurulup işlemesinden dolayı, yeni yetişen nesile Kürtçe'nin Zazaki lehçesi de unutturuluyordu ya… Biraz tarzanca bir konuşma üslubu, biraz da Xalef'i tercüme için devreye sokarak işi idare ediyordu. Zor anlar da yaşıyordu bazen. Bir sefer yolda gelirken, akşam üstü bir köyden ekmek-yiyecek almaya gittiklerinde, öfkeli ve silahlı bir grup üzerlerine gelip onları yakalamak istemişti. Xalef, çok genç olduğundan bir şey yapamazken, Şiyar da Kürtçe bilmediği için onlara kendilerini izah edememişti. Özellikle grubun içinden birisi Şiyar'ın Kürtçe bilmemesinden yararlanarak hararetli bir şekilde "Bunlar sahtekâr, bizi kandırıyorlar, Ermeni ajanları, bakın Kürtçe bile bilmiyor, nasıl Kürtçü olabilir?" diye köylüleri kışkırtıp gözü kara bir şekilde üstlerine gelmişlerdi. Şiyar, yine de onlara bir şey anlatmaya çalışıyor, bu arada Xalef de sminof tüfeğiyle onu koruyordu. Sonunda çabaları sonuç vermeyince namluya mermi sürüp silahı onlara doğrultarak, "Üstümüze gelirseniz vururum!" deyip zorla kendilerini kurtarmışlardı. O an aklına bir süre önce Çukurca ve Uludere'de yakalanıp devlete teslim edilen arkadaşları gelmiş ve çok ürkmüştü. Ondan hemen silahına davranmıştı. Daha sonra Agît'in yanına ulaşıp bu durumu açıkladıklarında artık öyle tek halde köylere gitmesinin şimdilik iyi olmadığı sonucuna varmışlardı. Ama Agît kendisine "Böyle öğreneceksin, düşe-kalka, öğrenmek zorundasın" dediğinden o da artık Kürtçeyi geliştirmek için

kendisini daha çok zorluyordu. Sık sık halk içinde gülünç duruma düşse de Agît'in dediği gibi düşe-kalka biraz daha geliştirmişti sonuçta.

Mergemar ormanlarına ulaştıklarında artık kendilerini daha rahat hissediyorlardı. Bu çılgın orman hem gizlenmek hem de çatışmak için çok uygundu. Alandaki yaklaşık iki yıllık çalışmaları sonucu ve yaşanan gelişmelerden etkilenen bir grup genç de bu arada saflarına savaşçı olarak katılmıştı. Botan köylerinden kod ad olarak …….isimlerini alan savaşçılar çıkış yapıp örgüte gelmişlerdi. Hepsi Agît ve diğer alan çalışanlarının üslenme yerlerinden biri olarak kullandıkları bu ormandaydı şimdi. Agît kuryeleri hazırlayarak onları siyasi ve askeri eğitim almaları için geri cephe olarak Güney Kürdistan'a gönderdi. Bu gençler, yeni dönem mücadelelerinde Botan'dan çıkan ilk savaşçılardı. Bu nedenle hem onların emeklerinin karşılığı olarak bir gurur vesilesiydiler hem de bu işin olacağına dair umutlarını besleyen ilk bahar çiçekleri gibiydiler. Ondandır ki, başta Agît, bu birkaç gence olmadık değeri veriyor, gözü gibi koruyup Güney Kürdistan'a ulaştırmaya çalışıyorlardı.

Savaşçı grubu yola düştükten sonra, Agît bir görevi daha yerine getirmenin hazzı ve rahatlığıyla, yeni bir adım için gömleğinin üst cebinden bir liste çıkardı. Çoktandır beri alanda devletle iş birliği ve muhbirlik yapanların adları sırayla yazılıydı. Çiyayê Reş toplantısında alınan karar gereği de bunlardan bazılarının korkutulup uyarılarak bu işten vazgeçirilmesi gerekirken, bazıları da ölümle cezalandırılacaktı. Zira ihanet ve işbirlikçilik, mücadelelerine ayak bağı oluyor, arkadaşlarının yakalatılıp devlete teslim edilmesi örneklerinde görüldüğü gibi bazen ciddi darbeler onlara vuruyor ve halkın korkudan PKK'ye yaklaşmasının önüne geçiyordu. Önce bunlar ayak altından temizlenmeli ve halk içinde yabancı unsurlardan arınmış halde bir birlik yaratmaya doğru gidilmeliydi.

Agît, gözlerini kısarak kâğıda baktı ve büyük harflerle yazılmış bir ismin yanına çarpı işareti koydu. Sonra kâğıdı tekrar 8 kat edip aynı cebine usulca yerleştirdi. Arkasından ayağa kalkarak gevşemiş olan şûtikını açıp yerde ayakları etrafında topladı ve üst başını düzeltip kendisine çekidüzen verdi. Sonra da pamuklu yumuşak bezden yapılma, beyaz zemin üzerine küçük siyah noktalı şûtiki tekrar, ama bu sefer daha sık ve düzgün bir biçimde sağdan sola doğru beline sarıp bağladı. En son, her iki yandan elleriyle şûtikın üzerine sertçe "Pat! Pat"" diye vurarak kuşağın yerine oturup pekişmesini sağladı. Üstüne yeleğini giydi ve saçını her zaman yaptığı gibi sağdan sola doğru ayırıp, aynasız bir şekilde kontrolü eliyle sağlayarak taradı.

Kişisel işlerini bitirdikten sonra Şiyar'la Sîlvan'ı çağırıp, çarpı işareti koyduğu işbirlikçi-muhbire yönelik eylem planını açıkladı. Ölümle cezalandırma eylemi yapılacaktı. Şiyar heyecanla hemen gidip o da üst-

başını yeniden düzeltti. Önce, hedef hakkında gerekli istihbari bilgileri almak ve eyleme katılacak iki milisi de hazırlamak için, ilişkilerinin güçlü olduğu Hêzil vadisindeki köylere gideceklerdi. Sîlvan'ın da en son, kısa bir süreliğine ötedeki arkadaş grubu içine gidip gelmesiyle yanlarına kumanyalarını alarak yola düştüler. Kumanya olarak, orada militanların kendilerinin, içinde ateş yanan çarber (dört taş) dedikleri ilkel tandırda yumakları taşlara vurarak yaptığı ekmekten 5 tane aldılar. Kararmış küçük bir çaydan, biraz çay, bir kilo kadar şeker ile katık olarak da Güney Kürdistan'a kaçağa giden köylülerin dönüşte kendilerine verdikleri yassı ve ince uzun kutulardaki balık konservesinden 5 tane aldılar. Zaten köylere gidecekler diye oradaki ana grubun yiyeceğinden fazla almak istemediler.

İlk köye uğradıktan sonra Agît hastalanmıştı. Midesi çok şiddetli biçimde sancı yapıyordu. Zorla kendilerini ikinci köye attılar. Orada tanıdık bir eve gittiklerinde 85 yaşındaki yaşlı kadın, Agît'in halini görünce üzüntüden içi parçalandı. Evin gençleri olmasına rağmen ısrarla kendisi Agît'e nane suyu hazırlayacağını söyledi. "Oy! Oy! Oğlum hasta olmuş da ben bakmaz mıyım" diye söylenip, etrafta zorbela adım atarak dolaşıyordu. Gidip toz halindeki naneden bir miktar aldı ve su kaynatarak karışımı yaptı. Karışım biraz demini aldıktan sonra, gidip yine kendisinin saklamış olduğu ince gözenekli beyaz bir bez getirdi ve karışımı onunla süzgeçten geçirerek tekrar temiz bir bardağa doldurdu. O bunu yaparken evin genç kızları ve militanlar da kendisini izleyip sevgi ve sempatiyle gülümsüyorlardı. Sonra iki büklüm olmuş bedeni, hafifçe çıkmış kamburu ve leçekle başının arkasında hafif bir düğümle toplanmış bembeyaz saçlarıyla, bir elini destek olsun diye beline dayayarak, hazırladığı nane suyunu kendisi getirdi Agît'e. Agît, bu durum karşısında hem utandı, bu kadar yaşlı bir ana ona hizmet ediyor diye hem de büyük-küçük halkın onlara karşı beslediği sevgiden ötürü içi coşkuyla doldu. Yaşlı kadın bebekler gibi zor bela adım atıyor, nane suyuyla dolu bardak elinde zelzele gibi titriyordu; ha döküldü ha dökülecekti. Agît, saygısızlık olmasın diye birkaç adım getirmesine ses çıkarmadı, sonra hasta haliyle aniden ayağa fırlayıp yarı yolda kadının elinden nane suyunu aldı. O an ister istemez duygulandı. Yaşlı kadının yüzü, ince deriye çizilmiş bir harita gibiydi, ama yine de esmer geniş çehresi heybetini koruyordu. Agît, kadının elinden nane suyunu aldıktan sonra onu yavaşça yanı başına oturtup kendisiyle sohbete daldı.

Agît, hasta olmasına rağmen, eylemin hazırlığı için Şiyarları yalnız bırakmadı, onlarla dolaştı. Axê köyüne de uğradılar. Yorgun ve açlardı, diğer köyden yanlarına kumanya da almamışlardı. Daha köye girdikleri gibi önlerine on kişi çıktı ve onları durdurarak,

“Nereye gidiyorsunuz, durun hele!”

Agît şaşırmıştı, “Bu neydi?” Öfkelendiğinden adamlara sertçe,

“Siz ne diyorsunuz, görüyorsunuz köye geldik!” dedi.

“Biz köy olarak aramızda konuşmuşuz, sizi almayacağız, geri dönseniz iyidir.”

“Niye, ne oldu ki?”

O sırada grubun içinden birisi bağırdı:

“Biz sizi bilmiyor muyuz sanki, siz kendinize Kürtçü diyor, ama devletin ajanısınız, MİT’siniz, sizi istemiyoruz burada.”

Agît’in de diğer militanların da morali epeyi bozuldu. Adamlar silahlıydılar da, her kafadan bir ses çıkıyordu, tam bir curcunaya dönüştürdüler ortamı. Beri tarafta ise, Agît onlarla diyalog içinde olduğundan Şiyar ve Sîlvan saygı ve disiplin gereği hiç söze karışmıyorlardı. Agît, daha da öfkelenmişti.

“Ya kardeşim ben Agît’im, bu çevrede beni tanırlar, biz nasıl devletin adamıyız, kim dedi bunu, nereden çıkardınız?”

O anda çoğu birlikte birbirlerine söz sırası vermeyerek konuşup tam bir hengame yarattılar:

“Biz biliyoruz, siz MİT’siniz, şimdi sizi köye alacağız, yarın da askerlerle gelip evimizi başımıza yıkacak, ocağımızı söndüreceksiniz.”

“Gidin ya, istemiyoruz sizi!”

“Köy bizim köyümüz, başımıza bela mı olacaksınız, çoluğumuz çocuğumuz var, ne bizi zorluyorsunuz?”

Agît, ne kadar uğraştıysa onları ikna edemedi. Şiyar’ın çok zoruna gitmişti bu durum, komutanına yavaşça ve Türkçe,

“Silahlarımız elimizde, tetikte zaten, hepsini esir alıp köye girelim ve sonra tüm köylüleri toplayıp bunları teşhir edelim” dedi. Agît, anında “Olmaz!” dedi, “Sen nasıl öyle bir şey düşünebilirsin, bunlar bizim insanlarımız, birileri onları kışkırtmış herhalde, biz şimdi gidelim, bu sorunu zamana bırakalım, sonra yine üstünde dururuz ama.”

Başka bir köye gitmek için oradan az uzaklaşmışlardı ki, 30 yaşlarında, uzun sarı saçları dağların ardında kaybolmakta olan güneşin kızıl ışınlarıyla harmanlanıp yanar gibi parlayan bir kadın önlerine çıktı. Kadın, kolu dik ve yana açılmış halde elinde tuttuğu kırmızı mika kaplama şarjörlü portatif kalaşnikofla tam yolun ortasında duruyordu. Agît onu görünce, aniden irkildi: “Bu kimdi?” Bu akşam üstü elinde silahla niye yollarını kesmişti?” Şiyar ve Sîlvan da merakla biraz daha ileriye doğru atıldılar. Sîlvan, Agît’e “Heval bu sefer izin ver ben bununla konuşayım, nedir bu köy anlamadık ki!” deyip öne geçmek istedi. Komutan, “Gerek

yok" diyerek onu yerine gönderdi. Kadın, militanlar kendisine yaklaşınca aniden hareketlendi, o anda, gümrah sarı saçlarıyla, parlak yelesi rüzgârda savrulan şaha kalkmış bir at gibiydi.

Militanlar biraz daha yaklaştı, silahını yukarı doğru kaldırdı. O sırada, kadın, yukarı doğru kaldırdığı silahı omuzuna astı.

"Nereye kardeşler?"

Militanlar şaşırdı kadının bu sorusu karşısında, bunun niyeti neydi acaba?

Eliyle doğu tarafını işaret ederek, "Valla o tarafa gidiyoruz" dedi Agit.

"Ooo, köye kadar gelip yemek yemeden böyle aç aç mı gideceksiniz? Yoo evime misafir olmadan sizi bırakmam!"

Agît ve diğer militanlar bu sefer iyice şaşırmıştı, bu ciddi miydi, dalga mı geçiyordu? Yine de cevap olsun diye Agît, pek başını bile kaldırmadan,

"Sağol bacım, bizim işimiz acele, gideceğiz" dedi.

Kadın bu sefer tam önlerine geçerek,

"Hayatta olmaz, nasıl olur aç gidersiniz, öldük mü biz!" Emrivaki yaparak, "Haydi gidiyoruz, ev yakın" dedi.

Militanlar kadının ciddi olduğunu anlayınca bu sefer bu kadar cesur bir kadın acaba kim diye düşünerek, daha fazla diretmeden onu takip edip az ileride olan eve girdiler. Kadın kendilerine bol kepçe musakka ile pirinç pilavı yapmıştı; ayrıca bazıları onu yemez diye kendi köylerinin ürünü olan bulgur pilavından da yapmıştı.

Yemekten sonra militanlar geriye çekilerek döşeklerin üzerinde oturmaya geçerken, iki militanın yardımıyla kadın sofrayı topladı. Sonra bir eliyle misafirlerine çayı hazırlarken, diğer elinde orta boy bir radyo ile anteni tamamen çekilmiş halde haberleri dinliyordu. Bir çayı getiriyor ve aynı zamanda eğilip radyoda ibreyi BBC'nin üzerine götürüyor ve başlıklara bakıyor, bir şekeri ortaya koyuyor, aynı zamanda bu sefer Amerika'nın Sesi'ni açıp radyoyu kulağına doğru daha da yanaştırıyordu.

Hayat tecrübesi ve siyasi kişiliği olan biriydi. Irak'ta dolaşmış, Musul ve Bağdat'ta yaşamış sosyal bir kadındı. PKK'yi de esas orada, ilişkide olduğu siyasi çevrelerden duyup tanımıştı. Agît'le, bazen sertleşen, bazen uzlaşılan bir tartışmaya girdi o sıra, ikna olmadığı hiçbir şeyi kabul etmiyor, bu nedenle komutan, onu dediklerine inandırabilmek için zaman zaman epeyi ter döküyordu. O da Agît ile diğer militanlara faydalı bilgiler ve akılcı analizler sunmuştu. Her üç militan da bu misafirperverlikten o kadar memnun olmuştu ki, Şiyar içinden "İyi ki diğer

köylüler bizi evlerine almadı da bu kadını tanımış olduk" diyordu, kendi siyasal gerçeğiyle çelişkili yarı espritüel bir düşünceyle.

Oradan ayrıldıklarında Agît, kadının durumundan çok etkilendiğini arkadaşlarına söylediğinde, Şiyar ile Sîlvan, aynı tesirin kendi üzerlerinde de olduğunu belirttiler. Kürt kadınlarındaki cesaretin Goyî kadınlarında ün derecesine yükselmiş olmasına ilk defa doğrudan şahit oluyorlardı. Komutan "Goyîler alanında bunun gibi iki kadın olsa vallahi sırtımız yer gelmez!" derken, içindeki, yürüttüğü mücadele açısından saf duygularla taşınan, çocuksu isteği dışa vuruyordu sadece.

Son hazırlıklar da yapıldıktan sonra, küçük militan grubu, yanlarına yardımcı olsunlar diye iki köylüyü de alıp planladıkları eylem olarak Hêzil'in diğer yakasındaki işbirlikçi-muhbiri öldürmeye gitmişlerdi. Ancak eylem sırasında, cezayı infaz edecek olan kişinin acemiliği tutunca başarısız olmuş ve mecburen geri dönmüşlerdi.

Bu duruma özellikle Agît'in çok morali bozulmuştu. Daha hiçbir eylem yapmamışlardı, oysa Çiyayê Reş toplantısı somut eylem kararlarını önlerine koymuştu. Kendisini o an çok yalnız hissetti ve başarısız! "Çok beceriksizsin be adam!" diye öfke duydu kişiliğine. "Hakkın yok senin bu pejmürde halinle koca özgürlük mücadelesinin böylesine üst mevkiini işgal etmeye! Bırak başkaları yapsın, bırak! Ya da adam gibi iş yap, daha çok çalış, daha cesur ol, daha iyi analiz et ve savaşçılarını tanı. Onun söz konusu eylemde tetiği başarıyla çekemeyeceğini tahmin etmeliydin. Boş bulunup doğru bir görevlendirme yapmayınca aslında sen başarısızlığa neden oldun. Ya da yedek bir infazcı hazır tutmalı, bir "B" planın olmalıydı. Tecrübe işte. Tecrübe, başarısızlığın mühürlü kitabı değil mi? Herkese hazır ve açık bir belge değil bu, mührü sökebilene… Önemli olan mührü söküp onu iyi okumak."

***

Uludere jandarma karakol komutanı briket binada kendisine ait odasında, içi süngerle doldurularak esnek bir şişkinliğe kavuşturulmuş, tam arka kısmında duvarda ise Türk bayrağının ay-yıldız figürü üzerine oturtulmuş başında kalpağı üzerinde üniformasıyla asker Atatürk portresi olan siyah derili koltuğa yayılarak oturmuştu. Karşısında başı açık, elinde toparlanmış halde ağarmış kefiyesi, üzerinde enlice çizgili ve gri renkli bir şal û şapık olan süklüm püklüm durmuş adamı süzüyordu. Adamı öyle ayakta 5 dakika işkence çektirir gibi beklettikten sonra, "Ulan öküz, sana kaç sefer dedim, devlet silah istiyor, vereceksiniz! Vereceksiniz ulan! Ben istiyor muyum karını burada tutayım şimdi? Ama size güvenilmez ki… kaçıyorsunuz hemen Irak'a. Dua et sen üstüne kı-

zını da almadım buraya, bazısına onu da yapıyorum. Devletin büyüklüğünü anlayacaksınız hayvan oğlu hayvanlar! Devlet silah istiyorsa hemen vereceksiniz!" diye gürledi.

"Komutan beg, komutan beg vallahi sana silahı getireceğim! Billahi getireceğim! Ama biraz…."

"Kes bakayım kes!"

Komutan adamın sözünü yarıda kesti. Ortama bir sessizlik hâkim oldu. Köylünün yanındaki adam da başından beri onları dinliyor, sesini çıkarmıyordu. Odanın içinde boş boş gözlerini dolaştırdı. Sonra ellerinin içini birbirine sürdü. Bir daha ellerini aynı biçimde birbirine sürdü iyice. Komutanın gözleri onun ellerindeydi. Birkaç saniye bu etine dolgun ellere baktıktan sonra sırıtıp konuştu:

"Tamam, karını sana veriyorum, ama silahı getireceksin ha 3 güne kadar…"

"Söz komutanım söz, sana belki 2 günde getiririm."

"Tamam iyi. Silahını satmışsın…

"Yok vallahi komutan beg, benim silahım yoktu ki satayım…"

"Sus lan, sözümü kesme! Koskoca Türk Devletinin komutanı yalan mı söylüyor diyorsun ha!"

"Haşa komutanım haşa! Haşa! Ben nasıl öyle derim?"

"Silahını önceden satmış, devlete vermemişsin, şimdi git bir tane al getir!"

Dışarı çıktıklarında köylünün yanındaki mavi şal û şapıklı adam bıyık altından gülerek, "Bu yöntemi komutanla aramızda anlaşmamız iyi oldu, komutan anladı mesajımı, silahı getirir, o konuda güvenilebilir, demek istediğimi hemen gördü el hareketimden. Elleri ovuşturaydım tersi olduğunu bilecekti zaten" diye düşündü.

Köylü ise korkudan bitik halde, eşi arkasında heyecandan nefesi kesilmiş olarak koştura koştura gelirken, çaresizce "Ben silahı nerden satın alayım şimdi ya!" dedi kendi kendine. Sonra yanındakine dönüp, "Xelîl, nerden bulayım bu silahı, bu konuda da bana yardımcı olsan çok iyi olur. Beni komutanın yanına getirmekle çok büyük yardımın oldu, bak çocukların anasını kurtarıp getirdik, Allah senden razı olsun!" dedi.

Xeloyê Haci, kasıla kasıla buna cevap verdi:

"Bir şey değil ya! Biz dar günler için birbirimize yardımcı olmazsak neye yararız?" Ardından gözlerinde kurnaz kıvılcımları çakarak devam etti: "Sana o konuda da yardımcı olayım, Hîlal Köyü'nde birisinde silah var, satıyor, hadi gidelim orada adamdan alalım."

"Allah senden razı olsun! Allah senden razı olsun amca oğlu!"

Sonra ikisi gidip Hîlal'deki köylüden eski mi eski bir silahı iki katı fiyatına mecburen alarak döndüler. Silah öyle yıpranmıştı ki, daha çok sopa yerine işe yarardı.

Dönüp silahı jandarma karakol komutanına teslim edip köylü gittikten sonra, Xeloyê Hacî, silaha bakıp yüzündeki tilki kurnazlığıyla komutana sordu:

"Komutanım saydın mı bu silah kaç seferdir satılıyor?"

"Çok oldu, ama nerden sayacağım?"

"Bir tahmin et."

"40 oldu herhalde."

Gülerek "ne 40'ı, 70 oldu 70, ha ha ha ha ha!"

Komutan da iyice şaşırmış olarak yanındakine eşlik edip kahkahayı bastı.

Ertesi gün silahı satan köylü tüm parayı getirip komutana teslim etti. Komutan içinden 150 lira ona verdi, iki katını ise Xeloyê Hacî'ye vererek diğerini "Bereketi olsun!" deyip cebe attı.

12 Eylül Cuntası geldikten sonra en çok ağırlık verilen bir yer de Goyî Aşireti mıntıkasıydı. Öncesinde olduğu gibi Cumhuriyetin ilanından bu yana, sınırda oldukları için, Kürdistan'ın Kuzey ve Güney, her iki parçasında gelişen isyan ve hareketlerde duruma göre yer alıyorlardı. Barzanilere de hatırı sayılır bir destek vermiş, ilk dönemlerinden KDP-Geçici Komite dönemine kadar belli bir yetkiyi ellerinde de tutmuşlardı. Ondandır ki, ilk günlerden beri TC ve Irak devleti, genel Kürt hareketine ek tedbirler de onlara yönelik alıyordu kendisi için. İşte, Türkiye'de askeri cuntadan sonra bir uç yöre olmasından ötürü bu tedbirler daha belirgin de kılınmıştı. Goyîlerin tarihten beri gelen savaşçı özellikleri ve daha çok bir aşiret demokrasisi ve kolektivizmine inanarak kendi üzerinde ağa otoritesini kabul etmeyen yapıları da devleti buna zorluyordu. O yüzden cuntadan sonra bu sınır bölgesinde hem halktan genelde silah toplamaya ve hem de ihbarcı ve işbirlikçi bir yapı organize etmeye yöneldi. Bu ihbarcı ağının görevi, halk içinden karakola muhtelif bilgiler vermek, özellikle de sınır ticaretini ihbar etmekti. İlk Sarı Delil'in grubu Lübnan'dan alana geldiğinde de onları sınırdan geçiren Jirkîler, yoldayken militanlara Goyîlerin kaçakçı olarak gidiş güzergahlarında bekleyip kendilerini komutana ihbar ettiğini söylemiş, dikkatlerini çekmişti.

Silah toplama giderek karakol komutanlarının yönetiminde alandaki ihbarcı-işbirlikçi ağına dayanarak bir vurgun haline getirildi. Yöreyi tanıyan işbirlikçiler kimin maddi durumunun iyi olduğunu tespit edip komutana söylüyor, o da kurbanı çağırıp silah getirmesini dayatıyor, rehine olarak da eşini veya kızını, çocuklarını alıkoyuyordu. Adamın silah al-

ması için de çoğu zaman yine işbirlikçiler devreye giriyor ve adres gösteriyorlardı. O adresteki kişi komutanın yine adamıyken, satacağı silah da daha önce halktan toplanmış karakolun denetimi altındaki silahlardan biriydi. Böylece bir silah dönme dolap gibi defalarca satılıyordu; komutan paranın aslan payını alırken diğerlerine de bir şeyler veriyordu.

Komutandan sonra alandaki bu şebekenin önde geleni Uludere'nin Kiror Köyü'nden Xeloyê Hacî denen kişiydi.

"Bu Xelloyê Hacî yörede baş belası olmuş ya!" diye içinden geçirdi Agît. Şiyarların başarısız olması ardından Erdal'ın grubunun yanına geçmişti. Aynı anda az ileride oturan Erdal'a baktı: Arkadaşı ince uzun parmaklarıyla dizinin üstüne yaymış olduğu, yeni alınmış kefiyesinin kenarlarından sarkan incecik ve birkaç santimlik iplerden 3 tanesini tutup örük tarzında tek parça ederek başlarına düğüm atıyordu. Bunu yapmak, hem kefiyenin o zayıf yerlerinden çözülmemesi için gerekliydi, hem de püskül tarzı bir süs oluyordu. Ne ki Erdal ancak daha yarısını yapmıştı, ki göz nuru ve sabır isteyen zor bir işti.

"Bu, böyle gitmeyecek Erdal!"

"Hıh! Yavaş yavaş olur Agît arkadaş."

"Ne yavaş yavaş olur? Yavaş yavaşla olmaz bu işler."

"Olur Agît arkadaş, biraz geç olur, ama olur. Altı üstü bir kefiye işte, ne olacak, püskülleri…"

Agît bu söz üzerine güldü: "Ben onu demiyorum, o nereden çıktı? Sadece sözlü propaganda ile bu halkı kazanamıyoruz. Bize güvenmiyorlar. Hepsi değil ama birçoğu 'Korkarız siz de diğerleri gibi hep konuşacak, ama pratikte pek bir şey yapmayacaksınız' diyor. Bizim eylem yapmamız gerekiyor."

Bunun üzerine ilk şaşkınlığı geçen Erdal hemen sözü aldı:

"Halkın epeyi tepkisini toplayan bir işbirlikçi muhbir var, Kiror köyünden Xeloyê Hacî, bence onu cezalandıralım. Herkes diyor devletin resmi görevlisi bu. Ki biz, duyum kanallarımızdan da bu bilgiyi elde ettik. Adam yıllardır bir gümrükçü gibi sınır ticareti yapanlardan haraç alıp bunu komutanlarla arasında paylaşıyor, vermeyenleri ihbar edip işkence görmesine neden oluyormuş. Yakalanan maldan da komutanla birlikte faydalanıyor. Bizim yöreye gelmemizden sonra alandaki ihbarcı-işbirlikçi ağı, maddi çıkarın yanı sıra korku yöntemi de devreye sokularak daha da arttırılmış. Xelo'nun çekip çevirdiği şebeke bu sefer çalışmalarımızı kapsamına almış, bize yardım ediyor diye köylüler ihbar edilmeye başlanmış. Belki Şahanlar olayında da parmağı vardır."

"Evet, ondan çok bahsediliyor. Goyî Aşireti, yıllardır onun yüzünden devletin büyük baskısı altında. Şimdi de taraftarlarımız, yurtseverler

çok zor durumda kalıyor. Adam yörede bu konuda epeyi meşhur da olmuş. Halk ona büyük öfke duyuyor. O ise, iyice coşkuya gelmiş olarak bize açık düşmanlık yapıyor, sağda solda 'Devletimizin düşmanı benim de düşmanımdır!' diyormuş. Devletle ilişkisine güvenerek, Jîrkî ileri geleni Tahir Adıyaman'a bile 'Gelin devlete teslim olun, ben bırakmam mahkemede ceza versinler' yollu teklifte bulunmuş."

Erdal, artık püskül yapma işini bırakıp elindeki kefiyeyi kenara indirmiş, her an düşünme uğraşı içinde olan bakışlarını Agît'den ayırmayarak Xelo konusuna ısınmıştı:

"Bir de bu adamın başını çektiği şebeke yalnızca bizi değil, sınır üzerinden Suriye'ye geçiş yapan diğer örgütleri de ihbar ediyormuş."

"Doğru. Benzerlerine ders olacak şekilde bu adamı vurmak lazım."

Irak sınırına yarım saat kadar uzaklıkta ve orta nüfus yoğunluğunda olan, Roboskî'ye yakın Bêcûh Köyü'ndeki hareketlilik hemen göze çarpıyordu. Birileri bir eve giriyor, sonra gençten biri çıkıp yoldan az ilerleyip birilerini bekliyor, kadınlar mutfakta büyük kara kazanları indirmiş, gür ateşin üzerinde uzun ağaç saplı kepçelerle yemeği karıştırıyorlardı. Yemeğin buğusu soğuk yüzlerine çarpıp anında sıvı hale dönüşüyordu.

Yemekler de yenildikten sonra, keyif çayıyla birlikte tekrar içilen sigaraların koyu dumanları arasında bu sefer ilkel toplantısına başlamıştı odadakiler. Odanın üst başında oturan otoriter adam, herkesi bir anda susturmuş ve feodal ağalara özgü ağır ağır, karşısındakine dinletip ona yedire yedire bir üslup taklidiyle, "Bu Apoculardа ne din ne namus vardır. Bunların aşiretimize de bulaşmasına izin vermemeliyiz!" diyerek konuşmasına başlamıştı.

Bêcûh Köyü'nde Xelloyê Hacî'nin kendi ağ elemanlarıyla toplantı yaptığını öğrenen Erdaller, aradıkları fırsatı yakalamış olarak hemen harekete geçmişlerdi. Erdal, daha önceden grubuna kavratmış olduğu eylem planını köye yaklaştıklarında tekrar onlara hızlıca hatırlattı. Ardından daha da bir sessizlikle köyün içindeki toplantının yapıldığı eve yaklaştılar. Kapının önünde altın sarısı enli çizgilere sahip bir şal û şapik giymiş ve kafasında sadece beyaz ve kırmızı desenli el örgüsü bir külah bulunan köylü, elinde kısa tip bir çifte, Kürtçe bir şarkı mırıldanarak küçük voltalar atıyordu. Gençten nöbetçi, arada sırada bir de belli ki yeni görmüş olduğu, Huğlu marka, iki tane çelik ve yivsiz namlusu olan, el kundağı ve dipçiği yoğunlaştırılmış ceviz ağacından koyu kahverengi parlayan tüfeğe hayranlıkla bakıp duruyordu. İki militan karanlıkta ustaca arkasından tam yanı başına kadar sızdı, öndeki aniden eliyle ağzını kapatıp kalaşnikofun namlusunu beline dayadı ve "Hiç sesini çıkarma, yoksa senin için kötü olur!" deyip elindeki tüfeği aldı. Aynı anda Erdal-

lar koşarak evin önüne gelip hiç durmadan içine girdiler. Kadınların bağırışları arasında hiç kimseye fırsat vermeden toplantı odasına dalıp herkesi teslim aldılar. İçerdekilerin kimisi ilk şaşkınlıkla henüz ne olduğunu anlamadan yarı yarıya ayağa kalkmış, kimisi elini, hemen yanı başında duran silahına atmış, kimisi de "Ne oldu ne oldu? Kim onlar?" diye bağırıyordu. Erdal, uzun boyu, herkesin üzerindeki dik bakışları, kefiyesini yine başında her eyleme gittiğinde yaptığı gibi arka ucunu da başının üstünde topladığı kartal kanadı bağlayışıyla, kalaşnikofunu elinde bir Uzi silahı hafifliğiyle tutar halde ortama hakim olup,

"Kimse telaş yaratmasın. Biz Xeloyê Hacî'yi arıyoruz. Onun için geldik. O hanginizsiniz?" dedi.

Herkes ödü kopmuş halde Erdal'a bakıyordu. Kimse ses çıkarmadı. Erdal, iki defa daha sorduğu halde kimseden ses çıkmayınca, yanındaki Lübnan'dan gelmiş genç savaşçıya, "Çabuk herkesin kimliğine bak" dedi. Orta boylu genç sırayla herkesin kimliğine bakmaya başladı. Kimliğini vermek istemeyene oldukça sert yapıp yakasından tutup kaldırarak üstünü kendisi arıyor ve nüfus cüzdanını çıkarıyordu. Sıra en üst baştaki adama gelince, onun da kimliğine baktığı gibi "Budur Heval budur!" dedi heyecanla Erdal'a. Erdal anında, "Çabuk dışarı götür" şeklinde komut verdi genç militana. Bazıları "Bırakın ya onu nereye götürüyorsunuz, valla onun bir suçu yok" deyip müdahale etmek istediyse de Erdal çok sert bir şekilde "Oturun yerinize, oturun!" deyip herkesi tekrar sessizliğe gömdü ve diksiyonu ve içeriği net ifadelerle konuştu:

"Size çok açık söylüyoruz. Bu adam büyük suç işlemiştir, cezasını bulacak. Size gelince, sizin hepiniz de onun adamısınız, bunu biliyoruz. Ama bu seferlik sizi affediyoruz. Eğer bir daha siz de bu işi yapar, kimseyi ihbar eder ve devletle birlikte çalışırsanız hepiniz aynı akıbete uğrarsınız!"

Erdal kısa ve özlü konuşmasında hem orada bulunanları devlete ihbarcılık yapmamaları konusunda çok net bir biçimde uyardı ve hem de Kürtlük, yurtseverlik bilinçlerini geliştirecek anlamlı sözler söyledi. Sonra yanındakilerle birlikte çıkıp Xelo'yu da alarak tekrar geldikleri yola grupça koyuldular. Belli bir mesafe gittikten sonra durdular. İki militanın koltuğu altına girerek zorla yürüttüğü Xeloyê Hacî korkudan durmadan titriyor, ama ses çıkarmıyordu. Ölümü kabullenmiş gibiydi. Yalnız iki sefer Erdal'a bakıp "Beni öldürmeyin, valla dedikleri gibi değil. Ne isterseniz yaparım" dedi umutsuzluk ve korkunun neden olduğu bitkin bir sesle. Arazi ıslak olduğu için Erdal, yeşil kalın çadırdan bir sırt çantasını yere atarak onu üstüne oturttu. O sırada bir militan yanındakine, "Ben bu Erdal arkadaşı da anlamadım, zaten adamı öldüreceğiz, altına çanta koyup oturtmak nedir? Karın üstüne otursun alçak! Bir de onu

mu düşüneceğiz bu halde" deyince, arkadaşı "Sus ya sen! Erdal arkadaş ne doğru ise onu yapıyor. Öldürmek ayrı bir husus. Ama şimdi yaşayan biri olarak ona insani davranmak ve saygılı yaklaşmak biz devrimcilerin yapması gereken şeydir" şeklinde karşılık verdi.

Erdal uzun süre Xeloyê Hacî'yi orada sorguya çekti, hem düşmana ve hem de ihbarcı yapıya ilişkin epeyi bilgi edindi. Sonra da "Senin hakkın ölümdür, sonun senin gibilere ibret olacak" deyip arkadaşlarının yanına gitti. Genç militana, "Epey emek harcadın, bu iş senin hakkındır, git hallet" dedi. Genç militan, yanına ulaştığı gibi, "Seni hain" diyerek alnından bir kurşun sıktı. Xeloyê Haci olduğu yerde can verdi. Grup eşyalarını alarak oradan ayrıldı. Adamları ancak ertesi gün iz sürerek gelip Xeloyê Haci'nin cenazesini götürdü.

Xeloyê Hacî'nin cezalandırılması çevrede hızla duyuldu ve çok etkili oldu. Köylüler biri beş yaparak birbirlerine anlattılar olayı. Herkes kendine göre yorumluyor, genelde "Hak etmişti" diyerek yapılanı onaylıyordu. Olay grubun halk içindeki çalışmalarını çok olumlu etkiledi. Sözlü yurtseverlik propagandası böyle bir eylemle birleşince, daha ilk günden Apocuları halk içinde efsane haline geldi. "Bunlar diğer örgütlere benzemiyor, söylediğini yapıyor" diyorlardı. "Apocuların çok cesur ve kararlı olduklarını" belirtiyorlardı. Onun ihbarlarından illallah etmiş olan köylüler rahatlamıştı. Bu sevinçle Agît ve militanlara daha bir sıcak yaklaşmaya başladılar.

Xeloyê Haci'nin vurulması, alandaki ihbarcıları çok korkuttu. Apocuların şakası yoktu! Bir kısmı hemen militanların yanına gelip arayı iyi etmeye başladı. Bazıları ihbarcılıktan geri çekildi; bazıları yöreden kaçtı.

Bu yöntem alandaki halkı kazanma çalışmalarında çok önemli sonuçlar veren bir yöntem haline geldi. Alandaki başka gruplar da benzer yöntemlere başvurdular. Xeloyê Hacî gibi her türlü kötü işle uğraşan Casım Casım'ı, bir başka gerilla grubu bir eşeğe bindirerek köylerde dolaştırdı, ajanlığın ve ihbarcılığın kötülüğü üzerine propaganda yaptı. İbret olması için, onun da sonu Xeloyê Haci'ninki gibi oldu. Hem devlete dayanan ajanların yaşadığı durum ve hem de gerillaların konuşmaları halkı çok etkiledi. O yaz sürecinde Botan'da bu tür hikâyeler birer efsane gibi dilden dile dolaştı. Herkes ajanların durumunu konuşuyordu. Gerillanın Botan halkı içindeki etkisi ise günden güne artarak gelişiyordu.

***

Gözlüklü Ali'nin sorumluluğundaki grup, Çiyayê Reş toplantısı ardından hemen harekete geçti. Hem toplantı kendi mıntıkalarında yapılmıştı hem de Çukurca alanını epeyce tanımışlardı. Maraşlı Cemallerin

bir ajan çete tarafından yaralı olarak yakalanıp düşmana teslim edilmesi olayı, herkesten çok onları etkilemişti. Toplantının aldığı kararı duyunca, adeta sevinçten uçar gibi oldular. Hepsi birden, silahlarını kaldırıp "Yaşasın" diye bağırdılar. Çok sevdikleri yoldaşlarının intikamını alacaklardı. Hepsi bugünü dört gözle bekliyordu.

Gözlüklü Ali, bilgiyi verdikten sonra grupla tartışıp genel bir planlama çıkardı ve iş bölümü yaptı. Zaten hedef belliydi. Colanlar ailesi, devlete ajanlığıyla Çukurca yöresinde herkes tarafından tanınır olmuştu. Aileden en çok ajanlık yapan ise Yusuf Demir isimli birisiydi. Maraşlı Cemallere saldıran grubun başında da bu vardı. İlk ve önemli iş istihbarat toplamak, bu ajan-hainler hakkında bilgi almaktı. Gerisi o kadar zor değildi.

Önce tanıdıkları ve güvendikleri ilişkileri devreye koyarak, bunlar hakkında bilgi edinmeye çalıştılar. Fazla zaman geçmeden, Yusuf Demir'in Çukurca'dan Hakkari'ye gideceği bilgisini aldılar. Belli ki araçla gidecekti ve Çukurca-Hakkari asfaltı Geliyê Zap'ın derinliklerinden geçiyordu. Zap vadisi oldukça derin ve uçurumlarla dolu bir vadiydi. Zap Nehri kıyısında yamaçları yararak yol yapmışlardı. Birçok yerde ise kayaları patlatarak yol açmak zorunda kalmışlardı. Vadiyi bir ölçüde tanıyorlardı. Pusu kurup aracı vurmak zor değildi, vadiden çıkıp uzaklaşmak zordu. Bunun için, hem pusuya uygun hem de çıkmaya uygun bir yeri seçmeleri gerekiyordu.

Gözlüklü Ali grubu topladı ve edindikleri bilgiyi verdi. Yöreden kendilerine katılmış olan, orta yaşlı Çavuş, "Bunun için uygun bir yer bildiğini" söyledi. Grup olarak gidip belirtilen yeri keşfettiler. Yer uygundu ve iki birim halinde pusu atabilirlerdi. Biraz zor olsa da tırmanarak vadiden çıkıp gidebilirlerdi. Gözlüklü Ali'nin arazi hakimiyeti iyiydi, askeri refleksleri ve planlama yeteneği de güçlüydü. Kendisi ve Sarı Hazar sorumluluğunda grubu ikiye ayırdı ve yoldan geçen aracın asla kurtulamayacağı şekilde yerleştirdi. Düşmanın geleceği tarafta kendileri vardı ve önce kendileri ateş edeceklerdi. Planı herkese iyi kavratıp, "Aman kimse dikkatsizlik yapmasın" diyerek uyardıktan sonra pusuya yattılar.

Yoldan araçlar seyrek geçiyordu. Yusuf Demir'in bindiği araç hakkında bilgi edinmişlerdi. Saatlerce pusuda kaldılar, vuracakları düşman bir türlü gelmedi. Artık "Herhalde gelmeyecek" diye kalkacaklardı ki, uzaktan bir aracın geldiğini gördüler. Gözlüklü Ali "Durun, bekleyin" dedi ve gelen aracı dürbünle takip etti. Gelen bekledikleri araçtı. Hemen arkadaşlarını ve silahını iyice yerleştirdi ve adeta nefessiz hedefi gözlemeye başladı. Hedef tam nişana gelince, "Haydin" dedi ve tetiğe bastı. İlk atışı kendisi yapmış ve tam isabet ettirmişti. Hemen hem yanındaki

arkadaşları hem de diğer grup ateş etti. Yandan ve kısmen önden darbe alan araç yoldan çıkıp nehir kenarına doğru yuvarlandı.

"Tam isabet etti ve çok sayıda takla attı, artık bunun içinde sağ kimse kalmamıştır" diyerek, Gözlüklü Ali geri çekilme talimatı verdi. Aracın üzerine gitmeleri durumunda başka gelenlerle karşılaşacaklardı. Düşmanı başarıyla vurmanın gücü ve heyecanıyla grup planlandığı gibi dağı tırmanarak geri çekildi. Hepsi sevinç içindeydi, uçurumları tırmanırken zorlukları bile hissetmiyorlardı.

Çukurca'da planlanan ilk hedef başarıyla vurulmuş, yanındaki iki kişiyle birlikte Yusuf Demir çok ağır bir biçimde yaralanmıştı. Uzun süre hastanede ölüm çizgisinde tedavi gördü. Sonra sakat olarak hastaneden çıktı. Olayın Çukurca merkez ve köylerinde büyük bir etkisi oldu. "Apocuların hainleri affetmeyeceği" söylemi dilden dile dolaştı. Halk çok olumlu etkilenirken, ajan-ihbarcı yapı büyük bir korku yaşadı. Yöredeki halk içinde devrimci çalışma yapmanın imkânları fazlasıyla arttı. Fakat yöredeki bu tür olayların Türkiye'yi etkilemesi ve Türk siyasetinin gündemine girmesi mümkün değildi. Zira böylesi olaylar özellikle sınır hattında çok fazla yaşanıyordu.

***

1984 yılının yaz sıcağında uygun bir gölge bulmuş, militanlar sohbet ediyorlardı. Zagrosların yükseltileri temmuz sıcağını bile serin yaşıyordu. Artık keşif-istihbarat çalışması aşılmış, gerilla yavaş yavaş silahlı eylem yapmaya başlamıştı. Sohbet eden grup içinde Amedli Mahmut ile Şerif de vardı. Bazı militanlar, biraz da ders olması amacıyla Amedli Mahmut'tan Van'da yapılan polis eylemini anlatmasını istediler.

Önceki yılın aksine, bu yıl Gever alanına gerilla baharda girmişti. Pratik tecrübenin eğiticiliğini onlar da yaşamıştı. Bunun için, alana Güney Kürdistan üzeri değil, bu sefer Doğu üzeri girmişlerdi. Gever ile de sınırlı kalmayıp, uygun ilişki yakalayınca Van merkeze kadar gitmişler ve orada eylem yapmışlardı. Şimdi Mahmut'tan bu eylemi nasıl yaptıklarını anlatmasını istiyorlardı.

"Tamam" dedi Mahmut, ama anlatıma geçeceğine, cemaati terk edip gitti. Herkes şaşırmıştı, tümü birden Karayazılı Şerif'e baktı, Şerif kafasını eğmiş gülüyordu, bir militan "Nedir bu Şerif?" dedi. Şerif ise hiç sesini çıkarmadı, ama alttan kıs kıs gülmeye devam etti. Diğeri de tekrarlayınca yine kafasını kaldırmadan "Ne bileyim bırakıp gitti işte cemaati, Mahmut'tur ben ne yapayım?" dedi.

Şerif, hazırlık çalışmaları için ‘83 yılı içinde Amedli Mahmut ile birlikte Gever-Van yöresine gitmiş olduğundan, arkadaşları, hem biraz pratik dinleyip tecrübe edinsinler hem de zaman geçsin diye Van’daki eylemlerini anlatmalarını istiyorlardı.

Mahmut halen görünürde yoktu, oradakilerin hepsi isyana kalkacaktı, “O gitti, sen anlat Şerif arkadaş” dedi biri, diğerleri de aynı isteği tekrarladı: “Evet, sen anlat,” “Doğru arkadaşın gitti sen başla o zaman.” Şerif halen çoğu zaman yaptığı gibi yine başını kaldırmamış, öyle gülüyordu. Şerif, şakacı ve işleri gırgırına alan, ama bunu sanki ciddiymiş gibi ele alıp, kitabına uydurmak için öyle bir ses tonu ve vücut dilini de karşısındakine veren, ne var ki fazla uzatmaya dayanamadan kısa bir süre sonra kahkaha ile gülen kişiliğini yine devreye koymadan duramadı. Konuşma üslubu olarak birçok zaman, böyle karşıdakini alttan alan özelliği tıynetinde vardı, bolca başvurmadan edemiyordu. Bazen karşısındaki onun şaka mı, gerçekten ciddi mi konuştuğunu anlayamaz ve merak edip biraz da tongaya düşmemek için tedbirlice ona bakar, o ise istifini bozmadan diğerini inandırıcı bir havayla konuşmasına devam ederdi; sonunda ise dayanmaz patlardı. Bu sefer de fazla dayanamayıp gülecekti ki, aniden Mahmut içeri girdi, herkes ona ters ters baktı. Beriki durumu anlayınca “Ee, ne kızıyorsunuz arkadaşlar, demiyorsunuz bu arkadaşın derdi nedir?” deyip, dişsiz olduğu için kelimeleri tuhaf çıkartarak ve boş damaklarını birbirine vurarak zorla konuşmaya başladı. Her kes daha ne olduğunu anlamadan acayip acayip bakarken, o tam o esnada elindeki su damlayan takma dişleri hızla ağzına koyup yerleştirdi ve “tak tak!” diye alt ve üstteki parçaları birbirine vurarak iyice oturmalarını sağladı. Durumu anlayan militanların hepsi aniden makaraları koyuverdiler. Hiç kimse artık kendisini tutamıyor, etrafı sarsan bir sesle güldükçe gülerken, Mahmut ise orta yerde durmuş tamamen ciddi bir şekilde onlara bakıyordu. Arada, “Ne yapayım işte, hiç dişim kalmadı, ben de takma dişlerimi tuzlu suya koymuştum, eylemi anlatmak için gidip aldım” diye izah getirmeye çalışınca, bu sefer militan topluluğunu ikinci bir gülme dalgası sardı.

Mahmut, ‘83 yazında Şerif’i de yanlarına alarak Gever tarafına gidip geldikten sonra ağır diş sorunları çıkmış ve kışın İran’a doktora gitmişti. Doktor, Mahmut’un daha o yaşta bakımsızlık ve dikkatsizlikten nerdeyse tüm dişlerini telef ettiğini görünce şaşırmıştı. Alt ve üst çenede üçer tane olmak üzere 6 sağlam dişi kalmıştı. Doktor acaba nasıl edelim diye düşünürken, kendisi hiç düşünmeden, “Doktor, onları da çek, sağlam bir takım yap bana” demişti. Adam daha çok hayret edip bön bön ona bakarken, o yine üsteleyerek doktorun iradesine hükmetmiş ve temiz bir takımla dişçiden çıkmıştı.

Herkes epeyce güldükten sonra Mahmut anlatmaya başladı:

"Önceki yıl geç kaldığımız için, bu yıl Doğu üzeri bahardan alana girmeye çalıştık. Bu sefer de soğuktan anamız ağladı vallahi, zozanlar çok soğukmuş. Neyse çıplak karlı dağları aşarak Gever'e ulaştık. Sonra oradaki köylerde bir süre dolaşıp ilişkileri kontrol ettikten, ardından 'Gidip o köpeği vuralım, cezasını çeksin' dedik." Bunu deyince Şerif yine kafasını kaldırmadan muziplik yapmanın keyfiyle gülmemek için kendini zor tutarak, "Biz değil, sen dedin 'Gidip vuralım' diye, biz halen de bilmiyoruz niye vurduk" deyip araya karıştı. Mahmut daha ona "Bu da nerden çıktı?" dercesine bakarken, diğer militanlar sordu:

"Peki, niye vurdunuz, suçu neydi?"

"Evet ya suçu neydi?"

"Valla suçunu o kadar bilmiyorum, arkadaş dedi 'Ölümü hakketmiş,' biz de vurduk."

"Ya adamın suçu neydi ama, suçsuz insan vurulur mu ki bizim partimizde!"

"Nasıl suçsuzmuş, suçlu, ama ben iyi bilmiyorum, Bedri arkadaş 'Ölümü hak etmiş' deyince, ben de dedim 'Tamam.' Şimdi arkadaşımıza güvenmeyecek miyiz?" Mahmut bunu derken kızmıştı da biraz, bu arada Şerif halen kafası önünde kıs kıs gülüyordu, Mahmut ona sert sert baktı ve sonra eliyle Bedri'yi işaret ederek, "Ha, arkadaş size suçunu anlatsın, o iyi biliyor" dedi. Bedri mecburen işe karıştı:

"Biz Deşta Hayatê'de iken Van'dan sempatizan iki Kürt öğrenci yanımıza geldi, 3 ay kadar kampımızda kaldılar. Hasan arkadaş onlarla ilgilendi, eğitim verdi. Akıllı ve aydın gençlerdiler. Sonunda Abbas ve Selim arkadaşlar da geldiler, onunla uzun uzun konuştular. Legal konumları olduğundan kendilerine Van şehir merkezinde siyasal faaliyet yürütmeleri, taraftar kazanmaları için geri oraya gönderdiler. İşte, onlar orada çalışırken öldürüldüler, sonra güvenilir ilişkilerimizden öğrenildi ki, bu gizli polis onlara suikast yaptırmış." Sonra sözü tekrar Mahmut aldı:

"İşte biz, Van şehir merkezine kadar gittik, orada Hurşit denen bir ilişki edinmiştik, o bize yardımcı oldu, evinde kaldık."

"Oraya kadar, hem de o büyük silahlarla nasıl gittiniz, hayret!" diye sordu araya giren bir militan.

"Onu hiç sorma, tam bir macera. Kalaşnikov ve siminofumuzu Gever'in bir köyünde sakladık, bir köylü yurtseverden bir tabanca bulup öyle gittik. Yolda rastgele araç bekledik, kimse durmayınca tabanca ile bir kamyonu zorla durdurduk, arkasına atlayıp gittik. Sonra bir taksiye bindik, yine biraz zorla idi. Git git bitmiyordu, 200 kilometrelik yol, saatlerce böyle arabada… Şehre yakın bir yerde durup gece karanlıkta içeri daldık. İşte, orada Hurşit bize adamı tanıttı, adamı şehir merkezinde

bir binadan akşam çıktığında bize gösterdi, galiba burası onun gizli mesai binasıydı. Orası kalabalık olduğu için eylemi evinin yanında ya da eve giderken yolda yapmayı planladık. İlk seferde onu takip edemedik, dikkat çeker diye onunla birlikte otobüse binemedik -galiba dikkat çekmesin diye gidiş gelişlerde taksi kullanmıyordu, kaldığı evi çok gizli tutuyordu- çünkü zaten üç kişiydik, kuyruk gibi peş peşe diziliyorduk, ama ikinci gün, onun bindiği otobüse gidip bir durak geriden bindik ve otobüs geldi yolda onu da aldı, yine beraber otobüsten inmedik, adam fark edebilirdi. Ertesi gün gittik bu sefer evinin semtinde bekledik. Merkezden biraz uzaktı, tenha sayılan bir yerdi, uzaktan izledik, akşam karanlığında otobüsten inip 3 katlı bir binaya girdi. Gece o alanda keşif çalışması yaptık, evinin az ötesinde boş bir alan vardı, eylem için burası uygun olabilirdi. Hazırlıklarımızı yapıp iki gün sonra eylem için gizli polisin evinin semtine gittik. Adam gelene kadar orada bekledik."

Tam bu sırada Şerif devreye girerek gözlerini kapatıp, başını hafif sallayarak hafif bir tebessüm içinde "E, orada nasıl beklediğimizi de anlat; anlat anlat Mahmut arkadaş, ayıp değil" dedi. Mahmut tekrar manidar manidar Şerif'e bakıp konuşmasına devam etti: "O boş alan düz bir yerdi ve ortalık yerde bir mahalle bekçisi de biraz uzunca bir mesafede gidip geliyordu. Aydını, caddenin kenarında beklettik, orada dolaşıyormuş gibi yapıyordu, normaldi bu; caddeyi kontrol altına alacaktı, biz eylemden sonra hızla yolu kesip diğer tarafta binaların arasında kaybolacaktık, çünkü orası daha uygundu bu iş için. Ben eylemi yapacaktım, Şerif de benim yakın korumam olacaktı, orada evlerin arasında gizlenerek beni kollayacaktı."

Şerif burada yine devreye girip gülerek Kürtçe üstüne basa basa "Erê, parêzvanê bê çek!" dedi. "O düzlük yerde öyle beklemek dikkat çekerdi; biraz daha bakınca bir kanalizasyonun çöküp bir çukurluk oluşturmuş olduğunu görmüştük. Mecburen ben çukura girdim, vücudum yarıya kadar pisliğin içine girdi, ne olacak ki biz devrimciyiz, gerekirse her şeyi yaparız, Vietnamlı devrimciler de bir alana gittiklerinde oranın yerlilerine benzesinler, dikkat çekmesinler diye sağlam dişlerini çekmiyorlar mı? İşte herkes yerinde öyle adamın gelişini bekliyoruz, ben bazen çukurdan hafifçe başımı uzatıyor ve geliyor mu diye bakıyordum. Sonra baktım adam geliyor…."

Burada Şerif bu sefer biraz sertçe devreye girip "Yo yo, nereye atladın? Sen dur orasını en iyisi ben anlatayım" diyerek devam etti: "Ben evlerin arasında kendimi gizleyerek bekliyorum, Aydın caddenin kenarında gidip geliyor kendi kendine, Mahmut da tabi kanalizasyonun içinde bekliyor, hiçbir yeri görünmüyor, bizim bekçi de ortada gidip ge-

liyor. Ben bir ara baktım, bekçi, Mahmut'un olduğu yere doğru yine turunu yaparken her zamanki dönüş yerinden dönmedi, aksine Mahmut'un olduğu yere gitmeye başladı; bu neydi, endişeyle hemen oraya doğru ben de dikkatli baktım, ne göreyim ki bizim arkadaşın saklandığı çukurdan bir ışık parladı, sigara içiyordu. Bu hafif aydınlanmayı bekçi de fark etmiş ve oraya doğru gidiyordu. 'Allah kahretsin bu nerden çıktı! Mahmut sen ne yaptın ya! dedim kendi kendime. Durum çok kötüydü, bekçi oraya ha ulaştı, ha ulaşacaktı, benim üstümde de hiç silah yok. O ne? Tam o sırada gizli polis de otobüsten inmiş eve doğru geliyordu. Haydaa! Tam sıkıştım, bizimkinin keyfi yerinde, sigarasını tellendiriyor. İnanın hiçbir zaman onun kadar sıkışmamıştım, polis Mahmut'a doğru gidiyordu, bekçi de onu fark etmiş tam üstüne yürüyordu, ki adım adım ilerliyordu, az bir süre onun tepesine inecek ve her şey berbat olacaktı. O noktadan sonra artık kendimi intiharvari bir atlayışa bıraktım. Evlerin arasından hızla çıkıp bekçiye doğru koşarak 'Bekçi abi, bekçi abi!' dedim çok yüksek ses çıkarmamaya dikkat ederek, adam bu sefer bana doğru döndü ve gelmeye başladı. Ona mahalleli olduğumu, geldiğim tarafta iki yabancının evlerin arasında dolaştığını söyledim. Onu, sırtı Mahmut'a dönük oyalıyordum, adam bir bana bakıyor, bir düşünüyor, ne yapacağına pek karar veremiyordu. O sırada baktım Mahmut çukurdan hızla çıktı…"

"Evet, benim sigaram bitmişti ki-ne yapayım, dayanamadım, dedim 'Kimse görmez, çukurun içinde bir sigara içeyim'- baktım ayak sesleri geliyor ve gittikçe yaklaştı, kafamı hafif çıkardım, tamam o, hemen silahımı belimden çıkarıp yavaşça mermiyi namluya sürdüm, hesapladım, çok az bir şey daha bekledim, ayak sesi iyice yaklaştı… yaklaştı… ve hızla yerimden fırlayıp koştum, baktım polis tam önümde. "Dur, dur kimsin sen?" diye bağırmaya başladı ve o ara elini tabancasına attı, ben ise 'Alçak! İki gencimizi öldürttüğün için seni partim PKK'nin kararı olarak ölümle cezalandırıyorum!' dedim. Çok öfkeliydim o namussuza, o yüzden bu sözleri, geceyi yarıp göğe ulaşacak gibi çok yüksek bir sesle söylemiştim. Ve üst üste 3 kurşunu göğsüne boşalttım, yere düştü, atıldım 3 kurşun da yakından kafasına sıktım. Bu Çek'ler de kafir silah valla, hiç tutukluluk falan yapmıyor. Başından ve gövdesinden koyu kırmızı bir kan su gibi aktı yere. Yanı başına çömelip elimi kalbine attım baktım durmuştu, ölmüştü. Elim hep kan olmuştu, elbisesinin temiz yerine sürerek kanlardan temizledim. Arkasından silahını alıp belime taktım. Ceplerini kurcaladım, ne belge varsa aldım, bir de 10.000 lira para çıkmıştı, onu da aldım, ne kadar çoktu parası gereksizin. Geri döndüm Şerif'in yanına doğru; (gülerek) bir baktım bizim arkadaş orada bekçiyle yerlerde yuvarlanıyor."

“He, sen gül, hem yap hem gül! Ben daha bekçiyle konuşurken baktım Mahmut’un gerçekten kurşun gibi yükselen sesi çıktı, bekçi elini silahına atıp hızla o tarafa doğru bakmaya başlayınca ben de hemen üstüne atılıp onu kıskıvrak yakaladım ve yerde birlikte yuvarlandık. Bana küfrediyor, kurtulmak istiyor, ama kurtulamıyordu. Sonra ona yerde birkaç tane güçlü yumruk vurdum ve silahını aldım. O sırada Mahmut geldi ve silahı ona doğrulttu, ateş edecekti, hemen ellerimi açıp ‘Sen ne yapıyorsun?” diyerek önüne geçtim.”

Mahmut araya lafını karıştırdı: “Bıraksaydın vursaydık gereksizi, ne diye o kadar başkasının işine karışıyor?” “Sonra ona dedik ‘Bak, yerinden kıpırdama bir süre, biz kaybolana kadar kalkma, yoksa vallahi vururuz seni!’ dedik. O da ağlayarak-her Mahmut’a baktığında korkudan titriyordu-‘Kardeş tamam kalkmam vallahi, ama ne olur silahımı verin, beni öldürürler yoksa!’ dedi. Acıdım, silahını verdim ve hızla bizi merakla bekleyen Aydın’ın yanına ulaşarak caddeyi kesip karşıya geçtik.”

Konuşma sonunda oradakiler, “Valla iyi bir eylemmiş, elinize ve yüreğinize sağlık” dediler.

***

“Haydi biraz hızlı yürüyelim Elif arkadaş” dedi Havva, kampa yetişmek için. Odun toplamış götürüyorlardı, kendilerine yemek yapacaklardı. Kampları Pêşmerge dergisini çıkartan basın kampıydı. Bir kadın grubu olarak bu çalışmayla görevliydiler. Elif’le birkaçı basın işini yapıyordu, Havva ise kampın genel işlerine ve güvenliğine bakıyordu. Bu tür işlerden iyi anlıyordu. Filistin’de eğitim görmüş, ’83 güzünde Lolan’a gelmişti. Ailedeki ismi ‘Xanım’dı, Filistin’e gidince adını ‘Havva’ yapmışlardı. Ne de olsa dinsel etkinin çok daha kuvvetli olduğu bir alandı.

Xanım, orta halli bir ailenin çocuğuydu. Baba Ahmet, Türkmen biri olup, Urfa’nın kuzeybatısında bulunan ve şehir merkezine 8 kilometre uzaktaki, fıstık ve meyve ağaçlarına sahip Maşuk köyünden kalkıp birkaç akraba olarak Hilvan’a gelmişlerdi. Burada, nerdeyse yörede bir gelenek olmuşçasına kendisinden 10 yaş kadar daha küçük, henüz 15-16 yaşlarında olan Dirrê ile evlenmişti. Dirrê, asıl merkezleri Adıyaman olan, Hilvan’da ise birkaç köye dağılmış halde yaşayan Kürt Dirbêsi aşiretindendi. Daha gençliğinden dominant bir kişilik olarak aile yaşamında daha etkin olmuştu. Baba Ahmet, ilçe belediyesinde su tesisatçılığı yaparak ailenin geçimini sağlıyordu.

1977-1980 döneminde Hilvan’da PKK’nin alanda örgütlenmeye başlamasıyla aile Apocu hareket içinde aktif bir şekilde yer aldı. Özellikle anne Dirrê cesur Kürt yurtseveri bir kimlikle öne çıkıyordu. Aile,

Halil Çavgun, Salih Kandal gibi öncü militanların da uğradığı bir örgüt evi haline gelmişti. Bunun etkisiyle de militanların ve alandaki yurtseverlerin hep "Dirrê Ana" diye çağırdığı evin 32 yaşlarındaki kadını, otoriter ve etkili duruşuyla, çevrede tanınan ve güvenilen biri olarak birçok örgüt işine koşuyordu. En son, düşman hedef Süleymanlar aşiretinin Apocular karşısında yenildiği dönemde, okuma yazma bilmediği halde, PKK'nin elde ettiği ilk belediyede, Başkan Nadir Temel'in yanında 3 kadın meclis üyesinden biri oldu.

Ailenin erkek çocuğunun harekete katılıp daha çok eylem kadrosu olarak sıyrıldığı o dönemde, Dürrê Ana'nın "güzeller güzeli" genç kızı Xanım da oldukça saf bir etkilenmeyle nakış işleyerek çeyiz hazırlama sevdasını bir kenara bırakıp çocuk denecek genç yaşında aktif bir çalışan olmuştu. Kendisi ile yine Apocu saflarda yerini almış olan Yavuzlar ailesinin, Hanım'dan iki yaş kadar küçük kızı Sultan ve o zaman öncü bir devrimci olarak öne çıkan Salih Kandal'ın kız kardeşinin de içinde olduğu bir gruba, örgütün Dersim'den gelen bir kadın kadrosu bir süre eğitim vermişti. Onlar da buradan edindikleri donanımla ikişer kişi halinde başka genç kız gruplarına eğitim veriyor, Hareketin alandaki kadın ve gençliğe yönelik propaganda ve örgütlenme çalışmalarında yer alıyorlardı. Xanım'ın daha o yaşta, ciddi bir biçimde ve inandığı özgürlük mücadelesine adamışçasına Türk sömürgeciliğine karşı çıkıp özgürlük çağrıları yapması çevredekileri oldukça etkilemişti. Cesareti ve kararlılığının yanı sıra, olgun öncü karakteri ve işinde titiz, çalışkan olması daha o zaman dikkatleri çekmişti. Taşıdığı düşünce yapısından olacak ki, alanda küçük-burjuva olarak adlandırdığı kadınların öylesine süslenme ve güzel kunduralar bulup giyme eğilimine "Sizin de başka hiçbir derdiniz yok zaten!" deyip tepki duyarak yaz-kış kara lastik giymesi, erkek-kadın herkesin dikkatlerini üzerinde toplamıştı.

Askeri Cuntanın gelmesiyle, birçok aile gibi aileleri yakalanıp işkencelerden geçirilen 18 yaşlarındaki Xanım ile Sultan, Suruç üzerinden kaçak bir şekilde yurt dışına çıkmışlardı.

Lübnan'daki kamplarında meşhur Filistin kefiyesini başına sarıp gözlerine kadar çekerek kapatır ve yeşil Filistin üniforması içinde tozlu sahalarda askeri eğitim görüp, tatbikatlarda yer aldı. Ortadoğu isim geleneği gereği, kendi iradesi dışında, ona kimlik veren ilgili Filistin mülteci kurumu tarafından adı burada "Havva" olmuştu.

Havva, onun da adı burada değişip "Leyla" olan Sultan'la birlikte Şam'da örgüt lideri Apo'nun bizzat üzerinde durduğu evlerde bir süre ideolojik-siyasi eğitim aldı. Her iki arkadaşın da okula gitmemiş olması, teoriyi öğrenmede onları çok zorlamıştı o dönem. Havva, ablası evlenip

gelin gittiğinden, daha çocuk yaşta aile sorumluluğu bir de onun omuzlarına yüklendiğinden sadece iki yıl okula gidebilmişti. Bakmakla yükümlü olduğu kendisinden küçük 3 kardeşinin kitap ve derslerine bakarak evde biraz okuma-yazmayı sökmüştü. Bu eksikliğini o zaman örgüte yazdığı bir raporunda şöyle dile getirmişti:

"…kendimi çok suçlu hissediyorum. Şehit düşen yoldaşlara ve Harekete karşı kendi sorumluluğumu yerine getirmediğimi biliyorum. Bunu çok istiyorum, ama okuma-yazmayı iyi bilmediğim için yetersiz kalıyorum. Yaşadığım mücadele pratiğini ve şehit düşen yoldaşların hayatını yazmak istiyorum, fakat yazamadığımdan dolayı vicdan azabı duyuyorum…Ne kadar çaba sarf etsem de askeri sanatı öğrenemiyorum…Beni tek düşündüren okuma-yazma eksikliği, o nedenle eğitimi tam anlayamam. Bu konuda şimdi bir arkadaş bana yardımcı oluyor…Bir kişide zerre kadar insanlık varsa, yüzlerce şehit ve işkencelerde, zindanlarda çürüyen tutuklu yoldaşın yerini doldurmaya çalışır. Benim amacım budur. Hiçbir şey bilmesem de dökülen kanlar bana çok şey öğretti. Bu kana sonuna kadar bağlı kalıp, şehit yoldaşlar gibi ölünceye kadar mücadele etmede kararlıyım…"

Genç Havva, bu boşluğu gidermek için samimi arkadaşı Leyla ile birlikte kendisini okuma-yazmayı ve teoriyi öğrenmeye verdi. Şehitlerine bağlılık azmi ve ailesinin şahsında tüm tutuklulardan ötürü Türk Devletine duyduğu tepkinin sağladığı itici güçle bunu önemli ölçüde başardı. Hatta, yazgısı birbirine bağlanan Leyla ile birlikte, değer verdiği insanlar üzerine şiirler, anı yazıları kaleme aldı. O dönemde, PKK saflarında Sömürge Hasan gibi parmakla sayılacak kadar az kişinin dışında kimse Kürtçe edebiyatı kaleme almazken, Havva'nın aslında ümmi kökenli olmasına rağmen Kürtçe şiirler kaleme alması, örgütün üst yöneticilerinin bile dikkatini çekmişti.

Havva, Filistin'de eğitim görüp tekrar Kürdistan'a geldiğinde kış boyu ve baharda Pêşmerge dergisini çıkaran grupla birlikte çalıştı. Elif ve diğer kadın militanlarla ilişkisi iyiydi. Herkes tarafından seviliyordu. Olgun, çalışkan, mütevazi, cesur ve direngen duruşu herkesin dikkatini çekiyordu. Basın işleriyle Sömürge Hasan da görevli olduğu için, onunla da sık sık görüşme ve Kürtçe yazım üzerinde çalışma imkânı buluyordu. Böylece Kürtçe okuma ve yazmasını daha çok geliştirdi. Geçmişte yaşadığı eksikliği önemli ölçüde aştı. Artık daha çok okuyor, daha derin anlıyor ve edebiyat işlerine de karışabiliyordu. Lolan'da '84 bahar ve yazında basın çalışmaları gelişerek sürüyor, gerillanın ihtiyaç duyduğu düşünsel yoğunlaşmaya cevap oluyordu.

Baharda Lolan sorumlusu Cuma olunca, bu durum Havva'nın daha çok hoşuna gitti. Cuma'yı önceden tanıyordu. Kendisiyle rahatlıkla konuşabiliyor, kafasına takılan soruları soruyordu. Temmuz başında bir gün Cuma kamplarına geldi ve "Berivan arkadaş, seninle biraz konuşalım" dedi. İkisi yandaki ağacın gölgesine oturdular. Cuma hiç beklemeden söze girdi: "Abbas arkadaş haber göndermiş. Seni bir arkadaşla birlikte Avaşin'deki Miroz kampına göndereceğiz. Orada bir grup erkek ve kadın arkadaş var, siz de onların yanına gideceksiniz. Kuzey pratiğine oradan gidiliyor. Sonra da uygun görülen zamanda Kuzey'e geçeceksiniz. Orada bir süre kalmanız hazırlık açısından da iyi olur. Artık kadın arkadaşlar da grup grup Kuzey'e geçmeli ve yeni devrimci pratiğe katılmalıdır. Senin hazırlıkların bunun için iyidir, başarılı olacağına inanıyor, başarılar diliyorum."

Bu sözleri hem de Cuma arkadaştan duyunca havaya uçar gibi oldu Havva. Bir anda sanki sesi kesilmiş gibi oldu, ne diyeceğini bilemedi. Sonra kendisini toparlayarak, "Çok iyi olur Heval, ben hazırım, hem de her göreve hazırım, başaracağıma inanıyorum, örgütün emeklerini boşa çıkarmam. Hemen de gidebilirim. Örgütün duyduğu güven için de teşekkür ederim" dedi heyecanla.

Bunun üzerine kampın havası değişti. O gün hazırlanıp, ertesi gün bir grupla birlikte yola çıktı Havva ve arkadaşı. Deşta Hayatê ve Barzandan geçerek büyük dağın Avaşin yüzüne üç günde ulaştılar. Sıcaktan ancak gece yürüyebiliyorlardı ve geceler de epeyi kısaydı. Avaşin yamacındaki Miroz kampına varıp, oradaki grupla buluştular. Heyecanla Kuzey pratiğine gitme zamanını beklediler. Ülkedeki yönetim, haziran ayında yaptığı toplantı ile kadın militanları da pratiğe gönderme kararı almıştı. Başlamakta olan gerilla savaşına kadın militanlar da katılacak, halk savaşı iki cinsin ortak eylemi olacaktı.

Onbirinci Bölüm

Abbas, Zap vadisinde, Botan'dan çıkarılan yeni savaşçıları da eğittikleri kendi kamplarında pınarın yanında sırtını küçük bir kayaya dayamış halde oturuyordu. Ayaklarını toplamıştı; sarı mekabın sol tekinin sağ tarafı boydan boya çamurdu, üstündeki Kurdî elbise temizdi, ama çok eskimişti artık. Saçı-sakalı uzamıştı.

İşler yine tıkanmıştı; nasıl olacaktı? Çiyayê Reş toplantısında, örgütün eleştirilerine ve sürece cevap olabilmek için kendilerince önemli eylemler planlamış ve hemen hemen tüm militan varlığını içeri de göndermişlerdi. Uludere'de ajanlara dönük birkaç küçük eylem olmuş, ses getirecek diye hesap ettikleri yol kesme eylemi gerçekleşmemişti. Çukurca'da Yusuf Demir'e dönük eylem başarılı olmuştu. Yine Van ve Mardin'de ajanlara dönük eylemler yapılmıştı. Ama bunların hemen hiçbir siyasi etkisi olmamış, yakın çevre dışında başka yeri etkilememişti. Genelde duyulmamış, siyasi gündem yaratmamıştı. 12 Eylül darbesi öncesinde gündem yaratan bu tür eylemler, artık siyasi gündemi pek etkilemiyordu. Bunda, her zaman bu tür çatışmaların yaşandığı sınır boylarında olmanın da etkisi vardı. Taktiği uygulama bakımından yine başa dönmüşlerdi. Oysa bu eylemlerle çıkış yapacaklar, gerillayı geliştireceklerdi. İşin daha kötüsü, şimdi nasıl çıkış yapılacağını da bilmiyordu. Mücadeleye atılım yaptıramamanın ağırlığı onu eziyor, Apo'ya verdiği sözü yerine getirememenin mahcubiyetini yaşıyordu. Daha başka ne yapılabilirdi? Bu minvalde günlerdir düşünüyor, bir çıkış yolu arıyor, ama bir türlü bulamıyordu.

O sırada, tek dolaşmasın diye kendisiyle birlikte hareket eden militanlardan Miran gelip muska gibi küçük bir kâğıt uzattı ona. Bu, bir nottu. Örgüt içinde başka iletişim imkânları olmadığından, kısa veya günlerce süren uzun mesafelerde haberleşmek için bir cep defteri sayfasına böyle notlar yazıyor, sonra bunu iyice katlayarak takriben bir muska büyüklüğüne getiriyor, üstüne de boş bir sayfa sarıp paketleyerek gidecek kişi veya kurumun adı yazılıyordu. Günlerce süren, akarsulara vurarak yapılan ve onu taşıyan kişinin aşırı terlemeleriyle geçen yolculuklarda nota zarar gelmesin ve kimse açıp okumasın diye küçük paketin üzerine defalarca cam bant sarılıp kapatılıyordu.

Abbas, notu, yanındaki küçük bıçakla açıp okuduğunda heyecanlandı. Not Fuat'tan geliyordu ve Lolan'a ulaştığını bildiriyordu. Sürece ilişkin Apo'nun yeni ve kapsamlı değerlendirmelerinin olduğunu belirtiyordu. Bunların bir kısmını yazılı hale getirmişti ve ekte gönderiyordu. İmkân olursa daha geniş olarak da sözlü anlatabileceğini ekliyordu.

Abbas hemen Apo'nun konuştuklarından tutulan notu okumaya başladı. Başta geçen yıl pratiğine dönük eleştiriler özetlenmişti; bunları okuyunca zaten moralsiz olan yüzü daha da büzüldü, ekşidi, asıldı; sonra aniden açıldı, rahatladı, yazıyı her okudukça bir tebessüm çehresini daha belirgin sardı. Notta esas olarak yeni süreçte yapılması gerekenlere ilişkin çok önemli pratik ve örgütsel perspektifler vardı. Notun yarıdan sonraki kısımlarını yeniden yeniden okudu, sonra başını kaldırıp karşıya baktı ve hafif bir tebessümle dudaklarını iyice birleştirip sıkıştırarak "Tamam, tamam, vay be!" dedi kendi kendine. Beş dakika kadar düşündü, bir şeyleri ölçüp tarttı ve sonunda aniden kalkıp "Sadık hazırlan, gidiyoruz!" dedi. Arkasından hiç beklemeden yola koyuldu, yolda Selim ile Ebubekir'e de notu okuyup, birlikte Lolan'ın yolunu tuttular.

***

Abbas, Lolan'a ulaştığı gibi "Hani nerede Fuat arkadaş?" dedi, belli bir heyecan ve coşkuyla. Acele Fuat'ın olduğu yere gitti. İkisi kucaklaştı, diğer herkes de birbiriyle merhabalaştı. Fuat, Fatma ile birlikte gelmişti. Önceden alanı tanıyıp yolları bildiği için, Apo onunla göndermişti Fatma'yı. Ayrıca Hozan Sefkan ve daha birçok militan gelmişti Lolan'a. Hepsiyle görüşüp hal-hatır sordular. Fuat, özellikle Fatma'nın gelişine ilişkin bilgiler verdi Abbas'a. Apo'nun söylediklerini anlatmaya başlayınca, "Bunların hepsini toplantıda konuşup karar alalım" dedi Abbas. Cuma'yı da görüp, bir yönetim toplantısı yapmaya karar verdiler. Kuzey'de bulunan yönetim üyelerini çağırsalar çok fazla zaman alırdı. O nedenle, hazır olanlarla toplantı yapıp, sonuçları Kuzey'e aktarmayı uygun gördüler. Hazır 6 üye (Abbas, Cuma, Fuat, Fatma, Selim ve Ebubekir) ile 16 Haziran 1984 günü yönetim toplantısını yapmak için yukarı Xinêre mıntıkasına gittiler.

İran sınırından gelen Xinêre suyu ile Şekîf'den gelen derenin birleştiği serin yerde militanlar yer yaparak küçük bir kamp kurmuşlardı. Fuat orada kalıyordu. Yönetim çınar ağaçlarının arasındaki düzlük yerde oturdu; yazın sıcağında kendini içeri kapatmak olmazdı zaten. Dışarıda kendilerini, yavaş yavaş yeni mevsimin elbisesini giyen doğaya bırakmışlardı.

Sevmişlerdi bu yeni yeri. Yukarılarda serin bahar havası ve canlılığı varken, aşağı taraflarda yazın sıcakları kavuruyordu etrafı. Burada artık kartlaşarak yenmez duruma gelmiş otlar, yukarı taraflarda taptaze idi. Militanlar, hem ihtiyaç olduğu için hem de damak tadı gereği bazen saatlerce yola vurarak gidip Şekîf'in üst taraflarından soryaz, gûhreşk, sîrik, rêvaz, kereng gibi otları toplayarak büyük torbalara koyup getiriyorlardı. Yaz olduğu için ılgıt ılgıt akan her iki akarsuyun serin esintisi

yüzlerine çarpıyordu. Kaldıkları yerde pek kaya, taş olmadığından genişçe bir battaniye getirip yere atmışlardı. Yaşam gustoları çıplak doğaydı onların, mecburiyetleri de. Kuzey taraflarındaki başı karlı vakur Şekîf Dağı, benzer biçimde güney yönünde yükselen başka bir dağla birlikte, toplantı sürecince, yüzyılların sömürgesi bir ülkenin kurtuluşu için ayağa kalkmış bu bir grup en üst yönetici insanın muhafızlığını üstlenmişti sanki. Onlar da sırtlarını bu heybetli ve kolay kolay aşılmaz sıradağlara vermenin rahatlığı içinde, yine de silahları baş uçlarında her an her şeye hazır bir vaziyette mücadeleleri açısından tarihi olarak gördükleri kararları almanın ruh hali içinde toplantılarına başlıyorlardı.

İlk sözü Fuat alıp, Apo'nun eleştiri ve perspektiflerini iletti:

"Arkadaş buradaki durumdan kaygılı. Şubat toplantısı gibi konferans değerinde bir toplantımız gerçekleşmesine rağmen, halen ülkede somut bir adımın atılmamasını ciddi biçimde eleştirmektedir. Silahlı eylemin mutlaka başlatılması gerektiğini altını çizerek belirtiyordu. 'Aksi taktirde hareketimiz düzlüğe çıkamayacaktır' diyordu. 'Acaba arkadaşlarımız silahlı mücadeleyi geliştirmede ikircikliler mi, ikna mı olmamışlar yoksa? Ya da güç mü getiremiyorlar? Bunlar bizi düşündürüyor. Ne olursa olsun, bu durumu aşmamızdan başka yol yok.'"

Fuat, Apo'nun yaşanan tıkanıklığa çare ürettiğini de belirterek, verdiği perspektifleri genişçe anlattı: "Arkadaş, örgütlenme ve eylem çalışmasının iki ayrı biçimde ele alınması gerektiğini belirtiyor: Birincisi, silahlı mücadeleyi başlıca işi olarak yürütecek savaş birliklerinin oluşturulması, ikincisi de halkla ilişkiler kuracak, kitle çalışması yapacak yerel birliklerin örgütlenmesi. 'Partinin örgütsel çalışmaları ile birlikte kitleler içinde propaganda ve ajitasyonu yürütecek örgütlenmelere ihtiyacımız vardır, silahlı mücadele, siyasal propaganda ve ajitasyonu yürütecek bir mücadeledir. Ama görevi sadece bununla sınırlı değildir. Düşmanla savaşacak ve onu alt edecek bir örgütlenmenin yaratılması da gerekmektedir' diyordu." Fuat, burada biraz duraksadı, düzgün Türkçesiyle yoldaşlarını ikna edici olması için vücut dilini de devreye koyarak samimi bir hava yaratıp, "Arkadaşlar ben söyleyeyim yani, Arkadaş çok umutluydu, 'Onlara öyle bir operasyon yapacağız ki, neye uğradıklarını şaşıracaklar!' diyordu coşkuyla." Apo'nun kendilerine olan bu güveni, oradakileri duygulandırmıştı.

Fuat bitirince, sözü Abbas aldı. Şubat toplantısının sonuçlarını aktaran konferans niteliğindeki Çiyayê Reş toplantısı hakkında bilgi verdi. Yapılan planlamayı ve görevlendirmeleri aktardı. Kuzey'e geçen gruplar hakkında bilgilendirmeler yaptı. Yine Çukurca, Uludere, Van ve Mardin'de yapılan eylemlerin sonuçlarını belirtti. Sonuçta, "Aslında planladıklarımızı tam yapamadık, ama bu yaptıklarımızın etkisi de 12 Eylül

öncesinde olduğu gibi gerçekleşmedi. Daha haziran ayında kendiliğindenci bir duruma düşmüştük ki, önümüzü Arkadaşın belirttikleri aydınlatıyor. Askeri birlikler örgütleyip, somut eylem planları yapmamız gerekiyor" diyerek, esasta sözlü bilgilendirme raporu mahiyetindeki konuşmasını tamamladı.

Ara verdiklerinde oradaki dut ağaçlarına bırakıyorlardı kendilerini. Bu hem toplantının yorgunluğunu üzerlerinden atmaya yardımcı oluyor hem de o temiz havada dutu ağacından yemenin zevki bir başka oluyordu. Kaldıkları yer meyve ağacı bakımından da zengindi. Dut ve ceviz ağaçlarının yanı sıra kışın habercisi alıç ağaçları da kırmızı ve sarı cins olarak bulundukları yere serpilmişti.

Dut ağacının yanına geldiklerinde Ebubekir çevik bir hareketle hemen üstüne çıktı. O sırada Abbas ağacın kenardaki yere yakın dallarının yanına gitti. Kendisini yukarıya doğru yükseltip ellerini uzatarak bir dalı tuttu ve aşağı çekti. Ardından gayet yavaş bir hareketle dutları koparmaya başladı. Sağ eliyle dalı tutmuşken, sol eliyle en olgunlaşmış dutları koparıp ağzına atıyordu. Dutun tadına doyulmuyordu. Parmak gibi kalın, uzun ve çok tatlıydı. Ballanmış sarı renkte ve yumuşaktı; dersin belki sade şerbetti. Ağıza aldığında adeta bal gibi akıp gidiyor, mide sabırsızlıkla hemen kendi içine çekiyordu. Bu sırada Ebubekir ağacın üstünde bir o dala bir bu dala elini atarak hızla sallıyor ve dut yağmuru aşağı iniyordu. Yerde epeyi biriken dutu Selim ile Fuat eğilip topluyorlardı. Tam o sırada Ebubekir tekrar dalları salladığından, başlarına, sırtlarına üst üste "Tap! Tap!" diye dutlar düşüyordu. Fatma ise, aristokrat havasıyla bir kenarda durmuştu; Abbas gibi boyu dallara yetişmiyordu, ama tenezzül edip yere de eğilmiyordu. Durumu fark eden Abbas, "Fatma arkadaş buraya gelebilir misin?" dedi. Fatma oraya gittiğinde, Abbas aceleyle iki avuç kadar dut koparıp ona verdi.

***

Yeni oturumda kafaları artık önemli ölçüde netleşmişti. Karşılıklı yarı sohbet biçimindeki tartışmalarla çok zorlanmadan somut kararlara ulaştılar. Öncelikle, Apo'nun da eleştirdiği ve gecikmiş olan, mücadelelerine çıkış yaptıracak etkili silahlı eylemler yapmada mutabık oldular. Bunun için, yedişer kişilik üçer mangadan üç savaş birliği kurmayı kararlaştırdılar. Bunlar silahlı propaganda birlikleri olarak adlandırılacak, esas eylem gücü olacaklardı. Her biri 22 kişilik bu üç silahlı propaganda birliğinin birinin adını "14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliği" koydular; bunun mücadele sahası Batı Botan olacaktı. Doğu Botan'ın hareket sahası olduğu diğerinin adı "18 Mayıs Silahlı Propaganda Birliği"ydi. Sonuncusu ise "21 Mart Silahlı Propaganda Birliği" adını taşıyordu ve

bunun sahası da Zagros idi. Daha çok Vietnam ulusal kurtuluş savaşının askeri örgütlenme tarzından ilham alarak oluşturdukları bu silahlı birliklerin birincisinin başına Agît'i komutan olarak kararlaştırdılar. İkincisinin komutanı Terzi Cemal, üçüncüsününki ise Gözlüklü Ali olacaktı.

"Arkadaşlar, eylemleri geliştirecek olan bu askeri birliklerimiz çeşitli çevreler tarafından 'İşte şiddet kullanıyorlar! Bunlar terörist!' şeklinde suçlanabilir. Bu suçlamanın muhatabı partimiz PKK'nin olmaması için, bu birliklerimizi askeri bir isim bularak ayrı bir örgüt olarak tanıtmamız lazım."

Abbas'ın bu düşüncesini hepsi haklı buldu ve bir süre isim üzerine tartıştıktan sonra, yine Vietnam Ulusal Kurtuluş Birlikleri ismini düşünerek "Hêzên Rizgarîya Kurdistan-Kürdistan Kurtuluş Birlikleri-HRK" adını koydular.

Bunlar "ana birlik"lerdi ve o sahanın genelinde hareket serbestileri vardı. Bir de eskiden beri hayata geçirmiş oldukları yerel birlikler sayı ve bileşimleri daha da artan biçimde varlığını sürdürecekti. Bunlar aynı o sahada kasaba ve kentlere göre örgütlenecek, hareket tarzları o bölgeyle sınırlı olacaktı. Bunlar ise, bulundukları yerde hem halk örgütlenmesini hedefleyen kitle çalışmasını yürütecek hem de aynı zamanda kendi çapında eylem gücü olacaktı.

Böylece yeni dönemin temel eylem gücü olacak HRK'nin kuruluşu için ilk adım atılmış oldu.

***

Toplantının öbür bir maddesi olan "cephe" konusunda ilk sözü Fuat aldıktan sonra, Abbas diğer üyelere söz hakkı verdi, ama bir süre beklemesine rağmen kimse konuşmadı. Ağzının içinde "Yine biz mi anlatalım ya!" dedi. Fatma ile Ebubekir, Abbas'ın bu tavrı karşısında, onun içine girdiği mecburiyeti çaresizce dile getirmesine hafiften muzipçe gülümsediler. Abbas onları görmedi bile. Kafasını eğmiş bir halde konuşmaya başladı:

"Bizim baştan beri bir cephe anlayışımız vardır, manifestoda cepheye yer verdik, hakeza "Kurdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi" olarak parti programında da. 12 Eylül Cuntasıyla sömürgecilik faşizmle birleşerek açık bir askeri faşist diktatörlük haline gelince, buna karşı direniş için cephe örgütlülüğü öne çıktı. Cephe, direnmek demekti, savaş cephesi anlamına geliyordu. Bundandır ki, o zaman iki boyutlu bir cephe çalışması yürütüldü. İlk önce, Kürdistani bir cephe oluşturmak için Arkadaş, YNK'nin de bilgisi dahilinde, Kuzeyli diğer Kürt örgütleriyle uzun süren tartışmalar, toplantılar yaptı. Ama diğer örgütler buna yanaşmayıp ipe un serdiler, PKK'nin geçmiş pratiğinden dolayı özeleştiri vermesini

dayattılar. Arkadaş buna öfkelendi: ‘Olmaz böyle şey! Biz sizden özeleştiri istiyor muyuz? Ayrı partiler olduğumuza göre görüşlerimiz ve pratiklerimiz de ayrı olacaktır elbette. Geçmişte olan buydu. Bu gerçek unutulmadan asgari müştereklerde ortak bir cephe kuralım diyoruz’ dedi. Sonunda onlar vazgeçmeyip kendilerini dayatınca biz mecburen bu tartışmalardan çekildik.”

“Diğer boyut olarak, Türk sol örgütleriyle cephe görüşmeleri oldu ve ‘82 baharında FKBDC (Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi) kuruldu. Diğeri anti sömürgeci cephe olurken, bu anti-faşist cephe oluyordu. Bununla amacımız, gerillanın Kürdistan’la birlikte Türkiye’de de cuntaya karşı gelişmesiydi. Türkiye’de kite zemini çok güçlüydü, cuntaya karşı hoşnutsuzluk çoktu. Bunun Kürdistan’da gelişecek mücadeleyle birleşmesi durumunda ‘83’ten itibaren Türkiye’de de adım adım gerilla gelişirdi. Ama Taner Akçam gibilerin Türk Solu için üstlendiği tasfiyeci rol sonucu FKBDC 82’nin sonunda esas olarak dağıldı.”

Kampta kalan militanlardan birinin toplantı yerine onlar için çay getirdiklerini görünce, Abbas konuşmasını bir yerde noktalayıp “Çay içelim, arkadaş getirmiş” dedi. Hem çayı soğutmak istemiyordu hem de getiren arkadaşın emeğine saygısızlık olmasın diye bunu yaptı. Odun ateşinde kala kala kapkara olmuş çaydanlıktan kırmızı şarap gibi çaylarını doldurdular. Daha buharı üstünden kalkan çay, dikkat etmeden aceleyle rahat bir şekilde ağzına götürdüğü için, Selim’in ağzını yaktı. Selim ani bir refleksle ağzındaki çayın hepsini “puffffff!” diye dışarı attı. Karmaşada elindeki çay bardağı döküldü ve bu sefer çorabın üzerinden ayağını yaktı. “Oy oy oy oh!” diye hızla yerinden fırlayarak ayakkabı ve çorabı soyup attı. Ayağı kıpkırmızı olmuştu. Ebubekir soğukkanlıca ayağına bakarak “Bir şey yok, yine de biraz diş macunu sür, yanık için iyidir” dedi.

Denileni yaptıktan sonra, hemen bir sigara sarıp ağzına götürdü. Hızlı hızlı, nerdeyse ara vermeden içip onu attı ve bir yenisini sardı. Onu da aynı şekilde hızlı hızlı içip bitirdi ve bir tane daha sardı. On tane sigarayı o arada üst üste içti. Bu konuda tanınan biriydi. Aşırı sigara içiyordu. Dudak tiryakisi olduğundan böyle çok içiyordu. Ağzından hiç sigara düşmüyordu, bu nedenle ona “Red Kit!” diyordu bazı militanlar. Zira Red Kit yüzü zayıf, kendi zayıf, burnu da onunkine benzer şekilde sivriydi. Ayağı öyle açık ve macun sürülmüş bir halde toplantıya başlamadan önce Abbas, “İstersen biraz uzun bir ara verelim ayağın için” dediyse de, beriki “Gerek yok, devam edelim” dedi. Abbas, kaza geçiren ayağına bakıp gülerek “Dikkatli ol Selim arkadaş, yoksa yatağa düşersin, herkes der ‘Kendisini yere attı’” dedi. Bu söz üzerine oradaki herkes aniden “Pığğ!” diye güldü.

"İşte Kürdistani cephe olmayınca, bu sefer 'Ulusal Kurtuluş Problemi ve Çözüm Yolu' kitabında arkadaş siyasi çizgiyi yeniden formüle etti. Madem örgütlerin ittifakı sağlanamıyor, o halde parti etrafında toplumsal sınıf ve kesimlerin ittifakından oluşan bir cephe örgütleme kararına ulaştık. Programı, arkadaşın değerlendirmelerinden Şam'daki evde 1982 yılında ben hazırladım. 2. Kongre kabul etti. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi Programı olarak Serxwebûn'da yayınlayıp halka çağrı yapıldı. Şimdi geriye kalan kurulduğunu kamuoyuna bir bildiri ile ilan edip bunun gerekli pratik-örgütsel zeminini yaratmaktır. Bence en iyisi, HRK'nin eylem temelinde ilanından bir ya da bir buçuk ay sonra, ülkede ve Avrupa'da cephenin de bildirisini dağıtıp ilan etmektir.

Elbette HRK kuruluşu temelinde Türk ordusuna karşı silahlı eylemi başlatmaya karar verdiğimizden, ona destek verecek kitle örgütlenmesini geliştirmemiz şarttır. Kitlelerin topyekûn bir direnişe çekilmesi isteminden yola çıkıyoruz, bunun için ulusal direniş cephesini kurmamız şart. Ama ilk adım atılmadan ikincisi başarı kazanamaz. Silahlı mücadele ilk adımdır, tüm kitleyi uyarıp mücadeleye çeker ve örgütler. Cephenin ilanına silahlı çalışma ile ulaşmak doğru olandır."

Abbas'ın bu konuşmasından hemen sonra Fuat tekrar söz aldı:

"Arkadaşın dedikleri bence uygundur. Sonbahar mevsimi eylem dönemi olacağından ilanın ekim ayında olması en uygunudur. Cephenin kolları olan çeşitli kitle örgütlenmelerinin yaratılması için merkezimizden hazırlıklar olmalıdır. İlana giderken kitlelerin kazanılması için silahlı propagandanın yetkince geliştirilmesi çok önemli."

Toplantı 18 Haziran öğlen sonrası artık bitişe doğru gidiyordu. Kürdistan dağlarının vazgeçilmezi meşe ağacı bu arazide de temel bitki örtüsüydü, ayrıca melengiç ağacı da vardı. Militanların sigara ağızlığı yapmada vazgeçilmezi olan akça ağaç da diyordu "Ben burdayım!" Ama Abbas'ın asıl dikkatini çeken, az ilerilerinde Xinêre suyunun kıyısında duran, kısa gövdeli, eğri-büğrü kalın dallı ve oldukça geniş, açık yeşil, sivri uçlu yaprakların sardığı geniş tepeli çınar ağacıydı. Sanki toplantı boyunca onları izleyen koca çınar, bu son anlarda "Ben birçok şeye şahit oldum, sizi de takip edeceğim, bakalım neler vereceksiniz bu hayata?" der gibiydi. Abbas, ona baktı ve gülümseyerek başını salladı.

Tartışmalardan sonra, cephenin bildirisini yazma görevi Fatma'ya verildi. Aynı zamanda, daha sonra hem HRK ve hem de cephe için birer amblemin hazırlanması kararlaştırıldı. Kendi içlerinde iş bölümü olarak, Abbas'ın yanında iki yardımcı ile birlikte bir koordine birimi oluşturuldu. Ayrıca, örgütlenme grubuna Selim, Cuma, Abbas, Sarı Cemal ve Hasan seçildi. Askeri komuta Êgîd, Ebubekir, Abbas ve Terzi Cemal

olurken, eğitim, yayın ve propaganda birimi ise Fuat, Cuma ve Fatma'dan oluştu.

Toplantı sona ermişti. Sonuçta Abbas, yeni kararların hayırlı olmasını ve herkese başarılar diledi. Diğerleri ayrılınca Abbas oturup, HRK'nin kuruluş bildirisini kaleme aldı. Zaten bu konularda uzmandı, sayısız bildiri ve diğer yazıları kaleme almıştı. Ama bu sefer ki başkaydı. Oldukça heyecanlandırmıştı onu. Var gücünü vererek etkili bir bildiri yazmaya kendini hasretti. Epeyi düşündü, sağa döndü, sola döndü, yoğunlaştı ve kalemi beyaz kâğıt üzerinde yavaş yavaş gidip gelmeye başladı:

"YURTSEVER KURDİSTAN HALKI!

"Faşist-sömürgeciliğin amaçları ve halkımız için öngördüğü gelecek açıktır: Sömürgeci kölelik altında ulus ve halk olarak yok etme; Kürdistan'ı ve Kürt halkını Türkiye'nin ve Türk ulusunun bir parçası haline getirme; insanlarımızı efendilerine hizmet eden köleler durumunda yaşatma! Bunu gerçekleştirebilmek için baskı, katliam, eritme, soykırım uygulamalarını vahşice geliştirme. Bütün bunlar son derece açık şeylerdir. Faşist-sömürgeci egemenlik altında halkımızın ulusal ve toplumsal geleceği tehlikededir. İnsanlarımız açlıkla tehdit edilmektedir. Kölelik, halkımızın kaderi haline getirilmek istenmektedir. Kürdistan'da insanca ve onurlu yaşamın olanağı kalmamıştır. Bugün, bu gidişe dur demek, kesin ve en önde gelen insanlık görevidir."

"Faşist teröre karşı direniş mücadelesini geliştirmek bugün kesin bir zorunluluk haline gelmiştir. Sürdürülen faşist-sömürgeci savaş ve katliam ortamında halkımızın silaha sarılmaktan ve silahlı mücadeleye başvurmaktan başka çıkar yolu kalmamıştır. İşte bu ortamda, faşist-sömürgeciliğe karşı halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluşunu sağlama, bağımsız ve özgür geleceğini yaratma mücadelesini silahlı yöntemle sürdürme amacıyla HÊZÊN RİZGARÎYA KURDİSTAN (HRK) (Kurdistan Kurtuluş Birliği) kurulmuştur."

"Yurtsever Kürdistan halkı! Faşist-sömürgeci zorbalara karşı çıkın, evlatlarınızın onlara hizmet etmesine ve faşist orduya katılmasına izin vermeyin! Kurtuluş Kuvvetlerine katılın ve destekleyin! Kurtuluş Kuvvetleriyle birlikte faşist-sömürgeci düşmanı yok etmeye ve yurdu kurtarmaya çalışın!

Erkeği ve kızıyla Kürdistanlı Genç! Faşist-sömürgeci zorbalığa karşı halk kurtuluş mücadelesine aktif olarak katıl! Faşist ordunun emrinde askere gitme, firar et, Kurtuluş Kuvvetlerine katıl! Kurtuluş Kuvvetleriyle birlikte düşmanı yok etmek ve yurdu kurtarmak için cesaretle savaş!

FAŞİST-SÖMÜRGECİ ZORBALARDAN VE UŞAKLARINDAN HESAP SORALIM!

PKK'NİN AYDINLATTIĞI KURTULUŞ YOLUNDA YILMADAN YÜRÜYELİM!"

Bildiri, herkes tarafından çok beğenilmişti. Lolan'da Peşmerge dergisinin hazırlanıp basım işleriyle uğraşan Sömürge Hasan'a verildi. Orada dergiyi bastıkları eski bir teksir makineleri vardı. Bildiriyi de Hasan bu makinede bastı. Takriben bir sandık büyüklüğündeki aletin kolunu Sömürge heyecanla çevirdi. İlk çıkan birkaç taneye baktı, güzeldi, düzgün çıkıyordu, mürekkep ayarı da tamdı. Sonra hemen işine devam etti. "Hırt hırt hırt hırt! Hırt hırt hırt hırt!" diye sevinç içinde kolu çevirdikçe çevirdi. O mutluluktan yorulmak nedir bilmiyordu, durmadan deliler gibi çeviriyor ve bildiriler peyderpey gün yüzüne çıkıyordu. Yanındaki militan baktı bırakmıyor, ama çok yorulup gücü tükenecek, kendisi gitti onun elinden aldı. Hasan, güzel hayallere daldığından, aniden uykudan uyanır gibi uyandı. Arkadaşına baktı boş gözlerle, sonra bilinci geri dönmüş gibi yorulmuş olduğunu fark etti ve kolu kendisine dostça gülümseyen arkadaşına bıraktı.

Sömürge Hasan, bu işlerde usta kesilmişti artık. Çok zayıf bünyesine rağmen zorlu dağ koşullarına iradesine yüklenerek ayak uydurmuş, hatta nerdeyse mucizevi bir şey olarak en iyi yol gidip en çok yük kaldıranlardan biri haline gelmişti. Günlük kaba pratik işlerin yanı sıra teknik-yazınsal konularda da eskiden beri ilgisi olup, bu sahaya geldiği ilk günden beri o tür işlerle gönüllü bir şekilde uğraşır olmuştu. Bunu raporunda şöyle dile getiriyordu:

"1.1.1981 tarihinde Doğu Kürdistan'a geçtim. Kendi sorumluluğumda bir grup arkadaşla, Bradost mıntıkasında kaldım. Partimizle ilişkilerimiz iki ay devam etti ve daha sonra kesildi, iki demokrat parti arasında çatışmalar başlayıncaya kadar orada kaldık. 1,5 yılı kapsayan bir süre içinde sınır boyları ve örgütlerle var olan ilişkilerimizi sürdürdük. Arapça programımızı çoğaltıp dağıttık; yine programımızı Farsça ve Kürtçe olarak bastık, elimize geçen bildirilerimizi Farsça ve Soranice'ye çevirerek geniş bir şekilde dağıtımlarını yaptık. Ve Parti haberlerimizi sürekli radyoda yayınlattık. Daha sonraları, Parti Merkezimizle ilişki sağladık. Alana arkadaşlar geldikten sonra, sorumlu arkadaşlarla beraber, örgütlerle yapılan toplantılarda bulundum. Arkadaşların gereksinmelerini karşılama, Kürtçe çeviri, bilgi alma, bilgi sunma vb. birçok şeyi yürütmekteyim."

Sömürge Hasan'la arkadaşı dönüşümlü bir şekilde durmadan çalıştı, yoruldular mola verdiler, yemek yediler yine çalıştılar ve üç bin bildiriyi bastılar.

Bildiri tamamdı, ama bir eksik vardı yine. HRK'nin kuruluşu ve eylem için afiş asmak da iyi bir propaganda etkisi yapacaktı. İyi ki o sırada Ozan Sefkan oradaydı. O da hemen çizim yeteneğini konuşturdu. Fazla imkânları yoktu, neyse onunla yapacaktı. Önce düşündü, ne yapsa iyiydi? Bunun için Abbas'la epeyi tartıştı, aydınlanmıştı hatırı sayılır ölçüde. Sonra iş üzerine oturdu ve kendinden emin, soğukkanlı bir şekilde A-3 kâğıdın üzerine kara kalem çizgilerini ustaca atmaya başladı. Başında kefiye ve Kürdi elbise giymiş bir savaşçı resmini çizdi. Kalaşnikofu omuzuna özellikle özenle çizip yerleştirdi; kütüklüğü de unutmadı. Uzun boylu, babayiğit bir Kürt savaşçısı ortaya çıkmıştı. Sonra onun arkasında bir açı gibi genişleyen başka savaşçılar çizdi ve bir silahlı partizan grubu ortaya çıktı. Kâğıdı şöyle bir uzaktan tutup baktı, ufak-tefek bazı eksiklikleri vardı, arkadaki bir partizanın silahını daha belirgin kılmalıydı, yine grubun arkasındaki dağdan indikleri yol az daha kıvrımlı olsa iyiydi, onları düzeltti, sonra tekrar eserine baktı: Tamamdı! Gülümseyerek sevinçle onu bir kenara indirdi. İkinci bir resim halk ile partizanları yaptı; partizanlar önde arkasında yaşlısı genci, çocuğu kadınıyla geniş bir halk kitlesi coşkulu bir şekilde geliyordu. Başka bir tanede, farklı partizan grupları dağların arasından geliyor, bir yerde birleşerek büyük bir birlik oluyorlardı. Sefkan, bu tür afişleri özenerek günlerce durmadan yaptı, onları basma imkanları yoktu, o nedenle emeğine yüklenmişti, yaptığı örnekleri çoğaltıyordu. Sonunda 35 tane afiş tamamlanmış oldu, onlara yetecek kadardı.

***

İki-üç hafta kadar sonra, Zap alanında ve daha sonra Şikefta Birindara olarak adlandırdıkları yerde tamamlayıcı toplantıyı yaptılar. Abbas, Ebubekir ve Selim, geniş bir gerilla grubuyla Lolan'dan gelmişti. Bildiri ve afişleri yanlarında getirmişlerdi. Ayrıca Şemdinli, Çukurca, Gever gibi yerlerde çalışma yürüten militan yapısını da çağırmış, toplam 50 kişi kadar olmuşlardı. Çukurca eyleminin komutanı Gözlüklü Ali, grubuyla birlikte oradaydı. İran'da tedavi gördükten sonra dönen Bedran da Abbaslarla Lolan'dan gelmişti.

Burada önce tüm militanlarla toplantı yapıp, sürecin gereği olarak mücadelenin geliştirilmesi üzerinde durdular. Gizliliğe çok önem veriyor, HRK'nin kuruluşunu arkadaşlarından gizli tutuyorlardı. Fakat herkes yeni bir şeylerin olacağını içinden düşünüyor, tahmin ediyordu. Bu kadar insan, yaz ortasında boşuna toplanmamıştı. Giderek herkesi merak sarıyor, ancak örgütsel gizlilik gereği kimse ne olacağını soramıyordu. "Aman olsun da biz de sonra öğrenelim" diyen bir tutumu daha doğru buluyordu.

Ardından daha somut kararlar aldıkları dar yönetim toplantısı yaptılar. Cuma, Fuat ve Fatma orada yoktu, ama yeni pratik yönetime katılmakta olan Gözlüklü Ali vardı. Bu toplantıda HRK'nin kuruluşu ve eylem planlayacakları Gözlüklü Ali'ye aktarıldı. Çukurca eylemcisi, anlatılanları duyunca gözle görülür düzeyde heyecanlandı. Önce her üç ana birliğin savaşçı bileşeni ağırlıkla oluşturuldu. (Kalan bazı üyeler yerinde tamamlanacaktı). Komuta düzeyinde Agît'in yardımcıları Erdal (askeri yardımcı) ve Tevfik (siyasi yardımcı) olurken, Gözlüklü Ali'ninki Maraşlı Ömer (Siske Ömer – askeri yardımcı) ile Arabanlı Cuma (Mahmut Bilici - siyasi yardımcı) oldu. Terzi Cemal'in yardımcıları ise Dersimli Kemal (siyasi yardımcı) ile Urfalı Mehmet (askeri yardımcı) idi.

Artık sorun nasıl bir eylem olacağına kalmıştı. O anda hepsinin kafasında Apo'nun söylemiş olduğu "Onlara öyle bir operasyon yapacağız ki…" sözleri vardı. Şemdinli grubu ilçenin krokisini çizip getirmiş, Gözlüklü Ali de bunu toplantı yerinde ortaya koymuştu. Ona bakarken, aniden Abbas, "Ya biz burayı basamaz mıyız, baskın yapsak nasıl olur?" diye sordu.

"He ya, hâkim olabilir miyiz ki?"

"Nüfusu ne kadar acaba?"

"Niye hâkim olmayalım, bence olur."

"Olur, evet evet, bence de!"

Böyle sohbet havasında bir süre tartıştılar. Birçok yönüyle ölçüp tarttılar. Derken tartışma sonucu oraya karar verdiler. Ama bir baskın yetmezdi, eylem etkili olmalı ve ses getirmeliydi. Biraz daha tartıştıktan sonra, yirmi ikişer kişilik takımlarının her birinin başka nereye güç getirebileceğini düşündüler. Üç birlikti, üç yer olmalıydı ve bunlar konum itibarıyla birbiriyle bir üçgen oluşturmalıydı. Neden? Kürdistan'da Zorün Rolü kitabında merkezi silahlı mücadele alanı olarak İran ile Suriye sınırları arasındaki Kuzey Kürdistan toprakları belirlenmişti. Burası Botan-Zagros hattı oluyordu; yani Hakkâri-Siirt-Van üçgen sahası. Öyleyse eylemleri de burada olmalıydı. Zira Şemdinli bir uçtu, devlet ve basın gündem yapmayıp gizli tutarsa diğer alanlar buradaki eylemi duymayabilirdi. Abbas konuştu:

"Arkadaşlar diğer yerleri de öyle seçmeliyiz ki, bu merkez alanımızın tümünde eylemleri duyuracak yerler olmalı, bu üç yer öyle bir üçgen oluşturmalı. Biz eylemi yaptığımızda düşman radyoya vermedi, dünyaya da duyurmadı, ama ağırlık merkezi olarak sahaya öyle uygun dağılmış yerler seçelim ki, her bir yerde halk eylemi kendi içinde duyursun, böylece tüm saha duymuş olsun."

Bunun üzerine söz konusu alandaki diğer ilçelerin tümünü tartıştılar. Hem bir birlikle baskın yapacak kadar küçük olacak hem de hedef

alanda uygun dağılım oluşturacak ilçe aradılar. Siirt ve Van hattındaki en küçük ilçeler de Eruh ile Çatak'tı.

"Acaba Eruh olamaz mı?" dedi biri.

"Evet olabilir, Çatak da olabilir" dedi bir diğeri.

Eruh ile Çatak'ın durumunu da tartıştılar. Haklarındaki bilgileri gözden geçirdiler. Sonunda diğer yerler olarak da Eruh ve Çatak üzerinde mutabık olup kararlaştırdılar. Bunlar söz konusu sahada bir üçgen oluşturuyordu: Tepe noktası Çatak ve alt sağ-sol köşeleri Şemdinli ile Eruh olan bir üçgen. Böylece basın haberi vermezse de halk kendi içinde çevre bölgelere duyurabilirdi. Örneğin, Cizre Şemdinli'dekini duymasa da Eruh'takini duyardı; Çukurca da Çatak'takini duymazsa bile komşu kaza Şemdinli'dekini duyardı. Ayrıca Eruh Siirt'in, Çatak Van'ın, Şemdinli de Hakkâri'nin ilçesiydi; üç ilçe üç vilayet anlamına geliyordu.

Sonra baskın eyleminin içeriğini tartıştılar. Her baskın kendi içinde kompleks bir eylem olacaktı. İlçe aniden basılıp tutulacak ve bu esnada düşman karakolları basılıp vurulacak, devlet kurumlarına el konacak, silah depoları soyulacak, caddeler tutulup bildiriler dağıtılacak, kazaya afişler asılacak, kahvelere girilecek… Yani her baskın, kendi içinde 5-6 kalem eylemden oluşacaktı. Kapsamlı eylem planlaması hemen hemen ortaya çıkmıştı. Sadece eylemin tarihi kalmıştı. Bu, çok uygun bir zaman olmalıydı. Bu küçük bir grup yönetimin hepsi kafasını önüne eğip bir süre öyle düşündüler. Abbas, sarı ve dalgalı saçlarını kaşıyor, Ebubekir sağ eliyle siyah ve düz saçlarını önden arkaya doğru yarıp götürüyor, Gözlüklü Ali hafiften dudaklarını dişleyip düşünüyordu. Öyle ki herkesin aklında tutabileceği bir tarih olmalıydı. Zira gizlilik açısından bu tür şeyleri yazmıyorlardı, akıllarına kaydediyorlardı. Şaşırmamak için de akılda tutulabilecek belirgin bir tarihin olması gerekirdi. Abbas, Çatak ve Eruh tarafına yürüyerek kaç günde gidilebileceğini, yine tahminen bu alandaki güçlerle ilişkinin ne kadar zamanda kurulabileceğini sordu. Bilenler cevap verdiler. Ortalama bir hafta, on günlük yoldu. Bir hafta da alanlardaki güçleri bulmak için gerekliydi. En az bir o kadar da hazırlık için lazımdı. Sonunda ortalama tarih ortaya atıldı:

"15 Ağustos nasıl olur?"

"15 Ağustos mu?"

"Evet. Daha erken yetişmez; ta Eruh, Çatak'a gidip haber verilecek, hazırlık yapılacak. Ağustos sonu da geç olur."

"Yine de yetişir mi ki o zamana kadar, bir ay bile yok, birliklerin yerine ulaşması, keşif yapma ve diğer teknik hazırlıklar?"

"Kendimizi sıkarız yetişir, daha fazla ertelemeyelim eylemi, zaten yeterince ertelendi."

"Tamam olabilir."

"Olsun evet."

"15 Ağustos, iyi tabi, Kürt kültürel geleneğinde bir yeri de var."

"Nasıl?"

"Kürtler 'de eskiden beri yılda iki sefer tüm aşiretin ortak yemeği olur. İlki, bahara girişle birlikte, artık kıştan çıkıp yaşam açısından daha güzel bir mevsime girildiği için, Botan'da mesela, tüm aşiret üyeleri toplanıp ortak yemek yer; bu bir nevi yeni mevsimin gelişini kutlama, onu karşılamadır. Bir de aynısı 15 Ağustosta yapılır, ki o zaman da artık bunaltıcı sıcaklar yerini rüzgâra ve serin havaya bırakmaktadır, yani yazın sonu, sonbaharın başlangıcıdır. İşte o zaman, tüm aşiret kendi merkezi köylerinde kocaman sofrasını açıyor ve aşiret üyelerinden her aile kendi imkânına göre evinde yemek yapıp bu sofraya getiriyor. Bu köylere genellikle "zêw" denir. Zêw, Kürtçe 'de "karnaval", "anma töreni" demektir. Ortak yemek de böyle bir şeydir zaten. Mesela, Gabar'da Zêwê köyü Welati aşiretinin ortak sofra yeridir, yine Cizre alanında ise bu köy "Zêwkê" dir; Mem aşireti orada toplanıyormuş. Şimdi de mesela Welatî aşiretinin ileri gelenleri Zêwê köyünde, Mem aşiretinin büyükleri, ağaları da Zêwkê köyünde oturuyor… O Kürt yöresinin buharı üstünde türlü türlü etli aşları, kendi tarlalarında yetişen sebzenin çok değişik yemekleri, süt ve yoğurttan Kürt kadınlarının maharetini sergileyen türlü türlü çorbalar, ayranlar, hakeza kendi emekleri olan meyveler, üzüm, şeftali, elma, armutlar….upuzun sofrayı bir taraftan enfes kokulara boğarken, bir taraftan da rengârenk eder hale getirir. Yok yoktur sofrada! Bu sofrada herkes kendi imkânına göre yapıp getirmiştir, ama yerken herkes ortak yer: Fakirler zengin yemeği, zenginler de fakir yemeği yer. Bir öğünlük de olsa sınıf farkı ortadan kalkar, herkes eşit olur. Yemek yapma imkânı hiç olmayanlar da gelir yer; hatta sofraya gelmeyenlerin evine götürülür yemekler. Bu bir aşiret komünalitesidir, ama kadınların yerinin orada olmaması feodal toplumun bir ayıbıdır. Kadınlar yemekten sonra gelirler kap-kacaklarını götürmeye. Onlar kendi kaplarını tanıyorlardır. Birbirine karışmaması için herkes önceden kendi kabına bir işaret atar: üç çizgi, tek çizgi, delik açma gibi. Kaplar birbirine karıştığında da kadınlar tam bir dürüstlük içinde o kabın sahibini bulmasını sağlar. Bu yemekler Botan'da giderek aşiret düzeyinden köy çerçevesine indi."

"Güzel bir gelenek, o zaman eylem tarihimiz daha bir anlam kazandı."

"Aynen."

Yapacakları ilk eylemin yeri, zamanı ve kapsamı belli olmuş, karar haline gelmişti. 15 Ağustos akşamı Şemdinli, Eruh ve Çatak'ı basacaklar, bir dizi eylem yapacaklardı. Peki sonrasında ne olacaktı? İlk eylem bir başlangıçtı, ancak her şey bir günlük eylemle sonuçlanmazdı. "Acaba

bu eylemler üzerine düşmanın tepkisi ne olur?" diye sordu Abbas. Genel çapta değil, özellikle yerel düzeyde ve askeri tepkisinin nasıl olacağını anlamaya çalışıyordu. Yine sınır ötesi operasyona mı girişirdi? Alana serpiştirilmiş on, on beş kişilik küçük karakolları vardı; bunları ne yaparlardı? Bu minvalde tartışmayı ve toplantıyı sürdürdüler.

"Hemen sınır ötesi operasyon yapamazlar" dedi biri.

"Bence de. Yapmaları için onların da karar almaları, hazırlık yapmaları gerekir" dedi bir diğeri.

"Bence küçük karakolları hemen merkezi yerlerde toplayıp büyük karakollar haline getirirler" dedi bir başkası.

"Katılıyorum. Yoksa mevcut karakolları koruyamazlar" diye karşılık verdi bir diğeri.

Böylece tartışmalar sürüp gitti. Abbas hem tartışmaya katılıyor ve sorular soruyordu, hem de belirtilenleri can kulağıyla dinliyordu. Sonuçta planı genişletmeyi içeren şeyler söyledi: "O zaman, her birlik ilk eylemden sonra düşmanı izlesin, eğer düşman küçük karakolları toplamaya yönelirse daha kaçmalarına izin vermeden peş peşe bu tür karakollara yönelik eylemler yapsın. Fırsatı değerlendirelim yani. İlk eylem sonrasındaki günlere yaklaşımımız da böyle olsun. Bunu 15 Kasım'a kadar böyle sürdürelim. Planımız böyle üç aylık olsun. Ondan sonra zaten kış gelir ve eylem imkânı azalır. Birlikleri uygun üslendirip bahar hazırlığı yaparız. Biz de kış başında bir araya gelip yönetim olarak pratiği değerlendiririz."

Bu belirtilenler üzerine bir müddet düşündüler. Herkes kendine göre hesap yapıyordu. Sesli düşünenler, kısa sorular soranlar da oldu. Sonunda genelde uygun görüldü, herkes katılınca da karar haline geldi. Böylece hem 15 Ağustos günü yapılacak eylemler planlanmış, hem de üç aylık bir savaş planı oluşturulmuş oldu. 15 Kasım'dan sonra yapacaklarını, üslenme, toplantı ve benzeri şeyleri de somutlaştırdılar. Çünkü şimdiden belirlemezlerse bir daha söz konusu zamanda irtibat kurmaları mümkün değildi, bu tür konularda yazışmak ise tehlikeliydi, her şeyi sözlü halletmeliydiler.

Yönetim, özellikle eylemin yeri ve tarihi noktasında ve üç aylık planlama çerçevesinde son derece gizlilik kurallarına göre hareket etti. Çünkü okudukları kitaplardan öğrenmişlerdi ki, gizlilik zafer için en başta gelen hususlardandı. Onlar da buna bağlı kaldılar. Ayrıca koca Türk devletine karşı tarihi bir savaşı başlatacak, etkili eylemler yapacaklardı. Bu bir ilkti. 12 Eylül öncesinde kendilerinin de Türk ordusunu doğrudan hedef alan herhangi bir girişimleri yoktu. Apocular, daha yeni tarih sahnesine çıktıkları bir süreçte öyle bir şeyi yapmanın imhalarını

getirebileceğini iyi bildiklerinden, buna asla girişmediler. Ama şimdi durum değişikti, artık hazırlıklı bir Kürt direnişine girişiyorlardı. Ve Kürtler için dünyada bundan daha tehlikeli bir şey yoktu. Böyle bir kalkış sadece ölümle sonuçlanacaktı, ara yer yoktu: Ya senin ya da düşmanının ölümü! Hepsi bunu biliyordu ve gönüllü bir biçimde ölüme yatırmışlardı kendilerini. Hepsi geçmiş Kürt isyanlarındaki iç ihanetleri de biliyordu. İşte bu nedenlerle oldukça sorumlu davranıp gizlilik kuralına tam uyuyorlardı.

15 Ağustos tarihini ve eylemin o üç yere baskın tarzında olacağını, uzamış sakalları ve yanı başlarında kayaya dayandırılmış silahlarıyla bu dört kişiden başka kimse bilmiyordu. Lolan'da kalan diğer yönetim üyeleri olarak Cuma, Fatma ve Fuat da bilmiyordu. Sadece burada olan Abbas, Selim, Ebubekir ve Gözlüklü Ali biliyordu. Onlar da bunu çok gizli olduğundan yazılı kayda geçirip hiçbir belge-talimat hazırlamadılar, hiçbir kişiye söylemediler, hiçbir işaret bırakmadılar ona ilişkin. Yazıya geçirmeyecekleri için, biraz da akılda kalsın diye ay ortası gibi bir tarih belirlenmişti. Bu son iki toplantıda genel şeyler dışında somut hiçbir şeyi tutanağa geçirmemişlerdi aslında, ama bu eylemin tarihi ve yeri ile şekli konusunu, hepsinden farklı olarak, adeta bir bedende göğüs kafesinde içinde korunan kalp gibi gizleyip muhafaza ettiler. Öyle ki, hiç var olmamış bir gerçek gibi, kendi içlerinde kendilerine bile tekrar etmekten kaçındılar bu sırrı, zamanı geldiğinde çıkarıp değerlendirecekleri bir hazine olarak ruhlarının en sağlam köşesine atıp sakladılar. Adeta hiçbir ispatı olmayan tanrı gibiydi bu bilgi. En büyük sır, tanrı değil miydi ki? Ve tanrı, en büyük sır olduğu için yaratmıyor muydu bütün bir hayatı? Onlar için de bu sır yaratacaktı hayallerini; öyleyse sırrı, var oluşu sağlayan kalp gibi iyi korumalıydılar. Kürt halkı olarak asırlardan sonra artık var olmak istiyorlardı onlar da.

Bunun içindir ki bu sırrı gerçek yapmak üzere dördü kendi arasında iş bölümü yaptılar. Gözlüklü Ali zaten 21 Mart Silahlı Propaganda Birliğinin başında Şemdinli eyleminin komutanı olarak görevlendirilmişti. Bu birliğin hazırlık çalışmalarına Abbas da katılacaktı. Ebubekir Çatak, Selim ise Eruh eylem talimatını iletmek üzere birer grupla yola çıkacaktı. Ebubekir bir grupla yola çıkarken, Abbas, Ebubekir'i izbe bir köşeye çekip yavaşça "Dikkatli gidin, Terzi Cemal'i mutlaka bul ve onun kendisine eylemin tarihini ve yeri ile şeklini söyle. Sakın başka kimse duymasın ha! Onu da iyice tembihle ne herhangi bir yerde yazsın ne kimseye söylesin ne de şüphelenilecek bir imada bulunsun. Her şeyi gizlilik kurallarına uygun olarak yapsın. İhtiyaç olursa sen de katıl. Sonra da Botan genelindeki eylemlerin gelişmesine katkıda bulun" dedi. Aynı şekilde Selim de Botan'da Agît'e malzemelerle birlikte haberi götürdü.

Abbas da Şemdinli'ye doğru yola çıktı. Bedeni hafiflemişti. Onun sevdiği bir söz olarak ruhunu kurtarmıştı hiç olmazsa; kendisi üstüne düşeni yapmıştı. Gerisi pratiğe kalmıştı. Özellikle Apo'ya karşı mahcup değildi artık.

***

Temmuz gelmiş, yaz sıcağı her alana çökmüştü. Vadi derinlikleri sıcaktan kavrulurken, tepeler ve zozanlar nispeten serindi. Yine de yaşanabilir en güzel toprak parçası Botan'dı. Gerilla kâh sıcağın ezasını çekiyor, kâh tepe ve zozanların sefasını yaşıyordu. Günler birbirini kovalayıp geçiyordu.

Bir gün Bestlerin Mergûmar ormanlarında Agît, Şiyar ve Musa ile Hacı ve Ferhan'ı yanına çağırdı. Yazın kavurucu sıcağından korunmak için, pınarın başında büyük bir kayanın düz ve kahverengi damarlı gri yüzeyinin gölgeliğinde oturdular. Herkes tamam olunca komutan konuşmaya başladı:

"Arkadaşlar, bir eylemi acilen gerçekleştirmemiz lazım. Nîreh köyünde Hisênê Ehmed var, Şahan arkadaşları köyde ihbar edip yakalatan işbirlikçi-muhbir, onu ölümle cezalandırmamız lazım. Bizim en başta ihaneti affetmememiz lazım, yoksa mücadelemizde sonuç alamayız. Bilirsiniz meşhur bir atasözü vardır: 'Kurmê darê ne ji darê be, zewala darê çênabe!' Partimiz PKK de en baştan bu konuya çok önem vermiş ve '80 öncesinde başta Hilvan'da Süleymanlar, Siverekte Bucaklar, Batman'da Ramanlar olmak üzere, içteki işbirlikçi ve hainleri "Ajanlaşmış Yapı, Kurum ve Kişilere Karşı Mücadele" taktiğiyle etkisizleştirme yolunu seçmiş, çok önemli sonuçlar da almıştır. Bizzat parti içinde çıkan Şahin Dönmez gibi hainleri de affetmemiştir. Şimdi de biz silahlı mücadeleye başlarken, hain ve işbirlikçileri affetmemeyi kendimize ilke haline getirmeliyiz. Birincisi, o hain cezasız kalmaması gerektiği için bu böyledir. Hele hele doğrudan arkadaşlarımıza yönelenleri asla cezasız bırakmamalıyız. Kendi varlığını korumayan bir hareket ölü doğmuş demektir. Ve yoldaşının intikamını almayan bir devrimci de o sıfatı hak etmemiş demektir. İkincisi, eğer biz baştan bu ihanetin önünü cezalandırmalarla almazsak, bu eğilim yayılma emaresi gösterir ki sonra karşımıza dev gibi bir hainler ordusu çıkar. Caydırıcılık etkeni gereği de bunu yapmalıyız. Dersîm'den de meşhur ihanetçiler çıkmıştır, değil mi Şiyar arkadaş?"

"Doğrudur heval, Rayber haini kendi yakını olmasına rağmen Dersîm direnişinin önderlerinden ve seçkin Kürt aydını Alişer ile eşi Zarife'nin kafasını komplo ile kesip düşmana götürmüştür. Gerçekten de asıl düşmandan önce içteki hain ve işbirlikçilerin hedeflenmesi gerekir.

Bu konuda bir film halen aklımda, yanlış hatırlamıyorsam şöyleydi: İspanya iç savaşında yenilgiden sonra Fransa'ya kaçan bir direnişçi, sınırda İspanyol komutan için pusu kurup onu suikastla öldürmek isterken o sırada yanında haini görüyor. Mavzerle atış yaptığından ilk kurşunu kime sıkarsa o ölür, o arada diğeri kurtulur. Direnişçi, epeyi muhakeme ediyor hangisini vurayım diye. Kolay karar veremiyor. Komutan önemli birisi, ama hain de hain işte affedilmez. Suikastçı sonunda hainde karar kılıyor ve komutanı bırakıp onu vuruyor. Film beni çok etkilemişti.

"Evet, bence doğru bir seçim yapmış direnişçi. Burada bir haksızlığı da düzeltmek istiyorum. Halkımız için bazı kendini bilmezler 'Qewmê kewê' diyor. Keklik soyu demekle ihanet kavmi vurgusu yapılıyor, biliyorsunuz. İyi eğitilmiş, yani iyi öten 'çatı kekliği' kafesin içinde arazide uygun bir yere konur. O öttükçe diğer keklikler kanarak yanına gelir. Kendi türündendir ya. Bunun üzerine meseller de anlatılmıştır. Derler ki, bir gün tebdil-i kıyafet bir padişah kuş pazarında dolaşırken, satılık diğer kekliklerin içinde bir kekliğin çok pahalı etiketini görür.

'Bu, niye bu kadar pahalı?' diye sorduğunda şu karşılığı alır:

'Bu, keklik özel yetiştirilmiş, çok iyi öter, o nedenle de avlanırken biri bu güzel sese kanarak yanına gelir, o zaman da avcı tarafından avlanırlar.'

Bunun üzerine, padişah o pahalı kekliği alır, ama hemen oracıkta kafasını kopartır. Satıcı buna anlam veremez ve der ki:

'Niye öldürdün ama o kadar maharetli bir kekliği?'

Padişah o zaman şu yanıtı verir:

'Kendi soyuna ihanet edenin sonu ölüm olmalıdır.'

Tabi ki, böyle bir olayın hayvanlar üzerinde verilmesi doğru değil. Hayvan insan değil ki bilinci olsun. Ama meselin ders veren yanı var: Hainler affedilmemelidir! Ve şu da var meselde: İhanetin de bir fiyatı var. İhanet derinleştikçe ücreti artar; onun cezası da artmalıdır bu büyümeye göre.

İşte, Kürt halkına keklik soyu demek asla kabul edilmemelidir. Her halkta olduğu gibi içinden Harpagoslar, İdris-i Bitlisiler, Rayberler, Şahin Dönmezler çıkmıştır, ama Kürt halkı onurlu ve kahraman bir halktır. Her ağaçta çürük meyve olur, lakin bu, o ağacın görkem ve verimini gölgeleyemez."

Şiyarlar bu sohbetin verdiği heyecanla da silahlarını yağlayıp ateşli bir kararlılık ve sabırsızlıkla hedefe doğru yola düştüler. Ferhan, şarjörünün iki tanesini alt taraflarından, biraz birbirinin üstüne gelecek şekilde koli bandıyla sıkıca birbirine ekledi ve öyle kalaşnikoftaki yuvasına yerleştirdi. Şarjör değiştirme böylece daha kolay olacaktı: Hemen silaha takılı şarjörü çıkarıp çevirerek diğer baştakini takacaktı.

Ruhlarında intikam rüzgarları esiyordu. Doğrudan kendilerine yönelik ilk ihanet ve ilk intikamdı bu. Agît'in listesindeki işbirlikçi-ajanlara yönelik seri eylemler görevi bu time verilmişti. Örgüt tarafından onure edildiği düşüncesinde olduklarından, aynı zamanda bir gururu taşıyordu o rüzgarlar. Eylemleri sırayla yapacaklardı. "Tam bana göre! İyice yüreğimi soğuturum bu hainlerin üzerinde" diye hayaller kuruyordu Musa. Şiyar, "Ya başaracağız ya da öleceğiz, ara yol yok! Bu ilkler cezalandırılmazsa, ihanetin önünü alamayız sonra" diye içinden geçirdi, Agît'in konuşmalarını hatırlayarak. Ölüm artık onlardan biri olmuştu. Yürekleri hem bir mermer gibi sert hem de bir anneninki gibi yumuşaktı. Sertti, çünkü muhbir, büyük suç işlemişti; yumuşaktı, zira yoldaşlarının acısını tam da orada hissediyorlardı.

Bestler'den çıkıp Hêzil suyuna vurarak diğer tarafa geçtikten sonra koca Kela Memê dağını zorlukla aşıp Uluedere'nin Nîreh köyünün yakınlarına geldiler. Bu uzun ve yorucu yolculuktan sonra, önce hedef hakkında istihbari bilgi topladılar; sonra da gece saat 9'da eve yaklaştılar ve hiç durmadan ayın solgun ve soğuk ışığıyla karışmış alaca karanlıkta kuş tüyü adımlarla ilerleyip tam önünde durdular. Hepsi, tüfeklerinin mandalını çok yavaşça aşağıya doğru kaydırarak sessizce silahların emniyetini açtılar. Hacı bilmeden silahın ayar mandalını en son tekli yuvaya oturturken "Şakk!" diye ses çıkartınca, Şiyar "Ne oluyor, her şeyi berbat edeceksin!" gibisinden gözlerinin akını ay ışığına iyice açarak ona çok öfkeli bir bakış fırlattı. Beriki, "Tamam, tamam valla anladım, bir sefer oldu, bir daha dikkat ederim" dercesine başını sallayıp utandığından bir süre kaldırmadı. Kararlaştırdıkları üzere, Ferhan ile Hacı dışarıda koruyucu olarak kaldı. Ferhan "Ben arkayı alıyorum" diyerek, aceleyle yerde yığılmış kuru odunların üzerinden çevik bir şekilde atlayıp giderken, Hacı da Kürt köylüsünün geleneksel tarzı olarak taş ve toprak harçtan basit bir şekilde yapılmış, üstü toprak evin ön tarafında saçağın altındaki köşeye karanlıkta yerleşip eli tetikte sessizce beklemeye başladı.

Muhbir, evde misafirleriyle 5 kişilik bir cemaat olarak sohbet etmekteydi. Pencereden baktıklarında gördüler ki, duvarları beyaz badanalı odanın içi sigara dumanıyla dolmuş, ikisi o yılki tahıl ekimi üzerine konuşurken, diğer ikisi de "Benim koyunlar seninkinden daha iyi," "Yok benimkiler iyi!" tarzında bir tartışmaya girmişti. Bir kişi de sigara dumanından ötürü "öhhhüüü!! öhhhüüü!!" diye öksürüyordu. Şiyar, çoğu zaman yaptığı gibi, oldukça yıpranmış olan beyaz zemin üzerinde küçük ve siyah desenlerin bir boyuna bir enine birbirine çatılmış halde yan yana sıralar halinde dizili kefiyesini başına oturttu ve her iki yandaki uçları kaldırıp tersinden başına dolayıp arkada sıkı bir biçimde bağladı,

sonra iyice başına oturması için eliyle kefiyenin sağına soluna "Tap! Tap" diye vurdu.

Sonra Şiyar, kalaşnikofu elinde çapraz tutmuş bir halde, uzun ayağının tabanıyla odanın tahta ve tenekeden yapılma derme-çatma denebilecek kapısına var gücüyle vurdu. Kapı "Şrakkk!" diye ince sürgüsünden sökülerek ardına kadar açıldı. Odadakiler ayağa fırlamaya fırsat bulmadan Şiyar ve arkasından gelen Musa,

"Kıpırdamayın yerinizden, oturun, oturun!" diye bağırdı. Herkes sarmış halde olduğu yerde kaldı. Muhbiri tanıyorlardı, sol tarafta kapıya yakın bir yerde, eski bir kumaştan kırmızı yüzlü, içine makas ağzı küçük kumaş, pamuk ve yün parçaları karışık bir şekilde doldurulmuş döşekte oturuyordu. Şiyar silahı ona doğrultup,

"Sen bizimle gel, biraz konuşacağız" dedi. Adam onlara, sıkıştırılmış bir kedininki gibi ürken ama hırçın gözlerle sabit bir şekilde bakıyordu. Şiyar tekrar sert bir şekilde,

"Kalk haydi!" dedi. Yine sesini çıkarmadı ve sadece öyle baktı. Şiyar bu sefer üstüne yürüyüp bağırdı:

"Kalk ulan, kalk yürü, diyorum." Muhbir bu sefer konuştu:

"Niye ama, neden?

"Sen biliyorsun, kalk!"

"Ben bilmiyorum, beni götürüp ne yapacaksınız, gelmiyorum, gelmem!"

O ara Musa çevik bir hareketle muhbirin üzerine atıldığı gibi yakasından tutup,

"Kalk yürü sana diyoruz, konuşacağız işte seninle, yürü!" diyerek çekip odadan çıkarmak istedi. Fakat adam ayaklarını yere dayayıp direndi, gitmedi. Musa, bir elde silah, diğer elle onu çekip götürmek istiyor, o aynı ekşi surat ve ürkek ama hırçın bakışlarla sabit bir şekilde onlara bakıp gitmemekte direniyordu.

Musa ve Şiyar muhbirle böyle uğraşırken, tam o sırada Şiyarın arka tarafına düşmüş olan köylülerden biri tam karşısında oturan arkadaşına kaş göz işaretleri yaptı, o da başını sallayarak onayladı. Ve beriki aniden yerinden kalkıp Şiyar'ın üstüne atılarak onu tutmak istedi ki, militan son anda arkadaki hareketliliği fark edip yerinden henüz kalkmakta olan köylüye dönüp kuvvetli bir tekme vurdu. Köylü yuvarlanıp bir metre öteye düştü. Buna daha da öfkelenen militanlar her üç köylüye de silahların dipçiğiyle vurarak odanın sağ dip köşesine topladı. Bu sırada Musa ne kadar uğraştıysa adamı çıkartamamıştı. Şiyar baktı olmuyor, zaman kaybetmek iyi olmayacaktı, işi orada bitirmeye karar verdiler.

Muhbire bakarak, “Peki, sen gelmiyorsun, o zaman biz gelelim” dedi. Adamın üzerine yürüdü. Bu sırada Musa diğerlerinin tepesinde tetikte duruyordu. Adam, olacakları hissetti. Tüm ruhunu bir ürperme sardı. Yüzü daha da sapsarı oldu, vücudu titremeye başladı. O anda hayatı düşündü: Daha Uludere’deki komutanın vereceği ödül ile iyi bir kızıl öküz ile iki besili koyun alacaktı. İyi iş yapmıştı onlara. Komutan demişti çocuğunun da okumasında yardımcı oluruz. Çocuğunu okutacak, belki avukat da yapacaktı. Aniden aklı eşine düştü, iyi kadındı, ne zaman “Kız gel hele, canım istiyor” dese sessizce gelip koynuna giriyor, yok demiyordu. Ama koynundayken çoğu zaman hiç oynaşmıyor, adam işini bitirince sessizce giyinip gidiyor ya da sırtını dönüp uyuyordu, iyi kadındı ama… Bütün bunları düşündü, sonra mezarı hayal etti. Kara toprağa bir odun parçası gibi onu gömecekler ve birkaç ayda kurtlara yem olup, çürüyüp kendisinden geriye hiçbir şey kalmayacaktı. Eşi, çocukları, evi, hayvanları ne olacak, kimlere kalacaktı; onu da hiçbir zaman bilmeyecekti. Bu düşünceler içindeyken aniden çocuklar gibi gözyaşı döküp bağıra bağıra ağlamaya başladı.

“Elinizi, ayağınızı öpeyim, beni öldürmeyin, çocuklarım var, bir bok yedim, vallahi bir daha yapmam, kulunuz köleniz olayım” deyip, kendisini Şiyar’ın ayaklarına öpmek için attı. Şiyar ayağını hızla geriye çekince yüzü “Küüüt!” diye sertçe yere çarptı. Yüzü gözü hep kan olmuştu. Şiyar onu yerinde durdurdu, ama adam “Aauuuuuhhhh! Aauuuuuhhhh!” diye yerde böğürerek ağlıyor, durmuyordu. Yüzü tanınmaz haldeydi. Kan, sümük, gözyaşı birbirine karışmış, tuhaf bir kokteyl ve tablo oluşturmuştu.

Şiyar daha fazla beklemedi, “Sen halkına ve partimiz PKK’ye ihanet eden bir ajan-muhbirsin! Senin yüzünden 3 arkadaşımız şimdi zindanlarda çürüyor ve işkencelerde ölümün altında. Bu suçundan dolayı, devrimimiz tarafından hakkında ölüm kararı verilmiştir. Yaşasın Kürdistan! Yaşasın PKK! Yaşasın Devrimci İntikam Hareketimiz! Kahrolsun Türk Sömürgeciliği! Bütün hainler ve ajan-muhbirlere ölüm!” deyip, kalaşnikofuyla adamı taradı. Muhbir kanlar içinde yere serildi. Kafası yerde, boğazından hırıltı şeklinde sesler geliyordu. Kan sızmış, cesedin etrafında yeri koyu kıvamda kırmızı bir sıvı kaplamaya başlamıştı. Bu sırada Musa cebinden bir miktar birbirine sarılıp top haline getirilmiş kâğıt ve demir para çıkardı, cezalandırılan muhbirin ağzına koydu. Bu, o ihaneti yapan kişi paraya iyice doysun gibi sembolik bir anlam taşırdı.

İşlerini bitirince, her iki militan aceleyle çıkıp dışardaki arkadaşlarını da alarak hiç durmadan tekrar geldikleri yola düştüler. Nefes nefese Kela Memê Dağı’nı çıkarak yorgunluktan mecburen o gece orada yatıp, iyice dinlendikten sonra ertesi akşam tekrar yollarına devam ettiler.

Yolda bir tanıdık yurtsever köylüyü görünce, ona eylemi söylediler. Adam önce inanamadı, sonra ikna olunca yerinde duramadı, aniden fırlayıp vaveylalar içinde her dört militanı da rastgele "març! març!" diye öpüp durdu. Ve sonra "Aiiyyyyy! "Aiiyyyyy!" diye sevincinden çocuklar gibi acayip vaveylalar ata ata ellerini iki yana açıp ortada kendi kendine dönüp oynamaya başladı. Bir taraftan da "Elleriniz yeşil olsun! Elleriniz yeşil olsun! O namussuzu öldürdünüz sonunda demek!" deyip duruyordu. Şiyar bu manzarayı görünce göğsü kabardı, iyi bir şey yapmış olmanın gururunu derinden yaşadı. Sonra adam onlara bir ziyafet sözü verdi ve oradan ayrıldılar.

Mergûmar ormanlarına ulaştıklarında olumlu habere tüm arkadaşları sevinip onu iyi bir ziyafetle kutladılar. Agît, her dört militanı başarılarından dolayı kutladı. Ve oturup eylem üzerine Abbas'a bir not yazmaya başladı. Nihayet Çiyayê Reş toplantısında alınan eylem kararlarına kısmi olarak cevap vermişlerdi, belli ki bu Abbas'ın da duymak isteyeceği bir haberdi. Şiyar'a da Serxwebûn gazetesi için eylem üzerine bir yazı yazmasını söyledi; bu güzel haberi uğruna mücadele ettikleri halk da duymalıydı.

Daha sonra eylem militanlar ve çevre halkı arasında duyulduğunda herkese bir moral kaynağı oldu. Özellikle, Apoculara yönelik bir suçun cezasız kalmayacağı ve ağır bir biçimde cezalandırılacağı yönünde bir düşünce oluşturdu. Halktan kişiler kendi içinde eylemi biraz da üstüne ekleyerek yayıyorlardı:

"Valla bunlar asla affetmez, intikamlarını mutlaka alıyorlar. Bir de çok acımasızlar. Parayı silahın namlusuyla dürte dürte Hisênê Ehmed'in boğazına, boğazından karnına sokmuşlar. Bunlar nasıl adam ya!"

"Diyorlar 20 kişi gelmiş, tüm köyü tutmuşlar."

"He ya, bir havan topuda karşı tepede kurup köye bir-iki tane atmışlar."

"Muhbirin yanında 7 kişi daha varmış, toplantı yapıyorlarmış, onları da beraber götürmüşler dağa, sonra vicdanlı taraflarına rast gelmiş bırakmışlar."

Eylem halkta belli bir etki yapmıştı, militanlara güven ve sempatileri artmıştı. Ama bu hem sınırlı bir etkiydi hem de dar bölgesel ve geçici kalacak bir şeydi nihayetinde. Halk halen doğrudan işgalci orduya yönelik ciddi silahlı kalkışmanın bekleyişi içindeydi.

Agît, infaz ekibine yeni görevler verdi. Bu sefer, yörede PKK aleyhine çalışıp onların adına pis işler yaparak adlarını kötüye çıkarmaya çalışan birisinin üstüne gideceklerdi.

Eylemin yapıldığı köye ise sonrasında Uludere yüzbaşısı gelip ahaliyle toplantı yapmıştı. Bir işbirlikçi-muhbirlerinin etkisizleştirilmesi çok

zorlarına gitmişti. Genç yüzbaşı bir taraftan, "Onu iyi koruyamadık, bizim de sorumluluğumuz var" diye içinden hayıflanırken, bir yandan da "Ama ben açığa çıkabileceğini, çıksa bile bunların onu öldürebileceğini tahmin etmedim ki!" diyordu. 40 kadar askerle aniden ertesi sabah köyü basmışlardı. Hemen üçer üçer köyün tüm etrafındaki stratejik noktaları tutmuşlardı. 57'lik bir topu da tam köyün karşısında bir yere konumlandırdı komutan. Ve kalabalık bir asker grubuyla bir saldırı düzeninde köye girdiler. Yüzbaşı askerlerin başında ve tabancası elinde hızlı hızlı yürüyordu. Askerlerin hepsi koyu yeşil, üzerleri fileli miğfer takmıştı; hepsinin elinde ise oldukça yıpranmış, artık her taraftan beyaz beyaz demiri ortaya çıkmış G-3'ler vardı. Hem korkularından hem de gösteriş olsun diye bunu yapmışlardı. Köye girdikleri gibi bazıları hızla köşe başlarını tutup mevzilendi. Köylüler ise, bu ani baskından çok korkmuş, ne olduğunu anlamadan evlerine kapanmıştı. Yüzbaşı askerleri göndererek köyün tüm erkeklerini meydana topladı ve bir tercüman yanına alarak onlara PKK aleyhinde konuşmalar yaptıktan sonra, şapkasını eline alıp iki avucu içinde ezip büke büke otoriter bir ses tonuyla asıl söylemek istediğini dedi:

"İşte, bundan ötürü köyünüzü onlara karşı bizzat sizin korumanız lazım. Silahlarınız vardır, çıkartın onları, olmayana muhtarın denetiminde olacak şekilde bir-iki tane biz de verebiliriz. Böyle silahlanarak onlara karşı köyünüzü koruyun, geldiler mi hiç çekinmeden ve sormadan vurun! Korkmayın ben arkanızdayım, kimse size bir şey yapamaz. Yoksa onlar gelir ve Hüseyin gibi hepinizi tek tek evinizde öldürürler."

Komutanın bu planına kimse olumlu cevap vermedi, ne kadar ısrar ettiyse de umduğunu bulamadı. Daha o konuşurken oradakiler kendi içinde fısıldaşıyordu:

"He, biz niye onlara düşmanlık yapalım ki, Hisên hak etmişti, vurdular, yoksa niye bize bir şey yapmıyorlar."

"He he, sen onu koruyabildin de bizi de ateşe atacaksın, de git işine ya!"

Halk böyle konuşur ve Şiyarlar da yeni görevlerini gerçekleştirmek için uğraşırken, eylem bilgisini vermek için Agit de Hasan ve Sarı Cemal ile görüşmeye gitti. Uzun süredir görüşememişlerdi. Alan yönetimi olarak çalışmaları değerlendiren kısa bir toplantı da yaparlardı.

Agit, aradığı arkadaşlarını Omyanus köyü yakınlarında buldu. Ormanda uygun gölgelik bir yere oturdular. Muhbir Hüseyin'in vurulduğunu duyunca Hasan çok sevindi. "İşte bu!" dedi. Eylemin nasıl yapıldığını tekrar tekrar anlattırdı Agit'e. Sonra çalışmaları değerlendiren bir toplantı yaptılar. Herkes yaptığı çalışmaların durumu hakkında bilgi verdi. Bir tür rapor mahiyetinde sözlü bilgilendirmeydi bu. Geçen yıla

göre çalışmalarda çok büyük bir ilerleme vardı. Fakat bunu örgüte dönüştürmek gerekiyordu. Bunun için de düşmanın etkisini kıracak eylemler gerekiyordu.

Toplantı sonunda bu minvalde sohbet ederken, çok fazla yoğunlaştığından olacak ki, gayri ihtiyari bir biçimde Agit, "Ah bir de şu Uludere, Beytüşşebap gibi yerleri basabilsek!" dedi. Bunu duyan ve arkadaşının yoğunlaşma düzeyini gören Hasan, hazır cevap olarak bir anda, "Merak etme Agit arkadaş, bir gün gelir onlar da olur, hatta çok daha büyükleri de!" dedi.

Onikinci Bölüm

"Heval, ne zaman silahları konuşturacaksınız? Bu iş silah olmadan olmaz. Büyüklerimiz de demiş ya, 'Zêr zana, zor zana, devê tufengê mor zana!'"

"Biraz sabredin, o dediğiniz doğru, biz de şimdi silahlı mücadele için hazırlık yapıyoruz zaten."

Selim'in soruyu soran köylülere bu cevabı vermesiyle ortam bir anda soğudu. Soruyu soran yüzünü diğer tarafa çevirerek kendi kız çocuğuna, "Annen ne hazırlamış arkadaşlar için?" dedi. Diğer köylüler ev sahibinin konuyu değiştirdiğini görünce her biri bıyık altından gülerek ilgisiz şeylerle uğraşmaya başladılar. Biri iş olsun diye parmağını uzatıp önündeki halı motifleri üzerinde daireler çizerken, diğer biri "Heval Agît, siz hiç ailenizi özlemiyor musunuz?" diye ilk aklına gelen şeyi konuştu. Sohbet ortamının bir anda dağılması karşısında şaşıran Selim, ne kadar toparlamaya çalıştıysa da başaramadı. Zira köylüler en can alıcı şey olarak gördükleri bu soruları hep militanlardan sormuşlar, onlar da hep benzer cevabı vermişlerdi. Oysa şimdi halk farklı bir cevap almak istiyordu.

Bu tablo karşısında Selim öfkesinden her zamanki gibi sigara üstüne sigara içmeye başladı. İyi ki dudak tiryakisiydi, bu kadar sigara içmesi ona zarar vermiyordu. Agît de köylülere hak verdi. İki yıl kadar bir süredir halka propaganda yapıyor kendilerini tanıtıyorlardı. Halk bir süre, geçmişte KUK, Kawa, Ala Rizgarî gibi örgütlerin alanda kendilerini

devrimci gösterip hiçbir şey yapmadığı, hatta bazı örneklerde görüldüğü gibi para biriktirmek peşine düştükleri, hatta köylülerin kadınlarına göz dikerek bazı ahlak dışı çabalarda bulundukları için, "Bunlar da onlar gibidir!" düşüncesiyle kendilerine güvenmemişti. Ama onlar bundan umutsuzluğa kapılmayıp ısrarlı çalışmalarını yoğunlaştırmış ve sonuçta kendilerinin "farklı" olduğuna inandırmışlardı. Köylüler artık onlara kuşkuyla bakmayıp bir şeyler yapacaklarına inanıyordu. Militanları "bizimkiler" diye anıyor ve "Heval!" diye hitap ediyordu. Kendileri de hiçbir kan bağı yakınları olmayan bu insanlara epeyi alışmışlardı. Günlerce yolda, karda-kışta, aç-susuz dolaştıkları halde, sonrasında bu ailelerden birine gelip sıcak bir ilgiyle karşılanıp konuşmaları samimiyetle dinlenince her şeyi unutup çocuklar gibi seviniyorlardı. İşte şimdi köylüler onlara inanıyordu, ama işi silaha dökmedikleri için umutsuzlardı. Artık mutlaka bir şeyler yapılmalıydı!

Agît bu düşünceler içinde Selim'e kederli ve öfkeli bir şekilde baktı; gözleri, üflenen birer köz parçası gibi kıvılcım saçıyordu. Sonra o acımasız bakışların yerine şefkat krallığı tahtını kurdu. Arkadaşına biraz da acıyarak baktı. O da iyi niyetiyle bir şeyler yapmak istiyordu, ama gücü o kadar işte. Yine de affedemedi onu. "Gücü yetmiyorsa o zaman çekilsin bir tarafa, niye hem yapamıyor hem de bırakmıyor başkaları yapsın ki?" dedi kendi kendine. Sonra yine gözleri parladı, ağzı iki yana doğru hafifçe açılıp yanaklarını yükseltti. Sakinleşti: "Bu sefer böyle kalabalık ve direk Abbas arkadaşın yanından geldiğine göre bir şeyler olacak herhalde" dedi içinden. Gece geç saatlerde köydeki evlere dağılmış olan grubu artık gitmek için topladıklarında evde sohbet ettikleri kişilerin gözleri aniden açıldı. Sevinçle hayret aynı göz bebeğinde dolaşıyordu. Birbirlerine fısıltıyla, "Bu sefer bir şey olacak artık" diyorlardı. "Ben biliyordum bunlarda iş var ya! Baksana ne kadar adam toplamışlar!" diyordu bir başkası.

Tüm grup hızla Pervari'nin -Herekol Dağı'nın doğu tarafından dibinde yer alan- Omyanus köyünden çıkarak az ilerideki meşe ağaçlarının adeta koyun koyuna yükseldiği karanlık ormana daldı. Ne ayak sesleri çıkıyordu ne de herhangi bir ışık ellerinde vardı. Ormanın derinliklerine doğru birbirlerinin karartılarını odur ki seçerek peş peşe yol aldılar. En önde gruba öncülük eden Bedran'ın gözleri, zifiri karanlıkla bütünleşmiş esmer yüzünde siyah bir kurdunki gibi ışık saçıp yolu buluyordu. Bir süre gittikten sonra öncü durdu, herkes aynı anda olduğu yere çakıldı, hiç kimseden ses çıkmıyordu, bir süre öyle kaldılar, ayakta peş peşe dizilmiş ölüler sessizliğindeydiler. Sonra Agît hızla ilk yarıdaki yerinden sıyrılıp Bedran'ın yanına gitti; Bedran fısıltıyla "Burası iyi" dedi. Agît

baktı oraya, küçük ve elips şeklinde bir düzlüktü. "Evet, burası iyi" dedi ve geriye doğru "Burada kalacağız arkadaşlar!" dedi.

Omyanus ile Şırnak'ın Xirbikê Beste köyleri arasındaki alan bir yıldan fazla bir süredir Agît'in kendisine üs olarak seçtiği alandı. Bestler'in bu mıntıkası Pervari, Beytüşşebap ve Şırnak sınırlarının kesiştiği yerdi. İç kesim ve ormanlık olması, hakeza buradaki köylülerin koyu yurtseverlikleri, Agît'in burayı üs olarak seçmesinde etken olmuştu. Hêzil boyundaki Bacrît-Girekê köyleri de onun en güvendiği üs yerleriydi. Her buralara geldiğinde tasasız bir biçimde kendisini dinlenmenin kollarına atıyordu.

Sabah Agît'in ilk işi Selim ile konuşmak oldu. Selim bir taraftan yine sigara içiyor, bir taraftan da heyecanlı bir şekilde akıcı denebilecek bir üslupla anlatıyordu:

"Fuat arkadaşın gelişiyle ani toplantı yaptık. HRK'nin kuruluşunu ve ilk kapsamlı eylemleri gerçekleştirmeyi kararlaştırdık. Ebubekir, Terzi Cemal'e bunu haber vermek için yola düştü; ben de size. Talimatlar, bildiri ve afişler hepsi yanımdadır. Bir toplantıyla hızla durumu yapıya açıklayıp harekete geçmeliyiz, zaman az. Zaten eylemin yeri ve zamanını şimdiden dememek lazım arkadaşlara, son anda açıklarız onu."

Agît, arkadaşından bu sözleri duyar duymaz, kalbi daha hızlı bir şekilde atmaya başladı. Kolay kolay heyecanlanmazdı, ama bu, dört yıldır beklediği bir umudun güvercin ayaklarıyla tam önüne inişiydi. Onca yıldır o ülke senin bu ülke benim diyerek dolaşıp gece-gündüz, ölüm-yaşam demeden taban teptikleri, çıplak yüreklerini avuçlarına alarak ateş hattı gibi sınırlara vurdukları, uğruna İsrail kurşunlarına hedef olup hapishanelerine girdikleri, Kürdistan'ın karlı dağlarında, hırçın sularında hayatlarını hiçe sayıp gerektiğinde gül yaprağı gibi döküldükleri ve artık nerdeyse inancını tümden yitirmiş kendi insanlarını ikna edebilmek için yedi yaşındaki bir çocuk saflığıyla onlara saatlerce, günlerce anlattıkları o gün gelmişti artık. Sevincinden donup kalmıştı ama, bir çocuğun kendisini anne kucağına bırakışı gibi o anın huzur dolu kollarına bıraktı. Sadece sakin bir şekilde,

"İyi ama çok geç bu, daha erken de olabilirdi" dedi. Selim ani bir savunma refleksiyle cevap vermek istediyse de onun için önemi yoktu artık bunun. Arkadaşının sözünü kesip "O zaman vakit geçirmeden harekete geçelim!" dedi. Kanı tekrar kaynamıştı, yapacakları çıkışın hayaliyle damarlarını patlatıp dışarı fırlamak ister gibiydi. "Hareket" denince hep böyle oluyordu, yüreğindeki kan baskı yapıp onu yerinde duramaz bir ruh haline sokuyordu. Artık o andan sonra durmak bilmiyordu; yapılması gereken ne ise, hiçbir başka düşünce ve kaygıya izin vermeden onun üzerine yürüyordu. Sonucu ne olacaktı? Bedelleri neydi? Artık

bunları düşünmüyor, tartışmıyor ve konuşulmasına izin vermiyordu. Zira yapılması gereken ortaya çıkmıştı artık, öyleyse sadece fazla uzatmadan onun nasıl hayata geçirileceğini gerçekçi bir biçimde planlayıp yola düşmekti yapılması gereken. O, "Bir eylemi tartıştıkça onu gerçekleştirmeme kararına ulaşırsın!" kuralına inanıyordu. Çünkü, biliyordu ki ölüm ve hayati tehlike olayı insanın en zayıf olduğu noktasıdır, eylemi tartıştıkça da bu noktaya doğru sürüklenirsin.

***

Tarih 25 Temmuz 1984'ü gösteriyordu. Agît, hemen kaldıkları yerde, eylem sonrası lazım olur diye bazı depolar yapmak için kimi militanları görevlendirdi. Bir küçük grup da ayırıp zaman geçmesin diye Eruh'un keşfi için gönderdi. Son olarak Selim'le birlikte komutanı olduğu 14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliği'nde yer alacak militanları karma bileşimden (Orada kendileri zaten belli sayıda vardılar, Selim'le birlikte gelenlerle kalabalık bir grup oluşmuştu) belirleyip bir araya getirerek üç grup halinde onlarla birlikte Herekol Dağı'na vurdu. Bu dağı aşıp Şırnak-Eruh karayoluna inecek ve orayı da keserek Çırav Dağı'na gidecekti.

Grup, Herekol'un zirvelerine çıktıkça zozanların bahar havası önlerine seriliyordu. Bütün canlılıklarıyla ayakta duran yeşil otlar bu bambaşka dünyadan hoş geldin ediyordu onlara. Hele gece salına salına esen rüzgâr, ta uzaklardan kâh gövdesi tüylü ve yaprakları oval şeklinde olan su nanesinin o ferahlatıcı kokusunu, kâh kekiğin mis gibi kokusunu, kâh sıcak yerleri seven anasonun ağır ama hoş kokusunu taşıyıp getirdiğinde, eylem karinesiyle sevince gark olmuş ruhları daha da bir esriyordu. Duru gökyüzünde kıpır kıpır eden yıldızlar, masmavi bir çarşafa takılmış beyaz kelebekler gibiydiler. Çarşafı biraz silkeleseydin hepsi militanların üzerine dökülecekti sanki.

Oldukça yorucu, herkesi kan-ter içinde bırakan uzun bir yolculuktan sonra Çiraw Dağı'na ulaştılar. Burada kendilerini bekleyen arkadaşlarının kamp yerinde her biri rastgele bir gölgeliğe çekildi; yüksek bir yer olmasına rağmen Ağustos güneşi her tarafı iyice ısıtmıştı zira. Güneşin doğrudan vuran sıcaklığı yetmezmiş gibi, sabahtan beri kucağında oynaştığı koca koca kayaların ısısı da bir fazladan etrafı esiri haline getirmişti.

"Arkadaşlar, burada biraz dinlenin, sonra başka bir noktaya geçeceğiz" dedi Agît militanlara.

Epeyi bir süreden beri "nokta" deyimi literatürlerine girmişti artık. Daha çok, geçici kaldıkları ya da dinlendikleri yerler için bu kavramı kullanıyorlardı, ama kalıcı niteliği taşıyabilen küçük kamp yerleri için de

kullanılıyordu. “Kamp” deyimini daha çok büyük kalıcı yerler için kullanıyorlardı.

Sabah erkenden hepsi kalktı. Güneş beyaz-sarımtırak güleç yüzünü göğün penceresinden göstermişti, ama henüz sıcak nefesiyle militanları ısıtacak bir halde değildi. Ayrı ayrı ama birbirine yakınlaşmış olan her üç grup da mutat bir şey olarak çevreden kuru ve ince dalları toplayıp birer ateş yaktı. Ateşin etrafına toplanmış bir taraftan alevlerin keyfini çıkarırken, aynı zamanda her tarafı kapkara büyükçe çaydanlıklarında su kaynatıyorlardı. Her ucundan bir militanın ateşin üstünde tuttukları bir değneğe geçirilmiş çaydanlıktaki su kaynayınca, demleyip yer sofrasına oturdular. Köyden getirdikleri tandır ekmeği ile yörede “jajî” dedikleri çökeleğe benzer otlu peynir ile iştahla kahvaltılarını yaptıktan sonra vakit geçirmeden toplantılarına başladılar.

Agît ile birlikte iki kişilik divanda Selim açılışı yaptıktan sonra örgütün merkez komite kararı olarak HRK’nin kurulduğunu açıkladı. Arkasından bildiriyi okuması için Bedran’ı divana çağırdılar. Oradaki herkes iyice heyecana kapılmıştı. Bu yeni doğuş tümünün gençlik hayallerine toplu bir cevap gibiydi. Bedran ağır ağır divana doğru ilerlerken, her zamanki mütevazı ve sade hali üstündeydi. Gülümsüyordu. Belliydi ki bu onurlu göreve layık görülmenin sevincini yaşıyordu. Agîtlerin yanına ulaştığında kâğıdı eline aldı ve bütün dikkat ve yeteneğini ayaklandırarak ilk kelimeleri dudaklarından aşağı büyük bir gümbürtüyle düşürdü:

“YURTSEVER KÜRDİSTAN HALKI!

Yüzyıllardan beri yabancı egemenler, işgalci ve sömürgeciler yurdumuzu egemenlikleri altına almak ve halkımızı köleleştirmek için çalıştılar…..”

Daha ilk andan, Bedran’ın ağzından çıkan her söz militanların yüreklerine şiddetle çarparak heyecanlarını iki katına çıkardı. Hem büyük bir sevinci yaşıyorlardı hem de böyle önemli bir ana şahitlik etmenin ve bu anın yapı ustalarının bizzat kendileri olmanın ağırlığı altında sorumluluğun o yakıcı alevini yüreklerinde hissediyorlardı. Tarihte ilk defa Kürtlerin ulusal bir ordusu kuruluyordu; ve bunun heyecanını yürek kaldırabilecek gibi değildi. Onlar bunun bilincindeydiler, bunun için yıllardır çılgınlar gibi “imkânsız”la sonunun ne olacağı bilinmez bir “ölüm oyunu”na girmişlerdi ve şimdi kor halindeki kılıç törenle ellerine veriliyordu. Onlar dağlı bir halktılar, yıllarca, yüzyıllarca dağları sayesinde var olup medeniyetin acımasız pençesinden kendilerini koruyarak bugüne ulaşmışlardı ve şimdi yine dağlarının kucağında “son savaş”ı verecek olan bir kurtuluş ordusunu yaratıyorlardı. Bu hayallerle her bir mili-

tan o andan ve mekândan çok farklı yerlere gitmişti, bildirinin her cümlesi başlarında bir altın tacı saniye saniye örüyor ve her biri kendilerine ait sıcak bir ülkede görkemli tahtlarına tebessümle oturuyorlardı o anda.

Bedran, okudukça coşuyor, coştukça üslubuyla coşturuyordu. Elindeki tarihi belgeden fışkıran kelimeler, Çiraw'ın sert ve sıcak kayalarına çarparak, suya atılan bir taşın yarattığı çemberler gibi genişleyip, Herekola, Cûdî'ye, Cîlo'ya, Bagok'a ulaşıyor ve herkesin ruhuna bu müjdeyi üflüyordu sanki. Güneşin sarı ve kırmızısı doğanın yeşilini alarak gökyüzünün mavi özgürlük atlasında Kürt'ün renklerini çiziyordu adeta. Dalgalar halinde yayılan bu Kürt renkleri Agirî'ye, Dersim dağlarına ve Amed zirvelerine kadar ulaşıp çoluğu çocuğuyla, kadını ve erkeğiyle bütün kesimlerin emek ve yeteneğini artık zamanı gelmiş olan özgürlük savaşının saflarında ipek ipliklerle örüyor ve tüm Kürt coğrafyasına bir oya naifliğinde nakış nakış mevzi işliyordu sanki.

Bedran,

"FAŞİST-SÖMÜRGECİ ZORBALARDAN VE UŞAKLARINDAN HESAP SORALIM!

PKK'NİN AYDINLATTIĞI KURTULUŞ YOLUNDA YILMADAN YÜRÜYELİM!

KÜRDİSTAN KURTULUŞ BİRLİĞİNE KATILALIM VE ONU DESTEKLİYELİM!" diye bildirinin son cümlelerini daha etkili bir şekilde vurgularla okurken, yaşanacak bütün Kürdistanî savaşları adeta o anda yaşamış gibi bir ruh hali ve enerji sarfıyla bakışlarını kağıdın üstünden arkadaşlarına doğru kaldırdığında, Agît hızla yerinden fırlayıp ayağa kalktı. Onu takip eden tüm arkadaşları da tam bir asker disiplini ve sertliğiyle ayağa kalkarak hepsi birlikte,

"Yaşasın PKK!

Yaşasın HRK!

Yaşasın Kürdistan!"

sloganlarını hançerelerinden çıkan son sesle attılar. O anda o bir avuç inançlı insanın sesi Çirav Dağı'nı bir deprem gibi salladı adeta. Bu depremin fay hatları oradan bütün bir Kürt coğrafyasına doğru yol almaya başlamıştı bile. Bu, onların rüyası ve amacıydı. Slogandan sonra, avuç içlerini patlatırcasına şiddetli alkışları dakikalarca çalarak sevinçlerini taçlandırıyorlardı.

Ertesi gün erkenden yine jajî'nin kral olduğu kahvaltı sofrasından sonra tekrar toplantı düzenine geçtiler. Bu sefer Agît, "Silahlı Propaganda Birlikleri Yönetmeliği"ni okumak için ayağa kalktı. Resmi bir duruş takındı. Ağzı kapalı halde kısık sesli üçlü seri bir öksürükle boğazını temizledikten sonra, altın varaklar değerinde elinde dikkatli ve özenle tuttuğu teksir kağıtlarının ilk sayfasını okumaya başladı:

“I. Bölüm: Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi için çağrı:

Tarihin her dönemindeki sömürgeci egemenler, halkımızı baskı ve sömürü altında tutmuşlar, her türlü değerimizi gasp ve talan etmişler; böyle bir tarihi miras üzerinde yükselen çağımız sömürgecileri ise, onun ulus ve halk olarak varlığına kastetmeyi amaçlamışlardır.”

Agît, yazıyı şevkle okuyor ve okudukça kendisini akışa daha çok kaptırarak jest ve mimiklerle sözlere can veriyordu sanki. Militanlar ise onu can kulağıyla dinliyor, sevdikleri bu insanı hayranlıkla izliyorlardı. Anlaşılmayan yerler sorulduğunda Agît onları kavratıcı bir şekilde izah ediyor, sorulara cevap veriyordu.

Okuma bittiğinde herkesin kafası iyice aydınlanmıştı. Yönetmelik askeri birliklerin amaç ve görevleri, örgütsel yapısı, hareket tarzı, iç işleyişi ve halkla ilişkiler gibi konulara açıklık getirmişti. Silahlı propaganda birliği, üç gruptan oluşan bir takım düzeyindeydi. Bu durumda Agit, silahlı propaganda takımının komutanı oluyordu.

Belgenin okunmasını bitirdikten sonra Komutan, herkesin gözünün içine içine baktı. Manidar ve keskin bakışları tüm militanların gözbebeklerinden süzülüp yüreklerini fethetti. Agît o yüreklerde bir ayna gibi o anda köpüren mutluluğu ve kabına sığmayan bir yürekliliği gördü. Şaşırmamıştı. Yine de usul gereği de olsa herkese otoriter bir ses tonuyla sordu:

“Arkadaşlar, yönetmelik her savaşçı için bağlayıcıdır. Onu bir bütün olarak kabul edip, gereklerini yerine getirmeye hazır olanlar el kaldırsın!”

O anda herkesin eli yüksek bir “rapp!” sesi çıkararak aynı anda havaya kalktı. Takım Komutanı, bu tablo karşısında duygulandı. Bütün ellerin yukarıda kenetlendiğini ve göğe doğru uzanıp güneşi kocaman bir avuç içine aldığını gördü. Ve o an içinden “Güneş Ülkesi’nin çalınan güneşini tekrar yerine getireceğiz!” dedi.

Arkasından, Takım Komutanı yine aynı askeri tonda bir sesle “Tüm arkadaşlar ayağa kalksın!” dedi. Herkes, ne için olduğunu anlamasa da, “Komutanın emri düşünmeden ve tartışılmadan yerine getirilir!” kuralı aklında olarak aynı askeri düzen ve sertlikte aynı anda ayağa kalktı.

“Herkes, yönetmeliği kabul edip onayladığına göre şimdi de yönetmeliğin yemin metnini okuyup resmen HRK üyesi olmak için gerekli sözleşmeyi yerine getirmiş olacağız.”

Agît, bu açıklamayı yaptıktan sonra yemin metnini eline aldığında, heyecanın doruğuna ulaştı; nefesi kesik kesik çıkmaya başladı, gözleri o anki yüksek kendine güven ve huzurla parladı (Bu amaca ulaşılmış ol-

manın sağladığı ikna iledir ki, içindeki, gecikmenin verdiği onu yiyip bitiren rahatsızlık fırtınası dinmişti zira şu an.), arkasından oldukça yüksek bir sesle okumaya başladı:

"Emperyalizme,"

Karşısında, dağın bağrına çakılmış birer kılıç gibi dik duran ve elleri topluca yumruk yapılmış halde hafif bir açıyla yukarıya kaldırılmış savaşçılar da hemen onun dediğini heyecanla haykıran bir koro gibi tekrar etti:

"Emperyalizmeee,"
"Türk sömürgeciliğine"
"Türk sömürgeciliğineee,"
"ve yerli gericiliğe karşı,"
"ve yerli gericiliğe karşıı,"
"Kürdistan'ın bağımsızlığı"
"Kürdistan'ın bağımsızlığıı"
"ve özgürlüğü,"
"ve özgürlüğüü,"
"Kürdistan halkının kurtuluşu,"
"Kürdistan halkının kurtuluşuuu,"
"tüm dünya halklarının birliği"
"tüm dünya halklarının birliğiii"

Takvim yaprakları ağustosun ilk günlerini gösterirken kimsenin tahmin edemeyeceği bir dağ başında bir takımlık insan, tek bir ses ve tek bir yürek olmuş Çirav Dağı'nın huzurunda tarihe bir söz veriyordu. Hiç kimseleri ve hiçbir imkânları olmadan, bir ordu olmaya ve savaşarak ayaklar altında giden kendi ülkelerini özgürleştirmeye ant içiyorlardı. Neye dayanacaklardı? Bu kadar sayıyla nasıl başaracaklardı? Daha ilk adımda yok olup gitmeyecekler miydi? Daha 20-30 yaşlarındaki bu gençler, 600 yıllık devlet geleneği olan ve NATO'nun 2. Büyük ordusuna sahip Türkiye Cumhuriyeti'ne ilk kurşunu sıkmaya hazırlanırken neye güveniyorlardı? O anda sert ve kararlı bir şekilde ayakta durup gözlerinden ateş fışkırarak ölmeye dair söz verirken sağ ellerinde sıkı sıkıya kavradıkları silahlarından ve saf inançlarından başka ne vardı ki? Üstlerine giyecek bir şeyleri, bir ayakkabı paraları, ekmek yapmak için unları, kamp yaparken kullanacakları bir kilo çivileri ve o çok sevdikleri yazı işlerini yapmak için defter ve kalemleri bile yokken ne yapıyordu bu maceracılar? Onlar sadece bu savaşın başlatılması gerektiğine inanmışlardı ve Liderlerine, partilerine, bir de dağlarına güvenmişlerdi, o kadar! Ondandır ki şimdi kafalarında başka hiçbir düşünce olmadan bu ıssız dağın koynunda kendilerini dünyanın en yenilmezleri görüyor, coşkuyla köpürüyor ve ölüme koşmak için hançerelerini yırtarcasına seslerini yükseltip

Çirav'ın gri kayalarına sözcüklerini kazıyarak gelecek nesillere bir belge bırakmak istiyorlardı belli ki. O anda hiçbiri, bir saat önceki gülen, konuşan ve şakalaşan insan değildi. Kendi kimliklerini bile bilmedikleri, bir kimlikleri var mıydı yok muydu onun bile farkında olmadıkları, aslında bunun öneminin bile bilincini kesinlikle taşımayan, o çok sevdikleri hayallerinin çerçevelediği büyülü bir gökyüzünde yaşayan ve çelikten damarlarında mavi kan akan savaşçılardılar. Ne yaşam diye bir sorunları vardı ne aileleri ne sevgilileri ne para ne hesap -kitap ne mideye girecek güzel bir yemek ne kurtarılacak bir bireysel gelecek ne ölüm korkusu, hiçbir şeyin olmadığı, sadece parti ve dava için savaşmak, ölmek ya da kazanmak dışında hiçbir şeyin düşünülmediği adanmışlar topluluğuydular.

Aynı biçimde Agît'in dediklerini tekrarlayarak andın tümünü okudular:

"…ve kardeşliği uğruna, zafer inancıyla kanımın son damlasına kadar savaşacağıma, PKK'ye devrim şehitlerine, yoldaşlarıma ve silahıma hayatımın sonuna kadar bağlı kalacağıma söz veririm!"

***

İkindi vaktiydi. Güneş etkisini yavaş yavaş kaybediyordu artık. Gölge boyu tekrar epeyi uzamış, kırsal alanda saatten uzak kalmış dindarlara ikindi namazı vaktinin geldiğini söylüyordu.

Agît tekrar takımının karşısında ayakta duruyordu. Sevecen bakışlarını hepsine yöneltti ve eliyle, sağda bulunan ivin üstüne düşerek kapatmış olan uzunca saçlarını tarak gibi yaptığı parmaklarıyla tekrar sola doğru attı. Saç ivi yeniden belirgin bir şekilde açığa çıktı. Saçın sol tarafa doğru ayırılması bazı araştırmalara göre kişiye mantıklı, analitik ve oldukça objektif bir imaj veriyordu. Belli ki komutan bunu bilerek yapmamıştı, ama bu tezden haberdar olanların kendisine o gözle bakacağı kesindi.

Arkadaşlarına, örgütün merkezi yönetiminin HRK'nin kuruluşuna ilişkin talimatlarını okuduktan sonra konuşmaya başladı:

"Arkadaşlar, talimatlarda da gördüğünüz gibi, partimiz, Türk sömürgecilerine karşı gecikmiş olan silahlı atılımımızı başlatma kararı almıştır. Atılım için 14 Temmuz Silahlı Propaganda Takımı, 18 Mayıs Silahlı Propaganda Takımı ve 21 Mart Silahlı Propaganda Takımı isimleriyle üç ana silahlı birlik oluşturmuştur. Bildiğiniz gibi ilk iki isim partimizin şanlı mücadele tarihinde önemli günler olurken, diğer isim de halkımızın direniş ve birlik günü Nevroz bayramının adıdır. Hamlenin nerede ve nasıl bir eylemle başlatılacağı daha sonra size açıklanacaktır. Bi-

zim 14 Temmuz Silahlı Propaganda Takımımız 3 mangadan oluşmaktadır. Şehit Ahmet Kurt, Şehit Delil Doğan ve Şehit Salih Kandal mangalarıdır bunlar. Gördüğünüz gibi her biri bizim köklerimizi oluşturan çok değerli öncü şehit arkadaşlarımızın ismidir. Öyleyse her manga tam da kendi adına layık bir şekilde, o şehit arkadaşların anısına bağlı olarak silahlı mücadeleyi geliştirmelidir."

Agît, bu arada her grubun üyelerini elindeki listeden okuyarak herkesin yerini açıkladı. "Sorusu veya itirazı olan var mı?" diye sordu. Hiç kimsenin itirazı veya görevlendirme konusunda farklı bir önerisi olmadı, böyle bir şey kimsenin aklından bile geçmedi, eylemin tam göbeğindeki birliğin içinde yer alıyorlardı daha neye itirazları olacaktı ki? Bazı militanlar detaylara ilişkin sorular sordular, Agît onları açıkladı. Sonra konuşmaya devam etmek için kendini tekrar toparladı. Daha bir ciddiydi şimdi, ruhu büyük bir ağırlığın altındaymış gibi zorlanıyordu sanki, küçük siyah gözlerini daha da kısarak küçültüp ufka baktı ve yüreğindeki sabırsızlıkla dışarı çıkmak isteyen kelimeleri azat etti:

"Arkadaşlar, en önemli şey, takımımızın adına layık olmaktır. Bildiğiniz gibi, 14 Temmuz parti tarihimizde en görkemli ve anlam yüklü direnişlerimizden biridir. O gün 4 değerli yoldaşımızın, "Biz, yaşamı uğruna ölecek kadar çok sevdik!" diyen Kemal Pir'in, "Mezarıma bu halka borçlu yazın!" diye vasiyet bırakan M.Hayri Durmuş'un ve öncü yoldaşlarımız Akif Yılmaz ile Ali Çiçek'in destan yazdığı bir gündür. Düşmanın hareketimizi ve onun şahsında halkımızın son direnme umudunu zindanlarda bitirmek istediği bir anda, dört yoldaşımızın ölüm orucu eylemiyle bunun önüne aşılmaz bir set çekerek, onursuzca ve kölece bir yaşamdansa hangi bedeller karşılığında olursa olsun özgürlük ve bağımsızlık için direnmenin dünyaya ilan edildiği gündür. Bu aynı zamanda içerde ihanete vurulan ölümcül bir darbedir. Onlar, bir mezar gibi hücrelerinde, inançlarından başka hiçbir silaha sahip olmadıkları halde, kendi bedenleri ve hayatlarını silaha dönüştürerek, kutsal davamızın tasfiye edilemeyip daha güçlü köklere kavuşmasını sağladılar; ve halkımızın, iddia edildiği gibi ölü bir ulus değil aksine büyük yaşam iddiası ve gücü olan varlık realitesini ispatladılar."

Agît, konuştukça duygulanıyor ve duygulandıkça ruhunun en izbe köşesindeki sözleri bulup dışarı çıkarıyordu. Oradakilerin hepsi çıt çıkarmadan kulak kesilmişti kendisine.

Bükme yün kumaştan yapılma sıcak rengin koyu tonunda Kürdi bir takım giymişti. Elbise, hararetli konuşmasını tamamlar gibiydi: Sıcak renkler ateşi andırır, enerjiyi yükseltir. Üzerindeki elbise de bu çağrışım özelliği gereği, Komutanı, bir alev parçası gibi gösteriyor ve izleyenlerde metabolizmayı hızlandırıp dinamizmi arttırıyordu. Yapısından

ötürü diğer kumaşlara göre fazla buruşmayan yünlü takım, beden üzerinde dik ve ağırbaşlı duruşuyla, Agît'e daha itibarlı bir hava vermişti. Konuşmasının içerik ve heyecanlı üslubunu bir tarafa koysaydın bile elbise, rengi gereği onu savaşçıların gözünde, o anda gökten inmiş bir güneş huzmesi ya da altından bir heykel gibi yüceltmeye yeterdi. Takımının üzerine sardığı siyah şûtik'ı de fondaki sıcak renkten ötürü hemen göze çarpıyordu. Şûtik'ine sıkıca oturmuş kütüklük palaskasının önde birbirine geçmeli plastik dikdörtgen tutacağındaki kartal amblemiyse, onun Filistin savaşçılarından bir hediye olduğunu çok geçmeden akla getiriyordu.

"Eğer biz şimdi dağlarımıza kavuşmuş ve bu temiz havayı soluyabiliyorsak, bu, zindanlardaki Mazlum, Kemal, Hayri ve diğer tüm değerli yoldaşlarımızın direnişleri sayesindedir" diye devam etti, her zaman cezaevinde direnen yoldaşlarına olan büyük bağlılığıyla. "Onlar, Önderimiz Apo'ya ve bize güvendiler, kanlarıyla özgürlük bayrağını çizerek bize devrettiler. Ve emrettiler: 'Sancağımızı bağımsız Kürdistan'ın burçlarına dikin!' diye. İşte biz, şimdi onların bizim için açtıkları yolda ilerleyip hayallerini silahlarımızın kurşunlarıyla gökyüzüne çizmeliyiz. Bunun için, zindanlarda bir deri bir kemik kalmış yoldaşlarımızın aksine heybetli dağlarımız var, silahlarımız var ve halkımız var. Bize sadece gerekli olan: inanç, inanç, yine inançtır!"

Komutan konuşmasını bitirdiğinde yoğun bir alkışla karşılaştı. Arkasından, bu tarihi anı taçlandırmak için tüm takım topluca çılgın bir halay çekti.

***

Agît, yeni gelişmeleri yönetim arkadaşı Hasan'a bildirmekle kendini sorumlu kılmış gibiydi. 1984 Ağustosunun ikinci haftasında bir fırsatını bulup çalışma arkadaşını görmeye gitti.

Gelecek vadeden ve aynı yaşlardaki 3 arkadaş birbirine yakın alanlarda çalışıyordu. Agît, daha çok Garisa mevkiinde, Bestler'de biraz daha aşağı yerlerde; Hasan, Çemê Karê alanında, Çatak'a doğru biraz daha Omyanûs Köyü'ne yakın bir yerde; Sarı Cemal ise, Eruh mıntıkasında, sorumlu kişiler olarak çalışmalarını yürütüyorlardı o zamana kadar.

Hasan, başını bile kaşımaya fırsat bulmadan faaliyetlerini sürdürürken, akşam bir kurye kaldığı köye geldi. Kurye, onun konuşmasını bölmemek için, kerpiç evin dip odasının kapı takılmamış giriş boşluğunun iç köşesine kıvrılıp oturdu hemen. Gözü hep Hasan'daydı ki kendisini fark edip bir amaçla geldiğini anlasın. Hasan, durumu zaten anlamıştı;

ev ahalisiyle konuşmasına bir yerde nokta koyup, elinde kendinden yüklemeli yeni bir sminof, üzerinde ise, sağ cebi ile dizi yırtılıp da dikmekten ziyade şiş gibi bir şeyle büyük aralıklı delikler açıp içinden kuşkonmaz rengi bir iplik geçirilerek tutturulmuş siyah bir şalvar olan kurye ile boş bir odaya geçtiler.

"Buyur heval, seni dinliyorum."

"Heval Hasan, Heval Agît, Bestler-Omyanus Köyü'nde çabuk görüşelim diye seni çağırıyor."

"Bu gece mi hemen?!"

"He valla, 'arkadaşı al gel' dedi"

Hasan, bağdaş kurup oturmuşken, her bir elinin baş ve işaret parmağını açarak bacaklarını kavrayıp yüklendi ve bir-iki öne doğru sallanıp düşündü: "Herhalde acil bir şey var, inşallah hayırdır. Bir an önce yola düşelim en iyisi."

Gidecekleri yer yakındı. Issız patikalardan gece ay ışığı altında hem önlerini görüp fazla zorlanmadan hem de ağaçlar, kayalar arasından süzüle süzüle giderek romantik bir yolculuk yaparak, bir buçuk saatte, onları bekleyen Agît'in olduğu yere vardılar. İki arkadaş, daha aralarında 5 metre kadar mesafe varken, birbirlerine doğru hızla ilerleyip kucaklaştılar. İkisi de birbirini sarmış olan ellerinin sağıyla, sevgi ve dostluk gösterisi babında karşılıklı olarak birbirinin sırtlarına hafiften "Tap tap!" diye vurdular. Sonra, yerde sadece, üzerinde her bir köşede beyaz bir leylek, orta göbekte ise koyu mandalina rengi bir aslan olan, epeyi eskimiş siyah kilimin üzerine oturdular. Ev, fakir bir evdi; ama zaten yazdı da…

Hasan, çalışıp koşturmaktan daha da zayıflamış, yüzü güneşten yanıp yer yer kırışmıştı; alnının her iki tarafındaki saç tellerinin ise, biraz da fazla dökülmüş olması Agît'in dikkatini çekmişti. "Sen bu gidişle kafayı kel edeceksin valla Hasan" deyip, ona takıldı. Hasan ise, "Ne yapalım Agît arkadaş, seninki gibi öne kalın bir tutam halinde düşen gür saçım yok; Allah vergisi işte" dedi.

"Hahahahahaha!"

"Gülme, öyle işte, ne yapalım."

"Hahahahahaha! Çalışmalar nasıl gidiyor?"

"Valla epeyi yoruluyoruz ama, semeresini de almıyoruz değil. Bir kısım yeni evler açtık. Sende ne var?"

"Çok şey!" diyerek güldü Agît. Sakallarını yeni tıraş etmiş, kalın devrimci bıyıkları beyaz ve kendi çapında dolgun yüz teni üzerine göze çarpacak şekilde düşmüştü. Konuşmasına devam etti:

"Haberin var mı?"

"Yook, nedir?"

"Çok gizli bir şey, sadece sen bil, başka hiç kimse bilmesin."

Böyle deyince Hasan bayağı heyecanlandı; ama çok meraklandırmadan anlatması için Agît'e daha dikkatli bakmaya başladı. O an ağzı yerine bakışları konuşuyordu. Agît de zaten hemen konuya geçti:

"Arkadaşlar karar almış; bir hamle başlatacağız. Planlamasını yapıp Eruh'u basacağız."

Bunu duyunca Hasan aniden bambaşka bir insan oldu. Yüzü yine kırmızı kesilerek sesli güldü ve "Nihayet!" kelimesi dudaklarının arasından çıktı. Konuşmadan edemedi:

"Bizim tartıştığımız konu işte. Öngörüyorduk ya zaten. Ama ne zaman nasıl ve neresi için bir karar alır parti, onu bilemezdik."

"Evet, tabi. Ben hep dedim, farklı bir şey yapmalıyız."

"Evet."

Sonra Agît okuması için cebinden HRK'nin kuruluşu ve hamle için yazılan bildiriyi çıkarıp arkadaşına verdi. Hasan, eline bir hazine verilmiş gibi, tebessüm içinde bildiriyi alıp bir solukta okudu; ve ardından, ruhunu toplayıp ses olarak dışa vuran sözleri sarf etti:

"Ne kadar muhteşem bir şey bu bildiri ya! Böyle bir eylem ile silahlı örgütümüzün kuruluşuna ancak böyle bir bildiri yakışır. Ne kadar güzel yazılmış, ne kadar… İçerik, propaganda-ajitasyon, her açıdan mükemmel… Abbas arkadaş yazar ya…böyle bir şey ancak onun usta elleri ve kıvrak zekasından çıkabilir… Bravo doğrusu."

Sonra Agît, arkadaşıyla daha geniş tartışıp konuştu. Eruh'la birlikte basılacak olan Şemdinli'de komutanın Gözlüklü Ali, Çatak'taki ise Terzi Cemal olacağını söyledi.

Hasan eyleme katılmayacaktı. Ama, ayrılırlarken arkadaşına moral da olması niyetiyle takılmadan edemedi:

"Agît arkadaş, yeni katılacak arkadaşlar ve tartışmada aldığımız karara göre katılacak milislerle beraber eylem gücünün sayısı 30'u aşacak. Giap'ın ilk silahlı propaganda birliğinin sayısı da bu civarda, 34 kişi zaten. Bak bizim eylem grubu da onlar gibi her biri bir çeşit ve bir renkten. Her biri bir çeşit yani… Henüz ordu olup da bir üniformamız yok ya… Haa, unutacaktım, silahlarımız da öyle, çeşit çeşit: kimisi kalaşnikof, kimisi sminof, kimisi bruno… bizde genelde çok az da diktoryof var zaten…. bikisi olduğunda da çok muhteşem bir şey olur bu. Yani tam bir halk savaşı grubu Agît arkadaş ve sen bunların komutanısın. Bizim Giap'ımız da sen ol; boyun ve bedenin de Giap'a biraz benziyor zaten…"

"Ha ha ha ha ha ha! Vay be Hasan arkadaş bizi Giap yaptın! Acele etme, hele dur biraz hakkını verelim; bakalım sonuç ne çıkacak ona göre yani…"

“Yok, yok, benim sana güvenim tam. Başaracaksın, hem de iyi başaracaksın.”

“Teşekkürler heval. Umut ve güvenini boşa çıkarmamaya çalışacağım.”

Toplantıyı yapan Agît ve Hasan ayrılırken, aralarında eylem sonrası için sözleştiler. Eylemden sonraki gün Avyan Köyü’nde buluşup eylemin sonuçlarını tartışıp değerlendireceklerdi. Bu sözleşmeden sonra, Hasan, Agît’e on yıldır görmediği kardeşi gibi sarıldı; kulağına tekrar “Unutma, sana sonuna kadar güveniyorum” dedi. Agît de tekrar “Sağol!” dedi ve öpüşüp ayrıldılar. Hasan, Çirav üzerinden Eruh’a gitmek için, sanki gökyüzüne alevler saçacak olan kara bir ejderha gibi, omuzunda namlusu yukarıya bakar halde duran M-16 ile yola düşen Agît’in ardından duygulanarak baktı. Her ayrılık bir çeşit ölümdü sonunda; ya da daha sevgi dolu bir buluşmanın patikası…

***

Tüm grup eylemin ne zaman ve nerede olacağı merakı içinde yerinde duramazken, bu konuda 14 Temmuz ana birliğinin komutanı da çok ketum davranıyordu. “Çok acımasız!” dedi içinden silah arkadaşı için Musa, “Hiç renk de vermiyor.”

On bir ağustosta güneş ikindiyi devirmişti, giderek akşama doğru günün yorgunluğu sonucu pılını pırtını toplayıp gece uykusuna çekilecekti artık. Agît takımın 1. manga komutanı olarak Erdal’ı ve Şiyar’ı, savaşçılardan da Burhan ile diğer birini alıp yola düştü. Tevfik ile Bedran’ı da grubun başında bıraktı.

Gönderdiği keşif grubu o kadar gün geçmesine rağmen yeterli sonuçları elde etmemişti. Onları eleştirerek keşfi tam amacına ulaştırmak için yola düşmüştü. İlçe içinden doğru düzgün istihbari bilgi de almamışlardı. Eylemin hayati öneminden dolayı “İş başa düştü!” diyerek kararını vermişti. İlk üç günde keşif ve diğer hazırlıkları tamamlamalı, son iki gün de eylem için ayrılmalıydı.

Yılan gibi kıvrılan patikadan kendilerini aşağıya bıraktıklarında etraftaki hayvanlar da gece hazırlığının telaşı içinde bir koşuşturma ve bağırış içindeydiler. Onları gören kuşlar hemen oradan uzaklaşırken, tam yollarını kesip siyah bir çizgi oluşturan karıncalar ise hiç istiflerini bozmuyorlardı. En önde olan Agît karınca yolunu görüp durdu ve üstünden atlayarak, herkese dedi, “Dikkat edin, basmayasınız hayvanlara.” Hemen arkasından gelen Burhan buna hiçbir anlam verememişti; esmer yüzünde bir dalgalanma oldu. İçinden şaşkın şaşkın “Bu ne? Artık karıncaya yol vermekle de mi uğraşacağız? Agît arkadaş böyleyse yarın nasıl asker öl-

düreceğiz ki? Sanki bu talebeler başlarından çok büyük işlere kalkmışlar" dediyse de komutanın emrine uyarak denileni yaptı. Herkes aynı şekilde karınca yolunu aştı.

Henüz bir saat kadar gitmişlerdi ki, aşağıdan üst üste silah sesleri geldi. Hepsi hızla silahını omuzundan indirip eline aldı ve etrafı dinlemeye başladılar. O sırada başından papatya desenli oldukça eski leçeği çözülüp omuzlarına düşmüş olan bir kadın, telaşla "Aşağıda arkadaşlarınız askerle çatışıyor, aman gitmeyin, aman!" dedi. Zarif göğsü heyecandan bir kuşunki gibi hızla inip kalkıyordu. Agît durdu, neydi bu? Daha ilk adımda eylemleri sabote mi oluyordu. Herkes aynı kaygı içinde, ani bir tehlikeye karşı hazırlıklı olmak için silahın kabzasını daha sıkı kavradı. Komutan, genç ve atik olan Burhan'ı, durumu anlaması için az aşağıdaki zoma gönderdi. Herkes meraklı ve endişeli bir ruh haliyle Burhan'ı beklemeye başladı. Erdal "of-küf!" ediyor, ikide bir kendi kendine "Ya tam zamanı mıydı, nerden çıktı bu? Bir çuval inciri berbat etmesin, Allah Allah!" deyip duruyordu. Burhan zoma gittiğinde kadının yanlış bilgi verdiğini, silah sıkanın avcılar olduğunu öğrendi. Sonra fırsatken kendisini yayla evinin döşeği üzerine iyice yaydı. Bir tas dolu kaymağını yiyip demli bir çayını da içtikten sonra, ev sahibinin tütününden bir sigara sarıp yola düştü. Agît onu görünce "Nerde kaldın, neymiş bu sesler?" diye hemen sordu sabırsızlıkla. "Valla, araştırdılar falan, ondan zaman aldı biraz, bir şey değil avcılarmış." Herkes rahatlamıştı. Hemen tekrar yola düştüler.

Bir süre daha ara ara sıklaşıp seyrekleşen ormanın içinde yürüdükten sonra çıplak bir arazide bu sefer kayaların arasından akıp gittiler.

Agît, yolda arkadaşlarını uzun süre coşkulu bir tartışmaya çekti. Kafası sık sık ordulaşma ve savaş üzerine yoğunlaştığından yanaşık düzen kavramlarının Kürtçesinin ne olduğunu arkadaşlarına sordu.

"Şiyar sen bilmezsin zaten, Kürtçen yok gibi, Erdal gerçi senin de pek Kürtçen yok, ama sana sorayım yine de, bizim dilimizde "hazır ol!" nasıl denir? Ya "silah omuza!", "selam duuuur!" ne demek Kürtçe?"

Erdal'ın akademik düzeyde bunu bilmesi mümkün değildi, ama hem cevapsız kalmamak için hem de konu ilgisini çektiği için bir gözünü kapayıp kafasını kaşıyarak aldığı düşünme pozisyonundan sonra,

"Hazır ol, 'hazır bibe!' demek olsa gerek, (hem aynı düşünme pozisyonunda kafasını kaşıyıp hem de devam ediyordu) silah omuza da 'sıleh mille xweee!' olur. Kürtçesi pek fena olmayan Agît'in kafasına pek yatmamıştı bu. "Olmaz öyle Erdal, uyduruyorsun sen!" dedi ve bu sefer Burhan'a dönüp sordu. Burhan şaşırmıştı, Agît onu da ciddiye alıp sormuştu. Durdu, bir an, ak zeminde, adeta çocukların oynadığı küçük gri

lastik top gibi dönen büyük gözbebekleriyle arkadaşlarına baktı ve bilen biri edasıyla,

"Bence 'hazır ol' ve 'rahat', 'amade bibe!' ve 'reheeeet!' demektir" dedi içten bir komutanın bilmediğini kendisi biliyor böbürlenmesiyle kendi kendini şişirerek ve dudak büküp yüzünü sağa çevirdi. Erdal'ınkine göre biraz daha iyi olsa da onun çevirileri de Agît'in kafasına yatmadı ve "Sen de bilmeden konuşuyorsun ya!" dedi. Bu söz üzerine Burhan'ın havası aniden söndü ve bu sefer belli bir panikle savunmaya geçti:

"E, heval Agît, ben okul bile okumamışım, ne bilirim ki? Mesela bana hayvanları sor, ağaçları, otları sor, bilirim vallaha!" deyip herkesi güldürdü.

İki saati aşmıştı ki yolculukları, yükseltide durdular. İşte umudun simgesi ilçe karşılarındaydı! Doğayla bütünleşmiş bu güzel küçük ilçe o an hepsine daha şirin ve gizemli gözüktü. Dört gün sonra gidecek orada bir tarihi başlatacaklardı. Bulundukları yerin altında ilçenin olduğu yeşil vadi uzanıyordu. Kentin etrafındaki yüksek dağlar çoğunlukla beyaz-toprak rengi görüntü içinde çıplak bir heybeti yansıtırken, ilçenin etrafı ve kendisi zümrüt yeşili bir araziydi.

Eruh, dört bin kadar nüfusu, ağaçlık arazisi ve Kürt tarzı avlulu kargir evleriyle dağların içine oyulmuş bir yuva gibiydi. Alan, taşlık bir yapıya da sahipti. Vadide çanak gibi bir yere oturmuştu. Özellikle her iki tarafındaki yükseltilerden, dereciklerle bölünmüş dağlık arazi, baklava dilimi ya da tümsek kulvarlar halinde bütün görkemiyle üstüne iniyordu.

İlçenin tarihi, Milattan Önce Urartulara kadar uzanmaktaydı. Med, Pers ve İslamiyet dönemlerini yaşamış, Yavuz Sultan Selim zamanında Kürt beylikleri antlaşma sonucu padişaha bağlılığı kabul edince, burası da Osmanlı sınırlarına dahil olmuştu. İdari sistem açısından, 1872 tarihli Diyarbekir Salnamesi'inde yazılandan anlaşıldığına göre, o zamandan beri Siirt'e bağlı bir kaza idi.

Yüzyıllardan beri Botan yöresinin idari beldesi olmuştu Eruh. Eski sosyo-coğrafik bölümlenmede Şırnak-Uludere hattını içine almayan (Bu alanda yaşayanlara da "Haci Beyra" deniyor ve bunlar ile Botiler kendi içlerinde çelişki ve çatışmalı olsalar da, dışa karşı ittifak geliştirebiliyorlar.) Botan Beyleri'nin merkezi Cizre olurken, Botan Ağaları'nınki ise Eruh olmuştu.

Batısında yer alan Siirt'e de, doğu tarafındaki Şırnak'a da arabayla takriben bir saat mesafede olan ilçenin sınırları içinden çıkan Zorava çayının gidip birleştiği Botan Çayı, Siirt tarafında dillere destan güzelliğiyle akıyordu. Şırnak tarafında ise ünlü Kaymakam Çeşmesi vardı. Diğer önemli bir beldesi, tarihi, insanlığın milattan önceki eski dönemlere

uzanan ve başta Osmanlılar olmak üzere dış ordulara karşı belleklere demir atarcasına direnip Botan'a bırakmayan "Finik Kalesi"ydi. Geçmiş tarihi zaman içinde Botan aşiretlerinin yönetim yeri burasıymış.

İlçe bir mozaik gibiydi. Hepsi Botî olan Welatî, Sora (göçebe), Garisî gibi aşiret kesimleriyle, Şov (Botan'da bir alan), Bûzikra (köy) ve diğer yerlerden buraya gelip yerleşenler, sosyal dokuyu bir renk cümbüşüne çevirmişlerdi. Halkın başlıca geçim kaynağı burada da hayvancılıktı. Arazinin elverişli olmamasından ötürü tarım ancak kısıtlı oranda yapılmaktaydı. Küçük çapta üzüm bağları da vardı. Yörede bolca bulunan menengiç ağacının aşılanması ile elde edilen fıstık yetiştiriciliği ile kilimcilik ve şel û şapik dikimi diğer önemli üretim dallarını oluşturuyordu. Kentteki atölyelerde harıl harıl üretilen güzel desenli ve rengarenk Eruh kilimleri ta başka ülkelerde evlerin baş köşesinde ağırlanırken, şel û şapik da Botan erkeklerinin gönlünü fethediyordu. Fıstık, hayvan (küçükbaş) ve keçi kılından lif ticareti ise zaten kentin vazgeçilmezlerindendi.

Sosyal açıdan burada da Botan'ın genelinde olduğu gibi nüfus, aşiret-kabile etrafında kümeleşerek daha çok bu bağlara dayalı bir yaşamı sürdürüyordu. Türk devletinin bu anlamda sosyo-kültürel etkisi fazla olmadığı gibi, halkta doğal yurtseverlik güçlü olduğundan onunla çelişki ve çatışmalı bir hali de yaşıyordu.

Erdal, Burhan ve diğer savaşçıyla birlikte keşif için gidip kente girmek üzere kendisini aşağı vadiye bırakırken, Agît ile Şiyar oradaki üç hanelik bir zoma gittiler. Göçebeler artık dönüş yolundaydılar. Keçi kılından yapılma 3 direkli kara çadır kurmuşlardı. Her çadırı içten, kadınların göz nuruyla yaptıkları, kahverengi ve mor renklerin ağır bastığı dikine çizgili ya da küçük dikdörtgen desenlere sahip kilimlerle misafir yeri, yatma odası, mutfak benzeri işler için kullanılan kısım gibi bölümlere ayırmışlardı.

Erdal ile iki savaşçı sarp arazide düşe kalka ancak bir saatte aşağı vadiye inebildiler. Orada tebdili kıyafet için bir zoma gittiler. Zomdakiler onları çok sıcak karşıladı. Erdal ile Burhan Kurdî elbiselerini gömlek ve pantolonla değiştireceklerdi, şehre girmek için. Uzun boyuyla Erdal'a uygun bir güzel, kurşuni renkli kadife pantolon bulundu. Ama ona göre gömlek yoktu; var olanlar tek tip gibiydi ve Erdal'a çok dar geliyorlardı, Burhana da çok büyük. Burhan, kısa boylu ve şişkoydu. Burhan'a göre pantolon da yoktu, hepsi büyüktü. Burhan, elbiseleri giyince tuhaf kaçtığını gördü ve gururundan hemen indirip "Ben böyle gelirim, bir şey olmaz" dedi. Ancak Erdal ona hemen kızdı ve giymesini söyledi. Böyle büyük bir eylemi riske atamazlardı. Burhan, hiçbir şey demeden hemen giydi. Erdal'ın öfkesinin acımasız olduğunu biliyordu. Pantolonu giydi,

uzun ve bol geldi; “Bolluğu neyse” deyip, boyunu kendi bedenine göre oturtmak için kemer yerinden içe çevirdikçe çevirdi, sonunda oldu. Sevindi. Sonra bordo rengi gömleği giydi, pantolonun epeyi içe katlanmış kemer yerini kapatmak için gömleği üste bıraktığı gibi herkes ona güldü: Bolluğu ve uzunluğu bir faciaydı! Herkesin kendisine güldüğünü görünce alnını aniden ter bastı, çabucak gömleği toplayıp pantolonun içine sokuşturdu tüm etek kısmını. Arkadaşları ona bakıp bu sefer daha sesli güldüler. Burhan’ın alnındaki ter daha da arttı. Ne yapacaktı? Erdal’ın korkusundan giymem de diyemiyordu.

Sonunda zom sahibi bir çare buldu: Gömleği, pantolonun içine koydu ve pantolonu yukarı doğru çekerek nerdeyse Burhan’ın göğsüne getirdi; ayrıca biraz paçadan uzun bırakıp, biraz da kemerden çok az katladı ve ortalamayı buldu. Gitmek için iki adım atmışlardı ki zomdakilerin hepsi yine kahkahayı bastı. Biri uzun biri kısa boyuyla yan yana geldiklerinde nokta ile virgül gibi olmuşlardı. Erdal’ın bir korse gibi üstüne yapışmış daracık ve kısa gömleği, arkadaşının göğüs kısmı epeyi şişmiş ve omuzları nerdeyse Burhan’ın dirseğine kadar inen gömleğiyle tam bir tezat teşkil edip gülünç bir tablo ortaya çıkarken, yine Burhan’ın, Hardi gibi göbeğin epeyi yukarısına çekilmiş pantolonu, Erdal’ın tersine Lorel gibi ondan epeyi aşağıda bağlanmış kemeriyle yan yana dururken de epeyi güldürücüydü. Burhan durdu, bir zomdakilere baktı, Erdal’a baktı. Arkadaşı durumu anlamıştı, hemen kolundan tutup çekerek, “Sen boş ver onları, hadi biz gidip işimize bakalım” dedi. Giderken uzun pantolonun paçalarının ikide bir ayakkabısının altına girmesi arkadan izleyenleri daha da güldürdü.

Burhan’ın akrabaları ilçe merkezinde vardı, ilkokulu da orada okumuştu. Kenti iyi tanıyordu. Ondan militanlar keşif için kendisini getirmişti.

Yola düştüklerinde karanlık iyice basmıştı, tepecikli arazide şehrin ışıkları görünüyordu artık. Erdal ile Burhan, ağaçlar arasından şehre girdiler. (Diğer savaşçı, şehre girerken küçük bir tepenin ardında kalmıştı, orada diğer iki militanın dönüşünü bekleyecekti.) Burhan genç bir kurt gibiydi, Erdal’ın önüne geçmiş onu sürüklüyordu. Paçaları ayaklarına dolandığı için ikide bir de pantolonunu yukarı doğru çekiştiriyordu; o her öyle yaptığında Erdal’ı bir gülme basıyordu, ama kendini tutuyordu. Sonra kendi dar ve kısa gömleği aklına geliyordu, o da hemen çaktırmadan gömleği her iki yandan elleriyle tutup aşağı doğru çekiştiriyordu. Sonra da bu haline bakıp kendi kendine hafiften gülüp “Allah’ım bu ne iştir ya!” diyerek başını sallıyordu.

Bir sokağa dalarak cami ile ilçe jandarma karakolu (Karakolda bölük düzeyinde bir güç kalıyordu.) arasındaki yere ulaştılar. Caminin

önünden kentin ana caddesi geçiyordu. Şansları vardı, o an caddede kimse yoktu, fırsattır deyip hemen caddeyi geçerek iki katlı karakolun arkasına kendilerini bıraktılar. Binanın arka tarafında karakolun garajı da vardı. Sessizce binayı gözlediler, Erdal nöbetçiyi fark edince hemen Burhan'ı çekip uyardı. Sonra uygun yerden dikkatlice binaya daha da sokuldular. Nöbetçi yerini ve oradan görünen asker koğuşunu iyice incelediler. Arka tarafta bir inşaat da vardı ve buradan sağlık ocağına yol gidiyordu, karanlıktı da burası, bu işe yarayabilirdi. Arkasından etrafa bakındılar ve kimse yokken yine ustaca ön tarafa kaydılar. Etrafı incelediler. Nizamiye kapısını gördüler; bölük nöbetçi yerlerini ve karakolun çevresinin arazi yapısını, etraftaki binaları iyice hafızalarına yerleştirdiler. Subay lojmanları ve gazinosu karakolun sol tarafındaydı. Sağ tarafta hükümet konağı yer alıyordu, PTT binası ve kahvehane de caddenin karşı tarafındaydı. Erdal yönelecekleri hedefleri tek tek inceliyordu; kafasında bir eylem planı oluşturmak istiyordu. Banka da önemliydi. Ona baktı; bulundukları yerdeki cadde gidip diğer bir caddeyle birleşiyordu, orada üç yolun sağ tarafındaydı işte.

İşleri tamam olmuştu aslında. Ama Erdal gitmedi, durdu, başparmağını ağzına götürüp dişleriyle hafifce etini kemirip kısılmış gözlerle yere doğru bakıp düşündü. "Gel!" dedi Burhan'a ve onu sürükleyip tekrar bölüğün arkasına doğru gitti. Burhan kaygılanmıştı artık, "Bu ne yapıyor ki?" dedi kendi kendine içinden, "Şimdi yakalanacağız, yeter, gidelim!" Ama Erdal'a diyemedi. Erdal, saldırı nerelerden olmalı, savunma, eylemin koordinesi nasıl yapılmalı gibi hususları netleştirmek istiyordu. Arka kısımda bir daha inceleme yaptılar.

Bir saat kadar olmuştu keşifleri. Daha fazla kalmak tehlikeli olur diye tekrar geldikleri yoldan dönmek için tam caddeyi keserken iki asker göründü. Aralarında çok az bir mesafe vardı. Birbirlerine parmakla kendilerini gösteriyor ve üstlerine doğru geliyorlardı. Burhan sapsarı oldu korkudan: Yakalanacaklardı işte! Üstelik yanlarında tabanca da vardı. "Her şey bitti! Niye bu kadar bekledin heval Erdal ya!" diye hızla o panik anında iç sesini öfkeyle yükseltti. Askerler onları görünce dosdoğru üstlerine geldiler: Kimdi bunlar bu saatte, çarşıdan tanıdıkları biri değildi. Gidip bir baksa, sorsalardı. Erdal da heyecanlandı: Tam işlerini bitirdikleri sırada bu nereden çıkmıştı? Keşke daha erken gitseydi; şimdi bir şey olursa çatışmayı, yakalanmayı, şunu bunu bırak, bu tarihi adımı boşa çıkaran kişi olmanın ağırlığı altında nasıl yaşardı? En çok da bunu düşündü. Ondandır ki o anda tüm duyuları, yetenek kanalları harekete geçti. Bir şeyler yapmalıydı. Askerler "Hemşerim!" deyip gittikçe onlara yaklaştılar. Burhan, Erdal'a yavaşça ve Kürtçe, "Hızla kaçalım! Şüphe-

lendiler bizden!" dedi. O bir yoldu, ama çatışabilirlerdi de. Erdal uzmandı zaten şehir çatışmalarında. Ama onun derdi yapacakları eylemi kurtarmaktı. Düşündü ve Burhan'a "ben dövdüğümde sen yapabildiğin kadar bağır!" dedi çabucak ve demesiyle onu dövmesi bir oldu. Burhan dediğini anlamamıştı, daha öyle bel bel bakarken arkadaşına, Erdal'dan çok sert bir tokat yüzüne geldi. İşte tokadı yiyince jeton düştü ve hemen "Ahhh! Ahhh! Tövbe abe tövbe, valla bir daha yapmam, tövbe!" diye avazı çıktığı kadar Kürtçe bağırmaya başladı. Askerler yaklaştıkça Erdal bu işi sağ salim atlatabilme güdüsüyle Burhan'ın her tarafına rasgele daha şiddetli tekme ve tokatla girişti. Burhan ise nerdeyse artık rol yapmayı unutmuş can acısıyla avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Bir taraftan da içinden, "Ya bu ne böyle, gerçekten bu kadar ağır bir şekilde dövüyor beni, öldüm ya!" diyor, ama sonra hemen yeni düşünceler aklına geliyordu: "Tabi, o da haklı, biz burada bir film çekmiyoruz ki! Erdal da artist değil, ne bilsin rol gereği vurmayı?" Ama böyle düşünmesine rağmen, o kadar şiddetli dayak yediği için yine de içinden sık sık "Ya beni mahvettin, biraz yavaş vur heval Erdaaaal!" diye öfkeyle söyleniyordu.

Askerler hızla gelip, "Ne var oğlum, kimsiniz ne yapıyorsunuz burada, durun bakayım durun!" dediler telaşla. Ama Erdal durmadı, bir taraftan Burhan'ı vurmaya devam ederken, bir taraftan da güya Kürtçe bilmeyen bir Eruhlu imajı vermeye çalışarak, bozuk bir Türkçe ile şöyle dedi onlara: "Abe, bu bela bela, benim kardeş kardeş ha! Bênamus evden kaçmıştır, kaçmştır evden ha!" Onu tamamlayacak şekilde Burhan da Kürtçe, "Valla bir daha yapmam abe, billahi bir daha yapmam, affet beni" diyordu. Erdal, vurmaya devam edince asker baktı olmuyor ve sarılıp onu tutmak istedi, Erdal durumu fark etti, kendisini hemen sağa çekti, zira zom'da dost köylülerden geçici olarak aldığı belindeki silahı fark edebilirdiler. Durumu fark eden Burhan da tam o sırada kendini yerde iken sanki can acısından kaçıyormuş gibi askerin ayakları üzerine attı ve adam "Küüüüt!" diye yere düştü. İşler daha karışmasın diye Erdal durdu. Asker, "Durun be it oğlu itler, ne yapıyorsunuz siz!" diye küfür ederek yerden kalktı. Burhan ise yere kapanmış halen "ah-vah!" ediyordu.

"Bu kardeşin mi senin!" diye, Erdal'a sordu asker.

"Evet, asker abe, para da alıp evden kaçmış, babam dedi git getir. Ben de eve götürecek bu bênamusu!"

(Asker Burhan'a dönerek) "Sen ne diyorsun?" dedi.

"Abe ben yapmaz bir daha, ben tövbe ediyor ve eve gidiyor şimdi."

O sıra az ilerden Eruh'un bazı yerlileri zuhur etti; çok hafiften duydukları bir sohbet sesiyle onlara doğru geliyorlardı. Erdal bunu görünce daha da tedirgin oldu; onlar bilirdi kendilerinin yabancı olduğunu. Bu

ruh haliyle acele acele, “Biz gidecek asker abe” dedi. Askerler de artık onları sorup soruşturmayı unutmuş, bu kalabalığı susturma ve evden kaçan çocuk rolünü oynayan Burhan’ın dayak yemesini önlemeye yönelik bir tavrı sürdürüyorlardı; askerdiler ya, büyük abilik pozlarına girerek büyük büyük laflar ediyorlardı. Erdal’ın gözünün içine çivi gibi batan bakışlarıyla konuştu diğeri:

“Bak, sen, eşşek kadar adamsın, ne diye bu zavallı çocuğu böyle vuruyorsun? Gücün mü yetiyor, domuz! Oysa büyükler, küçükleri sevmeli, korumalı, Türklerin örf ve adetlerinde bu vardır. Sen bunlardan tamamen habersiz misin hey öküz!”

Edilen küfürler Erdal’ı çıldırttı adeta. Kafasında hemen yeni bir düşünce belirdi: “Zaten, o Eruhlular da şimdi gelip bizim yabancı olduğumuzu söyleyecekler bunlara, en iyisi tabancayı çekip bu ikisini de birkaç saniyede tahtalı köye gönderip, sonra da tabana kuvvet kaçıp kurtaralım kendimizi.” Bu sırada yerde bayağı ustaca rol kesen Burhan, Erdal’ın soluk alma şeklinden niyetini anladı ve içinden, yalvarır gibi “Aman yapma heval Erdal! Yapma heval Erdal! Yoksa her şeyi mahvedersin” diye düşündü ve Erdal’daki gururu iyi tanıdığı için, beklediği kötü şey olacak kanısına kesin gibi baktı. Artık, tabanları nasıl en iyi şekilde yağlamayı zihninde tasarlamayla uğraştı.

Erdal ise, kararını veriyor, vermiş gibiydi. Kafasında önce sağdakinin başına tek kurşun sıkıp, hemen ardından da sol tarafta tam önünde duran askerin kalbine namluyu dayayarak bir kurşunda da onu ses çıkarmasına izin vermeden öldürmeyi planladı. Çok hızlı biriydi. Askerlerin ikisini de onlar daha ne olduğunu anlamadan iki saniye içinde vuracağı konusunda kendisine güveni vardı.

Planını hayata geçirmek için artık, eylem anı psikolojisine girip bedeni o hali almaya başladı. Düşündüğünü yapacaktı ki, topun kale direğine çarpması gibi son anda durdu. Burnundan solumadı bu sefer, rahat bir nefes aldı. Kendi kendine, “Sen deli misin Erdal? Gururun için partinin bu büyük eylemini mi kesin bir riske sokacaksın? Aptal! Bencil!” dedi ve ruhu sakinleşti yine. Daha üç-dört saniye Erdal’ın son niyetini anlayıp “Tamam, bizi mahvettin Erdal heval! Mah-vet-tiin!” diye neredeyse ağlamaklı olan Burhan da bu sefer “Valla, bu çılgınlıktan kendimizi kurtardık galiba, çok iyi çok iyi! Erdal heval vursaydı şimdi ikisi de yerdeydi. Ama böyle uzadığına göre o da yaptığı işin yanlışlığını anlamış, çok iyi, çok iyi!” deyip içinden sevindi. İçten böyle sevinçli iken, dıştan “Ah vah! Öldüm, öldüm!” diye rol kesmeye devam ediyordu.

Erdal, halen çok tedirgindi; bu sefer, yapılan o hakaretleri yemiş bir psikolojiyle, gelenlerin kendilerine yetişmeden nasıl askerlerin elinden

kurtulup uzaklaşacaklarını düşünüyordu. Gelen adamlar ise gittikçe yaklaşıyor, önce bir kuyunun dibinden gelir gibi olan sohbet sesleri şimdi daha iyi duyuluyordu. Gelenlerin kim olduklarını da bilmiyorlardı; gerillaya düşman birileri de olabilirdi. O zaman işler tam sarpa saracaktı.

Bu tedirginlikle hemen öne atılıp çabuk çabuk konuştu:

"Asker abi, tamam, sizde bılır artık bu itin ne yaptığını. Bırakın biz hemen gitmek, baba-ana bizi kapının önünde beklemek niha!"

Ama askerler yine bırakmadı onları.

"Dur hele bakayım, bana söz ver sen, bir daha bu çocuğu hiç dövmeyeceğine dair, hiç ama, hadi söz ver" dedi, az önce Erdal'ı çıldırtan hakaretleri yapan. Yine, sivildeyken çevresinde görüp de hep derin bir eziklikle özendiği ve "Ne büyük adam! Ben de onun gibi olur muyum?" diye düşündüğü bazı kimselerin yaptığı gibi kaşlarını tüfek çatkısı haline getirerek. Artık hiç zaman kalmamıştı. Adamlar daha da yaklaşmıştı. Biraz daha gelseler, öyle uzaktan da bilebilirlerdi Eruh'tan olmadıklarını. Erdal son bir hamle olarak aceleyle "Söz abe, bir daha vurmam heç! Valla olmaz artık olmaaazz!" dedi, sinirleri bir yay gibi gergin olarak, ama kendine zorla hâkim olup, yumuşak bir üslupla; bir taraftan da adamların geldiği tarafa bakıyordu. Asker, Erdal'ın bu son sözleri üzerine yine o toplumda özendiği kimseler gibi yapıp şöyle bir süzdü Erdal'ı ve hiç konuşmadı. Erdal, saniyelerle boğuşurken, o ise, ona söz veren adamı süzmeye devam ediyordu. Biraz süzdükten sonra konuşmaya başladı. Erdal'ın içi biraz ferahladı bu sefer, artık yol verip gideceklerdi.

"Dur hele, öyle olmaz, belki yalan söylüyorsun." deyince, Erdal'ı şimdiye kadar sarmış olan heyecan, tedirginlik, hepsi bir anda silinip gitti. Savaştaki sürtünme hali yok olmuştu artık. Elini yavaş yavaş belindeki tabancaya doğru götürdü. İşi ucuz kotaracaklarına dair yüzde bir umut kalmıştı kalmamıştı kendisinde. Eli tabancaya doğru karanlıkta gizli gizli ve yavaşça giderken, ayaklarının her birini onları 2 saniyede vurma pozisyonuna getirdi yine karanlıkta fark ettirmeden.

Asker ise halen konuşuyordu. Burhan durumları fark edince o da artık eylem ve ardından hemen kaçma pozisyonuna yavaş yavaş girmeye başladı. İçinden ise, "Sen çok konuştun zaten asker efendi! Artık gider öteki dünyada devam edersin" diye adamları alaya aldı.

Bu sırada gelen Eruhlular artık iyice, nerdeyse tamamen yaklaşmıştı onlara. Artık Erdal'ın silahı çekip askerleri vurması an meselesiydi. Bunun için bedenini son derece esnek hale soktu ve tüm dikkatini, iki saniye içinde iki askeri de yere yığma anına kilitledi. Ama yine de yapacakları büyük eylemi düşünerek, o en son anda da saniyeleri çok zorladı. Bir kendilerine ulaştı ulaşmak üzere olan Eruhlulara bakıyor, bir askere bakıyordu.

Artık kesin silahı çekip askerleri vuracaktı ki, diğer asker "Hele, bir de çocuğa soralım, bu öküzün sözüne güveniyor mu diye?" dedi. Tam beklediği fırsatı yakalamış gibi bu sefer Burhan, yerden, boynuna doğru uzanmış bıçaklı eli gören bir tavuk gibi sıçrayarak, "Yok, esker abe yok! Benim abe söz verir, tamamdır, yapmaaaz!" dedi acele acele ve Erdal'ın sağ tarafına yapışarak "Hadi abe, hade bız gitmek. Ben bi pox yedim, bi daha olmaz" deyip onu yavaştan ileri doğru sürdü.

Neyse ki, bu sefer asker henüz "Tamam…" demişti ki, rahat bir nefes alan Erdal, hemen koluna yapışmış Burhan'ı fırlatır gibi ileri attı ve hızla oradan uzaklaştılar. Onlar karanlıkta kaybolurken, asker ise sözünü ancak tamamladı:

"… o zaman, haydi şimdi gidin."

Erdallar karanlıkta kaybolmuş ve askerin de sözü bitmişti ki, onlara doğru gelmekte olan Eruhlular da tam oraya ulaştı.

Her iki gerilla tekrar geldikleri sokağa dalıp, şehrin dışına yöneldiler. Kentin çıkışında kentten uzakta kalmış bir evin arazisinde aile reisi harman savuruyordu. Ev sahibi onları zorla misafir ederek hazır olan çay faslından sonra kavun ve peynir ikram etti; sonra tekrar yola düştüler.

Gece daha da kararmıştı. Gidip tepenin ardındaki savaşçıyı da alarak tekrar geldikleri yola düştüler. Ceviz ağaçlıklı alanı geride bırakıp patikada ilerlediler. Yol gittikçe sarp bir hale geldi. Gece de aşırı karanlık olduğundan kayalar arasından akla karayı seçerek yokuşu tırmandılar. Öyle karanlıktı ki, yürüyen, önündeki arkadaşını bile görmüyor, ancak sesine gidiyordu. Kayalıklardan düşüp bir yerlerini kırmamak için ellerine yüklendiler; en arkada yürüyen savaşçının sol eli bir ağaç dalına takılıp yırtıldı; kan içinde kalmıştı. Zorbela ancak iki buçuk saatte Agîtlerin kaldığı yere ulaştılar.

Zomda Şiyar o sırada nöbetçiydi. Hafif sesler çıkmasına rağmen, Erdalların gelişiyle Agît de hemen uyandı (Gündüz uzaktan da olsa yapabildikleri ölçüde ilçeyi Şiyar'la birlikte izlemişti. Keşif grubunun dönüşünü hep merak edip, "Umarım bir sorun çıkmaz" düşüncesiyle biraz da tedirginlik içinde beklemiş, sonra bir parça kestirmek için henüz yirmi dakikadır uzanmıştı ki, arkadaşları gelince o ruh halinden ötürü hemen uyanmıştı.) ve sevinçle arkadaşlarına "Demek geldiniz, nasıl geçti, umarım hiçbir sorun çıkmadı" dedi. Erdal "Yok yok, çok iyi geçti" deyince, Agît, arkadaşlarını kutlayıp her iki elini yumruk yapıp sallayarak gülen bir çehreyle "Bu çok iyi, çook!" dedi. Keşif grubu önemli bir işi başarmış olmanın mutluluğuyla hemen her şeyi Agît ile Şiyar'a anlatmak istiyordu ki, Komutanları "Zaten vaktimiz var, sabah konuşuruz, şimdi dinlenin" dedi. (Agît ile Şiyar da zomda kalırken uzaktan da olsa

şehri gözetlemişlerdi.) Ve artık kendisini göstermiş olan ay ışığından yararlanarak herkes bir yere kıvrılıp yattı.

Agît sabah erken uyandığında keşif grubunun henüz uyuduğunu gördü; "Yorgunlar, yatsınlar biraz" dedi kendi kendine. Sonra beyaz köpüklü bir şekilde bolca akan çeşmede başını yıkamaya gitti. Çantasının yan cebinde koyu yeşil bir sabunun dörtte biri kalmıştı naylona sarılı olarak; onu çıkardı, tam başını yıkayacaktı ki, sonra tekrar yerine koydu ve "Bu kalsın, dar günde lazım eder. Gidip zom sahibinden bir sabun isteyeyim" diye düşündü. Adam da uyanmıştı erkenden, Agît'e büyük bir kalıp sarı sabun verdi. Agît, bol suyla başını yıkadı. Kurulamayı da bitirdiğinde Erdal ile yanlarındaki savaşçı da uyandı.

Burhan, yatakta yüzükoyun uzanmış, kalkmıyordu. Erdal onu üç sefer çağırmıştı, ama o "Hıı! Hıı!" diye mırıldanıyor, uyku başındaymış gibi boğuk bir sesle "Ne var, hıı, ne var, ne var?" deyip kalkmıyordu. Gecikeceklerdi, Erdal kızdı artık ve omuzlarından tutup "Burhan, yeter kalk artık!" diyerek öfkeli bir halde onu tutup kaldırdı. Burhan mecburen kalktı ve utangaç utangaç oradakilerin hepsine baktı. Agît ona baktığı gibi şaşkınlıktan ağzı açık bir halde, "Burhan ne olmuş sana? Bu ne hal böyle?" dedi. Berikinden ses çıkmadı; Agît bu sefer Erdal'ın yüzüne bakıp bakışlarıyla "Nedir bu?" diye sordu. Erdal, kendini tutamadı, gülerek "Valla onu dövdüm" deyip, meseleyi anlattı. Bunun üzerine Agît tekrar Burhan'a baktı ve kahkahayı koyuverdi. Onun gülüşü üzerine diğerlerinin de hepsi güldü. Hepsi Burhan'ın yüzüne bakıp gülüyor, gülüyor, sonra yüzlerini başka bir yöne çevirip ya da yere bakıp gülmeyi kesiyorlar, ama arasından tekrar Burhan'ın yüzüne bakıyor ve yeniden kahkahayı basıyorlardı. Çünkü dayaktan yüzü gözü kıpkırmızı olmuştu. Burhan da ortada durmuş sessizce onları izliyordu. Utancı öfkesini iyice bilemişti, ama kimseye bir şey diyemediğinden öylece ortada durmuş onlara bakıyordu. En sonunda "Siz gülün, ben de bunu unutmayacağım!" dedi içinden.

Bolca güldükten sonra, zom sahibi kadının hazırladığı kaymak-ekmeği çayla acele acele yemeye başladılar. İki büyükçe tabağa konmuş kaymak sarı sarı rengiyle hepsinin iştahını açtıkça açıyordu. Daha yeni sacdan getirilmiş taze ekmeğin buğusu üstünde tütüyor, eline alan militanın elini yakıyor, o da top gibi avuçları içinde hoplatarak biraz soğutup öyle yiyordu. Kaymak ile taze sac ekmeğinin tadı birleşince doyulmaz bir hal alırken, üstüne yudumlanan yayla çayı bu tadı zirveye çıkarıyordu.

Yemeklerini yiyip, yanlarına da otuz tane kadar ekmek alıp henüz güneş yükselmemişken dağın zirvesine çıktılar. Kent, kuş bakış altlarındaydı artık. Çanak vadi içine nasıl oturduğu masa üstündeki bir harita

gibi görülebiliyordu. İlçenin merkez kısmı daha yüksek ve geniş bir tepe üzerindeydi; etrafında ise daha alçak yerlerde kenar mahalleler bulunuyordu; ve mahalleler arasına akan derecikler… Erdal, dürbünle şehrin noktalarını tek tek Agît ile Şiyar'a tanıttı ve aynı zamanda birlikte krokisini çizmeye başladılar. Dürbünle bir daha bir daha bakıyor, kendi aralarında iyice tartışıyor ve sonra krokiyi kâğıda geçiriyorlardı. Özellikle Agît ile Erdal, kolları iyice sıvayarak işin içine tam girmiş, biri diğerine alternatifler yetiştirerek en iyi sonuca varmak istiyorlardı. İkisinin heyecan ve sorumluluk duygusu birbirini tamamlıyor, geride eksik bir şey bırakmıyordu adeta. Sonunda krokiyi ana hatlarıyla gönüllerince çizdiler ve tekrar yola çıktılar. Güneş iyice yükselmişti, bunaltıcı sıcak altında iki saat kadar yürüyüp Keşini zomlarına ulaştılar. Ekşimsi kokusuyla üzerlerindeki ter, giyecekleriyle vücutlarını birbirine yapıştıran bir tutkal gibi olmuştu adeta.

Zoma girişte Osman Ağa önlerine geldi:

"Buyurun buyurun, hoş geldiniz kardeşler. Sizi gökte ararken yerde bulduk. Nasıl da terlemişler, yolunuz çok uzaktı demek."

Agît, Osman ağanın bu tavrını görünce bıyık altından güldü. Samimi olmayan konuşmalar olduğunu biliyordu. Osman Ağa'nın kardeşi Türk devletine muhbirlik ve işbirlikçilik yapıyordu. Kendisi de devlet yanlısı biriydi. Apocular yöredeki bu tür muhbir ve işbirlikçi kişileri öldürdüklerinden, o da şimdi militanları böyle sıcak görünümlü tavırlarla karşılayarak kardeşini biraz sağlama almak istiyordu. Tabi kendisi için de bunu yapıyordu.

Osman Ağa'nın çadırına oturduklarında sarı örüklü ve yüzü çilli bir genç kız hemen çay getirdi. Daha indiriyordu ki ağa ona kızdı ve "Kızım, sen ne çayı getirdin hemen, kardeşlerimiz uzun yoldan gelmiş, hava da çok sıcak, soğuk bir ayran şimdi onların yüreğinden yağ gibi akıp serinletir, çabuk ayran getir" dedi. Kız korkudan gitti ve çok kısa bir sürede uzun boylu alüminyum bir sürahi içinde ayran getirdi. Onların da o anda o kadar arzuladıkları bir şeydi ki, kız iki sefer daha gidip sürahi dolusu ayran getirdi ki, ancak o zaman doydular. Agît, oradakilere bir konuşma yaptı:

"Artık, devlet buralardan tümüyle kalkacak. Yetti bize yüzyıllardır zulüm ettikleri. Şimdi sizin de devletiniz oluyor işte: Kürt devleti! Bunu biz adım adım kuruyoruz. Buralarda eskiden beri zaten devletin çok etkisi yoktu, ama biz geldikten sonra bu son yıllarda, daha sıkı bir denetim kurmak istiyor. İşte bu konuda kimse ona yardımcı olup imkân sunmasın."

Agît burada hafif bir es verdi, sonra Osman Ağa'nın tam gözlerinin içine bakarak,

“Değil mi Osman Ağa, devlete yardım edip bizi ihbar edene bizim de hak ettiği cevabı vermemiz doğru değil mi?” dedi.

Bu soru karşısında beriki paniğe kapıldı, yüzü kızardı, ilk anda hemen dürtülerinin yönlendirmesiyle,

“Elbette kardeş, o sizin hakkınız, eşhedübillah!” dedi. Sonra şişman karnını sağ elinin işaret ve orta parmağıyla kaşır gibi yapıp göbeği üzerinde dolandırdı. Pamuklu kumaştan kirli sarı şûtik’ının ucunu belinde takılı olduğu yerden çıkarıp tekrar taktı ve konuşmaya devam etti:

“E tabi kardeş, şimdi bizim insanlar da cahil, biliyorsunuz, devlet onları kolay kandırıyor, onun için şey, önce insan biraz onları uyarsa, sonra şey etse yani” dedi.

“Tabi, önce bir, iki, hatta üç uyarırız, dinlemedi mi sonra harekete geçeriz.”

“Aha, işte benim dediğim de budur. Bak, aklın yolu birdir, aynı şeyi söylüyoruz. Ondan sonra ne yapsanız hakkınızdır. Siz bizim devletimizsiniz artık, sizden başka kimimiz var ki kardeş. Allah bize bu günleri de gösterdi ki bir şahidimiz oldu. Yeter o köpek oğlu köpek devlete artık. Qûnde bir devlet! (Birkaç saniye durduktan sonra) tövbe tövbe, ağzımızı da bozuyorlar.”

Küfür edince militanların hepsi güldü. Erdal, yanında oturan Şiyar’ı hafifçe dürterek fısıltıyla “Ağa hızını alamadı uçtu vallahi!” dedi.

Sonra ev kadınları büyük koçer sofrasını kurup sacda yapılmış et kavurması ve ayran çorbası getirdiler. Kavurmanın her habbesi bir küp şeker büyüklüğündeydi, ayran çorbasının ise çok özel bir tadı vardı.

Yemeklerini yedikten sonra vedalaşıp ayrıldılar. Duvar gibi dik bir yokuşu çıkıp, ana grubun yanına doğru yol aldılar.

***

Agît, oldukça büyük bir kayanın altında henüz güneş yükselmemişken uyandığında, her iki kolunu yanlara doğru açıp gerindi. Uyku sersemliği geçip biraz kendine geldiğinde ilk işi başının yanında kayaya dayamış olduğu M-16’sına bakmak oldu. Ayakta dikilmiş simsiyah bir yılan gibi duran silahı eliyle koyduğu gibi bulunca derinden bir memnuniyet yaşadı. Nöbetçi ve mutfakçı dışında daha kimse uyanmamıştı. O gün mutfakla görevli olan Suruçlu Bijî, Agît’in uyandığını görünce Urfalı şivesiyle “Gel ağê gel, gel bu çorbaya bağ hele veel veel veel!” deyip ona doğru baktı. Agît güldü ve “Tüm hünerini döktün mü heval Bijî?” dedi. O da öyle bir soruyu bekliyormuş gibi “Valla Agît arkadaş, öyle bir mercimek çorbası ki, parmaklarınızı da yiyeceksiniz; süzme yaptım ha!” diye cevap verdi.

Bijî, Suruç'un tanınmış "Binici" ailesindendi. O da '80 öncesi dönemden PKK saflarına katılan biriydi. Örgütün genel geri çekilmesinde Lübnan'daki Filistin kamplarına gidip eğitim görmüş ve ilk grup içinde yer almıştı. Saf ve iyi niyetli özelliklerin belirlediği bir karakter sahibiydi. İnanmış bir militan olarak mücadeleye hizmeti kendisine esas almış, ötesini de ne düşünüyor ne de hesaplıyordu. Komutanlık kariyeri, siyasi yetki gibi amaçlar onun ajandasında yoktu. Kendisine yol göstersinler, yapılacak işi söylesinler yeterdi, o "Tamam!" der işine koşardı. Ondandır ki, bazen arkadaşlarından "Seninki hamal tarzı!" diye eleştiriler de alıyordu, ama halinden memnundu. En göze çarpan özelliği hep moralli olması ve sık sık esprilerle arkadaşlarını güldürmesiydi. Ondan olacak, hangi ortamda olsa sevilen ve dürüstlüğünden şüphe edilmeyen bir ilgi görürdü.

Agît, Bijî ile sohbetten biraz gönlü hoş olarak yerinden kalkıp yönetim üyelerini uyandırdı ve vakit geçirmeden kahvaltılarını yapıp takvim yaprakları 13 Ağustos'u gösterirken toplantıya oturdular. Güneş, dağların ardından henüz başını uzatmamıştı; kaldıkları yerde serin bir gölgelik hükmünü icra ediyordu. Dinazorların son nesli kertenkeleler kayaların üzerinde hızlı hızlı uçar gibi koşup bazen duruyor ortamı dinliyor, tekrar hızlı hızlı gidip kayboluyordu.

Agît, Erdal, Tevfik ve Bedran yapılmış olan krokiyi iyice incelediler. Erdal, diğerlerine keşif verilerini tekrar genişçe anlattı. Ve daha keşif esnasında kafasında oluşan düşünceleri sundu.

Agît, onun da konuşmasından sonra,

"Ana hedef noktamız doğal olarak jandarma karakolu ve çevresi oluyor" dedi, "Zaten talimat gereği de olması gereken bu."

Herkes bunu onayladı. Sonra tekrar Erdal konuşmaya başladı:

"Bölükte çok fazla asker yok, diğer kurumlarda da güvenlik görmedik zaten."

Bedran burada söze karıştı:

"Ceza evi çok uzak ama."

"Oraya artık ayrı grup gider" diye onu yanıtladı Tevfik.

"O durumda güç bölünecek de…"

"O kadar da olur Bedran arkadaş, hiçbir şey mükemmel olamaz ki!" diye gülerek tekrar söze karıştı Agît. Ve devam etti:

"Netleşiyor biraz, ana saldırı yerimizde bölüğün arka tarafı olmalıdır, orası karanlık da."

"Evet, tüm grup olarak bizim keşif için şehre girdiğimiz sokaktan yöneliriz eyleme ve bölüğün arka tarafına ulaşırız."

Agît, diğerlerinde hayranlık uyandırıcı bir şekilde planlamaya yaratıcı bir zekâyla yaklaşıp kombinasyonu oluşturuyor, en ince ayrıntıları bile kaçırmayıp üstünde özenle duruyordu:

"Hiçbir nokta belirsiz kalmamalı, eylem mutlaka başarıyla sonuçlanmalıdır. Çünkü, bu, ilk ve tarihi eylemimizdir bizim. Lenin'in 'Kumaşı kesmeden önce yedi kez ölçün!' sözünü dikkate almalıyız."

Bütün ihtimal ve seçenekleri göz önüne alıp uzun süre tartıştıktan sonra, atılım konusunda merkez komitesinin talimatlarda çizdiği çerçeveyi ve Abbas'ın yaklaşımlarını dikkate alarak ulaştıkları planın son şeklini komutan tekrar özetleyip onaya sundu:

"Sonuç olarak arkadaşlar eylem planımız tam olarak şöyle netleşiyor: Tüm grup olarak şehre girerken, önce düşmanın gelebilecek takviye konvoylarını durdurmak için her iki yol kesen grubu bizden ayrılıp yerlerine gidiyor. Böylece şehir karayolunu iki yönden kesiyoruz; bu arada telefon hatları da koparılıyor tabi. Ana saldırı grubu ise keşif için şehre girilen sokaktan yönelerek hedeflerin üzerine gidiyor. Yöneleceğimiz tüm kurum ve noktalar, cezaevi dışında, bölük ve çevresinde kümelenmiş olduklarından, önce karakola hücum ediyoruz ki, oranın teslim alınmasıyla diğer yerler savunmasız kalsın ve ele geçirilmeleri ya da oralara girip amaçlarımıza ulaşmamız rahat olsun. İkinci etapta subay lojmanları ve askeri gazinoyu hedefliyoruz. Üçüncü etapta kahvehanelerde bildiri dağıtma, afiş ve bombalı pankart asma, yine bankadaki değerlere el koyma var. Banka müdürü ve veznedarın evine girilerek kasanın anahtarı alınacaktır. Bu arada tabi cami hoparlöründen bildirimizin okunması, düşmana "Teslim ol!" çağrısının yapılması ve ilçe halkına hitap edilmesi söz konusu. Aynı zamanda silah deposu boşaltılacak, subayların evine girilecek, hükümet konağı yakılacak ve postane tahrip edilecektir. Cezaevine de girip boşaltacağız. Bu arada kahvehanelerde, tanınan muhbirler görülürse cezalandırılacaktır.

Eylemi gece saat 9:00'da başlatıyoruz; şimdiden hazırlıklarımız da ona göre yapılıyor. Bu planlamaya göre tüm gücümüzün 30 kişi olması uygundur. Hareket noktamız zaten Çiraw, geri çekilme yerimiz için de en uygunu Herekol'dur bence. Böyle uygun mudur arkadaşlar, ne diyorsunuz?"

Agît'in çizdiği çerçeveyi yönetimin hepsi onayladı. Arkasından Agît, "Peki, onlar tamam olduğuna göre, önemli bir husus kaldı, eylem süresi ne kadar olmalıdır?" diye sordu. Tevfik,

"Bir saat iyidir bence" dedi.

"Bir saat az heval."

"2 saat çok mu olur?"

"Evet, çok…"

“En fazla bir buçuk saat olsun bence.”

“Olabilir.”

“Evet.”

Tartışma sonucu eylem süresi de en fazla bir buçuk saat olarak belirlendi.

Agît, fıtratından gelen ve geçmiş yılların tecrübesiyle donanan bir askeri yetenekle, bu A planının yanı sıra B planını da hesaplayıp oluşturdu ve hatta en kötü ihtimal için şunu dedi en sonunda:

“Her ihtimale karşı eğer tümden bir başarısızlığımız olur da grup dağılırsa, herkes en geç bir buçuk saat içinde Çirav dağının eteğindedaha sonra belirleyeceğimiz-bir noktada toplanacaktır. Bu sürenin dolmasıyla da tüm arkadaşlar güvenlik gereği orayı terk edeceklerdir.”

Toplantıya ara verildikten sonra bu sefer düzenleme dedikleri iş bölümü üzerinde duruldu.

Erdal hemen atılarak, “Karakola saldırı grubunun başında ben olmayı öneriyorum” dedi. Bedran, anında devreye girerek, “Sen hemen ne kendini öne attın, keşfe sen gittin, bırak saldırıda da ben olayım, kafamda o vardı sen kaptın hemen” dedi, o her zamanki kendine özgü espri yeteneğini de işin içine katarak.

“Olmaz ama heval Bedran, keşfe ben gittim, saldırıda da benim olmam doğal bir şey, çünkü orayı ben bizzat gördüm, tanıdım” dedi Erdal. Buna karşı daha Bedran bir şey demek için ağzını açmıştı ki, Agît daha erken davranarak, “Hele durun, biz de buradayız, hep size söz hakkı düşmez ki!” dedi. Sonra tüm grup olarak kendi aralarında tartıştılar: Zaten Agît genel komutandı, Erdal’ın bizzat keşfini de yapmış olduğu için saldırı grubunun başında olmasını uygun gördüler. Bedran da subay gazinosuna ve lojmanlara grubuyla yönelecekti. Tevfik ise camiye girecekti.

Tevfik, zaten takımda halkla ilişkilerden sorumluydu ve Kürtçesi de iyi olduğundan bu görev için o seçilmişti. Yönetim içinde en genç olandı. Tüm grup içinde de en genç üyelerdendi; 1.70 boylarında yağız bir delikanlıydı. O da PKK’nin Ceylanpınarlı, genel geri çekilmede yurt dışına çıkan kadrolarındandı. Lübnan’a geldiğinde öyle daha genç biriyken kendisini siyasal ve askerî açıdan hızlı geliştirmiş ve örgütün güvenini kazanmıştı. İdeolojik donanıma verdiği önem, öz disiplini, güçlü bir çalışma tarzı ve genç yaşına rağmen olgun, yapıcı üslubu dikkatleri üzerinde toplamıştı. Komple gelişmeye önem veren biriydi de. Filistin kamplarında örgüt içinde yükseliş trendi gösteren kültürel çalışmalara da ilgiyle eğilmiş, kendi içlerinde düzenlenen bir eğlence programında yeni yetişen genç PKK’lı ozanlardan Batmanlı Mizgin’le birlikte Kürtçe şarkılar da söylemişti.

Şam'da kadroların bir nevi kamp olarak kullandıkları bir evde kalırlarken grup sorumlusu Esat'a "Bir marş yazdım dinlemek ister misin?" diye sordu, o da "Tabi!" dedi. Ve Tevfik gülerek cebinden kâğıdı çıkarıp okumaya başladı:

"çelik kor oldu kasım bin dokuz yüz yetmiş sekizde
çelik
işçilerin kazmasında küreğinde işlenen çelik
köylülerin yabasında tırpanında işlenen çelik
çelik
yüzyılların acısıyla, öfkesiyle bilenen çelik"

O okuyunca, Esat önce şaşırdı, gözlerinin akı büyüdü, sonra güldü ve Tevfik bitirdiğinde, "Nerden eline geçti bu?" diye sordu.

"Sen masanın üzerinde bırakmıştın, ben de gördüm" şeklinde cevap verdi o da gülerek.

"Nasıl beğendin mi?"

"Evet, çok güzel yazmışsın, ben de şiiri seviyorum, keşke ben de böyle yazabilseydim."

"Çalış becerirsin, niye olmasın ki?"

"Evet, zaten çok uğraşıyor, okuyorum gerçekten."

"İyi."

"Aslında biz bunu besteleyip Mizgin arkadaşlarla birlikte grup halinde söylemek istiyoruz, eğer izin verirsen tabi."

Esat, burada durdu, yerinde bir öneriydi, ama güfte daha bitmemişti.

"Güzel, ben de katılıyorum önerine, olur tabi besteleyip söylemek, ama daha bitmemiş, bitsin sonra."

"Peki, daha geç sürer mi bitmesi?"

Esat güldü, beyaza çalan açık buğday tenli yüzü ovallaştı, ortaya çıkan beyaz dişleri aynı şekilde beyaz gömleğiyle bir uyum oluşturarak öne çıktı; sola doğru taranmış makul uzunluktaki koyu kumral ve dalgalı saçları bu renk uyumunu tamamlıyordu sanki. Göz kapaklarını yavaşça kaldırarak zekâ parıltısı ihtiva eden bakışlarını arkadaşına doğrulttu.

"Şiir öyle aceleye gelmez ama, bir de bu PKK marşı, çok güzel olmalı. Ondandır ki bilemiyorum ne zaman biter artık. Zira, büyük şiirler o hafif ayaklarıyla bir vahiy gibi konar şairin göğsüne, vahiylerin de ne zaman geleceği belli olmaz değil mi?" dedi.

"Haklısın, bekleriz artık."

Tevfik, gençlik duygularıyla PKK mücadelesine atılmıştı, çok bilinçli bir temeli yoktu aslında. Her ne kadar alt yapısını doldurmaya çalışıyorduysa da daha işin başlarında sayılırdı. İzlemesini bilen biri için,

yüksek bir hırs sahibi olduğunu fark etmek zor değildi. “Bir şey” olmak istiyordu! Belli ki bu istek ve duygu onu ateş gibi ısıtıyor ve faal bir şekilde çalışmalara koşuyordu. Bijî, ne kadar bu duygudan uzak bir şekilde bir neferdeki saf inancın verdiği ivmeyle pratikte aktif oluyorduysa, Tevfik’i benzer güçte tetikleyen şey ise bir yerlere gelip itibar kazanma düşüydü.

Gurupta henüz hiç çatışmalara katılmamış, deneyimsiz savaşçılar ve bu atılıma gönüllü katılmak isteyen çevre köylerden milisler de vardı. Agît, bunların durumunu da dikkate alarak, tecrübeli savaşçılarla tecrübesiz olanları eylem grubunda özellikle dengeli dağıtmaya dikkat ederek ve yakından tanıdığı her savaşçının özelliklerini göz önüne alarak düzenlemeyi yaptı.

Buna göre, Erdal’ın komutasındaki ana saldırı grubu Şiyar, Fikret, Musa, Haydar, Azad, Sinan ve Ferhanê Sor’dan oluşuyordu. RPC atış grubu, Haşım, Dr. Baran ve milis Keleş idi. Savunma grubu Kazım ile milis İbrahim iken, jandarma bölüğünün avlusunda bulunan gazino ve subay lojmanlarını basacak olan grup da Bedran, Bijî ve Kerim’den oluşuyordu. (Kıvırcık saçları ve orta boyuyla kendisini çalışmalardan geri vermeyen Kerim, liderliğini Teslim Töre’nin yaptığı TKEP-Türkiye Komünist Emek Partisi- üyesi olarak, PKK’nin yurtdışına çekildikten sonra Türk Sol örgütleriyle kurduğu FKBDC-Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi-esprisi gereği örgüt militanlarıyla birlikte enternasyonalist görev adına savaşıma katılmak için Kürdistan’a gelmişti. TKEP’in bir grubu da o yıllarda silahlı mücadeleyi başlatmak için Adıyaman’a gitmiş, fakat hepsi yakalanmışlardı. Kerim, Kürdistan’a geldikten sonra Lolan kampı yokluk sürecinde de bulunmuş ve atik, güven verici birisi olduğundan örgüt militanlarınca sevilen biri haline gelmişti.) Agît, koordine olarak, yanında diktiryofu kullanan Serdar’la, gazino baskın grubuyla beraber, karakolun güneyindeki avlu duvarının dibinde mevzilenecekti. Onların önünde yer alacak olan sekiz kişilik saldırı grubu ile RPC birimi birlikte gidecek, hemen arkalarında savunma grubu olacaktı. Eylem başladığında, saldırı grubu ve RPC birimi hücuma geçecekken, iki kişilik savunma ekibi hemen orada zaten pek büyük olmayan ilçe meydanını devriye tarzı bir hareketle kontrol altında tutacaktı. İlk atışla birlikte koordinenin yanında mevzilenmiş olan gazino grubu fırlayıp avluya atlayıp hedefi üzerine yürüyecekti. Bu grup, aynı zamanda saldırı durumunda olan Erdalların arka savunması olacak ve eylem anında kaçmaya çalışan düşman birimlerini yakalayacak veya vuracaktı. Hangi grup olursa olsun, alınacak bütün esirler karakol binasının avlusunda mevzilenen koordinenin yanına getirilecekti. Burada var olan orta otomatik diktiryof zaten onların korumasını sağlayacaktı. Koordine, eylem anında

aynı zamanda saldırıya geçmiş olan karakol ve gazino gruplarının korumasını da üstlenmişti. Yürüyüş kolunda koordine ve gazino grubunun arkasında gelecek olan propaganda, yayın dağıtımı, afiş ve pankart ile bankadaki değerlere el koyacak grup iki birimden oluşacaktı. Bunlardan cami grubunda Tevfik'in yanında Ömer ile Şoreş yer alacaktı, bildiri, afiş, pankart ve banka grubu ise Çiraw'ın komutasında Cengo ve Burhan'dan oluşacaktı. Eylemin başlamasıyla birlikte bunlar da hızla hedeflerine giden yollara gireceklerdi.

En son olarak da Eruh-Siirt asfaltını kesecek grup Urfalı Hacı ile Halil ve Cuma'dan meydana geliyorken; Ali, Cuma ve Halil de (Her üçü de milisti.) Eruh-Şırnak yolunu tutacaktı.

Onüçüncü Bölüm

14 Ağustos günü sıra son hazırlıklara gelmişti. Sağlamcı bir tarzı olan Agît, Filistin kamplarında öğrendiği genel bir askeri kural olarak da, eylem planına son şekli verildikten sonra, keşif grubunu çağırarak geniş bir düz sahada hedefin maketini yapmaya başladılar. Erdal, göğsüne dayayarak zorla kaldırdığı kocaman taşları habire çekiyordu. Belki 200 kiloluk bir kayayı gördü, büyüktü, götürebilseydi epeyi işe yarayacaktı. Sanki kesme taş gibi uzun ve diktörtgenimsiydi. Tek başına güç getiremeyeceğinden, Bedran ile bir başka militanı çağırdı, üçü birlikte yüklenip takla attıra attıra yerine ulaştırdılar. Erdal'ın göğsü ve karın kısmı taşların tozuyla grimsi bir renk almış, ter tüm bedenini sırılsıklam etmiş, elbisesinde beyaz beyaz lekeler bırakmıştı. Bedran Erdal'a takılıyor, "Sen benden çok daha iri yarısın, ben de cüsseme göre taş çekiyorum" diyerek, kucağına alıp taşıyabileceği küçük parçaları götürürken, içe bakan şehla bakışını muzipçe bir tebessüm sarıyordu. Ferhanê Sor da köylü kökenin kazandırdığı bir yetenek olarak baltayı alıp kalınca dalları kesip getirirken, Şiyar çevredeki kuru otları ve ağaç parçalarını toplayıp toplayıp maket sahasına yığıyordu.

Sonuçta, epeyi toplanan malzemeyle bizzat Agît'in ustalığında büyükçe bir maket yapıldı. Karakol binası ve çevresindeki kurumlar, temsili mesafelerle taş ve ağaç, ot, yaprak, çalılarla güzelce örüldü. Ve Agît, tüm militan gücünü oraya toplayarak, arkadaşlarının o kadar süredir nerdeyse meraktan öldükleri eylemin biçimi ve zamanını herkese açıklayıp, maket üzerinde prova yapacaklarını söyledi. Bunu duyan ve maket bile olsa hedefi görüp vahşi, ama soylu bir duyguyla cazibesine kapılan savaşçılar, sevinçlerinden hemen hepsi ellerini yumruk yapıp aniden havaya kaldırarak bazısı Kürtçe, bazısı da Türkçe "Yaşasın! Yaşasın!" diye nara attı. Ama henüz eylemin somut olarak hangi kent olduğu açıklanmamış, bu en sona bırakılmıştı.

"Eylemimizin amacı, HRK'nin kuruluşu ve amaçlarını kent merkezinden Kürdistan halkına ve dünya kamuoyuna yankı yapacak bir şekilde duyurmak ve bu temelde silahlı atılımımızın başladığını ilan etmektir. Bunun için bir kenti ele geçirip düşmanın askeri ve idari kurumlarına etkili darbeler vurmayı planladık."

Komutan, eylemin amaç ve önemini böyle açıkladıktan sonra, plan ve yapılan düzenleme onaya sunuldu. Anlamak için sorulan bazı sorular dışında pek tartışma olmadan alınan onaydan sonra, maket üzerinde tüm takım olarak eylemin provasına geçildi. Prova dikkatli bir şekilde birkaç sefer yapılarak plan detaylarıyla herkese kavratıldı ve görevleri iyice belletildi. Son sorular alınarak cevaplandıktan sonra Agît, komutan olarak bağlayıcı konuşmasını yaptı:

"Eylem esnasında planlama dışına izinsiz çıkılmayacak, mevziler terkedilmeyecek, atışlar isabetli ve ölçülü olacak, gereksiz yere mermi harcanmayacaktır. Özellikle birbirini ve sivilleri vurmamaya aşırı dikkat gösterilecek, çapul anlamına gelecek şeylere girişilmeyecek ve geri çekilme kademeli ve savunmalı olacaktır."

Takım dağıldıktan sonra, Şiyar ile Hacı Agît'in yanına gelerek,

"Pankartlar da hazır heval" dediler. Agît bunu duyunca,

"Yaa! Hani nerede getirin bakalım" dedi, bir çocuk sabırsızlığıyla.

Belli ki özel önem veriyordu pankarta ve hep aklındaydı. Hacı ve başka bir militan aceleyle gidip az ötedeki pankartlardan birini birer ucundan tutarak getirdi. Komutan, iki militanın ellerinde gererek öylece tuttukları büyükçe beyaz bezin üstüne boyayla yazılmış "BIJÎ HRK! BIJÎ PKK! BERXWEDAN JİYANE!" yazılarını okuyunca ruhu, bir askere göre zayıflık sayılabilecek duyguların acımasızca zuhur etmesine zorla karşı koyabildi. Bir neferi olduğu partisi, komutanı olduğu ordusu ve yoldaşları olduğu cezaevi direnişçileri yüceltiliyordu pankartta!

***

O gün akşamın arifesinde güneş yenilmiş bir savaşçı edasıyla yavaş yavaş geri çekilip doğa gecenin iktidarına hazırlanırken, 14 Temmuz Takımı da son pratik hazırlıklarını yapmaya başladı. Takım üyelerinin ruh halinde, gecenin zifirisine kendilerinin de bir yıldız ekleme isteği hakimdi. RPC ve Diktiryof olmak üzere iki ağır silahları vardı sadece, diğerlerinin hepsi ferdi tüfekti. Ama cephaneleri fena değildi. Eylemde ele geçirecekleri silah-cephane ve eşyaları ile kendi yiyecek-erzaklarını taşıması için üç katır yanlarına aldılar. Takımın tüm erzakı bir torba ekmek, üzüm, salatalık ve peynirdi. Eylem süresinde uzun bir zaman hiçbir yerle ilişki kuramayacakları ihtimalini düşünerek, kişi başına günde yarım ya da çeyrek ekmekle idare etmeyi ortak görüş olarak kararlaştırdılar. Ne önemi vardı ki bunun? Bir ülke kurmaya adım atan insanların aklında yemek küçük bir yer bile tutmuyordu; zaten adanmışlardı, sadece düşmeyip hareket edebilecek gıda alsınlar yeterdi. Onun dışında herhangi bir yemek lüksleri yoktu.

Yola çıkmadan önce Agît, "Tüm arkadaşlar toplansın resim çekelim" dedi güler yüzle. Bunu duyunca, kimisi elinde hazırlamakta olan çantasını bırakıp koştu, kimisi silahını temizliyordu tekrar kapatıp oraya gitti, kimisi de erzakları katırlara yüklemekle meşguldü ki yarım bırakıp sahaya yöneldi. Erdal, tam o sırada kütüklüğünü yeniden düzenliyordu, haber gelince içinden "Beş dakika sonra olmaz mıydı ya?" dediyse de hızlı hızlı hareket edip bitirdi ve koşar adım gitti. Agît sahada durmuş militanların gelmesini bekliyordu. Herkes gelmeye başlayınca gömleğinin sol cebinden sarı-kahverengi karışımı küçük kemik tarağını çıkararak saçını sağ tarafa iki sefer tarayıp eliyle düzeltti. Gelenlerin hepsi etrafında toplandı. Bir kısmı ayakta her iki yanında sıra olurken, bir kısmı da önde yere çömeldi. Kimisi silahını önünde çapraz tutarken, kimisi tek eliyle havaya kaldırdı, kimisi de nizami duruşla sağ yanında dipçiğini yere indirip silahı namlusundan tuttu. Erdal gecikmeli gelince koşup gruba katılmak isterken, Agît gülerek, "Erdal arkadaş gel, yanıma gel!" deyip ona yer açtı. Herkesin tamam olmasıyla makineyi elinde tutan Şiyar deklanşöre bastı. Ayakta, biraz yere doğru alçalarak, yanlardan, birkaç poz çekti. Herkes tamam deyip dağılacaktı ki, Şiyar, "Durun, durun! Ben de geleyim" deyip bu sefer çekmesi için Tevfik'i çağırdı ve kendisi koşarak grubun sağ kenarına ilişti.

Fotoğraf çekiminden sonra akşamüstü, tek sıra halinde yola çıkıp kendilerini dağdan aşağıya doğru bıraktılar. Önde dürbünle etrafı adeta delik deşik eden üç dikkatli gözcü gidiyor ve Şehit Ahmet Kurt mangası onu takip ediyordu. Daha sonra ise sırayla Şehit Delil Doğan ve Şehit

Salih Kandal mangaları geliyordu. Üç katırı ise Sinan ile başka bir savaşçı arkadan getiriyordu. İşinin ehli olan bu iki savaşçı hayvanların sırtındaki hurçları bazen sağ, bazen de sol taraftan kaldırarak kaymış olan dengeyi yeniden sağlıyor ve yuları hayvanların boynuna dolamış olarak, arkadan ellerinde birer ağaç çubukla onları incitmeden sürüyorlardı. Ellerindeki çubuk bazen direksiyon rolünü oynuyor, bazen de hayvanlara sürat vermek için gaz pedalı görevini yerine getiriyordu.

Onlar aşağılara doğru indikçe, yine kendilerini yalnız hissetmiyorlardı. Ana üsleri Çiraw, büyük keskin parçalar halinde vahşi kayalıklarıyla, onları koruyan bir leopar pençesi gibi hep üzerlerindeydi.

Katırların da ağırlaştırdığı yürüyüşle üç saat kadar sarp kayalık dağların arasından ilerledikten sonra, önceden plan dahilinde olan Eruh'a yakın bir yerde konuşlandılar. Her manga uygun bir yere çekilip nöbetçilerini de çıkararak uyudular. Agît takıma, "Arkadaşlar uykunuzu iyi alın, yarından sonra belki günlerce uyuma fırsatı bulamayabiliriz" dedi. Ne ki, o sırada kuzeyden "Vuuuuuffff! Vuuuuuffff!" diye esen soğuk bir rüzgâr çoğuna uyuma imkânı tanımadı. Yine de Bijî ve Serdar hiç umurlarında olmadan deliksiz bir uyku çektiler.

Sabah olduğunda beklenmedik bir olay oldu. Yöreden tanıdıkları bir mela ile yirmi üç yaşlarındaki oğluna rastladılar. Aslında onlar dağa çıkmış militanları arıyordu. Oğlu, militanlara bazı yardımlarda bulunmuş ve bu nedenle aranır duruma gelmişti; bir süredir kaçak dolaşıyordu. Şimdi, bu sorunu çözmek için mela militanların iznini alarak oğlunu devlete teslim etmek istiyordu. Agît, yüzünü ekşitti, epeyi rahatsız olmuştu. Onları böyle silahlarla toplu halde hazırlık yaparken görmüşlerdi, "Eylemin selameti açısından bir sorun çıkarmasa iyidir" dedi kendi içinden. Adamın oğlunu devlete teslim etmek istemesi de zaten öfke uyandırıyordu. Agît, onları ikna etmek için epeyi konuştu. Oğlan, saf biriydi; babası ile Agît arasında kararsız kalmış, ne yapacağını bilmiyordu; iradesiz bir biçimde sonuçta ne denseydi onu yapacaktı. Ama melanın gözleri velfecri okuyordu. Derler ya "Kafasında kırk tilki dolaşıyor, kırkının da kuyruğu birbirine değmiyordu!"

"Heval Agît, oğlan bir şey yapmamış ki! İşte ufak bir şüpheden dolayı, (kafasını sallayıp, dişlerini sıkarak) Allah bilir hangi melunun komutana şikâyeti sonucu onu arıyorlar. (Tekrar sakin hal ve gülüş maskesini takınarak) ama bir şey olmaz valla, gidip teslim olursa, tekrar onu bırakırlar, o da daha serbest olunca, siz ne zaman emretseniz, (ikna edici mimiklerle ve vurgulu bir şekilde) ne zaman ha heval emretseniz koşar gelir."

Agît, onların ikna olmayacağını anlamıştı. Güvenlik nedeniyle onları akşama kadar tutup eyleme giderken bırakmayı uygun gördü.

Birlik konuşlanmış olduğu kayalıkta artık akşamı bekliyordu. Militanlardan kimisi uyuyor, kimisi şu veya bu işle uğraşıyordu. Katırların yükleri indirilmiş, çevreden görülmesin diye az ötedeki büyük bir ağacın altına bağlanmıştı. Nöbetçiler zamanı geldiğinde dakik bir şekilde değişiyordu.

Herkesin uyandığı bir sırada Agît tüm takımı hâkim bir yere toplayarak, kolunu uzattı ve işaret parmağıyla ilçeyi göstererek, "İşte hedefimiz! Eruh!" dedi. Bunu demesiyle savaşçılardaki son merak da başını alıp gidenler kervanına katıldı. Hacı, gülerek "Heval Agît valla ben tahmin etmiştim" dediğinde, Bedran içinden "Hacı yine ben 'zaten biliyordum' modunda" diye düşündü. Ferhanê Sor bir tuhaf etkilenmişti, "Demek bizim ilçemizmiş vay be!" derken kendi kendine, aynı zamanda ilk eylemin kendi kazasında olmasının içten bir gururunu yaşıyordu. Agit devam etti: "Arkadaşlar! Eruh'taki karakolu vurup ilçeyi ele geçireceğiz. Unutmayın ki, bu eylemin askeri yönünün yanı sıra siyasi açıdan da büyük sonuçları olacaktır. O nedenle bizden ne bitecekse onu ortaya çıkarmalı ve bu gece mutlaka başarıya ulaşmalıyız."

Arkasından Agît ve Erdal savaşçıları manga esasına göre sıraya koyarak dürbünle iki iki hepsine Eruh'u iyice gösterip, hedef noktalarını ve yolları tanıttılar. Artık eylem zamanıydı.

***

Akşam oldu oluyordu artık, yemeklerini yiyip hareket etme zamanıydı. Mela ile oğlunu, "Doğru evinize gidin" diye tembihleyerek gönderdiler. Agît, son olarak bir kayanın başına çıkmış dürbünle hedefi ve çevresini izliyordu. Bedran gülerek yanına geldi,

"Yola düşmeden bir bablekan oynayalım" dedi.

"Ben de istiyorum tabi. Eylem öncesi halay şart. Bu bizde hep gelişmeli. Ama benim kaygım gizlilik, ses falan gitmez mi çevreye, tam eyleme gideceğimiz bu sıra?"

"Zannetmiyorum, giderse de hemen kim bilecek ki eylem yapacağız ve zaten artık gidip vuracağız."

Agît, yüksek bir kahkaha atıp,

"Ooo, beyin yakıcı bir tespit! Zaten vuracağız artık değil mi?" dedi.

"Evet, artık zarlar atılmıştır!"

Komutan, çevik bir hareketle üstünde olduğu kayadan atlayıp,

"Tamam o zaman, ben bir tarafın sergovendiyim, sen de karşı taraf olarak grubunu topla."

İki kişi nöbetçiydi, onun dışında tüm takım on dörder kişi halinde, kayalıklar içindeki küçük bir düzlükte karşı karşıya durdu. Sergovend olarak Agît ile Bedran'ın elinde kendi siyah-beyaz kefiyeleri vardı. Agît,

kefiyeyi yavaş yavaş sallamaya ve aynı zamanda halayın şarkısını söylemeye başladı:

"Bablekanê hêdî tê
Şêrê sor ti hêdî tê
Dengê ji koma elî tê
Dengê ji koma şêrîn tê"

Onunla birlikte her iki tarafta da tüm grup söyledi ve ileri doğru adımlarını attı. Her iki tarafta da herkes dirsekler bitişik halde serçe parmaklarla tutulmuş ellerini bir sağa bir sola oynatarak 1,2,3,4,5 adım ilerleyip birbirlerinin tam önüne kadar geldi. Sonra 6. adım olarak sol ayaklarını sağ ayaklarının yanına vurup hafif bir geçiş es'i vererek bu sefer geriye doğru üç adım atıp dördüncü adımda sol ayaklarını tabanı yere basmış olan sağ ayağın yanına vurdular; eller de bu geriye dönüşte aşağıdan yukarıya bir hareketle ileriye doğru oynatılıyordu artık. Geriye gidince her iki grup tekrar aynı şekilde ileriye doğru geliyor, tam birbirlerinin önünde yine aniden ve hızla geriye doğru gidiyorlardı. Hareketli ve kıvrılan bir melodiyle söylenen şarkı, gittikçe hızlanıyor, şarkının hızlanmasıyla birlikte gruplar da tempoyu daha da süratli hale getiriyorlardı. Agît,

"Bablekanê ti hekarî
Şêrê sor li hekarî
Tu ji cenge de narevî
Di cengê de narevî"

sözlerini söylediğinde, strandaki "Sen savaştan kaçmazsın!" sözünün büyüsüne kapılan militanlar daha da coştu ve birbirine doğru yere sert vuran adımlarla hızla birbirine doğru ilerleyip, tam göğüs göğüse geldiklerinde aniden aynı hızla geri çekilmeye başladılar. Ritmin hızıyla birlikte hepsi gittikçe terliyordu da artık. Agît ve Bedran ekiplerin başında gittikçe sert adımlarla ve bir taraftan şarkıyı söyleyerek, diğer taraftan ellerindeki kefiyeyi daha hızlı sallayarak ilerliyor, diğerlerini de peşlerinden sürüklüyorlardı. Sonra tekrar aynı hızla diz kırarak ve omuz titreterek, aynı zamanda da karşılıklı bir şekilde birbirlerine alaycı meydan okuyan bakışlar fırlatıp hata yapmaya tahrik ederek geri çekiliyorlardı.

Tıpkı bir savaşta gibiydiler. Bu, muharebeden önce karşılıklı duran iki ordunun birbirini yoklaması ve bir hata yapmaya teşvik etmesi, aynı zamanda, birinin diğerine sızma hareketi yapmasına benziyordu. Zaten dans, genelde kabul edildiği gibi, hayatta yaşanan olayları, sonra ritmik hareketlerle sanat düzeyine çıkarma değil miydi? Tolstoy da sanat için şunu demiyor muydu:

“İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştır.”

Kim bilir Kürtler de belki, kendi savaş pratiklerini, orada yaşadıkları duyguyu sanat düzeyine çıkarmışlardı. Gerçi bu konuda şöyle bir rivayet vardı: Ayaklarına lekan giymiş “Bab” isminde biri, Çatak’tan Hakkari’ye giderken Norduz platosu civarında kar fırtınasına yakalanır. Zorlu bir mücadele vererek kendisini kurtarır ve kendi aşiretinin yanına geldiğinde kahraman olarak karşılanıp üzerine şarkı söylenir, sonra bu şarkı halaya da dönüşür. Bu şarkıda Bab, “Şêr” sözcüğüyle aslana benzetilir; ayağındaki lekan da aslan pençesine. Yani kar fırtınasına karşı mücadele edip onu yenen aslan! Buradan “Babê lekan – Bablekan” (lekanlı bab) anlamında oynanan halayın adı çıkar. Oyundaki ileri çıkışlar Bab’ın tipiye karşı yürümesini, geri çekilişler ise karın altında kalıp üşümesini betimler.

Agît, bazen arkadaşlarıyla tartışırken, “Bence bu rivayet değil de, ‘bablekan’ halayının Kürtler’de savaş realitesinden kaynaklandığı daha mantığa yakın. Zaten şarkıda geçen ‘Sen savaştan kaçmazsın!’ sözleri de buna işaret ediyor” diyordu. Arkasından da gülerek, “rivayetin hakikati ne olursa olsun, savaştan kaynaklanması daha çekici ve bizim gerçeğimize uygun” şeklinde konuşmasını bağlıyordu. Nitekim, Kürtlerde kimlik bilinci geliştikçe şarkının sözleri zaman içinde değişmiş ve geleneksel olarak “Rom-Romê” diye adlandırılan Türklere karşı bir savaşı dile getiren içerikler yer almıştı. Aynı zamanda Kürdistan’da gençler içinde en çok oynanan biri haline gelmiş ve Kürt savaşçılığının dağdaki militanları arasında da hep bu versiyonda söylenip oynanıyordu. Agît ile Bedran, coşkuyu daha da yükselterek bu versiyonun dörtlüklerini,

“Zarinî ketîyê nav gunda
Hop şer e, şer e, şer e
Qêrînî ketîyê nav gunda
Sibê li meydanê şer e”

“Şer şerê, me bi romîya
Hop şer e, şer e, şer e
Şer şerê, me bi romîya
Sibê li meydanê şer e”

“rast lêxe, çep vegere
îro li meydanê şer e

çep lêxe, rast vegere
sibê li meydanê şer e”

diye söyleyince savaşçılar heyecanın doruğuna ulaştı, kollar hızla gidip gelmeye başladı, her iki grup da gözleri düşmanın üzerine yürürcesine öfkeyle dolup büyük ve seri adımlarla çabucak birbirine doğru ilerledi ve tam o anda ikisi de olabildiğince yükselip havada “paaatt!” diye göğüs göğüse çarpıştılar. Sonra yere inip aynı hızla gerisin geriye gittiler ve arkasından bu sefer daha hızlı gelip yine havada göğüs göğüse çarpıştılar. Hepsinin alnından, şakaklarından ter akıyor, elbiseleri terden sırılsıklamdı. Tekrar geri gidip tekrar geldiler, tekrar gidip tekrar geldiler ve her seferinde daha da artan bir şiddet ve sesle daha da yüksekte göğüs göğüse çarpıştılar. Tıpkı bir savaştaki gibiydiler. Şarkıda dile geldiği gibi, Romlar (Türkler)la savaşıyorlardı, düşman her tarafı işgal etmiş, köylerden çığlıklar yükseliyordu; onlar düşmana sağdan şiddetle saldırıp vuruyor ve sonra aniden soldan geri çekiliyorlardı ya da soldan saldırıp, sağdan geri çekilme yapıyorlardı.

Nerdeyse artık halden düşünce, Agît elini indirerek oyunu bitirdi. Arkasından kısa bir süre dinlenip, üzüm, peynir, ekmeklerini çıkarıp mangalar halinde geniş birer kaya üzerinde yemeye başladılar. Kararlaştırmış oldukları gibi yarımşar ekmekle idare ettiler. Üzümleri iyiydi ama, çok iri taneli kara üzümdü. Üç habbesi ağız dolduruyordu. Peynirleri de bayağı yağlıydı. Bijî lokmayı ağzına götürürken yan gözle hemşerisi Bedran’a bakarak, “Ağê hele bak bak, ne kadar yağlı, hep kalori olacak karnımızda bu, ben on gün de aç kalsam idare ederim bununla, vel vel vel!” deyince grubun hepsi gülerken, bazıları ağzındakini dışarı atacak gibi oldu ve hızla geriye fırladı.

Ve 15 Ağustos 1984 Çarşamba günü akşam 7:30’da plandaki saldırı düzenine göre dizilip yola koyularak şehre doğru inmeye başladılar. (Önce yol kesen gruplardan her birini kendi yerine göndermişlerdi.) Hepsi sessizliğin karlığına çekilmiş gibiydi. Ayakkabılarından bile ses çıkmıyordu. Yere bilinçli bir şekilde hafifçe basarak nerdeyse uçarcasına ayakları daha yere basmadan geçip gidiyorlardı. O anda kendi kendisini önündeki hedefe programlamış birer biyonik savaşçı gibiydiler. Sadece Eruh’taki eyleme odaklanmışlardı; başka hiçbir şey o anda ruhlarında nida etmiyordu. Eylemi başaracaklardı: Gidip vurup, elde edip döneceklerdi. Bütün edim fonksiyonları, o an dünyalarının sonsuzluğunu kapsamış sadece bu yakıcı isteğin komutlarıyla adeta beş katına çıkmıştı. Başarısızlık diye bir şey yoktu, o ele avuca sığmaz özgüvenle, o anki üstün yetenekleri ayaklanıp çizilen sonucu alacaktı.

O yürüyüş tam da ölümün kutsandığı andı. Ölüme başka değerler yüklenmişti bu özel durumda. O, yıkıcı bir olay ve bir yok oluş değil, aksine bir yeniyi yaratmanın ve ölümsüz yaşama geçişin aracıydı o sıra. O nedenle, severek veya bilerek ölümü seçmeyeceklerdi, bu onların felsefelerine tersti, ama ölüm ısrar edip geldiğinde böyle bir kutlu doğuş çehresiyle ortaya çıkacaktı. Çünkü onlara göre, bir insanın bedeni hiç de ulusal davanın yanında önemli değildi, yüzbinlerce hayat verilebilirdi bunun için. O zaman işte genel ve kalıcı doğuş ortaya çıkacaktı ve onların her biri de "ölüm" diye bilinen olguyla bu yeni payidar doğuşun ruhunda yeni doğuşlarını yapacaklardı. Ondandır ki, ölümü düşünmeyeceklerdi ve onu geleneksel haliyle tanımlamayacaklardı; eğer öyle olursa, ne hedefi bir vuruşta kazanabileceklerdi ne de ölümü öldürmeyi becerebileceklerdi. Aksine, ölümü yüklenerek hedefin üzerine gideceklerdi. Bunu Esat, o yakınlarda dizelere de dökmüştü:

kazanmak
istiyorsan eğer
bu kanlı oyunda

atılmadan
orta yerine meydanın
soy / ipek dokuma gece elbiseni!
ruhunu
kanla yıka
kar kuyularında
kalmadan arkada
bir avuç toprağın
ve aklın
düşlere zincirli
öldür / önce kendini!

ve çıplak!
ve soğuk!
ve ölü tenle!

ve çıplak!!
ve soğuk!!
ve ölü tenle!!

atıl / kılıçların yüceltisine!

aç!
mermer çatısı beyaz alnını aç!
şaha kalkan
uzun yeleli / beyaz atların topuklarına
mezra botan'ı saran yalım ateşi yala
şaklayan kılıçların keskin ağzından öp kucakla
ve ölümün
buzul sonsuzluğunda
yüzyıllardan sana koşan şu genç kızı
alev saçan / çırılçıplak bedeninden kucakla!

Onlar o anda bu realiteyi yaşıyorlardı. Tanrıların lütfu olarak aniden ortaya çıkan ve Kürdistan'daki yabancı egemenliği-yunan donanmasının denizin gibine gönderildiği gibi- o dağlara gömecek olan kamikaze (tanrı rüzgârı) gibiydiler. Buna inançları şüphesizdi.

Ve grup ilçe merkezine doğru hızla aktı.

"Hakim bey, Tevfik Bey'i Allah başımıza gönderdi, o eşsiz dehasıyla göreceksiniz kısa sürede memleketimizi teröristlerin, sağ-sol çatışmasının neden olduğu yıpranmışlık ve geri kalmışlıktan kurtararak dünya medeni devletleri arasında daha iyi bir yere sokacaktır. Baksanıza daha bu kadar kısa sürede maşallah ekonomimiz ne kadar gelişti. "

"Tabi tabi, elbette ki Kenan Paşa'nın o dirayetli ve tarihi koruyuculuğu olmasaydı memleket şimdi ne hale gelmişti kardeşim."

"Ooo, onu belirtmeye bile gerek yok, vatan diye bir şey mi kalmıştı şimdi Allah aşkına?"

Eruh'ta sıradan bir akşamdı, halk evlerinde oturmuş, kimisi damda yatma hazırlığı için tahtlarda uzanmış günün yorgunluğunu çıkarırken, daha çok gençler kahvehanelerin curcunasına dalıp gitmişlerdi. Kimisi garsona çay söylüyor, kimisi "Al sana beşli!" deyip iskambil kağıdını "Tapp!" diye desenli bir muşamba çekilmiş tahta masaya vuruyor, kimisi de elindeki taşa bakıp "Şaakk!" diye sertçe ıstakaya diziyordu. İlçenin subay lojmanlarında da kaymakam, savcı, hâkim ve orman bölge şefi oturmuş sohbet ediyorlardı. Kaymakam daha fazla dayanamayarak, yaptıkları siyasi sohbetin arasına her zamanki bir yakınmayla daldı:

"Yahu birader, Allah için şu telefon hatlarının açık olduğu bir günü de görmedim ki! Artvin'i aramak istedim, ama nerdeee, hatlar yine kesik. Defalarca onlara dedim oysa yapmayın böyle…"

"Ee, kaymakam bey, buranın adını boşuna "mahrumiyet bölgesi" koymamışlar….hahahaha!...." Orman şefi, gök mavisi gömleği üzerine

bağlamış olduğu sade ten rengi kravatını elini uzatıp sıcaktan ötürü gevşetirken, kaymakamın o anki halinden bayağı keyiflenmiş gibi laf sokup kahkahayı basmıştı.

Hemen bitişikteki jandarma karakolu ise, rutin saatlerinden yeni birini yaşıyordu: Görevli askerler, savaş gerçeğinden uzak bir şekilde, kimisi elindeki ile meşgul olurken, kimisi de ordunun otoriter ve baskıcı yapısından ötürü, halkın korkudan yanlarına bile yaklaşamadığı, yaklaşanların da yalakalık veya çok saf duygularla yaklaştığı bir ortamda, şu kalan günlerini de çabuk bitirip memleketlerine koşmanın tatlı düşü içindeydiler.

Karakolun nizamiye kapısında o sırada, 22 yaşlarındaki Erzincanlı Süleyman onbaşı nöbetçiydi. Bölüğün yazı işlerinde görevli olan onbaşı Süleyman sık sık hükümet binasına, maliyeye evrak dağıtımı yapıyordu. O gece her şeyden habersiz bir şekilde, kendisine bol gelen jandarma elbisesi içinde G-3'ünü omuzuna asmış ayakta duruyordu; yuvarlak yüzünü üstten, ortası içe kırılmış geniş bir kemer gibi kesen birleşik ve çok gür kıllı kaşlarının altında kocaman yuvasında sabitçe duran gözbebeklerinde geçmiş bir anı dolaşır gibiydi. Biraz daha öyle daldı ve sonra gülerek başını sallayıp "Ne günlerdi ya!" dedi.

Bu sırada Eruh-Siirt yolunu kesecek olan grup yerine ulaşmıştı. Halil bir kayayı asfaltın üzerine yuvarlıyordu ki, hemen "Sen ne yapisan babê?" diye kendi yöresinin şivesiyle konuşarak Hacı kolunu tuttu. (Hacı, çok resmi ortam olmazsa ya da dar arkadaş grubu içinde yöre dilini konuşmayı seven biriydi.)

"Yolu kapatacağız ya, Agît arkadaş dedi işte."

"Tamam da bize denildi ki ilk ateş sesiyle birlikte yol üstüne taş, ağaç gibi şeyleri yığıp kapatın, şimdi daha erken."

"O zaman niye telefon hattını kestik?"

"O gözükmez ki, kablodır, bı dağın içinde, kım bılır, hatta gendılığından da direkler düşüp kopi behzen. Şimdi biz yol için malzeme bir kenara toplayalım, atış sesi geldiğinde hemen yola götürürüz."

Gurup geldiğinde ilk iş olarak telefon hatlarını kesmişti. Cuma penseyi alıp 5-6 metre yüksekliğindeki yuvarlak ağaç direğe hızla atılıp yükselmeye başlamıştı. Yetenekli ve çevikti bu konuda. Bol şalvarın hareket imkânı sağladığı rahatlık içinde direği kucaklayıp elleri, bacakları ve ayaklarıyla hızlı hızlı yukarı çıkıyordu. Her iki taraftan ayaklarının iç tarafıyla direği dayanak alıp kendisini yukarı atıyor, tam o anda kucak halindeki kolları ve dirsekleriyle ağaca tutunuyor, sonra tekrar ayaklarına yüklenip yükseliyordu. Kırmızı kalın plastik penseyi ise dişleri arasına almıştı. Büyükçe dişleri arasında kalın ve uzun penseyle açık ağzı, enerji sarf etmekten kıpkırmızı olmuş yüzü ve yukarı, direğin başındaki

hedefine doğru bakan keskin bakışlarıyla avı ağzında yırtıcı bir hayvan gibiydi o an. Çarçabuk en üste çıkmış ve mat gümüşü renkte hatları kesmişti.

Sonra da yolu kesmek için hazırlıklara koyulmuştular. Eylem başladığında yolu erken kesebilmek amacıyla malzemeleri oraya topluyorlardı. Söylendiği gibi virajlı yüksek bir yere konuşlanmışlardı. Yolu kestikten sonra burada mevzilenecek trafiği durduracak ve eğer düşman için takviye güç de gelirse çatışarak bırakmayacak, en azından oyalayacaklardı. Ne RBC vardı her iki grupta da ne de başka bir ağır silah, artık eldeki tüfeklerle çatışacaklar nereye kadar giderse… o nedenle önce çabucak orada kayaların arasında kendilerine mevzi görevi görecek birer yer bulmuşlardı. Her birinin arasında takriben 10-15 metre vardı. Yola çok hâkim bir noktaydı, asfalt tam altlarına düşüyordu. Hacı ortada kendisine üç tarafı kaya bir doğal mevzi keşfetmişti. Diğer iki militan ise, ön tarafı gri kayadan birer yer bulup her iki yanını taş ve oradaki kalın kuru ağaç gövdeleriyle takviye ederek mevzilerini yaptılar. Sonra inip, yolun kenarına taş ve ağaç gövdesi topladılar. Hacı şişman gövdesiyle koca taşları çevreden toplayıp getiriyordu. Gidip sırtını bir yükseltiye dayadı bir ara ve "Xelil, Xelil, hele gel bu daşı sırtıma at ya!" diyerek arkadaşından yardım istedi. Bir boy kadar yükseltide bir kayayı uğraşarak yerinden çıkarmış ve şimdi arkadaşından sırtına atmasını istiyordu. Halil, görünce gözleri açıldı.

"Yahu Hacı bu koca kaya, kaldıramazsın, şimdi tam da bu eylem zamanı belin kırılır."

"Bir şey olmaz, olmaz, at sen sırtıma."

"Heval Hacı olmaz yahu!"

"Yahu sen at kardaşım, sana ne, bir şey olmaz."

Halil baktı ikna edemeyecek, ayakta kendisini eğmiş olan Hacı'nın sırtına zorla koca taşı yükseltiden kaydırıp yerleştirdi. Taş Hacı'nın sırtına binince aniden yüzü mosmor olup, şişti; ve kesik kesik nefes alarak, iki elini yukarı uzatmış taşı tutar halde yeni yürüyen bebekler gibi adımlarını atmaya başladı. Halil de yanında yürüyor ve taşın sırtında durmasına yardımcı oluyordu. Ama taş düşseydi onun yapacağı hiçbir şey yoktu tabi. Sonunda zorbela götürüp biriktirmiş oldukları malzemelerin yanına şık bir hareketle taşı attı Hacı. Ve hemen taşın akabinde kendisini de yere atıp boylu boyunca sırt üstü uzanarak 5 dakika kadar kımıldamadı. Bu sırada Cuma ise yukarıda büyükçe kuru ağaçlar bulup aşağı fırlatıyordu. Bir süre uğraştıktan sonra işlerinin sonuna gelmişlerdi. Aynı zamanda diğer yol kesen grup da benzer bir çalışma içindeydi o sıra.

Ana grup ceviz ağaçlıklı alandan şehre doğru indiğinde ilçeye on-on beş dakika kala iki kişi katırların yükünü indirip otluk bir yere bağladılar. Önlerine biraz saman da koydular. Sonra aceleyle yol almakta olan gruba yetiştiler. Grup şehrin mahallesine ulaştığında Agît, Erdal'ı yanına çağırarak bir şey dedi. Arkasından Erdal bir savaşçıyı alarak bir gölge gibi hızla mahalleye kaydı. Başında kefiyesini kartal kanadı gibi bağlamıştı; arkadan sarkan ucu çevirip başının üzerinde tutturmuş, böylece kefiyenin her iki yandaki kenarları bir çift kanat gibi açılmıştı. Gecenin alaca karanlığında uzun boyu, kefiyesi ve çok seri atılan kocaman adımlarıyla arkadan insan üstü bir varlık gibi görünüyordu. Mahalleye girdikleri gibi, az bir şey gidip hemen bir duvarın dibine sindiler. Kimse yoktu ortalıkta, sadece evlerin penceresinden çocuk, kadın sesleri geliyordu. Oradan çıkıp biraz daha gittiler ki, elli metre kadar uzakta iki karaltı görünce hemen kendilerini oradaki ağacın ardına attılar. Adamlar yaklaşınca hayvan alışveriş sohbeti yapan iki Eruhlu olduğunu fark ettiler. Daha da ilerleyip karakolun yakınına kadar gittiler; bir şey görmeyince hızla aynı yoldan döndüler.

Agît, vakit geçirmeden takıma "Yürü!" komutunu verdi. Hepsi heyecanla mahalleye girdiklerinde saat 9:00 olmuştu; mermiler namluya sürülmüş, tüfekler eldeydi artık. Otuza yakın insan sokağı doldurmuş tek sıra halinde hızlı hızlı yürüyordu. Sayıları kalabalık olduğu için topluca çıkan ayak sesleri, silah takırtıları ve kütüklük tak-rak etmeleri hemen mahallelinin kulağına gitmişti; aniden her geçtikleri yerde kadın-erkek, çocuk pencereden ve damlardan başını uzatıp onları seyretmeye başladı. Bazıları bir şeylerin olacağını fark etmiş olacak ki, grubu biraz izledikten sonra hemen pencerelerini kapatıp eve gömülürken, çoğu onları izlemeye devam ediyordu. Hatta bazıları Kürtçe "Kimdir bunlar, bu nedir?" diye yanındakine merakla soruyordu. Militanlar hiçbir şeye aldırış etmeden yolarına devam ettiler. Zaten birazdan dananın kuyruğu kopacaktı artık.

Gelişigüzel bir şekilde taşlarla döşenmiş ara bir sokaktan aceleyle bölüğe giden yola girdiler. Sokakta koşarcasına tak-rak sesleri çıkartarak ilerliyorlardı ki, karakola yüz metre kadar kala aniden bir araba farı onlara doğru vurdu. Agît'in anında sessizce "Yatın!" demesiyle herkes kendisini yere atıp mevzilendi. Karanlıkta silahların hepsi arabaya doğru yönelmişti. Militanlar kendilerini aniden yere attığı için kiminin dizi kırılacak gibi ağrıdı, kiminin dirseği, kiminin çenesi "Küttt!" diye yere çarptı ve çok ağrıdı. Ama o hengamede kim ağrıyı düşünecekti. Azad'ın baldırı demir çubuk gibi bir şey takılıp yırtılmıştı; o an yaşadığı müthiş acıdan ve dışarıya çıkan kanın sıcaklığından bir şeyin olduğunu fark etti, ama o anda hiçbir şey yapamadan dişini sıkarak sessizce arabayı izledi

sadece. Herkes nefesini tutmuş, arabayı izliyordu. Agît kuşkulandı, araba onları görmüştü herhalde. Gidip hemen ileride bölüğe haber verebilirdi ve o zaman her şey biterdi. Nerden çıkmıştı bu Allah'ın belası da şimdi. Hem devletin ya da doğrudan askeri güçlerin arabası olup olmadığı da belli değildi. Kafası o birkaç saniyede karmakarışık oldu. Durdursalar mıydı acaba? Normal bir araba ise teslim alırlardı, düşmana aitse çatışır ve hızla bölüğe yönelirlerdi, başka yolu yoktu. Erdal da nefesini kesmiş, Agît'i gözlüyordu, onun tavrına göre hemen harekete geçecekti. Araba geldi…geldi….Agît son anda "Bekleyelim, belki bizi görmemiştir ya da çok sıradan bir arabadır görmüşse bile çekip gider" diyerek, bir şey yapmaya kalkışmadı. Araba daha da sokuldu onlara ve sonra aynı tempoyla grubu geçerek köşeden dönüp bölüğe doğru gitti. Kırmızı bir stejin model Renault marka arabaydı. Görmemişti onları. O zaman başta Agît, herkes rahat bir nefes aldı. Azad aceleyle karanlıkta ayağına baktı: Yırtılan yeri kefiyesini parçalayarak hızla sarıp bağladı. Çok acıyordu, sıkıca da bağlamıştı, kan dolaşımı sorunuyla karşılaşabilirdi. Ama o aldırış etmedi, içinden "Sen şimdi acıdan beni kıvrandırsan da kangren olup kopsan da bu eylemi senin gibi kırk ayağa değişmem!" deyip grupla birlikte yola devam etti.

Az daha ilerleyip bölüğe yaklaşınca Erdal çok seri bir biçimde hareket ederek artık her grubu kendi yerine göndermeye başladı: Agît ile Serdar hemen planlamada belirlendiği gibi karakolun güneyindeki avlu duvarının dibine mevzilendiler. Gazino grubu olarak Bedranlar da aceleyle duvarın önüne mevzilendi. RBC birimi binanın ikinci katındaki koğuşu vurmak için karakolun arka kısmında mevzi tutarken, meydanı devriye tarzıyla kontrol altına alacak savunma grubu da yerini aldı. Arkasından Erdal, bir saniyeyi bile boşa harcamadan kendi sekiz kişilik saldırı grubu ile cami ve diğer propaganda-banka birimlerini alıp aceleyle şehir merkezine çıktı. Etraf kalabalıktı; militanlar ise caddede herkesin önünde silahlı ve tam teçhizatlı on dört kişi olarak olanca hızla ilerliyorlardı. Herkes afallamıştı: Kimisi ilk şaşkınlığı üzerinden henüz atmamış, ağzı açık onlara bakıyordu, kimisi "Kim bunlar? Ne oluyor?", "Allah Allah nedir bu?" diye birbirine soruyor, kimisi de bela bizden uzak olsun diye hızla oradan sıvışıyordu. Grup ise kimseye aldırış etmeden elde silah başlarda siyah-beyaz kefiyeler, "Pat-küt!" sesleri arasında, zihinleri hedeflerinden başka hiçbir şey düşünmeden, çevrede olup bitenleri duymadan ve görmeden sertçe yürüyüşüne devam ediyordu.

Her şey saniyeler içinde oluyordu. Yoksa eylemin başarısı söz konusu olamazdı. Hepsini ünlü savaş teorisyeni Clausewitz'in "sürtünme" teorisindeki heyecan baştan aşağı kaplamıştı. Bu teoriye göre savaşta hemen çatışma öncesi sürtünme aşaması vardır ki, tüm heyecan askerlerde

o zaman ortaya çıkar ve ilk kurşun patladığında bu heyecan buzdan bir şato gibi "Kütt!" diye yıkılıp gider. O anda 14 Temmuz Takımı'nın üyelerinde olan tam da buydu. Bu sadece ölüm duygusunun yaşattığı bir heyecan değildi. Her biri etiyle kanıyla bir insan olduğundan doğaldır ki tam da o en kritik anda o duygu da vardı, fırtına öncesi sessizlik anında ister istemez savaşçının ruhu onu düşünüyordu: Acaba ilk kurşun nereden gelip beni bulacak? Bunun dışında, eylemi başarıp başaramama heyecanı, yine ilk eylem oluşunun verdiği heyecan, hepsi birbirine karışmıştı. İşte ilk kurşun patladığında, eğer savaşçıyı bulmasaydı, onun heyecanını vurup yok edecekti; yok eğer savaşçıyı bulsaydı, o zaman da yine artık o heyecanı taşıyacak bir beden ortada olmayacaktı. İlk kurşunla her iki durumda da heyecanın buzdan şatosu yıkılacaktı.

Gurup az daha gidince, Erdal seri bir biçimde cami grubu olarak Tevfiklere camiyi gösterdi, banka, PTT ve Adliye Binası'nı da Çirawlara işaret ederek gösterdi. Kahvehane de oradaydı zaten. O kritik anda bile Erdal içinden "İşte her şey iyi de bu ceza evinin yeri çok uzak, o kötü!" dedi yine. Ceza evi onlara çok uzaktı, Eruh-Siirt yolu üzerinde tek katlı bir binaydı. Ama etrafı yüksek duvarlarla çevriliydi.

Tevfik ve Çirawlar hedeflerine gitmek üzere, Erdallardan ayrılınca saldırı grubu koşarak bölüğe doğru gitti; yoksa iş işten geçebilirdi. Artık herkes onları görmüş, dükkanlardan bazıları kepenklerini indirip aceleyle eve koşmuş, evlerin penceresi ve damdakiler kendilerini geriye çekmiş, caddedekiler "Nedir bu, neler oluyor?" düşüncesi içinde dağılmaya başlamıştı.

Gurup binaya yaklaştığında, plandaki gibi Erdal yanındakiyle ileri fırladı, Şiyar ve diğer militanlar 15 metre kadar geride bekledi. Erdal hızlı hızlı yürüyordu; uzun boyu, uzun kol ve bacaklarıyla, elinde ölüm kusmaya hazır kalaşnikofuyla, kimsenin elinden kurtulamayacağı Azrail gibi ilerliyordu. Yorgunluk ve heyecandan kesik kesik nefes alıyor, uzun ince büyükçe yüzünde küçük ve kısmen çukurda kalmış gözleri, avının üzerine atılmaya hazırlanan bir panterinki gibi hedefe odaklanmıştı: Kısılmış ve bir bıçak gibi keskindi. O anda önüne çıkacak hiçbir şey, bir ordu bile ona engel olamazdı: Ta ki hedefi ortadan kaldırmayana kadar!

Bu sırada yerinde hafif turlar atmakta olan nöbetçi Süleyman, gelenleri gördü. Ne olduğunu tahmin edemezdi; olağandışı bir şey olduğunu da düşünmedi. Bazen ilçe sakinleri açısından olabilecek şeylerdi. Gelenlerin durmadan ve hızla ona doğru ilerlediğini fark edince yüzünün rengi değişti ve elini omuzundaki silahın kayışına atıp indirmek isterken yüksek sesle, "Dur! Kimdir o?" diye bağırdı. Tam bu sırada "Ah, anam!" deyip yere yıkıldı. Erdal, nöbetçinin seslenmesiyle elinde hazır bekleyen silahı otomatiğe bağlanmış halde onu taramıştı. Yaptığı ilk tarama sesi

ve nöbetçinin düşmesiyle birlikte Erdal'ın yüzünü o anda hafif bir tebessüm sardı; binanın ışıklarının gölge düşürdüğü çehresinin sol tarafında bile bu tebessüm fark ediliyordu, zira hafif ama derin bir tebessümdü. Tam o anda içinden "Tanrım artık ölsem de gam yemem, sen Kürdistan'da düşmana sıkılan ilk kurşunu bize nail ettin ya, bu benim yaşanmışlıklarımın en kutsalıdır!" Çok soğukkanlı biriydi, en kritik anlarda bile kişiyi dağıtan bir heyecana kapılmaz, tam o anda zihni olmadık şeyleri düşünebilirdi. Durmadı, nöbetçinin düşmesiyle birlikte bu sefer koşarak giriş kapısına ulaştı ve kendini hemen yere atıp mevzilendi. Elinde henüz namlusundan duman çıkan silahı binaya yöneltilmiş pür dikkat kapıyı gözlüyordu.

RBC'nin atışını bekledi, ama niye olmuyordu? Kaygılandı: Bir şey mi olmuştu acaba? Neyse ki, hafif bir gecikmeden sonra etrafı inleten bir gürültüyle roketin sesi geldi. Haşim, üst kattaki koğuşları hedef alıp RBC'nin tetiğine bastığında, odaya tam isabet eden roket çıkardığı büyük gümbürtüyle birlikte, bir anda parlayan kırmızı-mavi aleviyle de etrafı aydınlatmıştı. Roketin şiddetiyle binanın üst katının duvarları yıkılmıştı. RBC ekibi hemen roketin ardından her üçü birlikte üst katı etkili bir şekilde kalaşnikoflarıyla seri tarama altına da aldılar. Atışlarla birlikte üst katta koğuşlarda bulunan iki askerin acı acı sesi yükseldi; vurulmuşlardı!

Bu sırada nizamiyede vurulan asker de kısa bir süre düştüğü yerde ağır yaralı kalmış, inleyip yardım istemiş, sonunda umutsuz bir halde son nefesin vermişti.

Roket sesini duyduktan sonra, saldırı grubundan Şiyar da 10-15 metre geride duruyorken koşarak geldi ve Erdalların yanında kendini yere atıp mevzilendi. Üçü bölüğün kapısını tutmuşlardı; dışarı çıkmak veya kaçmak isteyen asker olursa imha edecek ya da esir alacaklardı. İçerdeki askerlerin ne yapacaklarını anlayabilmek için çok kısa bir süre öyle mevzide yatmış halde beklediler. İçerden bir tepki gelmeyince Erdal, 32 parçalı Rus yapımı bombasını kütüklüğünden aniden çıkardı. Sağ eliyle tuttuğu, üstündeki koyu sarı boyasıyla gıcır gıcır eden kare benzeri şekilde dilimlenmiş bombanın pimine sol işaret parmağını geçirip kuvvetlice çekti ve uzandığı yerden yarı doğrularak kolunu en geniş açıyla açıp binaya fırlattı. Koridora düşen bomba 2-3 saniye sonra kulakları sağır eden bir sesle patladı.

Bunun üzerine Erdal, "Haydi çabuk, gecikmeyelim!" deyip arkadaşlarını da alarak binanın içine doğru koştu. Artık belirleyici hücumdaydılar. Kendisi önde hem önünü tarıyor hem de ilerliyordu; diğerleri de peşinden geliyordu. Kapıdan hiçbir mukavemetle karşılaşmadan girdiler.

Bu sırada arkalarından saldırı grubunun üyeleri de iki grup halinde binaya gelmeye başladı. Azad ile Haydar hemen peşleri sıra gelip içeri girdiler. Erdal, alt katta hiç durmadı, Şiyar'a "Siz burayla ilgilenin!" deyip kendisi merdivenden yukarı kata tırmanmaya başladı. Haydar ile Sinan da arkasındaydı. Merdivenlerin bir yerinde durdu hemen. Yanındakileri eliyle duvara yaslayıp hafifçe başını uzatıp yukarı baktı, bir şeyler göremedi, yine de ihtiyat olsun diye yukarı birkaç kurşun rastgele sıktı, karşılık verilmeyince üçü birden hızla yukarı koştular. Koridorun başında Erdal, "Buradaki askerlere sesleniyorum, teslim olun size bir şey yapmayacağız, teslim olun!" diye yüksek sesle iki sefer çağrı yaptı. Herhangi bir ses çıkmayınca en önde rastgele önünü tarayarak ilerledi. Sonra her üçü koridorun her iki tarafında dizilmiş odalara yöneldiler. Her biri bir odanın kapısını sert bir tekme vuruşuyla "Trakkk!" diye tahta sesinin gürültüsüyle açıyor ve yoğun bir şekilde içeriyi tarıyordu. Odalarla işlerini bitirmişlerdi ki, Haşim banyodan hafif bir ses duyar gibi oldu. Şüphelenerek sessiz adımlarla ve eli tetikte yavaşça oraya doğru ilerledi…ilerledi…epeyi yaklaştı.

***

Haşim, bölüğün üst katında, sessiz adımlarla banyoya iyice yaklaştığında durdu, dinledi, sonra içeride kimse varmış gibi, "Asker çık dışarı haydi çabuk!" diye otoriter bir sesle konuştu. Çok geçmeden içeriden birbirine karışan halde iki yalvaran ses yükselmeye başladı: "Abi vurma bizi, biz yaralıyız, geliyoruz, n'olur vurmayın bizi!" Haşim'in planı tutmuştu, keyiflendi ve hemen köşeye mevzilenerek, "Tamam, çıkın ellerinizi kaldırın, haydi çabuk!" dedi. Arkasından banyodan birer elleri havada ve birbirine tutunur halde iki asker yalvararak dışarı çıktı. "Abi bize yazık abi, öldürmeyin bizi, ne deseniz yapacağız!" yakarışları durmuyordu. İki esmer tenli gençti, biri ayağından kaba etten yaralanmıştı, yürüyemiyor, sürünür gibi geliyordu, diğeri de omuzundan parça yarası almıştı. RBC grubunun saldırısında yaralanmışlardı. Haşim, ikisine de baktı, sonra arkadaşlarına baktı, her ikisi de odalarla meşguldü; "Bu alçakları vurayım ya, suçsuzlarmış, ne işiniz var bizim ülkemizde?" dedi kendi kendine. Hemen o kısa anda kendi içinden muhasebe yaptı: Düşmandı işte, öldürmek gerekirdi. Ama, Agît ile Erdal ne derdi? Sonra ona kızmaz mıydılar? Ne olacak "Silaha davrandılar, ben de vurdum" derdi. Yok ya, hiç arkadaşa yalan söylemek olur mu? Tövbe tövbe ne kötü şeyler geliyordu aklına. Bir de bırak Agît ile Erdal'ı, parti "Esirleri vurmayın!" diyor, olur mu ki partinin dediğini yapmamak. Hiç öyle militan mı olur?

Haşim, sonra içine girdiği bir günahtan son anda dönüyormuşçasına, ruhu rahatlamış halde ve şefkatli bir sesle, "Korkmayın, size bir şey yapmayacağız!" dedi.

Plana göre ilk atışla birlikte Bedranlar da mevzilendikleri duvarın dibinden fırlayarak silah elde karanlıkta gazinoya yöneldiler. Bir yola girdiler. Koşarcasına ilerlemelerine ve bir süre gitmelerine rağmen gazinoya ulaşamayınca, Bijî, önde giden Bedran'a ulaşıp "Ya ağê bu kadar uzun olmaması lazım, yanlış gelmiş olmayalım" dedi. Hiçbiri alanı bilmiyordu, gazinoyu da yakından görmemişlerdi. Bedran, düşünceli bir şekilde başını yere doğru eğdi, masumane bakışların ağdığı şehla gözünü kırpıştırdı, epeyi sinirlenmişti, "Allah kahretsin geç kalıyoruz, hadi dönelim!" dedi. Artık var güçleriyle koşuyorlardı.

Bu esnada bölük binasının alt katında Şiyar ile Azad da hemen silahlarıyla odalara yönelmişlerdi. Burada da yukarı gibi bir koridor vardı ve her iki yanına odalar dizilmişti. Buradaki odalar çalışma yerleriydi, yukarıdakiler ise yatmak içindi. Şiyar, uzun boyu ve sağlam bünyesiyle kalaşnikofu elinde adeta bir tabanca gibi kullanarak "Teslim ol!" çağrısı ile birlikte odaları açıp açıp tarıyor ve ilerliyordu. Azad da bir odaya girmiş tarıyordu ki, yarasının acısı yetmezmiş gibi, ikinci bir vukuat başına geldi: Elindeki G-3 marka silah otomatik çalışmıyordu. "Bu ne ya? Bugün bütün uğursuzluklar beni mi buluyor?" diye yakındı. Ama olsundu, hemen silahın ayar mandalını tek tek atış işaretine "Çat!" diye getirdi ve kapısını açtığı odayı üst üste sıktığı kurşunlarla temize alıp diğerine geçti.

Yoğun taramadan korkup saklandıkları yerden aniden ortaya çıkan iki asker ellerini yukarı kaldırarak "Teslim! Abi teslim! Bizi öldürmeyin!" deyip teslim oldular. Şiyar, onları, silahlarını alıp boş bir odaya koyarak "Sakın dışarı çıkmayın!" dedi ve komutanın odasına yöneldi. Gülerek içinden "Komutanın şanına bomba iyi gider!" deyip, kapıya upuzun bacağıyla sert bir tekme vurdu (Bu arada arkadaşı Azad'ı uyarmayı ihmal etmedi.) ve açılan kapıdan parçalı bombayı içeri attı. Bomba henüz patlamadan kendisini sağlama alıp duvara verdi. Bomba birkaç saniye içinde odada bir deprem gibi patlayıp kapıyı süratle uçurdu. Oda boştu. Şiyar, başka bir odaya da aynı şekilde bomba attı. Odanın kapısı parçalanıp, ağaç kıymıklarından bazıları Şiyar'ın bir santim kadar gözünün önünden geçti; az kalsın darbeyi alacaktı.

Bu sırada, telsiz odasında masanın üzerindeki büyük ve kalın telsizle acele acele ilgili birimlere haber vermekle uğraşan görevli asker, can havliyle kendisini dışarı atıp kapıdan kaçmak istedi. Tam kapıdan çıkarken Azad'ı kendisine sırtı dönük olarak bir odayla uğraşırken gördü.

Kapının içindeyken fırsattır deyip silahını doğrulttu, ateş edip hemen kapıdan kaçmak istiyordu. Namluyu tam militanın omuzlarının hemen alt kısmına tuttu ve parmağı tetiğe gitti: Koridoru sarsarak patlayan kurşunlar Azadın hemen yanına isabet etti, heyecandan ve aceleden hedefi tutturamamıştı. Azad, yaylım ateşin rüzgarından yere doğru sendelemişti. Telsizci atışını yapmıştı ki, gümbürtüyle dış kapıdan aşağı yuvarlandı. Kurşun sesine dönen Şiyar, telsizciyi görmüş ve çok çevik bir şekilde elde hazır olan silahını ona çevirip seri atışla taramıştı. Asker yaralanıp düşmüştü. Azad ise, biraz onun öfkesiyle sıradaki bir odaya bombasını çıkardığı gibi pimini çekip fırlattı.

Gazinoda ise, ilk silah seslerini duyan herkes ayağa fırlamıştı. Baskına uğrayacakları hiç akıllarına gelmiyordu. Hepsi öylece ayakta "Bu nedir diye?" şaşkın şaşkın etrafa bakıyordu. Bir masada astsubay başçavuş ve diğer iki komutan varken, Ziraat Bankası Eruh Şubesi Müdürü Şaban Yılmaz ile eşi ve çocukları hemen yan masadaydılar. Eruh Sağlık Ocağı Doktoru Rıdvan Eriş'in ailesi ile bazı başka kadınlar da oradaydı. Kurşun sesleri artınca jeton düşmüştü, başçavuş 16 lı beratta marka tabancasını çekip, tam o sırada saldırı grubundan geriye kalanlar olarak Ferhanê Sor ile Fikret de bölük kapısından içeri giriyorken (Gurubun son üyesi Musa dışarıda güvenlik olarak kalacaktı.) panikle rastgele onlara ateş açtı. Ferhane Sor "Ah it oğlu it! Kimdi o?" deyip sağ elini tuttu ve "Ben vuruldum ya!" deyip acı içinde binaya kaçtı. Diğer militan da kendisini kurşunlar içinde içeri atmıştı. Ferhanê Sor arkadan gelen kurşunla sağ elinin işaret parmağından yaralanmıştı.

Ferhanê Sor, Gabar'ın Zivinga Şikaka köyündendi. Bu köy, PKK'liler alana ilk geldiklerinde kapısını onlara açıp birçok destekte bulunmuştu. Militanlar da Zivinga Şikaka'ya güvenmiş ve sık sık oraya girip çıkıyorlardı. Bu ortamda, kısaya yakın orta boylu ve hafif sarışın-kızıl tenli Ferhanê Sor (Kendisine Ferhanê Sor ya da sadece Ferhan deniyordu.), daha uzun boylu ve beyaz tenli yaşıtı olan amcası oğlu Akif'le birlikte karar verip PKK'ye katılmıştı. Akif'in babası bu köyün melası olup çevrede büyük saygı gören bir şahsiyetti.

Ferhan yaralandığı anda Bedranlar da nefes nefese gazinoya yetiştiler. Bedran, daha uzaktan astsubay başçavuşun atışını görmüştü ve hemen kendisi de öfkeyle "Namussuz adam ne yapıyorsun sen?" deyip kalaşnikofuyla oraya seri atış yaptı. Kurşunlar gidip yan masadaki çocuklara isabet etti: Doktorun kızı Aslı Eriş bacağından, banka müdürünün oğlu Recai Yılmaz da kolundan hafif yaralanmıştı. Çocuklar can acısından hançereleri yırtılırcasına çıkan tiz bir vaveyla koparak yere düştüler. Anneleri, "Ah yavrum! Yavrularım!" deyip ağıtlar içinde kendilerini çocukların üzerine attılar.

Tam bu sırada Bedranlar ter içinde koşarak gazinonun içine girdiler. Kadınlar onları görünce korkudan avazları çıktığı kadar bağırmaya ve etrafta koşuşturmaya başladılar. "Aman aman, bizi öldürmeyin! Yalvarırız size bizi öldürmeyin! Bizi öldürmeyin aman yalvarırız size!" diyerek ortada kaçışıyorlardı. Banka müdürü ile doktorun eşi ise Bedranları görünce yürek parçalayan bir yakarış içine girmişti: "Ne olur bizi öldürmeyin ne olur! Onlar çocuk daha, ne olur!" Çocuklarının üstüne iyice kapanmış yalvarıyorlardı. Çocuklar da alttan hüngür hüngür ağlıyorlardı. Bijî'nin yüreği dayanamadı: "Bacım korkmayın, vallahi size bir şey yapmayacağız. Biz kadınlara, çocuklara karışmayız, vallahi bir şey olmaz size, korkmayın" diyordu. Bedran öfkeden çılgına dönmüştü; burnundan soluyarak etrafa bakıyor, ama erkek namına kimseyi bulamıyordu. "Nereye gitti bu namussuzlar" dedi kendi kendine. Acımasız kişiliklerin alttan keskince yükselen bakışları gözlerinde belirince çok ürkütücü olmuştu ve gözünün şehlalığı kızgın andaki bu ürkünçlüğü ikiye katlamıştı adeta. O öfkeyle dönüp kadınlara, ateş edenleri sertçe sorunca, hepsi birlikte korkudan "Kaçtılar kardeşim, vallahi kaçtılar, hepsi kaçtı!" dediler. Komutanlar gazinonun arka tarafından kaçmıştı. Bijî, Bedran'ı teskin ederek, "Ağê burada yoklar, boşuna zaman öldürmeyelim, gidelim" deyip, hızla gazinodan çıkarak bu sefer subay lojmanlarına yöneldiler.

Haşım ve Dr. Baranların grubu hızla koşarak hükümet binasına gelmişlerdi. Dr. Baran daha önceden hazırlamış oldukları ilkel molotof kokteyl şişesini çıkardı. Şişeye benzin doldurmuş ve ağzına fitil olarak bir bez parçası hiç hava almayacak tarzda iyice sıkıştırılmıştı. Ayrıca şişe hedefe atıldığında oluşacak yangın etkili olsun diye, şişenin içine karışım olarak, eski bir mekap ayakkabısının kalınca olan tabanını iyice doğrayıp koymuşlardı; biraz da naylon küçük küçük kesip yerleştirmişlerdi. Dr. Baran atma tekniğini bilen biri olarak, seri bir şekilde fitili muhtar çakmağıyla ateşledi ve kolunu yana doğru iyice açarak var gücüyle fırlattı. Atış isabetli olmuştu. Binada alevler yükselmeye başladı. Ateşin ısısı ve aydınlığı yüzüne kadar vuran Dr. Baran, kalın plastik çerçeveli gözlüklerinin ardında gülen gözlerle ve düzgün Türkçesiyle "Vay vay vay! Nasıl yandı böyle, acayip, offf!" deyip, gittikçe kahkahayı basıyordu. Haşım hemen onu dalmış olduğu keyiften çekerek, "Hadi gidelim geç oldu" deyip, bu sefer koşarak koordinenin yanına ulaşıp mevzilendiler.

Bölüğün alt katında Şiyar etrafı arayıp tarıyorken, birisinin, kolundan tutup "Heval ben yaralandım, beni vurdular heval!" dediğini duydu. Dönüp baktığında Ferhan'ı karşısında gördü.

"Kim yaptı bunu, nerede bunlar?"

“Gazino tarafından sıktılar, ama şimdi ses kesildi. Galiba bizimkiler geldi.”

Şiyar, hemen kefiyesinden bir parça yırtıp yarasını sıkıca sardı. Ferhan’ın eli ve üstü kan olmuştu.

“İyi, ciddi bir şey değil” deyip güldü Şiyar. Ferhan ise, köylü kapalılığının verdiği mahcubiyetle utandığından kıp kırmızı kesilip, zaten yüzü biraz sarı-kızıldı, şimdi daha da al al olup,

“Heval Şiyar, ben yaraya yanmıyorum, bir şey yapamadım, yaralandım, ona kızıyorum” diye cevap verdi.

“Bir şey olmaz, biz birçok şeyi yaptık zaten, hem daha devrim çok uzun, çok şey yaparsın zaman içinde.”

Şiyar, parmağını bağladıktan sona Ferhan’ı tedavi için dışarı götürdü, Musa’ya teslim etti ve yüksek sesle Dr. Baran’a seslendi. Ama o hengamede ses doktora ulaşmadı. Musa’ya onu Agît arkadaşın yanına götürmesini söyledi. Döndüğünde üst kattan Erdaller de iki yaralı askerle iniyordu artık. Her şey sonuçlanmıştı; hiçbir hasarları olmadan beş dakika içinde bölük tümden düşmüş ve militanların denetimine girmişti.

Erdal aşağı kata indiğinde, “Bölük komutanı burada da yok muydu?” diye sordu. Menfi cevap alınca, “O buralarda bir yerdedir, iyi arayalım, onu mutlaka bulmalıyız, yoksa iyi olmaz” deyip, kendisi de etrafı aradı ama kimseyi bulamadı. (Yine de militanlar saklandığı yerde yaralı bir askeri bulup çıkardılar.) Erdal’ın canı çok sıkıldı, öfkeyle önündeki sandalyeye tekmesini vurup fırlattı ve “Bu olacak iş mi ya?” diye gözlerinden ateş fışkırarak söylendi. Bölüğün bir bölümü operasyon için köylere gitmiş olduğundan karakolda asker sayısı azdı, ama o bunu bilmiyordu. Hemen arkasından “Siz etrafı yine de iyice arayın” deyip, tekmil vermek üzere Agît’in yanına gitti.

Erdal, bölükten aceleyle Agît’in yanına gidip tekmili verdiğinde komutan buna çok sevindi. “İşte, şimdi bu işi başardık, zafer bizim artık!” deyip, elini Erdal’ın sırtına vurarak devam etti:

“Bu önemli eylemde senin emeğin unutulmayacak Erdal yoldaş! Beş dakikada karakolu düşürerek gelip tekmilini verdin.” Erdal, bunun üzerine mahcup bir tavırla,

“Teşekkür ederim Agît arkadaş, bu benim için büyük bir onurdur. Ama bu başarıda, başta sen olmak üzere tüm arkadaşların emeği ve cesareti ortaktır” diye karşılık verince,

“Elbette, elbette ortak emek….” diye başını sallayarak uzağa bakan boş bakışlarla yanıtladı arkadaşını Komutan.

***

Erdalllardan ayrılan Çiraw'ın grubu, aceleyle karakolun karşısındaki kahveye gitti; eylem başlamasıyla birlikte ilçedeki üç kahveye de gidilip bildiri dağıtılacak, arkasından banka kasası açılıp içinde ne varsa alınacaktı.

Kahvedekiler çaylarını yudumlarken, ilk atışlar olduğunda can havliyle kendilerini yere atmış, cam bardaklar yerlerde "Xişşşşş!" diye kırılıp çaylar etrafa saçıldıktan sonra, Çiraw önde militanlar hızla içeri daldı. Onları aniden gören kahvedekilerin bazıları panikle pencerelere sıçrayıp kaçmak istedi, bazıları tuvalete kaçtı. Bir kısmı pencereden kaçarken, Burhan ile Cengo koşarak bazılarını son anda tutup içeri aldılar, tuvalettekileri de getirdiler. Bazıları da Burhanı tanıdı sonra ve ona yanaşarak hal-hatır sordu. Bembeyaz ve ince derisinde bir harita gibi yeşil damarları çıkmış yaşlı, artık ufak-tefek hale gelmiş bir adamın heyecandan eli titriyordu. Cengo, hemen yanına yaklaşıp elini tuttu ve "Biz sizin çocuklarınızız amca, sakin ol!" dedi. Herkes öylece durmuş militanlara bakıyordu. Kimisi yere düşmüş, kimisi masada elinde iskambil kâğıdı kalmış farkında olmadan öyle sıktıkça sıkıyor, kimisi de yerde idi. Çıraw ağır ağır ve başı öne eğik bir şekilde kahvenin ortasına gelerek;

"Korkmayın arkadaşlar" dedi, "Biz PKK'liyiz. Bizler halkımız için mücadeleyi yeniden başlatıyoruz, Kürdistan devrimini geliştireceğiz. 'Sömürgeciliğe artık yeter!' diyoruz. Daha ne zamana kadar köle olarak kalacaksınız arkadaşlar? Bizim çabalarımız sizin içindir; sizin kurtuluşunuz için. Bu silahlı mücadeleyi yürütmek üzere HRK kurulmuştur. HRK, bu mücadeleye öncülük edip zafere ulaştıracaktır."

Çıraw, propaganda konuşmasını bu şekilde bir süre devam ettirdi. Kahvedekiler artık durumu anlamış ve rahatlamışlardı. Bu sefer çoğu Çıraw'ın konuşmalarını başını sallayarak "Doğrudur valla!" deyip onaylıyordu. Bu arada Burhan ile Cengo da HRK bildirilerini herkese birer birer dağıtıyordu. Çiraw bitirdiğinde "Bijî HRK! Bijî PKK! Bijî Kürdistan!" deyince, Burhan ile Cengo da sloganları atmaya başladı ve bunu gören kahvedekiler de onlara eşlik ettiler. Burhan onlara yol gösterir gibi eliyle ayağa kalkmalarını işaret etti, hemen herkes ayağa kalktı ve slogan atmaya öyle devam etti. Bazıları yurtsever olduğu için bilinçlice bunu yaparken, bazıları da ortamın emrivaki heyecanına kapıldığından ya da kendine göre canını kurtarmak için onlara katılıyordu.

O anda en çok Burhan'ın feodal duyguları okşanmıştı. Kendi yöresinde tarihi bir eylem yapıyordu ve onu tanıyanlar bunu yarın etrafta yayacaktı.

***

Erdal'ın talimatı üzerine militanlar karakolun birinci katını didik didik aramaya başlamışlardı. Dönünce, arayanların zemin kata inen bir kapı bulmuş olduklarını gördü. Girmemiş onu beklemişlerdi. Erdal, gelince "Tamam, aradığımız komutan da burada olabilir ya da başka değerli şeyler vardır" düşüncesiyle, sevinçten gözleri parlayarak Azad'ı da yanına alıp oraya yöneldi. Azad, kendisi için yaralı askerlerden birinin silahını almıştı. Karanlıkta aşağıya inen merdivenleri ayak yoklamasıyla bularak adımlarını atıyorlardı. Biraz da heyecanın sıkılaştırdığı nefesleri daracık yerde birbirine karışıyordu. Çok havalı bir yer de değildi. Dikkatlice indiler…indiler… Belirsiz bir yerdi, her an bir tehlike olabilirdi. Gözleri karanlığa biraz alışınca merdivenlerin sonundaki küçük kapıyı seçebildiler, umutlanmışlardı. Elleri tetikteydi. Azad, "Heval, odalar gibi buraya da tarayarak girelim" deyince, Erdal "Gerek yok hem çok mermi harcadık hem de burası normal bir oda gibi değil ki öyle kurşun tutsun, hele biraz daha gidelim" diye cevap verdi. Onun yerine Erdal sertçe iki sefer "Hey! Kim var orada? Asker, oradasınız biliyoruz, çabuk çıkın teslim olun!" diye çağrı yaptı. Ses gelmeyince "Belki kimse yoktur" düşüncesiyle biraz daha rahat inmeye başladılar.

Görevli birkaç asker baskın esnasında bodruma kaçıp kendisini kurtarmaya çalışmıştı. Şimdi, militanlar inerken hepsini bir telaş sarmış, ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Askerler korku içinde teslim olalım derken, bir onbaşı tam bir panik içinde "Hayır, bunlar terörist, hepimizi öldürürler" diye karşı çıkıyordu. Bir "Vuralım en iyisi, bak elimizdeler" diyor, bir "Allah'ın belaları nereden geldiniz ya ecelinizi mi arıyorsunuz, kendi kendimize saklanmıştık işte, çekip gitseydiniz" diye sızlanıyordu. Onbaşıyı ikna edemediler, adam kapının aralığından G-3 namlusunu doğrulttu, zaten dar bir merdiven yeriydi, militanların ikisi de hemen cansız yere düşerdi ateş ettiğinde. Onbaşının eli tetiğe gitti, tetik boşluğunu aldı, tam tetiğe basıyordu ki bir asker kendisini onun üzerine atıp engelledi ve "Abi teslim! Abi biz buradayız, teslim oluyoruz!" diye bağırmaya başladı. Erdallar, onları oradan getirdi ve bodrumu da aradılar. Esirlerin sayısı artıyordu.

Bu sırada yukarıdaki militanlar koridorda deponun kapısını bulmuşlardı. Kapı bulununca Şiyar koşarak Agît'in yanına gitmişti.

"Depoyu bulduk, boşaltalım mı?" deyince Agît, "Tabi tabi, ne duruyorsunuz? Ama güvenliği alıp öyle boşaltın" tarzında karşılık verdi. Şiyar, aynı hızla geri dönerek denileni uygulamaya başladı. Depoyu boşaltacak grup yerdeki esir askerlerin üzerinden atlayarak aceleyle içeri girerken, kendisi ve o sırada Erdal'la yukarı çıkan Azad da boşaltma işlemi sırasında bina çevresinin güvenliğini aldı.

Militanlar, adli emanet olarak kullanılan depodan çıkan silahlarla, oradaki askerlerden ele geçirilenleri dışarıda yığmaya başladılar. Yepyeni silahları görünce her militanın gözü açılıyordu hayretten. Hayatlarında ne bu kadar çok ne de yeni silah görmüşlerdi. Onlarca G-3, mavzeri, G-1, kalaşnikov, siminov, tabanca, yığınla mermi, kütüklük ve kasaturayı, dürbün ve diğer malzemeleri görünce adeta kendinden geçiyorlardı. Bir silah bulmak için hayatlarını ortaya koyuyorken, şimdi bu kadar silah ve mühimmat önlerindeydi. Haydar, Fransız onlusu tabancayı eline alıp iştahı kabarmış olarak "Bu güzel bir tabanca ha!" diyor, diğer bir militan elinden çekip "İndir heval, bunlara şimdi karışılamaz" tarzında cevap verirken, Musa, o özgüveni yüksek ve yaman kişilik yapısıyla "Biz bunlarla devrimi yaparız ya! Değil mi heval Erdal?" diyor sevinçten kahkahayla gülerek, Erdal da onu aynı sevinçle "Elbette, şimdilik bunlar bize yeter" şeklinde yanıtlıyordu. O anda öylesine fedakârane emeklerinin karşılığını biraz aldıklarından, ruhları mutmain olmuş bir halde silah ve mühimmatı kucaklayıp kucaklayıp dışarı taşıyorlardı. Şiyar, dış güvenliği almışken yine boş durmak istemiyordu. Bölüğe, bölük komutanına ait Renault taksi oradaydı. Gidip on litrelik beyaz benzin bidonunu getirdi ve taksinin her tarafına döktü. Sonra "Heval Azad, bir kibrit getir bunu yakalım" dedi. Azad da böyle bir şeyi bekliyormuş gibi, "Hemen heval Şiyar!" dedi ve koştu. Şiyar, bir parça bezi tutuşturup arabaya fırlattı ve aniden gece karanlığı kırmızı-beyaz bir alevle aydınlandı. Şiyar sonra orada Mustafa Kemal'in büstünü gördü. O an içinde bir damar koptu sanki. Yüzünü buruşturdu, üst dudağından düzgün ve geniş bir şekilde iki yana uzanan sarışın bıyıkları öfkesinden titredi ve bakışları delice doğan kuşu benzeri büste sabitlenerek kılıç gibi parıldadı. Elindeki kalaşnikofla büste on kurşunu bir taramada, memleketi Dersim'de genç Türkiye Cumhuriyeti eliyle yaratılan bütün acı yaşanmışlıkların hatırasına sıktı. Siyah büst paramparça oldu ve küçük parçalar havada uçuşmaya başladı.

Bu sırada gazino grubu da lojmanlara ulaşmıştı. Aceleyle eller tetikte tüm evleri aradılar. Ama komutanlardan kimse yoktu. Yüzbaşının evini özellikle didik didik ettiler. Kimseyi bulamadılar, ama yeşil bir askeri sandığın içinde epeyi tüfek buldular. Morali gittikçe bozulmuş olan Bedran'ın yüzüne, silahları görünce aniden renk geldi. Şimdiye kadar sararmış ve somurtkan yüzü kan dolup gül gibi açıldı. O kadar gıcır gıcır tüfeği görünce diğer iki militan da bayağı sevindi. Bijî "Vfiyuuuvvv!" diye bir ıslık çalıp "Baksana Bedran arkadaş, hepsi sarı ambalaj kağıtları içinde yağıyla duruyor daha" dedi. Sandıkta G-3 silahları vardı. Onlar da bunları alıp bölüğün oraya depodan çıkan silahların yanına çekmeye başladılar.

***

İlk baskın anında RBC roket atışını ve arkasından kurşun seslerini duyunca, tüm Eruh halkı önce kulak kesilmişti. Kurşun sesleri artınca herkes ayaklanmaya başlamıştı. Kimisi pencerelerden başını uzatmış dışarı bakıyor, kimisi de dama çıkmış etrafı kontrol ediyor, birbirlerine "Bu nedir? Ne oluyor böyle?" diyordu.

"Yahu bu düğün müdür, nedir?"

"Şevket amca böyle düğün mü olur, kıyamet kopuyor."

"Askerler mi birbirini vurdu yoksa!"

"Yok ya, olur mu öyle şey?"

"Belki yine bir kan davası görülüyor, kim bilir."

"Valla o da olabilir, bak mantıklı."

"Acaba dağdaki bazı mahkûmlar mı geldi bir yeri bastı?"

Bir telaş ve meraktır herkesi sarmıştı: Neydi bu? Halk korkusundan fazla uzağa da gidip soramıyor, öğrenmek için dışarı koşmak isteyen çocuklarını hemen tutup içeri çekiyor, ancak komşularından sorabiliyor, pencere ve damlardan etrafı izleyebiliyordu.

Yedi yaşlarında olan Nurettin, evin damında serili, yaprak desenli gri renkte bir patiska çekilmiş mitilin üzerinde uzanmıştı. Başını annesinin dizinin üzerine koymuş, gökyüzünü izliyorlardı. Aniden gökyüzünde bir yıldızın kaydığını gördüler.

"Aa anne bak bir yıldız kaydı."

Annesi onun yıldız değil, kurşun olduğunu fark etmişti, ama çocuğu korkutmamak için, o sırada ikinci bir izli merminin arkasında renkli bir izler bırakarak gökyüzünde süzüldüğünü görünce,

"Evet oğlum, bak bak bir tane daha kaydı işte!"

"Evet anne, işte işte, bir tane de oradan!"

Böylece anne-oğulun bu anlamlı oyunu sürüp gitti.

PKK'yi biraz daha yakından tanıyan ve onlarla ilişki içinde olanlar ise, durumu kısmen tahmin edebiliyorlardı. Metin, militanların bir süredir o çevrede hareketli halde oldukları duyumunu almıştı. O yüzden, silahlar patladığında babasına gülerek,

"Korkmayın, korkmayın baba bizimkilerdir."

"Hevaller mi?"

"Evet tabi, çoktandır buralarda dolaşıyorlar, trafikleri çok yoğundu, ben de diyordum bunların niyeti nedir? Demek buradaki jandarmayı vurmak içinmiş." Metin, olayın kapsamını bilemediğinden, daha çok karakola yönelik bir eylem olarak düşünüyordu. Kardeşi,

"Yok ya, nasıl olur, gelip de burada devleti vururlar, senin yanlışın var" deyince, o da,

“Ee, görürüz” diye cevap verdi.

Başka yerlerde de komşular kapı önüne çıkmış, benzeri konuşmaları yapıyorlardı:

“Valla, hevaller şehre geldi.”

“He valla, iyi vuruyorlar ha, baksana kurşunlar hiç durmuyor.”

“Elinize sağlık arkadaşlar, vurun ha vurun!”

“Bunlar talebedir baba, Apocuların adını duymadın mı, çok yamanlar.”

“Yine de kesin değil ki, bakalım hele birazdan anlarız.”

Kent ahalisi böyle ayaklanmış bir merak içindeyken, düzgün kesme taşlarla yapılmış bir konakta hasta yatan yaşlı bir insan da kurşun seslerini duyup yatağında doğrulmuştu. Silah sesleri kesilmeyince, büyük bir merakla hemen yataktan çıkıp torununa, “Çabuk çocuğum, git bir öğren hele bu nedir? Çabuk, çabuk, bir savaş var sanki, bu nedir acaba?” dedi. Dedesinin sözü üzerine çocuk hemen dışarı fırladı. Yaşlı adam ise, her kurşun sesinde merakı daha da artarak kendi kendine “Allah Allah bu nedir yahu? Allah Allah!..” deyip, odanın içinde hasta haliyle, kafası irice bir top halindeki bastonuna dayanmış zorla ayakta duruyor, ev kadınlarının ısrarlarına rağmen oturmuyordu.

Olaylar başlayıp geliştiğinden beri, Eruh sakinleri o kadar süre halen belirsizlikten dolayı tam bir merak içindeyken, aniden cami hoparlöründen bir ses yükseldi:

“YURTSEVER KÜRDÎSTAN HALKI!

Yüzyıllardan beri yabancı egemenler, işgalci ve sömürgeciler yurdumuzu egemenlikleri altına almak ve halkımızı köleleştirmek için çalıştılar. Sayısız katliam ve imha etme planını uygulamaya koydular.”

Tok ve etkili bir ses Eruh’un semalarında gece bir şimşek gibi çaktığında, herkes aniden kulak verip onu dinlemeye başladı. Bu, ilk oluyordu. Neydi bu? Pencerelerde, damlarda, sokakta, caddede tüm şehir o an her şeyi bırakıp pür dikkat bu sesi dinledi. Düzgün bir Türkçeyle okunan HRK bildirisi Eruhluları etkilemişti.

“Allah Allah! Bu ne ya!”

“’Kürdistan’ diyor, işgalcilerden bahsediyor.”

Halk merakla dinlerken, okuma devam etti:

“HRK, halkımızın, PKK önderliğinde, emperyalizme, faşist Türk sömürgeciliğine ve yerli uşaklarına karşı yürüttüğü ulusal bağımsızlık, demokratik toplum, özgürlük ve birlik mücadelesini silahla sürdürme amacındadır.”

“Yurtsever Kürdistan halkı! Yüzyıllardır ulus ve halk olarak bizi yok etmek isteyen sömürgeciliğe karşı mücadeleyi yükseltme, yüzyıllardır süren ve özellikle son dört yıldır en barbar biçimleriyle uygulanan

baskı, işkence ve zorbalığın, akıttığımız kanın hesabını sorma zamanı gelmiştir. Bu, onurlu yaşamak isteyen her Kürdistanlının yurtseverlik görevidir. Yurdumuzun kurtuluşu ve geleceğimizin yaratılması davasına sahip çıkın! Gücünüzü ulusal kurtuluş uğruna direniş mücadelesinde birleştirin!"

Bildiri bittiğinde tüm şehir anlamıştı kenti ele geçirenlerin kim olduğunu ve o silah seslerini. İlçenin geniş kesimlerinde bir sevinç, bazı yerlerde bir bayram havası esti aniden. Yurtseverler "hurra!" çekiyordu. Kadınların zılgıt sesleri damların üzerinde şehrin göğünde yankılandı. Bazı yerlerde pencerelerden dışarı kalaşnikof namluları uzanıp seri atış yapıldı ya da bir tören gibi tek tek mermiler alaca semaya doğru vızıldadı. Tuhaf duygular insanların ruhunu sarmıştı.

"Vay babam bunlar hevallermiş, hevaller! Ne yiğit adamlar ya, şehri ele geçirmişler! Biz de diyorduk nedir?"

"Vallahi bizim şoreş de başladı, Irak'tan sonra burada da başladı işte, bak cami hoparlöründe öyle diyor, 'Herkes ayağa kalksın, ordumuza katılsın!' diyor, vay beee!"

Bazıları da başını hafifçe yukarı kaldırıp aşağı indirerek,

"Ben biliyordum, ben biliyordum! Size dedim talebelerdir, bakın dediğim çıktı" diyor ve kasılıyordu.

Devletle gizli işbirliği içinde olan ya da PKK'lileri sevmeyen sınırlı bazı kesimler de küfrediyor,

"Nerden çıktı bunlar, nasıl böyle bir şeyi yapabildiler, bu çok kötü!" diyordu belli bir panikle.

Nurettin,

"Ana onlar yıldız değilmiş demek, bak talebeler şehri tutmuş" deyince, annesi de gülerek,

"He oğlum biz de yıldız zannettik viii!" dedi ve devam etti: "Korkma oğlum, ne olacak ki, kurşunlarla yıldızlar kardeştir; her talebenin bir yıldızı bir de kurşunu vardır hep koynunda taşıdığı, iyi insanlara çıkarıp yıldız veriyorlar, kötü olanlara da kurşun."

"Bize yıldız verirler değil mi anne? Biz kötü insan değiliz ki."

"Elbette oğlum, onlar bize yıldız veriyor, kurşunları da kötüler için ayırıyorlar." Kadın bunu söylediğinde beyaz leçeğinin altında gözlerinden yaş geldi, yüzünü döndü ve gizlice gözlerini sildi.

Tevfikler aslında konuşmayı geç yapmışlardı. Erdal onları yola koyduğunda caddede hedeflerine doğru gidiyorlardı. Saldırı grubu ilk atışı yaptığında, kahvede oturanların hepsi "Bu ne ya?" deyip telaş içinde kendisini yere atmış, duvarların dibine sinmiş ve öyle kalmışlardı. Mehmet meraktan başını kapıdan dışarı uzattı ve tedbirli bir şekilde dışarıdan

ahenkli olarak gelen kurşun yağmurunun sesini dinlemeye başladı. O sırada grup halinde militanların caddeden koşarcasına geldiklerini gördü, başlarının kefiyeli olduğunu görünce onların asker olmadığını anladı. Giderek yaklaştılar. Silahları, sıkı bağlanmış kefiyeleri ve yürüyüş tarzlarıyla heybetli bir havaları vardı. Mehmet, içinden "Kimdir bunlar acaba?" dedi. Tevfik, eylem anının verdiği gerginlikten dolayı sert bir yüz ifadesiyle aniden adamın burnunun dibine bitiverdi. Aceleyle "Biraz su var mı, çabuk bize verin" dedi. Mehmet, heyecandan ne bir şey sordu ne bir şey diyebildi, sadece başını sallayarak gidip içerden aceleyle bir sürahide su getirdi. Tevfik iki bardak içti. Hem susamıştı hem de gidip bildiriyi okuyacağı için boğazını yumuşatmak istiyordu. Bir militan daha aceleyle su içip aynı hızla yola devam ettiler.

Tevfikler camiye yetiştiğinde kapının kapalı olduğunu gördüler ve canları çok sıkıldı. Zorladılar ama, sağlam kapıydı, açamadılar. Çaresiz kalmışlardı, kırmak veya kurşunla parçalamak da olmazdı, bu onların anlayışlarına tersti ve halkın değerlerine hakaret etme gibi bir sorumsuzlukları yoktu. Ömer hemen çevreden sorup soruşturdu, müezzinin evini öğrendi; sonra gidip adamı evden getirdiler, ev de camiye uzaktı. Müezzin korkusundan gelmek istememişti, anahtarı da vermeye yanaşmıyordu; onu ikna etmek de zamanlarını almıştı. Sonra, anlaştılar: Anahtarı verecek, ama devlete ifadesinde "benden zorla aldılar" diyecekti.

Kapıyı açıp camiye girdiklerinde, Tevfik aceleyle mikrofon odasına gitti, Şoreş içeride o konuşurken güvenliğini sağlıyordu, Ömer ise dış güvenlikti, caminin duvarını mevzi alıp eli tetikte bekliyordu. Cami karakola çok yakın olduğu için, bölükte bir çatışma çıkarsa bu grup geri savunma gücü rolünü de oynayacaktı.

Tevfik, avucu dolduran metal mikrofonu eline aldığında ruhu aniden kabardı, kasıldı, o anda dünyada ondan daha büyük bir insan yok gibiydi adeta. Beklediği gün nihayet gelmişti: Kürdistan'da başlatılan özgürlük savaşını ilan eden kişiydi o!

Bildiriyi bitirdikten sonra güzel sayılabilecek bir Kürtçeyle ve hitabı oldukça ajitatif kılmaya çalışarak halka dönük konuşmaya başladı bu sefer:

"Değerli Eruh halkı! Bizler Kürt halkının öncüsü PKK savaşçılarıyız. Bu eylemi halk için, sizler için yaptık. Bundan sonra Kürdistan'da devletin yerine artık Partimizin iradesi adım adım hayata geçirilecektir. Halkımızın, sizlerin, hastalıktan tutalım idari işlere, güvenlikten ekonomiye kadar, her türlü sorunlarıyla bizler muhatap olacağız. Bugüne kadar köleler gibi yaşadık, ama bundan sonra özgürce yaşayacağız. Sizlerin artık uyanıp ayağa kalkması lazım. Bizler sizin için çalışıyoruz. Kürt

halkı hepsi uyanıncaya kadar bu mücadeleyi sürdüreceğiz. Bundan sonra da buraya gelmeye devam edeceğiz."

Tevfik konuşmayı da bitirince bir sel gibi kapılmış olduğu heyecanın sürüklemesiyle, kararda olmadığı halde hoparlörden "Herne Pêş" marşını okumaya başladı. Marş, Eruh'un toprak damlarında, ağaçlık yerlerde, çevresini saran sarp dağlarda gümbürdedi:

"Birayên delal hûn werin kurdino
Behişta welat em herin merdino
Eger hûn nayên van e keç em meşin
Bes e koletî serfiraz her bijîn

Herne pêş herne pêş dewr û dem ya me ye
Welat çav li rê bendewarê me ye"

Marş, dinleyenlerde heyecanı doruğa çıkardı, gecenin o saatinde çok kısa bir süreliğine Özgür Kürdistan yaratılmıştı. Artık kimsenin gözüne uyku girmeyecekti, herkes ayaktaydı: Kimisi sevinçten, kimisi meraktan, kimisi de korkudan!

O sırada kesme taştan konaktaki yaşlı hasta adam, bu sesi duyunca merakı iyice arttı. Bu neydi? Bir rüya mıydı? Birileri ona şaka mı ediyordu? Daha böyle bilinmezlik ruh hali ve karmaşık duygular içindeyken, torunu o anda içeri girdi. "Dede, dede bunlar bizim askerlerimizmiş! Kürdistan'ın askerleri dede! Apocular diyorlar onlara; şehre girmiş, bölüğü basmış, her yeri ele geçirmişler" dedi. Bunları duyan yaşlı adam, sevinç gözyaşları içinde ellerini havaya kaldırarak, "Allah'ım sana şükürler olsun, ölmeden bana bugünleri de gösterdin!" dedi ve yatağa uzandı. Artık huzur içinde ruhunu verebilirdi. Eruh Direnişine katılmış, eski bir direnişçiydi. Aynı anda Herne Pêş marşı kulaklarında çınlıyordu:

"...
Herne pêş herne pêş dewr û dem ya me ye
Welat çav li rê bendewarê me ye"

***

Çiraw'ın grubu işini bitirince cami hoparlöründe söylenen Herne Pêş marşını kahvede de söylemeye başladı. Cengo herkesi ayağa kaldırarak marşı beraber söylemelerini istedi. Kendisi söyleyince kahvedekiler de bilir bilmez tekrarlıyordu. Çoğu sadece "Herne pêş herne pêş dewr û dem ya me ye" nakaratını biliyordu ve diğer yerleri sadece ağzının içinde "vin vin vin vin!" diye söylenip duruyordu. 40-50 kişi vardılar.

Grup artık oradan çıkacağından kahvedekilere "gitmek isteyen gidebilir" dedi. Bu fırsat, sonra başlarına bir şey gelmesin ve ailelerine kavuşsunlar diye kahve sakinlerinin hemen hepsi topluca kahveden çıktı ve olayın etkisinde olduklarından dışarda yol boyu giderken "Herne Pêş herne pêş" diye marşı söyleye söyleye gitti.

Militanlar, bankaya gidecekti, ancak bu ara yol boyu çarşıda Ozan Sefkan'ın hazırladığı afişleri de asmaları gerekiyordu. Bunun için duvar tutkalı temin edilerek suda eritip hazırlık yapmışlardı. Ve hızlı bir şekilde kahve, dükkân, kurum ve evlerin duvarlarına, dükkân camlarına yapıştırmaya başladılar. İlçede üç mimari tarzı vardı. Halkın çoğunluğu taş ve topraktan geleneksel Kürt evleri tarzında yapmıştı yerleşim yerlerini. Devletin kurumları ve okullar ise, ya briketten ve üstü beton yerlerdi ya da dışarıdan getirilmiş bir mimari olarak üstü çatılı, çok büyük olmayan taşlardan çimento harcı kullanılarak yapılan binalardı. Dış sıvası yapılmayan bu binaların duvarlarında taşların çimento harcının içine yerleştirilmiş görünümleri ve çatıları göze bir estetik hissi vermesi için olsa gerekti.

Militanlar yükseğe yapıştırmak için pratik bir yöntem de buldular: Cengo altta ayaklarından Burhan'ı mümkün olduğunca yukarı kaldırdı ve o da en üst yere afişi yapıştırdı. Afiş düzgün bir şekilde kahvenin duvarına yapışmıştı. Her üçü uzaktan durup resmi izlediler. Gerillaların grup halinde dağların koynundan inmesi hepsini duygulandırmıştı. Çiraw, "Artık Kürdistan gerillası başlıyor" dedi, belli belirsiz duyulan bir sesle. Oradan başka bir duvara geçtiler. Cengo yine Burhan'ı kaldırdı, ama iş uzadı. Cengo çok yorulduğundan ikide bir "Ya haydi heval ne oldu, belim kırıldı" diyor, ama iş bitmiyordu. Neyse ki, sonunda oldu, lakin Cengo'da da hal kalmamıştı, yüzü kıpkırmızı olup şişmiş, nefesi kesilmişti. Diğerleri daha hızlı oldu, sonra yine bir tane epeyi geç sürdü. Cengo yine takatsiz kalmıştı. Çiraw bundan işkillenmişti. Arkada manalı manalı gülerek, "Bazıları niye öyle oluyor Burhan, hıı?" diye sordu. Burhan yine bir hinlik yapmıştı, sesli gülmemek için kendisini zor tutarak, "Ya bilerek yapıyorum bilerek, altta biraz yormak istiyorum onu" deyip fık fık etti. Çıraw da işin şakası hoşuna giden biri olduğundan ses çıkarmadı. Burhan her öyle yukarıda keyfine bakar ve Cengo altta can çekişirken o da onları izleyip gülüyor gülüyordu.

İlçedeki Ziraat Bankası'nda bulunan değerleri almak için müdürün ve veznedarın evine gittiler, ikisi de evde yoktu. "Bu nasıl olurdu?" Kabullenemiyorlardı. Daha eyleme gelirken tüm takım olarak o paranın hayalini kurmuş ve büyük umut beslemişlerdi. O maddi imkânsızlıklar içinde yaraya iyi bir derman olacaktı. Özellikle, 2 kilo çivi, 4 fanus camı ve 8 deftere muhtaç günler yaşayan Agît'in çok zoruna gidecekti bu.

Delice her tarafı aradılar, evlerine, çevreye baktılar, ama hiçbirini bulamadılar. Evde var olanları korkutup baskı uygulamak da istemediler. Militanlara ateş eden başçavuş ve diğer komutanlarla birlikte banka müdürü de kaçıp tanıdıkları Eruhlulara sığınarak kendilerini korumuşlardı. (Karakolda nöbet tutan askerler de eylem başladığında kaçıp önlerine gelen evlere sığınmışlardı.) Devletle belirli çıkar ilişkileri olan bu kesimler de onları özellikle saklayıp korumuştu. Bu arada veznedar da aynı şekilde kaçmıştı. Militanlar mecburen banka işinden vaz geçtiler.

***

Depoyu boşaltmakta olan militanlar, aniden Agît'in "Kolay gelsin arkadaşlar! Ooo, hazine buradaymış ya!" sesini işittiler. Hepsi saygılı bir şekilde "Hoş geldin heval" derken, komutanın da buldukları silahlara en az kendileri kadar sevindiğini hemen fark ettiler. Erdal, kaygıyla "heval sen ne arıyorsun burada ya? Tehlikeli…" dedi ki, Agît, arkadaşının sözünü yarıda keserek,

"Boş ver Erdal, akacak kan damarda durmaz" dedi.

Agît, hakkı olan bir duygu olarak zafer kazanmış bir komutan guruyla karakolun alt ve üst katını gezdi. Önemli bir düşman mevzisi şimdi ayaklarının altındaydı işte. Bu, onun umudunu daha da arttırdı. İlk aklına gelen zindanlarda direnen yoldaşları oldu. Yerdeki esirlere ve ilk yardım müdahalesi yapılmış yaralı askerlere (Bu işi yapan, takımın doktoru Dr. Baran'dı. Sonradan kendisini bulduklarında Ferhan'ın yarasına da ilk o bakmış, yaralı çocuklara da o ilk tedaviyi yapmıştı.) kurşunlarla delinmiş binaya, paramparça olmuş Mustafa Kemal büstüne bakıp "Sözümüzü tutacağız heval Mazlum!" dedi kendi içinden, yüreği duygudan patlayacakmış gibi bir ruh haliyle.

"Bu kadar başarılı bir şekilde koca bir ilçeyi ve kurumları düşmanın elinden aldıksa, bizim bu devrimi yapmamızın önünde hiçbir şey engel olamaz arkadaşlar" dedi. Herkes,

"Doğru heval!" diye onu yanıtladı. Komutan o zaman tam karakolun orta yerinde durarak bu zaferi kutlamak için yumruğunu yukarı kaldırdı ve üç sefer üst üste,

"BIJÎ PKK! BİJÎ! HRK! BİJÎ KÜRDİSTAN" diye yüksek sesle slogan attı. Tüm militanlar anında sloganları tekrarladı. Ve bina, sesin şiddetinden zangırdayarak yıkılacak gibi oldu.

Yüzbaşının bulunmaması Agît'i epeyi rahatsız etmişti. Esir askerlerden sorunca, yüzbaşının o gün dışarı bir yere gittiğini, nöbetçi ve görevliler dışında diğer askerlerin baskından önce dışarı çıkmış olduklarını öğrendi.

Bedran'ın grubu, gazinoya öyle yaylım ateşi edip çocukların yaralanmasına sebep olduğu için Agît tarafından eleştirildi. Sonra çocuklar ve anneleriyle konuştu Agît ve olanlardan dolayı onlardan özür diledi.

"Öyle bir niyetimiz yoktu, kaza olarak görmenizi rica edeceğim" dedi.

"Ama siz suçsuz insanları, sivilleri de öldürüyorsunuz diyorlar. Sizin için şey diyorlar yani…" Banka müdürünün eşi bunları Agît'in mütevazı yaklaşımından cesaret alarak söylemişti, ama yine de dile getirdiğinde korkudan ödü kopuyordu nerdeyse. Agît, kadının durumunu fark ettiği için biraz da ortamı yumuşatıp ona daha da cesaret vermek için hafif bir kahkaha attı ve konuştu:

"Öyle mii, bize 'terörist' diyorlar değil mi?" Ortam samimi bir şekle dönüştüğü için kadın biraz daha rahatlamıştı:

"Şey, evet."

"Yoo, bakın benim teröriste benzer halim var mı? Annem her gece başucumda beni yatırır, hep derdi 'Oğlum, sakın vicdansız ve acımasız biri olma, iyi bir insan ol, kimseye zarar verme.' Annemin o sözleri her zaman bana yön vermiştir. Biz şimdi mecburen silah kaldırmış ve hayvanların bile kendini yaşatamadığı dağ başlarında dolaşıyoruz."

Kadın etkilenmişti. Tam o sırada yaralı oğlan çocuğu,

"Amca siz bizim gibi çocukları da mı öldürüyorsunuz?" diye sordu. Kadın "Sus oğlum, sen konuşma" diye müdahale ettiyse de, Agît, çocuğa sevecen gözlerle bakıp saçlarını okşayarak,

"Hayır güzel çocuk, biz sadece kötü olan ve haksızlık yapanlara karşı çıkıyoruz. Sizin ki dedim ya bir kaza oldu. Bak ister misin şimdi sizi yaralayanları cezalandıralım, ha yapalım mı?" Çocuk gülerek başını sallayınca,

"Tamam, şimdi yaparız" dedi, çocuk da güldü.

Bu tablo karşısında banka müdürünün eşi, içinden "Bu nasıl bir terörist" dedi, "hiç anlamadım." Kendisi de farkına varmak istemiyordu ama, içinde derin bir yerde, başında kefiyesi, elinde siyah M-16'sı ile dağların içinden gelen bu çocuk ruhlu şövalyeye bir saygı ve sempati duymuştu.

Agît, fazla zaman kaybetmeden, milis İbrahim ile Keleş'i çağırıp çocukları hemen yakındaki sağlık ocağına götürmelerini söyledi. Onlar da çocukları kucaklarına alıp anneleriyle birlikte ateş hattı olarak o alandan uzaklaştılar.

***

Artık eylemin sonlarına geliniyordu, militanlar yapmaları gereken esas görevleri yapmışlardı. Silah ve mühimmat bölük avlusunda epeyi

birikince Agît, Şiyar ile Haydar'ı bir araba getirmeye gönderdi. Zira bu kadar malzemeyi başka türlü götüremezlerdi. Henüz cezaevi operasyonu kalmıştı, Erdal ile Bedran'ı da bir grupla oraya gönderdi. O sırada bölük avlusuna gelen Çıraw, Banka için aramalarına rağmen müdür ile veznedarı bulamadıklarını, o işin olmadığını söyleyince, onlara gidip pankartları asıp gelmeleri söylendi. Son olarak postane ile bankanın yakılması kalmıştı. Bu görev de Musa ile Kerim'e verildi.

Her ikisi de RBC grubu gibi aynı benzin şişeleriyle önce bankayı yakıp sonra postaneye geldiler. Her ikisi de benzin şişelerini ellerinde tutmuştu, Musa manidar manidar Kerim'e bakarak, "bakalım bu sefer kiminki daha iyi yakacak" dedi. Beriki de yapısal özelliği olarak gayet soğukkanlı ve sakin bir şekilde "Tamam Musa yoldaş, bakalım" diye karşılık verdi. Ve ikisi de var güçleriyle fırlattılar. Postanenin de kapısı açılamadığı için, bu şekilde dıştan yaktılar. Benzin şişeleri binayı tutuşturunca Musa hemen,

"Bak Kerim, benimki nasıl etkili oldu" dedi.

"Olur mu, görmüyor musun benim attığım mahvetti!"

"Ya yok heval, niye öyle yanlış diyorsun, benim şişemi görmüyor musun nasıl yaptı?" Kerim, bıyık altından gülerek,

"Yok, yoldaş Musa yok, sen haksızlık ediyorsun, olmaz ki böyle!" deyince Musa kendini tutamadı. Kavgacı ve tartışmacı bir yapısı vardı, bir şeyin peşini de bırakmazdı, hemen öfkelenip Kerim'in üzerine yürüdü,

"Ya sen niye böyle yapıyorsun, ha niye? Baksana, bak bak, açıkta işte, anlamıyor musun? Anlamıyor musun ya?" dedi. Sesi de yükselmişti.

Kerim'in o kadar soğuk kanlı ve sakin kişilik özelliğinin aksine, Musa da o kadar sıcak kanlı ve hücumcu bir yapıya sahipti. Kerim baktı, bir şaka kötü sonuca gidebilecek, alttan aldı bu sefer,

"Olabilir Musa arkadaş, ben de yanılıyor olabilirim, fark etmez ya, ha benimki etkili olmuş, ha seninki, ikimiz de yoldaşız" dedi.

Onlar, Agît'in olduğu yere giderken, her iki kurumdan da gecenin karnını yaran alevler yükseliyordu.

Bu sırada, propaganda grubu da biri bombalı olmak üzere her iki pankartı da ilçenin en önemli iki noktasına asmıştı. Bombalı pankartın patlayıcı düzeneğini TNT kullanarak, kimsenin sökmemesi amacıyla, sloganların yazılı olduğu beze müdahale edilmesi durumunda patlayan bir sistemde yapmışlardı. Lübnan'da Filistin kamplarında gördükleri eğitimin faydalarıydı bunlar. Ergenlik çağında bir genç, okunabilecek bir mesafede durup sloganları okuduğunda, kendi kendine konuşarak "De-

dem diyordu, ‘Gelecekler yine! Gelecekler Kürdistan’ı sevenler!’ Geldiler işte! Gidip dedeme haber vereyim. Kulakları duymadığı ve evin dibinde tek başına olduğu için, şimdi hiçbir şeyden haberi yoktur, gidip ona haber vereyim” diyerek, bütün gücüyle koştu.

Araba bulmak için çıkan Şiyar ile Haydar, kahvelerden birine gittiler. Şoför arıyorlardı, fakat bulamadılar. Haydar orada, aşırı eleştirel davranıp iskambil ve okey oynayanları eleştirdi. Kahvedekiler ikna olmadılar, aksine rahatsız oldular, ama bir şey demediler. Tam o sırada Agît, aniden tek başına içeri girdi. Ortamı izlemek için silahı elinde dolaşmaya çıkmıştı. Kahvedekilerle selamlaşıp, bazı yakın olanlarla tokalaştı da. O sırada herkes de bir gariplik gördü. İskambil kâğıtlarının hepsi bir masaya, okey taşları da bir masaya toplanmıştı. Genç birisi burnundan soluyor, başını hiç kaldırıp kimseye bile bakmıyordu. Başka birisi, önündeki ağzı büzmeli siyah kadife bir keseye koyduğu sapsarı altın gibi ve upuzun teller halindeki tütünden sigara üstüne sigara sarıyor ve hep çökük bir moralle karşıya bakıyordu. Agît, anormal durumu anladı ve Şiyar’a sordu. Durumu öğrenince, bu kaba ve yersiz davranıştan dolayı kahvedekilerden özür diledi, korkmamalarını söyledi ve herkesin önünde Haydar’ı eleştirdi. Haydar sesini hiç çıkarmadı, ama içinden önce “Valla kabak başımıza patladı” dediyse de hemen bundan pişman olup “Demek yanlış yaptık ya tühh!” diye hayıflandı. Agît sonra, Kürdistan devrimcileri olarak amaçları ve o gece yaptıkları eylemin önemi üzerine konuştu. Herkes bundan oldukça memnun oldu ve sevgi gösterisi olarak peş peşe sıraya girip Agît’le kucaklaştılar. Etrafını çembere almış, kimisi sigara ikram ediyordu, kimisi çay, kimisi de su. O ise teşekkür edip sadece bir bardak sularını içti. En sonunda Agît, “Cezaevinin kapılarını açıp mahkumları özgürleştirelim mi?” diye sorduğundan hep birlikte “Haydi”, “Evet” “Yapalım, yapalım” sesleri kahveden dışarı taştı. Bu sırada diğer bir kahveden ve köşe başındaki bir grup gençten de “Biji PKK! Bijî HRK!” sesler yükseliyordu.

Bu sırada, Erdal ile Bedran 10 kişilik bir grup halinde cezaevinin etrafını sardılar ve kapıdaki askerlerin başlarının üzerinden kurşun sıkıp,

“Teslim olun! Size bir şey yapmayacağız, biz Kürt halkının devrimci savaşçılarıyız!” diye onlara çağrı yaptılar. Askerler, baskının başladığı andan sonraki sürede kendi aralarında teslim olmak için anlaşmışlardı zaten. Silahlarını atıp teslim oldular.

Erdal, hapishanedeki herkesi toplayıp eylemlerinin içeriğini onlara izah ederek, Kürdistan Devrimi adına kendilerini serbest bıraktıklarını söyledi. Mahkûmlar, önce inanmadılar. Kimdi bunlar? Koca devlet onları yakalamıştı, o neredeydi? Rüya mı görüyorlardı yoksa? Zayıf, çelimsiz, favorileri uzun ve ikide bir boynunu kaşıyan biri, yanındakine “Ya

ne oluyor, bunlar gerçek mi şimdi? Sen de benim gördüklerimi görüyor musun?" diye sordu, adam yüzüne ters ters bakıp tekrar Erdal'a doğru döndü.

Erdal'ın konuşmasının devam etmesi ve ilk şoku üzerlerinden attıktan sonra bir kısmı bu sefer "Bravo! Bravo! Bravo! Çok var olsun Kürdistan Devrimi! Çok var olsun talebeler! Bravo! Bravo! Bravo!" deyip sevinci derinden yaşadı. Ve hemen arkasından "Tamam kardeş, biz çıkacağız" deyince, militanlar onlara yol verdi. Bir kısmı ise çıkmak istemedi. Onları temsilen iri yarı, kaytan bıyıklı ve sarışın bir mahkûm,

"Sağ olun kardeşler, Allah sizden razı olsun. Ama biz çıkmak istemiyoruz. Biz Siirt İl Jandarma Alay Komutanı Rahmi Tüfekçi efendiye söz verdik cezamızı çekeceğiz diye. Çünkü o da namuslu bir adamdı doğrusu, bize verdiği sözü tuttu, teslim olduğumuzda bize hiç kötü muamele yapmadılar."

"İyi düşünün, bu fırsat bir daha elinize geçmeyebilir. O adam Kürtleri sömürge yapan bir devletin komutanı, bütün kötülükler onlardan geliyor zaten, nasıl halen bunu anlamaz ve ona güvenirsiniz?"

Bedran'ın konuşması onları ikna edememişti. Sonunda "Siz bilirsiniz, bu konuda özgürsünüz" deyip oradan ayrıldılar.

***

En sonda esirlerin hepsi karakolun avlusuna toplatıldı. Sandalyeler getirilerek oturmaları söylendi. O kahvede ve o çevrede olan halktan kişileri de getirdiler oraya. Agît, askerlere su verilmesini söyledi. Hepsi perişan haldeydi, kimisinin üniforması parçalanmış, kimisinin yüzü gözü kara içindeydi. Esmer yüzlü, iri burunlu çok genç birisi başını hep sağ tarafa eğik halde tutmuş ağlıyordu. Genelde durumları perişandı. İki-üç kişi de aksine neşeli ve hatta bir film çeviriyorlar gibi gülüyordu. Agît üzüldü durumlarına ve o an onlarla kendisi arasında kopmaz bir bağ hissetti: Savaş kardeşliği! Okuduklarını hatırladı Agît. Bir savaşta, düşman askerler arasında aynı zamanda bir kardeşlik bağı vardır. İkisinin de kaderine ölüm yazılmıştır; her ikisinin payına kurşun düşer. Eğer savaşta birisi ölüm kaderiyle karşılaşmamışsa bu özel bir durumdur, tanrı onun hakkında kişisel bir af çıkarmıştır denebilir. Bu kader, toplumun diğer kesimlerinden farklı olarak, düşman savaşçılar arasında kan bağı gibi bir kardeşlik bağı oluşturur. Agît bunları düşündü. Karşısında oturan insanlara-sevmeyebilirdi ama- saygı duyuyordu.

Agît, esirlere kim olduklarını, ne istediklerini anlattı. HRK'yi niçin kurduklarını ve bu silahlı güçle ne yapmak istediklerini izah etti. Şöyle dedi onlara en son:

“Bizim sizinle işimiz yok, siz de yoksul halk çocuğusunuz ve egemenlerin çıkarı için ölüme gönderiliyorsunuz. Burası bizim ana vatan topraklarımız, sizin ne işiniz var ki burada, niye sizi böyle ölüme gönderiyorlar. Bu işgalci orduya askerlik yapmayın, suça giriyorsunuz. Sizi zorla getirirlerse firar edin, ilk fırsatta silahlarınızı subaylarınıza çevirin, çünkü onlar bilinçli kötülük yapıyor. Yoksa askerde olduğunuz müddetçe sadece ölüm sizi bekliyordur, ister istemez bizim kurşunlarımızla gidersiniz. Eğer bu gece bu olmadıysa tesadüften dolayıdır.”

Askerlerin hepsi onu can kulağıyla dinliyordu; bir kısmı kendi arasında “Vallahi abi doğru söylüyor” diyordu. İki kişi dayanamadı, peş peşe konuşarak,

“Hemşerim doğru söylüyorsun, bizi de bu askerlik belasından kurtardınız bu gece” dedi cesurane bir tavırla.

Agît, konuşmanın sonunda orada toplanmış Eruhlulara, “Kürt halkının üyeleri olarak sizler ne diyorsunuz? Bunları ne yapalım? Halkın kararı bizim için esastır” dedi. Orada bulunanların hepsi, hiç düşünmeye bile gerek görmeden, “Vallahi, bunlar emir kuludur, suçları yoktur, yazık aileleri de var, bırakılmaları en doğrusu olur” diye cevap verdi. Bunun üzerine askerler, “Bu yaşadıklarınızı diğer askerlere de anlatın” denilerek af edildiler. Toplantıdan sonra iki asker (Birisi Kürt, diğeri de Türk’tü) Agît’e haber göndererek kendilerine katılıp gerilla olmak istediklerini söyledi, ama uygun görülmedi.

***

Her şey tamamlandıktan sonra Agît, etrafındakilere manidar bir tebessümle bakarak, cebinden içinde sarımtırak nohut habbesi hareket eden parlak beyaz madeni hakem düdüğünü çıkardı ve ortalığı yırtan bir sesle “Düüüüüüüt! diye iki sefer çaldı. Yanındakiler gülmeden edemediler. O da aynı manidar tebessümünü edemeden duramadı. Saatlerdir ilçeyi tutmuşlardı, artık geri çekilme zamanıydı. Geri çekilme işaretini alan tüm eylem kolları hızla çevrede güvenliği alınmış bölüğün avlusunda toplandılar. Son sayım ve kontroller yapıldı. Eylem başarıyla sonuçlanmıştı ve kendilerinin önemsiz olan hafif yaralı arkadaşlarının dışında bir zayiatları yoktu. Düşmandan ise, 1 ölü ve 6 yaralı vardı. Bir de 3 sivil yaralıydı. Epeyi ganimet ele geçmişti. Agît, günlük tuttuğu küçük cep defterini çıkarıp ele geçirilenleri keyifle tek tek yazmaya başladı:

“ŞEHİRDEN ÇIKARILAN GANİMET:

1-31 adet G-3 tüfeği ve 28 adet dolu şarjörü, 15 adet kasaturası; 24 harbi, 8 kütüklük, 3863 adet mermisi.

2- 2 adet portatif Sixo ve 10 numara Rus yapısı kalaşnikof; 137 adet mermisi, 4 adet şarjörürü.
3- İki adet sminof (tüfek).
4- 22 adet mavzer (tüfek); 120 adet mermi ve 2 kütüklükle.
5- 1 adet G-1 silahı.
6- 1 adet MP-5, üç adet dolu şarjörüyle.
7- 6 adet Takarof marka tabanca.
8- 1 adet Belçika marka tabanca.
9- 1 adet Astra marka Tabanca.
10- 1 adet Fransız onlusu tabanca.
11- 1 adet büyük sırt telsizi.
12- 3 adet kırma av tüfeği ve bir adet dolu kütüklüğü.
13- 1 adet büyük dürbün.
14- 14 adet ekmek çantası.
15- 8 adet matara.
16- 1 adet askeri pusula.
17- 1 adet büyük daktilo.
18- 2 adet büyük stero teyp.
19- 1 takım subay elbisesi.
20- 1 takım er elbisesi.
21-1 adet yağmurluk.
22- 1 adet parka.
23- 3 adet radyo.
24- 2 adet palaska.
25- 2 adet pense.
26- 2 adet saat.
27- 3 adet çakmak.
28- 3 adet defter ve kalemler..

Eylemde harcadığımız malzeme:

1- 551 adet mermi.
2- 1 adet RBC roketi.
3- 7 adet el bombası.
4-İnsan kaybımız yok, Ferhan isimli arkadaş parmağından yaralanmıştır.”

Eruh eyleminin saygın komutanı, ele geçen malzeme listesine şöyle bir baktı, baktı, sonra hafiften bir iç çekip “Şu işe bak sen ya! Şimdiye kadar bizde hiç tabanca yoktu, güya komutanım ama bende de yoktu. Sadece Hasan arkadaşta, nereden bulmuşsa bir tane vardı; şimdi ise tabancaları bir yük haline getirmişiz” dedi; fakat bu sefer güldü, aya baktı,

yüzüne düşen ayın ışıkları alnındaki boncuk boncuk ter damlalarını parlak birer ziynet katrelerine çevirmişti: Parlayan, emeğin zaferiydi… Komutan, sonra "Demek ki, emek ve çalışmayla, biraz da cesaret, her şey oluyor, gerisi boş" diye sözlerine devam etti.

Agît, kendisine sunulan rütbelerin hakkını vermeye çalışıyor gibiydi. Eruh baskınının ön günlerinde kurulmuş olan HRK'nin Merkez Konsey'inde de yer almıştı. İlk HRK birliklerinden 14 Temmuz Silahlı Propaganda Takımı'nın zaten komutanıydı. 15 Ağustos eylemini başarıyla gerçekleştirmekle hem resmen hem de pratikmen önde gelen bir gerilla komutanı, bir gerilla önderiydi artık. Başında, ölümsüz komutan Che'nin ünlü beresi yerine, doğudan yükselen yeni efsanevi gerilla komutanı olarak kaz ayaklı deseniyle ünlü siyah-beyaz cemedanîsi vardı. Her efsane, kendi topraklarının rengiyle tarih sahnesine çıkar: Tarih, aynı şekilde tekerrür etmeye devam ediyordu…

***

Ganimeti taşıyacak bir araba bulmak için kahveden ayrılan Şiyar ile Haydar, etrafa baktılar. Şoför bulamadıkları için iş başa kalmıştı: Haydar, çat-pat şoförlüğüyle kendini deneyecekti. İlçe meydanında YSE'ye ait bir kamyon gördüler; şansları iyiydi ki kapısı açık ve anahtar da üstündeydi. Haydar, gülerek "Bismillah!" deyip arabaya atladı, Şiyar da yanına binince büyük bir gürültüyle çıkan motor sesiyle birlikte hareket ettiler. Biraz gecikmeli de olsa araba gelince hemen tüm silah, mühimmat ve eşyaları kamyona yüklediler. Agît, ayrılırken planda olduğu üzere yol kesen gruplarının da geri çekilip kararlaştırdıkları noktaya gelip takımla buluşması için onların istikametinde havaya doğru üçer izli mermi sıktı. En son iş olarak da geriye kalan, karakolun cemsesi ve iki televizyonu yakılıp tahrip edildi. Karakol- depo mahallenin içinde olduğundan burayı uçuramadılar. Daha önceden iki kişi katırları bağlandıkları yerden getirmeleri için gönderilmişti, bu sefer de iki kişi gidip onları yolda karşılayarak karayolu üzerindeki belirlenen noktaya yönlendirmesi amacıyla yaya yola çıkarıldı. Her iş bittikten sonra tüm takım kamyona atlayarak yola çıktı.

Şehrin dışına biraz çıkmışlardı ki, Haydar, acemilikten dolayı tehlikeli sürdüğü için, ihtiyat olsun diye takım geri indi. Şoför olarak Haydar ile yine yanında başka bir militan kamyonu malzemelerle birlikte götürüp belirlenen köprü yerinde durdular. Üç katır getirildiğinde malzemelerin bir kısmı (kaldırabilecekleri kadar) katırlara yüklendi (Zaten katırların sırtında tüm takımın yiyecek-erzakı da vardı.), geriye kalanlar gelmekte olan grubun kaldırması için yolun hemen kenarındaki çalılıklara bırakıldı. En son, arabayı da biraz ileride büyük bir gümbürtüyle yolun

altına şarampole yuvarladılar. Düşmana en son darbelerini de devrilip tahrip olan YSE kamyonuyla vurmuşlardı.

Musa ile iki kişi yüklü hayvanların yularlarını başlarına dolayıp önlerine katarak ellerinde birer şivik'le yukarıya doğru sürmeye başladılar. Musa, "Deh, deh, deh yavrum deh!" deyip hayvanları incitmeden, ama mümkün olduğunca hızlı bir şekilde sürmeye çalışıyordu. Hayvan da sanki onun ricasını anlamışçasına o ağır yükün altında nefes nefese epeyi zorlanarak, bazen sesli sesli yellenerek, bazen de dışkısını bırakarak yol alıyordu.

Geriden gelen grup, köprü yerine ulaştığında aceleyle karakoldan getirdikleri yiyeceklerden ayak üstü bir şeyler atıştırdı, yine aynı aceleyle çalılıklardaki silah ve cephaneyi sırtladı ve yüksek dağın dibinden dik ve çok zorlu yokuşa vurdu. Yükleri oldukça ağırlaşmıştı. Her biri kendi silahının yanı sıra ganimet malı 2 tüfek taşıyordu. (3 kişi önden katırlarla gitmişti zaten, yol kesen grubu da araziyi bildiğinden geri çekilme işaretini alınca ayrı olarak asıl buluşma noktasına doğru yola düşmüştü.) Şiyar, kendi teçhizatı ile birlikte 2000 mermilik kasayı almıştı. Yokuşta o kadar zorlandı ki, her tarafından ter atarak ancak kısa molalar vere vere gidebiliyordu. Amaçları eylem alanından hızla uzaklaşmaktı.

O kadar yükün altında da olsalar başarıyı elde etmiş olduklarından büyük bir moral içinde yol alıyor, ağırlıktan omuzları düşüp sırtları kambur olsa da ruhları uçarak gidiyordu. O dik yokuşta bir de susuzluk hal bırakmadı onlarda. Yine de bazen normal yürüyerek, bazen de çok güçsüz düşünce elleriyle de kayalara, taşlara tutunup yol alıyorlardı.

Artık onlardan uzakta kalan Eruh'ta, tarihinin bir dönüm gecesi olarak bambaşka bir hava vardı. Kimisi şaşkın, kimisi sevinçten neredeyse sıçrayıp başını tavana vuracak, kimisinin kafası sorularla dolu, devlet yetkilileri ise üzüntülü ve korku içindeydi; bölük tam bir sessiz mezara dönüşmüştü. Olaya derinden bakabilenler bu gece ile birlikte Kürdistan'da "gökteki yıldızlar kadar parlak ve Osmanlı zindanları gibi kapkaranlık günlerle dolu yeni bir dönem"in başladığını fark ediyordu. Bazıları bunun Eruh'tan başlatılmasını, kenti tarihsel bir onurlandırma olarak görürken, bazıları da ilçe üzerinde devlet kaynaklı kara bulutların toplanacağının habercisi olarak adlandırıyordu.

Eylemciler, bir süre gittikten sonra bir pınara rastladılar ve hemen mola verdiler. Herkes silah ve çantasını indirip suya koştu; sonra da müthiş bir yorgunluğun ardından çıplak arazide kendilerini sırt üstü yere atıp rahat bir nefes aldı.

Artık emniyetli bir yere ulaşmışlardı. Arazi, çatışma ve kendini koruma için çok elverişliydi. Kendilerini güvende hissettiler. Düşman gelseydi de olsundu, artık dağdaydılar! Dağlar onların yurduydu zira.

Agît, normal büyüklükte bir taşın üstüne oturdu ve arkalarında bıraktıkları Eruh'un ışıklarını seyretti. Eruh sessiz, şaşkın ve sevinçliydi. Askerlerin hiçbir hareketliliği de yoktu, felç olmuştu karakol. Başta devlet olmak üzere kimsenin beklemediği bir anda çok orijinal bir baskın yapmışlardı. İşgal güçleri tamamen hazırlıksız yakalanmışlardı. Tıpkı, sürüye dalan kurtlar gibi ilçeye ve devletin askeri ve siyasi kurumlarına dalıp hiç kayıp vermeden büyük bir başarı elde etmişlerdi. Fuat'ın ilk geldiğinde aktardığı, Apo'nun "Öyle bir operasyon yapacağız ki…..!" sözünü pratik gerçeğe kavuşturmuşlardı. Aynı anda Gözlüklü Ali komutasındaki silahlı propaganda birliğinin Şemdinli'deki eylemiyle birlikte öyle bir devrimci operasyon yapmışlardı ki! Tarih durdukça artık dilden dile söylenecekti!..

Agît oturduğu yerden,

"Birçok kimsenin varlığından bile haberdar olmadığı Eruh kasabası, artık herkesin yakından tanıyacağı bir yer olacak ve bu vesileyle Kürdün adı da artık dünyada konuşulacaktır. Eruh'u düşürdük. Ama ciddi savaşlar için daha epey güçlenmeye ihtiyaç var. Bu gece ülkemizde gerilla savaşını resmen başlattık, artık bundan sonra Kürdistan'da gerilla günleri yaşanacaktır!" diye düşündü.

Başta Agît, tüm takım, elde ettikleri tarihi başarıdan ötürü esrikti. Sevinçten ne yatabiliyor ne konuşmak istiyorlardı; her biri uzandığı yerde bin bir hayale dalıyor, yarın kuracaklarmış gibi özgür Kürdistan'ı kafasında düşlüyordu. Ve her hayalin kollarına kendilerini bıraktıklarında gelecekten müjde getiren bir tebessüm göz kırpıyordu sanki.

Gündüz orada kaldılar. Akşam üstü asıl hedefleri olan Herekol Dağı'na doğru yola çıktılar!..

BİRİNCİ CİLDİN SONU